
BIULETYN INFORMACYJNY LASÓW PAŃSTWOWYCH

Wydanie specjalne

Grudzień 2016

ZARZĄDZENIE NR 46
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH

z dnia 24 października 2016 r.

w sprawie sprzedaży drewna prowadzonej przez
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

(tekst jednolity)

Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych
ul. Grójecka 127, 02-124 Warszawa
tel. 22 58 98 100, fax 22 58 98 171

PL ISSN 1428-5940
PL ISBN 978-83-65659-01-9

BIULETYN INFORMACYJNY LASÓW PAŃSTWOWYCH

Wydanie specjalne

GRUDZIEŃ 2016

**ZARZĄDZENIE NR 46
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH**

z dnia 24 października 2016 r.

**w sprawie sprzedaży drewna prowadzonej przez
Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe**

(tekst jednolity)

**Dyrekcja Generalna
Lasów Państwowych**

Wydano na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych
Warszawa 2016

Wydawca

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych
ul. Grójecka 127
02-124 Warszawa
tel.: (22) 185 53 53
faks: (22) 185 53 71
e-mail: ciip@ciip.lasy.gov.pl
www.lasy.gov.pl

PL ISSN 1428-5940
PL ISBN 978-83-65659-01-9

Do wydania specjalnego „Biuletynu Informacyjnego Lasów Państwowych” dołączony jest nośnik USB zawierający Zarządzenie nr 46 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 października 2016 r. w sprawie sprzedaży drewna prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe wraz ze wszystkimi załącznikami

Przygotowanie do druku, druk i oprawa

Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych
w Bedoniu

SPIS TREŚCI

Zarządzenie nr 46 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 października 2016 r. w sprawie sprzedaży drewna prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (ZM.800.2.2016)	5
Załącznik nr 1. Przesłanki, uzasadnienie prawne i merytoryczne oraz konkretyzacja niektórych postanowień zarządzenia	52
Aneks nr 1 do załącznika nr 1. Orzecznictwo Sądów Administracyjnych w sprawie prowadzenia sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe	100
Aneks nr 2 do załącznika nr 1. Studium na temat modelowania systemów	109
Aneks nr 3 do załącznika nr 1. Analiza przepisów prawa powszechnego mających znaczenie przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe	115
Załącznik nr 2. Struktura danych do uwzględnienia przy stanowieniu decyzji zarządczej, o której mowa	154
Załącznik nr 3. Wytyczne kierunkowe do regulaminu Portalu Leśno-Drzewnego (zwanego dalej Portalem)	154
Załącznik nr 4. Akt sprawstwa kierowniczego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych kreujący stały zespół osłony naukowej ds. modelowania zjawisk w leśnictwie i z leśnictwem związanych	155
Załącznik nr 5. Wytyczne metodyczne do działań analitycznych na potrzeby m.in. oznaczania surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców według zarządzenia w sprawie zasad sprzedaży drewna prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	158
Załącznik nr 6. Zarządzenie nr 27 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 maja 2016 r. w sprawie utworzenia Komisji ds. sprzedaży drewna w Lasach Państwowych oraz zmiany zarządzenia nr 2 z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie: „(...) reaktywacji (...) Komisji Leśno-Drzewnej (...)”, znak: GD.O.0070.1.2016 (ZM.800.1.2016)	164
Załącznik nr 7. Wykaz grup handlowo-gatunkowych	169
Załącznik nr 8. Algorytm dokonywania redukcji	172
Załącznik nr 9. Charakterystyka algorytmu prognozowania podaży drewna na rynki właściwe drewna energetycznego lokalne i strategiczne	173
Załącznik nr 10. Klasyfikacja stanów siły wyższej wymagających działań nadzwyczajnych	174

ZARZĄDZENIE NR 46
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH

z dnia 24 października 2016 r.

w sprawie sprzedaży drewna
prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

ZM.800.2.2016

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, w związku z § 6 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe² – w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, określonego w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu³ – uwzględniając przesłanki, uzasadnienie prawne i merytoryczne oraz konkretyzację niektórych postanowień niniejszego zarządzenia zawartą w załączniku nr 1, zarządzam, co następuje:

Rozdział I
Znaczenie terminów użytych w zarządzeniu
oraz jego przedmiot

§ 1

[Znaczenie niektórych pojęć i terminów]

Ileokroć w niniejszym zarządzeniu jest mowa o:

- 1) surowcu drzewnym lub, zamiennie, o drewnie – należy przez to odpowiednio rozumieć również karpinę, chyba że w określonym postanowieniu niniejszego zarządzenia jest ona odrębnie przywoływana z nazwy własnej;
- 2) oznaczaniu surowca drzewnego (drewna) pod względem przyszłych jego nabywców – należy przez to rozumieć (por. załącznik nr 1) działania, dokonywane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej także Lasami Państwowymi, przy udziale osób fizycznych i innych podmiotów:
  - a) mieszczące się z punktu widzenia Lasów Państwowych w ramach działalności bezpośrednio wytwórczej w zakresie gospodarki leśnej;
  - b) kończące proces wytworzenia surowca drzewnego;
  - c) skutkujące ustaleniem:
    - ilości oraz charakterystyki gatunkowej, wymiarowej i jakościowej surowca drzewnego przeznaczonego w danym roku kalendarzowym do zużycia na własne potrzeby danego nadleśnictwa,
    - podmiotów, które w danym roku gospodarczym w określonych nadleśnictwach będą mogły, na warunkach umów faktycznych lub dorozumianych (por. załącznik nr 1), nabyć surowiec drzewny, skonkretyzowany co do ilości oraz charakterystyki gatunkowej, wymiarowej i jakościowej;
- 3) umowie przyrzeczonej – należy przez to rozumieć (por. załącznik nr 1) zobowiązaniowy stosunek cywilnoprawny pomiędzy danym nadleśnictwem a podmiotem należącym do grupy podmiotów, o których mowa w pkt 2 lit. c, drugie tiret, powstający w następstwie zatwierdzenia przez to nadleśnictwo oraz przez ten podmiot wyniku, odnoszącego się do tego nabywcy, oznaczania drewna po względem przyszłych jego nabywców;
- 4) grupie handlowo-gatunkowej – należy przez to rozumieć, wyodrębniany na potrzeby kreowania (z towarowego punktu widzenia) rynków właściwych, zbiór obiektów (elementów) drewnianych (przed faktycznym lub po faktycznym ich pozyskaniu i wyrobieniu poprzez poddanie działaniom nieoznaczającym pod względem prawnym przerobu drewna), z których każdy jest (może być) określony pod względem gatunku drzewa lub krzewu, będącego jego źródłem, jak również pod względem przynależności do klasy jakościowo-wymiarowej drewna, przy czym wyróżnia się:
  - a) grupy handlowo-gatunkowe jednogatunkowe obejmujące ww. obiekty (elementy) drewniane, należące do:
    - jednej klasy jakościowo-wymiarowej drewna,
    - dwóch lub większej liczby klas jakościowo-wymiarowych drewna,
  - b) grupy handlowo-gatunkowe wielogatunkowe obejmujące ww. obiekty (elementy) drewniane, należące do:
    - jednej klasy jakościowo-wymiarowej drewna,
    - dwóch lub większej liczby klas jakościowo-wymiarowych drewna;
- 5) sortymencie reprezentatywnym – należy przez to rozumieć obiekty (elementy) drewniane, o których mowa w pkt 4, określone co do gatunku drzewa lub krzewu oraz konkretnej klasy jakościowo-wymiarowej drewna, których jednostkowa cena zbywania determinuje – poprzez zastosowanie przeliczników cenowych – cenę zbywania (obiektów) elementów drewnianych poszczególnych klas jakościowo-wymiarowych w danej grupie handlowo-gatunkowej, jeżeli jest to potrzebne, a dana grupa handlowo-gatunkowa nie jest grupą jednogatunkową i jednoklasową;
- 6) przeliczniku cenowym – należy przez to rozumieć wskaźnik bez miana, służący jako mnożnik do ustalania ceny (proponowanej, odmowy oraz górnej) poszczególnych sortymentów należących do danej grupy handlowo-gatunkowej niebędących sortymentem reprezentatywnym;
- 7) pośredniku w oznaczaniu surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców (lub skrótowo pośredniku) – należy przez to rozumieć przedsiębiorcę spoza Lasów Państwowych, który na podstawowych rynkach właściwych funkcjonuje ze z góry powziętym zamiarem odsprzedaży drewna nabytego na tej drodze finalnie podmiotowi lub podmiotom dokonującym faktycznego przerobu drewna, w tym dokonującym jego wykorzystywania w celach energetycznych; na równi z tak rozumianymi pośrednikami w oznaczaniu surowca drzewnego należy rozumieć podmioty zewnętrzne, które nabywają drewno w nadleśnictwach ze z góry powziętym zamiarem odsprzedaży finalnie przedsiębiorcom przerabiającym surowiec drzewny, jeżeli nabywanie to następuje w oparciu o cesję praw i obowiązków dokonywaną przez przedsiębiorców uczestniczących w postępowaniu na podstawowych rynkach właściwych;

¹ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100, z 2016 r. poz. 422, 586, 903 i 1020).

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; w § 6 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych, Dyrektor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

³ W § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe określil, że „Dyrektor Generalny ustala w szczególności (...) zasady sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe...”.

- 8) przedsiębiorcy należący do sektora instytucjonalnego „zagranica” – wszystkie podmioty mające status przedsiębiorcy, jeżeli:
- w rozumieniu statystyki publicznej, na potrzeby rachunków narodowych są zaliczane do sektora „zagranica”,
  - zakres ich działalności obejmuje (lub ma objąć), choćby w ramach działalności drugorzędnej, przetwarzanie drewna, w tym nabywanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, albo mającego być przedmiotem nabycia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 9) składnicy doraźnej – należy przez to rozumieć fragment gruntu w zarządzie nadleśnictwa, będący najczęściej miejscem przy lub w ramach drogi leśnej bądź linii podziału powierzchniowego lasu, przysposobiony ad hoc i na krótki czas do wyróbki drewna i jego magazynowania, w tym do składowania mygieł oraz stosów, do chwili wywozu z lasu;
- 10) składnicy leśnej – należy przez to rozumieć funkcjonalną część lasu w zarządzie nadleśnictwa, będącą gruntem zasadniczo pozbawionym drzewiastej roślinności leśnej, odpowiednio na dłuższy czas urządzonym dla wyróbki drewna, w tym po zrywce całych drzew, oraz jego krótkotrwałego składowania do czasu wywozu z lasu; składnica leśna może magazynować drewno więcej niż z jednego leśnictwa i być używana do wyróbki sortymentów cennych typu sklejkowego (zbywanych na rynkach podstawowych); w sytuacjach szczególnych składnica leśna może być usytuowana na gruncie udostępnionym przez inne nadleśnictwo do korzystania w celu zmagazynowania na niej drewna do sprzedaży w celach opałowych na rzecz osób fizycznych, jeżeli nadleśnictwo udostępniające grunt nie jest w stanie zaspokoić zapotrzebowania miejscowej ludności na opał z użyciem drewna pozyskanego w lasach przez siebie zarządzanych;
- 11) składnicy leśnej zbiorczej – należy przez to rozumieć składnicę leśną, magazynującą drewno z więcej niż jednego nadleśnictwa;
- 12) składnicy przejściowej – należy przez to rozumieć funkcjonalną część lasu w zarządzie nadleśnictwa, będącego gruntem:
- zwykle położonym w odpowiedniej odległości od drzewostanów,
  - co do zasady pozbawionym drzewiastej roślinności leśnej,
  - niekiedy pokrytym wodami (wodne składnice przejściowe),
  - trwale urządzonym dla względnie długotrwałego składowania drewna:
    - wyrobionego w różnych leśnictwach po wystąpieniu w nadleśnictwie zdarzeń naturalnych, wyczerpujących znamiona siły wyższej,
    - składowanego przez względnie dłuższy czas do czasu wywozu do nabywców,
    - będącego nie na stanie magazynów rewiowych, przypisanych do poszczególnych leśnictw, lecz na stanie magazynowym nadleśnictwa (magazyn drewna na składnicy przejściowej);
- 13) składnicy przejściowej zbiorczej – należy przez to rozumieć prowadzoną przez daną jednostkę organizacyjną Lasów Państwowych składnicę przejściową w rozumieniu jej definicji zawartej w pkt 12, jednak służącą składowaniu drewna z wielu nadleśnictw w zasięgu danej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, przy czym składnica przejściowa zbiorcza może stanowić wyodrębnioną kwaterę składu drewna energetycznego;
- 14) składnicy manipulacyjnej – należy przez to rozumieć wyodrębniony terytorialnie grunt co do zasady we władaniu zakładu Lasów Państwowych, na którym jednostka prowadząca taką składnicę doprowadza do zmagazynowania surowca drzewnego zakupionego od innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych lub zgromadzonego w realizacji przez zakłady usług w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie LP – w celu poddania tego surowca przetworzeniu polegającemu na wyrobieniu sortymentów cennych z drewna dłużycowego (zwykle surowca sklejkowego), a także innych sortymentów (drewno wielkowymiarowe, drewno średniowymiarowe, drewno energetyczne do skoncentrowania na składach drewna energetycznego); w ramach składnicy manipulacyjnej może być wyodrębniany dział głębszego przerobu drewna; działalność prowadzoną z wykorzystaniem składnic manipulacyjnych należy klasyfikować jako działalność dodatkową;
- 15) składzie drewna energetycznego – należy przez to rozumieć skład wchodzący w skład sieci, o której mowa w Rozdziale VIII, Podrozdziale VIII, Części II;
- 16) usłudze pielęgnowania oraz użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych – należy przez to rozumieć świadczenie zakładu Lasów Państwowych:
- mieszczące się w ramach działalności dodatkowej,
  - realizowane na podstawie umowy zawartej z podmiotem władającym lasem nieznajdującym się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
  - obejmujące pielęgnowanie oraz użytkowanie głównego lasu łącznie ze sprzedażą drewna,
- przy czym wynagrodzeniem przysługującym zakładowi Lasów Państwowych odpowiada określona w umowie część przychodów należnych władającemu tymże lasem z tytułu sprzedaży jego drewna;
- 17) usłudze zagospodarowania drewna energetycznego/ biomasy na rzecz podmiotów zewnętrznych – należy przez to rozumieć świadczenie jednostek organizacyjnych realizowane na rzecz podmiotów zewnętrznych:
- mieszczące się w ramach działalności dodatkowej prowadzonej przez tę jednostkę,
  - realizowane na podstawie umowy zawartej z danym podmiotem zewnętrznym,
  - polegające na:
    - przyjęciu przez tę jednostkę na skład drewna energetycznego biomasy drzewnej pozyskanej, wytworzonej lub nabytej przez tę jednostkę organizacyjną,
    - poddaniu ww. biomasy innym działaniom usługowym łącznie z jej sprzedażą podmiotom zewnętrznym,
 przy czym wynagrodzeniem przysługującym jednostce organizacyjnej Lasów Państwowych na skład drewna energetycznego oraz poddaniu tego drewna innym działaniom odpowiada określona w umowie część przychodów należnych podmiotowi zewnętrznemu z tytułu sprzedaży jego biomasy drzewnej.

§ 2

[Przedmiot zarządzenia]

- Niniejsze zarządzenie ustala postępowanie prowadzące do:
  - oznaczania surowca drzewnego (drewna) pod względem przyszłych jego nabywców, oraz następczego;
  - ustalania warunków umownych dokonywania sprzedaży drewna.
- W koniecznym zakresie niniejszego zarządzenia zawiera postanowienia ustalające procedury następujących działań:
  - analiz, w tym retrospektywnych oraz prognostycznych, prowadzonych na potrzeby pozyskania, zużycia i zbywania surowca drzewnego;
  - opracowywania programu działań pokłeskowych lub programu działań w razie nagłej zmiany koniunktury na rynkach wyrobów z drewna;
  - planowania wycinki i pozyskania drewna w zakresie, w jakim wymaga to modyfikacji danych uzyskiwanych w ramach dotychczasowego postępowania planistycznego w Lasach Państwowych;
  - planowania:
    - sprzedaży drewna oraz

- b) jego wykorzystywania
    - na potrzeby własne nadleśnictwa, a także
    - na potrzeby wewnątrzinstytucjonalne;
  - 5) ustalania warunków nabywania lub zużywania drewna na potrzeby wewnątrzinstytucjonalne (w tym na potrzeby gospodarce lub w celu poddania drewna naturalnemu rozkładowi);
  - 6) postępowania w stanach siły wyższej;
  - 7) prowadzenia działalności analitycznej kontrolingowej lub postkontrolingowej, dotyczącej procesu wycinki, pozyskiwania, realizacji sprzedaży drewna oraz zużywania na potrzeby wewnątrzinstytucjonalne;
  - 8) prowadzenia działalności nadzorczej dotyczącej procesu wycinki, pozyskiwania, zużywania na własne potrzeby i realizacji sprzedaży drewna;
  - 9) bieżącego koordynowania wycinki, pozyskiwania, zużywania na własne potrzeby oraz realizacji sprzedaży drewna (z wykorzystaniem działalności kontrolingowej i nadzorczej);
  - 10) prowadzenia bieżącej oceny i bieżącego korygowania planu wycinki, pozyskania oraz realizacji zużycia na własne potrzeby i realizacji sprzedaży drewna;
  - 11) prowadzenia gospodarki finansowej, związanej z wycinką, pozyskiwaniem, zużywaniem na własne potrzeby i realizacją sprzedaży drewna (łącznie z inwentaryzacją drewna i ewidencją księgową);
  - 12) zabezpieczania wiarytelności związanych ze sprzedażą drewna;
  - 13) ochrony i dochodzenia wiarytelności i innego mienia związanego z pozyskiwaniem i sprzedażą drewna (łącznie z działalnością reklamacyjną);
  - 14) prowadzenia działalności kontrolingowej o systemowym charakterze (dotyczącym problematyki wycinki, pozyskiwania, zużywania na własne potrzeby i realizacji sprzedaży drewna);
  - 15) prowadzenia działalności kontrolnej, dotyczącej problematyki wycinki, pozyskiwania, zużywania na własne potrzeby i realizacji sprzedaży drewna;
  - 16) identyfikacji koniecznych działań rozwojowych dotyczących przedmiotu niniejszego zarządzenia.
3. Ponadto przedmiotem niniejszego zarządzenia są m.in. działania polegające na:
- 1) świadczeniu przez LP usług zagospodarowania oraz użytkowania lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych;
  - 2) świadczeniu przez LP usług zagospodarowania drewna energetycznego/ biomasy na rzecz podmiotów zewnętrznych.
4. Integralną częścią niniejszego zarządzenia jest załącznik nr 1, zawierający przesłanki, uzasadnienie prawne i merytoryczne oraz konkretyzację niektórych postanowień zarządzenia.
5. W formie odrębnej decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zostaną ustalone: wykaz i charakterystyka wszystkich aktualnych aktów ogólnego zarządu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych tematycznie powiązanych z niniejszym zarządzeniem, w tym zawierających postanowienia dotyczące użytkowania głównego lasu i dokumentowania obrotu drewnem. Strukturę danych do uwzględnienia w decyzji, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, zawiera załącznik nr 2. Obowiązek sporządzenia projektu przedmiotowej decyzji nakłada się na Wydział Użytkowania Lasu Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Rozdział II

Postanowienia generalne

§ 3

[Dostępność rynków właściwych dla przedsiębiorców i moc sprawcza zarządzenia]

1. W wykonaniu niniejszego zarządzenia każdy przedsiębiorca działający na wspólnym rynku ma możliwość udziału w procedurze podstawowej oznaczania surowca drzewnego pod

względem przyszłych jego nabywców, a także ma możliwość operowania na innych rynkach właściwych, o których mowa w § 4 ust. 1, z zastrzeżeniem § 4 ust. 1 pkt 4 i pkt 7 lit. a oraz c.

2. Niniejsze zarządzenie jest służbowo wiążące w odniesieniu do pracowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych. Na inne podmioty postanowienia niniejszego zarządzenia oddziałują w sposób niewiądzący.
3. Pomimo że projekty postanowień niniejszego zarządzenia były poddane możliwie najszerszej konsultacji w ramach Komisji Drzewnej, o której mowa w § 8, dla porządku przypomina się, że każdemu podmiotowi, zainteresowanemu nabyciem surowca drzewnego w Lasach Państwowych, przysługuje prawo dochodzenia swoich interesów na drodze postępowania sądowego, jeżeli podmiot ten uzna, że postanowienia niniejszego zarządzenia nie są możliwe przez niego do zaakceptowania lub w praktyce doprowadziły do naruszenia jego interesu.

§ 4

[Lista rynków właściwych i ceny na nich obowiązujące]

1. Ze względu na konieczność zachowania jednolitych warunków konkurencji ustala się następujące zgrupowania rynków właściwych:
  - 1) rynki podstawowe;
  - 2) rynki dla rozwoju;
  - 3) rynki drewna szczególnego;
  - 4) rynki drewna detalicznego;
  - 5) rynki drewna niszowego oraz węgla drzewnego produkowanego w sposób tradycyjny w lesie;
  - 6) rynki poboru i zużywania drewna w Lasach Państwowych na własne potrzeby instytucjonalne (łącznie z drewnem energetycznym na własne potrzeby), zwane dalej rynkami drewna na własne potrzeby instytucjonalne;
  - 7) rynki drewna niepełnowartościowego, w tym:
    - a) rynki pozostałości po wycince oraz wyróbce drewna dedykowanego miejscowej ludności w ramach samowyróbu,
    - b) rynki drewna energetycznego dedykowanego przedsiębiorcom,
    - c) rynki drewna energetycznego służącego realizacji wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych pn. „Drewno dla samowystarczalności energetycznej samorządu oraz dla bezpieczeństwa energetycznego państwa”, zwane dalej rynkami drewna energetycznego podstawowymi;
    - 8) rynki drewna pokłeskowego i drewna zbywanego w warunkach nagłej zmiany koniunktury na rynkach wyrobów z drewna (jeżeli drewno to nie jest kierowane na rynki uzupełnień, na rynki detaliczne lub/ oraz na rynki drewna niepełnowartościowego albo nie jest zużywane na własne potrzeby instytucjonalne);
    - 9) rynki uzupełnień.
2. Na mocy niniejszego zarządzenia:
  - 1) z operowaniem na rynkach drewna szczególnego wiąże się zasada zakupu danej, wystawionej na aukcji lub submisji, sztuki (lub jednorodnego pakietu sztuk) drewna cennego przez podmiot oferujący najwyższą cenę nabycia;
  - 2) z operowaniem na rynkach uzupełnień wiąże się zasada: „im wyższa cena, tym większe prawdopodobieństwo nabycia drewna zapotrzebowanego”;
  - 3) z operowaniem na rynkach:
    - a) detalicznych,
    - b) drewna niszowego,
    - c) węgla drzewnego (wytwarzanego metodami tradycyjnymi),
    - d) drewna niepełnowartościowego
      - wiąże się zasada cen negocjowanych;
  - 4) z operowaniem na rynkach drewna pokłeskowego i drewna związanego z nagłym załamaniem koniunktury na rynkach

wyrobów z drewna (chodzi o drewno niekierowane na rynki uzupełnień oraz niekierowane do zagospodarowania jako drewno niepełnowartościowe) może wiązać się, oprócz innych działań pozacenowych ustalonych w niniejszym zarządzeniu, zasada negocjowania opustów cenowych (jeżeli są one uzasadnione) w stosunku do cen na drewno, które byłoby sprzedane zgodnie z wynikami postępowania na rynkach właściwych podstawowych i dla rozwoju, gdyby nabywca nie zdecydował się na zakup w jego miejsce drewna pokłeskowego albo gdyby nie wystąpiło zjawisko nagłego załamania się koniunktury na rynkach wyrobów z drewna;

5) z operowaniem na rynkach podstawowych oraz dla rozwoju obowiązują:

- a) cena odmowy,
- b) cena proponowana,
- c) cena górna,

przy czym w niniejszym zarządzeniu przewidziano możliwość deklarowania ceny wyższej niż cena górna, jednak nie dla zwiększenia punktowej oceny deklarowanego zapotrzebowania na surowiec drzewny, lecz dla nabycia innych uprawnień.

Rozdział III Internetowy Portal Leśno-Drzewny

§ 5

[Portal Leśno-Drzewny jako podstawowe narzędzie oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców]

1. Oznaczanie surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców, jak również realizowanie innych działań, o których mowa w § 2 ust. 2, powinno następować z wykorzystaniem funkcjonalności Portalu Leśno-Drzewnego, zwanego także dalej Portalem, będącego wyodrębnioną częścią Systemu Informatycznego Lasów Państwowych.
2. Komunikację ze stroną główną Portalu nawiązuje się poprzez użycie ikony (łącza) umieszczonego na głównej stronie internetowej Lasów Państwowych (www.lp.gov.pl).
3. W zakresie funkcji o charakterze podstawowym Portal jest ogólnodostępny. Określony katalog uprawnień oraz możliwości korzystania z funkcji Portalu został zarezerwowany dla użytkowników zarejestrowanych.
4. Każdy zarejestrowany użytkownik Portalu nawiązuje z nim łączność (otwiera swoje konto) poprzez wprowadzenie unikatowego loginu oraz hasła.
5. Proces rejestracji użytkowników Portalu oraz korzystania z Portalu przez użytkowników zarejestrowanych został ustalony w Regulaminie Portalu Leśno-Drzewnego, stanowiącym m.in. przedmiot załącznika nr 11 do niniejszego zarządzenia. Przy opracowywaniu Regulaminu Portalu Leśno-Drzewnego wzięto pod uwagę wytyczne kierunkowe, zawarte w załączniku nr 3.
6. Obowiązek konserwacji, utrzymania, administrowania (łącznie z doprowadzaniem do kolportażu loginów i haseł) oraz przyczyniania się do informatycznego rozwoju Portalu, opracowania oraz aktualizowania szczegółowej instrukcji użytkownika nakłada się na Zakład Informatyki Lasów Państwowych.

Rozdział IV Działania analityczne

Zespołu opiniodawczo-pomocniczego ds. modelowania matematycznego zjawisk w leśnictwie i związanych z leśnictwem.
Komisja Drzewna

§ 6

[Podmioty obowiązane do działań analitycznych;
podstawowe raporty jako efekt działań analitycznych;
bazy danych na potrzeby działań analitycznych]

1. W celu zapewnienia należytego profesjonalizmu oraz obiektywizmu procesu ustalania podaży w Lasach Państwowych surowca drzewnego w poszczególnych latach kalendarzowych oraz jego oznaczania pod względem przyszłych nabywców – na (obowiązanych do działania według uzgodnień operacyjnych pod kierunkiem Zastępcy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. gospodarki finansowej i gospodarowania zasobami majątkowymi):
  - 1) członków Zespołu Doradców i Analityków w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (przywoływanej dalej także za pomocą akronimu DGLP);
  - 2) wyznaczone przez kierowników stanowiska pracy komórek organizacyjnych DGLP właściwych do spraw rozwoju, marketingu, analiz ekonomicznych i planowania oraz informatyki;
  - 3) wyznaczone przez dyrektora stanowiska pracy w Zakładzie Informatyki Lasów Państwowych –
    - nakłada się obowiązek sporządzenia (przy wsparciu zespołu opiniodawczo-pomocniczego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ds. modelowania matematycznego zjawisk w leśnictwie i związanych z leśnictwem (zob. załącznik nr 4), dokumentacji ontologicznej i analitycznej oraz doprowadzenia w terminie do końca października 2016 r. do zainstalowania w ramach Systemu Informatycznego Lasów Państwowych (dalej SILP) aplikacji, o których w ujęciu docelowym jest mowa w ust. 2.
2. Na potrzeby m.in. oznaczania surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców – w ramach Systemu Informatycznego Lasów Państwowych docelowo powinny funkcjonować aplikacje pozwalające na generowanie następujących raportów:
  - 1) długoterminowa prognoza (z uwzględnieniem retrospektywy) podaży surowca drzewnego według klas jakościowo-wymiarowych, łącznie z podażą drewna niepełnowartościowego (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych);
  - 2) długoterminowa prognoza (z uwzględnieniem retrospektywy) cen na surowiec drzewny według klas jakościowo-wymiarowych (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych);
  - 3) ocena rentowności oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) rentowności zakładów usług leśnych (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych);
  - 4) ocena rentowności oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) rentowności poszczególnych zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych);
  - 5) ocena nadwyżkowości oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) nadwyżkowości Lasów Państwowych (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych);
  - 6) analiza retrospektywna oraz prognostyczna obciążenia poszczególnych rynków właściwych (wyodrębnianych z geograficznego punktu widzenia) „zapotrzebowaniem na surowiec drzewny”;
  - 7) ustalanie sugestii co do ceny proponowanej, ceny odmowy oraz ceny górnej dla sortymentów reprezentatywnych, o których mowa w załączniku nr 7, oraz sugestii co do przeliczników cenowych;
  - 8) raport teoretyczny najbardziej racjonalnej dystrybucji surowca drzewnego w danym roku gospodarczym, m.in. z punktu widzenia kryterium geograficznego;
  - 9) raport zawierający wszechstronną informację na temat grup nadleśnictw o zbliżonych warunkach konkurencji przy sprzedaży drewna danej grupy handlowo-gatunkowej (na przykład informacje o poziomie deficytowości, zwyczaj-

- jowym „parciu” na rynek drewna, związanym z tymi nadleśnictwami, ukształtowanym historycznie poziomem cen na poszczególne grupy handlowe itd.);
- 10) inne raporty analityczne, dotyczące problematyki pozyskania i sprzedaży surowca drzewnego.
  3. Sporządzanie raportów, o których mowa w ust. 2, wymaga gromadzenia w ramach SILP informacji źródłowych lub powstających z przetworzenia informacji źródłowych, przybierających (por. załącznik nr 1) postać następujących baz danych:
    - 1) kartoteka zakładów usług leśnych [tworzona na podstawie: (1) danych gromadzonych w ramach SILP, (2) rozpoznania własnego nadleśnictwa, (3) danych statystyki publicznej, (4) badań ankietowych; (5) innych źródeł];
    - 2) baza danych o podmiotach nabywających surowiec drzewny [tworzona na podstawie: (1) danych gromadzonych w ramach SILP, w tym w ramach Portalu Leśno-Drzewnego, (2) rozpoznania własnego nadleśnictwa, (3) danych statystyki publicznej, (4) badań ankietowych, (5) innych źródeł];
    - 3) baza danych o przebiegu w funkcji czasu sprzedaży drewna na różnych rynkach właściwych (tworzona na podstawie informacji gromadzonych w SILP, w tym przede wszystkim w ramach Portalu Leśno-Drzewnego, oraz innych źródeł);
    - 4) baza danych o kształtowaniu się w funkcji czasu cen na surowiec drzewny w państwach ościennych [tworzona na podstawie: (1) danych statystyki publicznej – krajowej, zagranicznej oraz unijnej, (2) białego wywiadu, (3) badań ankietowych, (4) ekspertyz naukowych, (5) innych źródeł];
    - 5) baza danych makroekonomicznych potrzebnych do prognozowania cykli koniunktury na rynkach wyrobów z drewna (tworzona głównie na podstawie danych statystyki publicznej);
    - 6) pozostałe bazy danych.
  4. W odniesieniu do oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców na potrzeby roku 2017 dopuszcza się zastosowanie rozwiązań substytucyjnych, stosownie do postanowienia w § 142 ust. 2.

§ 7

[Wytyczne metodyczne do działań analitycznych]

1. Przy wykonywaniu postanowienia § 6 niniejszego zarządzenia należy kierować się wytycznymi metodycznymi, zawartymi w załączniku nr 5.
2. Wywiązanie się z obowiązku, o którym mowa w § 6, powinno zostać skwitowane meldunkiem:
  - 1) sporządzonym w formie notatki służbowej przez Naczelnika Wydziału Informatyki Lasów Państwowych;
  - 2) zaaprobowanym wspólnie przez Zastępców Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych;
  - 3) przedłożonym do zatwierdzenia w formie decyzji zarządczej przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 8

[Znaczenie i funkcje Komisji Drzewnej]

1. Uwzględniając okoliczność, że według zamysłu funkcją Komisji Drzewnej, powołanej do życia Zarządzeniem nr 27 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (znak ZM.800.1.2016) z dnia 30 maja 2016 r. w sprawie utworzenia Komisji ds. sprzedaży drewna w Lasach Państwowych oraz zmiany zarządzenia nr 2 z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie (...) Komisji Leśno-Drzewnej (...) [zob. załącznik nr 6], powinno być nie tylko wypowiedanie się w sprawie kolejnych wersji systemu (zasad) sprzedaży drewna w Lasach Państwowych, lecz również m.in. opiniowanie konkretyzacji tychże zasad polegające m.in. na rozstrzygnięciu co do:

- 1) ilości (pul) drewna poszczególnych grup handlowo-gatunkowych kierowanych na poszczególne rynki właściwe,
- 2) cen odmowy, cen proponowanych oraz cen górnych na poszczególne grupy handlowo-gatunkowe, zarówno więc rozwiązania algorytmiczne służące sporządzaniu raportów, o których mowa w § 6 ust. 2, jak i wyniki zawarte w tych raportach powinny być jej przedstawiane do oceny konsultacyjnej.
2. Oprócz ocen konsultacyjnych (opinii) na temat:
  - 1) poszczególnych wersji systemu (zasad) sprzedaży drewna w Lasach Państwowych;
  - 2) rozwiązań algorytmicznych stosowanych na potrzeby wyżej wymienionych raportów;
  - 3) wyników zawartych w tych raportach;
  - 4) pul drewna kierowanych na poszczególne rynki właściwe;
  - 5) cen odmowy, cen proponowanych oraz cen górnych – Komisja Drzewna ma możliwość opiniowania, w tym z inicjatywy własnej, każdego innego rozstrzygnięcia konkretyzującego system sprzedaży drewna w Lasach Państwowych, w tym opiniowania wartości wag i parametrów oceny punktowej zapotrzebowania na surowiec drzewny, zgłaszany w procedurze podstawowej.

Rozdział V

Rynki właściwe przy sprzedaży surowca drzewnego

§ 9

[Kryteria przyjęte dla wydzielenia rynków właściwych]

1. Uwzględniając argumentację zawartą w załączniku nr 1, przy oznaczaniu drewna pod względem przyszłych nabywców za rynek właściwy uznaje się:
  - 1) z geograficznego (obszarowego) punktu widzenia – rynek odpowiadający zasięgowi terytorialnemu nadleśnictwa;
  - 2) ze względu na charakter zaburzeń na rynku:
    - a) rynek stanu normalnego,
    - b) rynek niespodziewanie zaburzony w stopniu niewyczerpującym stanów siły wyższej,
    - c) rynek niespodziewanie zaburzony w stopniu wyczerpującym stan siły wyższej o genezie naturalnej lub/ oraz marketingowej (zaburzenie koniunktury na rynku wyrobów z drewna):
      - o charakterze lokalnym,
      - o charakterze regionalnym,
      - o charakterze ponadregionalnym;
  - 3) ze względu na ewidentne różnice między podmiotami występujące pod względem warunków konkurencji:
    - a) rynek drewna dla przedsiębiorców,
    - b) rynek drewna detalicznego (łącznie z rynkiem pozostałości drzewnych dla miejscowej ludności),
    - c) rynek drewna na własne potrzeby instytucjonalne;
  - 4) z punktu widzenia zasadniczych różnic pod względem drewna oferowanego do oznaczenia pod względem jakości:
    - a) rynek drewna pełnowartościowego,
    - b) rynek drewna niszowego oraz rynek węgla drzewnego wytwarzanego w sposób tradycyjny,
    - c) rynek drewna niepełnowartościowego, łącznie z:
      - pozostałościami po ścinie i wyróbce drewna oraz
      - karpiną;
  - 5) z punktu widzenia cech wymiarowych i jakościowych drewna pełnowartościowego – rynek, na którym do sprzedaży jest oferowane drewno pełnowartościowe należące do jednej grupy handlowo-gatunkowej;
  - 6) z punktu widzenia funkcji drewna pełnowartościowego oferowanego przedsiębiorcom:
    - a) rynek podstawowego zaopatrzenia,

Rozdział VI
Roczna ilość drewna do oznaczenia
pod względem przyszłych nabywców.
Pule drewna kierowane na poszczególne rynki właściwe

§ 12

[Plan wycinki i pozyskania drewna; algorytm postępowania przy ustalaniu wolumenu rozmiaru użytkowania głównego w nadleśnictwie]

1. Podstawą do określenia ilości drewna przeznaczonego do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców na poszczególnych rynkach właściwych powinien być plan wycinki i pozyskania drewna w poszczególnych nadleśnictwach.
2. Poczynając od działalności planistycznej na potrzeby roku 2017, zobowiązuje się nadleśniczy do doprowadzenia do respektowania następującego algorytmu przy sporządzaniu planu pozyskania surowca drzewnego w ramach użytkowania głównego planowego:
  - 1) krok 1: ustalenie liczby lat do końca obowiązywania planu urządzenia lasu: L;
  - 2) krok 2: ustalenie ilości drewna do pozyskania do końca obowiązywania planu urządzenia lasu w rębny użytkowaniu głównym (przy uwzględnieniu przewidywanych zmian wynikających z planowanego lub realizowanego aneksowania tego planu, a w odniesieniu do nadleśnictw działających okresowo bez zatwierdzonego planu urządzenia lasu, biorąc pod uwagę materiały robocze dotyczące nowego planu urządzenia lasu lub rozpoznanie własne co spodziewanego etatu rębny użytkowania lasu) – Rrb./;
  - 3) krok 3: ustalenie średniorocznego rozmiaru pozyskania drewna w rębny użytkowaniu głównym jako iloraz: $Rrb./rok = Rrb./L$;
  - 4) krok 4: ustalenie średniorocznego (do końca okresu obowiązywania planu urządzenia lasu) pola powierzchni użytkowania przedrębny lasu oraz użytkowania ciągłego lasu, w rozbiu na następujące pola powierzchni:
    - a) pole powierzchni czyszczeń z pozyskiwaniem użytków głównych – P cz./rok,
    - b) pole powierzchni trzebieży wczesnych – PTw./rok,
    - c) pole powierzchni trzebieży późnych – PTP./rok,
    - d) pole powierzchni użytkowania ciągłego – Pc/rok;
  - 5) krok 5: nabór pozycji cięć przedrębny i ciągłych według ich pilności odpowiadających pod względem areału polom powierzchni, o których mowa w pkt 4;
  - 6) krok 6: wykonanie szacunków brakarskich ustalających spodziewaną ilość drewna do pozyskania w użytkowaniu przedrębny i ciągłym – ogółem (Rnb./rok) oraz w rozbiu na gatunki i klasy jakościowo-wymiarowe;
  - 7) krok 7: nabór pozycji cięć rębny podporządkowany warunkowi, aby spodziewana ilość użytków rębny nie przekroczyła rozmiaru wynoszącego Rrb./rok;
  - 8) krok 8: w odniesieniu do nadleśnictw objętych na mocy planu urządzenia lasu łącznym etatem miąższościowym użytkowania głównego rębny i przedrębny – dokonanie sprawdzenia, czy spełniony jest warunek: $Rk \geq Rd + (Rnb./rok + Rrb./rok) - D$, gdzie „Rk” oznacza łączny rozmiar pozyskania grubizny w użytkowaniu głównym do końca obowiązywania planu urządzenia lasu limitowany, „Rd” – dotychczasowy łączny rozmiar pozyskania grubizny w użytkowaniu głównym, zaś „D” – przewidywany w danym roku rozmiar pozyskania drobnicy – z opcją podjęcia decyzji o nowelizacji naboru cięć rębny dla spełnienia ww. warunku lub z opcją zainicjowania sporządzenia aneksu do planu urządzenia lasu (przy czym w odniesieniu do nadleśnictw objętych na mocy planu urządzenia lasu etatem miąższościowym w odniesieniu do użytkowania głównego rębny – krok 8 należy realizować odpowiednio);

§ 10

[Definicja rynku właściwego przy oznaczaniu drewna pod względem przyszłych nabywców]

1. Uwzględniając postanowienia § 9, ustala się, że konkretnym rynkiem właściwym jest rynek, na którym, w warunkach określonych zaburzeń naturalnych lub/oraz marketingowych, oferuje się do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców drewno pozyskane lub planowane do pozyskania w jednym nadleśnictwie:
  - a) o określonej charakterystyce gatunkowej i jakościowej,
  - b) dedykowane określonym grupom podmiotów ze względu na ich przynależność sektorową z punktu widzenia statystyki publicznej,
  - c) pełniące różne funkcje w odniesieniu do przedsiębiorców (zaopatrzenie podstawowe, dla rozwoju oraz uzupełniająca),
  - d) wymagające, ze względu na kryteria gospodarności, celowości i rzetelności, zastosowania odrębny procedur wyżej wymienionego oznaczania.
2. Na każdym z rynków, o którym mowa w ust. 1, podmiotem oferującym drewno do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców jest właściwe terytorialnie nadleśnictwo, reprezentowane przez nadleśniczego (por. załącznik nr 1), przy czym w odniesieniu do określonych procedur, o których mowa w ust. 1 lit. d, osoba nadleśniczego w drodze pełnomocnictwa dokonuje przelewu określonej wiązki praw i obowiązków, związanych z tym reprezentowaniem, na osobę kierownika innej jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych.
3. Każdy z wyżej wymienionych rynków właściwych wchodzi w skład jednego ze zgrupowań rynków właściwych, o których mowa w § 4 ust. 1.

§ 11

[Grupy handlowo-gatunkowe przy oznaczaniu drewna pod względem przyszłych nabywców]

1. Uwzględniając wywód zawarty w załączniku nr 1, w Lasach Państwowych ustala się podział drewna na grupy handlowo-gatunkowe, utrwalony w załączniku nr 7.
2. Podział, o którym mowa w ust. 1, obowiązuje od roku 2017, przy czym w dalszych latach może on podlegać okresowej korekcie w ślad za ewentualnymi zmianami w klasyfikacji jakościowo-wymiarowej surowca drzewnego, obowiązującej w Lasach Państwowych.
3. Projekt korekty, o której mowa w ust. 2, podlega ocenie konsultacyjnej Komisji Drzewnej.
4. Każda z korekt podziału surowca drzewnego na grupy handlowo-gatunkowe powinna być przedmiotem decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

- 9) krok 9: wykonanie szacunków brakarskich ustalających spodziewaną ilość drewna do pozyskania w użytkowaniu rębnym w rozbiciu na gatunki i klasy jakościowo-wymiarowe (w realizacji pozycji cięć z naboru, o którym mowa w pkt 7, lub z naboru skorygowanego w wykonaniu kroku 8);
- 10) krok 10: korzystając z aplikacji informatycznych, które powinny zostać zainstalowane w ramach SILP, wykonaniu § 13 – uwzględnienie w planie wycinki i pozyskania drewna:
- surowca drzewnego nie pochodzącego z użytkowania głównego lasu;
  - drewna podlegające wycince do pozostawienia dla naturalnego rozkładu;

c) różnicy między zapasem drewna do zagospodarowania na początku i końcu roku kalendarzowego.

§ 13

[Dane w planie wycinki i pozyskania drewna]

- Kierowników komórek organizacyjnych DGLP właściwych do spraw użytkowania lasu, marketingu, gospodarki leśnej oraz informatyki, a także dyrektora Zakładu Informatyki Lasów Państwowych zobowiązuje się do podjęcia wszelkich niezbędnych działań potrzebnych do tego, aby w terminie do końca października 2016 r. plan, o którym mowa w § 12 ust. 1, mógł być prezentowany w ramach Portalu zgodnie z następującą strukturą danych:

Nadleśnictwo	Źródło surowca drzewnego	Gatunek	Ilość drewna (w odpowiednich jednostkach miar) według klas jakościowo-wymiarowych ustalanych zgodnie z nazewnictwem w aktualnej wersji załącznika nr 7					
			Klasa jakościowo-wymiarowa zgodnie z nazewnictwem w aktualnej wersji załącznika nr 7					
			A	B	C	(...)	Y	Z
NAD (1)	B.O. – B.Z. (bilans otwarcia z inwentaryzacji zaktualizowanej na koniec roku pomniejszony o spodziewany bilans zamknięcia – bez uwzględnienia drewna oznaczonego pod względem nabywców lub przyszłych nabywców)	1						
	Użytkowanie główne planowe							
	Użytki przygodne (założony zwyczajowy ich poziom)							
	Drewno z wylesień							
	Drewno z zadrzewień							
	Drewno z zagospodarowania lasu i pozyskiwane w ramach ochrony przyrody							
	Drewno z innych działań (w tym z zagospodarowywania pozostałości drzewnych)							
	Drewno do naturalnego rozkładu							
	(...)		(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
	B.O. – B.Z. (bilans otwarcia z inwentaryzacji zaktualizowanej na koniec roku pomniejszony o spodziewany bilans zamknięcia – bez uwzględnienia drewna oznaczonego pod względem nabywców lub przyszłych nabywców)		N					
Użytkowanie główne planowe								

Nadleśnictwo	Źródło surowca drzewnego	Gatunek	Ilość drewna (w odpowiednich jednostkach miar) według klas jakościowo-wymiarowych ustalanych zgodnie z nazewnictwem w aktualnej wersji załącznika nr 7						
			Klasa jakościowo-wymiarowa zgodnie z nazewnictwem w aktualnej wersji załącznika nr 7						
			A	B	C	(...)	Y	Z	
	Użytki przygodne (założony zwyczajowy ich poziom)								
	Drewno z wylesień								
	Drewno z zadrzewień								
	Drewno z zagospodarowania lasu i pozyskiwane w ramach ochrony przyrody								
	Drewno z innych działań, (w tym z zagospodarowywania pozostałości drzewnych)								
	Drewno do naturalnego rozkładu								
(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	
NAD (K)	B.O. – B.Z. (bilans otwarcia z inwentaryzacji zaktualizowanej na koniec roku pomniejszony o spodziewany bilans zamknięcia – bez uwzględnienia drewna oznaczonego pod względem nabywców lub przyszłych nabywców)	1							
	Użytkowanie główne planowe								
	Użytki przygodne (założony zwyczajowy ich poziom)								
	Drewno z wylesień								
	Drewno z zadrzewień								
	Drewno z zagospodarowania lasu i pozyskiwane w ramach ochrony przyrody								
	Drewno z innych działań (w tym z zagospodarowywania pozostałości drzewnych)								
	Drewno do naturalnego rozkładu								
	(...)		(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
	B.O. – B.Z. (bilans otwarcia z inwentaryzacji zaktualizowanej na koniec roku pomniejszony o spodziewany bilans zamknięcia – bez uwzględnienia drewna oznaczonego pod względem nabywców lub przyszłych nabywców)		N						
Użytkowanie główne planowe									

Nadleśnictwo	Źródło surowca drzewnego	Gatunek	Ilość drewna (w odpowiednich jednostkach miar) według klas jakościowo-wymiarowych ustalanych zgodnie z nazewnictwem w aktualnej wersji załącznika nr 7					
			Klasa jakościowo-wymiarowa zgodnie z nazewnictwem w aktualnej wersji załącznika nr 7					
			A	B	C	(...)	Y	Z
	Użytki przygodne (założony zwyczajowy ich poziom)							
	Drewno z wylesień							
	Drewno z zadrzewień							
	Drewno z zagospodarowania lasu i pozyskiwane w ramach ochrony przyrody							
	Drewno z innych działań (w tym z zagospodarowywania pozostałości drzewnych)							
	Drewno do naturalnego rozkładu							

- Dane, o których mowa w ust. 1, powinny być poddawane skonfrontowaniu z prognozą, o której mowa w § 6 ust. 2 pkt 1 – celem skorygowania tej prognozy lub/oraz poddania tych danych weryfikacji pod względem wiarygodności.
- Działania, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny być skwitowane meldunkiem:
  - sporządzonym w formie notatki służbowej przez Naczelnika Wydziału Informatyki Lasów Państwowych,
  - zaaprobowanym wspólnie przez Zastępców Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych,
  - przedłożonym do zatwierdzenia w formie decyzji zarządczej przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 14

[Ilość drewna do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców; struktura danych; podmioty obowiązane]

- Na podstawie struktury danych, o której mowa w § 13 ust. 1, oraz zapotrzebowania na drewno energetyczne, wynikające:

- ze zwyczajowego zużycia przez miejscową ludność na pozostałości po wycince i wyróbce drzew;
- z umów, zawieranych w przeszłości z przedsiębiorcami zajmującymi się wyrobem balotów i zrębków energetycznych oraz
- z zapotrzebowania własnego –
  - w poszczególnych nadleśnictwach sporządza się informację o ilości drewna przeznaczonego w danym roku kalendarzowym do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców, z zastrzeżeniem co do drewna na rynki drewna energetycznego podstawowe, w odniesieniu do których w przedmiotowej informacji podaje się ilość drewna do zdjęcia ze stanu magazynowego na składach.
- Kierowników komórek organizacyjnych DGLP właściwych do spraw użytkowania lasu, marketingu oraz informatyki, a także dyrektora Zakładu Informatyki Lasów Państwowych zobowiązuje się do podjęcia wszelkich niezbędnych działań, potrzebnych do tego, aby w terminie do końca października 2016 r. informacja, o której mowa w ust. 1, mogła być prezentowana w ramach Portalu zgodnie z następującą strukturą danych:

Nadleśnictwo	Podstawowe zgrupowania rynków w nadleśnictwie	Zgrupowania rynków w nadleśnictwie	Dalszy podział rynków właściwych w nadleśnictwie	Konkretyzacja rynku właściwego dokonywana poprzez przywiązanie konkretnej grupy handlowo-gatunkowej	Ilość j.m.	
NAD (1)	Rynki drewna pełnowartościowego lub traktowanego jak drewno pełnowartościowe	Rynki podstawowe		Grupa 1.1.		
				(...)		
				Grupa N.1.		
			Rynki dla rozwoju		Grupa 1.2.	
					(...)	
					Grupa N.2.	
		Rynki drewna szczególnego		Grupa (sztuka) 1.3.		
				(...)		
				Grupa (sztuka) N.3.		
		Rynki drewna detalicznego		Grupa 1.5.		
				(...)		
				Grupa N.5.		

Nadleśnictwo	Podstawowe zgrupowania rynków w nadleśnictwie	Zgrupowania rynków w nadleśnictwie	Dalszy podział rynków właściwych w nadleśnictwie	Konkretyzacja rynku właściwego dokonywana poprzez przywiązanie konkretnej grupy handlowo-gatunkowej	Ilość j.m.		
		Rynki drewna na własne potrzeby instytucjonalne	Rynek drewna do handlowego przerobu mechanicznego	Grupa 1.6. (...) Grupa N.6.			
			Rynek do zużycia do wytwarzania elementów infrastruktury leśnej oraz przynależności ruchomych z nią związanej	Grupa 1.7. (...) Grupa N.7.			
			Rynek do zużycia na własne potrzeby energetyczne (także do organizowania ognisk edukacyjnych, promocyjnych, integracyjnych i organizowanych w ramach świadczeń rekreacyjno-turystycznych)	Grupa 1.8. (...) Grupa N.8.			
			Rynek drewna do zbycia na rzecz innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych	Grupa 1.9. (...) Grupa N.9.			
			Rynek drewna do zrealizowania świadczeń deputatowych na rzecz pracowników nadleśnictwa	Grupa 1.10. (...) Grupa N.10.			
			Rynek drewna do zrealizowania świadczeń serwitutowych	Grupa 1.11. (...) Grupa N.11.			
			Rynek drewna do zrealizowania świadczeń deputatowych imieniem innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych	Grupa 1.12. (...) Grupa N.12.			
			Drewno do naturalnego rozkładu	Grupa 1.13. (...) Grupa N.13.			
			Rynki drewna niszowego oraz rynek węgla drzewnego wytwarzanego przez nadleśnictwo metodami tradycyjnymi			Grupa 1.14. (...) Grupa N.14.	
			Rynki drewna energetycznego	Rynki drewna energetycznego do sprzedaży miejscowej ludności w samowyrobie	Grupa 1.15. (...) Grupa N.15.		
					Grupa 1.16. (...) Grupa N.16.		
				Rynki drewna energetycznego dla przedsiębiorców	Grupa 1.16. (...) Grupa N.16.		
					Grupa 1.17. (...) Grupa N.17.		
					Grupa 1.17. (...) Grupa N.17.		
					Grupa 1.17. (...) Grupa N.17.		

Uwaga: w kolumnie „Konkretyzacja rynku właściwego...” utrwała się grupę handlowo-gatunkową, scharakteryzowaną z punktu widzenia składu gatunkowego drzew

§ 15

[Ilości drewna kierowane na poszczególne rynki właściwe]

1. Co do zasady w danym nadleśnictwie na dany konkretny rynek właściwy należy planować skierowanie celem oznaczenia pod względem przyszłych nabywców:

1) takiej ilości drewna danej grupy handlowo-gatunkowej, jaka była dotychczas średniorocznie sprzedawana w tym nadleśnictwie w ramach procedury portalowej (łącznie z rynkiem rozwojowym) oraz procedury o nazwie „e-drewno systemowe”, jeżeli tym konkretnym rynkiem właściwym jest rynek podstawowy;

2) pojedynczych dłużyc lub pojedynczych kłód (albo ich pakietów), które w świetle wykonanych szacunków będą kwalifikować się do zaliczenia do drewna cennego oraz drewna o szczególnych walorach, jeżeli tym konkretnym rynkiem właściwym jest rynek szczególny;

3) każdej ilości drewna, które:

a) ma szczególnie wysublimowane cechy charakterystyczne (drewno lipowe na rzeźby, chrust na miotły, materiał do wytworzenia galanterii drzewnej, materiał do wyróbki kijków na ogniska, materiał do podpórek ogrodniczych, materiał na faszynę i kołki faszynowe, materiał na patyczki do szaszłyków itp.),

b) występuje w małych szczątkowych ilościach lub/ oraz jest pozyskiwane na szczególne zamówienie,

c) jest przedmiotem zainteresowania kupieckiego konkretnego nabywcy, który na etapie prac planistycznych w nadleśnictwie zgłosił zapotrzebowanie na drewno, o którym mowa w lit. a, lub prawdopodobnie (zwyczajowo) zgłosi takie zapotrzebowanie w ciągu roku,

a tym samym nie kwalifikuje się do skierowania na rynek drewna szczególnego, lecz właśnie na rynek niszowy (przy czym na warunkach drewna niszowego traktuje się w niniejszym zarządzeniu również węgiel drzewny, jaki ma być wytwarzany na zamówienie w nadleśnictwie tradycyjnymi metodami);

4) takiej ilości drewna danej grupy handlowo-gatunkowej, która średniorocznie jest w danym nadleśnictwie nabywana przez osoby fizyczne oraz przez podmioty spoza sektora przedsiębiorców na asygnaty gotówkowe i w procedurach substytucyjnych, jeżeli tym konkretnym rynkiem właściwym jest rynek detaliczny, przy czym – poczynając od oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców na potrzeby roku 2017 – zwyczajowy poziom zakupów drewna detalicznego będzie poddawany prewencyjnej kontroli funkcjonalnej ze szczebla regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych dla niedopuszczenia do procedury prawnej lub choćby faktycznego nabywania drewna detalicznego przez podmioty, które na omawianym rynku nie powinny operować;

5) takiej ilości:

a) drewna energetycznego na własne potrzeby, jaka wynika z mocy prerobowych urządzeń grzewczych na biomasę, zainstalowanych w budynkach i obiektach nadleśnictwa,

b) drewna do przerobu przez nadleśnictwo do postaci wyrobów handlowych, jaka wynika z listów intencyjnych, umów i porozumień z nabywcami tych wyrobów albo z biznesplanów opracowanych w nadleśnictwach,

d) drewna do wykonania elementów grodzień zabezpieczających uprawy przed szkodami od zwierzyny, elementów infrastruktury łowieckiej, wszelkich innych elementów infrastruktury w zarządzie nadleśnictwa (łącznie z ruchomościami związanymi z tą infrastrukturą), jaka wynika z przedmiarowania opartego na normatywach jednostkowego zużycia surowca drzewnego do wytworzenia ww. wyrobów oraz planów rzeczowych nadleśnictwa,

e) drewna do zrealizowania świadczeń deputatowych i serwitutowych, w tym świadczeń deputatowych w imieniu innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, jaka wynika z należności przysługujących pracownikom, ich deklaracji co do formy poboru świadczenia deputatowego, oraz zawartych porozumień między nadleśnictwem a jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych, imieniem których dane nadleśnictwo zobowiązuje się realizować w naturze świadczenia deputatowe na rzecz pracowników tych jednostek,

f) drewna na ogniska edukacyjne, promocyjne, integracyjne oraz związane ze świadczeniami rekreacyjno-turystycznymi, jaka wynika z uartego zwyczaju,

g) drewna do sprzedaży na rzecz innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, jaka wynika z zawartych porozumień z tymi jednostkami,

przy czym poczynając od roku 2017, deklarowany przez nadleśnictwa poziom zapotrzebowania na drewno na własne potrzeby będzie poddawany prewencyjnej kontroli funkcjonalnej ze szczebla regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych.

2. Ilość drewna, o której mowa:

1) w ust. 1 pkt 1:

a) zwiększa się planistycznie odpowiednio do ilości drewna danej grupy handlowo-gatunkowej zakupionej w roku poprzedzającym przez przedsiębiorców w ramach aplikacji „e-drewno”,

b) może być odpowiednio zmniejszona planistycznie, jeżeli w sąsiadujących nadleśnictwach nastąpi według przewidywań planistycznych wyraźny przyrost podaży drewna danej grupy handlowo-gatunkowej do sprzedaży na rynku podstawowym;

2) w ust. 1 pkt 4 – zwiększa się w razie zawarcia przez nadleśnictwo umowy na sprzedaż istotnej ilości drewna detalicznego na rzecz uprawnionego nabywcy instytucjonalnego, np. na rzecz szkoły publicznej czy jednostki samorządu terytorialnego (por. § 56).

§ 16

[Maksymalna ilość drewna energetycznego dla miejscowej ludności oraz przedsiębiorców]

1. Podstawą do ustalania maksymalnej ilości drewna, jaka może być skierowana na rynek drewna energetycznego celem sprzedaży miejscowej ludności oraz na rynek drewna energetycznego celem sprzedaży przedsiębiorcom, jest prawdopodobna ilość drewna oraz pozostałości drzewnych, która w razie braku zainteresowania ich nabyciem pozostawiona byłaby w lesie do naturalnego rozkładu ponad potrzeby wynikające z konieczności kształtowania biotopów oraz różnorodności biologicznej poprzez pozostawianie w lesie drewna martwego.

2. Ilość drewna, o którym mowa w ust. 1, powinna być szacowana w danym nadleśnictwie na podstawie informacji: (1) ujętych w planie finansowo-gospodarczym nadleśnictwa, (2) utwalonych w SILP lub (3) będących wiedzą nabytą (wiedzą z doświadczenia zawodowego) o następujących wielkościach:

1) polu powierzchni do objęcia zabiegami w zakresie czyszczeń bez pozyskania surowca drzewnego (wycinanie drzewek oraz krzewów z pozostawianiem ich na miejscu);

2) oszacowanej w oparciu o doświadczenie i wiedzę nabytą ilości drewna, związanego w danym nadleśnictwie z wycinką, o której mowa w pkt 1, w przeliczeniu na jednostkę pola powierzchni;

3) ilości drewna do pozyskania w roku planistycznym w ramach czyszczeń, w tym przede wszystkim czyszczeń późnych, trzebieży wczesnych, trzebieży późnych, użytkowania ciągłego oraz użytkowania rębного, a także do pozyskania poza planowym użytkowaniem głównym, z zastrzeżeniem pkt 5;

4) stosunku (szacowanego w oparciu o linię trendu i wiedzę nabytą):

a) ilości drewna związanego ze złomami, wywrotami, wydzielonym posuszem leżącym lub stojącym, nienadającego się do użytkowania głównego innego niż zużycie energetyczne

do

b) ilości drewna, o której mowa w pkt 3;

5) oszacowanej w oparciu o doświadczenie i wiedzę nabytą ilości pozostałości drzewnych w przeliczeniu na jednostkę miąższości drewna, o którym mowa w pkt 3;

6) ilości drewna i pozostałości drzewnych (ustalanych w wykonaniu § 22 i § 130), która powinna być pozostawiona w lesie jako drewno martwe konieczne do kształtowania biotopów oraz różnorodności biologicznej.

3. Ilość drewna, o której jest mowa w ust. 1, stanowi wynik zastosowania następującej formuły:

[Maksymalna ilość drewna, o której mowa w ust. 1] = [Iloczyn wartości wielkości, o której mowa w pkt 1, oraz wartości wielkości, o której mowa w pkt 2] + [Iloczyn wartości wielkości, o której mowa w pkt 3, oraz wartości wielkości, o której mowa w pkt 4] + [Iloczyn wartości wielkości, o której mowa w pkt 3, oraz wartości wielkości, o której mowa w pkt 5] – [Wartość wielkości, o której mowa w pkt 6] = [Roczny przyrost drewna nienadającego się do objęcia użytkowaniem innym aniżeli użytkowanie energetyczne] – [Ilość drewna i pozostałości

drzewnych potencjalnie nadających się wyłącznie do użytkowania energetycznego pozostawiona w lesie do naturalnego rozkładu].

4. Jeżeli wartość wielkości ustalania w następstwie zastosowania formuły, o której mowa w ust. 3, jest ujemna, w danym nadleśnictwie nie należy planować drewna do zużycia przez miejscową ludność lub przez wyżej wymienionych przedsiębiorców.

§ 17

[Konkretyzacja ilości drewna energetycznego dla miejscowej ludności oraz dla przedsiębiorców]

1. Na rynek drewna energetycznego do sprzedaży miejscowej ludności kieruje się w ujęciu planistycznym taką część ilości drewna, ustalonego w wykonaniu § 16, która zwyczajowo jest przez nią nabywana w danym nadleśnictwie metodą samowyrobu. Ilość tego drewna nie może być wyższa niż ilość drewna, o której mowa w § 16 ust. 3.
2. Na rynek drewna energetycznego do sprzedaży przedsiębiorcom kieruje się w ujęciu planistycznym ilość drewna, ustaloną w wykonaniu § 16, po odjęciu ilości drewna, o której mowa w ust. 1, a dodatkowo po pomniejszeniu o ilość drewna na własne potrzeby energetyczne nadleśnictwa.
3. Drewno, o którym mowa w ust. 1 i 2, powinno być drewnem energetycznym w rozumieniu definicji drewna energetycznego, określonej w art. 2 pkt 7a ustawy z dnia 2 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. 2015 r. poz. 478, 2365; 2016 r. poz. 925).

§ 18

[Ilość drewna na rynki drewna energetycznego podstawowe]

Na rynki drewna energetycznego podstawowe (lokalne i strategiczne) kieruje się drewno energetyczne w ilości będącej różnicą, o której mowa w § 19 ust. 1, skorygowaną in plus zwiększeniami, o których mowa w § 19 ust. 2. Drewno to w chwili skierowania na rynki drewna energetycznego znajduje się lub dopiero znajdzie się na składach drewna energetycznego. Do drewna energetycznego, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, postanowienie § 17 ust. 3 stosuje się.

§ 19

[Kreowanie ilości drewna na składach drewna energetycznego]

1. Ilość drewna, będąca różnicą pomiędzy ilością drewna ustaloną w wykonaniu § 16 a ilością drewna energetycznego, która faktycznie zostanie nabyta przez miejscową ludność oraz przez przedsiębiorców, może być wykorzystywana do kształtowania ilości drewna energetycznego, które przed wywozem do nabywców jest koncentrowane na składach tego drewna.
2. Stosownie do postanowień odpowiednich paragrafów niniejszego zarządzenia – ilość drewna energetycznego, które przed wywozem jest koncentrowane na składach tego drewna, podlega zwiększeniom o:
  - 1) planowaną do pozyskania ilość drewna energetycznego sensu stricto, jeżeli nie jest ono planowane do zaspokojenia potrzeb energetycznych na własne potrzeby nadleśnictwa, nie wyłączając drewna z plantacji wierzb i innej roślinności zakładanych dla celów energetycznych;
  - 2) wynikową ilość drewna energetycznego z postępowania w stanach siły wyższej, jeżeli nie jest ono kierowane na inne rynki właściwe;
  - 3) drewno przelegujące w lesie, nieodebrane przez nabywcę z jego winy, stosownie do postanowień § 45 ust. 2 i 4;
  - 4) każde pozyskane drewno w zarządzie Lasów Państwowych, które uległo deprecjacji w stopniu sprawiającym jego niepełnowartościowość, jeżeli nadleśniczy nie podejmie innej decyzji o jego zagospodarowaniu.

3. Na składach drewna energetycznego, przy odrębnej ewidencji oraz w oznaczonych miejscach, może być składowane drewno:

- 1) związane z realizacją przez zakłady usługi zagospodarowania oraz użytkowania lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych;
- 2) przejęte w zarząd Lasów Państwowych w następstwie zrzeczenia, o którym mowa w § 45;
- 3) jeżeli wynika to z umów z podmiotami zewnętrznymi na realizację przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych usług zagospodarowania drewna biomasy na rzecz podmiotów zewnętrznych.

§ 20

[Ilość drewna dla rozwoju]

1. Na poszczególne zgrupowania rynków właściwych dla rozwoju kieruje się w ujęciu planistycznym ilość drewna, będącą różnicą pomiędzy ogólną ilością drewna zaplanowanego w danym roku do pozyskania po odpowiednim skorygowaniu różnicą „B.O – B.Z” a sumą ilości drewna kierowanego w ujęciu planistycznym na rynki właściwe, o której to ilości jest mowa w § 15, 17 i 19.
2. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych dokonuje przydziału drewna dla rozwoju według regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, zaś dyrektorzy regionalnych dyrekcji – według nadleśnictw.
3. Szczegółowy sposób dokonywania przydziału, o którym mowa w ust. 1, będzie przedmiotem odrębnej decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego LP.

§ 21

[Generalna zasada funkcjonowania rynku uzupełnień]

1. Ilości drewna kierowanego na rynek uzupełnień nie planuje się.
2. Na rynku uzupełnień pod względem przyszłych nabywców oznacza się lub może być oznaczane drewno, o którym mowa w § 138.

§ 22

[Ilość drewna do naturalnego rozkładu]

1. Ilość drewna pozostawianego w lesie do naturalnego rozkładu stanowi odpowiednią część rocznego przyrostu drewna nienadającego się do objęcia użytkowaniem innym aniżeli użytkowanie energetyczne.
2. W ustalaniu ilości drewna, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem postanowień § 16 i § 130, powinny mieć zastosowanie następujące działania algorytmiczne:
  - 1) działanie pierwsze zmierzające do ustalenia hipotetycznego nadmiaru lub niedoboru drewna martwego lub drewna drzew zamierających na koniec roku:
[Hipotetyczny nadmiar lub niedobór drewna martwego lub drewna drzew zamierających w nadleśnictwie na koniec roku] = [Ilość drewna martwego lub drewna zamierającego w nadleśnictwie, pożądana z punktu widzenia kształtowania biotopu i różnorodności biologicznej w świetle danych z wielkoskalowej inwentaryzacji bogactwa przyrodniczego ekosystemów leśnych] – [(Oszacowana ilość drewna martwego lub drewna drzew zamierających w nadleśnictwie na początku roku) * (współczynnik korekcyjny uwzględniający roczną stratność ilości drewna martwego oraz drewna drzew zamierających wskutek procesów biodegradacyjnych)] – [Roczny przyrost drewna nienadającego się do objęcia użytkowaniem innym aniżeli użytkowanie energetyczne];
  - 2) działanie drugie zmierzające do oszacowania ilości drewna do pozostawienia w lesie do naturalnego rozkładu (działanie podejmowane, jeżeli wynik działania, o którym mowa

w pkt 1 stanowi o hipotetycznym nadmiarze drewna martwego lub drewna drzew zamierających):
[Ilość drewna do pozostawienia w lesie do naturalnego rozkładu w nadleśnictwie] = [Hipotetyczny nadmiar drewna martwego lub drewna drzew zamierających w nadleśnictwie na koniec roku] – [Drewno przeznaczone na cele energetyczne do zużycia przez miejscową ludność, przez przedsiębiorców oraz do skoncentrowania na składy drewna energetycznego w wykonaniu § 19 ust. 1].

§ 23

[Kwitowanie wykonania działań podmiotów obowiązanych z paragrafu 14]

Działania, o których mowa w § 14 ust. 2, powinny być skwitowane meldunkiem:

- 1) sporządzonym w formie notatki służbowej przez Naczelnika Wydziału Informatyki Lasów Państwowych,
- 2) zaaprobowanym wspólnie przez Zastępców Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych,
- 3) przedłożonym do zatwierdzenia w formie decyzji zarządczej przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 24

[Komisja Drzewna jako ciało konsultujące ilości drewna kierowane na poszczególne rynki właściwe]

Ilości drewna kierowane w ujęciu planistycznym na:

- 1) poszczególne rynki właściwe,
  - 2) zgrupowania tych rynków –
- poddaje się ocenie konsultacyjnej ze strony Komisji Drzewnej.

Rozdział VII

Ustalanie cen proponowanych, cen górnych, cen odmowy oraz przeliczników cenowych

§ 25

[Postępowanie dla ustalenia cen proponowanych, górnych i odmowy oraz przeliczników cenowych]

1. Kierując się sugestiami co do cen proponowanych, odmowy oraz górnych na sortymenty reprezentatywne oraz sugestiami co do przeliczników cenowych, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 7 – Dyrektor Generalny Lasów Państwowych prezentuje te ceny i przeliczniki Komisji Drzewnej dla uzyskania oceny konsultacyjnej na ich temat.
2. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych podejmuje decyzję zarządczą w sprawie cen i przeliczników, o których mowa w ust. 1, którą przesyła do ministra właściwego do spraw środowiska z prośbą o jej poddanie nadzorowi prewencyjnemu.
3. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych dokonuje ewentualnej nowelizacji decyzji zarządczej, o której mowa w ust. 2, jeżeli wynika to z polecenia administracyjno-prawnego ministra właściwego ds. środowiska, stanowiącego w wykonaniu art. 34a ustawy o Radzie Ministrów.

Rozdział VIII

Procedury oznaczania surowca drzewnego pod względem nabywców i niektóre działania następcze

Podrozdział I – Postępowanie na rynkach podstawowych

§ 26

[Podmioty uprawnione do operowania na rynku podstawowym]

1. Na rynkach podstawowych ma miejsce oznaczenie poszczególnych grup handlowo-gatunkowych drewna pod względem nabywców, będących:

- 1) legitymowanymi historią zakupów kontrahentami Lasów Państwowych, należącymi w kraju lub za granicą do sektora przedsiębiorców (przedsiębiorcy, będący stałymi nabywcami surowca drzewnego) lub będącymi przedsiębiorcami należącymi do sektora gospodarstw domowych;

- 2) przedsiębiorcami należącymi do sektora „zagranica” oraz przedsiębiorcami, będącymi krajowymi podmiotami gospodarki narodowej, choćby byli to tzw. rezydenci – jeżeli w dacie wejścia w życie niniejszego zarządzenia nie są legitymowani historią zakupu.
2. Warunkiem uczestniczenia przedsiębiorców, o których mowa w ust. 1, w wyżej wymienionym oznaczaniu grup handlowo-gatunkowych drewna, jest ich skuteczne, zgodne z Regulaminem Portalu, zarejestrowanie się na nim, połączone z możliwością posługiwania się przez nich unikatowym loginem i hasłem.

§ 27

[Definicja nabywcy stałego; uzyskiwanie i utrata statusu nabywcy stałego w szczególnych sytuacjach]

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3:

- 1) za nabywcę stałego w roku 2017 należy uznać każdy podmiot będący przedsiębiorcą, który w roku 2016 dokonał zakupu surowca drzewnego w procedurze portalowej, na rynku rozwojowym, w ramach aplikacji „e-drewno systemowe” lub choćby z użyciem aplikacji „e-drewno bieżące”, przy czym chodzi tu o zakup drewna wielkowskładowego iglastego (nabywca stały w odniesieniu do drewna wielkowskładowego iglastego), drewna wielkowskładowego liściastego, wyłączając drewno dębowe (nabywca stały w odniesieniu do drewna wielkowskładowego liściastego), drewna wielkowskładowego dębowego (nabywca stały drewna wielkowskładowego dębowego), drewna średniowskładowego (nabywca stały w odniesieniu do drewna średniowskładowego) oraz drewna małowskładowego (nabywca stały w odniesieniu do drewna małowskładowego);
- 2) poczynając od roku 2018 za nabywcę stałego należy uznawać każdy podmiot będący przedsiębiorcą, który w roku poprzedzającym dokonał zakupu surowca drzewnego (odpowiednio drewna wielkowskładowego iglastego, wielkowskładowego liściastego, wielkowskładowego dębowego, średniowskładowego oraz małowskładowego) na rynkach podstawowych, rynkach dla rozwoju oraz rynkach uzupełnień.

2. Na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Komisja Drzewna dokonuje oceny konsultacyjnej zasadności pozbawienia danego przedsiębiorcy statusu nabywcy stałego w danym roku kalendarzowym, jeżeli takie okoliczności, jak znane Lasom Państwowym zaległości w regulowaniu przez ten podmiot zobowiązań wobec Skarbu Państwa i innych zobowiązań publicznych czy brak rzetelności w realizowaniu umów kupna-sprzedaży surowca drzewnego stanowią według Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych dostateczne ku temu uzasadnienie.
3. W zależności od wyników oceny konsultacyjnej, o której mowa w ust. 2, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych może podejmować decyzje zarządcze o pozbawieniu przedsiębiorców statusu nabywcy stałego. Decyzje te, z inicjatywy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, poddawane są nadzorowi prewencyjnemu ze strony ministra właściwego ds. środowiska. Postanowienia § 25 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
4. W odniesieniu do przyznania nabywcy statusu nabywcy stałego, mimo niespełniania przez niego warunków, o których mowa w ust. 1, ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 28

[Upowszechnianie (udostępnienie) ofert zbycia drewna i udzielanie odpowiedzi na te oferty]

1. W dacie wspólnej dla wszystkich nadleśniczych, określonej dla danego roku kalendarzowego decyzją zarządczą Dyrektora

Generalnego Lasów Państwowych, każdy z nadleśniczych jest obowiązany do skierowania na każdy z podstawowych rynków właściwych, związanych z nadleśnictwem, którym kieruje, takiej ilości drewna celem doprowadzenia do jego oznaczenia pod względem przyszłych nabywców, jaka wynika z wykonania postanowienia § 15 ust. 1 pkt 1, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1 (oferta drewna do ustalenia potencjalnych nabywców operujących na konkretnym rynku podstawowym w nadleśnictwie, zwana dalej ofertą zbycia drewna).

- Przez czas określony w decyzji, o której mowa w ust. 1, każdy z przedsiębiorców, o których mowa w § 26, może odpowiadać na przedstawioną ofertę zbycia drewna poprzez podawanie:
  - ilości drewna, jaką jest gotowy zakupić;
  - ceny zakupu nie niższej aniżeli cena odmowy;
  - terminu płatności;
  - dotatkowych warunków, wybranych z jej listy możliwej do wygenerowania z wykorzystaniem funkcjonalności Portalu, jeżeli zadeklaruje cenę za drewno wyższą aniżeli cena górna.
- Każdy z uprawnionych przedsiębiorców, o których mowa w § 26, może uczestniczyć w udzielaniu odpowiedzi na dowolną liczbę ofert w dowolnej liczbie nadleśnictw.

§ 29

[Ilość drewna do ujmowania w ofertach nabycia]

- Ustala się, że przy ustalaniu ilości drewna odpowiednio: wielkowieściowego iglastego, wielkowieściowego liściastego, wielkowieściowego dębowego, średniewielkowieściowego oraz małowieściowego, na jaką w danym roku planistycznym będą mogły opiewać łącznie w Lasach Państwowych oferty nabycia tego drewna składane przez danego nabywcę o statusie nabywcy stałego, obowiązuje zasada, że ilość tę wyznacza średnioroczna ilość tego drewna nabyta przez nabywcę w Lasach Państwowych w trzech latach poprzedzających, liczona jako sześć pełnych półroczy poprzedzających uruchomienie procedury oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców na rynku podstawowym.
- W celu ustalenia ilości drewna możliwej maksymalnie do zaoferowania do nabycia w roku 2017 i latach następnych przez przedsiębiorcę będącego nabywcą stałym (odpowiednio drewna wielkowieściowego iglastego, wielkowieściowego liściastego, wielkowieściowego dębowego, średniewielkowieściowego oraz małowieściowego) należy ustalić faktyczną ilość tego drewna nabytą przez niego w Lasach Państwowych:
  - na rok 2017 w okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2016 r. w procedurach portalowych, na rynkach dla rozwoju, w ramach postępowania pn. „e-drewno systemowe” oraz z wykorzystaniem aplikacji „e-drewno bieżące”;
  - na lata następne na rynkach właściwych: podstawowych, dla rozwoju oraz uzupełnień, zgodnie z zasadą określoną w ust. 1.
- Jeżeli dany przedsiębiorca należy do sektora „zagranica” i w minionych latach dokonywał zakupu drewna poprzez pośredników, może przy wiarygodnym udokumentowaniu tychże zakupów ubiegać się o status nabywcy stałego (jeżeli takiego statusu nie posiada) i o uwzględnienie tych zakupów przy ustalaniu ilości drewna, o której mowa w ust. 1, chyba że pośrednicy sprzeciwiają się zrzeczeniu się statusu nabywcy stałego.
- Postanowienie ust. 3 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do przedsiębiorców krajowych, dokonujących cesji praw i obowiązków z umów kupna-sprzedaży drewna na rzecz zakładów Lasów Państwowych.

§ 30

[Obniżanie wolumenu drewna w ofertach nabycia]

- Na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Komisja Drzewna dokonuje oceny konsultacyjnej zasadności

obniżenia w danym roku ilości drewna, o której mowa w § 29 ust. 1, w odniesieniu do konkretnego przedsiębiorcy, m.in. ze względu na niedotrzymywanie warunków umów zakupu drewna w roku poprzedzającym, lub do podwyższenia tejże ilości.

- Postanowienia § 27 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 31

[Ilość drewna do ujmowania w ofertach nabycia przez sektor „zagranica” i podmioty krajowe dotychczas nie operujące na rynkach właściwych Lasów Państwowych]

- Jeżeli dany przedsiębiorca należy do sektora instytucjonalnego „zagranica” i nie ma statusu nabywcy stałego, w ofertach nabycia drewna na podstawowych rynkach właściwych może ująć co najwyżej taką ilość drewna (odpowiednio wielkowieściowego iglastego, wielkowieściowego liściastego, wielkowieściowego dębowego, średniewielkowieściowego oraz małowieściowego), jaka wynika ze średniorocznego w minionym okresie, wiarygodnie udokumentowanego przerobu surowca drzewnego (odpowiednio wielkowieściowego iglastego, wielkowieściowego liściastego, wielkowieściowego dębowego, średniewielkowieściowego oraz małowieściowego) skorygowanego z użyciem współczynnika, będącego ilorazem drewna nabywanego zwyczajowo przez stałych przedsiębiorców krajowych za granicą do ogólnej ilości surowca drzewnego nabywanego przez tych przedsiębiorców w Polsce, przy czym przy wykonywaniu niniejszego postanowienia będzie obowiązywać zasada: jeżeli dany nabywca należy do sektora instytucjonalnego „zagranica”, a oznacza to, że prowadzi przerób surowca drzewnego na terenie państwa G, to licznikiem w odniesieniu do wyżej wymienionego mnożnika będzie wolumen zakupów dokonywanych przez przedsiębiorców krajowych właśnie w tym państwie.
- Postanowienie ust. 1 należy odnosić odpowiednio do nabywców, którzy (będąc podmiotami krajowymi lub rezydentami) dotychczas nie nabywali surowca drzewnego oferowanego przez Lasy Państwowe.
- W sprawie ustalania ilości drewna, o którym mowa w ust. 1, i odnoszenia postanowienia ust. 1 do nabywców, o których mowa w ust. 2, po konsultacjach z Komisją Drzewną, w terminie do końca października 2016 roku, będzie wydana odrębna decyzja zarządcza Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 32

[Zasada śledzenia sytuacji nabywców na rynku podstawowym w okresie ofertowania]

- Oferta zbycia drewna na konkretnym rynku podstawowym w nadleśnictwie jest składana oraz odpowiedzi na tę ofertę są udzielane za pośrednictwem Portalu.
- Każdemu potencjalnemu nabywcy umożliwia się:
  - generowanie i zapoznawanie się z raportem, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 8;
  - śledzenie aktualnej własnej sytuacji na każdym z podstawowych rynków właściwych, na którym operuje, jednak bez możliwości dekonspiracji innych podmiotów operujących wraz z nim na tym rynku.

§ 33

[Korzyści z oferowania ceny wyższej aniżeli cena górna]

- Lista dodatkowych warunków, o której mowa w § 28 ust. 2 pkt 4, powinna objąć w szczególności prawo pierwszeństwa do przystąpienia do negocjowania szczegółowej umowy kupna-sprzedaży drewna na rynkach podstawowych, z prawem wyboru pozycji cięć.

2. Na mocy niniejszego zarządzenia Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, w terminie do końca października 2016 r., opracuje i przedstawi Komisji Drzewnej do oceny konsultacyjnej projekt decyzji zarządczej konkretyzującej szczegółowy sposób funkcjonowania listy, o której mowa w ust. 1.
3. Decyzja, o której mowa w ust. 2, powinna być wydana w terminie do 3 listopada 2016 r.

§ 34

[Podmioty obowiązane do stworzenia możliwości bieżącego śledzenia sytuacji nabywców oferujących na rynku podstawowym]

1. Kierowników komórek organizacyjnych DGLP właściwych do spraw użytkowania lasu, marketingu oraz informatyki, a także dyrektora Zakładu Informatyki Lasów Państwowych zobowiązuje się do podjęcia wszelkich niezbędnych działań potrzebnych do tego, aby w terminie do końca października 2016 r. Portal został przetestowany na okoliczność funkcji śledzenia aktualnej sytuacji, o której mowa w § 32 ust. 2 pkt 2.
2. Działania, o których mowa w ust. 1, powinny być skwitowane meldunkiem:
  - 1) sporządzonym w formie notatki służbowej przez Naczelnika Wydziału Informatyki Lasów Państwowych,
  - 2) zaaprobowanym wspólnie przez Zastępców Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych,
  - 3) przedłożonym do zatwierdzenia w formie decyzji zarządczej przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 35

[Możliwość zmian oferty nabycia w okresie ofertowania]

1. Przedsiębiorca, operujący na konkretnym podstawowym rynku właściwym nadleśnictwa, w odpowiedzi na ofertę zbycia drewna na tym rynku nie jest związany jedną ofertą jego nabycia.
2. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 1, może formułować dowolną liczbę ofert nabycia drewna, będących modyfikacjami ofert poprzedzających, przy czym przestaje to być możliwe na 3 godziny przed upływem terminu wynikającego z decyzji zarządczej, o której mowa w § 28.

§ 36

[Kryteria oceny ostatecznej oferty nabycia]

Ostateczna oferta nabycia drewna sformułowana przez podmiot operujący w charakterze potencjalnego nabywcy na danym konkretnym podstawowym rynku właściwym danego nadleśnictwa, będącą reakcją na ofertę zbycia drewna na tym rynku, podlega ocenie punktowej z uwzględnieniem trzech kryteriów:

- 1) kryterium ceny;
- 2) kryterium zwyczaju kupieckiego;
- 3) kryterium geografii zakupu, przy czym kryterium to ustala się ze względu na:
  - a) wynikający z przepisów Konwencji Klimatycznej imperatyw ograniczania przez państwa członkowskie Unii emisji gazów cieplarnianych do atmosfery ze źródeł transportowych,
  - b) zasady unijne postulujące:
    - dokonywanie przerobu drewna jak najbliżej jego miejsca pozyskania,
    - skracanie dróg transportowych, związanych z przemieszczeniem towarów na terytorium UE.

§ 37

[Algorytm wartościowania kryterium zwyczaju kupieckiego]

W odniesieniu do konkretnego nadleśnictwa kryterium zwyczaju kupieckiego ustala się jako wyrażone w procentach

odchylenie bezwzględne ilości drewna [odpowiednio: (1) wielkowymiarowego iglastego, (2) wielkowymiarowego liściastego /bez surowca dębowego/, (3) wielkowymiarowego dębowego oraz (4) średniowymiarowego, (5) małowymiarowego zakupionego przez danego nabywcę średniorocznie w ostatnich trzech latach, tj. 1 lipca 2013 r. – 30 czerwca 2016 r., od ilości tego drewna ujętego w jego ostatecznych ofertach nabycia tegoż drewna w tym nadleśnictwie.

§ 38

[Algorytm wartościowania kryterium geografii zakupu]

1. Kryterium geografii zakupu stanowi o zgodności faktycznego „obłożenia poszczególnych nadleśnictw” przez danego przedsiębiorcę zapotrzebowaniem na drewno (odpowiednio wielkowymiarowe iglaste, wielkowymiarowe liściaste, wielkowymiarowe dębowe, średniowymiarowe oraz małowymiarowe) z „obłożeniem” najbardziej racjonalnym, m.in. ze względu na drogę transportu tego surowca do miejsca jego faktycznego przerobu, jednak z uwzględnieniem okoliczności, że do danego nadleśnictwa „cięży” nie jeden, lecz zazwyczaj wielu przedsiębiorców.
2. Zastosowanie kryterium geografii zakupu wymaga rozpoznania:
  - 1) geograficznego rozmieszczenia jednostek lokalnych jednorodnej produkcji danego i innych przedsiębiorców;
  - 2) faktycznego średniorocznego poziomu przerabiania drewna pochodzącego z bazy surowcowej kształtowanej przez Lasy Państwowe;
  - 3) geograficznego rozmieszczenia pozycji cięć, będących źródłem drewna, o którym mowa w ust. 1;
  - 4) dróg transportowych od geograficznego rozmieszczenia pozycji cięć, o których mowa w pkt 3, do jednostek lokalnych jednorodnej produkcji, o których mowa w pkt 1, przy czym pośrednicy, w staraniu o status nabywcy stałego, obowiązani są do określenia (pod względem geograficznego rozmieszczenia oraz faktycznych mocy przerobowych) jednostek jednorodnych produkcji, do których będą odsprzedawać drewno zgodnie z zawartymi umowami lub innymi uzgodnieniami.
3. Przy rozwiązywaniu problemu kryterium geografii zakupu należy mieć na względzie, że najbardziej racjonalne „obłożenie poszczególnych nadleśnictw” przez danego przedsiębiorcę zapotrzebowaniem na drewno ma miejsce wówczas, gdy przy racjonalnym „obłożeniu poszczególnych nadleśnictw” zapotrzebowaniem na drewno przez innych przedsiębiorców uzyskuje się efekt „najkrótszej drogi transportowej dostaw” przy jednoczesnym efekcie zapewnienia każdej jednostce jednorodnej produkcji, o której mowa w ust. 2 pkt 1, podaży drewna na poziomie możliwie najbardziej zbliżonym do dotychczasowego przerabiania drewna pozyskiwanego w Lasach Państwowych.
4. Rozwiązanie problemu, o którym mowa w ust. 3, powinno nastąpić w wykonaniu postanowienia § 6 niniejszego zarządzenia, ze szczególnym uwzględnieniem ust. 2 pkt 8 tegoż postanowienia.

§ 39

[Skala oceny spełnienia poszczególnych kryteriów przez ofertę nabycia]

1. Stopień spełnienia poszczególnych kryteriów w odniesieniu do danej oferty zakupu podlega ocenie punktowej w skali od 0 do 10.
2. Przy ocenie kryterium ceny brak punktów (0 punktów) jest związany z ceną odmowy, zaś 10 punktów – z ceną górną. Do cen mieszczących się w granicach wyznaczonych ceną odmowy i ceną górną przypisuje się liczbę punktów zgodnie z zasadą proporcjonalności.

3. W odniesieniu do kryteriów zwyczaju kupieckiego oraz geografii zakupu postanowienie ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 40

[Łączna ocena punktowa oferty nabycia surowca drzewnego]

Łączna punktacja danej oferty zakupu w danym nadleśnictwie jest ustalana z zastosowaniem następującej formuły: {[ilość punktów przypisana do kryterium ceny w danym nadleśnictwie x waga tego kryterium] + [ilość punktów przypisana do kryterium zwyczaju kupieckiego x waga tego kryterium] + [ilość punktów przypisana do kryterium geografii zakupu x waga tego kryterium]}.

§ 41

[Algorytm redukcji zapotrzebowania na drewno w ofertach nabycia]

1. Jeżeli liczba ostatecznych ofert nabycia i wynikająca z niej ilość zapotrzebowanego drewna na konkretnym podstawowym rynku właściwym przekracza ilość drewna ujętego w ofercie zbycia, następuje redukcja tego zapotrzebowania. Redukcja zapotrzebowania na drewno następuje również w przypadku niskiej wyceny oferty zakupu.
2. Obowiązujący na mocy niniejszej decyzji algorytm dokonywania redukcji, o której mowa w ust. 1, scharakteryzowano w załączniku nr 8, sporządzonym w formie arkusza kalkulacyjnego EXCEL, zawierającego funkcje przetwarzania danych, przy czym dane utrwalone w tym załączniku mają jedynie charakter fikcyjny.

§ 42

[Postanowienia dotyczące dogrywek na rynkach podstawowych]

1. W każdym przypadku, w którym wykonanie postanowień § 26–41 nie doprowadzi do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców całości drewna ujętego w ofertach zbycia, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zarządza jedno lub więcej niż jedno postępowanie uzupełniające, zwane dalej dogrywką (odpowiednio pierwszą, drugą itd.).
2. Do dogrywki lub kolejnej dogrywki (kolejnych dogrywek) postanowienia § 26–41 stosuje się odpowiednio, z tym że:
  - 1) w pierwszej dogrywce mogą brać udział wyłącznie ci nabywcy, którzy przystąpili do postępowania zasadniczego, jednak ze skutkiem niezapewniającym im nabycia drewna w ilości ujętej w ofercie nabycia drewna, o której mowa w § 29;
  - 2) nabywcy, o których mowa w pkt 1, w ofercie nabycia składanej na potrzeby postępowania w ramach pierwszej dogrywki mogą ujmować co najwyżej taką ilość drewna, jaka odpowiada różnicy pomiędzy ilością drewna, o której mowa w pkt 1, a ilością drewna, jaką sobie oni zapewnili do nabycia w postępowaniu zasadniczym;
  - 3) w drugiej dogrywce mogą brać udział wyłącznie ci nabywcy, którzy przystąpili do pierwszej dogrywki, jednak ze skutkiem niezapewniającym im nabycia surowca drzewnego w ilości ujętej w ofercie nabycia, o której mowa w pkt 2;
  - 4) do trzeciej i kolejnych dogrywek postanowienia punktów poprzedzających stosuje się odpowiednio.

§ 43

[Decyzja o zakończeniu postępowania dogrywkowego]

Kierując się wynikami pierwszej lub/ oraz kolejnej dogrywki (kolejnych dogrywek), w tym analizując zasadność (racjonalność) dalszego ich ciągu, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, po zasięgnięciu opinii konsultacyjnej Komisji Drzewnej, zarządza zakończenie w danym roku gospodarczym postępowania na danym zgrupowaniu podstawowych rynków właściwych surowca drzewnego.

§ 44

[Zaopatrzenie ekstraordynaryjne nabywców stałych; namiastka prawa pierwokupu]

1. Jeżeli postępowanie na rynkach podstawowych nie zapewni określonym przedsiębiorcom mającym status nabywcy stałego możliwości zakupu takiej ilości odpowiednio drewna wielkowieściowego iglastego, wielkowieściowego liściastego, wielkowieściowego dębowego, średniowieściowego oraz małowieściowego, jaką ujęli oni w swoich ofertach nabycia w postępowaniu zasadniczym, są oni umieszczani na liście nabywców o niepełnym zaopatrzeniu.
2. Jeżeli w następstwie postępowania na rynkach zasadniczych po dogrywkach pozostaje drewno nieoznaczone pod względem przyszłych nabywców, nabywcom, o których mowa w ust. 1, proponuje się nabycie drewna po cenach górnych w tych nadleśnictwach, w których to drewno nieoznaczone występuje. Postanowienie § 4 ust. 2 pkt 5 co do możliwości deklarowania ceny wyższej niż cena górna stosuje się odpowiednio.
3. Rozstrzygnięcia dotyczące woli nabycia drewna przez nabywców na liście, o której mowa w ust. 1, ujmują się w decyzji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, którą po zaopiniowaniu przez Komisję Drzewną przekazuje się do wiadomości Ministra Środowiska dla ewentualnego objęcia tej decyzji nadzorem prewencyjnym.

§ 45

[Przeznaczenie drewna nieoznaczonego pod względem przyszłych nabywców lub nienabywanego]

1. Drewno ostatecznie nieoznaczone w danym roku gospodarczym pod względem przyszłych nabywców operujących na podstawowych rynkach właściwych kieruje się na rynek uzupełnień, jeżeli ze względu na zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej musi podlegać pozyskaniu.
2. Do sprzedaży (oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców) na rynku uzupełnień przeznacza się również każdą partię drewna, która w danym nadleśnictwie została w danym miesiącu pozyskana dla konkretnego nabywcy operującego na danym rynku podstawowym zgodnie z harmonogramem ujętym w szczegółowej umowie kupna-sprzedaży, jeżeli:
  - 1) umowa ta przewiduje regulowanie przez niego zobowiązania za drewno po wywozie drewna z lasu (drewno pozyskane zgodnie z umową, lecz „niezapłacone”);
  - 2) nie występują okoliczności, wskazujące na zasadność odpowiedniej korekty harmonogramu, o którym mowa powyżej;
  - 3) drewno pozyskane dla tego klienta nie może być użyte i nie będzie użyte do realizacji umów kupna-sprzedaży drewna z innymi nabywcami operującymi na danym rynku podstawowym, a także nie będzie skierowane na rynki drewna detalicznego lub rynki drewna na własne potrzeby instytucjonalne;
  - 4) w związku z przelegiwaniem w lesie drewno to nie uległo deprecjacji i w związku z tym nie będzie musiało być użyte do zwiększenia stanu drewna energetycznego na składach.
3. Postanowienia zdań poprzedzających nie oznaczają uwolnienia wyżej wymienionego nabywcy od odpowiedzialności umownej z tytułu niewywiązywania się przez niego z zawartej umowy kupna-sprzedaży drewna.
4. Nabywca, który uregulował zobowiązanie za daną partię drewna, lecz nie jest w stanie ze swojej winy dokonać jego wywozu z lasu, narażając tym samym na istotne pogorszenie stanu sanitarnego lasu, może (na warunkach wynikających z aneksu do umowy) zrzec się praw do tego drewna. Drewno to, po przyjęciu na stan magazynu rewirowego (jeżeli zachodzi tego potrzeba) podlega zagospodarowaniu odpowiednio w

celu realizacji umów kupna-sprzedaży drewna z innymi nabywcami operującymi na danym rynku podstawowym lub jest kierowane na inne rynki właściwe drewna albo (ze względu na stopień degradacji) zwiększa stan drewna energetycznego na składach.

Podrozdział II – Postępowanie na rynkach dla rozwoju

§ 46

[Podmioty uprawnione]

1. Uwzględniając zawarte w załączniku nr 1 uzasadnienie co do potrzeby wyodrębnienia w Lasach Państwowych zgrupowania rynków właściwych drewna dla rozwoju, ustala się, że przedsiębiorcy o statusie nabywcy stałego, którzy w terminie ustalonym odrębną decyzją zarządczą Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych:

1) przedłożą dokumentację, dowodzącą w sposób wiarygodny, że w nadchodzącym roku gospodarczym noszą się z zamiarem podjęcia lub kontynuowania działań rozwojowych:

a) polegających na:

- tworzeniu od podstaw wyodrębnionej geograficznie i organizacyjnie części dotychczasowego swojego przedsiębiorstwa, obejmującym nabywanie maszyn i urządzeń do mechanicznego lub chemicznego przerobu surowca drzewnego i doprowadzanie do ich sprawności wytwórczych,
- restrukturyzacji technicznej istniejącego przedsiębiorstwa mechanicznego lub chemicznego przerobu surowca drzewnego istniejącego,

b) skutkujących w danym roku kalendarzowym skonkretyzowanym ilościowo przyrostem mocy przerobowych w stosunku do dotychczasowego przerobu odpowiednio wielkowymiarowego surowca drzewnego iglastego, wielkowymiarowego surowca drzewnego liściastego, wielkowymiarowego surowca drzewnego dębowego, surowca średniowymiarowego lub surowca małowymiarowego;

2) złożą za pośrednictwem Portalu oświadczenie, że na realizację działań rozwojowych, o których mowa w pkt 1, nie mają, w całości lub w części, zapewnionego nabycia surowca drzewnego od kontrahentów innych niż jednostki organizacyjne Lasów Państwowych;

3) złożą za pośrednictwem Portalu oświadczenie, że na warunkach zawartych w umowie z dyrektorem właściwej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych:

a) drewno (odpowiednio wielkowymiarowe iglaste, wielkowymiarowe liściaste, wielkowymiarowe dębowe, średniowymiarowe oraz małowymiarowe) nabyte na rynku dla rozwoju nie będzie przedmiotem cesji;

b) drewno (odpowiednio wielkowymiarowe iglaste, wielkowymiarowe liściaste, wielkowymiarowe dębowe, średniowymiarowe oraz małowymiarowe) nabyte na podstawowych rynkach właściwych oraz na rynkach dla rozwoju będzie używane przez składającego oświadczenie do przerobu z wykorzystaniem własnego przedsiębiorstwa, chyba że odsprzedaż tego drewna, z należycie umotywowanych względów oraz po cenach nabycia powiększonych co najwyżej o koszty nabycia, będzie komunikowana przez składającego oświadczenie za pośrednictwem Portalu;

c) godzą się i liczą się z tym, że w wyniku postępowania na rynku dla rozwoju, mogą nie nabyć ilości surowca drzewnego, potrzebnego do urzeczywistnienia zamiaru, o którym mowa w pkt 1, w pełnym jego zakresie;

d) poddadzą się działaniom kontrolingowym ze strony Lasów Państwowych, o których to działaniach jest mowa w § 48,

nabywają prawo do składania ofert nabycia surowca drzewnego na rynkach dla rozwoju, jednak w ilości nie większej niż przyrost mocy przerobowych, o którym mowa w pkt 1 lit. b, z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do stałych nabywców, będących podmiotami należącymi do sektora „zagranica”, ww. przyrost produkcji powinien być korygowany za pomocą współczynnika: [średnioroczna ilość drewna nabywanego dotąd przez tego przedsiębiorcę w Polsce / średnioroczna ilość drewna nabywanego przez tego przedsiębiorcę w ogóle].

2. Rynek dla rozwoju jest również dedykowany:

1) nabywcom krajowym, którzy w danym roku dokonują zakupu surowca drzewnego po raz pierwszy (tworzenie od podstaw przedsiębiorstwa, obejmujące nabywanie maszyn i urządzeń do mechanicznego lub chemicznego przerobu surowca drzewnego i doprowadzanie do ich sprawności wytwórczych);

2) podmiotom tworzącym za granicą od podstaw przedsiębiorstwa mechanicznego lub chemicznego przerobu surowca drzewnego.

3. Do nabywców i podmiotów, o których mowa w ust. 2, postanowienia § 46 ust. 1, stosuje się odpowiednio, z tym jednak zastrzeżeniem, że potencjalna możliwość nabycia drewna w Polsce przez podmioty, o których mowa w ust. 2 pkt 2, jest równa realnemu przyrostowi mocy przerobowych w danym roku w wyniku działań rozwojowych zredukowanym współczynnikiem, o którym mowa w ust. 1, jednak odnoszącym się do ogółu przedsiębiorców sektora „zagranica”.

§ 47

[Odpowiednie stosowanie postanowień Podrozdziału I]

Do procedowania na rynku dla rozwoju postanowienia Podrozdziału I stosuje się odpowiednio, z tym że do oceny ofert nabycia składanych na tym rynku uwzględnia się tylko dwa kryteria: kryterium ceny oraz kryterium geografii zakupu.

§ 48

[Decyzja zarządcza konkretyzująca postępowanie na rynkach dla rozwoju]

W terminie do końca października 2016 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, po konsultacji z Komisją Drzewną, wyda decyzję zarządczą, uszczegóławiającą oraz konkretyzującą postępowanie na rynkach dla rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem działań kontrolingowych ukierunkowanych na bieżące sprawdzanie realizacji działań rozwojowych, o których mowa w § 46.

Podrozdział III – Postępowanie na rynkach drewna szczególnego

§ 49

[Dookreślenie drewna kierowanego na rynek drewna szczególnego]

Na rynek drewna szczególnego jest kierowany surowiec drzewny, którego cena jest ściśle związana z charakterystyką (wysoką jakością lub wyjątkowymi cechami, np. zawity układ słojów w drewnie brzożowym czeczotkowym) poszczególnych dłużyc lub kłód (przedmiotem licytacji lub konkursu ofert są losy, które stanowią poszczególnie dłużyce lub kłody; losem może być oznaczona grupa dłużyc lub kłód). Na rynku drewna szczególnego mogą być ponadto sprzedawane sztuki drewna wielkowymiarowego, które z formalnego punktu widzenia, ze względu na mało istotne wady, nie kwalifikują się do zaliczenia do najwyższych klas jakości – jeżeli z doświadczenia wynika, że przy sprzedaży na rynkach drewna szczególnego drewno to spotka się (ze względu na pozostałe cechy wyróżniające) z bardzo wysoką ceną.

[Konkretyzacja postępowania na rynkach drewna szczególnego]

1. Oznaczanie przyszłych nabywców losów na rynkach drewna szczególnego następuje w postępowaniu aukcyjnym lub submisyjnym – po faktycznym pozyskaniu drewna i jego wystawieniu do oględzin (przy czym docelowo powinna być stworzona możliwość dokonywania takich oględzin także na odległość za pomocą łączny internetowych).
2. Aukcja polega na klasycznej licytacji poszczególnych losów, przy czym potencjalni kupcy są zgromadzeni w tym czasie w jednym miejscu. Dopuszcza się rozwiązania polegające na licytacji informatycznej (przy użyciu systemów informatycznych), jak również rozwiązania mieszane (łącznie licytację klasyczną z licytacją internetową). W rozumieniu niniejszego zarządzenia submisja polega w istocie na konkursie ofert, przy czym przedmiotem ofertowania są poszczególne losy, a jedynym kryterium oceny oferty jest oferowana cena konieczna do zapłaty w oznaczonym terminie.
3. Zgodnie z utartą praktyką podmiotem oznaczającym poszczególne losy pod względem przyszłych nabywców jest nadleśniczy wiodący, o którym mowa w ust. 4 pkt 1.
4. Oznaczenie drewna szczególnego pod względem przyszłych nabywców, konkretyzacja umownych warunków sprzedaży tego drewna oraz pobieranie ceny za to drewno powinno następować z zachowaniem następującego szczegółowego trybu działania (następującej szczegółowej procedury):
  - 1) krok pierwszy: dyrektor właściwej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych w drodze decyzji zarządczej wyznacza nadleśniczego wiodącego w odniesieniu do każdego z postępowań aukcyjnych lub submisyjnych, jakie na potrzeby danego roku kalendarzowego zostały zaplanowane do przeprowadzenia na terenie tejże dyrekcji, przy czym zasadniczo powinien to być nadleśniczy kierujący nadleśnictwem, w którym spodziewane jest pozyskanie największej ilości drewna szczególnego na potrzeby danej aukcji lub submisji;
  - 2) krok drugi: dyrektor właściwej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, działając imieniem nadleśniczego wiodącego (nadleśniczych wiodących) oraz nadleśniczych, o których mowa w pkt 3 lit. a, ogłasza w sposób przez siebie ustalony (jednak w ten sposób, aby ogłoszenie to dotarło do wszystkich potencjalnie zainteresowanych) o aukcjach lub/ oraz submisjach, które na potrzeby danego roku kalendarzowego będą przeprowadzone na terenie danej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, podając w szczególności w ogłoszeniu:
    - a) terminy aukcji lub submisji,
    - b) przedmiot danej aukcji lub submisji (ze szczegółowością, jaka jest możliwa w świetle przeprowadzonych szacunków brakarskich),
    - c) miejsce wystawienia drewna do oględzin oraz podmioty zapraszane do udziału w aukcji lub submisji,
    - d) szczegółową procedurę postępowania aukcyjnego (submisyjnego), wyczerpującego znamiona regulaminu poszczególnych aukcji lub submisji,
    - e) inne ważne informacje o danej aukcji lub submisji, przy czym w każdym przypadku, w którym w danym roku kalendarzowym na terenie danej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych planuje się przeprowadzenie dwóch lub większej liczby aukcji lub submisji, przed każdą z nich dokonuje się ogłoszenia przypominającego;
  - 3) krok trzeci: w terminie, ustalonym przez dyrektora właściwej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, oraz pod jego nadzorem:
    - a) nadleśniczy wiodący zawiera (nadleśniczowie wiodący zawierają) porozumienia z nadleśniczymi kierującymi pozostałymi nadleśnictwami, w których na etapie planistycznym (w tym przede wszystkim na etapie szacunków brakarskich) zidentyfikowano występowanie drzew stanowiących potencjalne źródło drewna szczególnego (losów), przy czym w ramach tego porozumienia nadleśniczy wiodący powinien zostać umocowany do obciążenia innych nadleśnictw biorących udział w aukcji lub submisji fakturami z tytułu usług wewnątrzinstytucjonalnych w zakresie organizacji aukcji,
    - b) w nadleśnictwie, kierowanym przez nadleśniczego wiodącego, oraz w nadleśnictwach, o których mowa w lit. a, następuje ścinka i wyróbka drewna drzew stanowiących potencjalne źródło drewna szczególnego – z planem przeznaczenia na daną aukcję lub submisję;
- 4) krok czwarty: jeżeli po wyróbce wyżej wymienionego drewna okazuje się, że drewno to nie kwalifikuje się do uznania za drewno szczególne, jest ono kierowane przez nadleśniczego (w tym ewentualnie po odpowiednim spakietyzowaniu z innym drewnem) do sprzedaży na rynku uzupełnień;
- 5) krok piąty: drewno uznane za szczególne zostaje ewidencyjnie (przy dokumentowaniu tego zdarzenia kwitem podwozowym – KP) przesunięte z magazynów leśnictw, w których zostało pozyskane, do magazynu drewna aukcyjnego, przypisanego do pracownika nadleśnictwa wyznaczonego przez nadleśniczego;
- 6) krok szósty: w terminie ustalonym decyzją zarządczą dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych oraz pod jego nadzorem drewno, wyczerpujące znamiona drewna szczególnego, zostaje, w tym zgodnie z zawartym porozumieniem, o którym mowa w pkt 3 lit. a, alokowane celem skoncentrowania w jednym miejscu na terenie leśnictwa wchodzącego w skład nadleśnictwa kierowanego przez nadleśniczego wiodącego, przy czym, z mocy niniejszego zarządzenia, skutkuje to nałożeniem na nadleśnictwo wiodące obowiązku sprawowania ochrony i oznaczania (pod względem przyszłych nabywców) drewna szczególnego, pozyskanego nie tylko w tym nadleśnictwie, lecz również w nadleśnictwach innych aniżeli nadleśnictwo wiodące;
- 7) krok siódmy: oznaczenie drewna szczególnego pod względem przyszłych nabywców – odpowiednio w postępowaniu aukcyjnym lub submisyjnym, przy czym:
  - a) powinno to dotyczyć zarówno drewna znajdującego się w zarządzie nadleśnictwa wiodącego od początku, jak i drewna alokowanego z innych nadleśnictw;
  - b) podmiot przystępujący w charakterze potencjalnego nabywcy do aukcji lub uczestniczący w submisji powinien mieć wiedzę, z którego nadleśnictwa pochodzi dany los;
- 8) krok ósmy: podpisanie przez nadleśniczego wiodącego umów kupna-sprzedaży losów, przy czym w umowach tych powinno być wskazywane nadleśnictwo, w którym drewno szczególne zostało faktycznie pozyskane;
- 9) krok dziewiąty: wydawanie drewna szczególnego nabywcom (przy kwitach wywozowych generowanych z rejestratora), przypisanego do magazynu aukcyjnego, o którym mowa w pkt 5;
- 10) krok dziesiąty: obciążanie nabywców przez nadleśnictwa biorące udział w aukcji lub submisji fakturami za sprzedane drewno szczególne;
- 11) krok jedenasty: dokonanie przez nadleśnictwo wiodące obciążenia innych nadleśnictw, biorących udział w aukcji lub submisji, fakturami z tytułu usług wewnątrzinstytucjonalnych świadczonych przez nadleśnictwo wiodące na rzecz tych innych nadleśnictw, przy czym w fakturach tych uwzględnia się wyłącznie tylko te koszty poniesione przez nadleśnictwo wiodące, które pod względem rodzajowym nie zostały uwzględnione w planie finansowo-gospodarczym nadleśnictwa wiodącego i tym samym nie zostały uwzględnione przy ustalaniu salda odpisu podstawowego na fundusz leśny i dopłaty brutto.

§ 51

[Postępowanie z drewnem szczególnym, które nie zostało oznaczone pod względem przyszłych nabywców]

1. Jeżeli drewno szczególne zostało pozyskane w nadleśnictwach innych niż nadleśnictwo wiodące, w przypadku nieoznaczenia pod względem przyszłych nabywców w następstwie aukcji lub submisji, jest ono alokowane zwrótnie do tych nadleśnictw przy kwicie podwozowym (KP) wystawianym przez to nadleśnictwo. Poszczególne sztuki tego drewna zostają ewidencyjnie przyjęte do magazynu leśnictwa, na terenie którego zostały pozyskane.
2. Postanowienie ust. 1 stosuje się odpowiednio do nieoznaczonego pod względem przyszłych nabywców drewna, które zostało pozyskane w nadleśnictwie wiodącym, przy czym co do zasady faktycznej alokacji tego drewna nie dokonuje się.
3. Drewno, o którym mowa w ust. 1 i 2, jest kierowane na rynek uzupełnień.

§ 52

[Mutacje postępowania na rynkach drewna szczególnego]

1. Na wniosek dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych postępowanie na rynkach drewna szczególnego, o którym mowa w § 50, może podlegać określonym mutacjom, polegającym w szczególności na:
  - 1) obejmowaniu aukcją lub submisją drewna szczególnego pozyskanego w nadleśnictwach, znajdujących się w zasięgu nie jednej, lecz dwóch lub większej liczby regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych;
  - 2) prowadzeniu aukcji lub submisji nie przez nadleśnictwo wiodące, lecz przez dyrektora zakładu Lasów Państwowych o zasięgu regionalnym, przy czym należy mieć na względzie, iż prowadzenie przez zakłady Lasów Państwowych aukcji po uprzednim sprzedaniu im drewna szczególnego przez nadleśnictwa oznacza prowadzenie przez te zakłady działalności dodatkowej zarobkowej.
2. Postępowanie na rynkach drewna szczególnego, będące mutacją postępowania ustalonego w § 50, wymaga zatwierdzenia przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych decyzją zarządczą.

§ 53

[Ustalenie wzorcowego regulaminu aukcji i submisji]

Kierownika komórki organizacyjnej Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwej do spraw marketingu zobowiązuje się do opracowania w terminie do końca października 2016 r. i przedłożenia Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych celem objęcia decyzją zarządczą projektu wzorcowego regulaminu aukcji oraz submisji drewna szczególnego, o czym mowa w § 141.

§ 54

[Zapewnienie właściwego przepływu informacji pomiędzy nadleśnictwem wiodącym a innymi nadleśnictwami biorącymi udział w aukcji lub submisji]

Kierowników komórek organizacyjnych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwych do spraw marketingu oraz użytkowania zobowiązuje się do przygotowania, w terminie do końca października 2016 r., projektu decyzji zarządczej, ustalającej szczegółowy sposób obiegu informacji i dokumentów pozwalających na realizację postanowień § 50 ust. 4 pkt 9 oraz § 51 ust. 1 w ten sposób, aby kwity podwozowe (KP), potrzebne do legalizowania fizycznego przemieszczania drewna szczególnego z

danego nadleśnictwa na teren nadleśnictwa wiodącego oraz (w razie takiej potrzeby) zwrótnie z nadleśnictwa wiodącego na teren danego nadleśnictwa, były generowane przez to dane nadleśnictwo.

Podrozdział IV – Postępowanie na rynkach drewna detalicznego

§ 55

[Konkretyzacja podmiotów uprawnionych do operowania na rynku drewna detalicznego]

1. Do zgrupowania podmiotów uprawnionych do operowania na rynkach drewna detalicznego zalicza się co do zasady:
  - 1) niebędące przedsiębiorcami osoby fizyczne:
    - a) zaliczane według Głównego Urzędu Statystycznego do gospodarstw domowych (w tym indywidualnych gospodarstw rolnych) i
    - b) identyfikowane w ramach statystyki publicznej jako konsumenci;
  - 2) podmioty nienależące do sektora instytucjonalnego przedsiębiorców, jeżeli drewno jest nabywane przez te osoby i podmioty na własne potrzeby jako: (1) opał, służący do ogrzewania obiektów własnej infrastruktury technicznej, (2) żerdzie gospodarcze, (3) materiał budowlany do wykorzystania na własne potrzeby (takie, jak: budowa, przebudowa czy remont własnych sadyb, w tym obiektów gospodarczych czy ogrodzeń).
2. Na równi z podmiotami, o których mowa w ust. 1, są traktowani przedsiębiorcy, choćby prowadzili działalność pierwszorzędą lub drugorzędą w zakresie mechanicznego lub chemicznego przerobu surowca drzewnego, jeżeli dokonują zakupu drewna nie jako materiał bezpośrednio wytwórczy do przetworzenia, lecz na potrzeby działalności pomocniczej lub własnej działalności rozwojowej (opał, materiał budowlany na własne potrzeby itp.).
3. Postanowieniom ust. 1 i 2 nie uchybia okoliczność powierzenia do przerobu tak zakupionego drewna podmiotom zewnętrznym (tartakom, producentom małej architektury drewnianej, stolarzom itp.), z zastrzeżeniem, że produkty z tego przerobu będą wykorzystane przez powierzających na wyżej wymienione ich własne potrzeby (połupane lub rozdrobione drewno na opał, sztachety ogrodzeniowe, elementy więźby dachowej, deski podłogowe itd.).

§ 56

[Nabywanie drewna przez podmioty obowiązane do stosowania zamówień publicznych]

1. Nadleśnictwa, do których w sposób skuteczny dotrze informacja o procedurze zamówieniowej, wszczętej na zakup drewna, w wykonaniu obowiązku prawnego, przez podmioty, o których mowa w § 55, powinny do niej co do zasady przystąpić, jeżeli na etapie planistycznym zarezerwowały na tę okoliczność odpowiednią ilość drewna lub w wyniku realizacji pozyskiwania i sprzedaży drewna w danym roku kalendarzowym zaoferowanie danej ilości drewna do zbycia tym podmiotom na rynku detalicznym nie zakłóci jego należytego dalszego funkcjonowania.
2. Nadleśnictwa oferują zbycie drewna podmiotom, o których mowa w ust. 1, po cenach proponowanych, o których mowa w § 57, i na warunkach, na jakich drewno jest sprzedawane innym klientom operującym na rynku detalicznym.
3. Postanowienia ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do podmiotów przetwarzających surowiec drzewny, jeżeli podmioty te są obowiązane do stosowania zamówień publicznych (np. do tartaków prowadzonych w formie samorządowych jednostek sektora finansów publicznych).

§ 57

[Ustalanie ceny sprzedaży drewna na rynku detalicznym]

1. Cena proponowana do negocjacji (C_d) powinna być obliczana z zastosowaniem następującej formuły matematycznej: $C_d = C_{sr} * W_s$, gdzie: C_{sr} – cena średnioważona danej grupy handlowo-gatunkowej liczona według cen zbywania drewna w danym nadleśnictwie na rynkach podstawowych, W_s – wskaźnik korekty ceny średnioważonej, ustalany dla poszczególnych grup handlowo-gatunkowych w drodze decyzji dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, zamieszczanej na stronie Portalu.
2. Przy ustalaniu wartości wskaźnika W_s dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych powinni brać pod uwagę stworzenie barier dla zjawisk, o których mowa w ust. 4.
3. W przypadku braku możliwości ustalenia C_{sr} dla danej grupy handlowo-gatunkowej (ze względu na okoliczność braku sprzedaży takiej grupy na rynkach podstawowych w nadleśnictwach) cenę proponowaną do negocjacji ustala nadleśniczy, biorąc pod uwagę poziom cen detalicznych w innych nadleśnictwach.
4. Nadleśniczowie, prowadzący sprzedaż drewna na rynkach detalicznych, są obowiązani do dołożenia należytej staranności w celu niedopuszczenia do zjawiska nabywania drewna pod tytułem zakupu detalicznego, a faktycznie na cele handlowe po odpowiednim przerobie (np. zakup drewna opałowego – z opcją jego łupania na szczapy zbywane w handlu obwoźnym, zakup surowca średniowymiarowego z opcją jego odsprzedaży do przerobu na palety, zakup drewna wielkowymiarowego przez osoby fizyczne, pełniące de facto funkcję akwizytorów małych tartaków, zaopatrujących je w surowiec drzewny).

§ 58

[Postępowanie z drewnem przeznaczonym do sprzedaży detalicznej niezajdującym nabywców z upływem czasu]

Jeżeli z upływem czasu ilość drewna, które musiało być pozyskane ze względu na zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, lecz wbrew planom nie zostało zagospodarowane na rynku detalicznym ze względu na brak popytu, jest kierowane przez nadleśniczego bez zbędnej zwłoki na rynek uzupełnień.

Podrozdział V – Postępowanie na rynkach drewna niszowego oraz węgla drzewnego produkowanego w sposób tradycyjny w lesie

§ 59

[Działania prowadzące do substytucji umowy przyrzeczenia zbycia drewna szczególnego]

Podmiot, w tym osoba fizyczna prowadząca odpowiednio zalegalizowaną działalność wytwórczą w zakresie przetwarzania drewna niszowego (wytwarzanie rzeźb, w tym w ramach rękodzieła, wytwarzanie galanterii drzewnej, wytwarzanie instrumentów, inna produkcja z wykorzystaniem drewna niszowego), zawiera umowę substytuującą umowę przyrzeczenia kupna-sprzedaży tego drewna w następstwie następujących działań:

- 1) zgłoszenie do nadleśniczego lub innego pracownika nadleśnictwa woli zakupu drewna niszowego;
- 2) dokonanie, odpowiednio utrwalonych (notatka służbowa, zapiski w książce służbowej, protokół uzgodnień itd.) uzgodnień co do:
  - a) szczegółowej charakterystyki,
  - b) ilości oraz terminów odbioru,
  - c) orientacyjnych warunków cenowych tego drewna.

§ 60

[Negocjowanie warunków umownych nabycia drewna niszowego]

1. Co do zasady szczegółowe warunki kupna-sprzedaży drewna niszowego powinny być przedmiotem negocjacji bilateralnych (zainteresowany nabyciem – nadleśnictwo), kończących się zawarciem szczegółowej umowy, przy czym docelowo powinna być stworzona możliwość zawierania umów na odległość.
2. Podstawą wyjściową uzgodnień cenowych, dokonywanych w ramach negocjacji, o których mowa w ust. 1, powinny być ceny uzyskiwane na odpowiednich rynkach właściwych (na rynku właściwym podstawowym, rynku drewna szczególnego, rynku detalicznym) w odniesieniu do sortymentów najbardziej pod względem charakterystyki zbliżonych do danego drewna niszowego.

§ 61

[Sprzedaż drewna niszowego na warunkach zbywania drewna detalicznego]

1. Z uwzględnieniem ust. 2 drewno niszowe może być sprzedawane na warunkach właściwych dla zbywania drewna detalicznego.
2. Sprzedaż drewna na warunkach rynku detalicznego może mieć miejsce, jeżeli łącznie:
  - 1) drewno niszowe pod względem charakterystyki jest bardzo zbliżone do drewna zbywanego na rynku detalicznym;
  - 2) nabywca prowadzi działalność wytwórczą, która nie wymaga podpisania formalnej umowy i może odbywać się na podstawie asygnat.

§ 62

[Postępowanie z drewnem niszowym faktycznie niepodjętym przez nabywcę]

1. Jeżeli doszło do pozyskania drewna niszowego, lecz z winy nabywcy i innych okoliczności drewno to nie zostało i według jego oświadczenia nie zostanie faktycznie przez niego odebrane – drewno to (po ewentualnym powtórnym przyjęciu na magazyn danego leśnictwa, o ile zostało ono zdjęte ze stanu magazynowego) na podstawie decyzji własnej nadleśniczego podlega zagospodarowaniu poprzez:
  - 1) skierowanie na rynek uzupełnień,
  - 2) skierowanie na rynek detaliczny,
  - 3) użycie (ze względu na stopień deprecjacji) do zwiększenia ilości drewna na składach drewna energetycznego,
  - 4) skierowanie na inne rynki właściwe, w tym pozostawienie do naturalnego rozkładu.
2. Wykonanie ust. 1 nie zwalnia nabywcy z odpowiedzialności prawnohandlowej z tytułu niewywiązania się z umów nabycia drewna niszowego.

§ 63

[Postanowienia dotyczące węgla drzewnego]

Postanowienia § 59–62 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do węgla drzewnego wytwarzanego przez nadleśnictwo w lesie metodami tradycyjnymi.

Podrozdział VI – Postępowanie na rynkach pozostałości drzewnych po wycince oraz wyróbce drewna dedykowanego miejscowej ludności dla samowyrobu

§ 64

[Zasada samowyrobu. Zasada pierwszeństwa przysługującego miejscowej ludności przy zagospodarowywaniu pozostałości drzewnych po wycince oraz wyróbce drewna dedykowanego miejscowej ludności dla samowyrobu]

1. Pozostałości drzewne po ścinie oraz wyróbce drewna, przeznaczone w nadleśnictwie do zagospodarowania handlowego,

- w pierwszej kolejności są oferowane do nabycia metodą samowYROBU przez osoby fizyczne wchodzące w skład miejscowej (lokalnej) społeczności.
- Umowę przyrzeczenia zbycia pozostałości drzewnych, o których mowa w ust. 1, substytuuje efekt następującego postępowania:
    - po zakończeniu prac w zakresie użytkowania głównego na danej czy kilku pozycjach cięć, nadleśnictwo, utrwalonym zwyczajem, zawiadamia (w sposób jednoczesny) osoby fizyczne, wchodzące w skład miejscowej (lokalnej) społeczności, o możliwości nabycia tych pozostałości z zastosowaniem metody samowYROBU;
    - w realizacji utrwalonego w danym nadleśnictwie zwyczaju dochodzi do wstępnych uzgodnień co do miejsca, terminu i sposobu wyróbki pozostałości drzewnych, orientacyjnej ceny oraz innych warunków nabycia tychże pozostałości.
  - W ramach postępowania ww. osób fizycznych do wstępnych uzgodnień, o których mowa w ust. 2, według kolejności zgłoszenia przez nie gotowości nabycia pozostałości drzewnych.

§ 65

[Uszczegółowienie postępowania przy zbywaniu pozostałości drzewnych na rzecz miejscowej ludności]

- Osoba fizyczna legitymowana wstępnymi uzgodnieniami, o których mowa w § 64 ust. 2 pkt 2, kierując się instrukcją operacyjną właściwego leśniczego (podleśniczego), dokonuje wyróbki pozostałości drzewnej na danej pozycji cięć, zgłaszając temu leśniczemu (podleśniczemu) ich zakończenie.
- Po dokonaniu odbiórki i zatwierdzeniu rejestru odebranego drewna, w uzgodnionym terminie i miejscu następuje wystawienie (wydanie) asygnaty i przyjęcie zapłaty za wyrobione pozostałości drzewne, co rodzi skutki opisane szczegółowo w załączniku nr 1.

§ 66

[Postępowanie z pozostałościami drzewnymi niepoddanymi samowYROBowi; postępowanie z pozostałościami drzewnymi niepodjętymi przez osoby, które dokonały ich samowYROBU]

- Pozostałości drzewne po ścinie oraz wyróbce drewna przeznaczone w nadleśnictwie do zagospodarowania handlowego nieobjęte, mimo wykonania § 64 i 65, samowYROBEM są oferowane do nabycia przez przedsiębiorców (por. Podrozdział VII).
- Jeżeli doszło do samowYROBienia pozostałości drzewnych, lecz z winy osoby, która tego dokonała, a także z powodu innych okoliczności wytworzony produkt nie został i według oświadczenia tej osoby nie zostanie faktycznie przez nią odebrany – produkt ten (po ewentualnym powtórnym przyjęciu na magazyn danego leśnictwa, o ile został on zdjęty ze stanu magazynowego), na podstawie decyzji własnej nadleśniczego, poprzedzonej porozumieniem się z tą osobą co do rozliczenia poniesionych kosztów samowYROBU i ewentualnej wniesionej przez tę osobę zapłaty za drewno, podlega zagospodarowaniu poprzez skierowanie na rynek:
  - detałiczny,
  - na własne potrzeby lub użyty do zwiększenia ilości drewna na składach drewna energetycznego.

Podrozdział VII – Postępowanie na rynkach drewna energetycznego dedykowanego przedsiębiorcom

§ 67

[Oznaczanie pozostałości drzewnych pod względem przyszłych nabywców, będących przedsiębiorcami]

- Pozostałości drzewne (niepoddane samowYROBowi lub niepodjęte przez osoby fizyczne i przeznaczone w związku z tym na

mocy decyzji nadleśniczego na rynek drewna energetycznego dedykowanego przedsiębiorcom) – bez zbędnej zwłoki powinny być przeznaczane przez nadleśnictwa poszczególnymi pozycjami cięć do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców, z wykorzystaniem do tego aplikacji informatycznej „e-drewno”.

- Postępowanie prowadzące do oznaczenia, o którym mowa w ust. 1, powinno odbywać się w procedurze analogicznej do postępowania na rynku uzupełnień, z tym jednak zastrzeżeniem, że
  - co do zasady przedmiotem odbiórki są tu baloty drzewne lub zrębki drzewne;
  - baloty drzewne oraz zrębki drzewne każdorazowo powinny być wytwarzane staraniem własnym oraz na koszt poszczególnych przedsiębiorców.
- Postanowienie ust. 2 oznacza, że na rynek pozostałości drzewnych dedykowanych dla przedsiębiorców jest *de facto* i *de iure* wystawiany w m³ do oznaczenia materiał drzewny do dalszego obligatoryjnego przetwarzania do postaci balotów drzewnych lub zrębków drzewnych kosztem nabywcy tego materiału.
- Obopólne zatwierdzenie wyników oznaczania materiału drzewnego, o którym mowa w ust. 3, substytuuje zawarcie umowy przyrzeczenia zbycia przez nadleśnictwo przedmiotowego materiału drzewnego.

§ 68

[Warunek konkretyzacji wyników oznaczania materiału drzewnego na baloty i zrębki pod względem przyszłych nabywców będących przedsiębiorcami]

- Po oznaczeniu pod względem przyszłych nabywców materiału drzewnego na baloty drzewne lub zrębki drzewne obowiązuje zasada konkretyzacji tego oznaczenia poprzez zawarcie umowy szczegółowej (w tym docelowo także w opcji zawierania umów na odległość), z zastrzeżeń ust. 3.
- Poczynając od roku 2017 ustala się, że w umowie, o której mowa w ust. 1, powinna być zawarta klauzula, że przedsiębiorca:
  - godzi się na to, że faktyczna ilość materiału drzewnego na baloty lub zrębki będzie pochodną ilości wytworzonych przez siebie balotów drzewnych lub zrębków drzewnych;
  - nie będzie wysuwał roszczeń wobec nadleśnictwa, jeżeli okaże się, że ilość materiału drzewnego na baloty drzewne i zrębki drzewne, wystawiona, w odniesieniu do danej pozycji cięć, do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców, w granicach podanej przez nadleśnictwo tolerancji, będzie odbiegać od ilości ustalonej z zastosowaniem formuły, o których mowa w pkt 3;
  - będzie regulował należność za materiał drzewny na baloty lub/oraz zrębki, związany z daną pozycją cięć, z zastosowaniem jednej z dwóch formuł odpowiednio:

$$[1] W_{\text{poz.}} = I_{\text{bal.}} * K_{\text{bal.}} * C_{\text{J poz.}}$$

$$[2] W_{\text{poz.}} = I_{\text{zręb.}} * K_{\text{zręb.}} * C_{\text{J poz.}}$$

w których poszczególne symbole oznaczają:

- $W_{\text{poz.}}$ – należność przysługująca nadleśnictwu za materiał drzewny na baloty lub zrębki,
- $I_{\text{bal.}}$ – ilość balotów drzewnych wytworzonych przez przedsiębiorcę na danej pozycji cięć,
- $I_{\text{zręb.}}$ – ilość zrębków drzewnych wytworzonych przez przedsiębiorcę na danej pozycji cięć,
- $K_{\text{bal.}}$ – współczynnik służący przeliczaniu liczby balotów o danej charakterystyce na ilość m³ materiału drzewnego, koniecznego do zużycia w celu wytworzenia jednego balotu,
- $K_{\text{zręb.}}$ – współczynnik służący przeliczaniu metrów przestrzennych (mp) zrębków drzewnych na ilość m³ materiału

drzewnego, niezbędną do zużycia w celu wytworzenia 1 mp zrębków drzewnych odpowiednio na środku wywozowym lub ułożonych w pryzmach,

- f) $C_{j\text{ poz.}}$ – cena za m^3 materiału drzewnego ujęta w ofercie nabycia przedłożonej przez przedsiębiorcę.
3. Jeżeli w wyniku oznaczania (pod względem przyszłych nabywców) materiału drzewnego, służącego do wytwarzania balotów drzewnych lub zrębków drzewnych, dany (ten sam) przedsiębiorca uzyskuje prawo nabycia tegoż materiału, związanego z drugą i kolejnymi pozycjami cięć – do umowy konkretyzującej nabycie materiału drzewnego w ramach pierwszej z pozycji cięć, dotyczącej tego przedsiębiorcy, należy sporządzić odpowiednio pierwszy i kolejne aneksy – tak, aby w ciągu danego roku kalendarzowego przedsiębiorca ten był związany z danym nadleśnictwem jedną (systematycznie aneksowaną) umową na nabycie omawianego materiału drzewnego.

§ 69

[Postępowanie w celu ustalenia wartości przeliczników

K_{bal} oraz K_{zreb}]

1. Ustala się, że wykonanie § 6 ust. 1 i 2 pkt 10 obejmie m.in. propozycję co do wartości przeliczników K_{bal} oraz K_{zreb} , o których mowa w § 68 ust. 2 pkt 3.
2. W celu sformułowania tej propozycji, o której mowa w ust. 1, w pierwszej kolejności należy dokonać krytycznej analizy danych utrwalonych na temat zbywania pozostałości drzewnych przedsiębiorcom, zakładając, że na tej drodze będzie możliwe ustalenie wartości ww. przeliczników stosowanych w praktyce.
3. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych podejmuje decyzję zarządczą w sprawie przeliczników, o których mowa w ust. 1, którą przesyła do ministra właściwego do spraw środowiska z prośbą o jej poddanie nadzorowi prewencyjnemu. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zmienia decyzję, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, jeżeli wynika to z działań nadzorczych ministra właściwego do spraw środowiska.

§ 70

[Umowy między Lasami Państwowymi a przedsiębiorcami, o których mowa w Podrozdziale VII]

1. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, działając imieniem nadleśniczych i innych kierowników jednostek organizacyjnych prowadzących składy drewna energetycznego, z ich umocowania udzielonego z wykorzystaniem funkcjonalności Portalu, może w ramach działalności pomocniczej na rzecz działalności dodatkowej zawierać umowy z przedsiębiorcami, o których mowa w Podrozdziale VII, oraz z innymi przedsiębiorcami (nie wyłączając jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, zajmujących się przetwarzaniem surowca drzewnego lub z innych względów przyjmujących na stan magazynowy znaczne ilości odpadów drzewnych niezwiązanych z pozyskiwaniem drewna) na świadczenie przez LP usług zagospodarowania drewna biomasy w postaci balotów oraz zrębków drzewnych, o których mowa w § 67 ust. 2, oraz innej biomasy drzewnej (nie wyłączając zużytych fizycznie lub moralnie wyposażenia wewnątrz), jeżeli:
  - 1) z wnioskiem w sprawie dokonania takiej usługi wystąpią zainteresowani przedsiębiorcy,
  - 2) działalność analityczna, przeprowadzona przez Lasy Państwowe, wskaże, że taka usługa nie narusza kryteriów legalności, celowości, gospodarności oraz rzetelności.
2. Do czasu sprzedaży nabywcy, baloty, zrębki oraz inna biomasa, o której mowa w ust. 1, stanowi własność ww. przedsiębiorców.

Podrozdział VIII – Postępowanie na rynkach drewna energetycznego podstawowych

Część I – Generalia

§ 71

[Funkcje składów drewna energetycznego]

1. Składy drewna energetycznego (por. § 18 i 19) powinny służyć do wypełniania następujących funkcji:
  - 1) funkcji akumulowania węgla organicznego zawartego w materii organicznej w postaci drewna, łyka i korowiny – w celu powstrzymania uwalniania się gazów cieplarnianych do atmosfery przez czas upływający od pozyskania surowca drzewnego (łącznie z pozostałościami drzewnymi) do jego faktycznego zużycia energetycznego;
  - 2) funkcji magazynowania surowca drzewnego:
    - a) oznaczonego przez Lasy Państwowe pod względem nabywców, a następnie sprzedanego tym nabywcom,
    - b) objętego umową sprzedaży między nabywcami a Lasami Państwowymi, jeżeli surowiec drzewny:
      - jest związany z realizacją usług zagospodarowania oraz użytkowania lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych i stanowi do czasu sprzedaży nabywcy własność podmiotów władających tymi lasami,
      - jest następstwem zrzeczenia, o którym mowa w § 45,
    - c) objętego umowami, o których mowa w § 70, do czasu jego załadunku i wywozu celem zużycia energetycznego lub dalszego składowania staraniem nabywcy.
2. Efekt akumulowania węgla organicznego, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, będzie stanowił przedmiot zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie pilotażowego przedsięwzięcia Lasów Państwowych pn. „Leśne Gospodarstwa Węglowe”.
3. W przypadku wystąpienia stanów siły wyższej, wymagających wywożenia drewna poza obszary leśne w ramach porządkowania terenów kłęskowisk, w tym w dążeniu do utrzymania należytego stanu sanitarnego lasu, a także likwidacji zagrożenia trwałości lasów od pożarów, składy drewna energetycznego przeznacza się do wypełniania funkcji składnic przejściowych w odniesieniu do drewna niebędącego drewnem energetycznym.
4. Wyodrębnione części składów drewna energetycznego powinny ponadto stanowić:
  - 1) miejsca stacjonowania maszyn, innego sprzętu i urządzeń do usuwania skutków siły wyższej, o której mowa w ust. 3;
  - 2) place stacjonowania maszyn, innego sprzętu i urządzeń do:
    - a) wynajmowania na potrzeby jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz zakładów usług leśnych,
    - b) zagospodarowywania wewnątrzinstytucjonalnego lub zewnętrznego jako maszyny, sprzęt i urządzenia przekazane przez jednostki organizacyjne LP po ich uznaniu przez kierowników tych jednostek za środki zbędne.
5. Składy drewna energetycznego, przy odpowiednim akcie ogólnego zarządu, mogą być wykorzystywane do:
  - 1) magazynowania kopalin na potrzeby budownictwa drogowego;
  - 2) realizacji projektu rozwojowego ukierunkowanego na promocję dziczyny oraz wyrobów z dziczyny;
  - 3) realizacji projektu rozwojowego ukierunkowanego na promocję i realizację budownictwa z wykorzystaniem elementów drewnianych (wydzielone kwatery składów drewna energetycznego prowadzonych przez zakłady LP);
  - 4) prowadzenia aukcji i submisji drewna szczególnego;
  - 5) prowadzenia obserwacji i badań naukowych lub na potrzeby takich obserwacji i badań, w tym w celu gromadzenia materiału empirycznego na potrzeby doskonalenia

modeli matematycznych służących ustalaniu węgla organicznego przechowywanego w poszczególnych warstwach lasu.

6. Składy drewna energetycznego nie powinny być wykorzystywane jako składnice manipulacyjne prowadzone przez zakłady Lasów Państwowych, w tym jako składnice manipulacyjne gromadzące m.in. drewno w realizacji usług zagospodarowania oraz użytkowania lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych.

§ 72

[Identyfikacja działań Lasów Państwowych dotyczących drewna energetycznego, związanego ze składami tego drewna w kontekście uprawnionego obszaru Lasów Państwowych]

1. Mając na względzie konieczność angażowania się wielu jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz skalę efektu, wynikającą z tego angażowania się, z mocy niniej-

szego zarządzenia wykonywaniu działań dotyczących drewna energetycznego, związanego ze składami tego drewna, nadaje się status realizacji wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych pn. „Drewno dla samowystarczalności energetycznej samorządów oraz bezpieczeństwa energetycznego państwa” w zakresie gospodarki leśnej zintegrowanej pionowo z działalnością poza gospodarką leśną – z możliwym wykorzystywaniem w tym celu także drewna energetycznego, o którym mowa w § 71 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz c.

2. Za pierwszy etap realizacji wspólnego przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, uznaje się utworzenie sieci składnic drewna energetycznego. Rozpoczęcie realizacji wspólnego przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, w części dotyczącej zbywania drewna energetycznego, nie jest warunkiem oddania sieci składnic drewna energetycznego „pod klucz”.
3. Z zastrzeżeniem ust. 2 realizacja wspólnego przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, obejmuje wykonywanie następujących działań:

Podstawowe zgrupowanie działań		Konkretyzacja działań	
Oznaczenie drewna pod względem przyszłych nabywców (działalność w zakresie gospodarki leśnej)	Działalność pomocnicza	Działania prognostyczno-planistyczne	Sporządzanie i systematyczne aktualizowanie wieloletniej prognozy drewna energetycznego na składach w układzie nadleśnictw, regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz Lasów Państwowych
		Mocowanie osoby Dyrektora Generalnego oraz dyrektorów regionalnych dyrekcji LP do prowadzenia negocjacji regionalnych i krajowych z uprawnieniem do dalszego mocowania	
		Przygotowanie logistyczne do negocjacji regionalnych	Sporządzenie projektu ogłoszenia oraz kolportaż ogłoszenia o negocjacjach regionalnych
			Doprowadzenie do osiągnięcia stanu gotowości infrastrukturalnej do negocjacji regionalnych
		Przygotowanie logistyczne do negocjacji krajowych	Sporządzenie projektu ogłoszenia i kolportaż ogłoszenia o negocjacjach krajowych
	Doprowadzenie do stanu gotowości infrastrukturalnej do negocjacji krajowych		
	Działalność bezpośrednio wytwórcza	Prowadzenie negocjacji o zasięgu regionalnym	Prowadzenie poszczególnych tur negocjacyjnych kwitowanych protokołami przejściowymi uzgodnień
			Sporządzanie protokołu uzgodnień końcowych
		Prowadzenie negocjacji o zasięgu krajowym	Prowadzenie poszczególnych tur negocjacyjnych kwitowanych protokołami przejściowymi uzgodnień
			Sporządzanie protokołu uzgodnień końcowych
Działalność pomocnicza na rzecz sprzedaży drewna energetycznego polegająca na oznaczaniu tego drewna pod względem przyszłych nabywców	Organizowanie sprzedaży drewna energetycznego poprzez ustalenie warunków umownych jej realizacji	Mocowanie osoby Dyrektora Generalnego oraz dyrektorów regionalnych dyrekcji LP do zawierania umów uszczegóławiających i konkretyzujących zbywanie drewna energetycznego nabywcom regionalnym i krajowym	
		Kształtowanie i formalizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna na rynkach drewna energetycznego poprzez zawieranie umów wieloletnich konkretyzujących i indywidualizujących umowy przyręczone (uwaga: umowy w tym zakresie powinny stanowić część składową umów generalnych z nabywcami, regulujących nie tylko sprzedaż <i>sensu stricto</i> , lecz również np. działalność dodatkową polegającą na utrzymywaniu składów drewna energetycznego stanowiącego własność nabywców czy działalność dodatkową w zakresie wywozu i spedycji drewna do nabywców)	

Podstawowe zgrupowanie działań		Konkretyzacja działań	
Podwóz drewna energetycznego do składnic drewna energetycznego jako przejaw działalności bezpośrednio wytwórczej w zakresie gospodarki leśnej (działalność w zakresie użytkowania lasu)	Działalność pomocnicza	Przeprowadzenie postępowania zamówieniowego w sprawie wyboru podmiotu dokonującego podwozu lub spisanie porozumienia z jednostką organizacyjną Lasów Państwowych (np. zakładem o zasięgu regionalnym) w sprawie dokonania podwozu drewna na skład drewna energetycznego	
		Sporządzenie kwitów podwozowych ze wskazaniem nowego adresu (miejsce zlokalizowania składnicy drewna energetycznego)	
		Spisanie porozumienia pomiędzy nadleśnictwami (lub pomiędzy nadleśnictwami a zakładem Lasów Państwowych) w sprawie ochrony i odpowiedzialności za drewno na składzie energetycznym	
	Działalność bezpośrednio wytwórcza	Faktyczny podwóz drewna energetycznego z magazynu rewiowego w nadleśnictwie, w którym drewno zostało pozyskane i odebrane, do składnicy drewna energetycznego	
		Rozładunek drewna energetycznego	
		Układanie drewna energetycznego w mygły, stosy, pryzmy i inne formy skoncentrowania	
	Działalność pomocnicza	Ujęcie przychodu drewna energetycznego z podwozu w pomocniczym urządzeniu ewidencyjnym prowadzonym przez jednostkę organizacyjną LP, w której władaniu znajduje się dany skład drewna energetycznego	
Oznaczanie mygieł, stosów, pryzm i innych form skoncentrowania drewna energetycznego za pomocą etykiet (innych trwałych oznaczeń)			
Działalność dodatkowa w zakresie utrzymywania składów drewna energetycznego oraz przetwarzania tego drewna celem nadania mu parametrów wymiarowych i właściwości fizyczno-chemicznych podporządkowanych wymaganiom procesu technologicznego zużywania biomasy drzewnej na potrzeby energetyczne (łącznie z gromadzeniem i utrzymywaniem drewna i biomasy własności przedsiębiorców oraz pochodzącego z lasów nieznajdujących się w zarządzie LP)	Gromadzenia na składach drewna energetycznego biomasy wytworzonej lub nabytej przez przedsiębiorców lub związanej z pielęgowaniem oraz użytkowaniem głównym lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych	Działalność pomocnicza	Mocowanie osoby Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych przez nadleśniczych prowadzących składy drewna energetycznego (lub osoby kierowników innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych prowadzące takie składy) do zawierania w ich imieniu umów na zagospodarowywanie biomasy drzewnej wytwarzanej przez inne podmioty aniżeli Lasy Państwowe (oraz przez jednostki organizacyjne LP, przyjmujące na stan magazynowy istotne ilości odpadów drzewnych powstających przy przerobie surowca drzewnego lub powstające na innej drodze aniżeli przy pozyskiwaniu drewna).
			Sporządzenie projektu ogłoszenia oraz kolportaż ogłoszenia o możliwości zgłaszania przez ww. podmioty oraz ww. jednostki organizacyjne Lasów Państwowych wniosków w sprawie gotowości skorzystania z usług zagospodarowania biomasy drzewnej przez nich wytwarzanej lub nabytej (z wykorzystywaniem w tym celu składów drewna energetycznego prowadzonych przez Lasy Państwowe)
			Przeprowadzanie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych otwartych i upublicznianych negocjacji w sprawie usług dotyczących zagospodarowywania biomasy drzewnej wytwarzanej lub nabywanej przez ww. podmioty
			Zawieranie umów w sprawie usług zagospodarowywania biomasy drzewnej, wytwarzanej przez ww. podmioty
			Doprowadzanie do zawarcia porozumień pomiędzy jednostkami organizacyjnymi LP prowadzącymi składy drewna energetycznego a jednostkami organizacyjnymi LP – dostawcami
			Doprowadzanie do zawarcia porozumień pomiędzy zakładami Lasów Państwowych prowadzącymi/świadczącymi usługi w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów niebędących w zarządzie LP a jednostkami prowadzącymi składy drewna energetycznego
			Prowadzenie działań promocyjno-reklamowych (w tym obejmujących spotkania i rozmowy z jednostkami samorządu terytorialnego) na temat możliwości zagospodarowania przez przedsiębiorców (kooperujących z Lasami Państwowymi) wyposażenia wnętrza zużytego pod względem fizycznym lub moralnym (w tym zużytych mebli z drewna lub materiałów drewnopodobnych), a także wycofywanych z eksploatacji obiektów drewnianych
			Uzyskiwanie wszelkich zgód, pozwoleń i zezwoleń na ww. wspólne zagospodarowywanie biomasy drzewnej

Podstawowe zgrupowanie działań		Konkretyzacja działań			
			Zdejmowanie w ww. jednostkach organizacyjnych LP biomasy drzewnej (w postaci odpadów i resztek drzewnych, jak również trocin itp. materiału, ale również w postaci drewna zdeprecjonowanego na składnicach manipulacyjnych prowadzonych przez zakłady LP) ze stanu magazynowego (w jednostkach organizacyjnych LP jest to przejaw ich działalności pomocniczej na rzecz działalności dodatkowej, polegającej na zbywaniu biomasy drzewnej do składów drewna energetycznego)		
			Zdejmowanie ze stanu magazynowego zakładów LP drewna obcej własności pochodzącego z realizacji usługi pielęgnowania i użytkowania głównego lasów niebędących w zarządzie Lasów Państwowych (dla zakładów LP jest to działalność pomocnicza na rzecz działalności dodatkowej polegającej na świadczeniu usług pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie LP)		
		Działalność bezpośrednio wytwórcza – gromadzenie biomasy drzewnej na składach drewna energetycznego w uzupełnieniu procesu składowania drewna energetycznego z podwozu	<p>Załadunek przez ww. jednostki organizacyjne LP biomasy drzewnej na środki transportowe (w jednostkach organizacyjnych LP – dostawcach) jest to przejaw ich działalności dodatkowej, polegającej na zbywaniu ww. biomasy jako materiału do wytwarzania produktu nadającego się do energetycznego wykorzystania)</p> <p>Dowożenie (na teren składnic drewna energetycznego) biomasy drzewnej przez jednostki organizacyjne LP, będące jej dostawcami (z punktu widzenia jednostki organizacyjnej LP będącej dostawcą jest to działalność dodatkowa w zakresie zbywania na rzecz podmiotów prowadzących składy drewna energetycznego ww. biomasy drzewnej jako materiału do wytwarzania produktu nadającego się do wykorzystania energetycznego)</p> <p>Dowożenie (na teren składnic drewna energetycznego) biomasy drzewnej w stanie rozdrobnionym, w postaci balotów lub w innej postaci (na przykład w postaci zużytego wyposażenia wnętrz czy zużytych obiektów architektury drewnianej) – dokonywane staraniem przedsiębiorców niewchodzących w skład Lasów Państwowych</p> <p>Załadunek przez zakłady Lasów Państwowych na środki transportowe (w zakładach LP jest to przejaw ich działalności dodatkowej w zakresie usług pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie LP)</p> <p>Dowożenie przez zakłady Lasów Państwowych (na teren składnic drewna energetycznego) drewna energetycznego, związanego ze świadczeniem przez te zakłady usług w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie LP).</p> <p>Rozładunek dostaw (działalność pomocnicza jednostek organizacyjnych prowadzących składy drewna energetycznego na rzecz działalności dodatkowej polegającej na prowadzeniu tychże składów)</p> <p>Układanie dostaw w mygły, stosy, przyzmy i inne formy skoncentrowania</p>		
			Działalność pomocnicza	Oznaczanie mygieł, stosów, przyzm i innych form skoncentrowania drewna energetycznego za pomocą etykiet (innych trwałych oznaczeń)	
				Przyjęcie dostaw drewna obcej własności na stan magazynowy jednostki organizacyjnej LP prowadzącej skład drewna energetycznego	
			Utrzymywanie składów w odniesieniu do drewna i biomasy zgromadzonej	Działalność pomocnicza	Kształtowanie (po negocjacjach) i formalizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu poprzez zawieranie umów wieloletnich konkretyzujących i indywidualizujących umowy przyrzeczone (uwaga: umowy w tym zakresie powinny stanowić część składową umów generalnych z nabywcami, regulujących nie tylko sprzedaż <i>sensu stricto</i> , lecz również np. działalność dodatkową polegającą na utrzymywaniu składów drewna energetycznego stanowiącego własność nabywców czy działalność dodatkową w zakresie wywozu i spedycji drewna do nabywców)

Podstawowe zgrupowanie działań		Konkretyzacja działań	
			Prowadzenie ewidencji magazynowej (sporządzanie protokołu przekazania drewna energetycznego do władania właścicielskiego przez nabywcę – z opcją powierzenia opieki prawnej i faktycznej nad tym drewnem jednostce organizacyjnej prowadzącej skład drewna energetycznego)
		Działalność bezpośrednio wytwórcza	Utrzymywanie składów drewna energetycznego stanowiącego własność nabywcy oraz działania dokonywane na tym drewnie – w wykonaniu ww. umowy wieloletniej konkretyzującej i indywidualizującej umowę przyrzeczoną (w tym głównie stosowanie osłon i zabezpieczeń drewna przed zagrzybieniem, zasiedleniem przez niepożądane organizmy owadzie, a także przed niekorzystnym wpływem warunków atmosferycznych; rozdrabnianie drewna, mieszanie rozdrobnionego materiału drzewnego oraz inne działania podporządkowane wymogom procesu technologicznego zużywania biomasy na cele energetyczne; dokonywanie utylizacji drewna energetycznego, które uległo całkowitej deprecjacji, poprzez kompostowanie i rolnicze wykorzystanie)
		Działalność pomocnicza	Monitorowanie drewna energetycznego w ochronie przed szkodnictwem Dokonywanie oględzin i prowadzenie kontrolingu laboratoryjnego drewna energetycznego na składzie Prowadzenie ewidencji magazynowej w imieniu nabywców [w tym m.in.: (1) rozchodowanie zewnętrzne drewna; (2) zdejmowanie ze stanu magazynowego drewna energetycznego, które uległo w trakcie magazynowania na składzie drewna energetycznego całkowitemu rozpadowi, np. rozpadowi biologicznemu; (3) ustalanie aktualnego stanu magazynowego]
Działalność dodatkowa w zakresie wywozu i spedycji drewna do nabywców, jeżeli stanowi to (wynikający z umowy) obowiązek Lasów Państwowych	Działalność pomocnicza	Kształtowanie i formalizowanie szczegółowych warunków wywozu (dowozu) drewna energetycznego do nabywców (uwaga: powinna to być część składowa ww. umowy generalnej)	
		Zawarcie porozumień pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych w sprawie usług wewnątrzinstytucjonalnych („jednostka organizacyjna LP na rzecz innej lub innych jednostek organizacyjnych LP”) oraz związane z tym konieczne mocowanie pracowników jednostek organizacyjnych LP do działania dla realizacji tych porozumień	
		Prowadzenie procedury zamówieniowej w celu wyłonienia przewoźników zewnętrznych (wraz z określaniem warunków umownych)	
		Bieżące składanie zapotrzebowania na środki transportowe, w tym tzw. zamawianie wagonów kolejowych	
		Sporządzanie dokumentacji dowodzącej, iż przedmiot wywozu spełnia określone wymagania technologiczne, związane z energetycznym wykorzystywaniem biomasy drzewnej	
	Działalność bezpośrednio wytwórcza w zakresie wywozu i spedycji drewna energetycznego do nabywców (załadunek na środki samochodowe, przewóz docelowy do nabywcy środkami samochodowymi, dowóz do bocznic kolejowych, załadunek wagonów itd.)		
	Działalność pomocnicza	Sporządzanie dokumentacji związanej z wywozem oraz spedycją drewna energetycznego	
		Inna działalność pomocnicza	
Działalność pomocnicza na rzecz: (1) sprzedaży drewna; (2) działalności dodatkowej w zakresie utrzymywania składnic drewna energetycznego; (3) działalności dodatkowej w zakresie dostaw drewna energetycznego do nabywców		Prowadzenie gospodarki finansowej, związanej ze sprzedażą drewna energetycznego (łącznie z prowadzeniem ewidencji księgowej)	Obciążanie nabywców fakturami
			Realizowanie należności od nabywców
			Rozrachunki wewnątrzinstytucjonalne
		Prowadzenie ewidencji księgowej zdarzeń związanych ze sprzedażą drewna (wraz ze wszelką działalnością pochodną w tym w zakresie sprawozdawczości)	
	Dokonywanie okresowej inwentaryzacji drewna na składzie drewna energetycznego		
	Prowadzenie działalności analitycznej o charakterze kontrolingowym, prowadzenie działalności nadzorczej i kontrolnej (dotyczącej odpowiednio: sprzedaży drewna, działalności dodatkowej w zakresie utrzymania składnic drewna energetycznego oraz działalności usługowej w zakresie dostaw drewna energetycznego do nabywców		

Podstawowe zgrupowanie działań	Konkretyzacja działań	
Podejmowanie działań korygujących w następstwie ww. działalności inwentaryzacyjnej, kontrolingowej, nadzorczej i kontrolnej		Podejmowanie decyzji zarządczych mających za przedmiot zapewnienie należytego skoordynowania sprzedaży drewna, magazynowania drewna na składach drewna energetycznego oraz dokonywania jego dostaw do nabywców; Doprowadzenie do realizowania przedmiotowych decyzji zarządczych
		Doprowadzanie do aneksowania umów i porozumień związanych ze sprzedażą drewna
		Podejmowanie decyzji zarządczych o przystąpieniu do kolejnych negocjacji regionalnych i krajowych
		Podejmowanie innych działań w następstwie działalności inwentaryzacyjnej, kontrolingowej, nadzorczej i kontrolnej
Zabezpieczanie wiarytelności związanych ze sprzedażą drewna energetycznego oraz z działaniami towarzyszącymi. Ochrona i dochodzenie wiarytelności i innego mienia związanego ze sprzedażą drewna energetycznego oraz z działaniami towarzyszącymi (łącznie z działalnością reklamacyjną)		
Prowadzenie innej działalności, w tym związanej z obowiązkami w zakresie statystyki publicznej		

4. Podjęcie działań urzeczywistniających realizację przedsięwzięcia, o którym mowa w ust. 1, powinno zostać poprzedzone niezobowiązującymi rozmowami mającymi na celu wstępne wysondowanie zapotrzebowania na drewno energetyczne do wykorzystywania w realizacji idei klastrów samorządowych oraz w kształtowaniu bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Część II – Sieć składów drewna energetycznego

§ 73

[Utworzenie sieci składów drewna energetycznego jako odrębny projekt rozwojowy]

1. Ustala się, że sieć składów drewna energetycznego, pełniących jednocześnie pozostałe funkcje, o których mowa w § 71, zostanie utworzona etapami w okresie do końca roku 2017 – w wykonaniu projektu rozwojowego, będącego realizacją wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w zakresie tzw. twardego rozwoju.
2. Osobę kierownika komórki organizacyjnej DGLP właściwej do spraw rozwoju LP zobowiązuje się do doprowadzenia do przygotowania stosownego wniosku projektowego w sprawie utworzenia w Lasach Państwowych sieci, o której mowa w ust. 1.
3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2:
  - 1) powinien być zgodny z postanowieniami zarządzeń i decyzji zarządczych Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, dotyczących rozwoju poprzez realizację projektów rozwojowych;
  - 2) powinien uwzględniać konieczność wydzielenia w ramach danego składu kwater, w tym m.in. służących do wyodrębnionego składowania drewna energetycznego z podwozu, o którym mowa w Części V niniejszego podrozdziału.
4. W realizacji projektu rozwojowego, o którym mowa w ust. 1:
  - 1) powinno zostać opracowane wariantowe studium analityczne efektywności ekonomicznej przedsięwzięcia pn. „Drewno dla samowystarczalności energetycznej samorządów oraz bezpieczeństwa energetycznego państwa”;
  - 2) należy w możliwie największym zakresie wykorzystać potencjał Ośrodka Techniki Leśnej w Jarocinie oraz innych zakładów Lasów Państwowych.
5. Studium, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, powinno m.in. ustalić wartość ceny jednostkowej sprzedaży biomasy, przy której realizacja przedsięwzięcia pn. „Drewno dla samowystarczalności energetycznej oraz bezpieczeństwa energetycznego państwa” będzie efektywna ekonomicznie, jeżeli:

- 1) przy ocenie tej efektywności zostaną uwzględnione:
  - a) nakłady, jakie Lasy Państwowe będą musiały ponieść w funkcji czasu na założenie sieci składów drewna energetycznego,
  - b) okres użytkowania poszczególnych składów,
  - c) całkowite roczne koszty działań, o których mowa w § 72 ust. 3,
  - d) roczna ilość biomasy planowanej w funkcji czasu do sprzedaży,
  - e) wartość akumulacji węgla organicznego zawartego w drewnie energetycznym znajdującym się na składach;
- 2) w odniesieniu do strumienia nakładów, kosztów, przychodów i innych korzyści z realizacji przedsięwzięcia zostanie zastosowany odpowiednio rachunek dyskontowy, prolongacyjny i kapitalizacyjny.

Część III – Oznaczanie pod względem przyszłych nabywców drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe. Identyfikowanie drewna energetycznego, niestanowiącego produktu gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe

§ 74

[Wieloletnia prognoza drewna energetycznego na składach drewna energetycznego]

1. Oznaczenie – pod względem przyszłych nabywców – drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, jest warunkowane zainstalowaniem w ramach Systemu Informatycznego Lasów Państwowych aplikacji pozwalającej na generowanie wieloletniej, systematycznie aktualizowanej, prognozy podaży tego drewna na rynki właściwe drewna energetycznego – według poszczególnych nadleśnictw, regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz w skali Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.
2. Prace nad aplikacją, o której mowa w ust. 1, powinny zostać sfinalizowane w terminie do końca października 2016 r. w wykonaniu § 6 niniejszego zarządzenia w oparciu o metodykę, zatwierdzoną decyzją zarządczą Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
3. Przy opracowywaniu metodyki, o której mowa w ust. 2, należy m.in. kierować się:
  - 1) wyjaśnieniami zawartymi w załączniku nr 1;
  - 2) charakterystyką algorytmu prognozowania podaży drewna na rynki właściwe drewna energetycznego lokalne i strate-

giczne, przedstawioną w załączniku nr 9, w którym z użyciem danych fikcyjnych wykorzystano funkcjonalność arkusza kalkulacyjnego EXCEL;

3) koniecznością uwzględnienia w metodyce następujących etapów realizacyjnych:

- a) ustalanie metodą ekspercką sposobu identyfikowania potencjalnej podaży drewna energetycznego w poszczególnych latach minionego okresu przy założeniu, że będzie to dokonywane na podstawie zawartych w SILP informacji historycznych o drewnie pozyskanym przy obowiązującej wówczas klasyfikacji jakościowo-wymiarowej surowca drzewnego (wnioskowanie o potencjalnej ilości drewna energetycznego po zaspokojeniu potrzeb własnych i miejscowej ludności na podstawie charakterystyki drewna faktycznie pozyskanego w poszczególnych latach minionego okresu w układzie nadleśnictw, regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych),
- b) posilkowanie potencjalną podażą drewna energetycznego, o której mowa w lit. a, dla wyprowadzenia, w celach prognostycznych, linii trendu tejże podaży,
- c) konkretyzowanie wykonywania postanowień § 16–18 niniejszego zarządzenia dla ustalenia w odniesieniu do poszczególnych lat minionego okresu potencjalnej ilości pozostałości po wycince oraz wyróbce drewna możliwego do skierowania na rynki drewna energetycznego podstawowe (lokalne i strategiczne), a następnie wyprowadzenia na tej podstawie, w celach prognostycznych, linii trendu tejże podaży,
- d) poddanie wstępnej prognozy podaży drewna energetycznego i pozostałości po wycince i wyróbce drewna, ustalonej na podstawie linii trendów, o których mowa w lit. b oraz c, weryfikacji przez nadleśniczych oraz dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych,
- e) ustalenie metodą ekspercką, na podstawie danych historycznych, linii trendu podaży drewna energetycznego, związanego z okresowym występowaniem makroskalowych stanów siły wyższej, a na tej podstawie – dokonanie prognozy podaży drewna energetycznego „pokłeskowego” w układzie nadleśnictw, regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i kraju.

§ 75

[Mocowanie osoby zajmującej stanowisko Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz osób zajmujących stanowiska dyrektorów regionalnych dyrekcji LP do dokonywania określonych czynności prawnych dotyczących drewna energetycznego]

1. Oznaczenie drewna energetycznego pod względem przyszłych nabywców mających operować na rynkach właściwych podstawowych (lokalnych i krajowych) wymaga wcześniejszego umocowania odpowiednio osoby zajmującej stanowisko Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz osób zajmujących stanowiska dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych do wykonywania określonych czynności prawnych w przedmiotowym zakresie. Podmiotami mocującymi są osoby zajmujące stanowiska nadleśniczych w nadleśnictwach związanych z poszczególnymi podstawowymi rynkami właściwymi drewna energetycznego.
2. W celu wykonania postanowienia ust. 1, w terminie do końca października każdego roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydaje decyzję zarządczą adresowaną do osób zajmujących wyżej wymienione stanowiska nadleśniczych, zobowiązującą te osoby do rozważenia umocowania osób zajmujących stanowiska dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych do dokonywania określonych czynności prawnych w trakcie negocjacji regionalnych, o których mowa w § 83, z prawem dalszego mocowania, w tym w odniesieniu do

negocjacji krajowych, o których mowa w § 86. W decyzji zarządczej, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, zobowiązuje się osoby zajmujące stanowiska dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i legitymowane prawem do ww. dalszego mocowania do rozważenia umocowania osoby zajmującej stanowisko Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do dokonywania określonych czynności prawnych w trakcie wyżej wymienionych negocjacji krajowych.

3. Postanowienie ust. 2 stosuje się odpowiednio do mocowania osoby, zajmującej stanowisko Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, przez osoby zajmujące stanowiska nadleśniczych prowadzących składy drewna energetycznego (lub przez kierowników zakładów LP prowadzących takie składy) do zawierania w ich imieniu umów lub porozumień na świadczenie usług w zakresie zagospodarowywania biomasy drzewnej wytwarzanej przez:
  - 1) inne podmioty aniżeli jednostki organizacyjne Lasów Państwowych oraz przez
  - 2) jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, przyjmujące na stan magazynowy istotne ilości odpadów drzewnych powstających przy przerobieniu surowca drzewnego lub powstające na innej drodze aniżeli przy pozyskiwaniu drewna;
  - 3) mocowanie, o którym mowa w ust. 2, ma charakter dobrowolny i jest dokonywane z wykorzystaniem określonej funkcji Portalu.

§ 76

[Pojęcie drewna energetycznego niestanowiącego produktu gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe]

Za drewno energetyczne niestanowiące produktu gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe uznaje się:

- 1) baloty, zrębki wytwarzane z pozostałości po wycince i wyróbce drewna oraz wszelki podobny materiał drzewny wytwarzany przez przedsiębiorców niebędących jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych lub powstający u tych przedsiębiorców;
- 2) odpady drzewne itp. materiał powstający przy przerobieniu surowca drzewnego prowadzonym przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, w tym przez zakłady Lasów Państwowych, lub powstający w tych jednostkach na innej drodze aniżeli przy pozyskiwaniu drewna, nie wyłączając drewna, które uległo zdeprecjonowaniu na składnicach manipulacyjnych – jeżeli ilość tego materiału uzasadnia jego kierowanie na składy drewna energetycznego;
- 3) drewno energetyczne, związane z realizowaniem przez zakłady Lasów Państwowych usług w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych;
- 4) zużyte fizycznie lub moralnie wyposażenie wnętrz, jeżeli zostało wytworzone z drewna lub materiału drewnopochodnego, a także wycofywane z eksploatacji obiekty architektury drewnianej.

§ 77

[Identyfikowanie ilości drewna energetycznego niestanowiącego produktu gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, o którym mowa w § 76 pkt 1 i 2, do zagospodarowania z wykorzystaniem składów drewna energetycznego]

1. Na mocy niniejszego zarządzenia komórkę organizacyjną Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwą do spraw marketingu zobowiązuje się do przygotowania w terminie do końca października 2016 r., we współpracy z komórkami organizacyjnymi Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwymi odpowiednio do spraw mediów oraz zamówień publicznych, projektu ogłoszenia w sprawie możliwości zgłaszania przez przedsiębiorców, o których mowa w § 67 ust. 1, oraz

- przez jednostki, o których mowa w § 76 ust. 2, gotowości świadczenia usługi zagospodarowania drewna energetycznego z wykorzystaniem w tym celu sieci, o której mowa w § 73.
2. Komórkę organizacyjną, właściwą do spraw mediów, zobowiązuje się (przy współpracy z innymi właściwymi komórkami organizacyjnymi Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych) do:
    - 1) doprowadzenia do kolportażu ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1, po jego zatwierdzeniu przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, w prasie i w mediach elektronicznych o zasięgu regionalnym i krajowym;
    - 2) prowadzenia ewidencji i utrzymywania operacyjnego kontaktu technicznego z przedsiębiorcami i jednostkami organizacyjnymi, które zgłoszą gotowość, o której mowa w ust. 1;
    - 3) przygotowania od strony infrastrukturalnej oraz logistycznej otwartych i upublicznonych, w tym w ramach wideokonferencji oraz leśnej telewizji internetowej, negocjacji z tymi przedsiębiorcami oraz jednostkami.
  3. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, działając osobiście lub za pośrednictwem osób przez siebie umocowanych, przeprowadza negocjacje w sprawie warunków wspólnego zagospodarowania drewna energetycznego, o którym mowa w § 76 pkt 1 i 2.
  4. Wynikiem negocjacji, o których mowa w ust. 3, powinny być umowy lub porozumienia zawierane z wyżej wymienionymi przedsiębiorcami oraz jednostkami przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych działającego w imieniu jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych prowadzących składy drewna energetycznego, zwanych dalej jednostkami prowadzącymi.
  5. Mając na względzie skalę zapotrzebowania na biomasę energetyczną pochodzenia drzewnego, odmowa podpisania ze strony LP umowy lub porozumienia z wyżej wymienionymi przedsiębiorcami oraz jednostkami może nastąpić wyłącznie ze względu:
    - 1) na zbyt wygórowane oczekiwania przedsiębiorcy lub jednostki co do należności z tytułu dokonywanej w jego imieniu sprzedaży biomasy lub/oraz
    - 2) charakterystykę biomasy niespełniającej warunków technicznych wymaganych ze względu na reżim procesu technologicznego jej wykorzystywania w celach energetycznych i cieplnych.
  6. Postanowienia ust. 1–5 stosuje się odpowiednio do drugiej i następnych tur negocjacyjnych w roku 2016 i w latach następnych – jeżeli zajdzie ich potrzeba.

§ 78

[Identyfikowanie ilości drewna energetycznego niestanowiącego produktu gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, o którym mowa w § 76 pkt 3, do zagospodarowania z wykorzystaniem składów drewna energetycznego]

1. Na mocy niniejszego zarządzenia uprawnienie do dokonywania w LP usług w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie LP ogranicza się do zakładów Lasów Państwowych.
2. Jeżeli w wykonaniu usługi, o której mowa w ust. 1, na stanie magazynowym zakładu Lasów Państwowych znajdują się dostatecznie duże ilości drewna obcej własności wyczerpującego znamiona drewna energetycznego, powinno być ono kierowane na składy drewna energetycznego.
3. Jednostka prowadząca jest obowiązana do zawarcia porozumień z zakładami Lasów Państwowych w sprawie wspólnego zagospodarowania drewna energetycznego związanego z realizowaniem przez zakłady usług w zakresie pielęgnowania oraz użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych.

§ 79

[Kampania promująca odzyskiwanie materiału drzewnego, związanego z zużytymi fizycznie lub moralnie elementami wyposażenia wewnątrz lub wycofywanymi z eksploatacji obiektami architektury drewnianej]

1. Na mocy niniejszego zarządzenia Centrum Informacyjne Lasów Państwowych zobowiązuje się do działań obejmujących zaprojektowanie i przeprowadzenie, we współpracy z komórką organizacyjną Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwą do spraw mediów, kampanii promocyjno-reklamowej na temat możliwości zagospodarowania, z wykorzystaniem składów drewna energetycznego, materiału drewnopochodnego i drewna z odzysku, związanego z zużytymi fizycznie lub moralnie elementami wyposażenia wewnątrz lub wycofywanymi z eksploatacji obiektami architektury drewnianej. Podstawą działań, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, powinno być porozumienie między Centrum Informacyjnym Lasów Państwowych a Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych. Projekt ww. kampanii promocyjno-reklamowej wymaga zatwierdzenia poprzez podjęcie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych decyzji zarządczej w tej sprawie, przy czym w projekcie należy uwzględnić spotkania i rozmowy z jednostkami samorządu terytorialnego oraz szerokie wykorzystanie Forum Samorządowego.
2. Kampania, o której mowa w ust. 1, powinna być ukierunkowana przede wszystkim na wykreowanie i utrwalenie się praktyki zawierania umów pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a zainteresowanymi przedsiębiorcami w zakresie nieodpłatnego zagospodarowywania drewnianych lub zawierających materiały drewnopochodne odpadów gabarytowych z opcją ich zagospodarowania z wykorzystaniem składów drewna energetycznego. W wyniku tej kampanii przedsiębiorcy powinni też być zachęcani do udziału w zagospodarowywaniu z wykorzystaniem składów drewna energetycznego materiału drewnopochodnego oraz drewna z odzysku, związanych z wycofywanymi z eksploatacji obiektów architektury drewnianej.
3. Do przedsiębiorców, o których mowa w ust. 2, postanowienia § 77 stosuje się odpowiednio, z tym że umowy z tymi przedsiębiorcami zawierają bezpośrednio kierownicy jednostek prowadzących (a nie działająca w imieniu tych jednostek osoba Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych).

§ 80

[Zgody, pozwolenia i zezwolenia związane ze wspólnym zagospodarowywaniem drewna energetycznego, o którym mowa w § 78]

Uzyskiwanie wszelkich zgód, pozwoleń i zezwoleń związanych z gospodarowaniem w obrębie składnic drewna energetycznego w wykonaniu § 77–79 stanowi obowiązek kierowników jednostek organizacyjnych LP prowadzących te składy.

§ 81

[Oznaczenie drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, pod względem przyszłych nabywców – ogłoszenie o negocjacjach regionalnych]

1. Na mocy niniejszego zarządzenia komórkę organizacyjną Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwą do spraw marketingu zobowiązuje się do przygotowania w terminie do końca października 2016 r. we współpracy:
  - 1) z komórkami organizacyjnymi Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwymi odpowiednio do spraw mediów oraz zamówień publicznych, a także

- 2) z właściwymi komórkami organizacyjnymi regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych – projektów ogłoszeń w sprawie negocjacji regionalnych, mających na celu spisanie protokołów uzgodnień przejściowych i końcowych w sprawie sprzedaży drewna energetycznego nabywcom o statusie nabywców regionalnych.
2. W ogłoszeniach, o których mowa w ust. 1, należy zaznaczyć, że przedmiotem negocjacji z nabywcami regionalnymi będzie mogło być w określonym zakresie również drewno energetyczne, niebędące produktem gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe (baloty, zrębki, drewno z odzysku dostarczane na składy drewna energetycznego przez przedsiębiorców niebędących jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych; drewno energetyczne związane z realizacją przez zakłady usług w zakresie pielęgnowania oraz użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych).
3. Ogłoszenia, po zatwierdzeniu ich projektów przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, powinny zostać umieszczone staraniem Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych w dziennikach regionalnych, wskazanych przez właściwych dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, a także w mediach elektronicznych oraz w dziennikach o zasięgu krajowym.
2. Dyrektor, o którym mowa w ust. 1, jest odpowiedzialny za przygotowanie negocjacji regionalnych od strony logistycznej lub infrastrukturalnej.
3. Negocjacje regionalne powinny być prowadzone jednocześnie ze wszystkimi podmiotami, które, mając status nabywców regionalnych, przystąpią do nich w odpowiedzi na zaproszenie zawarte w ogłoszeniu, o którym mowa w § 82 ust. 1.
4. Z mocy niniejszego zarządzenia negocjacje regionalnym nadaje się formę tradycyjnych rozmów podlegających:
  - 1) protokołowaniu i nagrywaniu,
  - 2) transmitowaniu online z wykorzystaniem leśnej telewizji internetowej.
5. Z poszczególnych tur rozmów negocjacyjnych należy sporządzić protokoły uzgodnień przejściowych. Na zakończenie rozmów negocjacyjnych powinien być sporządzony protokół końcowy.
6. Protokół końcowy wraz z ewentualnym protokołem z negocjacji uzupełniających, o których mowa w § 87, należy traktować jako substytut prawny umowy przyrzeczenia, z chwilą zaistnienia której kończy się oznaczanie drewna energetycznego pod względem przyszłych nabywców o statusie nabywców regionalnych. Protokół, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, może również stanowić przyrzeczenie zbycia określonych ilości drewna energetycznego, o którym mowa w § 76.

§ 82

[Oznaczenie drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, pod względem przyszłych nabywców – identyfikacja nabywców regionalnych]

1. Ogłoszenie dotyczące danej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych powinno być adresowane do podmiotów prowadzących lub mających prowadzić działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub/oraz ciepłej w ramach tzw. klastrów samorządowych na bazie lub m.in. na bazie biomasy drzewnej, jeżeli terytorium danej jednostki samorządu terytorialnego – w całości lub przynajmniej w przeważającej części – mieści się w zasięgu terytorialnym danej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych (nabywcy regionalni).
2. Każdy z nabywców regionalnych powinien legitymować się uchwałą organu kolegialnego właściwej jednostki samorządu terytorialnego na dowód, że jest wiarygodnym uczestnikiem danego postępowania w sprawie określonego klastra samorządowego.
3. Jeżeli terytorium danej jednostki samorządu terytorialnego nie mieści się w całości w zasięgu terytorialnym jednej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, o której mowa w ust. 1, na potrzeby ww. negocjacji regionalnych powinien legitymować się stosownymi pełnomocnictwami ustanowionymi przez każdego z dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, których zasięgi terytorialne również pokrywają się częściowo z terytorium danej jednostki samorządowej.

§ 83

[Oznaczenie drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, pod względem przyszłych nabywców – przebieg negocjacji regionalnych]

1. Negocjacje regionalne, dotyczące danej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, powinny być prowadzone przez osobę dyrektora tej dyrekcji lub przez osobę przez niego umocowaną, przy czym głos doradczy powinien przypadać nadleśniczemu kierującemu nadleśnictwami, w których pozyskano lub ma być pozyskane drewno energetyczne na potrzeby tychże negocjacji. Imieniem nadleśniczych mogą w negocjacjach uczestniczyć osoby przez nich umocowane.

§ 84

[Oznaczenie drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, pod względem przyszłych nabywców – ogłoszenie o negocjacjach krajowych]

1. Na mocy niniejszego zarządzenia komórkę organizacyjną Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwą do spraw marketingu zobowiązuje się do przygotowania w terminie do końca października 2016 r., we współpracy z komórkami organizacyjnymi Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych właściwymi odpowiednio do spraw mediów oraz zamówień publicznych, projektu ogłoszenia w sprawie negocjacji krajowych, mających na celu spisanie protokołów uzgodnień przejściowych i końcowych w sprawie sprzedaży drewna energetycznego nabywcom o statusie nabywców krajowych.
2. Do ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1, postanowienia § 81 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio, z tym że ogłoszenie to powinno zostać umieszczone w dwóch dziennikach o zasięgu krajowym, a także w dwóch ogólnopolskich mediach elektronicznych.

§ 85

[Oznaczenie drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, pod względem przyszłych nabywców – identyfikacja nabywców krajowych]

Ogłoszenie, o którym mowa w § 84, powinno być adresowane do podmiotów prowadzących lub mających prowadzić działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w kształtowaniu bezpieczeństwa energetycznego całego państwa poza systemem ww. klastrów samorządowych (nabywcy krajowi).

§ 86

[Oznaczenie drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, pod względem przyszłych nabywców – przebieg negocjacji krajowych]

1. Negocjacje krajowe powinny być prowadzone przez (odpowiednio umocowaną w wykonaniu postanowienia § 75) osobę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych lub/oraz przez innego odpowiednio umocowanego pracownika Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, przy czym głos doradczy

- powinien przypadać dyrektorom regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych lub osobom przez nich umocowanym.
2. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych ustala stanowisko w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych odpowiedzialne za przygotowanie negocjacji krajowych od strony logistycznej oraz infrastrukturalnej.
  3. Negocjacje krajowe powinny być prowadzone jednocześnie ze wszystkimi podmiotami, które, mając status nabywców krajowych, przystąpią do nich w odpowiedzi na zaproszenie zawarte w ogłoszeniu, o którym mowa w § 84.
  4. Do negocjacji krajowych postanowienia § 83 ust. 3–5 stosuje się odpowiednio.

§ 87

[Oznaczenie drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, pod względem przyszłych nabywców – uzupełniające negocjacje regionalne]

1. Jeżeli w następstwie negocjacji regionalnych i krajowych określona ilość drewna energetycznego będąca przedmiotem tych negocjacji nie zostanie w ich wyniku objęta protokołami końcowymi, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych może podjąć decyzję zarządczą o uzupełnianych negocjacjach regionalnych, kwitowanych protokołami uzupełniającymi.
2. Do uzupełnianych negocjacji regionalnych postanowienia § 81–83 stosuje się odpowiednio.

§ 88

[Kolejne negocjacje regionalne i krajowe]

1. Jeżeli wynikać to będzie z zaktualizowanej prognozy, o której mowa w § 74 ust. 1, lub z niewywiązania się nabywców z deklaracji zawartych w wyżej wymienionych protokołach końcowych albo z zawartych na ich podstawie umów, o których mowa w § 90, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zainicjuje (w razie takiej potrzeby i możliwości) jeszcze w roku 2016, a także w określonych latach po roku 2016 następną i kolejne negocjacje regionalne i krajowe.
2. Do kolejnych negocjacji, o których mowa w ust. 1, postanowienia § 71–87 stosuje się odpowiednio.

§ 89

[Postępowanie z drewnem energetycznym zgromadzonym na składach drewna energetycznego ponad potrzeby wynikające z rezultatów negocjacji regionalnych i krajowych lub nieodbierane pomimo wyników tych negocjacji oraz pomimo zawartych umów z nabywcami regionalnymi i krajowymi]

1. Jeżeli na składach drewna energetycznego dojdzie (dochodzić będzie) do zgromadzenia (gromadzenia się) jego ilości ponad potrzeby wynikające:
  - 1) z rezultatów wyżej wymienionych negocjacji regionalnych i krajowych oraz negocjacji kolejnych,
  - 2) z przewidywań co do zapotrzebowania na drewno energetyczne w przyszłości w kontekście okresu jego przydatności do zużycia energetycznego –
Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, po odbyciu narady gospodarczej z udziałem dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, jest obowiązany do podjęcia (podejmowania) decyzji zarządczych w sprawie zagospodarowania nadwyżek drewna energetycznego.
2. Decyzje, o których mowa w ust. 1, mogą w szczególności skutkować:
  - 1) sukcesywnym kierowaniem nadwyżek drewna energetycznego do sprzedaży z wykorzystaniem aplikacji „e-drewno”, lub/oraz
  - 2) pozostawieniem nadwyżek drewna energetycznego nawet do całkowitego rozkładu w ramach działań dodatkowych w

leśnictwie ukierunkowanych na mitygowanie koncentracji dwutlenku węgla w atmosferze.

Część IV – Warunki umowne sprzedaży drewna energetycznego

§ 90

[Umowy z nabywcami regionalnymi oraz krajowymi]

1. Uwzględniając protokoły końcowe i uzupełniające sporządzane w następstwie negocjacji regionalnych i krajowych, umowy:
  - 1) z nabywcami regionalnymi zawierają właściwi dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych,
  - 2) z nabywcami krajowymi zawiera Dyrektor Generalny Lasów Państwowych.
2. Umowy, o których mowa w ust. 1:
  - 1) powinny mieć charakter wieloletni;
  - 2) powinny być zawierane w imieniu nadleśniczych, przy czym do mocowania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych postanowienia § 75 stosuje się odpowiednio;
  - 3) mogą uwzględniać zbywanie nie tylko drewna energetycznego, stanowiącego produkt gospodarki leśnej, lecz również drewna energetycznego, o którym mowa w § 76;
  - 4) powinny stanowić część składową umów generalnych z nabywcami regionalnymi oraz krajowymi, o których mowa w § 102.
3. Postanowienia ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do kolejnych negocjacji, o których mowa w § 88.

Część V – Podwóz drewna energetycznego do składnic drewna energetycznego jako przejaw działalności bezpośredniej wytwórczej w zakresie gospodarki leśnej (działalność w zakresie użytkowania lasu)

§ 91

[Porozumienia wewnątrzinstytucjonalne w sprawie prowadzenia składów drewna energetycznego]

1. Prowadzenie składów drewna energetycznego stanowi obowiązek wytypowanych nadleśnictw lub/oraz zakładów Lasów Państwowych.
2. Korzystanie ze składów drewna energetycznego przez nadleśnictwa nieprowadzące składów drewna energetycznego powinno być poprzedzane porozumieniami wewnątrzinstytucjonalnymi podpisywanymi przez te nadleśnictwa z nadleśnictwami lub/oraz zakładami Lasów Państwowych, o których mowa w ust. 1.
3. Porozumienia, o których mowa w ust. 2, powinny w szczególności ustalać obowiązek ochrony i zakres odpowiedzialności za drewno podwożone na składy drewna energetycznego z nadleśnictw nieprowadzących takich składów do czasu przejścia tego drewna na własność nabywców regionalnych oraz krajowych.
4. Jeżeli składy drewna energetycznego wypełniają również inne funkcje, o których mowa w § 71 ust. 3–5, to powinno to następować w wykonaniu porozumień pomiędzy nadleśnictwami i zakładami Lasów Państwowych prowadzącymi składy drewna energetycznego a:
  - 1) nadleśnictwami dotkniętymi stanami siły wyższej o naturalnym charakterze – w razie wykorzystywania składów drewna energetycznego jako składnic przejściowych;
  - 2) Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych – w razie:
    - a) wykorzystywania składów drewna energetycznego jako miejsc stacjonowania maszyn i urządzeń na wypadek wystąpienia stanów siły wyższej o naturalnym charakterze,
    - b) wykorzystywania składów drewna energetycznego jako miejsca obserwacji i badań, o których mowa w § 71 ust. 5 pkt 5;

- 3) Ośrodkiem Techniki Leśnej w Jarocinie – w razie wykorzystania składów drewna energetycznego jako placów stacjonowania maszyn i urządzeń produkowanych przez ten zakład pod wynajmem przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych lub zakłady usług leśnych;
  - 4) z właściwymi nadleśnictwami – w razie wykorzystywania składów drewna energetycznego do prowadzenia ww. aukcji i submisji drewna szczególnego;
  - 5) z właściwymi jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych – w razie wewnątrzinstytucjonalnego wykorzystywania przez te jednostki, w ramach prowadzonej przez nie działalności wytwórczej, składów drewna energetycznego odpowiednio do:
    - a) składowania kopalin pospolitych,
    - b) promocji budownictwa z udziałem drewna,
    - c) promocji żywności wytwarzanej z dziczyzny.
5. Porozumienia, o których mowa w ust. 4, będą przedmiotem odrębnych aktów sprawstwa kierowniczego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 92

[Podwóz drewna energetycznego na składy – wstępne działania o charakterze pomocniczym]

1. Przemieszczenie, w tym w wykonaniu porozumień, o których mowa § 90 ust. 2, drewna energetycznego na składnicę drewna energetycznego stanowi obowiązek nadleśnictwa, które drewno to pozyskało, w szczególności jest to obowiązek nadleśnictwa prowadzącego skład drewna energetycznego w odniesieniu do drewna pozyskanego w tym nadleśnictwie.
2. Podmiot zewnętrzny dokonujący faktycznego przemieszczania drewna energetycznego na skład drewna energetycznego powinien być wyłaniany w postępowaniu zgodnym z przepisami dotyczącymi zamówień publicznych. Jeżeli faktyczne przemieszczenie, o którym mowa w ust. 1, jest dokonywane w ramach usług wewnątrzinstytucjonalnych, w tym przez zakład Lasów Państwowych, powinno to następować na podstawie stosownego porozumienia wewnątrzinstytucjonalnego, uwzględniającego przepisy regulującego gospodarkę finansową w Lasach Państwowych.
3. Przemieszczenie powinno następować na podstawie kwitu podwozowego (KP) wystawianego z użyciem rejestratora przez właściwego leśniczego. Wystawienie kwitu podwozowego oznacza ewidencyjne zdjęcie danej partii drewna energetycznego z ewidencji danego magazynu rewirowego i wprowadzenie tego drewna na ewidencyjny stan magazynu drewna energetycznego, przypisanego do określonego stanowiska pracy w biurze nadleśnictwa.

§ 93

[Podwóz drewna energetycznego na składy – działania bezpośrednio wytwórcze]

1. Faktyczne przemieszczanie (pozyskanego w nadleśnictwach) drewna energetycznego na teren jego składów stanowi przejaw działalności bezpośrednio wytwórczej prowadzonej przez te nadleśnictwa w ramach gospodarki leśnej (podwóz drewna energetycznego na składy drewna energetycznego).
2. Na działalność bezpośrednio wytwórczą w zakresie gospodarki leśnej, związanej z funkcjonowaniem składów drewna energetycznego, składają się ponadto następujące działania jednostek prowadzących:
  - 1) rozładunek poszczególnych partii drewna energetycznego;
  - 2) układanie poszczególnych partii drewna energetycznego w mygły, stosy, przyzmy i inne formy skoncentrowania lub dokładanie poszczególnych partii tego drewna do mygieł, stosów, przyzm i innych form skoncentrowania znajdujących w trakcie formowania (tworzenia).

§ 94

[Podwóz drewna energetycznego na składy – działalność pomocnicza następcza]

Drewno energetyczne – po wykonaniu operacji wynikających z postanowień § 93 – powinno być objęte działaniami pomocniczymi, polegającymi na:

- 1) ujęciu przychodu drewna energetycznego z podwozu w pomocniczym urzędzeniu ewidencyjnym prowadzonym przez jednostkę organizacyjną LP, w której władaniu znajduje się dany skład drewna energetycznego;
- 2) oznaczeniu trwałymi etykietami mygieł, stosów, przyzm i innych form skoncentrowania tego drewna.

§ 95

[Ewidencjonowanie przychodu drewna energetycznego z podwozu]

1. Po dokonaniu rozładunku danej partii drewna energetycznego w ramach jego podwozu, komórka organizacyjna jednostki organizacyjnej LP odpowiedzialna bezpośrednio za prowadzenie danego składu drewna energetycznego, zwana dalej komórką prowadzącą, jest obowiązana do zaewidencjonowania tego faktu w urzędzeniu, o którym mowa w § 94 pkt 1.
2. Utrwaleniu w ww. urzędzeniu podlegają następujące informacje o danej partii drewna energetycznego:
  - 1) data rozładunku;
  - 2) nazwa nadleśnictwa, w którym drewno zostało pozyskane;
  - 3) szczegółowe oznaczenie podgrupy handlowo-gatunkowej drewna energetycznego;
  - 4) ilość drewna energetycznego poddanego rozładunkowi;
  - 5) wpis identyfikujący kwaterę i miejsce składowania (przyszłego składowania) drewna energetycznego (por. § 96).
3. Formalną podstawą pozyskania ww. informacji powinien być kwit podwozowy, o którym mowa § 92 ust. 3, przy czym w każdym przypadku, w którym dane zawarte w danym kwicie są – zdaniem kierującego komórką prowadzącą – niezgodne ze stanem faktycznym, jest on obowiązany do doprowadzenia do odnotowania tego faktu na tymże kwicie oraz podjęcia działań służących wyjaśnieniu różnic.
4. W wyjaśnianiu różnic biorą udział:
  - 1) pracownik komórki prowadzącej;
  - 2) delegowani przez właściwego nadleśniczego:
    - a) leśniczy z leśnictwa, w którym pozyskano drewno energetyczne,
    - b) osoba zajmująca stanowisko, o którym mowa w § 92 ust. 3.
5. Z wyjaśnienia różnic powinien być sporządzony projekt protokołu, który po zatwierdzeniu przez nadleśniczego kierującego nadleśnictwem, które drewno energetyczne pozyskało, oraz przez kierownika jednostki prowadzącej, stanowi podstawę korekty informacji danych zawartych w ww. urzędzeniu ewidencyjnym oraz – po dokonaniu specyfikacji manipulacyjnej – korekty stanu magazynu drewna energetycznego, o którym mowa w § 92 ust. 3. Jeżeli stanowiska nadleśniczego i kierownika jednostki organizacyjnej LP, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, piastuje ta sama osoba, ww. projekt protokołu jest zatwierdzany przez tę osobę jednostronnie. Jeżeli projekt z wyjaśnienia różnic wskazuje zdaniem nadleśniczego kierującego nadleśnictwem, które drewno pozyskało, na taką potrzebę, nadleśniczy ten podejmuje inne działania wymagane prawem i wewnątrzinstytucjonalnymi aktami sprawstwa kierowniczego.
6. Wydział Informatyki Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz Zakład Informatyki Lasów Państwowych zobowiązuje się do podjęcia bez zbędnej zwłoki działań mających na celu uwzględnienie funkcjonowania urzędzenia ewidencyjnego, o którym mowa w § 94 pkt 1, w ramach Systemu Informatycznego Lasów Państwowych (w tym przejściowo na bazie arkusza EXCEL).

§ 96

[Oznaczenie mygieł, stosów, pryzm i innych form skoncentrowania drewna energetycznego z podwozu]

1. Oznaczenie, o którym mowa w § 94 pkt 2, powinno zawierać następujące informacje:
  - 1) nadleśnictwo, w którym drewno energetyczne poddane podwozowi zostało pozyskane;
  - 2) szczegółowa charakterystyka grupy handlowo-gatunkowej drewna energetycznego;
  - 3) data
    - a) rozpoczęcia,
    - b) zakończeniatworzenia danej mygły lub innej formy koncentrowania drewna energetycznego;
  - 4) aktualną ilość drewna energetycznego z uwzględnieniem jego statusu (drewno we władaniu właścicielskim określonego nabywcy; drewno na stanie magazynu drewna energetycznego nadleśnictwa, które drewno to pozyskało).
2. Przy dokonywaniu ww. oznaczania kierujący składem drewna energetycznego powinien korzystać z aktualnych danych zawartych w urządzeniu ewidencyjnym, o którym mowa w § 94 pkt 1.

§ 97

[Drewno energetyczne pojawiające się na składnicach przejściowych]

Postanowienia § 91–97 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do drewna energetycznego pojawiającego się na składnicach przejściowych, w tym zwykle w następstwie deprecjacji w następstwie długotrwałego oddziaływania czynników biotycznych i abiotycznych, przy czym, jeżeli drewno to znajduje się:

- 1) na składnicy przejściowej, w tym zbiorczej, niestanowiącej części składowej składu drewna energetycznego, to:
  - a) stanowisko odpowiedzialne za prowadzenie składnicy przejściowej jest obowiązane przesłać do siedziby właściwego nadleśnictwa dokumentację zawierającą informację o drewnie wymagającym objęcia specyfikacją manipulacyjną,
  - b) w nadleśnictwie:
    - na podstawie odpowiednio zweryfikowanej dokumentacji, o której mowa w lit. a, powinna być sporządzona specyfikacja manipulacyjna, będąca podstawą przyjęcia ww. drewna energetycznego na stan ewidencyjny magazynu „drewno na składnicy przejściowej danego nadleśnictwa”,
    - należy sporządzić kwit podwozowy, na podstawie którego drewno energetyczne podlega faktycznemu przemieszczeniu z magazynu „drewno na składnicy przejściowej danego nadleśnictwa” do magazynu „drewno energetyczne na składzie drewna energetycznego”; faktyczne przemieszczenie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, następuje za odpłatnością w przypadku, gdy dotyczy to składnicy przejściowej zbiorczej, a drewno energetyczne nie znajduje się w zarządzie jednostki prowadzącej;
- 2) na składnicy przejściowej, w tym zbiorczej, stanowiącej część składową składu drewna energetycznego, to postanowienia pkt 1 lit. a oraz lit. b stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem, że kwit podwozowy jest tu podstawą przemieszczenia drewna w obrębie składu drewna energetycznego: z kwatery stanowiącej składnicę przejściową na miejsca składowania drewna energetycznego.

Część VI – Uzupelnianie ilości drewna na składzie poza jego podwozem z nadleśnictw

§ 98

[Obowiązek urządzenia przez komórkę prowadzącą kartoteki drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu z nadleśnictw]

1. Komórka prowadząca jest obowiązana założyć i utrzymywać kartotekę magazynową drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu z nadleśnictw.

2. W kartotece, o której mowa w ust. 1, ewidencjonuje się przychody drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu oraz zmniejszenie stanu drewna energetycznego w związku z przeniesieniem własności tego drewna protokołem przekazania (PP) na własność nabywców regionalnych lub krajowych.

§ 99

[Lista działań zakładów Lasów Państwowych w uzupełnianiu ilości drewna na składach drewna energetycznego; lista działań nadleśnictw w uzupełnianiu ilości drewna na składach drewna energetycznego]

1. Podstawowa rola w wewnątrzinstytucjonalnym uzupełnianiu ilości drewna, które znajduje się na składach drewna energetycznego w następstwie jego podwozu, powinna przypadać zakładom Lasów Państwowych.
2. Pełny zakres możliwego przyczyniania się danego zakładu Lasów Państwowych do uzupełniania, o którym mowa w ust. 1, obejmuje:
  - 1) bezpośrednie dostawy drewna energetycznego i podobnego surowca drzewnego na teren składów, jeżeli łącznie:
    - a) dany zakład LP zawarł z właścicielami lasów i innych gruntów (plantacji wiklinowych, plantacji wierzbowych, zadrzewień, nieużytków rolnych itp.) nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych umowy na pielęgnowanie i użytkowanie główne lasów nieznajdujących się w zarządzie LP (uznając umownie za lasy również ww. inne grunty) – z opcją jego pozyskania i wyróbki siłami własnymi zakładu oraz dokonania sprzedaży imieniem właścicieli tychże lasów i innych gruntów,
    - b) podczas pozyskiwania ww. drewna i podobnego surowca jego część została odebrana jako drewno energetyczne i jako takie zostało ono przeznaczone do dowozu na składy drewna energetycznego;
  - 2) dostawy drewna energetycznego, innego podobnego surowca oraz odpadów i resztek drzewnych o właściwościach energetycznych dokonywane na teren składów poprzez dowóz ze składnic manipulacyjnych prowadzonych przez dany zakład Lasów Państwowych, jeżeli łącznie:
    - a) dany zakład Lasów Państwowych zawarł:
      - z właścicielami, o których mowa w lit. a, umowę, o której mowa w pkt 1 lit. a, przez czym całość lub część drewna oraz podobnego surowca z tych lasów dowozi na prowadzone przez siebie składnice manipulacyjne lub/ oraz
      - z określonymi nadleśnictwami porozumienie na zakup drewna celem jego dowozu na prowadzone przez siebie składnice manipulacyjne,
    - b) podczas poddawania drewna i podobnego surowca, o którym mowa w lit. a, operacjom manipulacyjnym pojawiło się drewno przyjęte na stan magazynowy na podstawie specyfikacji manipulacyjnej jako drewno energetyczne i jako takie zostało ono przeznaczone do dowozu na składy drewna energetycznego,
    - c) podczas składowania drewna na składnicach manipulacyjnych, prowadzonych przez zakłady Lasów Państwowych, część drewna uległa deprecjacji wymagającej przekwalifikowania na drewno energetyczne i jako takie zostało ono przeznaczone do dowozu na składy drewna energetycznego;
  - 3) dostawy odpadów i resztek drzewnych o właściwościach energetycznych dokonywane na teren składów poprzez dowóz z miejsc przerobu surowca drzewnego przez dany zakład, jeżeli prowadzi on taką działalność wytwórczą (pierwiastkowy przerób drewna, realizowanie programów ogrodowych itp.).
3. Postanowienie ust. 2 pkt 3 stosuje się do nadleśnictw, jeżeli prowadzą one działalność dodatkową w zakresie przerobu surowca drzewnego.

§ 100

[Konkretyzacja działań zakładów i nadleśnictw oraz komórek organizacyjnych jednostek organizacyjnych prowadzących składy drewna energetycznego w uzupełnianiu ilości drewna na składzie poza jego podwozem z nadleśnictw]

1. Każdorazowe uzupełnianie przez poszczególne zakłady Lasów Państwowych lub nadleśnictwa, o których mowa w § 99, ilości drewna na składzie poza jego podwozem z nadleśnictw powinno być inicjowane wygenerowaniem w tych zakładach lub nadleśnictwach kwitu wywozowego (dokumentacji spedycyjnej w przypadku transportu kolejowego), wywołującym skutek w postaci zdjęcia określonej partii drewna energetycznego (łącznie z odpadkami i resztkami drzewnymi) z ewidencji magazynowej w tychże zakładach lub nadleśnictwach.
2. W uzupełnianiu ilości drewna na składzie drewna energetycznego do obowiązków:
  - 1) zakładów Lasów Państwowych oraz nadleśnictw, o których mowa w § 99, należy:
    - załadunek drewna energetycznego na środki transportowe,
    - dowóz drewna energetycznego na dany jego skład;
  - 2) komórek prowadzących należy:
    - rozładunek drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu z nadleśnictw,
    - układanie drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu z nadleśnictwa w mygły, stosy, przyzmy i inne formy skoncentrowania,
    - zaewidencjonowanie przychodu drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu z nadleśnictw w kartotece magazynowej, o której mowa w § 98,
    - oznaczenie mygieł, stosów, przyzm i innych form skoncentrowania drewna energetycznego nie pochodzącego z podwozu z nadleśnictw.
3. Do oznaczania mygieł, stosów, przyzm i innych form skoncentrowania drewna energetycznego postanowienia § 96 stosuje się odpowiednio.

§ 101

[Przedsiębiorcy spoza Lasów Państwowych w uzupełnianiu ilości drewna na składach drewna energetycznego pochodzącego z podwozu z nadleśnictw]

1. Rola przedsiębiorców spoza Lasów Państwowych w uzupełnianiu ilości drewna na składach drewna energetycznego pochodzącego z podwozu z nadleśnictw polega na zapewnieniu dowozu:
  - 1) balotów uformowanych z pozostałości po wycince drzew i krzewów;
  - 2) zrębków wytworzonych z pozostałości po wycince drzew i krzewów;
  - 3) wycofanych z eksploatacji przedmiotów wytworzonych z drewna, w tym wyposażenia wnętrz, obiektów małej architektury drewnianej czy konstrukcji wykonanych z drewna.
2. W odniesieniu do przedmiotów, o których mowa w pkt 3, funkcja podmiotu dowożącego biomasę może przypadać innym podmiotom niż przedsiębiorcy spoza Lasów Państwowych, w tym:
  - 1) osobom fizycznym prowadzącym gospodarstwa domowe,
  - 2) zakładom Lasów Państwowych.
3. Do uzupełniania ilości drewna na składzie drewna energetycznego, o którym mowa w ust. 1 i 2, postanowienia § 100 stosuje się odpowiednio.

Część VII – Przenoszenie na nabywców regionalnych i krajowych własności drewna energetycznego.

Utrzymywanie składów drewna energetycznego.

Wywóz drewna energetycznego, półproduktów i produktów finalnych do nabywców regionalnych lub krajowych

§ 102

[Umowy generalne]

1. Z nabywcami regionalnymi i krajowymi są zawierane umowy, które m.in. ze względu na okoliczność, iż oprócz ustalania szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna na rynkach drewna energetycznego powinny również dotyczyć obowiązków komórek organizacyjnych w zakresie utrzymywania składów drewna energetycznego, są w niniejszym zarządzeniu nazywane umowami generalnymi.
2. Na mocy niniejszego zarządzenia rozstrzyga się, że w umowach generalnych należy zawierać zapisy, których wykonanie powinno skutkować:
  - 1) przeniesieniem własności drewna, pochodzącego oraz nie pochodzącego z podwozu, na własność poszczególnych nabywców regionalnych i krajowych;
  - 2) ewidencjonowaniem za odpłatnością przez komórkę prowadzącą, w imieniu nabywców regionalnych lub krajowych, stanu magazynowego drewna energetycznego będącego własnością tychże nabywców;
  - 3) utrzymywaniem za odpłatnością przez komórkę prowadzącą składnicę drewna energetycznego stanowiącą własność nabywców regionalnych i krajowych;
  - 4) ewentualnym dokonywaniem za odpłatnością przez komórkę prowadzącą załadunku drewna energetycznego stanowiącego własność nabywców regionalnych i krajowych – w ramach jego wywozu celem zużycia energetycznego;
  - 5) zrzeczeniem się przez nabywców regionalnych i krajowych na rzecz Lasów Państwowych prawa do ewentualnych korzyści wynikających z efektu przechowywania węgla organicznego w ww. drewnie energetycznym.
3. Szczegółowy wzór umowy generalnej oraz sposób jej procedowania będzie przedmiotem odrębnej decyzji zarządczej.

§ 103

[Przenoszenie na nabywców regionalnych i krajowych własności drewna energetycznego]

1. Na mocy stosownego umocowania, w realizacji umowy generalnej, komórka prowadząca jest obowiązana do sporządzania oraz podpisywania imieniem właściwych nadleśnictw lub podmiotów spoza LP odpowiednio z przedstawicielami nabywców regionalnych oraz krajowych protokołów przekazania na własności (PP) określonych partii drewna energetycznego ujętego w pomocniczym urządzeniu ewidencyjnym, o którym mowa w § 94.
2. Po każdorazowym spisaniu porozumienia, o którym mowa w ust. 1, komórka prowadząca zawiadamia właściwe nadleśnictwo celem dokonania w nim operacji, o której mowa w ust. 3 pkt 1 lit. b.
3. Wykonanie ust. 1 oraz zawiadomienie, o którym mowa w ust. 2, powinno skutkować następującymi operacjami:
  - 1) zdjęciem określonej partii drewna energetycznego odpowiednio:
    - a) z ewidencji w pomocniczym urządzeniu ewidencyjnym, o którym mowa w § 94,
    - b) ze stanu ewidencyjnego w magazynie drewna energetycznego, o którym mowa w § 92 ust. 3,
    - c) z ewidencji w kartotece magazynowej, o której mowa w § 98 ust. 1;
  - 2) przeniesieniem drewna energetycznego na własność poszczególnych nabywców regionalnych i krajowych – z pozostawieniem tego drewna pod opieką prawną komórki prowadzącej, obejmującą m.in. obowiązek jego ochrony przed zaborem oraz nieuzasadnionym obniżeniem wartości;
  - 3) ujęciem danej partii drewna energetycznego w kartotece drewna obcej własności, o której mowa w § 105.

§ 104

[Zakres rzeczowy działań składających się na utrzymywanie składów drewna energetycznego]

1. Stosownie do zapisów w umowach generalnych utrzymywanie składów drewna energetycznego obejmuje określone działania, będące przejawem działalności bezpośrednio wytwórczej lub działalności pomocniczej.
2. Na działalność bezpośrednio wytwórczą, o której mowa w ust. 1, mogą składać się:
  - 1) stosowanie osłon i zabezpieczeń drewna przed zagrzybieniem, niepożądanym zasiedleniem przez owady, niekorzystnym wpływem warunków meteorologicznych;
  - 2) rozdrabnianie drewna;
  - 3) mieszanie rozdrobnionego materiału drzewnego;
  - 4) inne działania podporządkowane wymogom procesu technologicznego zużycia biomasy na cele energetyczne;
  - 5) dokonywanie utylizacji drewna energetycznego, które uległo całkowitej deprecjacji (w tym biodegradacji), np. poprzez kompostowanie lub rolnicze wykorzystanie.
3. Na działalność pomocniczą, o której mowa w ust. 1, składają się następujące działania:
  - 1) monitorowanie drewna energetycznego w ochronie przed szkodnictwem;
  - 2) dokonywanie oględzin i prowadzenie kontrolingu laboratoryjnego drewna energetycznego na składzie, łącznie z kontrolingiem laboratoryjnym półproduktów i produktów finalnych, powstających z rozdrabniania, innego przekształcania oraz sporządzania gotowych mieszanin tychże półproduktów;
  - 3) prowadzenie w imieniu nabywców regionalnych i krajowych, z użyciem kartoteki drewna obcej własności, o której mowa w § 105, ewidencji magazynowej, obejmującej rozchodowanie drewna przyjętego na stan magazynowy po wykonaniu przez komórkę prowadzącą operacji, o której mowa w § 103 ust. 3 pkt 3 w razie:
    - a) zużycia drewna energetycznego,
    - b) załadunku określonej partii drewna na środek transportowy celem dowozu do nabywcy regionalnego lub krajowego,
    - c) całkowitej degradacji drewna energetycznego w następstwie oddziaływania czynników fizycznych, chemicznych i biologicznych.

§ 105

[Kartoteka drewna obcej własności]

1. Komórka prowadząca, na podstawie umowy generalnej, jest obowiązana do prowadzenia kartoteki drewna obcej własności.
2. W kartotece drewna obcej własności ujmuje się:
  - 1) przychody drewna energetycznego w wykonaniu operacji, o których mowa w § 103 ust. 3 pkt 3;
  - 2) rozchodowanie wewnętrzne drewna energetycznego pobieranego z magazynu do rozdrobnienia (innego przekształcania);
  - 3) przychodowanie półproduktów powstających z rozdrabniania (innego przekształcania);
  - 4) rozchodowanie wewnętrzne półproduktów pobieranych z magazynu dla wytworzenia produktów (mieszanin) finalnych (podlegających wywozowi do nabywców regionalnych lub krajowych);
  - 5) przychodowanie produktów (mieszanin) finalnych;
  - 6) rozchodowanie zewnętrzne odpowiednio drewna energetycznego, półproduktów oraz produktów finalnych.
3. Kartoteka drewna obcej własności powinna odzwierciedlać faktyczny stan drewna energetycznego, półproduktów oraz produktów finalnych na gruncie – będących własnością nabywców regionalnych i krajowych i pozostających pod opieką prawną komórki prowadzącej.
4. Komórka prowadząca, w wykonaniu umowy generalnej, sporządza dokumenty będące podstawą zapisów w kartotece

drewna obcej własności w imieniu nabywcy regionalnego oraz krajowego. Dokumenty, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, są przesyłane do wiadomości i stosownego wykorzystywania przez nabywców regionalnych i krajowych.

§ 106

[Obowiązki komórek organizacyjnych DGLP oraz ZILP w ustaleniu docelowego obiegu dokumentów na potrzeby kartoteki drewna obcej własności]

Komórki organizacyjne DGLP właściwe do spraw użytkowania lasu, marketingu i informatyki oraz Zakład Informatyki Lasów Państwowych, w terminie do końca października 2016 r., zobowiązuje się do ustalenia i wprowadzenia do praktyki gospodarczej szczegółowego obiegu dokumentów służących za podstawę do dokonywania zapisów w kartotece drewna obcej własności z uwzględnieniem docelowego rozwiązania, polegającego na funkcjonowaniu teże kartoteki w ramach Systemu Informatycznego Lasów Państwowych.

§ 107

[Oznaczenie półproduktów i produktów finalnych na składzie drewna energetycznego]

Do półproduktów oraz produktów finalnych, o których mowa w § 105 ust. 2, stosuje się odpowiednio postanowienia § 96, jeżeli półprodukty te i produkty nie podlegają bezzwłocznemu wywozowi, pozostając okresowo na składzie drewna energetycznego.

§ 108

[Wywóz drewna energetycznego, półproduktów lub produktów finalnych – postanowienia uszczegóławiające]

1. Przedmiotem wywozu ze składów drewna energetycznego są odpowiednio:
  - 1) drewno energetyczne własności nabywców regionalnych i krajowych;
  - 2) półprodukty wytworzone na składzie drewna energetycznego w następstwie rozdrabniania lub innego przekształcania drewna energetycznego (na przykład w następstwie dzielenia konstrukcji drewnianych wycofywanych z eksploatacji);
  - 3) produkty finalne będące mieszaninami ww. półproduktów gotowymi do bezpośredniego zużycia energetycznego.
2. Szczegółowe warunki organizacji wywozu drewna, półproduktów oraz produktów finalnych, o których mowa w ust. 1, ustala umowa generalna, przy czym możliwe są tu następujące rozwiązania:
  - 1) wywóz ww. drewna, półproduktów i produktów finalnych przez jednostkę prowadzącą z wykorzystaniem do tego własnych środków wywozowych;
lub/oraz
  - 2) wywóz ww. drewna, półproduktów i produktów finalnych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, w tym przez zakłady Lasów Państwowych;
lub/oraz
  - 3) wywóz ww. drewna, półproduktów i produktów finalnych przez przewoźników wyłanianych przez jednostkę prowadzącą;
lub/oraz
  - 4) wywóz ww. drewna, półproduktów i produktów finalnych przez przewoźników wyłanianych przez nabywców regionalnych lub krajowych.
3. W razie wywozu, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, do obowiązków jednostki prowadzącej należą wszelkie działania bezpośrednio wytwórcze, związane z tym wywozem, w tym odpowiednio:
  - 1) w przypadku transportu samochodowego:
    - a) załadunek poszczególnych partii drewna, półproduktów i produktów finalnych na środki transportowe,

- b) przewóz (dowóz) poszczególnych partii drewna, półproduktów i produktów finalnych do nabywcy regionalnego lub finalnego,
  - c) udział w rozładunku poszczególnych partii drewna, półproduktów i produktów finalnych u nabywcy regionalnego lub finalnego;
- 2) w przypadku transportu kolejowego:
- a) składanie na bieżąco zamówień na podstawienie wagonów kolejowych,
  - b) załadunek poszczególnych partii drewna, półproduktów i produktów finalnych na środki transportu dla dowiezienia drewna, półproduktów i produktów finalnych do bocznic kolejowej,
  - c) załadunek drewna, półproduktów i produktów finalnych na wagony.
4. W razie wywozu, o którym mowa w ust. 2 pkt 2:
- 1) do obowiązków jednostki prowadzącej należy:
    - a) zawarcie w sprawie tego wywozu, z uwzględnieniem przepisów regulujących gospodarkę finansową w Lasach Państwowych, stosownych porozumień na świadczenie usług wewnątrzinstytucjonalnych z jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych dysponującymi własnymi środkami wywozowymi,
    - b) bieżące zamawianie usług transportowych do zrealizowania przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w ramach ww. usług wewnątrzinstytucjonalnych,
    - c) realizowanie niektórych innych działań bezpośrednio wytwórczych, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, jeżeli wynika to z porozumienia pomiędzy jednostką prowadzącą, a jednostką organizacyjną świadczącą usługę wewnątrzinstytucjonalną;
  - 2) do obowiązków jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych świadczącej usługę wewnątrzinstytucjonalną należy wykonywanie działań bezpośrednio wytwórczych, określonych w ust. 3 pkt 1 i 2, chyba że są to działania, o których mowa w pkt 1 lit. c.
5. W razie wywozu, o którym mowa w ust. 2 pkt 3:
- 1) do obowiązków jednostki prowadzącej należy:
    - a) prowadzenie procedury zamówieniowej w celu wyłonienia przewoźników spoza Lasów Państwowych, łącznie z zawieraniem umów z wyłonionymi przewoźnikami,
    - b) bieżące zamawianie usług transportowych do zrealizowania przez przewoźnika spoza Lasów Państwowych,
    - c) realizowanie niektórych działań bezpośrednio wytwórczych, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, jeżeli wynika to z umowy pomiędzy jednostką organizacyjną prowadzącą skład drewna energetycznego a przewoźnikiem, o którym mowa w lit. a;
  - 2) do obowiązków przewoźnika, o którym mowa w pkt 1 lit. b, należy wykonywanie działań bezpośrednio wytwórczych określonych w ust. 3 pkt 1 i 2, chyba że są to działania, o których mowa w pkt 1 lit. c.
6. W razie wywozu, o którym mowa w ust. 2 pkt 4:
- 1) do obowiązków jednostki prowadzącej należy:
    - a) przyjmowanie zgłoszeń o terminach przyjazdu przewoźników na teren składu drewna energetycznego,
    - b) wykonywanie niektórych działań, o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2, jeżeli obowiązki takie wynikają z umowy generalnej;
  - 2) do obowiązków przewoźników wyłonionych przez nabywców regionalnych i krajowych należą wszelkie działania wynikające z umowy wiążącej tych przewoźników z nabywcami regionalnymi lub krajowymi.

§ 109

[Dokumentacja legalizująca dostarczenie drewna, półproduktów i produktów finalnych do nabywców regionalnych lub krajowych]

- 1. Niezależnie od szczegółowej organizacji wywozu drewna energetycznego oraz półproduktów i produktów finalnych

powstających z przerobu tego drewna – do obowiązków komórki prowadzącej, wykonywanych w ramach opieki prawnej, o której mowa w § 3 ust. 3 pkt 2, należy:

- 1) wytwarzanie dokumentacji dowodzącej, iż przedmiot wywozu spełnia określone wymagania technologiczne związane z energetycznym wykorzystywaniem biomasy drzewnej;
  - 2) wytwarzanie dokumentacji zaświadczającej o legalności danego kursu transportu drewna, półproduktu lub produktu finalnego.
2. Informacja o sporządzeniu i nadania biegu dokumentacji, o których mowa w ust. 1, jest przekazywana drogą elektroniczną do:
- 1) przewoźnika kolejowego, jeżeli transport biomasy ma charakter transportu łamanego (dowóz do bocznic kolejowej, przewóz drogą kolejową);
  - 2) nabywcy regionalnego lub krajowego w celu poinformowania przewoźnika kolejowego oraz nabywcy regionalnego i krajowego o zainicjowaniu danego kursu transportowania biomasy.
3. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1, w formie wydruku papierowego:
- 1) w jednym komplecie pozostaje w jednostce prowadzącej składnicę drewna energetycznego, przy czym powinna ona być:
    - a) opatrzona podpisem określonej osoby fizycznej reprezentującej przewoźnika (pierwszego przewoźnika, jeżeli transport ma charakter transportu łamanego) na dowód wzięcia odpowiedniej partii biomasy do przewozu,
    - b) służyć za dokument służący rozchodowaniu drewna w kartotece drewna obcej własności, o której mowa w § 105;
  - 2) w należytej liczbie kompletów jest wręczana osobie fizycznej, o której mowa w pkt 1, w celu:
    - a) zachowania w zasobach przewoźnika (przewoźnika),
    - b) zachowania w zasobach kolejnych przewoźników (jeżeli transport ma charakter transportu łamanego), przy czym zachowywana u przewoźników dokumentacja powinna zawierać potwierdzenie odebrania przesyłki przez kolejnego przewoźnika lub przez nabywcę regionalnego lub krajowego,
    - c) zachowania w zasobach nabywcy regionalnego lub krajowego.
4. Nabywca regionalny lub krajowy w formie przekazu numerycznego przesyła bezzwłocznie do jednostki prowadzącej potwierdzenie dostawy biomasy objętej danym kursem transportowania.
5. Po każdorazowym nadejściu do jednostki prowadzącej potwierdzenia, o którym mowa w ust. 4, jest ona obowiązana do przesłania w formie numerycznej informacji do nadleśnictw, o której mowa w § 117.
6. Do dokumentacji, o której mowa w ust. 1, postanowienia § 106 stosuje się odpowiednio.

Część VIII – Gospodarka finansowa w Lasach Państwowych związana z tworzeniem i funkcjonowaniem sieci składów drewna energetycznego

§ 110

[Finansowanie i ewidencjonowanie nakładów polegających na tworzeniu sieci składów drewna energetycznego oraz przychodów i kosztów związanych z tymi składami]

- 1. Przy sporządzaniu wniosku projektowego, o którym mowa w § 73 ust. 2, powinny być uwzględnione następujące rozstrzygnięcia co do ewidencjonowania i finansowania działań zmierzających do utworzenia w Lasach Państwowych sieci składów drewna energetycznego:
  - 1) dotyczące ewidencjonowania i finansowania działań na etapie „miękkiej” fazy realizacji projektu rozwojowego, o którym mowa w § 73 ust. 4, a także na etapie działań

realizowanych wprowadzie po przystąpieniu do robót budowlano-montażowych, jednak niekwalifikujących się do uznania za część składową tych robót:

a) koszty rodzajowe utrzymania stanowisk pracy w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych:

- kierownika komórki organizacyjnej właściwej ds. rozwoju,
- współpracowników kierownika komórki organizacyjnej właściwej ds. rozwoju,
- gospodarza projektu rozwojowego (zwanego potocznie kierownikiem projektu)

należy – proporcjonalnie do czasu pracy poświęconego przez osoby zajmujące te stanowiska, na realizację ww. projektu – ewidencjonować docelowo na koncie analitycznym zespołu 5 pn. „koszty miękkiej działalności rozwojowej w Lasach Państwowych”,

b) do kosztów, o których mowa w lit. a, należy docelowo przypisywać narzut kosztów ogólnego zarządu w DGLP (konta 501 i 503),

c) na ww. koncie analitycznym zespołu 5 należy również docelowo ujmować wartość usług obcych oraz dostaw, realizowanych bezpośrednio na rzecz Dyrekcji Generalnej, jeżeli nie są to usługi i dostawy bezpośrednio związane z robotami budowlano-montażowymi,

d) za źródło finansowania kosztów, o których mowa w lit. a–c, należy przyjmować środki z wpłat realizowanych przez nadleśnictwa w wykonaniu art. 53 ust. 1 Ustawy o lasach,

e) do kosztów realizacji projektu rozwojowego, ponoszonych w innych jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych, postanowienia lit. a–d należy docelowo stosować odpowiednio, przy czym koszty te w zakładach i nadleśnictwach powinny być refinansowane z użyciem środków związanych z funduszem leśnym;

2) dotyczące właściwych robót budowlano-montażowych, polegających na tworzeniu sieci składów drewna energetycznego:

a) należy przyjąć, że nakłady na tworzenie składów drewna energetycznego, nie wyłączając usług wewnątrzinstytucjonalnych, będą ponoszone i ewidencjonowane przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, przewidziane do prowadzenia tych składów,

b) należy przyjąć, że nakłady, o których mowa w lit. a, będą podlegać refinansowaniu z użyciem środków związanych z funduszem leśnym.

2. Głównego Księgowego Lasów Państwowych zobowiązuje się do opracowania bez zbędnej zwłoki projektu decyzji zarządczej, w której ustalone zostaną szczegółowe mapy księgowania zdarzeń związanych z realizacją projektu rozwojowego, o którym mowa w § 73 ust. 4.

§ 111

[Finansowanie i ewidencjonowanie działań związanych z:

(1) oznaczaniem drewna energetycznego pod względem przyszłych nabywców, (2) kształtowaniem warunków umownych sprzedaży biomasy do nabywców regionalnych i krajowych w ramach umowy generalnej, (3) innych działań realizowanych w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych]

1. Na mocy niniejszego zarządzenia rozstrzyga się, że

1) wszystkie koszty rodzajowe związane z utrzymaniem stanowisk pracy w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych w związku z działaniami składającymi się na:

- a) oznaczanie drewna energetycznego pod względem przyszłych nabywców, w tym polegające na:
- sporządzaniu i systematycznym aktualizowaniu wieloletniej prognozy drewna energetycznego na składach w układzie nadleśnictw, regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz Lasów Państwowych,

- mocowaniu osoby Dyrektora Generalnego oraz dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych do prowadzenia negocjacji regionalnych i krajowych,
- przygotowaniach logistycznych do negocjacji regionalnych i krajowych,
- prowadzeniu negocjacji regionalnych i krajowych,

b) ustalenie warunków umownych realizacji sprzedaży drewna energetycznego –

- powinny być docelowo ewidencjonowane odpowiednio jako działalność pomocnicza lub bezpośrednio wytwórcza w zakresie sprzedaży drewna oraz finansowane z wpłat nadleśnictw, dokonywanych w wykonaniu art. 53 ust. 1 Ustawy o lasach;

2) wszelkie, realizowane na rzecz Dyrekcji Generalnej LP i regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych w związku z działaniami, o których mowa w pkt 1 lit. a oraz b:

a) usługi wewnątrzinstytucjonalne powinny być docelowo ewidencjonowane w jednostkach organizacyjnych LP, świadczących te usługi, jako działalność pomocnicza lub bezpośrednio wytwórcza w zakresie sprzedaży drewna, podlegająca, na podstawie not księgowych, refinansowaniu z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym,

b) usługi obce oraz dostawy powinny być finansowane z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym.

2. W odniesieniu do prowadzonych w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych działań kontrolingowych, nadzorczych i kontrolnych, dotyczących funkcjonowania składów drewna energetycznego, oraz decyzji zarządczych podejmowanych w ich następstwie – postanowienia ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Do postanowienia ust. 1 i 2 postanowienie § 110 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 112

[Finansowanie przyrostu zapasu drewna energetycznego na składach drewna energetycznego z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym, jeżeli drewno to zostało pozyskane przez nadleśnictwa]

1. Mając na względzie, że przedsięwzięcie pn. „Drewno dla samowystarczalności energetycznej samorządu oraz dla bezpieczeństwa energetycznego państwa”:

1) stanowi wspólne przedsięwzięcie jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych (por. § 72);

2) gromadzenie drewna na składach drewna energetycznego jest pożądane ze względu na możliwość uznania tego zjawiska za działanie dodatkowe w realizacji koncepcji Leśnych Gospodarstw Węglowych –

- przyjmuje się generalną zasadę przekazywania do nadleśnictw środków, związanych z funduszem leśnym, w kwocie odpowiadającej hipotetycznemu przyrostowi stanu magazynowego w nadleśnictwie, jaki w skali roku nastąpiłby w poszczególnych nadleśnictwach w odniesieniu do stanu magazynowego drewna energetycznego, gdyby drewno to podlegało obrotowi bez przenoszenia jego własności na własność nabywcy regionalnego lub krajowego.

2. Środki, o których mowa w ust. 1, są przekazywane nadleśnictwom w formie przejściowego ich udostępnienia. Są one zwracane na rachunek bankowy funduszu leśnego w latach wystąpienia ujemnej wartości przyrostu, o którym mowa w ust. 1.

3. Dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych zobowiązuje się do:

- 1) ustalania kwot środków związanych z funduszem leśnym:
- a) należnych poszczególnym nadleśnictwom z tytułu przyrostu w skali roku stanu magazynu,
  - b) do zwrotu przez poszczególne nadleśnictwa z tytułu zmniejszenia w skali roku stanu magazynu, o którym mowa w § 92 ust. 3;

- 2) doprowadzania do sporządzania dokumentacji zbiorczej podlegającej przekazywaniu do Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych jako podstawy do ewidencjonowania należności oraz zobowiązań wobec nadleśnictwa z tytułu kwot, o których mowa w pkt 1.
4. Głównego Księgowego Lasów Państwowych zobowiązuje się do opracowania bez zbędnej zwłoki, we współpracy z Naczelnikiem Wydziału Księgowości DGLP oraz kierownikiem komórki organizacyjnej DGLP właściwej ds. planowania, projektu decyzji zarządczej konkretyzującej:
  - 1) ustalanie kwot, o których mowa w ust. 1 pkt 1;
  - 2) sporządzania dokumentacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2;
  - 3) sposób unikania podwójnego interwencjonizmu dokonywanego z poziomu DGLP z wykorzystaniem funduszu leśnego w związku z funkcjonowaniem składów drewna energetycznego (dopłata netto w związku ze zwiększonymi kosztami pozyskania drewna w nadleśnictwach, stawianie środków związanych z funduszem leśnym do dyspozycji nadleśnictw w związku ze wzrostem zapasu drewna energetycznego na składach tego drewna);
  - 4) mapy księgowania zdarzeń związanych z wyżej wymienionym przekazywaniem oraz zwracaniem środków związanych z funduszem leśnym.
5. Postanowień ust. 1–4 nie stosuje się, jeżeli gromadzenie drewna energetycznego na składach drewna energetycznego następuje w ramach postępowania w warunkach siły wyższej, jeżeli postępowanie to zostanie objęte interwencjonizmem funduszu leśnego.

§ 113

[Finansowanie przyrostu zapasu drewna energetycznego na składach drewna energetycznego z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym, jeżeli drewno to nie pochodzi z podwozu]

Postanowienia § 112 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do przyrostu i ujemnego przyrostu hipotetycznego stanu magazynowego drewna energetycznego w nadleśnictwach i zakładach, stanowiącego pozostałości po przerobie oraz związanego z realizacją usług w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie LP.

§ 114

[Koszty kampanii promocyjno-reklamowej i innych działań w zakresie miękkiego rozwoju]

1. Koszty kampanii promocyjno-reklamowej, o której mowa w § 79 ust. 1 i 2, jako koszty działań w zakresie „miękkiego” rozwoju, w takim zakresie, jakie będą zrealizowane przez Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, powinny podlegać refinansowaniu z wykorzystaniem środków związanych z funduszem leśnym.
2. Postanowienie ust. 1 odnosi się do wszelkich innych działań w zakresie „miękkiego” i „twardego” rozwoju, o których mowa w niniejszym zarządzeniu, jeżeli obowiązek realizowania tych działań został w zarządzeniu nałożony na Zakład Informatyki Lasów Państwowych i inne jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, z wyłączeniem Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych oraz regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.
3. Do postanowień ust. 1 i 2 postanowienie § 110 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 115

[Koszty ponoszone w związku z funkcjonowaniem składów drewna energetycznego]

1. Koszty pozyskania drewna energetycznego oraz jego podwozu na składy drewna energetycznego stanowią koszt właściwych nadleśnictw.

2. Jednostki prowadzące ponoszą w szczególności następujące koszty związane z funkcjonowaniem składów drewna energetycznego:
  - 1) koszty usług wewnątrzinstytucjonalnych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, związanej z doprowadzeniem przez Dyrekcję Generalną Lasów Państwowych do zawarcia umów w sprawie wspólnego zagospodarowania biomasy drzewnej z podmiotami spoza Lasów Państwowych, wytwarzającymi tę biomasę;
  - 2) koszty zawarcia porozumień z jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych na dostawę biomasy drzewnej nie pochodzącej z podwozu drewna z nadleśnictw (pozostałości po przeróbce drewna, drewno związane z realizacją przez zakłady usług w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych);
  - 3) koszty uzyskiwania wszelkich zgód, pozwoleń i zezwoleń na wspólne zagospodarowanie biomasy, o którym mowa w pkt 1;
  - 4) koszty nabycia drewna od nadleśnictw wraz z jego podwozem, z uwzględnieniem postanowienia w § 117;
  - 5) koszty gromadzenia biomasy drzewnej nie pochodzącej z podwozu drewna energetycznego z nadleśnictw, z uwzględnieniem postanowienia w § 118;
  - 6) koszty prowadzenia kartotek i ewidencji magazynowej;
  - 7) koszty bezpośrednio wytwórcze, związane z utrzymywaniem składów drewna energetycznego;
  - 8) koszty monitorowania drewna w ochronie przed szkodnictwem;
  - 9) koszty oględzin i badań laboratoryjnych drewna, półproduktów i produktów finalnych;
  - 10) koszty wywozu drewna wraz z działalnością pomocniczą;
  - 11) koszty prowadzenia gospodarki finansowej i księgowości;
  - 12) koszty okresowej inwentaryzacji drewna energetycznego na składzie, łącznie z półproduktami i produktami finalnymi;
  - 13) koszty w zakresie ochrony i dochodzenia mienia;
  - 14) inne uzasadnione koszty.
3. Do postanowień ust. 1 i 2 postanowienie § 110 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 116

[Obciążanie nabywców regionalnych i krajowych z tytułu sprzedaży biomasy i innych świadczeń]

1. Po każdorazowym nadejściu potwierdzenia, o którym mowa w § 109 ust. 5, jednostka prowadząca, z uwzględnieniem warunków wynikających z umowy generalnej, obciąża nabywcę regionalnego lub krajowego fakturą z tytułu sprzedaży biomasy.
2. W fakturach, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio koszty związane z utrzymywaniem składów drewna energetycznego i innymi działaniami prowadzonymi przez jednostkę prowadzącą w imieniu odpowiednio nabywców regionalnych i krajowych.
3. Nabywcy regionalni i krajowi są ponadto obciążani fakturami z tytułu usług w zakresie transportu biomasy do tych nabywców, jeżeli usługi te są realizowane przez jednostkę prowadzącą – w siłach własnych, z wykorzystaniem usług wewnątrzinstytucjonalnych lub/ oraz usług obcych.
4. Do postanowień ust. 1–3 postanowienie § 110 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 117

[Rozrachunki między nadleśnictwami będącymi dostawcami drewna energetycznego a jednostkami prowadzącymi]

1. Informacja, przekazywana przez jednostkę prowadzącą do właściwych nadleśnictw po otrzymaniu przez nią potwierdzenia, o którym mowa w § 109 ust. 4, zawiera m.in. dane o

- ilości drewna energetycznego podwiezionego z danego nadleśnictwa, faktycznie zużytego dla dokonania danego kursu transportowego.
2. Jednostka prowadząca jest obowiązana do zużywania drewna z poszczególnych nadleśnictw na potrzeby dostaw biomasy do nabywców regionalnych i krajowych zgodnie z zasadą równomierności i proporcjonalności – bez preferowania żadnego z nadleśnictw.
  3. Na podstawie informacji, o której mowa w ust. 1, nadleśnictwa po cenach umownych obciążają jednostkę prowadzącą fakturami z tytułu zbycia jej drewna energetycznego.
  4. Cena umowna uwzględnia również koszt podwozu drewna z nadleśnictwa na teren składu drewna energetycznego.
  5. Porozumienie między jednostką prowadzącą a nadleśnictwem występującym w roli dostawcy drewna energetycznego może przewidywać przekazywanie zaliczek przez jednostkę prowadzącą.
  6. Komórki organizacyjne DGLP właściwe do spraw użytkowania lasu, marketingu i informatyki oraz Zakład Informatyki Lasów Państwowych zobowiązuje się do ustalenia i wprowadzenia do praktyki gospodarczej, w terminie do końca października 2016 r., szczegółowego algorytmu, wykorzystującego m.in. dane utrwalane w pomocniczym urządzeniu ewidencyjnym, o którym mowa w § 94 pkt 1, oraz w kartotece drewna obcej własności, o której mowa w § 105 ust. 1, generowania, przy wspomaganie ze strony Systemu Informatycznego Lasów Państwowych, informacji, o której mowa w ust. 1.
  7. Do postanowień w ust. 3 i 5 postanowienie § 110 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 118

[Możność regulowania zobowiązań wobec podmiotów spoza Lasów Państwowych, zakładów Lasów Państwowych oraz rozrachunki między nadleśnictwami będącymi dostawcami drewna energetycznego a jednostką prowadzącą]

Umowy i porozumienia na nabycie drewna nie pochodzącego z podwozu mogą przewidywać regulowanie zobowiązań wobec podmiotów spoza Lasów Państwowych, zakładów Lasów Państwowych realizujących usługi w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasów nieznajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych oraz jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych przetwarzających surowiec drzewny skutkujący pojawianiem się pozostałości drzewnych na zasadach wzorowanych na postępowaniu wynikającym z postanowień § 117.

§ 119

[Postępowanie na rynkach drewna energetycznego podstawowych – zabezpieczanie wiarygodności, działania inwentaryzacyjne, kontrolingowe, nadzorcze, kontrolne, korygujące; działania w zakresie ochrony i dochodzenia mienia, łącznie z działaniami reklamacyjnymi]

1. Z postępowaniem na rynkach drewna energetycznego podstawowych, podobnie jak i na innych rynkach właściwych, są związane działania w zakresie:
  - 1) zabezpieczania wiarygodności na wypadek niewypłacalności nabywcy;
  - 2) kontrolingu, nadzoru i kontroli, mające na celu wykrycie wszelkich niekorzystnych zjawisk w toku realizacji sprzedaży drewna energetycznego na rynkach właściwych podstawowych i podjęcia w ślad za tym stosownych kroków obejmujących w szczególności:
    - a) utrzymanie lub przywrócenie należytego poziomu skoordynowania działań składających się na postępowanie na rynkach drewna energetycznego podstawowych,
    - b) doprowadzenie, w razie takiej potrzeby, do zmiany, w tym aneksowania umów i porozumień zawartych w

ramach postępowania na rynkach drewna energetycznego podstawowych,

- c) podjęcie decyzji o kolejnych negocjacjach regionalnych i krajowych w razie nagromadzenia lub możliwego nagromadzenia na składach drewna energetycznego dodatkowych ilości drewna energetycznego nieoznaczonego pod względem przyszłych nabywców;
  - 3) ochrony fizycznej i dochodzenia wiarygodności (w tym w ramach działalności reklamacyjnej), a także innego mienia w związku z postępowaniem na rynkach drewna energetycznego podstawowych.
2. Działania, o których mowa w ust. 1, zostały uwzględnione w Rozdziale IX niniejszego zarządzenia.

Podrozdział IX – Postępowanie na rynkach drewna na własne potrzeby instytucjonalne

§ 120

[Drewno zagospodarowywane na rynkach właściwych drewna na własne potrzeby instytucjonalne – według planu i poza planem]

Na rynkach właściwych drewna na własne potrzeby instytucjonalne zagospodarowaniu podlegają:

- 1) masy drewna wcześniej zaplanowane do takiego zużycia, a także
- 2) drewno przeznaczone do takiego zużycia:
  - a) w wykonaniu postanowienia § 9 ust. 2,
  - b) w związku z możliwością wynikającą z postanowienia § 45 ust. 2 pkt 3;
- 3) drewno zidentyfikowane jako drewno zdefraudowane przed legalnych pozyskaniem („kradzież z pnia”), jeżeli nie zostanie ono przeznaczone do naturalnego rozkładu w lesie, oraz pod warunkiem, że drewno to nie zostanie poddane obrotowi prawnemu, polegającemu na:
  - a) wykorzystaniu do świadczeń deputatowych,
  - b) zbyciu do innej jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych,
  - c) zużyciu przez nadleśnictwo jako materiał do przerobu handlowego,
  - d) zbyciu zakładowi usług leśnych, choćby zbycie to było dokonane w celu wykorzystania przez ten zakład do wykonywania różnych konstrukcji (grodenie upraw, budowa ambon myśliwskich, obiekty małej architektury).

§ 121

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno zbywane do zakładów Lasów Państwowych prowadzących składnice manipulacyjne. Inne postanowienia dotyczące zakładów Lasów Państwowych w związku z prowadzeniem składnic manipulacyjnych oraz realizowaniem przez te zakłady usług w zakresie pielęgnowania i użytkowania głównego lasu]

1. Mając na względzie:
  - 1) utartą praktykę kupiecką, a także
  - 2) wając na okoliczność, iż niektóre klasy jakościowo-wymiarowe niekwalifikujące się jeszcze do objęcia procedurą aukcyjną lub submisyjną są w Lasach Państwowych pozyskiwane w dużym rozproszeniu terytorialnym, uzyskując, akceptowalną przez potencjalnych nabywców, zdolność do poddawania obrotowi handlowemu po skoncentrowaniu w należytej ilości w jednym miejscu geograficznym – tradycyjną ilość drewna dłużycowego pozyskiwanego w różnych nadleśnictwach, z którego, po manipulacji, można wyrobić surowiec sklejkowy lub inny surowiec o podwyższonych cechach jakościowych, nadleśnictwa te mogą przeznaczyć

- czyli do zbycia do zakładów Lasów Państwowych prowadzących składnice manipulacyjne.
2. Nabywanie drewna, o którym mowa w ust. 1, powinno następować po cenach wynikających z przepisów zawartych w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe, z odpowiednim uwzględnieniem klas jakościowo-wymiarowych, jakie powstaną po poddaniu tego drewna manipulacji na składnicy manipulacyjnej.
  3. Zakłady Lasów Państwowych, legitymujące się porozumieniami z nadleśnictwami na nabycie drewna, o którym mowa w ust. 1, ujmują to drewno do sprzedaży, z uwzględnieniem przyszłej manipulacji, na takich zasadach, na jakich dokonują tego nadleśnictwa oferujące drewno do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców na rynkach drewna podstawowych (zakład Lasów Państwowych jako umowne nadleśnictwo), przy czym:
    - 1) zakłady Lasów Państwowych, z wykorzystaniem Portalu, nie dokonują oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców w ramach gospodarki leśnej, lecz dokonują zbycia drewna, po jego manipulacji, jako produktu działalności dodatkowej;
    - 2) ilość drewna ujętego w ofertach zakupu jest uwzględniana w rachunku drewna kształtującego tzw. historię nabywców;
    - 3) przy ocenie ofert zakupu nie uwzględnia się kryterium geograficznego, lecz jedynie kryterium ceny oraz kryterium zwyczaju kupieckiego;
    - 4) część drewna nabytego od nadleśnictw może być:
      - a) poddawana zużyciu na własne potrzeby energetyczne,
      - b) poddawana przerobowi, dokonywanemu przez dany zakład (tarcia, elementy więźby dachowej, elementy konstrukcji domów z drewna, produkty wytwarzane w ramach realizacji programów ogrodowych itd.) – z opcją sprzedaży wyrobów na zasadach ustalanych przez zakład,
      - c) poddawana sprzedaży na warunkach, na jakich nadleśnictwa prowadzą sprzedaż detaliczną,
      - d) zużywana dla zaspokojenia potrzeb deputatowych pracowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych;
    - 5) jeżeli podczas manipulacji oraz przerobu, o którym mowa w pkt 4 lit. a, pojawiają się istotne ilości:
      - a) drewna energetycznego,
      - b) pozostałości drzewnych po przerobie – drewno to i pozostałości drzewne (w tym w formie balotów) mogą być dowożone na składy drewna energetycznego jako biomasa nie pochodząca z podwozu z nadleśnictw, chyba że są zużywane na własne potrzeby energetyczne.
  4. Jeżeli zakłady Lasów Państwowych planują prowadzić usługi w zakresie pielęgnowania i użytkowania lasów niezajmujących się w zarządzie Lasów Państwowych z opcją jego dowozu na własne składnice manipulacyjne (wykorzystywane także, w razie zjawisk kłęskowych, jako składnice przejściowe dla tego drewna) postanowienia ust. 3 stosuje się odpowiednio.
  5. Drewno, które:
    - 1) pomimo umowy kupna sprzedaży nie zostało odebrane ze składnicy manipulacyjnej przez nabywcę,
    - lub które
    - 2) pojawiło się na składnicy manipulacyjnej po zakończeniu postępowania na podstawowych rynkach drewna energetycznego jako drewno nieplanowe –
 – w pierwszej kolejności przeznaczają się do sprzedaży na warunkach, na jakich nadleśnictwa sprzedają drewno na rynkach uzupełnień. W razie niepowodzenia sprzedaży tego drewna na rynku uzupełnień podlega ono zagospodarowaniu z odpowiednim zastosowaniem postanowień dotyczących postępowania na rynkach drewna energetycznego podstawowych (Podrozdział VIII) – w ramach następnego postępowania.
  6. Jeżeli zakład Lasów Państwowych realizuje usługi w zakresie

pielęgnowania oraz użytkowania głównego, lasy niezajmujące się w zarządzie LP bez dowozu z tym związanego do składnicy manipulacyjnej, tj. doprowadza do jego dowozu bezpośrednio odpowiednio do:

- 1) składu drewna energetycznego
- lub do
- 2) nabywców tego drewna spoza Lasów Państwowych – do sprzedaży tego drewna ust. 5. stosuje się odpowiednio.

§ 122

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno zbywane do zakładów Lasów Państwowych w celu promocji budownictwa drewnianego oraz realizacji tegoż budownictwa]

1. Mając na względzie, że od roku 2016 Lasy Państwowe, w formie wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP, przystąpiły do realizacji projektu rozwojowego mającego na celu promocję budownictwa drewnianego z opcją późniejszego udziału LP w wykonywaniu tego budownictwa na szeroką skalę – określona część drewna różnych grup handlowo-gatunkowych, poczynając od roku 2017, powinna być przeznaczana do zbycia na rzecz zakładów Lasów Państwowych w celu wykorzystania do przerobu na:
  - 1) prefabrykaty służące do postawienia na terenach zurbanizowanych drewnianych hal wystawienniczych ze stałą ekspozycją różnych wyrobów i konstrukcji drewnianych, a także stoiskami promocyjno-akwizycyjnymi;
  - 2) drewniane elementy konstrukcyjne służące:
    - a) początkowo do wytwarzania wzorcowych domów drewnianych oraz towarzyszących obiektów małej architektury drewnianej – wystawianych wewnątrz lub na zewnątrz hal, o których mowa w pkt 1,
    - b) docelowo do wytwarzania domów oraz obiektów, o których mowa w lit. a, na większą skalę – stosownie do zamówień uzyskiwanych przez zakłady.
2. Ilość drewna do sprzedaży powinna wynikać:
  - 1) z danych zawartych w dokumentacji wyżej wymienionego projektu rozwojowego;
  - 2) z zamówień, o których mowa w ust. 1, pkt 1 lit. b.
3. Stosownie do założeń projektowych przerób drewna, o którym mowa w ust. 1, może odbywać się:
  - 1) na wydzielonych kwaterach składów drewna energetycznego lub składnic manipulacyjnych,
  - a także
  - 2) na placach położonych w miejscach w pobliżu usytuowania (przewidywanego usytuowania) hal, o których mowa w ust. 1 pkt 1.
4. Do wyżej wymienionego drewna zakupywanego przez zakłady LP z nadleśnictw i przerobu tego drewna postanowienia § 121 ust. 2 i 3 pkt 5 lit. b stosuje się odpowiednio.

§ 123

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno zbywane przez nadleśnictwa do jednostek organizacyjnych LP na niektóre inne potrzeby]

1. Postanowienia § 122 stosuje się odpowiednio:
  - 1) w przypadku prowadzenia przez zakłady Lasów Państwowych przerobu surowca drzewnego z wykorzystaniem drewna zakupywanego w nadleśnictwach;
  - 2) w przypadku prowadzenia przez nadleśnictwa działalności wytwórczej z wykorzystaniem drewna nabywanego z innych nadleśnictw.
2. Drewno, pozyskane w nadleśnictwach, może podlegać zbywaniu do innych jednostek organizacyjnych celem wykorzystania przez te jednostki jako:
  - 1) czynnik grzewczy,
  - 2) do wykonania grodzień oraz tworzenia infrastruktury leśnej.

3. Szczegółowe warunki zbywania, o którym mowa w ust. 2, powinny być przedmiotem porozumienia (umowy) między nadleśnictwem zbywającym a jednostką organizacyjną LP nabywającą drewno. Postanowienie § 122 stosuje się odpowiednio.

§ 124

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno pozyskane przez nadleśnictwo używane do działalności produkcyjnej]

1. Nadleśnictwa mogą tworzyć wewnętrzne struktury (komórki) organizacyjne do przerobu handlowego surowca drzewnego przez siebie pozyskiwanego.
2. Zaleca się, aby konkretyzacja tego przerobu, odnosząca się do takich zagadnień, jak:
  - 1) ilości drewna do przerobu w funkcji czasu,
  - 2) charakterystyka sortymentowo-gatunkowa drewna do przerobu,
  - 3) miejsce poboru drewna z magazynów rewirowych,
  - 4) miejsc przejściowego składowania drewna do przerobu,
  - 5) sposób utylizacji odpadów,
  - 6) harmonogram dostaw,
  - 7) kwestie logistyczne,
  - 8) sposób zgłaszania zapotrzebowania na drewno,
  - 9) obieg dokumentów –była przedmiotem zarządzenia nadleśniczego oraz podlegała dalszemu uszczegóławianiu w procedurze roboczej z utrwalaniem ustaleń roboczych w formie protokołów, notatek i innych dokumentów o wewnętrznym charakterze.
3. Organizacja przerobu handlowego drewna, o którym mowa w ust. 1 i 2, może przewidywać świadczenie niektórych usług przez przedsiębiorców leśnych (przez zakłady usług leśnych).
4. Kierownika komórki organizacyjnej DGLP właściwej do spraw użytkowania lasu zobowiązuje się do przygotowania projektu decyzji zarządczej w sprawie szczegółowego sposobu zużycia drewna, o którym mowa w ustępach poprzedzających.

§ 125

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno pozyskane przez nadleśnictwo, używane do celów grzewczych oraz na potrzeby ognisk edukacyjnych, promocyjnych, integracyjnych oraz organizowanych w ramach świadczeń rekreacyjno-turystycznych]

1. Mając na względzie, iż wzrasta liczba nadleśnictw wykorzystujących drewno przez siebie pozyskiwane (nie wyłączając zrębków) do ogrzewania siedzib nadleśnictw i leśnictw oraz kubaturowych obiektów infrastruktury leśnej, na mocy niniejszego zarządzenia sankcjonuje się następujące rozwiązania:
  - 1) drewno używane przez nadleśnictwo do celów grzewczych może podlegać zbyciu na rzecz zakładu usług leśnych po cenach kosztów wytworzenia, jeżeli zakład ten, na warunkach ujętych w umowie, dokonuje na rzecz nadleśnictwa świadczenia obejmującego co najmniej systematyczne dowożenie drewna opałowego do drewni lub miejsc składowania usytuowanych odpowiednio przy siedzibie nadleśnictwa, przy siedzibie leśnictwa oraz w pobliżu kubaturowych obiektów infrastruktury leśnej, przy czym świadczenie te może również obejmować:
    - a) łupanie drewna,
    - b) działania w zakresie opalania ww. siedzib oraz obiektów;
  - 2) drewno używane przez nadleśnictwo pozostaje cały czas w zarządzie nadleśnictwa, zaś zakład usług leśnych co najwyżej świadczy na warunkach umownych odpowiednio dowóz, łupanie lub opalanie drewnem ww. siedzib oraz obiektów.

2. W przypadku rozwiązania, o którym mowa w ust. 1 pkt 1:
  - 1) drewno w magazynie rewirowym jest zdejmowane z ewidencji magazynowej, stając się drewnem własności zakładu usług leśnych;
  - 2) zakład usług leśnych obciąża nadleśnictwo z tytułu wartości dowiezonego drewna oraz wartości dokonanych (dokonywanych) usług;
  - 3) drewno dowieszone i rozładowane powinno być przyjęte na stan magazynowy nadleśnictwa (drewni lub miejsce składowania) jako materiał do zużycia;
  - 4) jeżeli drewno podlega łupaniu, zmniejszenie stanu magazynowego drewna podwiezonego powinno być równoważone przyrostem drewna połupanego;
  - 5) jeżeli zakład usług leśnych w realizacji zawartej umowy dokonuje opalania ww. siedzib oraz obiektów, powinien być objęty obowiązkiem prowadzenia kartoteki zużycia drewna w celach grzewczych, przy czym zapisy w tej kartotece powinny stanowić podstawę zmniejszenia stanu magazynowego drewna (drewna połupanego). Jeżeli opalanie ww. siedzib oraz obiektów następuje w siłach własnych nadleśnictwa, postanowienie zdania poprzedzającego stosuje się odpowiednio.
3. W przypadku rozwiązania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2:
  - 1) drewno, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, pozostaje cały czas w zarządzie nadleśnictwa;
  - 2) na podstawie kwitu podwozowego drewno to jest zdejmowane z ewidencji magazynowej magazynu rewirowego;
  - 3) po dowozie do drewni lub na miejsce składowania drewno to jest przyjmowane po rozładunku na stan magazynowy (magazyn „drewnia” lub magazyn „miejsce składowania”);
  - 4) zakład usług leśnych obciąża nadleśnictwo z tytułu wartości dokonywanych świadczeń (nie obciąża nadleśnictwa z tytułu wartości drewna);
  - 5) postanowienia ust. 2 pkt 4 i 5 stosuje się odpowiednio.
4. Postanowienia ust. 1–3 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do drewna na własne potrzeby zużywanego w celu organizowania ognisk edukacyjnych, integracyjnych oraz związanych z rekreacją i turystyką, w tym turystyką myśliwską.
5. Kierownika komórki organizacyjnej DGLP właściwej do spraw użytkowania lasu zobowiązuje się do przygotowania projektu decyzji zarządczej w sprawie szczegółowego sposobu zużycia drewna, o którym mowa w ustępach poprzedzających.

§ 126

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno pozyskane przez nadleśnictwo celem zużycia do groźenia upraw, do wytwarzania elementów infrastruktury edukacyjnej i podobnego zużycia]

1. Mając na względzie, że zgodnie z utrwaloną praktyką gospodarczą określona ilość drewna jest planowana do pozyskania w poszczególnych nadleśnictwach celem zużycia do:
  - 1) groźenia upraw i wykonywania innych elementów służących ochronie lasu przed zwierzęcą;
  - 2) wytwarzania obiektów i elementów wchodzących w skład infrastruktury:
    - a) łowieckiej (obejmującej na przykład ambony myśliwskie),
    - b) edukacji przyrodniczo-leśnej (obejmującej na przykład urządzenia parkingów, leśnych ścieżek edukacyjnych, tablic informacyjnych itp.),
    - c) ochrony przyrody (obejmującej na przykład platformy do gnieźdzenia się ptaków drapieżnych),
    - d) innej infrastruktury leśnej –postanawia się, że drewno takie może pozostawać od pozyskania do definitywnego wytworzenia z niego produktów końcowych w zarządzie danego nadleśnictwa lub, po kosztach technicznego wytworzenia, może podlegać zbyciu na rzecz podmiotu wykonującego wyżej wymienione groźenia, elementy i obiekty celem zwrotnego obciążenia nadleśnictwa

- jego wartością wraz z wartością usługi obcej świadczonej przez ten podmiot na rzecz danego nadleśnictwa.
2. W przypadku przyjęcia przez nadleśnictwo rozwiązania polegającego na pozostawianiu wyżej wymienionego drewna od pozyskania do powstania produktu końcowego, o którym mowa w ust. 1, w zarządzie nadleśnictwa, ustala się, co następuje:
    - 1) przy odpowiednim dokumencie rozchodowym poszczególne partie drewna są zdejmowane z ewidencji magazynu rewirowego do magazynu materiałów w przerobie;
    - 2) podmiot mający, na polecenie, wykonać roboty np. w zakresie groźenia upraw czy budowy ambony kwituje (co do zasady) leśniczemu pobranie drewna do przerobu i jego rozliczenia według normatywów zużycia;
    - 3) po przerobieniu drewna na produkty (np. gotowe słupki groźeniowe) lub półprodukty (części składowe ww. obiektów i elementów) – podmiot, o którym mowa w pkt 2, zgłasza (co do zasady) leśniczemu wykonanie działania celem dokonania odbioru i dokonania przyjęcia tych produktów lub półproduktów na stan magazynowy, przy czym:
      - a) przyjęcie wyżej wymienionych produktów, półproduktów oraz ewentualnych pozostałości na stan magazynowy następuje po koszcie wytworzenia (wartość drewna pobranego z magazynu rewirowego powiększona np. o wartość materiałów impregacyjnych, wartość usługi obcej, objętej docelowo fakturoowaniem, o którym mowa w lit. e, albo – jeżeli produkty te lub półprodukty są wytwarzane w siłach własnych nadleśnictwa – odpowiednią częścią wartości utrzymania stanowiska pracy robotniczej),
      - b) pod względem księgowym następuje to docelowo w zmniejszenie kosztów odpowiednio ochrony lasów przed zwierzyną, edukacji leśnej społeczeństwa czy gospodarki łowieckiej w powiązaniu z kontem zespołu 6 (wyroby gotowe, półprodukty oraz pozostałości drzewne w magazynie),
      - c) jeżeli ilość ww. produktów, półproduktów oraz ewentualnych pozostałości jest niezgodna z normatywami jednostkowymi zużycia drewna, następuje standardowy proces wyjaśniania zaistniałych różnic,
      - d) jeżeli drewno zdjęte (w wykonaniu pkt 1) z ewidencji magazynu rewirowego nie zostaje w całości zużyte do wytwarzania wyżej wymienionych produktów lub półproduktów, jest ono na podstawie specyfikacji manipulacyjnej (w ilości drewna faktycznie niezużytego) z powrotem przyjmowane na stan ewidencyjny magazynu rewirowego,
      - e) jeżeli tak stanowi umowa, podmiot zewnętrzny wytwarzający wyżej wymienione produkty oraz półprodukty za ich wytworzenie obciąża nadleśnictwo fakturą;
    - 4) podmiot wykonujący wyżej wymienione roboty, przy odpowiednim dokumencie rozchodowym, dokonuje, za pokwitowaniem, pobrania, na polecenie (co do zasady) leśniczego, wyżej wymienionych produktów lub półproduktów z magazynu, o którym mowa w pkt 3 lit. b, celem wykonania z ich wykorzystaniem odpowiednio ogrodzenia upraw, ambony czy obiektów małej architektury drewnianej, przy czym wiąże się to z zapisem księgowym kreującym docelowo koszty odpowiednio ochrony lasu przed zwierzyną, gospodarki łowieckiej, wspomagania administracji publicznej poprzez realizowania edukacji przyrodniczo-leśnej itd.;
    - 5) podmiot zewnętrzny zgłasza (co do zasady) leśniczemu wykonanie wyżej wymienionego ogrodzenia upraw, ambony czy obiektów małej architektury drewnianej; do pracowników na stanowiskach robotniczych postanowienie zdania poprzedzającego stosuje się odpowiednio;
    - 6) na podstawie zgłoszenia, o którym mowa w pkt 5, następuje protokolarny odbiór prac, przy czym protokół odbioru prac wykonanych przez podmiot zewnętrzny lub przez własny zespół wykonawczy stanowi podstawę wystawienia odpowiednio:
      - a) faktury przez podmiot zewnętrzny, księgowanej w ciężar kosztów, o których mowa w pkt 4,
      - b) uznania działania własnego zespołu wykonawczego za zgodne z należytym wywiązaniem się z obowiązków pracowniczych;
    - 7) jeżeli ilość produktów i półproduktów będących przedmiotem pobrania, o którym mowa w pkt 4, wykazanych przez ww. podmiot zewnętrzny lub przez ww. zespół wykonawczy jest niezgodna z normatywami jednostkowymi ich zużycia, następuje standardowy proces wyjaśniania różnic;
    - 8) jeżeli ilość produktów i półproduktów, będących przedmiotem pobrania, o którym mowa w pkt 4, okazuje się nadmierna, właściwa (faktycznie niezużyta) ich ilość z powrotem jest przyjmowana, na podstawie odpowiedniego dokumentu przychodowego, na stan ewidencyjny magazynu tychże produktów i półproduktów;
    - 9) wytworzone ogrodzenia upraw, ambony oraz inne obiekty małej architektury drewnianej podlegają ujęciu w ewidencji przedmiotów długotrwałego zużycia;
    - 10) po okresie używania ogrodzeń, ambon oraz innych obiektów małej architektury drewnianej, elementy z ich rozbiórki podlegają przyjęciu na stan ewidencyjny magazynem produktów, półproduktów i odpadów, nadających się do powtórnego (konto zespołu 6) w powiązaniu z pozostałymi przychodami operacyjnymi; produkty, półprodukty i odpady użytkowe, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, wycenia się protokolarnie, przy czym postanowienia pkt 4–9 stosuje się odpowiednio.
  3. W przypadku przyjęcia przez nadleśnictwo rozwiązania polegającego na zbywaniu drewna na rzecz podmiotu wykonującego (z wykorzystaniem tego drewna) na zamówienie nadleśnictwa groźenia upraw, tworzenia infrastruktury łowieckiej i inne działania – ustala się, co następuje:
    - 1) nadleśnictwo, kierując się normatywami jednostkowymi zużycia drewna, sporządza protokół przekazania (PP) podmiotowi zewnętrznemu określonej ilości surowca drzewnego celem jego zużycia do wykonania wyżej wymienionych działań;
    - 2) z chwilą podpisania PP przez ww. podmiot zewnętrzny drewno przechodzi na jego własność i jest zdejmowane ze stanu ewidencyjnego magazynu rewirowego danego leśnictwa, przy czym zapłata za to drewno powinna nastąpić z odpowiednio odłożonym terminem płatności;
    - 3) po wykonaniu i protokolarnym przyjęciu usługi odpowiednio groźenia upraw, tworzenia infrastruktury łowieckiej czy infrastruktury edukacyjnej – podmiot zewnętrzny, który daną usługę wykonał, obciąża nadleśnictwo fakturą obejmującą również, obliczoną na podstawie kosztu wytworzenia, wartość drewna faktycznie zużytego w realizacji tej usługi;
    - 4) faktura, o której mowa w pkt 3, stanowi podstawę ujęcia w urządzeniach księgowych nadleśnictwa kosztów odpowiednio ochrony lasu przed zwierzyną, gospodarki łowieckiej, edukacji przyrodniczo-leśnej itd.;
    - 5) nadleśnictwo obciąża podmiot zewnętrzny wartością drewna, objętego PP, przy czym wiąże się to z zapisem księgowym kreującym przychody z tytułu działalności podstawowej (konkretnie z tytułu ochrony lasu przed zwierzyną), gospodarki łowieckiej czy edukacji przyrodniczo-leśnej;
    - 6) jeżeli PP opiewa na nadmierną ilość drewna, postanowienie ust. 2 pkt 3 lit. c stosuje się odpowiednio.

§ 127

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – docelowa mapa zapisów księgowych zdarzeń związanych z zużywaniem drewna na tworzenie infrastruktury łowieckiej i edukacyjnej]

1. Rozstrzygnięcia co do ewidencji księgowej, zawarte w § 125 i 126, należy traktować jako kierunkowe.
2. Głównego Księgowego Lasów Państwowych oraz kierownika komórki organizacyjnej DGLP właściwej do spraw księgowości zobowiązuje się do opracowania, w terminie do końca października 2016 r., projektu decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie pełnej mapy księgowi zdarzeń związanych w Lasach Państwowych z zużywaniem przez nadleśnictwa drewna przez siebie pozyskanego na własne wewnętrzne potrzeby instytucjonalne, jeżeli polegają one na tworzeniu infrastruktury leśnej tego nadleśnictwa.

§ 128

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno zużywane w realizacji świadczeń deputatowych]

1. Mając na względzie, że zgodnie z tradycją ukształtowaną przez dziesięciolecia i aktualnie potwierdzoną w Ponadzakładowym Układzie Zbiorowym Pracy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe część świadczeń pracowniczych, zrównanych pod względem prawnym z wynagrodzeniem, jest realizowana w formie przekazywania pracownikom jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych na własność określonej ilości drewna do zużycia energetycznego przez własne ich gospodarstwa domowe (świadczenie deputatowe pracodawcy na rzecz pracowników) – postanawia się, co następuje:
  - 1) świadczenia deputatowe w danym nadleśnictwie jako pracodawcy na rzecz pracowników tego nadleśnictwa:
    - a) co do zasady powinny być realizowane z wykorzystaniem drewna pozyskanego w tymże nadleśnictwie,
    - b) mogą być realizowane z wykorzystaniem drewna zakupionego w innych nadleśnictwach, jeżeli pracownik uprawniony wyrazi na to zgodę;
  - 2) świadczenia deputatowe w zakładach Lasów Państwowych na rzecz pracowników tych zakładów:
    - a) co do zasady powinny być realizowane z wykorzystaniem drewna zakupionego w nadleśnictwach,
    - b) mogą być realizowane z wykorzystaniem drewna znajdującego się we władaniu tych zakładów, z uwzględnieniem postanowień § 121 ust. 3 pkt 4 lit. d oraz ust. 4, jeżeli pracownik uprawniony wyrazi na to zgodę;
  - 3) świadczenia deputatowe inne aniżeli świadczenia deputatowe, o których mowa w pkt 1 i pkt 2, powinny być realizowane z wykorzystaniem drewna zakupionego przez jednostkę organizacyjną Lasów Państwowych będącą pracodawcami:
    - a) w nadleśnictwach oraz
    - b) wyjątkowo w zakładach Lasów Państwowych, o których mowa w pkt 2, jeżeli pracownik uprawniony wyrazi na to zgodę;
  - 4) drewno stawia się do dyspozycji pracowników:
    - a) loco droga wywozowa nadleśnictwa, które drewno pozyskało,
    - b) loco droga wywozowa, związana z zakładem Lasów Państwowych władającym drewnem, jeżeli pracownik wyrazi na to zgodę.
2. Wykorzystanie do świadczeń deputatowych drewna zakupionego w jednostce organizacyjnej Lasów Państwowych niebędącej pracodawcą:
  - 1) wymaga zawarcia trójstronnego porozumienia (uprawniony pracownik, pracodawca, jednostka organizacyjna zbywająca drewno);
  - 2) nabycia drewna przez pracodawcę od jednostki organizacyjnej zbywającej (loco droga wywozowa jednostki organizacyjnej zbywającej):
    - a) po koszcie wytworzenia, jeżeli jednostką zbywającą jest nadleśnictwo,
    - b) po koszcie uprzedniego nabycia drewna, jego przetworzenia oraz innych działań na drewnie, jeżeli jednostką zbywającą jest zakład Lasów Państwowych.
3. Drewno przeznaczane na realizację świadczeń deputatowych, traktowanych na równi z wynagrodzeniem, jest wyceniane zgodnie z zasadami, które obowiązują przy ustalaniu wartości ekwiwalentu pieniężnego za świadczenie deputatowe w naturze.
4. Do obrotu drewnem w celu realizacji świadczeń deputatowych w nadleśnictwach jako pracodawców stosuje się odpowiednio postanowienia niniejszego zarządzenia, odnoszące się do stosowania asygnat przy sprzedaży detalicznej drewna, przy czym asygnaty te:
  - 1) są asygnatami bezgotówkowymi;
  - 2) stanowią podstawę:
    - a) przyjęcia drewna wytworzonego do magazynu drewna na deputaty (W–n konto zespołu 6) w powiązaniu ze zmniejszeniem kosztów działalności podstawowej (Ma konto zespołu 5),
    - b) naliczenia kosztów wynagrodzenia pracownika (W–n konto zespołu 4) w powiązaniu z zobowiązaniami wobec pracownika (Ma konto zespołu 2);
    - c) zrealizowania zobowiązań wobec pracownika (W–n konto zespołu 2) w powiązaniu ze zmniejszeniem stanu magazynowego drewna na deputaty (Ma konto zespołu 6).
5. Jeżeli świadczenie deputatowe jest realizowane w oparciu o drewno we władaniu zakładu Lasów Państwowych jako pracodawcy, postanowienie ust. 4 stosuje się odpowiednio.
6. Jeżeli świadczenie deputatowe jest realizowane w oparciu o drewno zakupione loco droga wywozowa jednostki zbywającej, to faktura wystawiona za nabycie tego drewna jest podstawą zaprzyczenia surowca drzewnego w jednostce organizacyjnej nabywającej do wirtualnego magazynu drewna na deputaty (W–n konto zespołu 6) w powiązaniu z zobowiązaniami wobec jednostki organizacyjnej zbywającej drewno (Ma konto zespołu 2), przy czym:
  - 1) księgowania, o których mowa w ust. 4 pkt 2 lit. b oraz c, stosuje się odpowiednio;
  - 2) pracownik pobierający świadczenie deputatowe dokonuje faktycznego poboru drewna na podstawie asygnaty bezgotówkowej wystawianej mu (na podstawie upoważnienia otrzymywanego od pracodawcy) przez jednostkę zbywającą drewno pracodawcy tego pracownika;
  - 3) w ramach nowelizacji Planu Kont Lasów Państwowych nastąpi rozstrzygnięcie co do księgowania różnicy między kosztami nabycia drewna w celu realizacji świadczeń deputatowych a wartością tego drewna wycenionego według zasad, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, w szczególności nastąpi rozstrzygnięcie, czy saldo konta zespołu 6 powinno być przenoszone w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.
7. Do postanowień ust. 4–6 postanowienie § 127 ust. 2 należy zastosować odpowiednio.

§ 129

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno zużywane w realizacji świadczeń serwitutowych]

1. Mając na względzie, że na niektórych nadleśnictwach, na przykład na Nadleśnictwie Skarżysko (w wykonywaniu aktów zobowiązaniowych ustanowionych niejednokrotnie w odległej przeszłości przez różne organy legitymowane podówczas zdolnością do czynności administracyjno-prawnych) ciężą

obowiązki serwitutowe wobec serwitutantów, polegające na udostępnianiu określonych części lasu do poboru przez nich na warunkach nieodpłatnych lub z określoną odpłatnością określonych ilości pożytków drzewnych – ustala się, co następuje:

- 1) obowiązek ponoszenia ciężarów serwitutowych należy identyfikować jako ciężar publiczny w rozumieniu art. 84 Konstytucji RP;
  - 2) na gruncie uprawnionego obszaru działalności Lasów Państwowych – ponoszenie ww. ciężarów publicznych należy traktować jako wspomaganie przez LP administracji publicznej w wypełnianiu jej obowiązków w sferze dominium;
  - 3) w dobrze pojętym interesie nadleśnictw, zobowiązanych do świadczeń serwitutowych, leży dokonywanie przez nadleśniczych niewładczego oddziaływania na serwitutantów ukierunkowanych na organizowaniu się ich w formie co najmniej stowarzyszeń zwykłych lub porozumień cywilnoprawnych;
  - 4) dokonywanie świadczeń serwitutowych powinno być przeprowadzane w wykonaniu, systematycznie konkretyzowanych w poszczególnych latach, porozumień między nadleśnictwem a poszczególnymi serwitutantami lub ich zrzeczeniami (stowarzyszeniami zwykłymi czy zgrupowaniami cywilnoprawnymi);
  - 5) pobór świadczeń serwitutowych:
    - a) może mieć charakter samowyrobu lub/oraz
    - b) może wykorzystywać usługę świadczoną przez nadleśnictwo obciążone obowiązkiem świadczeń serwitutowych;
  - 6) w przypadku samowyrobu, o którym mowa w pkt 5 lit. a:
    - a) jest konieczne pobieranie od serwitutantów oświadczeń, stanowiących formę zabezpieczenia nadleśnictwa przed ewentualnymi roszczeniami od skutków nieszczęśliwych zdarzeń podczas pozyskiwania i wyróbki drewna;
    - b) odbiórka drewna serwitutowego powinna odbywać się na podstawie asygnat bezgotówkowych;
  - 7) w przypadku dokonywania świadczeń z wykorzystaniem usług, o których mowa w pkt 5 lit. b, serwitantanci pobierają drewno na podstawie asygnat bezgotówkowych, a dodatkowo są obowiązani do wynagrodzenia nadleśnictwa z tytułu kosztów usług nadleśnictwa, polegających na ścince, wyróbce, zrywce oraz ewentualnie dowozie drewna serwitutowego; jeżeli serwitantanci są zrzeczeni, a w ramach zrzeczenia wnoszą składki, nadleśnictwo może na warunkach wynikających z porozumień, o których mowa w pkt 4, pobierać wynagrodzenie za usługi, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, bezpośrednio od tych zrzeczeń;
  - 8) ilość drewna, pozyskanego i zużytego dla realizacji świadczeń serwitutowych, należy zaliczać na poczet etatu użytkownika głównego lasu;
  - 9) wartość tego drewna wyceniona po cenach sprzedaży drewna detalicznego loco droga wywozowa (a z braku takich cen, po cenach sprzedaży na rynku podstawowym) pomniejszona o koszty samowyrobu oraz wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 7, uzyskane za usługę ścinki, wyróbki i zrywki tego drewna, należy docelowo ujmować na koncie służącym ewidencji księgowej kosztów wspomaganie administracji publicznej przez LP. Docelowo na tym koncie należy ujmować przypis kosztu ogólnego zarządu w nadleśnictwie.
2. Do postanowienia ust. 1 pkt 9 postanowienie § 127 ust. 2 należy zastosować odpowiednio.

§ 130

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – drewno zużywane dla poprawy właściwości biotopu leśnego oraz kształtowania różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych]

1. Mając na względzie, że zgodnie z zasadami trwale zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, w celu poprawy

właściwości biotopu oraz kreowania należytej różnorodności biologicznej w lasach, określona część drewna w postaci: (1) obumarłych lub obumierających drzew stojących, częściowo leżących lub leżących (posusz stojący, wykroty, złomy); (2) leżaniny powstałej w następstwie pozostawiania *in situ* materiału drzewnego wycinanego w ramach czyszczeń wczesnych oraz późnych, a także pojawiającej się na powierzchni ziemskiej w sposób naturalny, na przykład w procesie oczyszczania się koron; (3) materiału po ścinie i wyróbce surowca drzewnego (pozostałości po pozyskiwaniu drewna) – powinna być pozostawiana do naturalnego rozkładu, postanawia się, że poczynając od roku 2017 jako pierwszego roku obowiązywania niniejszego zarządzenia:

- 1) przedmiotem ustalania, publikowania i oceny będzie szacunkowa ilość materiału drzewnego, która w poszczególnych nadleśnictwach mogłaby być hipotetycznie wykorzystana w użytkowaniu energetycznym przez podmioty zewnętrzne lub na potrzeby instytucjonalne, lecz:
  - a) została zaplanowana do pozostawienia,
  - b) została faktycznie w ciągu roku pozostawiona w lesie jako czynnik kształtujący właściwości biotopów leśnych oraz różnorodności biologicznej;
- 2) dla poszczególnych nadleśnictw lub ich zgrupowań [m.in. na podstawie danych: (1) zawartych w SILP, (2) gromadzonych w ramach wielkoobszarowych inwentaryzacji lasu, (3) wiedzy naukowej i eksperckiej] powinny być wytwarzane i przy decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych udostępniane nadleśnictwom na Portalu różnorakie materiały pomocnicze, obrazujące w szczególności, w tym w zobrazowaniu mapowym, kształtowanie się (na tle innych nadleśnictw), a także w miarę potrzeby w funkcji czasu:
  - a) pożądaną, ze względu na kształtowanie biotopu oraz różnorodności biologicznej, ilości drewna martwego oraz drewna drzew zamierających w przeliczeniu na jednostkę pola powierzchni gruntów pokrytych drzewostanem lub przejściowo pozbawionych drzewostanu w nadleśnictwie,
  - b) współczynnika, o którym mowa w § 22 ust. 2 pkt 1,
  - c) ilości martwego drewna (ogółem i w podziale na różne jego źródła),
  - d) ilości pozostałości drzewnych po wycince i wyróbce drewna w porównaniu do ilości i struktury pozyskania drewna do innego zużycia instytucjonalnego lub zużycia zewnętrznego;
  - e) innych wielkości, które mogą się okazać pomocne nadleśniczym w wykonaniu pkt 3;
- 3) W wykonaniu § 22 ust. 2 nadleśnictwa, korzystając z:
  - a) materiałów pomocniczych, o których mowa w pkt 2, a także wszelkich innych źródeł wiedzy,
  - b) instrukcji oraz wspomaganie informatycznego, o których mowa w ust. 3 – powinny być obowiązane do wykazywania ilości drewna planowanego do pozostawienia do naturalnego rozkładu.
2. Do sprawozdawania z ilości drewna faktycznie w ciągu roku pozostawianego do naturalnego rozkładu postanowienie ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Komórkę organizacyjną DGLP właściwą do spraw gospodarki leśnej zobowiązuje się do podjęcia, we współpracy z komórkami organizacyjnymi DGLP właściwymi do spraw urządzania lasu i informatyki, a także z Zakładem Informatyki Lasów Państwowych, działań mających na celu opracowanie szczegółowej instrukcji i aplikacji informatycznej wspomagającej planowanie i sprawozdawanie przez nadleśniczych z ilości drewna pozostawianego do naturalnego rozkładu.

§ 131

[Ujmowanie ilości drewna pozostawianego do naturalnego rozkładu. Ilość drewna do naturalnego rozkładu]

- Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, do końca stycznia roku następującego po danym roku kalendarzowym, na potrzeby

Raportu o stanie lasów sporządza studium zbiorcze o ilości drewna pozostawianego w LP do naturalnego rozkładu.

§ 132

[Postępowanie na rynku drewna na własne potrzeby instytucjonalne – zastrzeżenie]

Za zużywanie drewna na własne potrzeby instytucjonalne nie uznaje się nabywania drewna z nadleśnictw przez zakłady Lasów Państwowych w wykonaniu cesji nabycia tego drewna ustanowionych przez podmioty zewnętrzne, które prawo do jego zakupu uzyskały w następstwie procedowania na poszczególnych rynkach właściwych.

Podrozdział X – Postępowanie na rynkach drewna pokłeskowego i drewna zbywanego w warunkach nagłej zmiany koniunktury na rynkach wyrobów z drewna

§ 133

[Ogólna klasyfikacja zjawisk stwarzających potencjalną potrzebę nadzwyczajnych postępowań przy oznaczaniu surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców lub/oraz nadzwyczajnych zmian wyników postępowań już przeprowadzonych oraz zmian w zawartych umowach kupna-sprzedaży surowca drzewnego]

1. Mając na względzie, że:

- 1) oznaczanie surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców następuje w większości przypadków przed jego faktycznym pozyskaniem, tj. na podstawie planu pozyskania drewna;
  - 2) planowane pozyskanie drewna może wymagać istotnej korekty w następstwie wystąpienia zdarzeń przyrodniczym lub/oraz ekonomicznym o niebagatelny charakterze – na mocy niniejszego zarządzenia wprowadza się możliwość ustalania nadzwyczajnych postępowań mających na celu oznaczanie surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców lub/oraz nadzwyczajnych zmian w zawartych umowach kupna-sprzedaży surowca drzewnego, choćby były to dopiero umowy przyrzeczenia lub akty substytuujące umowy przyrzeczenia w rozumieniu niniejszego zarządzenia.
2. Ustala się następującą klasyfikację zdarzeń o charakterze przyrodniczym, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zwanych dalej stanami siły wyższej:
- 1) wielkopowierzchniowe pożary lasów;
  - 2) uszkodzenia drzewostanów wskutek takich zdarzeń naturalnych lub antropogenicznych o abiotycznym charakterze, jak wystąpienie:
    - a) silnych opadów mokrego śniegu powodujących dotkliwe szkody od okiści (przede wszystkim w drzewostanach młodszych klas wieku),
    - b) porywistych wiatrów, prowadzących do wielkopowierzchniowych wiatrowałów i wiatrolomów,
    - c) powodujące masowe zamieranie drzew:
      - podtopienia znacznych obszarów leśnych,
      - długotrwała susza,
      - silne skażenie środowiska przez pyły, gazy lub substancje ciekłe,
      - osuwiska, łąpanięcia oraz zapadliska znacznych obszarów leśnych,
      - inne zjawiska abiotyczne (w tym o charakterze antropogenicznym), o skutkach, jak w zdaniu poprzedzającym;
  - 3) uszkodzenia drzewostanów wskutek takich zdarzeń naturalnych o biotycznym charakterze ze skutkami w postaci masowego zamierania drzew, jak:
    - a) żer owadów foliofagów oraz ksylofagów,
    - b) pasożytnicze działanie grzybów,
    - c) działanie innych organizmów nadmiernie występujących w ekosystemie leśnym;

- 4) uszkodzenia drzewostanów wskutek zbiegu zdarzeń o biotycznym i abiotycznym charakterze, prowadzące w szczególności do tzw. łańcuchowej choroby lasu.
3. Stany siły wyższej, o których mowa w ust. 2, mogą, lecz nie muszą być konstytucyjnymi stanami klęski żywiołowej.
4. Ustala się następującą klasyfikację zdarzeń ekonomicznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2:
- 1) niemożliwe do przewidzenia nagłe załamanie koniunktury w odniesieniu do poszczególnych segmentów rynków produktów wytwarzanych na bazie surowca drzewnego:
    - a) po oznaczeniu surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców lub/oraz
    - b) po oznaczeniu surowca drzewnego oraz podpisaniu umów kupna-sprzedaży;
  - 2) nadspodziewane pobudzenie koniunktury na rynkach, o których mowa w pkt 1 – po oznaczeniu surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców lub/oraz po takim oznaczeniu i podpisaniu umów kupna-sprzedaży surowca drzewnego.
5. Ustala się następujące przypadki wystąpienia stanów siły wyższej z punktu widzenia czasu ich zaistnienia:
- 1) stany siły wyższej zaistniałe w czasie pozwalającym na uwzględnienie ich skutków w bieżących planach pozyskania drewna;
  - 2) stany siły wyższej zaistniałe w czasie niepozwalającym na uwzględnienie ich skutków w bieżących planach pozyskania drewna:
    - a) jednak możliwe do uwzględnienia w planach pozyskania drewna w latach następnych w stosunku do planu bieżącego – bez szkody dla jakości surowca drzewnego i stanu sanitarnego lasu;
    - b) wymagające realizacji pozyskania drewna pomimo braku możliwości rewizji bieżącego planu pozyskania drewna ze względu na:
      - termin postępowania na podstawowych rynkach właściwych drewna,
      - konieczność ochrony surowca drzewnego,
      - konieczność ochrony stanu sanitarnego lasu,
    - c) stany siły wyższej zaistniałe:
      - w trakcie oznaczania surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców na rynkach podstawowych lub/oraz na rynkach dla rozwoju,
      - po oznaczeniu surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców na rynkach podstawowych lub/oraz na rynkach dla rozwoju,
      - po zawarciu umów kupna-sprzedaży drewna na rynkach podstawowych i rynkach dla rozwoju.
6. Stany siły wyższej, o których mowa w ust. 5 pkt 1 i 2 lit. a, nie wymagają nadzwyczajnych postępowań przy oznaczaniu surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców.
7. Stany siły wyższej, o których mowa w ust. 5 lit. b oraz c, wymagają:
  - 1) nadzwyczajnych postępowań, o których mowa w ust. 6, lub/oraz
  - 2) nadzwyczajnych zmian wyników postępowań już przeprowadzonych lub/oraz
  - 3) istotnych zmian w zawartych umowach kupna-sprzedaży surowca drzewnego.
8. Stany siły wyższej, o których mowa w ust. 7, dzieli się na:
  - 1) stany siły wyższej o charakterze lokalnym,
  - 2) stany siły wyższej o charakterze ponadlokalnym:
    - a) pierwszego stopnia,
    - b) drugiego stopnia.
9. Przy identyfikacji stanów siły wyższej, o których mowa w ust. 8, należy posługiwać się załącznikiem nr 10 do niniejszego zarządzenia.

§ 134

[Generalne podejście do postępowania w stanach siły wyższej, o których mowa w § 133 ust. 7–9]

W przypadku zaistnienia stanów sił wyższych, o których mowa:

- 1) w § 133 ust. 5 pkt 2 lit. b oraz c, pierwsze i drugie tiret – należy odpowiednio dokończyć lub uznać zaistniałe oznaczenie surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców;
- 2) w § 133 ust. 5 pkt 2 lit c, trzecie tiret – należy traktować zawarte umowy kupna-sprzedaży jako obowiązujące, a następnie, w postępowaniu nadzwyczajnym, o którym mowa w § 135, należy przystąpić odpowiednio do zmiany wyżej wymienionego oznaczenia surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców lub do zmiany zawartych umów.

§ 135

[Postępowanie nadzwyczajne w stanach siły wyższej]

1. Postępowanie nadzwyczajne w stanach siły wyższej wymaga podjęcia decyzji odpowiednio:
  - 1) przez nadleśniczego, jeżeli stan siły wyższej ma charakter lokalny;
  - 2) przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, jeżeli stan siły wyższej ma charakter ponadlokalny, jednak zagospodarowanie drewna „kłęskowego” dotyczy jednej RDLP (stan siły wyższej o znaczeniu regionalnym);
  - 3) przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, jeżeli stan siły wyższej ma charakter ponadlokalny, lecz zagospodarowanie drewna „kłęskowego” dotyczy więcej niż jednej RDLP (stan siły wyższej o znaczeniu ponadregionalnym).
2. Decyzja, o której mowa:
  - 1) w ust. 1 pkt 1, podlega uchyleniu w decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jeżeli dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych uzna, że stan siły wyższej, traktowany przez poszczególnych nadleśniczych jako mających charakter lokalny, stanowi w istocie stan siły wyższej o znaczeniu regionalnym;
  - 2) w ust. 1 pkt 2, podlega uchyleniu w decyzji, o której mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli Dyrektor Generalny Lasów Państwowych uzna, że stan siły wyższej traktowany przez poszczególnych dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych jako mający znaczenie regionalne, stanowi w istocie stan siły wyższej o znaczeniu ponadregionalnym.
3. Drewno pokłeskowe, związane ze stanami siły wyższej, mające cechy drewna energetycznego, powinno być koncentrowane na składach tego drewna:
  - 1) w ramach bezpośredniego podwozu z danego nadleśnictwa,
  - 2) w ramach podwozu ze składnicy leśnej lub ze składnicy przejściowej.
4. Za wzorzec decyzji, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, należy przyjmować odpowiednio:
  - 1) decyzję nr 372 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z roku 2016 (przykład decyzji stanowionej przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych);
  - 2) decyzję nr 441 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z roku 2016 (przykład decyzji stanowionej przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych uzupełniony suplementem obejmującym mapy księgowania zdarzeń związanych z postępowaniem w stanach siły wyższej o znaczeniu ponadregionalnym).
5. Dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz Dyrektor Generalny Lasów Państwowych są na mocy niniejszego zarządzenia uprawnieni do stanowienia decyzji, o których mowa w ust. 1, będących mutacjami decyzji, o których mowa w ust. 4. Postanowienie zdania poprzedzającego odnosi

się odpowiednio do nadleśniczych. W szczególności oznaczanie drewna pokłeskowego, po usankcjonowaniu zwiększenia rozmiaru pozyskania drewna w bieżącym roku gospodarczym w poszczególnych nadleśnictwach, może na przykład obejmować konkretyzację takich działań, jak:

- a) sukcesywne zbywanie drewna pokłeskowego z wykorzystaniem aplikacji „e-drewno”,
  - b) przekazywanie drewna pokłeskowego do zużycia instytucjonalnego,
  - c) przeznaczanie drewna pokłeskowego do sprzedaży detalicznej.
6. Jeżeli postępowanie nadzwyczajne przewiduje gromadzenie drewna pokłeskowego na składnicach przejściowych, decyzją odpowiednio dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych oraz Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych powinna konkretyzować sposób zagospodarowania tego drewna w funkcji czasu.

§ 136

[Postępowanie nadzwyczajne w stanie nagłego załamania się koniunktury na rynku surowca drzewnego]

1. W razie wystąpienia symptomów i masowo napływających do DGLP od przedsiębiorców drzewnych sygnałów wskazujących na nagłe, niemożliwe do wcześniejszego przewidzenia załamanie koniunktury, o którym mowa w § 133 ust. 4 pkt 1, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych:
  - 1) zamawia, analizuje i ocenia specjalistyczną ekspertyzę ekonomiczną mającą na celu udzielenie m.in. odpowiedzi na pytanie, czy załamanie to istotnie ma miejsce;
  - 2) z ekspertyzą, o której mowa w pkt 1, jej analizą oraz oceną zapoznaje Komisję Drzewną, pobierając od niej stosowne opinie;
  - 3) sporządza i przedkłada Ministrowi Środowiska informację na temat działań, jakie na podstawie wyżej wymienionej ekspertyzy, jej analizy oraz oceny, jak również opinii Komisji Drzewnej, zamierza podjąć w związku z wyżej wymienionymi symptomami i sygnałami.
2. W przypadku, gdy wykonanie ust. 1 pkt 1 i 2 uprawnia do wniosku, iż w odniesieniu do określonego segmentu rynków produktów wytwarzanych z surowca drzewnego istotnie nastąpiło nagłe, powszechne i nie chwilowe załamanie koniunktury, informacja, o której mowa w ust. 1 pkt 3, powinna zawierać projekt decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie postępowania nadzwyczajnego, obejmującego w szczególności:
  - 1) organizację i przeprowadzenie powszechnej konsultacji, transmitowanej w ramach leśnej telewizji internetowej, na temat działań przewidywanych do podjęcia w Lasach Państwowych w reakcji na ww. załamanie koniunktury (negocjacje z nabywcami w sprawie korekty oznaczenia surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców; renegeocjacje warunków umownych itd.);
  - 2) scenariusz otwartych spotkań regionalnych i krajowych, mający na celu dalsze uszczegółowienie (skonkretyzowanie) oraz zrealizowanie działań, o których mowa w pkt 1.
3. Uwzględniając ewentualne ustosunkowanie się i uwagi Ministra Środowiska w odpowiedzi na informację, o której mowa w ust. 1 pkt 3, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych podejmuje wyżej wymienioną decyzję, a Lasy Państwowe bez zbędnej zwłoki przystępują do jej realizacji.

§ 137

[Postępowanie w razie zbiegu siły wyższej oraz nadzwyczajnej poprawy koniunktury na określonych rynkach rynku produktów wytwarzanych z surowca drzewnego]

1. W razie wystąpienia (po oznaczeniu drewna pod względem przyszłych nabywców lub/oraz po zawarciu umów kupna-

-sprzedaży drewna) symptomów, wskazujących na nadzwyczajne pobudzenie koniunktury na rynkach produktów wytwarzanych z surowca drzewnego – postanowienie § 136 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Decyzja w sprawie postępowania nadzwyczajnego w przypadku pobudzenia koniunktury, o której mowa w ust. 1, powinna przewidywać uruchomienie otwartej aukcji systemowej (cena jako jedyne kryterium oceny ofert zakupu drewna) z wykorzystaniem do tego:
  - 1) drewna nieoznaczonego pod względem nabywców w ramach postępowania na rynkach właściwych podstawowych oraz rynkach dla rozwoju,
  - 2) drewna znajdującego się na składnicach przejściowych,
  - 3) drewna z rezerwowych pozycji cięć (zwiększenie rozmiaru pozyskania drewna z opcją zmniejszenia tego pozyskania w latach następnych oraz alokowaniem nadwyżek finansowych na rachunek funduszu leśnego).

Podrozdział XI
– Postępowanie na rynkach uzupełnień

§ 138

[Drewno przeznaczone do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców na rynkach uzupełnień; zasady postępowania na rynku uzupełnień]

1. Do oznaczenia pod względem przyszłych nabywców na rynkach uzupełnień kieruje się drewno, które:
  - 1) w celu oznaczenia pod względem przyszłych nabywców zostało wcześniej skierowane na inny właściwy rynek właściwy, lecz nie zostało ono na nim oznaczone;
  - 2) zostało wprawdzie oznaczone na określonym rynku właściwym pod względem przyszłych nabywców, lecz dany nabywca nie przystąpił do umowy kupna-sprzedaży;
  - 3) zostało wprawdzie oznaczone pod względem przyszłych nabywców, objęte umową kupna-sprzedaży, lecz dany nabywca nie realizuje tej umowy lub realizuje ją nierytmicznie;
  - 4) zostało wprawdzie oznaczone pod względem przyszłych nabywców, objęte umową kupna-sprzedaży i przeszło na własność nabywcy (PP, asygnata), lecz jest pewność, że dany nabywca nie odbierze tego drewna z lasu – jeżeli drewno musi być pozyskane ze względu na zasady prawidłowej gospodarki leśnej lub zostało już pozyskane.
2. Na rynek uzupełnień kieruje się drewno po pozyskaniu zgodnie z zasadą rytmiczności i sukcesywności (wystawianie na rynku uzupełnień partii drewna w miarę jego pozyskiwania i przyjmowania na stan magazynowy).
3. Szczegółowe przypadki kierowania drewna na rynki uzupełnień ustalono w § 45 ust. 1 i 2, i 4, § 50 ust. 4 pkt 5, § 51, § 58 oraz § 62 ust. 1 pkt 1.
4. Rynek uzupełnień funkcjonuje z wykorzystaniem aplikacji „e-drewno”.

§ 139

[Systemowe wykorzystanie aplikacji „e-drewno”]

1. Aplikacja „e-drewno”, o której mowa w § 138 ust. 4, powinna być systemowo używana do:
  - 1) oznaczenia pod względem przyszłych nabywców pozostałości po wycince i wyróbce drewna, jeżeli nabywcami tych pozostałości mają być przedsiębiorcy – stosownie do postanowienia § 67 ust. 1 i 2;
  - 2) sprzedaży drewna przez zakłady Lasów Państwowych w wykonaniu § 121 ust. 5 i 6.
2. Aplikacja „e-drewno” może być wykorzystywana do zagospodarowywania drewna pokłeskowego, a także może znaleźć zasto-

sowanie przy zagospodarowywaniu drewna na składnicach przejściowych oraz (na podstawie decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych) w innych sytuacjach.

Rozdział IX

Eliminowanie nieuczciwych praktyk na rynkach właściwych. Wzory umów. Zabezpieczanie wiarygodności. Kontroling. Nadzór. Kontrola. Działania korygujące. Ochrona i dochodzenia mienia Skarbu Państwa (łącznie z działaniami reklamacyjnymi)

§ 140

[Eliminacja nieuczciwych praktyk na rynkach właściwych]

1. Za nieuczciwe praktyki na rynkach właściwych uznaje się wykonywanie niniejszego zarządzenia niezgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem jego postanowień, w tym w szczególności skutkujący:
  - 1) zmowami zbywców lub nabywców, a także łącznie zbywców i nabywców drewna;
  - 2) podejmowaniem pozorowanych działań rozwojowych w celu uzyskania możliwości nabycia drewna na rynku rozwoju;
  - 3) podejmowaniem działań ze z góry powziętym zamiarem rezygnacji, przy powoływaniu się na nieprawdziwe argumenty uzasadniające, z prawa do nabycia drewna na rynku podstawowym w celu ukształtowania korzystnej sytuacji prawnej i faktycznej, np. w ramach dogrywek;
  - 4) kształtowaniem korzystnej sytuacji prawnej i faktycznej na rynkach właściwych w następstwie podania nierzetelnych informacji ofertowych.
2. Przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom na rynkach właściwych powinny służyć działania, o których mowa w § 141.

§ 141

[Zawartość oraz funkcje załącznika nr 11]

1. Integralną częścią niniejszego zarządzenia stanie się załącznik nr 11, który zostanie ustanowiony w formie odrębnej decyzji zarządczej Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
2. W załączniku, o którym mowa w ust. 1, powinny zostać ustalone m.in. następujące działania związane ze sprzedażą drewna:
  - 1) zawieranie umów kupna-sprzedaży drewna oraz innych umów, o których mowa w niniejszym zarządzeniu (łącznie z ustaleniem wzorów tychże umów);
  - 2) zabezpieczanie wiarygodności LP wynikających ze sprzedaży przez Lasy Państwowe surowca drzewnego;
  - 3) prowadzenie:
    - a) kontrolingu,
    - b) nadzoru,
    - c) kontroli – w zakresie dotyczącym realizowania sprzedaży drewna;
  - 4) koordynowanie, synchronizowanie i inne korygowanie funkcjonowania jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w toku realizacji umów, o których mowa w pkt 1;
  - 5) dokonywanie ochrony i dochodzenie mienia Skarbu Państwa związanego ze sprzedażą drewna (łącznie z działaniami reklamacyjnymi).

Rozdział X

Postanowienia końcowe

§ 142

[Wejście zarządzenia w życie. Mechanizm aktualizacji i konkretyzacji, i odstępstw od postanowień zarządzenia]

1. Zarządzenie, z zastrzeżeniem ust. 2, wchodzi w życie z dniem podpisania i po raz pierwszy ma zastosowanie do sprzedaży drewna w odniesieniu do roku 2017.

2. Ustala się, że oprócz decyzji zarządczych, przywołanych w niniejszym zarządzeniu, konkretyzacji i aktualizacji, a także odstępstwom (w odniesieniu do roku 2017 jako pierwszego roku obowiązywania

zarządzenia) od postanowień niniejszego zarządzenia mogą służyć inne decyzje zarządcze Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, wydawane w szczególności z uwzględnieniem opinii Komisji Drzewnej.

**Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 46
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia 24 października 2016 r.**

**PRZESŁANKI, UZASADNIENIE PRAWNE I MERYTORYCZNE
oraz konkretyzacja niektórych postanowień zarządzenia**

Część I

Przesłanki postanowień zarządzenia w ujęciu syntetycznym

Twierdzenia w ujęciu syntetycznym:

1. Lasy Państwowe nie zajmują się hurtowym handlem drewnem.
2. Określony zakres działań, polegających na sprzedaży drewna, stanowi część składową gospodarki leśnej jako działalności bezpośrednio wytwórczej, a nie część składową działalności pomocniczej na rzecz tej gospodarki.
3. Polski model leśnictwa państwowego znamionuje (charakteryzuje) systemowe zintegrowanie pionowe pozyskania surowca drzewnego z jego sprzedażą, pozyskania zaś drewna z hodowlą i ochroną lasu. Ma to mocne uzasadnienie merytoryczne. W imię ochrony podstawowych interesów państwa nie wolno dopuścić do dezintegracji tych działalności.
4. Polska Klasyfikacja Działalności nie uwzględnia wprawdzie wprost (literalnie) okoliczności, że w określonym zakresie sprzedaż surowca drzewnego wchodzi w skład działalności bezpośrednio wytwórczej, polegającej na prowadzeniu gospodarki leśnej (i z tego względu wymaga niewątpliwie nowelizacji), lecz mimo to regulacje PKD nie sprzeciwiają się takiej właśnie identyfikacji tejże sprzedaży.
5. Działania w zakresie sprzedaży drewna oraz działania funkcjonalnie związane ze sprzedażą drewna mają bardzo rozległy zakres rzeczowy i niewątpliwie zasługują w nieodległej przyszłości: (1) na objęcie kilkoma aktami ogólnego zarządu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych uzupełniającymi zarządzenie w sprawie sprzedaży drewna prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (zwane dalej także wewnętrznym kodeksem handlowym), żeby przywołać tu tylko nowelizację sortymentacji surowca drzewnego czy zasady użytkowania głównego lasu, a także (2) na bardziej kompleksowe wspomaganie ze strony zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych – zwłaszcza w kontekście Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 995/2010 ustanawiającego obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna. Wewnętrzny kodeks handlowy dotyczy bowiem przede wszystkim sprzedaży drewna *sensu stricto* (tj. oznaczania surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców), a tylko w niezbędnym zakresie wykracza poza te zagadnienia.
6. Przy ustalaniu systemu sprzedaży drewna pozyskiwanego przez Lasy Państwowe niezbędne jest uwzględnienie nastę-

pujących uwarunkowań faktycznych oraz prawnych tego systemu:

- 1) sprzedaż drewna jest podstawowym źródłem środków pozwalających na wypełnianie przez Lasy Państwowe misji tego podmiotu, w szczególności w zakresie realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu (przy projektowaniu sposobu sprzedaży drewna nie wolno zatem dążyć tylko do zrównoważenia interesu Skarbu Państwa postrzeganego wyłącznie jako producenta drewna oraz interesu podmiotów, będących nabywcami surowca drzewnego; system sprzedaży drewna w LP musi charakteryzować się najwyższym stopniem bezpieczeństwa, ograniczając do absolutnego minimum możliwość doprowadzania do zakłóceń i perturbacji na rynku surowca drzewnego z uwagi na interes podmiotów uprawnionych do korzystania z użyteczności wynikających z realizacji przez LP pozaprodukcyjnych funkcji lasu);
- 2) przy sprzedaży surowca drzewnego występuje systemowa, mająca swoje silne uwarunkowania przyrodnicze, nierównowaga strony podażowej i popytowej (zasady i sposób sprzedaży drewna jako części składowej gospodarki leśnej powinny cechować się ograniczeniem do minimum niebezpieczeństwa spowodowania zaburzeń na rynku drzewnym, na przykład poprzez doprowadzenie do masowego upadku stałych kontrahentów przy częściowym ich zastąpieniu w okresie koniunktury przez podmioty sezonowe, istotnie ograniczające zwykle swoją działalność na względnie dużą skalę w okresach dekoniunktury);
- 3) istnieje fundamentalna sprzeczność między postulatem całkowitego „urynkowienia” sprzedaży drewna jako dobra systemowo deficytowego a skutkami realizacji tego postulatu, które to skutki nie tylko w krótkim czasie uniemożliwiłyby wypełnianie przez Lasy Państwowe misji stabilizacyjno-rozwojowej na terenach niezurbanizowanych (zjawisko upadku wielu podmiotów w wyniku „wyszczającego” przebijania cen przy praktycznym braku możliwości nabywania drewna z wykorzystaniem innych źródeł zaopatrzenia; brak możliwości zapewnienia surowca drzewnego dla miejscowej ludności, jeżeli zagospodarowanie surowca drzewnego i w tym zakresie miałoby zostać „urynkowane”), lecz także (raczej wcześniej niż później) „uderzyłyby” w interes ekonomiczny Skarbu Państwa, m.in. poprzez: (1) konieczność odstąpienia przez Lasy Państwowe jako reprezentanta Skarbu Państwa od utar-

tych zwyczajów kupieckich i następujące w ślad za tym (2) zjawisko zmajoryzowania rynku drzewnego przez stosunkowo niewielkie zgrupowanie partnerów handlowych (w następstwie upadku wielu podmiotów, prowadzących zakupy drewna na małą skalę);

- 4) przy sprzedaży drewna nie ma możliwości kształtowania ceny równowagi między popytem a podażą z wykorzystaniem mechanizmów wolnorynkowych. Próba zbywania na zasadach wolnego rynku surowca drzewnego jako dobra systemowo rzadkiego musi nieuchronnie prowadzić do kurczenia się oraz nienaturalnego monopolizowania bazy nabywców drewna;
  - 5) po niepowodzeniu eksperymentu prawie pełnego urynkwienia sprzedaży drewna w latach 2009–2012, system sprzedaży drewna, obowiązujący od roku 2013, w istotnym zakresie okazał się powrotem do rozwiązań z lat 2007 i 2008; ochrona tych rozwiązań przed zaskarżeniem do UOKiK wymaga dokonania w nim pewnych zmian i uzupełnień, przy czym docelowo jest pożądane (choć nie bezwzględnie konieczne już obecnie), aby rozwiązania te zostały dodatkowo „zabezpieczone” kilkoma przepisami prawnymi, które powinny zostać wprowadzone do ustawy o lasach w ramach nowelizacji tego aktu prawnego;
  - 6) z przyczyn obiektywnych brak jest możliwości nadania systemowi sprzedaży drewna cech pełnego uporządkowania, małej zmienności w czasie oraz należytej przewidywalności;
  - 7) jeżeli dany system funkcjonalny ze swojej istoty i uwarunkowań nie może być (tak jak system sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe) zaprojektowany jako system o wysokiej entropii, stabilności, pozytywnej autonomiczności oraz dużej przewidywalności – najbardziej racjonalnym rozwiązaniem jest przeniesienie umocowania do ustalania tego systemu (w szczególności) na poziom podmiotów „bezpośrednio zainteresowanych” (z unormowaniem w przepisach prawa powszechnego jedynie kwestii o generalnym znaczeniu); takie rozwiązanie pozwala na szybką aktualizację i konkretyzację tego systemu w reakcji na zmianę jego obiektywnych uwarunkowań;
  - 8) stanowienie systemu sprzedaży drewna powinno pozostać właściwością Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
7. Przy kształtowaniu (projektowaniu) systemu sprzedaży drewna jako aktu ogólnego zarządu stanowionego przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych niezbędne jest uwzględnienie uwarunkowań wynikających z przepisów Ustawy o ochronie konsumentów i konkurencji, Ustawy o cenach, a także Kodeksu cywilnego. Analiza tych przepisów i wywody, będące następstwem tej analizy, prowadzą do następujących konkluzji:
- 1) **[ustalenie przez Dyrektora Generalnego LP reguł wewnątrzinstytucjonalnych sprzedaży drewna a samodzielność nadleśnictw przy sprzedaży drewna]** – uprawnienie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do ustalania systemu sprzedaży drewna obowiązującego w Lasach Państwowych „samo z siebie” w żadnym zakresie nie jest naruszeniem samodzielności nadleśnictw w zakresie sprzedaży drewna. Samodzielność prowadzenia sprzedaży drewna przez nadleśnictwa nie może oczywiście oznaczać samowoli co do kształtowania procedur prowadzenia tej sprzedaży – m.in. ze względu na to, że zasada samofinansowania działalności odnosi się do Lasów Państwowych, a nie do poszczególnych nadleśnictw;
  - 2) **[nadleśnictwa jako konkurenci przy sprzedaży drewna]** – samodzielność prowadzenia sprzedaży drewna przez nadleśnictwa sprawia, że jest możliwe doprowadzenie do faktycznej konkurencji pomiędzy tymi przedsiębiorcami; na nieporozumieniu polega dążenie do konstruowania

sposobu sprzedaży drewna w taki sposób, aby doszło do wyeliminowania tego pożądanego zjawiska przy sprzedaży drewna, zwłaszcza w polskich realiach, oznaczających wytworzenie surowca drzewnego praktycznie w ramach tylko jednego podmiotu gospodarczego, tj. w ramach Lasów Państwowych;

- 3) **[reguła wewnątrzinstytucjonalna wspólnej platformy informacyjnej oraz jednoczesności wystawiania drewna do sprzedaży warunkiem zachowania relacji konkurencji pomiędzy nadleśnictwami]** – utrzymanie dotychczasowej reguły wewnątrzinstytucjonalnej jednoczesnego oferowania do sprzedaży drewna danej grupy handlowo-gatunkowej z wykorzystaniem wspólnej platformy leśno-drzewnej jest podstawowym warunkiem doprowadzenia do faktycznego zjawiska konkurencji między nadleśnictwami przy sprzedaży surowca drzewnego. Jakkolwiek oferowanie do sprzedaży surowca drzewnego (o substytucyjnym charakterze) jednocześnie na wszystkich rynkach lokalnych surowca drzewnego sprawia, że formalne wyodrębnianie rynków właściwych, „wykraczających” poza zasięg terytorialny nadleśnictwa (poprzez grupowanie nadleśnictw, dostatecznie homogenicznych pod względem warunków konkurencji przy sprzedaży drewna) nie ma praktycznego uzasadnienia (nabywcy tworzą w istocie takie zgrupowania w swojej „jaźni”, dokonując wyboru ofert sprzedaży) oraz jakkolwiek traktowanie zasięgu terytorialnego nadleśnictwa jako najbardziej praktycznej jednostki terytorialnej przy wyodrębnianiu rynków właściwych z punktu widzenia kryterium geograficznego sprawia, że formalnie (z prawnego punktu widzenia) nadleśnictwa nie są konkurentami, to jednak jednoczesność wystawiania ofert na wspólnej platformie informacyjnej rodzi zjawisko konkurencji pomiędzy nadleśnictwami w wymiarze praktycznym (nabywcy analizują oferty, „przebiegają” te oferty i „obstawiają” oferty najbardziej dla nich korzystne);
- 4) **[rozwiązania na rzecz samodzielności nadleśnictw przy sprzedaży drewna oraz na rzecz nadleśnictw jako konkurentów przy sprzedaży drewna]** – możliwość kształtowania przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych systemu sprzedaży drewna w LP w maksymalnym możliwym zakresie należy wykorzystać do wykreowania takich rozwiązań, które co najmniej nie doprowadzą do pogorszenia stopnia konkurencyjności pomiędzy nadleśnictwami jako zbywcami surowca drzewnego – w szczególności możliwość tę należy wykorzystać do: (1) wykreowania swoistej ściany ogniowej (*firewall*) pomiędzy poszczególnymi nadleśnictwami, a także pomiędzy nadleśnictwami a regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych, aby działania nadleśnictw przy oferowaniu surowca drzewnego do sprzedaży miały charakter działań suwerennych (oczywiście w takim stopniu, w jakim jest to możliwe ze względu na zasadę osiągnięcia w LP efektu samofinansowania działalności nie w poszczególnych nadleśnictwach, lecz w skali całych Lasów Państwowych), (2) wykreowania „instytucji” cen stanu „równowagi”, przy czym chodzi tu o to, aby ceny te były odpowiednio regionalizowane (chodzi o to, aby każde z nadleśnictw według standardowego algorytmu ustalało cenę stanu „równowagi”, poniżej której nie należy określać ceny proponowanej na zgrupowaniu rynków podstawowych, co nie oznacza, że zabronione miałyby być zbywanie drewna poniżej tej ceny);
- 5) **[szeroka konsultacja kooperacyjna drogą do kreowania wewnątrzinstytucjonalnych reguł sprzedaży drewna]** – jeżeli ustalenie systemu sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe ma pozostać właściwością Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, to dokonywanie tego po szerokiej konsultacji z izbami gospodarczymi (ale także z podmiotami reprezentującymi interesy podmiotów upraw-

nionych do korzystania z nierzeczowych świadczeń lasu, w tym: (1) ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami działającymi na rzecz zrównoważonego leśnictwa, (2) z ekologicznymi organizacjami pozarządowymi, „skupiającymi szczególną uwagę” na leśnictwie, (3) reprezentacjami podmiotów zajmujących się działalnością w zakresie turystyki leśnej itp.) jest nieuchronne, a nawet konieczne. Konsultacje takie powinny mieć charakter powszechny – w tym znaczeniu, że do uczestnictwa w tych konsultacjach powinni być zapraszani wszyscy zainteresowani. Ze względu na to, że nie wszystkie podmioty zainteresowane zakupem surowca drzewnego są zrzeszone w izbach gospodarczych, należy powrócić do rozwiązań obowiązujących w roku 2007, przewidujących możliwość i „zachęcających” do tworzenia stowarzyszeń zwykłych lub zawierania aktów cywilnoprawnych między (nawet nielicznymi) podmiotami przemysłu drzewnego, niezrzeszonymi w organizacjach samorządu gospodarczego – celem zapewnienia sobie przez te podmioty możliwości udziału w pracach nad systemem sprzedaży drewna w LP. Urzeczywistnienie koncepcji powszechnego charakteru konsultacji w sprawie reguł wewnątrzinstytucjonalnych sprzedaży drewna wymaga niewątpliwie uwzględnienia okoliczności, że potencjalnymi nabywcami surowca drzewnego, oferowanego do sprzedaży przez Lasy Państwowe, są podmioty działające za granicą (w tym zrzeszone w zagranicznych organizacjach samorządu gospodarczego lub niekorzystające z możliwości takiego zrzeszenia się), jak również podmioty krajowe i zagraniczne dopiero planujące rozpoczęcie działalności obejmującej zakup surowca drzewnego w LP. Dlatego niezbędne jest uzupełnienie ww. rozwiązań, obowiązujących w roku 2007, o kolportaż komunikatów jako formy **blankietowego** zaproszenia tych potencjalnych nabywców drewna w LP do udziału w procesie konsultacyjnym w sprawie sposobu sprzedaży drewna przez LP. Docelowo pożądanym byłoby, choć nie bezwarunkowo dziś konieczne (niezbędne), aby kształtowanie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych sposobu sprzedaży drewna pozyskiwanego przez Lasy Państwowe z uwzględnieniem obowiązku ww. powszechnych konsultacji zostało prawnie usankcjonowane;

6) **[realny zakres konsensusu w sprawie sposobu sprzedaży drewna]** – osiągnięcie satysfakcjonującego konsensusu w sprawie systemu sprzedaży drewna przez LP poprzez wykorzystanie mechanizmu ww. powszechnych konsultacji jest mało realne. Należy przyjąć, że „zawsze” znajdują się podmioty, które będą podnosić, że w konsultacjach takich nie brały udziału. Nawet wówczas, gdy udział w konsultacjach będzie miał charakter dostatecznie powszechny, jest mało prawdopodobne, aby ich efektem była pełna (a tym bardziej prawnie sformalizowana) zgoda stron co do szczegółowych rozwiązań dotyczących systemu sprzedaży drewna przez LP. Należy z góry przyjąć, że bezpośrednie lub odbywające się za pośrednictwem środków komunikacji internetowej spotkania uczestników procesu konsultacyjnego w sprawie sposobu sprzedaży drewna przez LP będą w istocie rejestrowanymi recenzjami propozycji Lasów Państwowych w jej kolejnych modyfikacjach. Oznacza to, że w procesie konsultowania systemu sprzedaży drewna w LP *de facto* będzie możliwe doprowadzenie do stanu prawnego i faktycznego, charakteryzującego się najwyższym (z możliwych do uzyskania) stopniem aprobaty dla finalnej propozycji Lasów Państwowych, przy czym należy mieć na względzie, że zgodnie z linią orzecznictwa sądów administracyjnych (zob. Aneks nr 1 do niniejszego załącznika) każdy podmiot niezadowolony z systemu sprzedaży drewna, systemu ustalonego w Lasach Państwowych, ma możliwość dochodzenia swoich „racji” na drodze postępowania przed sądami gospodarczymi, a nadto przy-

sługuje mu prawo skargi do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;

- 7) **[rozwiązania zabezpieczające przed zarzutem zakłócenia konkurencji na drodze szerokich konsultacji w sprawie dochodzenia do wewnątrzinstytucjonalnych reguł sprzedaży drewna]** – procedura konsultacyjna w sprawie systemu sprzedaży drewna przez LP, a także jej rezultaty nie mogą oznaczać ani skutkować ograniczeniem konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego, w szczególności nie mogą doprowadzać do nadużywania pozycji dominującej przez nadleśnictwa. Należy przyjąć, że jest możliwy system sprzedaży drewna, ustalony w następstwie mniej lub bardziej pełnej akceptacji ze strony zainteresowanych stron, nienaruszający konkurencji, przy czym już przy kształtowaniu takiego systemu Lasy Państwowe powinny być z ostrożności przygotowane analitycznie do przeprowadzenia (w razie takiej potrzeby lub konieczności) dowodu, że w następstwie procesu konsultacyjnego – *de facto* lub/oraz *de iure* – nie dochodziło do zawierania oraz nie doszło do zawarcia niedozwolonych porozumień w sprawie sposobu sprzedaży drewna przez LP, a dodatkowo należy dążyć do tego, aby system sprzedaży drewna w sposób wystarczający wyczerpywał hipotezę art. 8 ust. 1 Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Należy zatem dążyć do kształtowania systemu sprzedaży drewna w LP, który (1) zapewni postęp gospodarczy, (2) równoważy korzyści zbywców, nabywców surowca drzewnego oraz innych beneficjentów świadczeń dostarczanych przez LP, (3) nie nakłada na zainteresowanych przedsiębiorców nadmiernych ograniczeń i ciężarów, (4) nie stwarza tym przedsiębiorcom możliwości wyeliminowania konkurencji na rynku właściwym. Jest oczywiste, że w odniesieniu do systemu sprzedaży drewna spełnienie tych warunków (zwłaszcza warunków od 2 do 4) najprościej osiągnąć poprzez stworzenie możliwości i doprowadzenie do udziału w procesie konsultacyjnym ogółu podmiotów, będących aktualnymi oraz potencjalnymi nabywcami surowca drzewnego w Lasach Państwowych;
- 8) **[o potrzebie przywrócenia instytucji Komisji Drzewnej]** – w ramach dochodzenia do docelowej wersji systemu sprzedaży drewna reaktywowanie Komisji Drzewnej należy uznać za naturalną konsekwencję przyjęcia rozwiązania, polegającego na określaniu tego systemu na drodze powszechnych konsultacji z interesariuszami. Docelowo byłoby pożądanym, aby działanie Komisji Drzewnej zostało prawnie usankcjonowane poprzez nowelizację ustawy o lasach;
- 9) **[rynk właściwe surowca drzewnego z geograficznego punktu widzenia]** – nieuprawnione jest traktowanie całego obszaru kraju jako terenu, charakteryzującego się zbliżonymi warunkami konkurencji przy sprzedaży danej grupy handlowo-gatunkowej drewna. Z geograficznego punktu widzenia rynki właściwe surowca drzewnego są rynkami lokalnymi. Jakkolwiek z teoretycznego punktu widzenia można wyodrębnić rynki właściwe surowca drzewnego z zastosowaniem tzw. metody skupień (poprzez grupowanie nadleśnictw o podobnych warunkach konkurencji), to najbardziej racjonalne jest przyjęcie założenia, że w Polsce tyle jest rynków właściwych surowca drzewnego, ile jest nadleśnictw oraz parków narodowych, a obszar geograficzny danego rynku właściwego pokrywa się z zasięgiem terytorialnym nadleśnictwa lub parku narodowego (odpowiednio);
- 10) **[ogólnie uwarunkowania i założenia, jakie należy przyjmować przy wyodrębnianiu rynków właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia kryterium produktowego]** – przy kształtowaniu systemu sprzedaży drewna w jego wersji docelowej należy unikać rozwiązań, które mogłyby skutkować nagłym naruszeniem aktualnej

stabilności rynków właściwych surowca drzewnego. Równie niepożądane jest „konserwowanie” aktualnej stabilności na rynkach właściwych surowca drzewnego. Restrukturyzacja krajowych rynków surowca drzewnego powinna mieć zatem charakter ewolucyjny. Utrzymanie należytej stabilności rynków właściwych surowca drzewnego w powiązaniu z ich bardzo ewolucyjną restrukturyzacją nie powinno tamować postępu technicznego i gospodarczego oraz rozwoju przez zwiększanie produkcji, a ponadto nie powinno uniemożliwiać inicjowania (w tym w poszanowaniem art. 87 Traktatu ustanawiającego UE) zakupów surowca drzewnego na polskich rynkach surowca drzewnego przez podmioty opierające dotychczasową swoją działalność na ich rodzimych lub zagranicznych bazach surowcowych. Postęp techniczny oraz rozwój przez zwiększanie produkcji w oparciu o krajową bazę surowcową może następować w granicach średniorocznego możliwego przyrostu pozyskania drewna z tytułu zwiększania się etatu użytkowania głównego lasu w nowo urządzanych nadleśnictwach (lub w nadleśnictwach obejmowanych aneksami planu urządzenia lasu). Inicjowanie zakupów surowca drzewnego na polskich rynkach surowca drzewnego przez podmioty opierające dotychczasową swoją działalność na niepolskich bazach surowcowych może następować z wykorzystaniem takiej ilości drewna, pozyskiwanego w Lasach Państwowych, która dla tych zagranicznych podmiotów nie będzie oznaczać wystąpienia u nich renty różniczkowej z tytułu możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb surowcowych na niepolskich rynkach drewna („podstawowe potrzeby surowcowe zaspokajam na obcych rynkach właściwych surowca drzewnego, a przy niewłaściwie skonstruowanym systemie sprzedaży drewna w LP mogę uzyskać pozycję uprzywilejowaną w konkurencji ze stałymi kontrahentami LP”). Biorąc pod uwagę, że corocznie pojawia się w Lasach Państwowych określona ilość drewna niepełnowartościowego, wyczerpującego znamiona drewna energetycznego, a ponadto mając na względzie, że co pewien czas polskie lasy są nawiedzane przez „kataklizmy” naturalne, których skutkiem jest pojawianie się niejednokrotnie bardzo znaczących ilości drewna pokłeskowego (które po długotrwałym przechowywaniu staje się drewnem niepełnowartościowym) – niezbędne jest wykreowanie rynków właściwych drewna niepełnowartościowego. Wykreowanie takiego zgrupowania rynków właściwych surowca drzewnego należy uznać za rozwiązanie, które bardzo często będzie okazywać się praktycznie jedynym sposobem na zagospodarowanie wyżej wymienionego (zdeprecjonowanego) pokłeskowego surowca drzewnego;

- 11) **[główne zgrupowania rynków właściwych surowca drzewnego, wymagające wyodrębnienia]** – przy kształtowaniu systemu sprzedaży drewna (z produktywnego punktu widzenia) nieodzowne jest wyodrębnienie m.in. następujących zgrupowań rynków właściwych surowca drzewnego: (1) zgrupowania rynków właściwych surowca drzewnego, służących podstawowemu zaopatrywaniu się w surowiec drzewny przez kontrahentów Lasów Państwowych należących do sektora przedsiębiorców lub będących przedsiębiorcami należącymi do sektora gospodarstw domowych (zwanych także rynkami podstawowymi), (2) zgrupowania rynków właściwych surowca drzewnego, służących realizacji przez nabywców, o których mowa w ppkt (1), postępu i rozwoju wymagającego zwiększania zakupów surowca drzewnego (zwanych także rynkami dla rozwoju), (3) zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego cennego i o specyficznych (unikatowych) właściwościach, służącego między innymi do wytwarzania okleiny, sklejki oraz wyrobów łuszczarskich (zwanych dalej rynkami drewna szczegółnego), (4) zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego przeznaczanego do zakupu przez osoby fizyczne i

jednostki instytucjonalne nienależące do sektora przedsiębiorców ani do sektora gospodarstw domowych prowadzących pozarolniczą działalność wytwórczą (zwanych dalej rynkami detalicznymi), (5) zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego na własne potrzeby wewnątrzinstytucjonalne (1a) drewno do przerobu pierwiastkowego /wyroby na sprzedaż/, 1b) drewno do innego przerobu mechanicznego /wyroby na sprzedaż/, 1c) drewno do przerobu pierwiastkowego i innego przerobu mechanicznego z wykorzystaniem półproduktów do dalszego przetwarzania /wyroby końcowe na sprzedaż/, 1d) drewno do zużycia opałowego przez nadleśnictwo, 1e) drewno do zużycia na potrzeby ognisk edukacyjnych, integracyjnych oraz związanych z rekreacją i turystyką, w tym turystyką myśliwską 1f) drewno do zużycia dla wytworzenia elementów wykorzystywanych w toku działalności prowadzonej przez nadleśnictwo /elementy wykorzystywane do gradzenia upraw, elementy indywidualnej ochrony lasu przed zwierzyną, elementy infrastruktury łowieckiej, elementy infrastruktury edukacyjnej, elementy pozostałej infrastruktury/, 1g) drewno zbywane na rzecz innych jednostek organizacyjnych 1z zastrzeżeniem zbywania drewna do jednostek organizacyjnych legitymowanych prawem nabycia uzyskiwanym w następstwie cesji stanowiącej przez nabywców zewnętrznych/, 1i) drewno służące realizowaniu świadczeń deputatowych, 1j) drewno służące zaspokajaniu świadczeń deputatowych w odniesieniu do pracowników innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, 1k) drewno służące zaspokajaniu świadczeń serwitutowych, 1l) drewno pozostawiane do naturalnego rozkładu dla kształtowania biotopu oraz różnorodności biologicznej w lasach, (6) zgrupowanie rynków drewna niepełnowartościowego (zwanych dalej rynkami drewna niepełnowartościowego), (7) zgrupowanie rynków właściwych drewna pojawiającego się *ad hoc* lub trudno zbywalnego (zwanych dalej rynkami uzupełnień), (8) zgrupowanie rynków właściwych drewna związanego ze stanami siły wyższej (przy czym nie może ująć uwadze, że postępowanie w stanach siły wyższej może kreować drewno podlegające kierowaniu na rynek drewna niepełnowartościowego), (9) rynek węgla drzewnego i innych produktów niszowych. Docelowo byłoby pożądane, aby tworzenie zgrupowań rynków właściwych surowca drzewnego przy sprzedaży surowca drzewnego, pozyskiwanego przez Lasy Państwowe, zostało prawnie usankcjonowane na drodze nowelizacji Ustawy o lasach;

- 12) **[pule drewna kierowane na poszczególne rynki właściwe powinny mieć uzasadnienie merytoryczne]** – procedura podziału drewna możliwego do pozyskania i sprzedaży w danym roku gospodarczym nie może być poczytywana oraz interpretowana jako działanie prowadzące w sposób świadomy do wywołania zjawiska sztucznego popytu. Przydział pul drewna do poszczególnych rynków właściwych musi być dokonywany w oparciu o mocne przesłanki merytoryczne. W szczególności na rynki rozwoju należy kierować tylko taką ilość surowca drzewnego, która wynika z możliwości średniorocznego przyrostu pozyskania drewna wskutek przyrostu etatu miąższościowego użytkowania głównego lasu w nowo urządzonych nadleśnictwach (lub w nadleśnictwach obejmowanych aneksami do planu urządzenia lasu);
- 13) **[rynek dla rozwoju uzasadnia limitowanie ilości surowca drzewnego możliwego do zakupu na rynku podstawowym]** – wyodrębnienie zgrupowania rynków dla rozwoju sprawia, że ograniczenia co do możliwości dokonywania zakupów surowca drzewnego przez stałych kontrahentów LP na rynkach podstawowych (do zwyczajowego ich poziomu) stają się merytorycznie uzasadnione; takie rozwiązanie pozwala na utrzymanie na względnie stałym poziomie dotychczasowej stabilności rynku drewna w Polsce, a jednocześnie umożliwia rozwój poprzez postęp techniczny i

zwiększanie produkcji – lecz w takim zakresie, w jakim wynika to z uwarunkowań przyrodniczych;

- 14) **[dodatково uzasadnienie co do potrzeby wyodrębnienia rynków dla rozwoju]** – przy stałej podaży surowca drzewnego urzeczywistnianie postępu technicznego o charakterze endogenicznym oraz realizacja ww. procesów inwestycyjnych (nie wiążących się z dokonywaniem postępu technicznego *sensu stricto*) w sposób oczywisty (w następstwie pogłębienia się systemowej nierównowagi strony podażowej i popytowej) nieuchronnie musi wiązać się z naruszeniem dotychczasowej stabilności rynku drzewnego (łącznie z opcją pewnej utraty lub ograniczenia dotychczasowego poziomu zakupów przez stałych kontrahentów LP, co nie leży w interesie Skarbu Państwa reprezentowanego przez Lasy Państwowe), chyba że postęp techniczny oraz zwiększanie zapotrzebowania na surowiec drzewny będzie następować z wykorzystaniem odrębnych rynków właściwych surowca drzewnego (właśnie rynków dla rozwoju);
- 15) **[ryniki właściwe surowca drzewnego jako rynki pokrywające się z zasięgiem terytorialnym poszczególnych nadleśnictw tworzą naturalne zabezpieczenie przed niedozwolonym podziałem rynku]** – przepisy dotyczące ochrony konkurencji sprzeciwiają się dzieleniu rynku właściwego: (1) na strefy wpływów, (2) według asortymentu produkcji oraz (3) według kontrahentów. Przyjęcie, że z geograficznego punktu widzenia rynkiem właściwym surowca drzewnego jest rynek pokrywający się z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa sprawia, iż podział ze względu na strefy wpływów jest podziałem naturalnym; to nabywcy, biorąc pod uwagę przede wszystkim koszty transportu, oceniają, czy jest korzystne obkładanie danego nadleśnictwa ofertą zakupu. Uwarunkowania przyrodnicze decydują z kolei, jakie sortymenty surowca drzewnego są wytwarzane w danym nadleśnictwie, przy czym obowiązujące zasady klasyfikacji jakościowo-wymiarowej drewna nie pozwalają na dowolne manipulowanie ściętymi pniami drzew (na przykład nie pozwalają na wyrabianie papierówki z drewna o cechach drewna tartacznego). Przyjęcie, że rynek właściwy surowca drzewnego z geograficznego punktu widzenia jest rynkiem pokrywającym się z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa, uniemożliwia dokonywanie podziału rynku właściwego z punktu widzenia kontrahentów. Można oczywiście ukształtować system sprzedaży drewna, stanowiący, że na danym rynku właściwym nie będą mogły dokonywać zakupów surowca drzewnego podmioty A, B i C, choć są one do tego uprawnione (ze względu na charakter – specyfikę – danego rynku właściwego). Ale taka praktyka nie polegałaby na podziale rynku właściwego, związanego z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa, lecz na naruszeniu konkurencji poprzez pozbawienie niektórych podmiotów prawa do zakupu surowca drzewnego na tymże rynku (naruszenie konkurencji poprzez ograniczanie dostępu do rynku właściwego lub eliminowanie z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem). Jeżeli przyjąć rozszerzająco, że z geograficznego punktu widzenia rynkiem właściwym surowca drzewnego jest zgrupowanie (homogenicznych pod względem warunków konkurencji) zasięgów terytorialnych określonej liczby nadleśnictw, to podział tak rozumianego rynku właściwego poprzez podział kontrahentów istotnie może wchodzić w grę. Jest to oczywiście możliwość wyłącznie teoretyczna, albowiem od roku 2007 we wszystkich dotychczasowych wersjach systemu sprzedaży drewna „nie przydzielano” kontrahentów do poszczególnych nadleśnictw. Kontrahentom nadawano uprawnienie do wyboru nadleśnictwa, w którym chcą dokonać zakupu surowca drzewnego;
- 16) **[reguła wewnątrzinstytucjonalna „zasięg terytorialny nadleśnictwa = jeden rynek właściwy surowca drzew-**

nego z geograficznego punktu widzenia” nie różnicuje przedsiębiorców pod warunkiem konkurencji ze względu na skalę zakupów] – nabywcy dokonujący zakupów surowca drzewnego w bardzo dużych ilościach są zmuszeni do składania ofert zakupu w wielu nadleśnictwach. Dolegliwość tę istotnie niweluje reguła wewnątrzinstytucjonalna składania zapotrzebowania na surowiec drzewny przez jednostki wewnętrzne (jednostki lokalne) przedsiębiorców, jeżeli stanowią one wyodrębnione geograficznie miejsca dostawy oraz wykorzystywania gospodarczego surowca drzewnego. Z drugiej strony (1) duża skala zapotrzebowania na surowiec drzewny, oznaczająca konieczność nabywania drewna w bardzo wielu nadleśnictwach, minimalizuje w sposób bardzo istotny prawdopodobieństwa wystąpienia w odniesieniu do największych zakładów przemysłu drzewnego efektu redukcji ofert zakupowych (co stawia przecież te zakłady w korzystniejszej sytuacji rynkowej w stosunku do innych potencjalnych nabywców), (2) przy nieuchronnym (postulowanym, oczekiwanym przez nabywców drewna i pożądanym) wprowadzeniu (przy deklarowanej pomocy LP) do praktyki gospodarczej aplikacji informatycznych wspomagających projektowanie ofert zakupowych, konieczność ofertowania z wykorzystaniem portalu leśno-drzewnego w bardzo wielu nadleśnictwach powinna przestać być *de facto* realną uciążliwością. Sprawia to, że kosztem praktycznie nieistotnego zwiększenia wysiłku przy składaniu ofert zakupowych duże zakłady przemysłu drzewnego mają nawet w pewnym zakresie lepsze warunki konkurencji w porównaniu z podmiotami przemysłu „drzewnego”, składającymi oferty zakupowe w mniejszej liczbie nadleśnictw. Uprzywilejowanie to wynika ze zmniejszonego ryzyka wystąpienia wyżej wymienionego efektu redukcji ofert zakupowych (im większa liczba ofert zakupowych – tym mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia efektu ich redukcji). Przy szczególnych rozwiązaniach w ramach systemu sprzedaży drewna, przewidujących możliwość śledzenia na bieżąco przez podmioty przemysłu drzewnego swojej sytuacji zaopatrzeniowej po złożeniu ofert zakupowych – z opcją ich ciągłego korygowania dla poprawy tejże sytuacji – duże zakłady przemysłu drzewnego są zmuszone do monitorowania „losów” swoich ofert nie w jednym czy kilku, lecz w kilkudziesięciu, a nawet w większej liczbie nadleśnictw. Zakłady przemysłu drzewnego (nie tylko te największe) powinny mieć możliwość korzystania z własnych lub opracowanych przez LP aplikacji informatycznych, optymalizujących online korektę ofert zakupowych. Chociaż docelowe używanie takich narzędzi będzie prowadzić do istotnego złagodzenia uciążliwości związanych z koniecznością śledzenia „losów” i korygowania przez duże zakłady przemysłu drzewnego jednocześnie bardzo wielu ofert zakupowych, to i tak (z tego punktu widzenia) duże zakłady przemysłu drzewnego mają (i mieć będą) bardziej uciążliwą drogę dojścia do umów sprzedaży drewna aniżeli droga podmiotów „oferujących” w stosunkowo małej liczbie nadleśnictw.

Konkludując – nie ma podstaw do twierdzenia, że zróżnicowanie podmiotów przemysłu drzewnego pod względem liczby ofert zakupowych (do sporządzania których są one obowiązane w dążeniu do zaspokojenia swojego zapotrzebowania na surowiec drzewny) stanowi czynnik generujący (istotne ze względu na ewentualny zarzut naruszenia konkurencji) zróżnicowanie warunków zawierania umów kupna-sprzedaży surowca drzewnego. Korzyści oraz uciążliwości z tym związane ulegają bowiem wzajemnemu znoszeniu się;

- 17) **[skala zakupów surowca drzewnego uzasadnia pewne dogodności dla nabywców dużych ilości surowca drzewnego]** – jest oczywiste, że nieprawidłowe byłoby

wykreowanie wymogu, aby podmioty nabywające drewno dajmy na to w stu pięćdziesięciu nadleśnictwach podpisywały po zakończeniu procedowania internetowej umowy z każdym z nadleśnictw z osobna, podczas gdy jest możliwe podpisanie imieniem poszczególnych nadleśnictw jednej umowy na szczeblu krajowym lub siedemnastu umów na szczeblu poszczególnych regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Z punktu widzenia wymogu tej samej uciążliwości realizacji umów byłoby również nieuzasadnione wymaganie od nabywcy „pozyskania” stu pięćdziesięciu gwarancji bankowych, podczas gdy jest przecież możliwe inne rozwiązanie, polegające mianowicie na przedłożeniu jednej gwarancji bankowej na kwotę równą sumarycznej wartości drewna, planowanego przez niego do zakupu w Lasach Państwowych, choćby (co też nie jest rozwiązaniem „idealnym”) z późniejszym odpowiednim „rozdzieleniem” praw z tej gwarancji do poszczególnych nadleśnictw (proporcjonalnie do wartości drewna do sprzedania na rzecz tego nabywcy przez poszczególne nadleśnictwa);

- 18) **[o bezwzględnej potrzebie utrzymania rozwiązania, polegającego na wyodrębnieniu rynków właściwych surowca drzewnego według kryterium produktowego w oparciu o tzw. grupy handlowo-gatunkowe]** – z punktu widzenia kryterium substytucyjności towarów oferowanych do sprzedaży na danym rynku najwyższy stopień homogeniczności wykazują oczywiście partie surowca drzewnego (czy wręcz poszczególne „sztuki” drewna) tego samego gatunku, należące do jednej klasy jakościowo-wymiarowej. Wyodrębnianie (z produktowego punktu widzenia) rynków właściwych surowca drzewnego w oparciu o przynależność surowca drzewnego do tego samego gatunku i do tej samej klasy jakościowo-wymiarowej byłoby rozwiązaniem trudnym do zaakceptowania z praktycznego punktu widzenia. Byłoby to rozwiązanie zupełnie nieracjonalne. Utrzymanie reguły wewnętrzzinstytucjonalnej, iż z produktowego punktu widzenia rynki właściwe surowca drzewnego są wyodrębniane na podstawie tzw. grup handlowo-gatunkowych, jest praktyczną koniecznością, oczywiście z zachowaniem zasady „za partię drewna płacę cenę z uwzględnieniem rzeczywistego (wynikowego) udziału poszczególnych klas jakościowo-wymiarowych drewna w tejże partii”);
- 19) **[profesjonalizacja rynków właściwych z produktowego punktu widzenia]** – w sytuacjach, w których postęp techniczny (lub gospodarczy) jest przy sprzedaży drewna związany z nowymi „pomysłami” technologicznymi na wykorzystywanie drewna danej grupy handlowo-gatunkowej, w pierwszej kolejności należy podejmować próby „profesjonalizacji” dotychczasowego podziału surowca drzewnego na omawiane grupy handlowe (poprzez wyodrębnianie nowych grup z grup istniejących), a dopiero z braku takiej możliwości można rozważać kształtowanie systemu sprzedaży drewna, naruszającego zasady konkurencji w imię postępu technicznego lub gospodarczego. Praktyczne wyeliminowanie drewna pełnowartościowego jako źródła energii odnawialnej nie oznacza oczywiście, że w ramach „profesjonalizacji” podziału surowca drzewnego na grupy handlowo-gatunkowe Lasy Państwowe nie powinny dążyć do wyodrębnienia drewna *stricte* energetycznego (obejmującego np. pozostałości drzewne oraz niepełnowartościowe drewno wielkowymiarowe oraz średniowymiarowe, w tym zdeprecjonowane drewno pokłeskowe, którego zagospodarowanie przez LP prawie zawsze napotyka znaczne trudności);
- 20) **[ceny wyjściowe do przetargów na rynkach podstawowych oraz na rynkach dla rozwoju powinny mieć charakter cen proponowanych]** – jeżeli system sprzedaży drewna w LP ma dalej zasadzać się na „obkładaniu” ofertami zakupowymi ofert sprzedaży drewna, wystawianych przez nadleśnictwa, to ceny „wyjściowe”, ustalane przez

nadleśniczych, muszą mieć charakter cen proponowanych (przy cenach proponowanych oferty zakupowe mogą opiewać zarówno na ceny niższe od cen proponowanych, jak i na ceny wyższe od tych cen);

- 21) **[o potrzebie respektowania ustawy o cenach przy uzgadnianiu cen kupna – sprzedaży surowca drzewnego w procesie uzgadniania cen na surowiec drzewny]** – postępowanie dotyczące kształtowania cen na surowiec drzewny sprzedawany przez Lasy Państwowe powinno respektować (i to w pełnym zakresie) zasady i tryb kształtowania cen towarów i usług określone w Ustawie o cenach. W systemie sprzedaży drewna należy przewidzieć, że ceny kupna-sprzedaży między nadleśnictwem jako zbywcą a nabywcą surowca drzewnego powinny być przedmiotem uzgodnień między tymi podmiotami. Jeżeli system sprzedaży drewna nadal ma się opierać na portalu leśno-drzewnym, za najbardziej racjonalne należy uznać następujące rozwiązanie proceduralne: (1) nadleśniczowie w procesie uzgadniania cen powinni proponować cenę sprzedaży drewna, po jakiej są gotowi sprzedać drewno, będąc jednak pod tym względem zobowiązani do zaproponowania warunków cenowych sprzedaży drewna, ustalanych w wykonaniu procedur zawartych w wewnętrznym kodeksie handlowym; propozycja ta powinna być przedstawiana za pośrednictwem portalu leśno-drzewnego, (2) nabywca w odpowiedzi na tę propozycję powinien mieć możliwość przedstawiania, również za pośrednictwem portalu leśno-drzewnego, swoich warunków cenowych, na jakich surowiec drzewny jest gotów zakupić, (3) odpowiedni algorytm powinien generować projekt uzgodnienia warunków cenowych w powiązaniu z ilością surowca drzewnego, możliwego do zakupu po danej cenie, (4) w systemie sprzedaży drewna powinno się przewidzieć obowiązek zaakceptowania warunków cenowych i przez nadleśnictwo, i przez nabywcę. Dopiero po takiej akceptacji proces uzgadniania cen może być uznany za dokonany;
- 22) **[Lasy Państwowe nie mają kompetencji do kreowania cen urzędowych]** – w systemie sprzedaży drewna nieprawidłowe byłoby wykreowanie sprzedaży surowca drzewnego po cenach urzędowych lub po cenach wyczerpujących wszelkie znamiona cen urzędowych. Ponieważ ceny urzędowe mogą być określone w razie szczególnych zagrożeń dla właściwego funkcjonowania gospodarki państwa, a wprowadzenie surowca drzewnego do obrotu takich szczególnych zagrożeń w Polsce nie wywołuje, należy więc przyjąć, że aktualnie nie ma żadnego *ratio legis* przemawiającego za przyjęciem takiego rozwiązania, które przewidywałoby stanowienie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych systemu sprzedaży drewna w powiązaniu z zawarciem w Ustawie o lasach delegacji dla Rady Ministrów do wydawania rozporządzenia w sprawie cen urzędowych na surowiec drzewny, zwłaszcza że zgodnie z art. 50 Ustawy o lasach Lasy Państwowe są obowiązane do samofinansowania swojej działalności poprzez pokrywanie jej kosztów z przychodów własnych. W obowiązującym od kilku lat systemie sprzedaży drewna *de facto* wykreowano instytucję cen urzędowych przy sprzedaży drewna na zgrupowaniu podstawowych rynków właściwych surowca drzewnego: drewno nie może być przez nabywcę zakupione ani po cenie wyższej, ani po cenie niższej aniżeli cena podana przez nadleśnictwo. W ramach dochodzenia do docelowej wersji systemu sprzedaży drewna rozwiązanie to nie powinno być utrzymane;
- 23) **[przy sprzedaży drewna Lasy Państwowe nie powinny posługiwać się cenami minimalnymi]** – według poglądów Urzędu Konkurencji i Konsumentów cena minimalna to „uzgodniona przez przedsiębiorców cena, poniżej której nie mogą być sprzedawane towary. Praktyka taka jest jednym z najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji, ponieważ

w konsekwencji prowadzi do eliminacji rywalizacji między przedsiębiorcami. Dotyczy to zarówno porozumień wertykalnych, jak i horyzontalnych". Przy tak rozległej definicji ceny minimalnej rozwiązanie w zasadach sprzedaży drewna, polegające na podawaniu tzw. ceny wyjściowej (nie będącej ceną proponowaną) co do zasady wyczerpuje znamiona właśnie ceny minimalnej. W wykonaniu zasad sprzedaży drewna, przewidujących instytucję ceny minimalnej, dochodzi do „wymuszonego” uzgodnienia między nabywcą i zbywcą, iż zbywca nie może zgodzić się na cenę niższą niż cena wynikowa, mimo że według nabywcy ta cena niższa jest ceną bardziej słuszną aniżeli cena minimalna. Niewątpliwie takie rozwiązanie zakłóca konkurencję na rynkach właściwych surowca drzewnego. W obowiązującym od kilku lat systemie sprzedaży drewna, na podstawowych rynkach sprzedaży drewna (rynkach, na których operują stali nabywcy) mamy do czynienia nie tylko z ceną minimalną, lecz „usztwioną” ceną minimalną (przypominającą cenę urzędową). Urząd OKiK wyszczególnia jeszcze cenę sugerowaną jako cenę rekomendowaną przez wytwórcę (ma ona jednak zastosowanie praktycznie przy sprzedaży dóbr do pośredników: sprzedając ci deskę, sugerując, że odsprzedają ją na zasadzie dobrowolności po takiej to a takiej cenie);

24) [o **potrzebie weryfikacji procesu ustalania cen na poszczególne klasy jakościowo-wymiarowe przy użyciu wskaźników**] – przepis art. 536 § 1 k.c. pozwala na określanie cen sprzedaży surowca nie wprost, lecz poprzez przywołanie podstawy służącej do jej ustalenia. Przy kształtowaniu systemu sprzedaży drewna przepis art. 536 § 1 k.c. sankcjonuje rozwiązanie, polegające na ustalaniu cen poszczególnych sortymentów wchodzących jako drewno danej klasy jakościowo-wymiarowej w skład określonej grupy handlowo-gatunkowej, poprzez podanie ceny sortymentu wzorcowego tej grupy i wskaźnika przelicznikowego. Na takiej podstawie proceduralnej cena jednostkowa konkretnego sortymentu wchodzącego w skład danej grupy handlowo-gatunkowej stanowi iloczyn ceny sortymentu wzorcowego oraz tego właśnie wskaźnika. Utrzymanie ww. podstawy proceduralnej (jakkolwiek nie mające alternatywy) wymaga wykonania studium analitycznego, którego funkcją powinna być odpowiedź na pytanie, czy stosowane aktualnie wskaźniki przeliczeniowe mają swoje merytoryczno-ekonomiczne uzasadnienie. Wyniki takiego studium powinny być oczywiście przedmiotem posiedzenia (posiedzeń) Komisji Drzewnej;

25) [procedura ustalania ceny proponowanej do przetargów] – brak możliwości doprowadzania do ceny stanu równowagi na drewno z wykorzystaniem mechanizmów „wolnego rynku” zmusza do szacowania tej ceny na drodze swoistej „spekulacji” ekonometrycznej; procedura szacowania ceny stanu równowagi nie powinna jednak doprowadzać do efektu terapii szokowej; analiza przepisów prawa (mających zastosowanie przy ustalaniu systemu sprzedaży drewna przez LP) wskazuje na procedurę ustalania ceny stanu równowagi jako ceny proponowanej do przetargów. Docelowo procedura ta powinna być oczywiście odpowiednio prawnie umocowana (na przykład w Ustawie o lasach).

W ramach systemu informatycznego Lasów Państwowych powinna być stworzona możliwość uruchamiania przez nadleśniczego aplikacji, pozwalającej na ustalanie ceny zakupu, zaoferowanej przez nabywcę poniżej ceny proponowanej, przy której nadleśniczy powinien odmawiać zaakceptowania uzgodnienia co do ceny ze względu na okoliczność możliwego naruszenia przy przyjęciu tej ceny interesu Skarbu Państwa, reprezentowanego przez dane nadleśnictwo. Należy w związku z tym przewidzieć możliwość „internetowego” wzywania nabywcy do rozważenia

podniesienia ceny co najmniej do ceny proponowanej, pod rygorem niezaakceptowania wyników przetargu. Procedura ceny „odmowy” również powinna być prawnie umocowana. I ceny „stanu idealnego, i ceny „odmowy” powinny być przedmiotem prezentacji i dyskusji na Komisji Drzewnej;

26) [o **potrzebie przywrócenia ceny górnej na rynkach podstawowych**] – biorąc pod uwagę zjawisko systemowej nierównowagi pomiędzy stroną podażową a stroną popytową przy sprzedaży drewna w LP, w celu uniknięcia („wyniszczającego” rynek surowca drzewnego) efektu nieracjonalnego „licytowania” cen drewna w górę – w ramach podstawowego trybu sprzedaży nieuchronne jest przywrócenie instytucji cen górnych jako cen funkcjonujących „obok” cen proponowanych („proponuję sprzedaż drewna po cenie X, jednak po cenie nie wyższej niż Y”). Prawna możliwość posłużenia się instytucją ceny górnej jest rozwiązaniem bardzo przydatnym w odniesieniu do podstawowego rynku właściwego sprzedaży drewna, pełniącym funkcję instrumentu zapewniającego umiarkowany charakter zmian restrukturyzacyjnych po stronie stałych nabywców, a jednocześnie chroniącym przed nagłą destabilizacją rynku drzewnego. Leży to w uzasadnionym interesie Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe, a jeżeli kto tego nie rozumie, nie rozumie bardzo specyficznego charakteru rynku drzewnego w Polsce. Cena górna powinna być ustalana na drodze analitycznej, a nie woluntarystycznej (przy prezentowaniu i dyskusowaniu cen górnych podczas posiedzeń Komisji Drzewnej). Z metodycznego punktu widzenia najbardziej właściwe powinno być podejście zakładające ustalanie ceny górnej w podobnej procedurze, w jakiej przewiduje się ustalanie ceny stanu równowagi jako ceny proponowanej – z tym jednak, że cena górna to taka cena, przy której następuje najwyższe z możliwych do zaakceptowania przez przemysł drzewny przesunięcie stanu równowagi rentowej w stronę Lasów Państwowych;

27) [funkcja zespołu opiniodawczo-pomocniczego ds. modelowania matematycznego zjawisk w leśnictwie i związanych z leśnictwem przy ustalaniu cen proponowanych, cen maksymalnych oraz cen odmowy] – zakładając, że procedura ustalania cen na surowiec drzewny (ceny proponowanej, ceny górnej i ceny odmowy) będzie przedmiotem wewnętrznego kodeksu handlowego, jest konieczne, aby konkretyzacja i wykonywanie tej procedury miało charakter profesjonalny. W ślad za powołaniem zespołu opiniodawczo-pomocniczego Dyrektora Generalnego ds. modelowania matematycznego zjawisk w leśnictwie i z leśnictwem związanych (z członkami zespołu w osobach najwybitniejszych specjalistów w zakresie modelowania matematycznego), to właśnie ten zespół (zwany dalej w niniejszym załączniku zespołem modelowania matematycznego) należy uznać za szczególnie predysponowany do konkretyzacji oraz realizowania procedury ustalania ww. cen (proponowanej, górnej i odmowy) na surowiec drzewny na potrzeby poszczególnych lat kalendarzowych.

Co do istoty – cena proponowana, cena górna oraz cena odmowy powinny powstawać w wyniku określonej procedury ekonometrycznej, przewidującej m.in.: (1) ustalenie „objawionych” cen quasi-rynkowych w dotychczasowym handlu surowcem drzewnym, (2) analizę rentowności poszczególnych zgrupowań nabywców surowca drzewnego oraz analizę nadwyżkowości Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych (aktualnej oraz w warunkach wdrożenia planu racjonalizacji kosztów w kręgach nabywców surowca drzewnego oraz w Lasach Państwowych).

Nie ulega wątpliwości, że wykonanie (zrealizowanie) procedury ustalania na dany rok kalendarzowy ceny proponowanej, górnej oraz ceny odmowy nie będzie możliwe bez wykorzystania wiedzy statystycznej, będącej w dyspozycji prawnej i faktycznej Głównego Urzędu Statystycznego.

Ceny proponowane, górne oraz ceny odmowy powinny być oczywiście przedmiotem posiedzeń Komisji Drzewnej. Sama instytucja ceny proponowanej, górnej oraz ceny odmowy powinna być docelowo objęta nowelizacją Ustawy o lasach;

- 28) **[opustы cenowe mogą mieć bardzo ograniczone zastosowanie i nie powinny mieć charakteru wybiórczego]** – wraz z wprowadzaniem przez Lasy Państwowe do praktyki gospodarczej kolejnych wersji systemu sprzedaży drewna izby gospodarcze przemysłu drzewnego zaczęły wysuwać postulat stosowania opustów cenowych w odniesieniu do największych nabywców surowca drzewnego. Pozornie za stosowaniem opustów cenowych wobec dużych nabywców przemawiają mniejsze (teoretycznie) koszty „sprzedaży”, związane z jednym nabywcą, zakupującym w danym nadleśnictwie na przykład 10 tys. m³, aniżeli koszty związane ze sprzedażą 10 nabywcom po 1 tys. m³ surowca drzewnego każdemu z nich. Jednak, po pierwsze, przy informatycznym wspomaganie procesu realizacji sprzedaży drewna w LP wyżej wymieniona okoliczność mniejszych kosztów staje się prawie nieistotna. Po drugie zaś (co ważniejsze) stosowanie opustów cenowych w stosunku do dużych zakładów przemysłu drzewnego argumentowane mniejszą uciążliwością ekonomiczną kooperacji z małą ilością podmiotów (w porównaniu do uciążliwości związanej ze sprzedażą tej samej ilości surowca drzewnego do dużej liczby nabywców) stanowiłoby niewątpliwie impuls do procesu restrukturyzacji rynku surowca drzewnego, polegającej na eliminowaniu z niego (lub zmniejszeniu znaczenia) mikroprzedsiębiorców oraz małych przedsiębiorców przemysłu drzewnego. Obecna struktura nabywców surowca drzewnego w Polsce (oznaczająca „koegzystencję” mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców z dużymi i bardzo dużymi zakładami przemysłu drzewnego) jest strukturą korzystną z punktu widzenia interesu Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe. Nie ma zatem uzasadnienia dla stosowania „preferencyjnych” opustów cenowych w stosunku do dużych zakładów przemysłu drzewnego ze względu na okoliczność, że sprzedaż tej samej ilości surowca drzewnego w ramach kooperacji z mniejszą liczbą większych zakładów przemysłu drzewnego jest związana z mniejszymi ciężarami finansowymi aniżeli przy kooperacji z większą liczbą mniejszych przedsiębiorców. Nie ma też uzasadnienia dla stosowania przy sprzedaży surowca drzewnego systemowych „opustów od ilości” argumentowanych koncentracją w funkcji czasu pozyskania surowca drzewnego w LP czy sezonowym charakterem jego sprzedaży, albowiem zjawisko to obecnie w LP nie występuje. Nie ma także uzasadnienia dla stosowania przy sprzedaży surowca drzewnego systemowych „opustów od ilości” argumentowanych hurtowym charakterem sprzedaży drewna do dużych oraz bardzo dużych zakładów przemysłu drzewnego, bowiem Lasy Państwowe nie prowadzą hurtowego handlu drewnem. Konieczność utrzymania przez wytwórców dóbr płynności finansowej (w tym konieczność realizowania zaciągniętych i przyszłych zobowiązań), a także imperatyw unikania powstawania nadmiernych zapasów magazynowych – otóż okoliczności te sprawiają, że wytwórca, funkcjonujący na „ryнку nabywców” (na rynku nadprodukcji), powinien uzyskiwać w określonym przedziale czasu określony przychód ze sprzedaży dóbr. W określonych stanach faktycznych dla utrzymania płynności finansowej niezbędne może okazywać się korzystanie z instrumentu opustów cenowych „od ilości”. Pozostaje poza dyskusją, że prawdopodobieństwo konieczności „odwołania” się do instrumentu opustów cenowych „od ilości” dla „rynków nabywców” (dla rynków nadprodukcji) jest nieporównywalnie wyższe aniżeli dla „rynków zbywców” (dla rynku niedoboru produktów). Rynek surowca drzewnego w Polsce charakteryzuje się

systemową nierównowagą strony podażowej (zjawisko ograniczonej podaży surowca drzewnego ze względu na uwarunkowania przyrodnicze) i strony popytowej (popyt o charakterze nielimitowanym). Z natury rzeczy jest to zatem „rynek zbywców”. W związku z powyższym zastosowanie „opustów od ilości” na rynku surowca drzewnego w Polsce może być rozpatrywane w sytuacjach szczególnych: w sytuacji wystąpienia nagłego w ciągu roku załamania koniunktury na rynku produktów, wytwarzanych z wykorzystaniem surowca drzewnego, a także w sytuacji wielkoobszarowych kłesk naturalnych w lasach. Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z art. 50 Ustawy o lasach zasada prowadzenia działalności na zasadzie jej samofinansowania nie odnosi się do poszczególnych nadleśnictw, lecz do Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe jako jednego podmiotu gospodarczego. Oznacza to, że procedura „uruchamiania” oraz stosowania instrumentu „opustów od ilości” powinna być ustalona w akcie sprawstwa kierowniczego ustanowionego przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Konkretnie wartości opustów powinny być przedmiotem posiedzenia (posiedzeń) Komisji Drzewnej. Oprócz opustów cenowych (które – biorąc pod uwagę powyższe rozważania – potocznie należy traktować po prostu jako obniżki cen) inną „ulgą” adresowaną do nabywców jest skonto. Taka ulga powinna być oczywiście utrzymana jako mająca swoje istotne uzasadnienie. Do opustów cenowych powinno ponadto dochodzić w ramach powszechnych konsultacji z nabywcami przy otwartej kurtynie;

- 29) **[regulowanie rocznego rozmiaru pozyskania drewna]** – po zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska etatu miąższości użytków głównych w poszczególnych nadleśnictwach, rozważania na temat naruszania przez LP konkurencji poprzez ograniczanie średniorocznej (przeciętnej dla okresu obowiązywania planu urządzenia lasu) „produkcji” surowca drzewnego, są zasadniczo bezprzedmiotowe, chyba że praktyką Lasów Państwowych byłoby systemowe i permanentne („świadome”) zaniżanie wykonywania etatu miąższości użytków głównych w nadleśnictwach (co oczywiście nie jest zgodne ze stanem faktycznym). W docelowej wersji wewnętrznego kodeksu handlowego powinna zostać wykreowana reguła wewnątrzinstytucjonalnego corocznego analizowania (z wykorzystaniem zespołu modelowania matematycznego) możliwości zwiększania w skali Lasów Państwowych łącznej ilości średniorocznego pozyskania drewna, np. z wykorzystaniem instytucji aneksów do planów urządzenia lasu. Odrębnym zagadnieniem jest wykreowanie w wewnętrznym kodeksie handlowym zabezpieczeń przed naruszaniem konkurencji poprzez nieuczciwe „sterowanie” przez Lasy Państwowe rozmiarem pozyskania drewna w poszczególnych latach kalendarzowych. Systemy sprzedaży drewna powinny obejmować obiektywne algorytmy zwiększania rozmiaru rocznego pozyskania drewna (np. w latach koniunktury na rynkach produktów wytwarzanych z wykorzystaniem surowca drzewnego) oraz zmniejszania tegoż rozmiaru (np. w latach dekoniunktury). Rozmiar pozyskania surowca drzewnego powinien być przedmiotem prezentacji oraz dyskusji na Komisji Drzewnej (niezależnie od powyżej przywołanego angażowania Komisji Drzewnej w związku z analizowaniem możliwości zwiększania w skali Lasów Państwowych łącznej ilości średniorocznego pozyskania drewna – z wykorzystaniem instytucji aneksów do planów urządzenia lasu);
- 30) **[generalne zabezpieczenie przed nadużywaniem pozycji dominującej przez nadleśnictwa]** – przy ustalaniu systemu sprzedaży drewna w Lasach Państwowych nie może ująć uwadze, że nadleśnictwa jako przedsiębiorcy mają w większości pozycje dominującą na danym rynku właściwym

surowca drzewnego, ale również wielu nabywców surowca drzewnego ma taką samą pozycję (pozycję dominującą). W ślad za tym niezbędne jest ustalenie systemu sprzedaży drewna niestwarzających warunków do nadużywania wyżej wymienionych pozycji dominujących. Za podstawowe systemowe zabezpieczenie przed możliwością nadużywania, w tym przez nadleśnictwa, pozycji dominującej, zajmowanej na rynkach właściwych surowca drzewnego (nadużywania, skutkującego w szczególności przeciwdziałaniem ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji) – należy oczywiście uznać utrzymanie dotychczasowego rozwiązania, zgodnie z którym nadleśnictwo samodzielnie prowadzi sprzedaż drewna na podstawie planu urządzenia lasu, jednak według procedur zawartych w (jednolitym dla całych Lasów Państwowych) systemie sprzedaży drewna (ustalanych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w drodze zarządzenia). Twierdzenie zdania poprzedzającego jest prawdziwe przy założeniu, że jednolity system sprzedaży drewna jako taki nie zawiera postanowień, których wykonywanie oznaczać będzie w istocie nadużywanie ww. pozycji dominującej, skutkującego w szczególności brakiem możliwości powstania oraz rozwoju konkurencji;

- 31) **[zabezpieczenie przed niedopuszczalnymi praktykami w trakcie przystępowania oraz prowadzenia przetargów internetowych i innego procedowania w ramach sprzedaży surowca drzewnego]** – za podstawowe zabezpieczenie przed naruszeniem przy sprzedaży drewna pozyskiwanego w LP zakazu uzgodnienia warunków składanych ofert (w szczególności dokonywania uzgodnień co do cen sprzedaży/zakupu drewna na rynkach właściwych) należy niewątpliwie uznać rozwiązanie polegające na ustalaniu (z zachowaniem dążenia do powszechnych konsultacji Lasów Państwowych m.in. z izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego) jednolitego systemu sprzedaży drewna: (1) niezawierającego już w sobie niedopuszczalnych uzgodnień między Lasami Państwowymi a m.in. izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego co do warunków „przetargowania”, (2) stwarzającego dostateczne zabezpieczenia przed dochodzeniem do takich niedopuszczalnych uzgodnień między przedsiębiorcami lub między tymi przedsiębiorcami a nadleśnictwami oraz jednostkami organizacyjnymi LP, będącymi innymi organizatorami przetargów na sprzedaż drewna – zarówno przy przystępowaniu do przetargów, jak i w trakcie postępowania przetargowego. A zatem dla przykładu za niedopuszczalne należy uznać porozumienie się Lasów Państwowych m.in. z izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego w sprawie systemu sprzedaży drewna, zawierającego uzgodnienia co do poziomu cen sprzedaży/kupna drewna, które to ceny ze swojej istoty naruszają konkurencję (ceny minimalne, ceny quasi-urzędowe). Za niedopuszczalne należy też uznać np. porozumienie się Lasów Państwowych m.in. z izbami gospodarczymi, zawierające uzgodnienie co do (niemającego uzasadnienia, wynikającego z ochrony konkurencji) limitów ilości surowca drzewnego przy składaniu ofert zakupowych. Za podstawowe rozwiązanie zabezpieczające przed dochodzeniem do niedopuszczalnych uzgodnień (między przedsiębiorcami lub między tymi przedsiębiorcami a nadleśnictwami oraz jednostkami organizacyjnymi LP, będącymi innymi organizatorami przetargów na sprzedaż drewna) co do warunków przetargowania (w fazie inicjowania oraz przeprowadzania przetargów) – należy uznać stworzenie skutecznych barier uniemożliwiających dekonspirację przedsiębiorców w trakcie składania ofert oraz podczas procedury przetargowej. System sprzedaży drewna powinien zawierać katalog działań, wyczerpujących znamiona działań, mogących skutkować zmwą przetargową (nieformalne lub oficjalne spotkania zbywców i nabywców; niektóre działania

izb gospodarczych przemysłu drzewnego ukierunkowujące postępowania nabywców). Ponadto docelowo należy zaprojektować oraz zainstalować w ramach zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych raport kontrolingowy, sygnalizujący (z wykorzystaniem rachunku prawdopodobieństwa) możliwość zaistnienia zmw przetargowych (chodzi o raporty generowane w fazie składania ofert oraz w trakcie procedury przetargowej);

- 32) **[rozwiązanie polegające na zapewnieniu jednolitych warunków umów]** – docelowo podstawowym zabezpieczeniem przed istotnym naruszeniem konkurencji poprzez nadużycie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców, polegające na narzuceniu uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, jest (1) wykreowanie w systemie sprzedaży drewna katalogu wzorcowych umów wraz z instrukcją ich zawierania, (2) zainstalowanie w ramach zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych katalogu dopuszczalnych rozwiązań umownych, (3) wprowadzenie rozwiązania uniemożliwiającego posługiwanie się innymi umowami aniżeli umowy generowane jako raport zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych), (4) opracowanie oraz zainstalowanie w ramach zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych aplikacji wymagającej scharakteryzowania przedsiębiorcy dla wygenerowania właściwego dla niego wzorca umowy, (5) opracowanie aplikacji pozwalającej na generowanie raportów kontrolingowych, identyfikujących ewentualny proceder stosowania niewłaściwych umów sprzedaży drewna. W instrukcji do umów wzorcowych powinny być uwzględnione takie zagadnienia, jak terminy płatności za drewno czy zabezpieczenia przed niewypłacalnością kontrahenta. Zabezpieczeniem przed uzależnieniem zawarcia umów od przyjęcia lub spełnienia przez kontrahentów LP świadczeń, niemających rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy, powinno być wykreowanie w realizacji koncepcji umów wzorcowych przykładowego katalogu świadczeń zabronionych, ale również katalogu świadczeń dopuszczalnych (np. dopuszczalność niewielkiej „domieszki” drewna pokłeskowego lub spoza grupy handlowej, jeżeli drewno to, niezakupione przez kontrahenta, byłoby nie do zbycia ze względu na jego znikomą ilość w danym miejscu geograficznym). Wzorem lat minionych w wykonaniu zarządzenia będzie następowała tzw. integracja umów kupna-sprzedaży drewna. Docelowo przedmiotem integracji powinny być rozstrzygnięcia, jakie w danym nadleśnictwie zapadną (w odniesieniu do wszystkich grup handlowo-gatunkowych) na rynkach podstawowych i rynkach dla rozwoju na etapie zasadniczym i dogrywkowym. Odrębnymi zagadnieniami, które docelowo powinny być objęte wewnętrznym kodeksem handlowym, są: (1) sprawa umów zawieranych imieniem nadleśniczych przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz (2) sprawa umów generalnych na sprzedaż drewna energetycznego;
- 33) **[działalność kontrolingowa dotycząca wykonywania sprzedaży drewna]** – docelowo system sprzedaży drewna powinien zawierać obowiązek zaprojektowania, zainstalowania w ramach zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych oraz systematycznego generowania raportów kontrolingowych, pozwalających na dostatecznie wczesne sygnalizowanie możliwego naruszenia postanowień zarządzenia w sprawie sprzedaży drewna w LP (na potrzeby podejmowania działań w zakresie kontroli funkcjonalnej lub następczej w określonych jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych). Ponadto system sprzedaży drewna powinien przewidywać obowiązek corocznego raportowania kontrolingowego funkcjonowania systemu

sprzedaży drewna jako narzędzia, które powinno sprzyjać rozwojowi konkurencji na poszczególnych zgrupowaniach rynków właściwych surowca drzewnego. Przy projektowaniu takiego raportu należy wykorzystać dorobek części analitycznej niniejszego załącznika, w której wyspecyfikowano oraz omówiono mierniki aktualnego stanu konkurencji, wykorzystując następnie te mierniki do ogólnej oceny stanu konkurencji na rynku drzewnym w Polsce;

- 34) **[rozwój zintegrowanego systemu informatycznego jako warunek urzeczywistnienia docelowej wizji systemu sprzedaży drewna w Lasach Państwowych]** – w postanowieniach wewnętrznego kodeksu handlowego należy przewidzieć zobowiązanie właściwych komórek organizacyjnych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych do doprowadzenia do istotnych modyfikacji zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych jako „narzędzia” służącego efektywnemu wspieraniu wykonywania postanowień tegoż kodeksu. W szczególności w ramach zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych należy przewidzieć: (1) aplikację pozwalającą na generowanie raportów zawierających wszechstronną informację na temat grup nadleśnictw o zbliżonych warunkach konkurencji przy sprzedaży drewna danej grupy handlowo-gatunkowej (na przykład informacje o poziomie deficytowości, zwyczajowym „parciu” na rynek drewna, związany z tymi nadleśnictwami, ukształtowanym historycznie poziomie cen na poszczególne grupy handlowe itd.), (2) aplikację informatyczną wspomagającą projektowanie ofert zakupowych, (3) aplikację informatyczną pozwalającą na śledzenie aktualnej sytuacji zaopatrzeniowej w trakcie trwania procedury „obładania” oferty sprzedaży ofertami zakupu, (4) aplikację informatyczną optymalizującą online korektę ofert zakupowych;
- 35) **[stali nabywcy surowca drzewnego]** – wzgląd na interes Skarbu Państwa reprezentowany przez Lasy Państwowe stanowi mocne uzasadnienie dla sukcesywnego uznawania części nabywców surowca drzewnego za tzw. nabywców stałych. W relacjach prawnohandlowych tradycja kupiecka jest istotną wartością instrumentalną (o czym dalej w części analitycznej niniejszego załącznika). Dążenie do utrzymania stosunków prawnohandlowych ze „sprawdzonymi” partnerami (właśnie z nabywcami mającymi status nabywców stałych) na dotychczasowym poziomie, z „uszanowaniem” (bez nagłej zmiany) dotychczasowej „geografii” ich zakupów, jest zatem w pełni uzasadnione i nie może być kwestionowane z prawnego punktu widzenia, jeżeli zapewniona zostanie podaż surowca drzewnego służąca rozwojowi przemysłu drzewnego oraz stworzona możliwość zabiegania o zakup surowca drzewnego przez podmioty sektora „zagranica”. Przy ocenie stwierdzeń zdań poprzedzających nie bez znaczenia jest okoliczność, iż Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe jest przedsiębiorcą działającym jako Grupa Przedsiębiorstw w oparciu o zasadę samofinansowania, jest jednak przedsiębiorcą, który nie powinien być „nastawiony” na maksymalizację zysku. Jednoznaczna definicja nabywców stałych powinna stanowić przedmiot wewnętrznego kodeksu handlowego;
- 36) **[ilość surowca drzewnego do oferowania na poszczególnych rynkach właściwych]** – definicja nabywcy stałego powinna być przedmiotem konsultacji udzielanych przez Komisję Drzewną, przy czym z punktu widzenia stabilności rynku drzewnego postulowanym, najbardziej racjonalnym rozwiązaniem powinno być nadanie stałym nabywcom uprawnienia co do możliwości składania ofert zakupu surowca drzewnego na średniorocznym poziomie zakupów w LP w ostatnich trzech latach w odniesieniu odpowiednio do drewna wielkowymiarowego iglastego, wielkowymiarowego liściastego z wyłączeniem drewna dębowego, wielkowymiarowego dębowego, średniowymiarowego oraz małowymiaro-

wego – z zastrzeżeniem co do nabywców o obniżonej wiarygodności (u nabywców o obniżonej wiarygodności możliwość ta powinna być korygowana w dół). Również szczegółowy sposób dokonywania tej korekty powinien być przedmiotem konsultacji ze strony Komisji Drzewnej. Stwierdzenie zdania poprzedzającego oznacza w szczególności, że na potrzeby określonego roku kalendarzowego dany stały (wiarygodny) nabywca w formie ofert zakupu nie powinien mieć możliwości składania zapotrzebowania na przykład na surowiec drzewny wielkowymiarowy dębowy w łącznej ilości przekraczającej jego średnioroczne zakupy tego drewna w okresie ostatnich trzech lat.

Z kolei nabywcy należący do sektora „zagranica” (o ile w dacie wejścia w życie wewnętrznego kodeksu handlowego nie będą mieć statusu nabywców stałych, przy czym taki status powinien być uzyskiwany nie tylko poprzez uwzględnienie zakupów bezpośrednich, lecz także poprzez zwyczajowe zaopatrywanie się w drewno z Lasów Państwowych poprzez pośredników, jednak za ich zgodą) powinni mieć możliwość składania ofert zakupu surowca drzewnego w ilości wynikającej ze średniorocznego (w minionym okresie) przerobu surowca drzewnego skorygowanego z użyciem współczynnika będącego ilorazem drewna nabywanego zwyczajowo w danym państwie członkowskim przez stałych przedsiębiorców krajowych do ogólnej ilości surowca drzewnego nabywanego przez tych przedsiębiorców (zarówno w Polsce, jak i za granicą). Na równi z ww. nabywcami należącymi do sektora „zagranica” powinni być traktowani nabywcy, którzy (będąc podmiotami krajowymi lub rezydentami) dotychczas nie nabywali surowca drzewnego oferowanego przez Lasy Państwowe.

Na rynek dla rozwoju (jak to już podniesiono powyżej) powinna być kierowana ilość surowca drzewnego odpowiadająca *de facto* średniorocznemu przyrostowi etatu w skali całych Lasów Państwowych. Jeżeli bowiem szanować tradycję kupiecką (zwyczaj kupiecki), to zdolność krajowego rynku surowca drzewnego przeznaczona na wspólnym rynku do kreowania rozwoju (chodzi o rozwój ukierunkowany na przyrost produkcji) jest limitowana uwarunkowaniami przyrodniczymi (właśnie przyrostem etatu). Na rynku dla rozwoju powinni mieć możliwość operowania ci stali nabywcy, którzy w sposób wiarygodny udowodnią zamiar podjęcia działań rozwojowych, skutkujących (już w danym roku) wiarygodnie udokumentowanym przyrostem produkcji, przy czym w odniesieniu do stałych nabywców, będących podmiotami należącymi do sektora „zagranica”, ww. przyrost produkcji powinien być korygowany za pomocą współczynnika: [średnioroczna ilość drewna nabywanego dotąd przez tego przedsiębiorcę w Polsce / średnioroczna ilość drewna nabywanego przez tego przedsiębiorcę w ogóle]. Rynek dla rozwoju powinien być również dedykowany nabywcom krajowym, którzy w danym roku dokonują zakupu surowca drzewnego po raz pierwszy (przedsiębiorcy nowo powstałe). Podmioty sektora „zagranica” kreujące od podstaw przedsiębiorców mających zajmować się mechanicznym lub chemicznym przerobem surowca drzewnego powinni mieć możliwość ubiegania się o zakup na rynku dla rozwoju co najwyżej takiej ilości drewna, jaka wynika z mocy przerobowych, która zaistnieje u nich w danym roku po zredukowaniu wskaźnikiem: [ilość drewna okrągłego zakupywana przez ogół stałych nabywców krajowych w danym państwie członkowskim / całkowity poziom zakupów drewna przez stałych nabywców krajowych]. Ilość drewna możliwa do nabycia na rynku uzupełnień przez konkretnego nabywcę nie powinna podlegać ograniczaniu. Stwierdzenie zdania poprzedzającego należy odnosić odpowiednio do pozostałych rynków właściwych, z tym że uprawnienie do operowania na rynkach właściwych drewna detalicznego oraz na rynkach drewna energetycznego

powinno przypadać zgrupowaniu podmiotów, w sposób naturalny ciągnący do tych rynków (o czym dalej).

Lasy Państwowe powinny zdefiniować oraz wprowadzić do praktyki gospodarczej system szczegółowego monitorowania sposobu wykorzystania surowca drzewnego nabywanego na rynku drewna dla rozwoju. Obowiązek poddania się takiemu monitorowaniu ze strony nabywców surowca drzewnego powinien wynikać z treści umowy między Lasami Państwowymi a nabywcami surowca drzewnego;

37) [Kryteria oceny ofert zakupu na rynku podstawowym oraz na pozostałych rynkach właściwych] – oferty zakupu surowca drzewnego na rynku podstawowym

powinny podlegać ocenie punktowej z uwzględnieniem następujących kryteriów: (1) kryterium ceny, (2) kryterium zwyczaju kupieckiego, (3) kryterium geografii zakupu. Dotychczasowe doświadczenia, związane z prowadzeniem (od roku 2007) przez Lasy Państwowe sprzedaży drewna z wykorzystaniem Portalu, wskazuje dość jednoznacznie, że cena na drewno nie powinna być wyłącznym kryterium oceny ofert składanych przez nabywców drewna, choć powinno to być kryterium najważniejsze (o czym dalej). Te same doświadczenia są źródłem bardzo mocnych argumentów (przywołanych w części analitycznej załącznika) przemawiających za tym, iż przy zbywaniu surowca drzewnego konieczne jest posługiwanie się instytucjami ceny odmowy, której odpowiednikiem funkcjonalnym w przepisach dotyczących zamówień publicznych jest cena rażąco niska. Jakkolwiek cena górna nie ma swojego odpowiednika w Prawie zamówień publicznych, to jej odpowiednik funkcjonalny występuje w przepisach dotyczących ochrony konsumentów i konkurencji (cena nadmiernie wygórowana). Wewnętrzny kodeks handlowy nie powinien oczywiście zabraniać ujmowania w ofertach zakupu cen przewyższających cenę górną, jednak zaoferowanie takiej ceny nie powinno wpływać na ocenę punktową oferty zakupu (powinno natomiast stwarzać możliwość uzyskiwania przez nabywcę innych korzyści, takich mianowicie, jak: (1) pierwszeństwo przystępowania do negocjacji szczegółowych warunków zakupu (dotyczących na przykład harmonogramu „dostaw” czy usytuowania pozycji cięć, skąd będzie odbierane drewno) czy (2) szczegółowe warunki wyróbki „sortymentów”.

W odniesieniu do konkretnego nadleśnictwa kryterium zwyczaju kupieckiego ustala się jako wyrażone w procentach odchylenie bezwzględne ilości drewna (odpowiednio: /1/ wielkowymiarowego iglastego, /2/ wielkowymiarowego liściastego /bez surowca dębowego/, /3/ wielkowymiarowego dębowego oraz /4/ średniowymiarowego), zakupionego przez danego stałego nabywcę w ostatnich trzech latach, od ilości tego drewna ujętego w jego ostatecznych ofertach nabycia tegoż drewna w tym nadleśnictwie.

W odniesieniu do nabywców wchodzących w skład sektora „zagranica” (i niemających statusu nabywcy stałego w dacie wejścia wewnętrznego kodeksu handlowego w życie) oraz nabywców krajowych „wkraczających” na dany rynek w Lasach Państwowych po raz pierwszy – kryterium zwyczaju kupieckiego nie może występować, albowiem po prostu zwyczaj ten (w odniesieniu do tych nabywców) dopiero zacznie się kształtować od pierwszego roku zakupu.

Kryterium geografii zakupu powinno mówić o zgodności faktycznego „obłożenia poszczególnych nadleśnictw” przez danego nabywcę zapotrzebowaniem na surowiec drzewny z „obłożeniem” najbardziej racjonalnym ze względu na drogę transportu tego surowca do miejsca jego faktycznego przerobu, jednak z uwzględnieniem okoliczności, że do danego nadleśnictwa „ciąży” nie jeden, lecz zazwyczaj wielu przedsiębiorców.

Kryteria zwyczaju kupieckiego oraz geografii zakupu mogą oczywiście pozostawać (i nierzadko będą pozostawać) w określonej wzajemnej „opozycji”. Na przykład podmiot zaku-

pujący surowiec drzewny w bardzo wielu nadleśnictwach (mający przy tym tylko jedno „miejsce” przerobu) – z racjonalnego punktu widzenia (czyli z punktu widzenia kryterium geograficznego) powinien zagospodarowywać drewno w nadleśnictwach zarządzających kompleksami leśnymi najbliższej położonymi w stosunku do tegoż miejsca. Z braku kryterium zwyczaju kupieckiego uwzględnienie kryterium geograficznego przy ocenie ofert zakupu w sposób nieuchronny prowadziłoby do nagłych zaburzeń na rynku drzewnym (co w sposób oczywisty nie leży w interesie Skarbu Państwa reprezentowanego przez Lasy Państwowe). Jednoczesne uwzględnianie kryterium zwyczaju kupieckiego oraz kryterium geograficznego powinno prowadzić do racjonalizacji geografii (ładu przestrzennego) zakupów drewna w Lasach Państwowych, przebiegającej jednak w tempie zapobiegającym nagłej zmianie sytuacji prawnej i faktycznej „małych” podmiotów (związanych zwyczajowo z jednym lub co najwyżej kilkoma nadleśnictwami położonymi najbliższej miejsca przerobu drewna przez te podmioty).

Spełnienie poszczególnych kryteriów w odniesieniu do danej oferty zakupu powinno być punktowane w skali od 0 do 10. Sposób punktowania nie powinien odbiegać od procedury związanej z pierwotnym systemem sprzedaży drewna (systemem obowiązującym w roku 2007). Każde z ww. kryteriów powinno mieć przypisaną określoną wagę (0; 0,1; 0,2; 0,3; 0,4; 0,5; 0,6; 0,7; 0,8; 0,9; 1,0). Lasy Państwowe powinny być zobligowane do prezentowania propozycji wartości wag, związanych do poszczególnych kryteriów Komisji Drzewnej, przy czym propozycja ta powinna być szczegółowo uzasadniona.

Łączna punktacja danej oferty zakupu w danym nadleśnictwie powinna być dana wzorem: {[liczba punktów przypisana do kryterium ceny w danym nadleśnictwie x waga tego kryterium] + [liczba punktów przypisana do kryterium zwyczaju kupieckiego x waga tego kryterium] + [liczba punktów przypisana do kryterium geografii zakupu x waga tego kryterium]}.

Na rynkach dla rozwoju powinny obowiązywać dwa kryteria: kryterium ceny oraz kryterium geograficzne. Na rynkach drewna szczególnego oraz na rynkach uzupełnień jedynym kryterium rozstrzygającym powinna być cena zakupu oferowana przez nabywców (zgodnie z zasadą, kto da więcej, ten nabywa lub nabywa najwięcej).

Jeżeli natomiast chodzi o rynki drewna niepełnowartościowego, to zasadniczo należy tu mówić o dwóch jego skonkretyzowaniach: (1) o rynkach zaspokajania potrzeb wspólnot samorządowych (zwanych dalej rynkami lokalnymi drewna niepełnowartościowego) oraz (2) o rynkach współkształtowania bezpieczeństwa energetycznego kraju (zwanych dalej rynkami strategicznymi drewna energetycznego).

Rynki lokalne drewna niepełnowartościowego powinny stanowić element urzeczywistniania koncepcji samowystarczalności energetycznej i zamkniętego bezodpadowego i nieemisyjnego obiegu materii i energii w ramach terytorium danego samorządu (przede wszystkim w ramach powiatu, ale nie tylko). Uprawnione jest stwierdzenie, że (w ramach ogólnej teorii funkcjonowania sektora jednostek instytucjonalnych należących do sektora rządowo-samorządowego) wytwarzanie energii elektrycznej dla zaspokajania potrzeb energetycznych wspólnot samorządowych oznacza wypełnianie obowiązku władzy publicznej w sferze dominium, a konkretnie (w tym przypadku) wypełnianie obowiązku w zakresie nieprzerwanej podaży energii elektrycznej i ciepłej jako dobra powszechnego zaspokajającego przez samorządową władzę publiczną zapotrzebowania na to dobro (głównie) ze strony gospodarstw domowych.

Mając to na względzie, w pełni uzasadnione jest rozwiązanie polegające na ustalaniu reguł cenowych zbywania

drewna na rynkach lokalnych drewna niepełnowartościowego w drodze wielostronnych i odbywających się przy otwartej kurtynie negocjacji prowadzonych, z umocowania i w obecności nadleśniczych, przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych (dalej negocjacje regionalne). Negocjacje regionalne powinny być prowadzone jednocześnie ze wszystkimi podmiotami, zajmującymi się lub planującymi podjęcie działalności w „zasięgu” danej regionalnej dyrekcji LP (chodzi o działalności polegające na wytwarzaniu energii elektrycznej lub/oraz ciepłej w małej skali z wykorzystaniem – w całości lub w części – drewna energetycznego), jeżeli podmioty te: (1) są (mają być) zlokalizowane na terenie jednostek samorządu terytorialnego, których zasięgi terytorialne w dostatecznym stopniu mieszczą się w zasięgu danej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, (2) przystąpią do negocjacji regionalnych w odpowiedzi na publiczne zaproszenia (według zasady: „tyle zaproszeń, ile regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych”, chyba że w określonych regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych nie będzie drewna niepełnowartościowego możliwego do zaferowania – po pozyskaniu lub znajdującego się na składniami przejściowych). Jest przy tym zrozumiałe, że umowy, zawierane z tymi podmiotami w następstwie negocjacji regionalnych, muszą mieć charakter umów wieloletnich, a to ze względu na imperatyw nieprzerwanego w funkcji czasu strumienia drewna energetycznego zasilającego poszczególne podmioty wytwarzające energię elektryczną lub/oraz ciepłą na bazie (lub m.in. na bazie) drewna energetycznego w wypełnianiu przez samorządy funkcji polegającej na trwałej, ciągłej i w miarę pełnej podaży dóbr powszechnych w zaspokajaniu (głównie) potrzeb gospodarstw domowych.

Nie może przy tym ująć uwadze, że w uwarunkowaniach prawnych w dacie stanowienia wewnętrznego kodeksu handlowego mamy do czynienia ze stanem prawnym i faktycznym występowania dwóch zgrupowań podmiotów, które już są gotowe do wykorzystywania drewna energetycznego na rynkach lokalnych drewna niepełnowartościowego lub będą do tego realnie gotowe w przyszłości: (1) ze zgrupowaniem podmiotów, deklarujących, że są zdeterminowane nabyciem tegoż drewna bez względu na wynik postępowania aukcyjnego na przydział limitów produkcji energii na bazie OZE; (2) ze zgrupowaniem podmiotów uzależniających nabywanie drewna energetycznego od uzyskania na aukcji limitu energii do wytwarzania z wykorzystaniem OZE (o takich aukcjach jest mowa w przepisach ustawowych o OZE).

Dlatego w odniesieniu do drugiego zgrupowania podmiotów negocjacje regionalne przy otwartej kurtynie powinny być wieńczące umowami warunkowymi (przy czym warunkiem może być także ukończenie robót budowlanych i rozruch instalacji).

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, należąc do sektora przedsiębiorców (do części publicznej tego sektora), przy zbywaniu drewna energetycznego (po cenach negocjacyjnych oraz w wykonaniu umów wieloletnich) wyżej wymienionym podmiotom wytwarzającym energię na bazie lub m.in. na bazie drewna energetycznego (w zaspokajaniu przez samorząd terytorialny zapotrzebowania na tę energię głównie ze strony gospodarstw domowych) – otóż Lasy Państwowe w żadnym razie nie dopuszczają się działań polegających na udzielaniu tym podmiotom niedozwolonej pomocy publicznej, albowiem takiej tezie sprzeciwia się powyższy opis procedury dochodzenia do umów z tymi podmiotami: (1) negocjacje ograniczone do podmiotów, będących klastrowymi kooperantami (w tym kooperantami *in spe*) samorządu terytorialnego, stanowią rozwiązanie „naturalne”; (2) wieloletni charakter umów zawieranych z tymi podmiotami pozostaje poza dyskusją ze względu na

istotę podaży energii jako dobra powszechnego zaspokajające głównie potrzeby gospodarstw domowych.

Jak to omówiono syntetycznie w ppkt 39 (poniżej), obejmowanie drewna niepełnowartościowego umowami wieloletnimi powinno następować z uwzględnieniem wieloletniej prognozy jego podaży. Po pierwszym „zagospodarowaniu” tego drewna (chodzi o zagospodarowanie drewna poprzez przeprowadzenie wyżej opisanych negocjacji regionalnych) pojawi się zapewne jego niemała nadwyżka (o której jest mowa również w ppkt 39). Nadwyżka ta powinna być „zagospodarowana” w ramach rynków strategicznych drewna niepełnowartościowego w procedurze zbliżonej do tej, jaka powinna obowiązywać w odniesieniu do negocjacji regionalnych, z tym, że funkcjonowanie **rynków strategicznych drewna niepełnowartościowego** powinno służyć współkształtowaniu bezpieczeństwa energetycznego kraju w połączeniu z wypełnianiem przez Polskę zobowiązań w zakresie przyczyniania się społeczności międzynarodowej do dekoncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze (prze-trzymywanie na składach drewna energetycznego oraz spalanie drewna zamiast paliw kopalnych jako działanie przeciwdziałające narastaniu w atmosferze stężenia gazów cieplarnianych). Inne odmienności negocjacji z podmiotami strategicznymi (zwanych dalej negocjacjami krajowymi) to: (1) zaproszenie do negocjacji kierowane do makroskalowych wytwórców energii elektrycznej lub/oraz ciepłej, (2) prowadzenie negocjacji krajowych przy otwartej kurtynie, jednak nie przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych (w obecności nadleśniczych), lecz przez stanowiska pracy w DGLP zajmowane przez osoby umocowane przez osobę Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (z udziałem dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych).

Jeżeli po pierwszych negocjacjach krajowych pojawią się istotnie duże nadwyżki drewna energetycznego, powinna być możliwość przeprowadzenia uzupełniających negocjacji regionalnych lub krajowych – stosownie do warunków umownych, które powinny przewidywać taką możliwość reakcji na „nadpodaż” drewna energetycznego.

Okoliczność, że w ramach pierwszych negocjacji (regionalnych i krajowych) „zabudowanie” drewna energetycznego umowami wieloletnimi (zgodnie z zasadą, kto pierwszy przygotowany technologicznie i programowo, ten skorzysta) spowoduje prawdopodobnie całkowite „zagospodarowanie” drewna energetycznego przewidywanego do podaży w ciągu dłuższego czasu – otóż ta okoliczność nie powinna wykluczać możliwości przystępowania co pewien czas do następnych rozmów negocjacyjnych, jeżeli: (1) w określonej liczbie przypadków nie dojdzie do rozpoczęcia lub dokończenia realizacji umów, w tym umów warunkowych, (2) zajdzie potrzeba zweryfikowania prognozy podaży drewna niepełnowartościowego, m.in. w następstwie postępującego procesu rozpadu drzewostanów i nasilenia się szkód od wiatrów wskutek zmian klimatycznych czy wystąpienia innych zjawisk powodujących konieczność dokonania takiej weryfikacji, np. w razie niesprawdzania się ww. prognozy (zob. ppkt 39).

Realizacja sprzedaży drewna niepełnowartościowego powinna co do zasady stanowić wykonywanie wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych w ramach gospodarki leśnej;

- 38) **[zapewnienie w systemie sprzedaży drewna pewności nabywania surowca drzewnego przez stałych nabywców na zwyczajowym poziomie]** – mając na względzie imperatyw zapewnienia możliwości nabywania surowca drzewnego przez stałych nabywców na zwyczajowym (dotychczasowym) poziomie, system sprzedaży drewna powinien przewidywać następujące rozwiązania: (1) wprowadzenie do systemu sprzedaży drewna na rynku podsta-

wowym funkcji „śledź swoją aktualną sytuację na rynku podstawowym”, (2) wprowadzenie do systemu sprzedaży drewna instytucji dogrywek, (3) wprowadzenie rozwiązania stwarzającego możliwość nabycia drewna przez stałych nabywców na zasadach extraordinaryjnych w razie wystąpienia u nich istotnych braków surowcowych.

Konieczność wprowadzenia wyżej wymienionych rozwiązań wynika z okoliczności, że po obłożeniu w danym nadleśnictwie drewna danej grupy (handlowo-gatunkowej) ofertami zakupu przez wszystkie uprawnione podmioty zapotrzebowanie na drewno może przekroczyć ilość surowca wystawianego przez nadleśniczego do sprzedaży. Aplikacja „śledź swoją aktualną sytuację na rynku podstawowym” powinna w możliwie najwyższym stopniu niwelować to zjawisko na etapie zasadniczej części postępowania na rynku podstawowym, choć ostatecznie i tak oferty zakupu surowca drzewnego w danym nadleśnictwie w wielu przypadkach będą musiały być zredukowane, choćby ze względu na niską wartość punktową danej oferty zakupowej (jeżeli oczywiście dana oferta nie będzie odrzucana w związku z zaferowaniem ceny odmowy), przy czym algorytm redukcji poszczególnych ofert zakupu (ofert oznaczających zapotrzebowanie na surowiec drzewny w danym nadleśnictwie zgłaszane ze strony konkretnego nabywcy) scharakteryzowano w części analitycznej niniejszego załącznika. Mając na względzie zjawisko redukcji poszczególnych ofert zakupu, jest pewne, że po zakończeniu zasadniczej procedury przetargowania – na rynku podstawowym będzie się pojawiać określona ilość drewna „niezagospodarowanego”. Sprawia to, że w dążeniu do zaspokojenia zapotrzebowania na surowiec drzewny system sprzedaży drewna nie powinien przewidywać wyłącznie etapu zasadniczej procedury przetargowania na rynku podstawowym, lecz również co najmniej jedną dogrywkę. Dogrywka powinna (dogrywki powinny) przebiegać według tego samego scenariusza postępowania przetargowego, jaki powinien charakteryzować wyżej wymienione procedowanie zasadnicze, z tym jednak zastrzeżeniem, że w danej dogrywce powinni brać udział wyłącznie ci uprawnieni nabywcy, którzy na rynku zasadniczym nie zostali należycie zaspokojeni w postępowaniu zasadniczym (względnie nie zostali zaspokojeni w dogrywce poprzedzającej /w dogrywkach poprzedzających/ daną dogrywkę). Jest zrozumiałe, że nabywcy dogrywający powinni mieć możliwość składania ofert tylko na taką ilość surowca drzewnego, która stanowi różnicę pomiędzy zwyczajowym zakupem surowca drzewnego a ilością drewna, którą zapewnią sobie oni do nabycia na rynku zasadniczym w postępowaniu poprzedzającym daną dogrywkę. Końcowym rozwiązaniem ukierunkowanym na zaspokojenie zwyczajowego zapotrzebowania stałych nabywców na surowiec drzewny powinno być stworzenie im możliwości nabycia drewna na warunkach extraordinaryjnych. Po zapoznaniu się z wynikami procedowania zasadniczego (łącznie z wynikami dogrywki /dogrywek/) nabywcy powinni mieć możliwość zgłoszenia rezygnacji z zakupu, lecz wyłącznie ze względu na zbyt małą łączną ilość drewna możliwego do nabycia. Drewno niezagospodarowane na rynku podstawowym po zakończeniu etapu zasadniczego oraz wszystkich dogrywek powinno być kierowane na rynek uzupełnień, jeżeli w ogóle zachodzi potrzeba jego pozyskania. System sprzedaży drewna powinien przewidywać określone rozwiązania zabezpieczające przed wykorzystywaniem „instrumentów”, stanowiących część składową lub związanych z systemem sprzedaży drewna, niezgodnie z ich społeczno-gospodarczym przeznaczeniem, w tym: zabezpieczających przed: (1) zrywami: a/ zbywców, b/ nabywców lub/oraz c/ zbywców i nabywców; (2) podejmowaniem pozorowanych działań rozwojowych w celu uzyskania możliwości nabycia drewna na rynku rozwoju;

(3) podejmowaniem działań ze z góry powziętym zamiarem rezygnacji (przy powoływaniu się na nieprawdziwe argumenty uzasadniające) z prawa do nabycia drewna na rynku podstawowym w celu ukształtowania korzystnej sytuacji prawnej i faktycznej, np. w ramach dogrywek; (4) kształtowaniem korzystnej sytuacji prawnej i faktycznej na rynkach właściwych w następstwie podania nierzetelnych informacji ofertowych (itp., itd.);

39) **[składy jako magazyny drewna energetycznego]** – co do zasady drewno energetyczne powinno być drewnem „wynikowym”, pojawiającym się głównie w następstwie porządkowania stanu sanitarnego drzewostanów dotkniętych poważnymi uszkodzeniami od wiatru, wody (zamieranie popowodziowe) czy ognia (pożaryska). Niezależnie od tego drewno energetycznym powinno być: (1) drewno odziemkowe (jeżeli przemawiają za tym takie okoliczności, jak zniekształcenie kształtu pnia, daleko posunięta zgnilizna wewnętrzna, przesycenie żywicami i inne zjawiska dyskwalifikujące drewno jako drewno pełnowartościowe), (2) drewno „nietrzymaające wymiarów” z punktu widzenia wymagań przy jego przerobieniu mechanicznym i chemicznym, (3) pozostałości po zrębowaniu, (4) inne drewno, określone w stosownym rozporządzeniu jako drewno niepełnowartościowe. W żadnym razie dążenie do kreowania drewna niepełnowartościowego nie powinno skutkować zmniejszeniem ilości drewna pozostawianego w lesie dla naturalnego rozkładu (w tym w charakterze mikronisz ekologicznych sprzyjających kształtowaniu należytej różnorodności biologicznej krajobrazów leśnych) – przy czym ilość drewna do naturalnego rozkładu powinna wynikać z wniosków płynących ze zrealizowanych na ten temat prac badawczych, jak również z analizy wyników uzyskiwanych w wykonaniu w Lasach Państwowych makroskalowych inwentaryzacji przyrodniczych. W Lasach Państwowych, na potrzeby zbywania drewna niepełnowartościowego, powinna funkcjonować sieć stałych składów (do długotrwałego składowania drewna energetycznego). Składy te powinny być odpowiednio zabezpieczone przed wypełnianiem niepożądanego rolą miejsc (ognisk) rozmnoży i rozprzestrzeniania się owadów mogących stanowić zagrożenie dla drzewostanów i zadrzewień, a także dla innej roślinności drzewiastej. Poszczególne mygły drewna energetycznego powinny być oznaczone m.in. pod względem: (1) nadleśnictwa, w którym drewno zostało pozyskane, oraz (2) daty pozyskania i składowania drewna. Drewno znajdujące się na składach powinno być monitorowane pod względem stopnia utraty kaloryczności (z wykorzystaniem wyników i zaleceń dla praktyki płynących z pracy badawczej zleconej przez Las Państwowe do wykonania przez zespół naukowców z Uniwersytetu Przyrodniczego w Krakowie). Pierwsze zaproszenie do negocjacji regionalnych i następujących po ich zakończeniu negocjacji krajowych powinno być skierowane do podmiotów wytwarzających lub mających wytwarzać energię elektryczną lub/oraz ciepłą na bazie (lub m.in. na bazie) drewna energetycznego pod koniec 2016 roku (do sprzedaży w roku 2017). W tej dacie na składach powinno znajdować się między innymi drewno z wykonania decyzji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie ogłoszenia stanu siły wyższej o zasięgu ponadlokalnym (po wystąpieniu szkód od wiatru w czerwcu 2016 roku), jak również drewno na składach założonych na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu (w następstwie ogłoszenia tu przez dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu stanu siły wyższej w związku z rozpadem świerczyn w wyniku gradacji kornika drukarza i suszy). Ponadto w następstwie szacunków brakarskich powinna być zgromadzona wiedza o drewnie niepełnowartościowym, które zostanie pozyskane i składowane na składach w realizacji planu pozyskania drewna w

roku 2017. Jak to już podniesiono, składy drewna energetycznego mają być nie tylko sposobem na należyta organizację zbywania m.in. drewna „pokłęskowego”, lecz również powinna to być forma wydłużenia w czasie „magazynowania” węgla organicznego w surowcu drzewnym (jedno z działań dodatkowych w leśnictwie). Z tego względu każda partia drewna zgromadzona na danym składzie powinna być tam składowana przez określony czas (liczony nawet w latach – tak, aby do utylizacji energetycznej tego drewna dochodziło tak późno, jak to tylko będzie możliwe). Analizując cykliczność zdarzeń kłęskowych dotyczących w przeszłości obszary leśne w ramach poszczególnych regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, a ponadto posiłkując się opracowanymi dla Polski modelami prawdopodobieństwa wystąpienia w lasach stanów siły wyższej w poszczególnych częściach kraju, a w końcu odwołując się do wiedzy eksperckiej – dla każdej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych powinna być sporządzona długoterminowa prognoza podaży drewna energetycznego (zarówno w związku ze stanami siły wyższej, jak i w ramach realizacji planów pozyskania drewna w nadleśnictwach, z uwzględnieniem oczywiście drewna, które powinno pozostawać w lesie do naturalnego rozkładu). Prognozowany przychód drewna energetycznego w poszczególnych latach (nie omijając drewna stanowiącego B.O. na koniec 2016 r.) powinien w ramach tych regionalnych prognoz podlegać hipotetycznemu rozchodowi w ciągu określonej liczby lat. Jeżeli na przykład przyjąć, że (1) prognozowany przychód drewna energetycznego w roku (dajmy na to) 2019 wyniesie w ramach regionalnej dyrekcji LP „X” dwieście tysięcy metrów, zaś (2) z badań wynika, że maksymalny czas składowania drewna wynosi pięć lat, przy czym (3) w pierwszym roku do zużycia energetycznego będzie się nadawać 10% tej masy, a później (4) przyrost tej masy jest równomierny – to otrzymujemy następujący prognozowany pożądany rozchód tego drewna: rok 2019 → $0,1 * 200 = 20$; lata 2020, 2021, 2022, 2023 → po $(200-20)/4 = 45$ tys. m³ rocznie. Przy takim sposobie postępowania powinna powstawać możliwość ustalania (dla poszczególnych lat prognozy) faktycznej ilości drewna energetycznego możliwego prawdopodobnie do zagospodarowania w ramach poszczególnych regionalnych dyrekcji LP poprzez zbycie na rzecz podmiotów operujących na rynkach lokalnych drewna energetycznego oraz rynkach strategicznych drewna energetycznego. Mając spodziewaną dyspozycyjną ilość drewna do zagospodarowania w poszczególnych latach długoterminowej prognozy, staje się możliwe zaproszenie podmiotów, wytwarzających energię elektryczną, do negocjacji: najpierw regionalnych, a następnie krajowych. Na te negocjacje ww. podmioty powinny przybywać z rozpoznaniem długookresowego zapotrzebowania na drewno energetyczne z Lasów Państwowych.

- 40) **[działania w zakresie zainicjowania działań ukierunkowanych na doskonalenie systemu sprzedaży drewna]** – z wewnętrznym kodeksem handlowym powinno być ściśle skorelowane podjęcie przez Lasy Państwowe działań potrzebnych do ciągłego doskonalenia systemu sprzedaży drewna (w tym na potrzeby systemu sprzedaży drewna, jaki zostanie wprowadzony do praktyki gospodarczej już w roku 2017). I tak w pierwszej kolejności Lasy Państwowe powinny zlecić ekspertyzę o charakterze pracy naukowo-badawczej, której przedmiotem powinno być opracowanie znowelizowanej metodyki ustalania etatu miąższościowego użytków głównych w poszczególnych nadleśnictwach – z uwzględnieniem ograniczeń dla poziomu pozyskiwania surowca drzewnego wynikających z obowiązujących w UE reguł ustalania wkładu gospodarstw leśnych w mitygowanie stężenia dwutlenku węgla w atmosferze (ponieważ pozyskanie drewna jest traktowane jak „wywóz” węgla organicz-

nego z lasu, to wolumen pozyskiwania drewna przez gospodarstwa leśne nie może wynikać jedynie z uwarunkowań przyrodniczych oraz zasad ładu czasowo-przestrzennego, lecz również należy tu mieć na względzie fakt, że przekroczenie pewnego pułapu tego pozyskiwania może skutkować tym, iż gospodarstwa leśne będą stawać się emitarami dwutlenku węgla do atmosfery). Ekspertyza, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, powinna stworzyć podstawę do ewentualnego aneksowania planów urządzenia lasu w nadleśnictwach, jeżeli istotnie w jej wyniku (w wyniku tej ekspertyzy) okazałoby się, że pogląd o niedoszacowaniu łącznego etatu użytkowania głównego Lasów Państwowych jest prawdziwy. W doskonaleniu systemu sprzedaży drewna Lasy Państwowe powinny ponadto zlecić wykonanie ekspertyzy naukowej prowadzącej do dalszej profesjonalizacji wartości wskaźników przeliczeniowych, stosowanych aktualnie do ustalania ceny sprzedaży danego sortymentu drewna na podstawie ceny sortymentu wzorcowego (albowiem nie może ująć uwadze, że wartości tych wskaźników oparte są aktualnie przede wszystkim na wiedzy eksperckiej oraz utrwalonej praktyce, podczas gdy funkcjonowanie od roku 2007 tzw. nowych zasad sprzedaży drewna pozwala na dokonanie weryfikacji tych wskaźników z wykorzystaniem danych wieloletnich o kształtowaniu się cen rynkowych poszczególnych sortymentów, sprzedawanych nie w ramach grupy handlowej, lecz po ich tzw. wybraniu – sprzedaż z wyborem).

Obecna struktura nabywców surowca drzewnego w Polsce (koegzystencja mikroprzedsiębiorstw, małych, średnich, dużych i bardzo dużych przedsiębiorstw) znamionuje dobre dostosowanie się zakładów przemysłu drzewnego do krótkotrwałych wahań koniunktury na wyroby wytwarzane z udziałem drewna.

W doskonaleniu systemu sprzedaży drewna należy unikać rozwiązań mogących prowadzić do trwałej zmiany tej struktury. Lasy Państwowe (z wykorzystaniem m.in. CKPŚ, ale także we współdziałaniu z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Bankiem Ochrony Środowiska) powinny niewłaścivo ukierunkować mikroprzedsiębiorców i małych przedsiębiorców na wnioski projektowe, służące absorpcji środków pomocowych, pozwalających na podejmowanie działań służących doskonaleniu technologicznemu tych podmiotów i poprawie efektywności ekonomicznej przede wszystkim na drodze racjonalizacji kosztów jednostkowych wytwarzania. W ramach niewłaścivego oddziaływania Lasów Państwowych na stałych nabywców surowca drzewnego lub na nabywców planujących wkroczenie na krajowe rynki surowca drzewnego (oddziaływania mającego na celu racjonalizację ich decyzji rozwojowych) – docelowo w wewnętrznym kodeksie handlowym powinien zostać wykreowany obowiązkiem sporządzania i aktualizowania powszechnie dostępnej prognozy co do kształtowania się w długookresowej perspektywie czasowej podaży surowca drzewnego z Lasów Państwowych i innych gospodarstw leśnych w porównaniu z sumarycznym zapotrzebowaniem na surowiec drzewny, wynikającym m.in. z (1) wewnętrznych strategii rozwojowych, sporządzonych oraz aktualizowanych przez znaczące zakłady przemysłu drzewnego lub przez podmioty planujące wejście na krajowy rynek surowca drzewnego, (2) okresowej ankietyzacji stałych nabywców surowca drzewnego. Elementem tej prognozy powinna być powszechnie dostępna ocena (także w układzie geograficznym) spodziewanego deficytu surowca drzewnego (aby podmioty projektujące decyzje rozwojowe miały możliwość dokonywać ich konkretyzacji z punktu widzenia lokalizacji geograficznej przedsięwzięć). W działaniach tych duża rola powinna przypadać Komisji Drzewnej. Inne ważne przedsięwzięcie do zrealizowania to: (1) zlecenie przez Lasy

Państwowe ekspertyzy o charakterze pracy naukowo-badawczej, mającej za przedmiot dalszą profesjonalizację procedury ustalania cen stanu równowagi, cen górnych oraz cen „odmowy”, (2) zlecenie ekspertyzy o charakterze pracy naukowo-badawczej, mającej na celu opracowanie szczegółowego algorytmu ustalania rozmiaru pozyskania surowca drzewnego w reakcji na krótkookresowe wahania koniunktury na surowiec drzewny (wymaga to niewątpliwie wyprzedzającego opracowania wiarygodnych modeli pozwalających na prognozowanie cykli koniunktury na surowiec drzewny; ekspertyza, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, powinna stanowić rozwinięcie dorobku niniejszego opracowania utwalonego w jego części analitycznej), (3) zlecenie ekspertyzy o charakterze pracy naukowo-badawczej mającej na celu wprowadzenie (już od roku 2018) dodatkowego kryterium oceny punktowej ofert zakupu surowca drzewnego, uwzględniającego łączny wkład Lasów Państwowych oraz danego nabywcy w przetrzymywanie węgla organicznego w wyrobach z drewna nabywców, (4) zlecenie ekspertyzy o charakterze pracy naukowo-badawczej, mającej na celu dalsze doskonalenie stosowania kryterium „trafności ofert zakupu surowca drzewnego z geograficznego punktu widzenia”.

Część II

Przesłanki, uzasadnienie prawne i merytoryczne oraz konkretyzacja postanowień wewnętrznego kodeksu handlowego – ujęcie analityczne wybranych kwestii

1. Twierdzenie pierwsze: Lasy Państwowe nie zajmują się hurtowym handlem drewnem w rozumieniu przepisów Polskiej Klasyfikacji Działalności

W niektórych kręgach decyzyjnych jest artykułowany pogląd, że Lasy Państwowe w ramach uprawnionej działalności wytwórczej zajmują się m.in. hurtowym handlem surowca drzewnego. **W świetle przepisów dotyczących Polskiej Klasyfikacji Działalności, a także w świetle przepisów unijnych nie jest to pogląd odzwierciedlający stan faktyczny i stan prawny.**

Jak powszechnie wiadomo, gospodarka narodowa oznacza całość działalności prowadzonej w sferze produkcji właściwej, podziału, obiegu i konsumpcji w danym kraju dóbr z użyciem jego zasobów ekonomicznych, przy odpowiednim wykorzystaniu zasobów ekonomicznych, w tym zasobów ludzkich, innych krajów oraz organizacji ponadnarodowych.

W polskiej gospodarce narodowej wyróżnia się pięć sektorów:

- 1) sektor pierwszy, do którego zalicza się: rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo;
- 2) sektor drugi, do którego zalicza się: przemysł wydobywczy (górnictwo, przemysł przetwórczy oraz budownictwo);
- 3) sektor trzeci, do którego zalicza się: transport, łączność, gospodarkę komunalną i mieszkaniową oraz handel;
- 4) sektor czwarty, do którego zalicza się finanse, ubezpieczenia, marketing i reklamę oraz obrót nieruchomościami;
- 5) sektor piąty, który obejmuje ochronę zdrowia, opiekę społeczną, edukację, badania naukowe, turystykę i rekreację, wymiar sprawiedliwości, zadania policji i wojska, administrację publiczną gdzie indziej nie ujętą.

Działalność w sferze produkcji właściwej, podziału, obiegu i konsumpcji w danym kraju jest prowadzona przez **podmioty gospodarki narodowej**. W sferze konsumpcji działają też gospodarstwa domowe, nie prowadzące działalności gospodarczej (konsumenci finalni).

Przepisy dotyczące Polskiej Klasyfikacji Działalności zajmują się działalnością elementarną, tj. działalnością indywidualnie oznaczoną i skonkretyzowaną. W dalszej części wywodu jest ona nazywana (po prostu) działalnością.

Działalność polega na wytwarzaniu przez dany podmiot gospodarki narodowej określonego wyrobu materialnego, okre-

ślonego dobra niematerialnego lub na wykonywaniu określonej usługi, jeżeli odbiorcami lub nabywcami danego wyrobu, danego dobra lub efektu danej usługi są:

- 1) inne podmioty gospodarki narodowej danego państwa lub innych państw;
- 2) osoby fizyczne wchodzące w skład gospodarstw domowych (postrzeganych podmiotowo) – w kraju lub za granicą;
- 3) podmioty gospodarki narodowej, wytwarzające wyroby lub dobra niematerialne lub świadczące usługi dla siebie samego (wyroby i dobra niematerialne o charakterze finalnym oraz efekty usług świadczonych dla siebie samego, o ile nie stanowią produktów działalności pomocniczej).

Wytworzony wyrób lub dobro niematerialne albo efekt wykonanej usługi, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, jest produktem wyjściowym działalności (produktem finalnym działalności).

Jeżeli przyjąć, że interesem publicznym jest zjawisko utrzymania oraz systematycznej poprawy (wszechstronnie ocenianej) sytuacji prawnej i faktycznej ogółu podmiotów gospodarki narodowej oraz gospodarstw domowych (instytucjonalizujących państwo, tj. wchodzących w skład państwa jako zintegrowana całość) – to wkład każdego z podmiotów gospodarki narodowej w kształtowanie interesu publicznego należy oceniać przez pryzmat tego, w jakim zakresie wywiązuje się on z „przydzielonego” mu obowiązku wytwarzania dóbr, będących produktami finalnymi jego działalności.

Każda działalność może być opisana produktami wejścia, szczegółową charakterystyką procesu technologicznego oraz produktem wyjściowym działalności.

Większość podmiotów gospodarki narodowej nie prowadzi jednej działalności wytwórczej, lecz szereg działalności, przy czym w tym kontekście w PKD wyróżnia się:

- 1) działalność przeważającą prowadzoną przez dany podmiot gospodarki narodowej,
- 2) działalność drugorzędą prowadzoną przez dany podmiot gospodarki narodowej (lub częściej działalności drugorzędne prowadzone przez dany podmiot gospodarki narodowej).

Oprócz działalności przeważającej oraz działalności drugorzędnych, w działalności praktycznie każdego podmiotu gospodarki narodowej można wyodrębnić działalność pomocniczą, która nie skutkuje produktami wyjściowymi, lecz efektami usług, rzadziej wyrobami służącymi działalności przeważającej oraz działalnościom drugorzędnym danego podmiotu.

W przepisach właściwych w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności zamieszczono szereg uwag i wyjaśnień na temat działalności pomocniczej.

Stwierdzono tu w szczególności, że działalności przeważająca i drugorzędne są zazwyczaj wykonywane przy wsparciu pewnej „liczby działalności pomocniczych, takich jak księgowość, magazynowanie, zaopatrzenie, promocja sprzedaży, naprawa i konserwacja itp.”.

W przepisach właściwych w sprawie PKD stwierdzono dalej, że „działalności pomocnicze to te, które są wykonywane wyłącznie po to, by wesprzeć działalność przeważającą lub drugorzędną jednostki poprzez dostarczanie wyrobów lub usług na potrzeby wyłącznie tej jednostki”.

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności hurtowa sprzedaż drewna (a dokładnie hurtowa sprzedaż drewna nieobrobionego) należy do podklasy 46.73.Z:

- 1) obejmującej sprzedaż hurtową materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego;
- 2) wchodzącej w skład:
  - a) klasy 46.73 o nazwie takiej samej jak nazwa podklasy,
  - b) grupy 46.7 o nazwie „pozostała wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa”,

- c) działu 46 o nazwie „handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi”,
- d) sekcji G o nazwie „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Na podklasę 46.73. Z składają się następujące działalności:

- 1) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa drewna nieobrobionego;
- 2) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa wyrobów z drewna wstępnie obrobionego;
- 3) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa farb, werniksów i pokostów;
- 4) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa materiałów budowlanych, np.: piasku, żwiru;
- 5) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa tapet i pokryć podłogowych;
- 6) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa okien i drzwi;
- 7) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa szkła płaskiego; wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa sprzętu sanitarnego: wanien, umywalk, sedesów i pozostałych wyrobów sanitarnych z porcelany;
- 8) wyspecjalizowana sprzedaż hurtowa budynków prefabrykowanych.

Pozostaje poza sporem semantycznym, iż handlem jest proces gospodarczy:

- 1) polegający na sprzedaży, to jest na działalności kończącej się wymianą dóbr materialnych i usług (co do generalnej zasady) na pieniądze;
- 2) realizowany przez **zawodowych pośredników** w celu osiągnięcia zysku, przy czym w zależności od zakresu i rodzaju działalności wyróżnia się handel hurtowy i detaliczny.

Sprzedaż hurtowa jest jednym z etapów dystrybucji produktów wyjściowych działalności na rynek, hurtownik zaś jest **pośrednikiem** pomiędzy producentem (wytwórcą) produktu a podmiotami zajmującymi się handlem detalicznym. Hurtownik kupuje od producenta duże partie produktu, które stają się dla niego towarem sprzedawanym następnie placówkom handlowym. Hurtownik zarabia dzięki marży hurtowej.

Prowadząc sprzedaż drewna nieobrobionego (nieprzetworzonego surowca drzewnego), jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w żadnym razie nie występują w roli zawodowych pośredników handlowych. Jeżeli sprzedaż drewna okrągłego, prowadzona przez Lasy Państwowe, miałaby być handlem (i to handlem hurtowym) to Lasy Państwowe musiałyby prowadzić działalność w ramach sektora trzeciego gospodarki narodowej (transport, łączność, gospodarka komunalna i mieszkaniowa oraz handel), a przecież nie podlega jakiegokolwiek wątpliwości, że w ramach gospodarki leśnej działalność jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych mieści się w sektorze pierwszym (rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo). Zgodnie z polskim modelem leśnictwa państwowego Lasy Państwowe występują w roli producenta (wytwórcy) surowca drzewnego, sprzedawanego przede wszystkim nabywcom zajmującym się bezpośrednim wykorzystaniem tego surowca w procesach technologicznych. Lasy Państwowe co do zasady nie korzystają z rozwiązań przewidujących korzystanie z usług pośrednictwa handlowego (nie zbywają co do zasady drewna do hurtowników).

Jednostki organizacyjne Lasów Państwowych prowadziłyby handel surowcem drzewnym, gdyby dokonywały skupu drewna od innych podmiotów prowadzących gospodarkę leśną celem jego dalszej odsprzedaży. Chodzi jednak o to, że w ustawie o lasach¹ **skup drewna** został wprost wyłączony z obszaru gospodarki leśnej. Warto też zwrócić uwagę na następujący szczegółowy opis w PKD działalności handlowej:

„Sprzedaż bez przetwarzania obejmuje czynności podstawowe (lub manipulacyjne) związane z handlem, np. sortowanie, klasyfikowanie, składanie wyrobów, mieszanie (łączenie) wyrobów (np. wina lub piasku), butelkowanie (poprzedzone lub nie myciem butelek), pakowanie, dzielenie na mniejsze partie i przepakowywanie towarów w celu dystrybucji w mniejszych partiach, przechowywanie (nawet mrożonych lub chłodzonych) wyrobów, czyszczenie i suszenie produktów rolnych, przycinanie płyt pilśniowych z włókien drzewnych lub arkuszy metalowych, traktowane jako działalność drugorzędna”.

W nadleśnictwach takie działania, jak:

- 1) dzielenie dużych kłód na sortymenty,
- 2) składowanie drewna na składnicach przy drogach wywozowych połączone z układaniem drewna w mygły lub stosy,
- 3) składowanie drewna na składnicach przejściowych,
- 4) zabezpieczanie surowca drzewnego przed deprecjacją do czasu wywozu z lasu

– otóż działania te nie wchodzą w zakres sprzedaży drewna, lecz są działaniami stanowiącymi część składową pozyskania drewna *sensu stricto*.

Takie zaś działania, jak szacowanie ilości drewna możliwego do pozyskania (szacunki brakarskie), odbiórka surowca drzewnego połączona z jego klasyfikowaniem oraz odznaczaniem (w tym cechowaniem) należą do działalności pomocniczej, prowadzonej przez leśniczych lub podleśniczych na rzecz procesu pozyskania drewna w nadleśnictwach (pozyskania drewna *sensu stricto*).

2. Twierdzenie drugie: sprzedaż drewna przez Lasy Państwowe stanowi część składową gospodarki leśnej

Jedyna legalna definicja gospodarki leśnej została zawarta w Ustawie o lasach. Z art. 6 ust. 1 pkt 1 tego aktu wynika, że przez gospodarkę leśną należy rozumieć:

- 1) działalność leśną w zakresie:
  - a) urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymanie i powiększanie zasobów i upraw leśnych,
  - b) pozyskiwania – z **wyjątkiem skupu** – drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego;
- 2) **sprzedaż produktów**, o których mowa w pkt. 1 lit. b);
- 3) realizację pozaprodukcyjnych funkcji lasu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 roku w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz. U. Nr 134 poz. 692) działalność gospodarcza w zakresie gospodarki leśnej, obejmująca urządzanie lasu, ochronę i zagospodarowanie lasu, utrzymanie i powiększanie zasobów i upraw leśnych, pozyskiwanie – z **wyjątkiem skupu** – drewna, a także **jego sprzedaż** w stanie nieprzerobionym **jest działalnością podstawową w Lasach Państwowych**, przy czym działalność ta **jest prowadzona w nadleśnictwach**.

W zdecydowanej większości podmiotów gospodarki narodowej zbywaniu (sprzedaż) produktów wyjściowych działalności stanowi **działalność pomocniczą** w rozumieniu PKD, którą

¹ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach, tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100, z 2016 r. poz. 422, 586, 903, 1020.

zajmują się komórki organizacyjne właściwe w sprawie zbytu i księgowości, przy czym działalność ta obejmuje w szczególności:

- 1) wybór nabywców,
- 2) zawieranie i spisywanie z nabywcami umów,
- 3) stawianie partii produktów wyjściowych działalności do odbioru zgodnie z harmonogramem wynikającym z podpisanej umowy lub wysyłkę produktów wyjściowych do nabywców,
- 4) obciążanie nabywców fakturami,
- 5) realizację (poza procesem egzekucyjnym) należności w ramach wymiany produktów na środki pieniężne.

Jest to działalność pomocnicza bez względu na to, czy producent sprzedaje swoje produkty wyjściowe hurtownikom czy nabywcom finalnym.

Zwraca przy tym uwagę fakt, że w Ustawie o lasach ustawodawca nie określił, iż gospodarka leśna jest to:

- 1) działalność leśna w zakresie:
  - a) urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych,
  - b) pozyskiwania – z wyjątkiem skupu – drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego;
- 2) realizacja pozaprodukcyjnych funkcji lasu;
- 3) **sprzedaż produktów**, o których mowa w pkt 1 lit. b, a także działalność w zakresie: (a) prowadzenia księgowości, (b) magazynowania, (c) zaopatrzenia, (d) promocji sprzedaży, (e) napraw, konserwacji i innych działań logistycznych oraz (f) pozostałych działań pomocniczych na rzecz gospodarki leśnej jako działalności wytwórczej.

Oznacza to, że pod względem zakresu rzeczowego ww. definicja ustawowa identyfikuje wyłącznie działania **bezpośrednio wytwórcze**, wchodzące w skład gospodarki leśnej, a nie działania bezpośrednio wytwórcze łącznie z działaniami składającymi się na działalność pomocniczą na rzecz gospodarki leśnej.

Mając wszakże na względzie przepisy Rozporządzenia Rady (EWG) nr 696/93 z dnia 15 marca 1993 r w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie², jest oczywiste, że na gospodarkę leśną składają się:

- 1) działalność leśna w zakresie:
  - a) urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych – **wraz ze wszelkimi działaniami w zakresie działalności pomocniczej**,
  - b) pozyskiwania (z wyjątkiem skupu) drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierzyny oraz płodów runa leśnego – **wraz ze wszelkimi działaniami w zakresie działalności pomocniczej**;
- 2) **sprzedaż produktów**, o których mowa w pkt 1 lit. b – **wraz ze wszelkimi działaniami w zakresie działalności pomocniczej**;
- 3) realizacja pozaprodukcyjnych funkcji lasu – **wraz ze wszelkimi działaniami w zakresie działalności pomocniczej**.

Jednak to, że wyżej wymienione działania w zakresie działalności pomocniczej mieszczą się w ramach gospodarki leśnej, nie wynika z jej definicji zawartej w Ustawie o lasach, lecz (właśnie) z przepisów powołanego rozporządzenia unijnego. W wykonaniu bowiem tego rozporządzenia – efekty działalności pomocniczej (w tym efekty kosztowe) należy zaliczać („przypisywać”) do efektów działalności wytwórczej, którą dane działania pomocnicze wspierają.

Jak wiadomo, niektóre działania, zaliczane na gruncie Ustawy o lasach do działalności w zakresie gospodarki leśnej, są odmiennie klasyfikowane na gruncie PKD. Na przykład w rozumieniu Ustawy o lasach gospodarką leśną jest gospodarka

łowiecka prowadzona przez nadleśnictwa z wykorzystaniem leśnych obwodów łowieckich, podczas gdy w rozumieniu PKD jest to działalność sytuowana poza gospodarką leśną. Podążając tym tokiem myślowym, można by rozważać, czy sprzedaż surowca drzewnego jako część składowa gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach nie jest w rozumieniu PKD działalnością w zakresie hurtowego handlu drewnem, pozostającą w zintegrowaniu pionowym z gospodarką leśną w rozumieniu PKD. Takiemu rozumowaniu sprzeciwia się jednak w sposób kategoryczny twierdzenie pierwsze niniejszego załącznika, wykluczające możliwość uznania sprzedaży drewna prowadzonej przez Lasy Państwowe za handel hurtowy surowcem drzewnym.

A zatem w Ustawie o lasach prawodawca na zasadzie *lex specialis* „uznał”, iż sprzedaż drewna mieści się w zakresie gospodarki leśnej. Innymi słowy – w Lasach Państwowych (i innych gospodarstwach leśnych) sprzedaż drewna została w określonym zakresie „wyniesiona” do rangi działań wchodzących w skład działalności bezpośrednio wytwórczej w zakresie gospodarki leśnej.

Tak rozumiana sprzedaż drewna nie jest ani działalnością pomocniczą, ani działalnością handlową w rozumieniu Polskiej Klasyfikacji Leśnej. W trakcie kontroli przeprowadzonej swego czasu przez Najwyższą Izbę Kontroli na temat funkcjonowania funduszu leśnego **diagnoza, iż sprzedaż drewna stanowi część składową gospodarki leśnej, została potwierdzona stanowiskiem tego organu.**

3. Twierdzenie trzecie: zaliczenie sprzedaży drewna do działalności bezpośrednio wytwórczej w zakresie gospodarki leśnej ma swoje bardzo istotne uzasadnienie merytoryczne

Zaliczenie (w określonym zakresie działań) sprzedaży drewna do działalności bezpośredniej (bezpośrednio wytwórczej) w ramach gospodarki leśnej, a nie pomocniczej w rozumieniu PKD na rzecz gospodarki leśnej, ma bardzo mocne uzasadnienie merytoryczne, związane z obowiązkiem prowadzenia gospodarki leśnej jako gospodarki trwale zrównoważonej – z uwzględnieniem naczelną zasady gospodarki leśnej (zasady ciągłości i trwałości użytkowania lasu, w tym ciągłości i trwałości wytwarzania, w ramach realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu, tzw. nierzeczowych produktów wyjściowych gospodarki leśnej). Otóż pozostaje poza dyskusją, że między pozyskaniem drewna *sensu stricto* a jego sprzedażą występuje (powinna występować) interaktywna więź (sprzężenia zwrotne), przy czym należy tu podnieść, że:

- 1) pozyskanie drewna *sensu stricto* wynika z:
  - a) potrzeb pielęgnowania lasu (drzewostanów),
  - b) konieczności podejmowania w określonym czasie przy użyciu odpowiednich metod (tj. z zastosowaniem odpowiednich rębni) działań w zakresie wymiany generacyjnej (pokoleniowej) lasu,
  - a także
  - c) zasad kształtowania ładu czasowo-przestrzennego w lesie jako jednego z warunków trwałości lasu, w szczególności ze względu na zagrożenie tej trwałości od czynników biotycznych;
- 2) ze względu na imperatyw wypełniania potrzeb, konieczności oraz zasad, o których mowa w pkt 1, modyfikacja ilości drewna do pozyskania (w reakcji na koniunkturę na rynku drzewnym) może następować w bardzo ograniczonym tylko zakresie;

² Dz. Urz. L 76 z 30.3.1993, str. 1–11 (ES, DA, DE, EL, EN, FR, IT, NL, PT); polskie wydanie specjalne Rozdział 13, Tom 012 P. 10–20; zm. Dz. Urz. C241 z 29.08.1994, str. 21; Dz. Urz. L 281 z 31.10.2003, str. 1; Dz. Urz. L 311 z 21.11.2008, str. 1.

- 3) ze względu na stan lasu i stabilność ekosystemów leśnych niedopuszczalne jest pozyskiwanie drewna bez pewności jego sprzedaży lub innego zagospodarowania³, ale i odwrotnie – niedopuszczalne jest sporządzanie planu sprzedaży bez liczenia się z prawidłowym poziomem jego pozyskania, wynikającym z potrzeb, konieczności oraz zasad, o których mowa w pkt 1.

Uznanie, iż sprzedaż drewna jest częścią procesu wytwarzania surowca drzewnego (a nie działalnością pomocniczą, podejmowaną po pozyskaniu drewna celem „spieniężenia” wytworzonego surowca drzewnego jako produktu wyjściowego gospodarki leśnej), oznacza prawne usankcjonowanie wyżej wymienionych interaktywnych więzi (sprzężeń zwrotnych) zachodzących między pozyskaniem drewna *sensu stricto* a jego sprzedażą (więzi i sprzężeń, które powinny cechować trwale zrównoważoną gospodarkę leśną). Innymi słowy, zastosowany „zabieg prawny” sprawia, że pozyskanie drewna *sensu stricto* oraz sprzedaż drewna są działaniami pozostającymi w systemowym zintegrowaniu pionowym (w zintegrowaniu respektującym interaktywne więzi i sprzężenia zwrotne, które powinny zachodzić pomiędzy pozyskaniem *sensu stricto* a sprzedażą surowca drzewnego przy prowadzeniu gospodarki leśnej jako gospodarki trwale zrównoważonej). Zastosowany zabieg stanowi jednocześnie prawne zabezpieczenie przed ewentualnymi próbami dezintegracji tych działań poprzez „alokowanie” obowiązku sprzedaży surowca drzewnego poza Lasy Państwowe – ze wszystkimi tego negatywnymi skutkami o przyrodniczym charakterze.

Oto dlaczego prawodawca zdecydował się zaliczyć sprzedaż drewna do gospodarki leśnej jako działalności bezpośrednio wytwórczej.

Imperatyw zachowania w ramach polskiego modelu leśnictwa państwowego integracji pionowej nie dotyczy zresztą wyłącznie pozyskania drewna i sprzedaży drewna, lecz również (z tychże samych względów) użytkowania głównego lasu i jego zagospodarowania (w tym hodowli i ochrony lasu).

Należy podjąć bardzo intensywne i dostatecznie merytoryczne działania edukacyjne, adresowane do środowisk opiniotwórczych, opiniodawczych i polityczno-decyzyjnych, aby wyeliminować w opinii publicznej dość powszechne niezrozumienie istoty sprzedaży drewna jako działalności wytwórczej w gospodarstwach leśnych.

W świetle stanu prawnego, utrwalonego w Ustawie o lasach (zaliczenie sprzedaży drewna do działalności w zakresie gospodarki leśnej), w pełni uprawnione jest twierdzenie, że surowiec drzewny należy uznawać za surowiec wytworzony nie tylko po pozyskaniu *sensu stricto*, lecz po pozyskaniu *sensu stricto* i:

- 1) po „oznaczeniu” pod względem przyszłych nabywców (przy czym co do generalnej zasady chodzi tu o ww. „oznaczenie” w czasie, gdy drewno „stoi” jeszcze na pnium /podstawowe tryby sprzedaży surowca drzewnego/)

albo

- 2) po określeniu sposobu zagospodarowania przy braku możliwości sprzedaży surowca drzewnego w połączeniu z koniecznością pozyskania *sensu stricto* ze względu na uwarunkowania przyrodnicze i zasady prawidłowej gospodarki leśnej.

4. Twierdzenie czwarte: Polska Klasyfikacja Działalności nie uwzględnia okoliczności, że część działań w zakresie sprzedaży surowca drzewnego wchodzi w skład działalności bezpośrednio wytwórczej w zakresie gospodarki leśnej. PKD wymaga w tym zakresie nowelizacji

W aktualnej wersji Polska Klasyfikacja Działalności nie podnosi w wyjaśnieniach do Działu 02 (Leśnictwo i pozyskiwanie drewna), iż surowiec drzewny uznaje się za wytworzony nie tylko po pozyskaniu *sensu stricto*, lecz dodatkowo po odpowiednim „oznaczeniu” pod względem przyszłych nabywców. W ramach najbliższej nowelizacji PKD konieczne wydaje się utrwalenie w przedmiotowych wyjaśnieniach zapisu w następującym brzmieniu⁴:

„02.20.Z Pozyskiwanie drewna

Podklasa ta obejmuje:

- pozyskiwanie drewna okrągłego do dalszego przerobu w przemyśle przetwórczym, łącznie z określonymi działaniami, mającymi na celu ustalenie nabywców tego drewna przed lub po ścinie albo samoczynnym upadku drzew;
- pozyskiwania drewna okrągłego używanego w postaci nieprzetworzonej, takiej jak: kopalniak, żerdzie i słupy, łącznie z określonymi działaniami, mającymi na celu ustalenie nabywców tego drewna przed lub po ścinie albo samoczynnym upadku drzew;
- pozyskiwanie drewna i innych produktów na cele energetyczne, łącznie z określonymi działaniami, mającymi na celu ustalenie nabywców tego drewna przed lub po ścinie albo samoczynnym upadku drzew;
- składowanie drewna do czasu załadowania na środki wywozowe oraz
- produkcję węgla drzewnego w lesie (z wykorzystaniem metod tradycyjnych)”.

Nie może przy tym ująć uwadze, że Polska Klasyfikacja Działalności w opisie procesu pozyskania drewna nie zawiera zastrzeżenia, iż sprzedaż drewna (w takim rozumieniu, o jakim jest mowa powyżej w niniejszym załączniku) nie należy (nie wolno) traktować jako części składowej pozyskiwania drewna, a przecież przy opisie wielu działalności ujętych w PKD zabieg redakcyjny, zaczynający się od słów „Podklasa ... nie obejmuje: ...”, został powszechnie zastosowany (a więc przy opisie zakresu rzeczowego pozyskania drewna prawodawca mógł zastrzec, że w rozumieniu PKD pozyskanie drewna nie obejmuje sprzedaży drewna, czego jednakowoż nie uczynił, co dodatkowo dowodzi, że sprzedaż drewna nie jest przejawem działalności bezpośrednio wytwórczej polegającym na prowadzeniu hurtowego handlu surowcem drzewnym).

³ Zaleganie w lesie pozyskanego drewna w nadmiernych ilościach jest potencjalnym czynnikiem inicjującym destabilizację ekosystemów leśnych, prowadzącym często do procesu rozpadu drzewostanów w związku z gradacyjnym rozwojem patogenicznych organizmów grzybowych oraz szkodliwych owadów. Oznacza to, że w ramach prawidłowo prowadzonej gospodarki leśnej dopóty nie należy przystępować do faktycznego pozyskiwania drewna, dopóki nie nastąpi dostateczne uprawdopodobnienie ich nabycia po pozyskaniu. Jeżeli zaś pozyskanie drewna jest niezbędne ze względu na dobro ekosystemu leśnego pomimo braku ich uprzedniego oznaczenia pod względem przyszłych nabywców – pozyskanie to jest dopuszczalne pod warunkiem pewności, iż możliwe będzie racjonalne i ekonomicznie uzasadnione zagospodarowanie pozyskanych produktów bez szkody dla ekosystemu leśnego.

⁴ Do czasu stosownej nowelizacji PKD należy przyjmować, że w rozumieniu PKD sprzedaż drewna jako część składowa gospodarki leśnej stanowi element pozyskiwania surowca drzewnego.

5. Twierdzenie piąte: zakres rzeczowy działalności obejmującej sprzedaż drewna, działalność pomocniczą na rzecz sprzedaży drewna, jak również działalność funkcjonalnie powiązaną ze sprzedażą drewna jest bardzo rozległy

Sprzedaży drewna jako działalności bezpośrednio wytwórczej towarzyszy rzecz jasna w Lasach Państwowych działalność pomocnicza na rzecz tejże sprzedaży, przy czym nie może ująć uwadze, że obszar działalności Lasów Państwowych dotyczący sprzedaży drewna (chodzi o sprzedaż drewna wraz z działalnością pomocniczą, a także wraz z działalnością związaną funkcjonalnie ze sprzedażą drewna, nie będącą wszakże działalnością w zakresie sprzedaży drewna lub działalnością pomocniczą na rzecz sprzedaży drewna), jest nad wyraz rozległy. Unaocznia to ryc. 1. (Str. 72–82 – *przyp. red.*)

Poza oznaczeniem drewna pod względem przyszłych nabywców przedmiotem wewnętrznego kodeksu handlowego są niektóre tylko przejawy działalności, o której mowa w zdaniu poprzedzającym.

Tytułem komentarza do ryc. 1. Zachodzi potrzeba zidentyfikowania pod względem skutków prawnych zdarzeń związanych z tzw. sprzedażą detaliczną drewna w Lasach Państwowych.

Otóż osoba fizyczna lub inny podmiot uprawniony do nabywania drewna na rynku detalicznym powinien zgłosić się do leśniczego (jeżeli leśniczy prowadzi sprzedaż drewna detalicznego) lub do biura nadleśnictwa z wolą zakupu określonej grupy handlowo-gatunkowej (takiej oczywiście grupy handlowo-gatunkowej, jaka może być przedmiotem obrotu na tym rynku), przy czym (nawiasem) docelowo LP powinny stworzyć możliwość składania takiego oświadczenia woli w formie komunikacji internetowej.

Najczęściej między stanowiskiem leśniczego lub określonym stanowiskiem w biurze nadleśnictwa a potencjalnym nabywcą dochodzi po takim oświadczeniu woli do wymiany informacji, w ramach której potencjalny nabywca definiuje swoje oczekiwania, zaś stanowisko leśniczego lub wyodrębnione stanowisko pracy w biurze nadleśnictwa informuje potencjalnego nabywcę o możliwości nadleśnictwa co do sprostania jego oczekiwaniom. Uzupełnieniem omawianej wymiany informacji mogą być oględziny drewna na gruncie, jeżeli jest ono już faktycznie pozyskane, choćby jeszcze nie było „do końca” odebrane (przy czym docelowo powinna być stworzona możliwość dokonywania takich oględzin wirtualnie).

Jeżeli w wyniku wymiany ww. informacji (uzupełnionej ewentualnymi oględzinami) strony (tj. potencjalny nabywca oraz nadleśnictwo) dochodzą do zgodnego wniosku, że są „zdeternowane” co do nabycia i zbycia określonej partii drewna detalicznego, to uprawnione jest stwierdzenie, że w tym to momencie kończy się proces oznaczania określonej partii drewna detalicznego pod względem przyszłego nabywcy, a równocześnie dochodzi do zaistnienia stosunku prawnego o ustnym charakterze substytuującego umowę (umowy) przyrzeczenia zbycia tegoż drewna. W określonych przypadkach potencjalny nabywca (np. szkoła publiczna) może życzyć sobie skonkretyzowania ww. ustnego przyrzeczenia umową na piśmie. Taka umowa konkretyzująca (najczęściej umowa roczna) co do zasady powinna być spisywana w biurze nadleśnictwa, podstawowe zaś dane tej umowy powinny być utrwalane w systemie informatycznym Lasów Państwowych. Nie może ująć uwadze, że po zakończeniu takiej wymiany informacji (a nawet zawarciu ww. umowy) drewno detaliczne może pojawić się na stanie magazynowym dopiero po upływie określonego czasu. Zwykle na stanowisku leśniczego lub na odpowiednim stanowisku w biurze nadleśnictwa fakt „obłożenia” określonej partii drewna detalicznego przyrzeczeniem z odtóżonym w czasie jego odbiorem faktycznym (najczęściej z braku drewna na stanie magazynowym) jest „memoriałowany” w trybie zapisków roboczych, choć docelowo byłoby wskazane dokonywanie takiego „memoriałowania” (rezerwowania) w sposób sformalizowany w ramach systemu informatycznego Lasów Państwowych. Ten zapis memoriałowy powinien podlegać usunięciu po faktycznym przeniesieniu własności określonej partii

drewna detalicznego na nabywcę. Dzięki opisywanemu „memoriałowaniu” powstałaby możliwość raportowania na dany moment ilości drewna detalicznego możliwej do zagospodarowania („Pula drewna detalicznego w planie sprzedaży drewna” /minus/ „Drewno przeniesione na własność nabywców od początku roku” /minus/ „Pula drewna zarezerwowana” = „Dyspozycyjna ilość drewna detalicznego do zagospodarowania”).

Odnosząc się dalej tytułem komentarza do ryc. 1, zwraca uwagę fakt, że do czasu przeprowadzenia działań odbiorczych ewidencja ścinki drzew, ich okrzesywania oraz wyróbki ma (i to tylko w niektórych leśnictwach na zasadzie utartego zwyczaju) charakter działań nieformalnych (zapiski robocze w dzienniku leśniczego; ewentualne zapisy w dzienniku robót, prowadzonym przez zakład usług leśnych; ponadto przy pozyskaniu drewna maszynami wieloczynnościowymi proces ten jest utrwalany online w bazie danych komputera pokładowego tych maszyn).

Jest pożądane, aby z czasem doszło do wyeliminowania klasycznej techniki sporządzania ROD m.in. poprzez: (1) zastosowanie płytek z kodami kreskowymi, (2) określanie miąższości drewna ułożonego w stopy oraz miąższości przyzm zrzębków oraz zrzębków na środkach wywozowych np. metodą skaningu laserowego, (3) wprowadzenie do praktyki gospodarczej różnych urządzeń dalmierczych – z opcją wprowadzania danych o wyrobionym drewnie bezpośrednio do rejestratora, a z rejestratora do systemu informatycznego LP. Odrębnym zagadnieniem jest: wprowadzenie do praktyki gospodarczej (1) alternatywnego (lub funkcjonującego uzupełniająco) systemu odbiórki drewna w jednostkach masowych (np. poprzez zastosowanie wiarygodnych przeliczników miąższości drewna na masę), (2) procedury utrwalania za pomocą zdjęć w technice numerycznej dziennego „urobku” zakładu usług leśnych (przed odbiórką drewna) – z opcją wysyłki online takiego utrwalania do systemu informatycznego LP (nałożenie takiego warunku umownego na zakłady usług leśnych z opcją przejściowego wyposażania zakładów usług leśnych, po zawarciu umowy, w sprzęt do dokonywania takiego utrwalania).

Odnosząc się po raz trzeci tytułem komentarza do ryc. 1, w części, w jakiej dotyczy ona ustalania warunków poboru, przeznaczania i zużywania drewna na własne potrzeby instytucjonalne, warto zauważyć, co następuje:

A. Podstawę ustalania szczegółowych warunków pobierania drewna z magazynów i przekazywania go do zużycia przez nadleśnictwa – a to w związku z prowadzeniem przez te nadleśnictwa możliwej działalności dodatkowej w zakresie przerobu mechanicznego surowca drzewnego (w razie mianowicie podjęcia przez dane nadleśnictwo działalności na przykład w zakresie: (a) pierwiastkowego przerobu drewna, polegającego na wytwarzaniu tarcicy, (b) wytwarzania elementów w ramach programu ogrodowego /półproduktów, ale także produkcji gotowych wyrobów architektury ogrodowej/, (c) produkcji elementów więźb dachowych, (d) produkcji elementów budynków drewnianych /także w technice szkieletowej/ itd., itp.) powinny tworzyć:

1) plany finansowo-gospodarcze nadleśnictw – w części, w jakiej dotyczą:

- a) planu zużycia, w tym sprzedaży, surowca drzewnego,
- b) planu działalności dodatkowej zarobkowej (przerób surowca drzewnego dokonywany przez nadleśnictwa jest taką właśnie działalnością),

a także

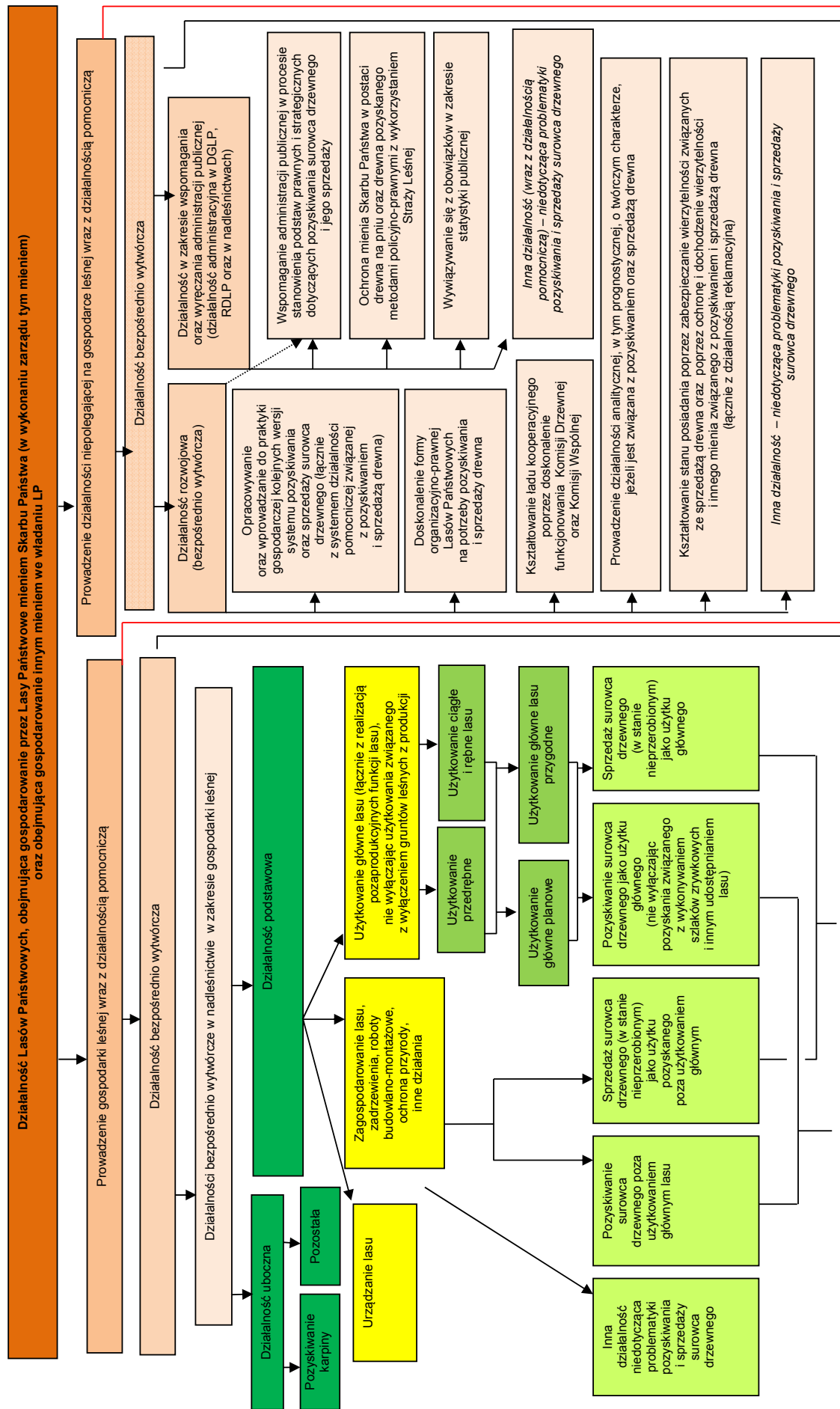
2) umowy podpisane przez poszczególne nadleśnictwa z nabywcami produktów powstających w następstwie omawianego przerobu.

W nadleśnictwach taką działalnością powinny zajmować się wyodrębnione struktury organizacyjne (np. zakłady wewnętrzne nadleśnictw), przy czym pobór drewna do przerobu może (1) odbywać się bezpośrednio z poszczególnych magazynów rewirowych (chodzi o magazyny drewna na stanie poszczególnych leśnictw rewirowych) lub (2) z magazynów przywiązanych

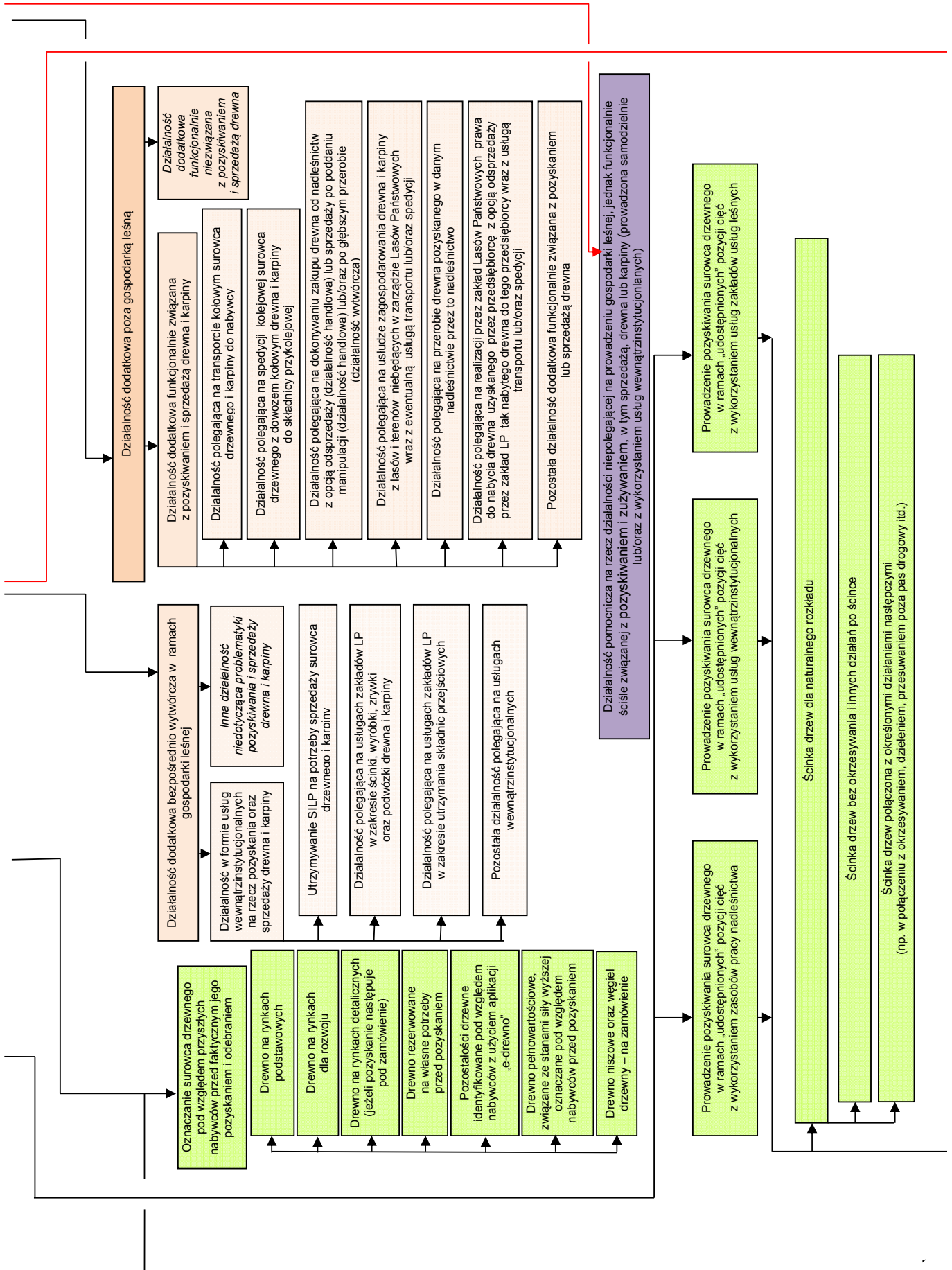
- do poszczególnych ww. wyodrębnionych struktur organizacyjnych (po uprzednim przemieszczeniu drewna do tych magazynów z magazynów rewirowych). Szczegóły odnoszące się m.in. do: (1) ilości drewna do przerobu w funkcji czasu, (2) ich charakterystyki sortymentowo-gatunkowej, (3) miejsc poboru wyrobionego drewna z magazynów głównych, (4) miejsc przejściowego składowania drewna przy zakładach jego przerobu, (5) sposobu utylizacji odpadów, (6) harmonogramu dostaw, (7) kwestii logistycznych, (8) sposobu zgłaszania zapotrzebowania na drewno, (9) sposobu dokumentowania (także inne szczegóły) powinny być ustalane w procedurze roboczej (np. podczas narad gospodarczych) z utwalaniem tych ustaleń na przykład w formie protokołów, notatek i innych dokumentów o wewnętrznym charakterze.
- B. Niektóre nadleśnictwa wykorzystują drewno przez siebie pozyskiwane (nie wyłączając zrębków) do ogrzewania siedzib nadleśnictwa, siedzib leśnictw, obiektów infrastruktury leśnej. Zapotrzebowanie na to drewno powinno być ujmowane w planie zużycia, w tym sprzedaży surowca drzewnego. Co do zasady obowiązek zabezpieczenia systematycznej podaży tego drewna i jego gromadzenia w pobliżu obiektów mających podlegać ogrzewaniu (tj. w magazynach przejściowych) powinien spoczywać na komórce organizacyjnej nadleśnictwa właściwej ds. logistyki, zaś szczegóły dokonywania zaopatrzenia powinny zapadać w trybie operacyjnym po uprzednim omówieniu sprawy w trakcie którejś z sesji (ile drewna, jakie drewno, harmonogram dostaw, sposób zgłaszania zapotrzebowania, logistyka, dokumentowanie obrotu surowca drzewnego, w tym poboru do spalania, dokumentowanie gospodarowania odpadami itp.). Podobnie powinny być ustalane szczegółowe warunki pobierania do zużycia drewna na potrzeby ognisk edukacyjnych, integracyjnych oraz związanych z rekreacją i turystyką, w tym turystyką myśliwską. W wewnętrznym kodeksie handlowym powinna zostać dopuszczona możliwość korzystania przez nadleśnictwa z zakładów usług leśnych po uprzednim sprzedaniu im drewna do opalania ww. siedzib i obiektów oraz organizowania ww. ognisk.
- C. Jak wiadomo drewno pozyskiwane przez dane nadleśnictwo nierzadko jest wykorzystywane do grodzenia upraw, wykonywania elementów indywidualnej ochrony lasu przed zwierzyną, elementów infrastruktury łowieckiej, elementów infrastruktury edukacyjnej, elementów pozostałej infrastruktury leśnej. Faktycznymi podmiotami przerabiającymi to drewno są zwykle zakłady usług leśnych. Zapotrzebowanie na omawiane drewno powinno być ujmowane w planach zużycia, w tym sprzedaży, drewna (przy czym powinno to być rozbijane na poszczególne leśnictwa z zastosowaniem normatywów jednostkowych, np. normatywu ilości drewna potrzebnego do wykonania 100 mb grodzenia). Co do zasady drewno powinno być pobierane na bieżąco z magazynu głównego (z magazynów głównych) według aktualnych potrzeb z powierzeniem danemu zakładowi usług leśnych do przerobu (z obowiązkiem rozliczenia). Szczegóły odnoszące się m.in. do: (1) ilości drewna do przerobu w funkcji czasu, (2) ich charakterystyki sortymentowo-gatunkowej, (3) miejsc poboru wyrobionego drewna z magazynów głównych, (4) adresów leśnych finalnego wykorzystania drewna po przerobie, (5) sposobu utylizacji odpadów, (6) harmonogramu dostaw, (7) kwestii logistycznych, (8) sposobu zgłaszania zapotrzebowania na drewno, (9) sposobu dokumentowania (także inne szczegóły) powinny być ustalane w procedurze roboczej (np. podczas narad gospodarczych) z utwalaniem tych ustaleń na przykład w formie protokołów, notatek służbowych itp. podobnych dokumentów o wewnętrznym charakterze. W wewnętrznym kodeksie handlowym powinna zostać usankcjonowana możliwość sprzedaży drewna zakładom usług leśnych w celu użycia tego drewna po odpowiednim przerobie na ww. ogrodzenia i inne elementy infrastruktury leśnej.
- D. Część drewna jest pozyskiwana w nadleśnictwie celem zbycia na rzecz innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych (celem wykorzystania tego drewna przez jednostki nabywające: (1) do prowadzenia działalności wytwórczej, (2) jako czynnika grzewczego, (3) do wykonywania grodzień oraz tworzenia infrastruktury leśnej. Szczegółowe warunki zbywania drewna przez dane nadleśnictwo na rzecz innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych powinny być przedmiotem porozumienia (umowy) między nadleśnictwem zbywającym a nadleśnictwem nabywającym.
- E. W Lasach Państwowych tradycyjną składową wynagrodzenia ze stosunku pracy jest świadczenie deputatowe. Świadczenie to może być realizowane w naturze lub może przybierać postać ekwiwalentu pieniężnego. Podstawę ustalania szczegółowych warunków omawianych świadczeń deputatowych tworzą zapisy w Ponadzakładowym Układzie Zbiorowym Pracy oraz umowy o pracę. Szczegółowe warunki realizacji danego świadczenia przez pracodawcę na rzecz danego pracownika, w tym obieg dokumentów z tym związanych, powinny być ustalane w trybie operacyjnym.
- F. Na niektórych nadleśnictwach (w wykonaniu dawnych aktów zobowiązaniowych) ciążą obowiązki serwitutowe przybierające formę świadczeń z surowca drzewnego. Sposób realizacji tych świadczeń powinien być przedmiotem porozumienia między nadleśnictwem zobowiązanym a świadczeniobiorcą. Corocznie porozumienie to powinno podlegać konkretyzacji w trybie operacyjnym (także w kontekście obiegu dokumentów).
- G. Obowiązek świadczeń deputatowych ma w Lasach Państwowych charakter powszechny. Dotyczy zatem nie tylko nadleśnictw, które świadczenie deputatowe mogą realizować z wykorzystaniem drewna pozyskiwanego w tym nadleśnictwie, lecz także jednostek organizacyjnych nie dysponujących takim drewnem. W takim przypadku ustalenie warunków świadczenia deputatowego oraz poboru tych świadczeń powinno przybierać postać trójporozumienia pomiędzy jednostką organizacyjną świadczącą usługę wewnątrzinstytucjonalną na rzecz jednostki organizacyjnej obowiązanej do świadczenia deputatowego oraz pracownikiem uprawnionym do takich świadczeń. Takie trójporozumienie co do warunków świadczeń deputatowych powinno podlegać konkretyzacji, w tym z punktu widzenia obiegu dokumentów, pomiędzy zainteresowanym pracownikiem a jednostką organizacyjną, która zobowiązała się zastąpić pracodawcę tego pracownika w świadczeniu usług deputatowych.
- H. Zgodnie z zasadami trwale zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej określona część drewna podlegająca wycince, m.in. w ramach działań w zakresie zagospodarowania lasu oraz ochrony przyrody, powinna pozostawać *in situ* do naturalnego rozkładu dla kształtowania biotopu lub/ oraz różnorodności biologicznej w lasach. Działanie to powinno być ujmowane w planie finansowo-gospodarczym nadleśnictwa, zaś szczegółowe warunki realizacji tychże działań powinny być określane w umowie pomiędzy nadleśnictwem a zakładem usług leśnych (lub usługodawcą wewnątrzinstytucjonalnym). W przypadku wykonawstwa w siłach własnych szczegółowe warunki realizacji omawianego wykonawstwa powinny być ustalane operacyjnie.
- Dalsze uszczegółowienie powyższych komentarzy oraz odniesienie się szczegółowe do innych części ryc. 1 jest przedmiotem aktu ogólnego zarządu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie uprawnionego, w tym obowiązkowego, obszaru działalności Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. W dacie wydania wewnętrznego kodeksu handlowego akt ten jest w ostatnim stadium projektowania.

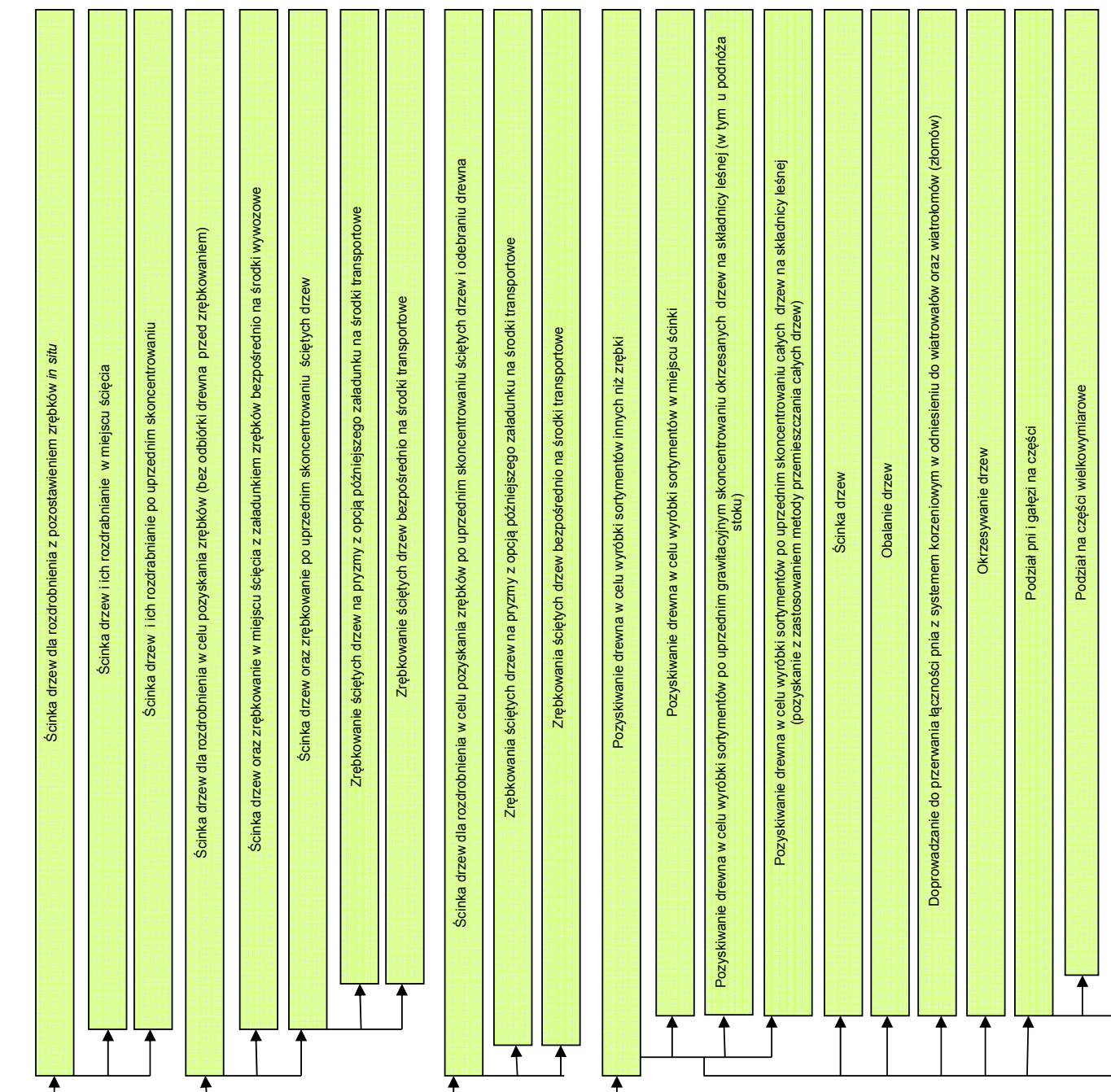

Ryc. 1. Schemat klasyfikacyjny działalności Lasów Państwowych w zakresie: (1) pozyskiwania surowca drzewnego rozpatrywanego wraz ze sprzedażą drewna jako działalnością bezpośrednio wytwórczą (pozykiwanie drewna *sensu stricto* oraz sprzedaż drewna), (2) działań pomocniczych na rzecz pozyskiwania drewna *sensu stricto* oraz na rzecz sprzedaży drewna, (3) działalności funkcjonalnie powiązanych z pozyskiwaniem drewna *sensu stricto* oraz funkcjonalnie powiązanych ze sprzedażą drewna (wraz z działaniami pomocniczymi na rzecz tych działalności funkcjonalnie powiązanych ze sprzedażą drewna)

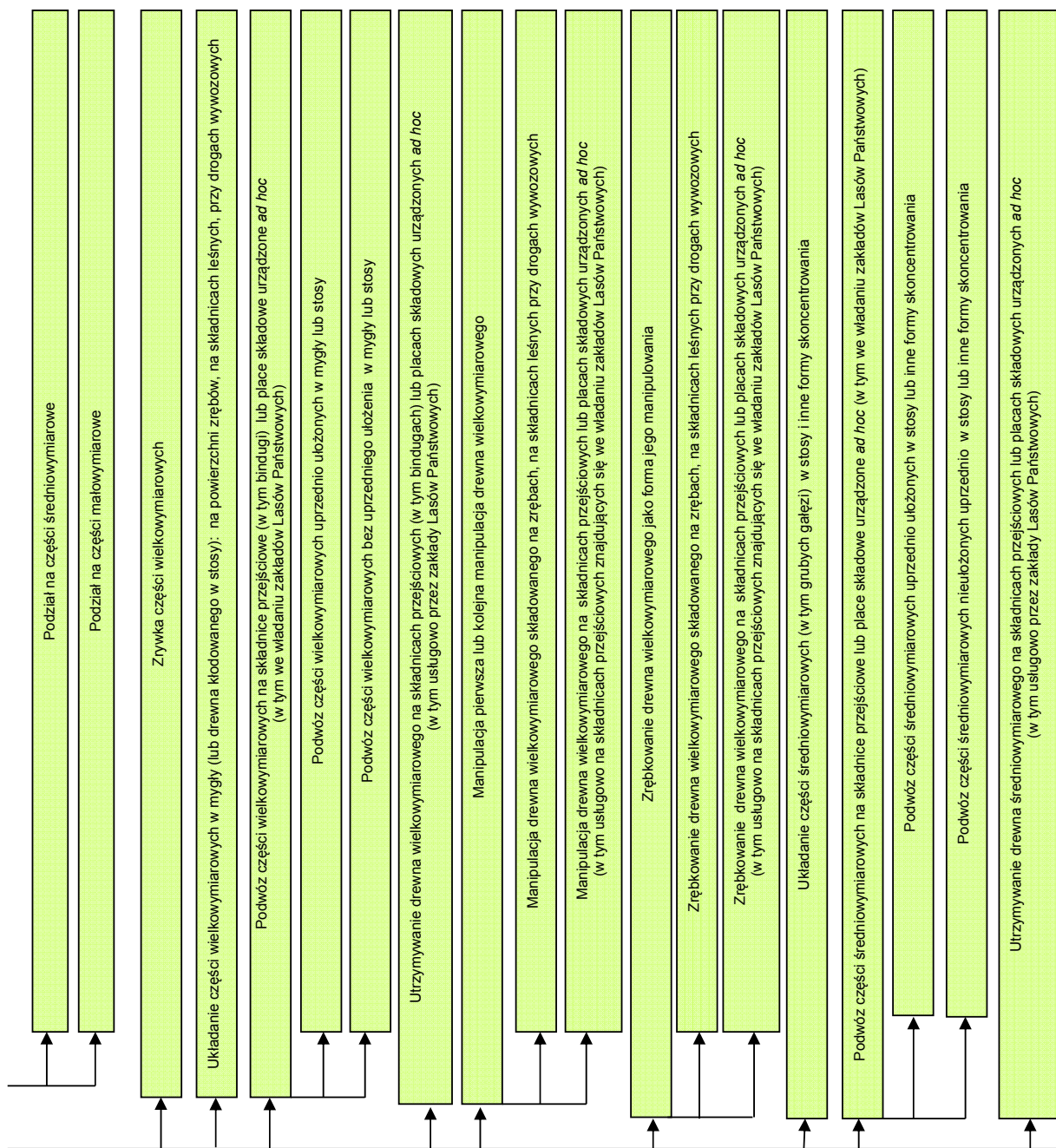

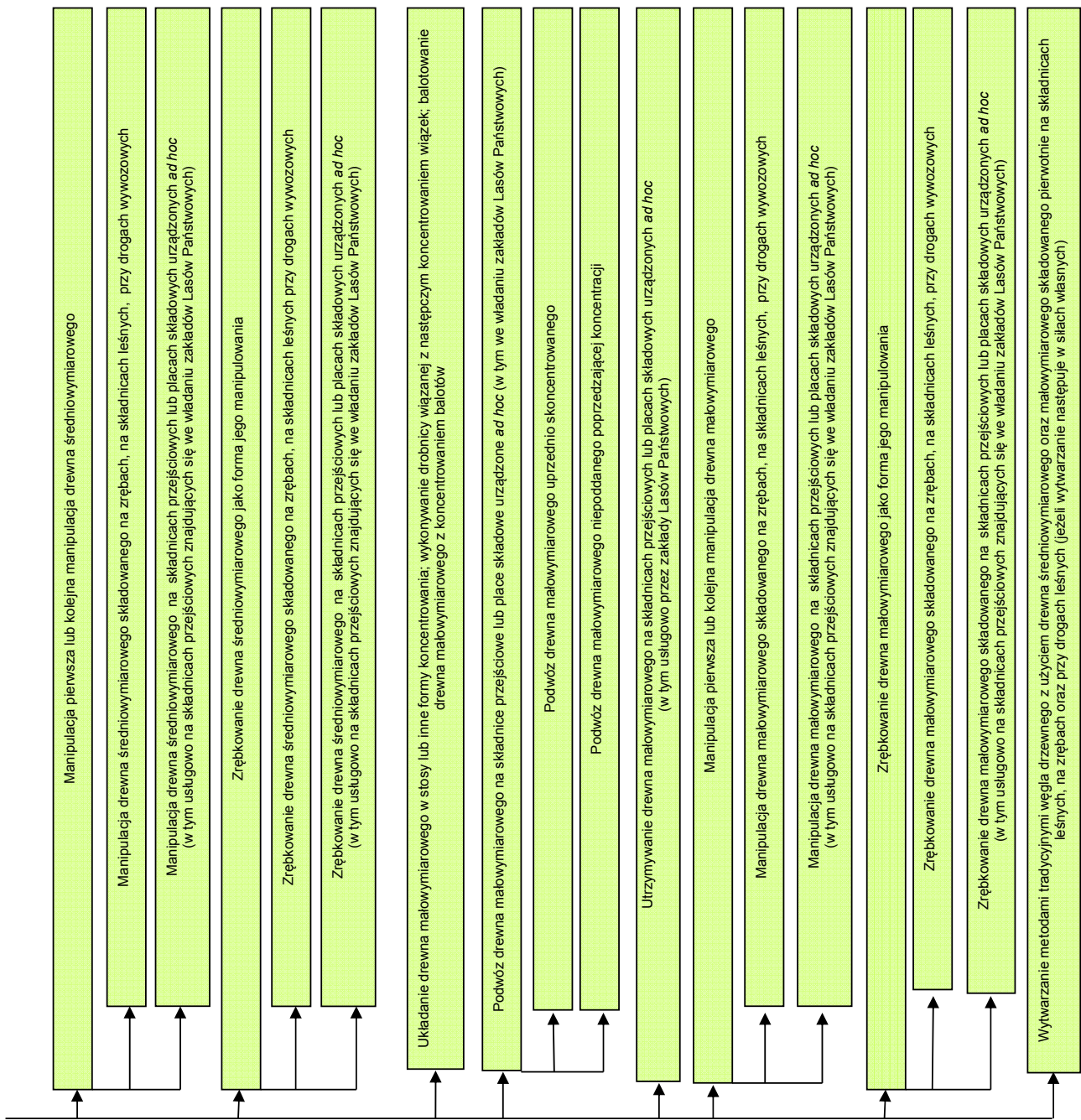

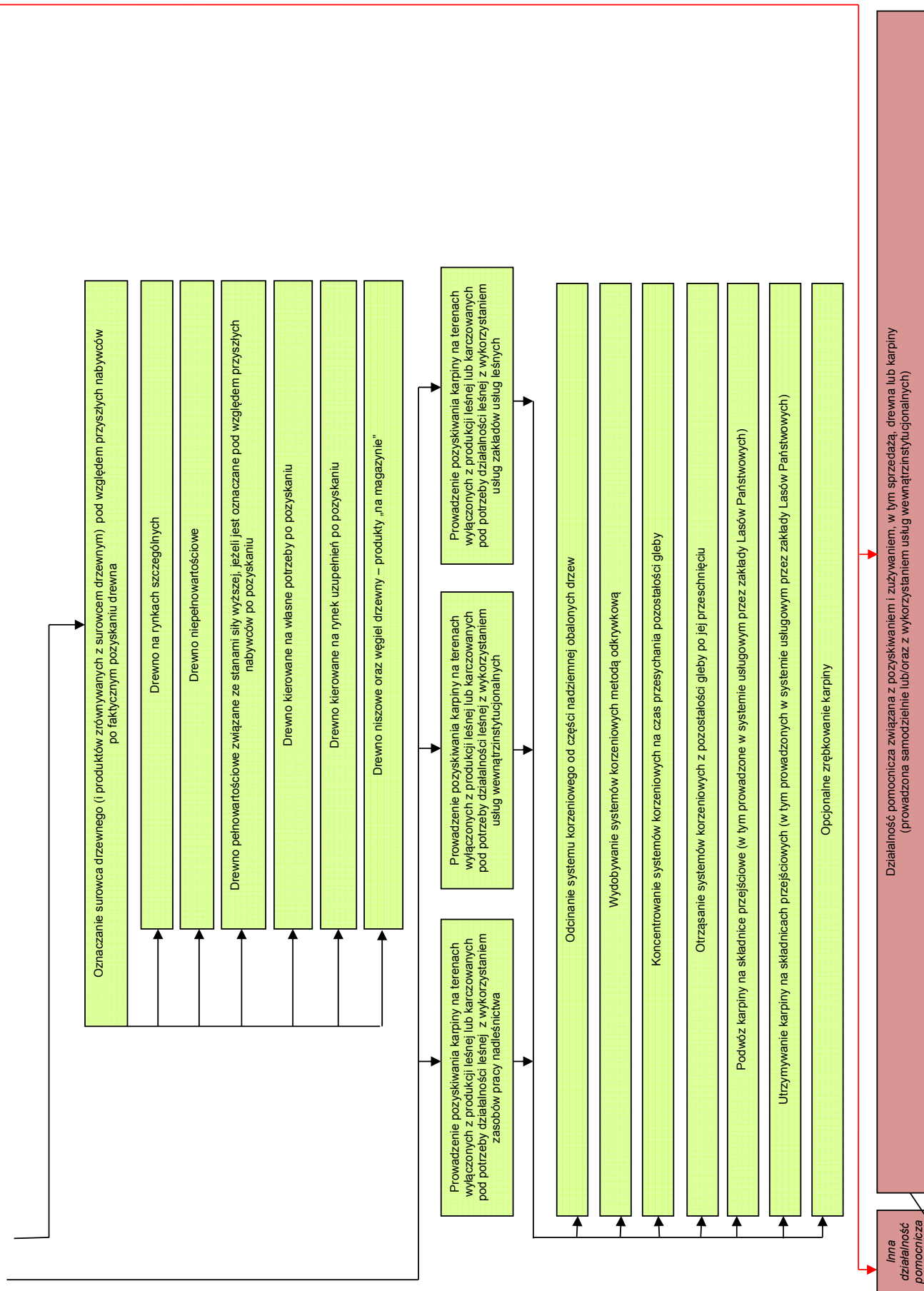

Działalność analityczna, w tym retrospektywna oraz prognostyczna, na potrzeby pozyskania, zużywania i zbywania oraz drewna i karpiny (z wyłączeniem, gdzie indziej ujętej, działalności kontrolingowej oraz działalności analitycznej o twórczym charakterze)
Prowadzenie baz danych do wykorzystywania w ramach działalności analitycznej prowadzonej na potrzeby pozyskania i sprzedaży drewna oraz karpiny
Kartoteka zakładów usług leśnych (tworzenie na podstawie: (1) danych gromadzonych w ramach SILP, (2) rozpoznania własnego nadleśnictwa, (4) badań ankietowych, (5) innych
Baza danych o podmiotach nabywających surowiec drzewny (tworzona na podstawie: (1) danych gromadzonych w ramach SILP, w tym w ramach Portalu Leśno-Drzewnego, (2) rozpoznania własnego nadleśnictwa, (3) danych statystyki publicznej, (4) badań ankietowych; (5) innych źródeł
Baza danych o przebiegu w funkcji czasu sprzedaży drewna na różnych rynkach właściwych (tworzona na podstawie informacji gromadzonych w SILP, w tym przede wszystkim w ramach Portalu Leśno-Drzewnego, oraz innych źródeł)
Baza danych o kształtowaniu się w funkcji czasu cen na surowiec drzewny w państwach ościennych (tworzona na podstawie: (1) danych statystyki publicznej – krajowej, zagranicznej oraz unijnej, (2) białego wywiadu, (3) badań ankietowych, (4) ekspertyz naukowych, (5) innych źródeł)
Baza danych makroekonomicznych potrzebnych do prognozowania cykli koniunktury na rynkach wyrobów z drewna (tworzona głównie na podstawie danych statystyki publicznej)
Pozostałe bazy danych
Długoterminowe prognozowanie (z uwzględnieniem analiz retrospektywnych) podazy surowca drzewnego według klas jakościowo-wymiarowych, łącznie z podażą drewna energetycznego (część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)
Długoterminowe prognozowanie (z uwzględnieniem analiz retrospektywnych) cen na surowiec drzewny według klas jakościowo-wymiarowych (część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)
Ocena rentowności oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) rentowności zakładów usług leśnych (część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)
Ocena rentowności oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) rentowności poszczególnych zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny (część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)
Ocena rentowności oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) rentowności Lasów Państwowych (część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)
Analiza retrospektywna oraz prognostyczna obciążenia poszczególnym rynków właściwych (wyodrębnianych z geograficznego punktu widzenia) „zapotrzebowaniem na surowiec drzewny”
Ustalenie – na drodze postępowania analitycznego – sugestii co do ceny proponowanej, ceny odmowy oraz ceny górnej
Raport teoretyczny najbardziej racjonalnej dystrybucji surowca drzewnego w danym roku gospodarczym z punktu widzenia drogi transportu i innych kryteriów
Inna działalność analityczna, dotycząca problematyki pozyskania i sprzedaży surowca drzewnego
Działalność w zakresie planowania
Działalność w zakresie programowania (opracowywania programu działań pokleśkowych lub programu działań w razie nagłego załamania koniunktury na rynkach wyrobów z drewna (w tym planu zagospodarowania drewna pokleśkowego lub planu w razie nagłego załamania koniunktury na rynkach wyrobów z drewna)
Planowanie pozyskania drewna – działania polegające na opracowywaniu planu pozyskania drewna sensu stricto jako działania pomocnicze na rzecz pozyskania drewna oraz karpiny sensu stricto
Ustalenie wydziałów leśnych do objęcia cięciami pielęgnacyjnymi nie zaliczonymi do użytkowania głównego, pozyskiwaniem drewna poza użytkowaniem głównym, użytkowaniem głównym: przedrebnym, rebnym lub ciadłm
Ustalenie gatunku, ilości oraz klas jakościowo-wymiarowych drewna do pozyskania w wydziałach leśnych (w tym poprzez wykonanie szacunków brakarskich)
Sporządzanie oraz utrwalanie w bazie danych systemu informatycznego Lasów Państwowych planu pozyskania drewna (wydzielenie leśne, gatunek, klasa jakościowo-wymiarowa, miąższość drewna do pozyskania) – z uwzględnieniem pozycji rezerwowych
Działania polegające na opracowywaniu planu zużycia, w tym sprzedaży drewna (działalność pomocnicza na rzecz gospodarki leśnej, a ściślej na rzecz pozyskania drewna w rozumieniu rozszerzającym)
Bieżące organizowanie jednostek organizacyjnych LP na potrzeby pozyskania i zbywania drewna oraz karpiny
Ustalenie usługodawców do świadczenia usług pozyskania surowca drzewnego, oraz ustalenie warunków świadczenia tychże usług, tj. udzielenie zamówień publicznych na usługi w zakresie pozyskiwania surowca drzewnego z następczym skwitowaniem udzielonego zamówienia umowa między nadleśnictwem a zakładem nadleśnictwem a zakładem nadleśnictwem (z opcją ewentualnych aneksów); (1) oznaczenie wykonawcy i umowy; (2) adres leśny prowadzenia pozyskania drewna (wykaz wydziałów leśnych, leśnictwo); (3) charakterystyka cięć (czyszczenia późne, trzebieże wczesne, trzebieże późne, użytkowanie rełne według rełni itd.); (4) charakterystyka surowca drzewnego do pozyskania (gatunek, charakterystyka jakościowo-wymiarowa); (5) ilość surowca drzewnego do pozyskania; (6) wartość usług

Ustalenie warunków nabywania surowca drzewnego na rynkach podstawowych (pierwsza faza procedowania)
Zawarcie umów przyrzeczonych między nadleśniczymi a nabywcami (działającymi bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów do tego umocowanych) przybierających formę aktu zatwierdzenia (uznania) wyników procedowania na rynkach podstawowych
Utrwalenie w bazie danych systemu informatycznego LP informacji dotyczących drewna, przeznaczzonego do zbycia na rzecz nabywców po pierwszej fazie procedowania na rynkach podstawowych: (1) nadleśnictwo, (2) oznaczenie nabywcy, (3) gatunek drzewa, (4) grupa handlowa drewna, (5) ilość, (6) cena zakupu, (7) surowiec drzewny pozostający jako nieoznaczony pod względem nabywcy (i inne dane)
Ustalenie warunków nabywania surowca drzewnego na rynkach podstawowych (pierwsza dogrywka oraz dogrywki kolejne)
Zawarcie umów przyrzeczonych między nadleśniczymi a nabywcami (działającymi bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów do tego umocowanych) przybierających formę aktu zatwierdzenia (uznania) wyników procedowania w ramach dogrywek na rynkach podstawowych
Utrwalenie w bazie danych systemu informatycznego LP informacji dotyczących drewna przeznaczzonego do zbycia na rzecz nabywców po pierwszej i kolejnych dogrywkach: (1) nadleśnictwo, (2) oznaczenie nabywcy, (3) gatunek drzewa, (4) grupa handlowa drewna, (5) ilość, (6) cena zakupu, (7) surowiec drzewny pozostający jako nieoznaczony pod względem nabywcy (i inne dane)
Ustalenie warunków nabywania surowca drzewnego na rynkach dla rozwoju (pierwsza faza procedowania)
Zawarcie umów przyrzeczonych między nadleśniczymi a nabywcami (działającymi bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów do tego umocowanych) przybierających formę aktu zatwierdzenia (uznania) wyników pierwszej fazy procedowania na rynkach dla rozwoju
Utrwalenie w bazie danych systemu informatycznego LP informacji dotyczących drewna, przeznaczzonego do zbycia na rzecz nabywców po pierwszej fazie procedowania na rynku dla rozwoju: (1) nadleśnictwo, (2) oznaczenie nabywcy, (3) gatunek drzewa, (4) grupa handlowa drewna, (5) ilość, (6) cena zakupu, (7) surowiec drzewny pozostający jako nieoznaczony pod względem nabywcy (i inne dane)
Ustalenie warunków nabywania surowca drzewnego na rynkach dla rozwoju (pierwsza i kolejne dogrywki)
Zawarcie umów przyrzeczonych między nadleśniczymi a nabywcami (działającymi bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów do tego umocowanych) przybierających formę aktu zatwierdzenia (uznania) wyników pierwszej i kolejnych dogrywek na rynku dla rozwoju
Utrwalenie w bazie danych systemu informatycznego LP informacji dotyczących drewna przeznaczzonego do zbycia na rzecz nabywców po pierwszej i kolejnych dogrywkach na rynku dla rozwoju: (1) nadleśnictwo, (2) oznaczenie nabywcy, (3) gatunek drzewa, (4) grupa handlowa drewna, (5) ilość, (6) cena zakupu, (7) surowiec drzewny pozostający jako nieoznaczony pod względem nabywcy (i inne dane)
Zawarcie, za zgodą nadleśnictw, umów cesji praw i obowiązków z umów przyrzeczonych między nabywcami a innymi jednostkami organizacyjnymi LP, z zastrzeżeniem co do obowiązku zrealizowania działań rozwojowych (uprawnionych do nabywania drewna na rynku dla rozwoju)
Kształtowanie i formalizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna na rynkach podstawowych oraz rynkach dla rozwoju poprzez zawieranie umów skonsolidowanych konkretyzujących i indywidualizujących umowy przyrzeczone, tj. doprowadzanie do zaistnienia umów kupna-sprzedaży drewna wraz z utrwaleniem warunków umownych w bazie danych systemu informatycznego Lasów Państwowych, m.in. w celu stworzenia możliwości uzyskiwania informacji o: (1) nabywcy surowca drzewnego, (2) nadleśnictwie, (3) pozycji planu sprzedaży drewna w nadleśnictwie, (3) indywidualnym oznaczeniu umowy, (4) gatunku drzewa związanego ze zbywanym surowcem drzewnym, (5) grupie handlowej, (6) ilości drewna do sprzedaży, (7) harmonogramie sprzedaży, (8) innych szczegółowych warunkach sprzedaży surowca drzewnego
Aktualizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna na rynkach podstawowych oraz rynkach dla rozwoju poprzez aneksowanie i inne zmiany umów skonsolidowanych
Ustalenie warunków nabywania surowca drzewnego o szczególnych walorach
Zawarcie umów przyrzeczonych między nadleśniczymi a nabywcami (działającymi bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów do tego umocowanych) przybierających formę aktu zatwierdzenia (uznania) wyników poszczególnych aukcji lub submisji
Utrwalenie w bazie danych systemu informatycznego LP informacji dotyczących drewna, przeznaczzonego do zbycia na rzecz nabywców po przeprowadzeniu poszczególnych aukcji lub submisji: (1) nadleśnictwo, (2) oznaczenie nabywcy, (3) gatunek drzewa, (4) grupa handlowa drewna, (5) ilość, (6) cena zakupu, (7) surowiec drzewny pozostający jako nieoznaczony pod względem nabywcy (i inne dane)
Kształtowanie i formalizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna o szczególnych walorach poprzez zawieranie umów konkretyzujących i indywidualizujących umowy przyrzeczone, – tj. doprowadzanie do zaistnienia umów kupna-sprzedaży drewna o szczególnych walorach wraz z utrwaleniem warunków umownych w bazie danych systemu informatycznego Lasów Państwowych, m.in. w celu stworzenia możliwości uzyskiwania informacji o: (1) nabywcy surowca drzewnego, (2) nadleśnictwie, (3) pozycji planu sprzedaży drewna w nadleśnictwie, (3) indywidualnym oznaczeniu umowy, (4) gatunku drzewa związanego ze zbywanym surowcem drzewnym, (5) grupie handlowej, (6) ilości drewna do sprzedaży, (7) harmonogramie sprzedaży, (8) innych szczegółowych warunkach sprzedaży surowca drzewnego
Aktualizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna o szczególnych walorach poprzez aneksowanie i inne zmiany umów wcześniej zawartych
Ustalenie warunków nabywania surowca drzewnego (energetycznego) – łącznie z karpiną
Zawarcie umów przyrzeczonych między nadleśniczymi a nabywcami (działającymi bezpośrednio lub za pośrednictwem podmiotów do tego umocowanych) po zakończeniu procedury negocjacyjnej o zasięgu regionalnym lub krajowym
Utrwalenie w bazie danych systemu informatycznego LP informacji dotyczących drewna energetycznego przeznaczzonego do zbycia na rzecz nabywców po przeprowadzeniu pierwszego lub kolejnych lub kolejnych: (1) nadleśnictwo, (2) oznaczenie nabywcy, (3) gatunek drzewa, (4) grupa handlowa drewna, (5) ilość, (6) cena zakupu, (7) surowiec drzewny pozostający jako nieoznaczony pod względem nabywcy (i inne dane)

Zawarcie, za zgodą nadleśnictw, umów cesji praw i obowiązków z umów przyrzeczonych między nabywcami a innymi jednostkami organizacyjnymi LP
Kształtowanie i formalizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna na rynkach drewna energetycznego poprzez zawieranie umów wieloletnich konkretyzujących i indywidualizujących umowy przyrzeczone, tj. doprowadzanie do zaisnienia umów kupna-sprzedaży drewna energetycznego wraz z utwaleniem warunków umownych w bazie danych systemu informatycznego Lasów Państwowych, m.in. w celu stworzenia możliwości uzyskiwania informacji o: (1) nabywcy surowca drzewnego, (2) nadleśnictwie, (3) pozycji planu sprzedaży drewna w nadleśnictwie, (3) indywidualnym oznaczeniu umowy, (4) gatunku drzewa, związanego ze zbywanym surowcem drzewnym, (5) grupie handlowej, (6) ilości drewna do sprzedaży, (7) harmonogramie sprzedaży, (8) innych szczegółowych warunkach sprzedaży surowca drzewnego
Aktualizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna na rynkach drewna energetycznego poprzez aneksowanie i inne zmiany umów wcześniej zawartych
Ustalenie warunków nabycia drewna niszwego i węgla drzewnego wyrabianego w silach własnych LP metodami tradycyjnymi (z zastrzeżeniem co do węgla drzewnego zbywanego na rynku detalicznym)
Kształtowanie i formalizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna niszwego i węgla drzewnego, tj. doprowadzanie do zaisnienia umów kupna-sprzedaży tego drewna i węgla drzewnego (po zakończeniu procedury negocjacyjnej) z utwaleniem warunków umownych w bazie danych systemu informatycznego Lasów Państwowych, m.in. w celu stworzenia możliwości uzyskiwania informacji o: (1) nabywcy surowca drzewnego, (2) nadleśnictwie, (3) pozycji planu sprzedaży drewna w nadleśnictwie, (3) indywidualnym oznaczeniu umowy, (4) gatunku drzewa związanego ze zbywanym surowcem drzewnym, (5) grupie handlowej, (6) ilości drewna do sprzedaży, (7) harmonogramie sprzedaży, (8) innych szczegółowych warunkach sprzedaży surowca drzewnego
Aktualizowanie szczegółowych warunków realizacji sprzedaży drewna na rynkach drewna niszwego i węgla drzewnego poprzez aneksowanie i inne zmiany umów wcześniej zawartych
Ustalenie warunków nabycia drewna detalicznego
Procedowanie w biurze nadleśnictwa
Zawarcie ustnej umowy przyrzeczonej
Zawarcie umowy konkretyzującej ustną umową przyrzeczoną (uwaga: umowa powinna mieć charakter warunkowy, uzależniając przejście określonej partii drewna na własność nabywcy po „obciążeniu” nabywcą fakturą lub rachunkiem albo po „obciążeniu” nabywcą fakturą, albo rachunkiem lub asygnatą, i uregulowaniu zobowiązania za drewno); wprowadzenie istotnych warunków umowy do systemu informatycznego LP
Uwaga: faktura lub rachunek może zawierać zastrzeżenie, że dana partia drewna przechodzi na własność nabywcy pod warunkiem udowodnienia zapłaty za drewno (np. potwierdzenie przelewu lub KP); wręczenie
Przekazanie nabywcy faktury lub rachunku (poprzez wręczenie za podpisem lub przekazanie numeryczne za potwierdzeniem faktu odbioru).
Ręczne wypisanie asygnaty w biurze nadleśnictwa (w dwóch egzemplarzach); wprowadzenie danych z asygnaty do systemu informatycznego Lasów Państwowych. Uwaga: asygnata (dwustronnie podpisana) oznacza de iure podpisanie umowy kupna-sprzedaży drewna, przy czym co do zasady otrzymanie asygnaty powinno być jednocześnie z regulacją przez nabywcę należności za drewno (KP, paragon); po uregulowaniu należności za drewno staje się on własnością nabywcy, co oznacza, że drewno przestaje znajdować się na stanie magazynowym nadleśnictwa
Procedowanie na stanowisku leśniczego
Zawarcie ustnej umowy przyrzeczonej
Wystawienie asygnaty z użyciem rejestratora leśniczego.
Uwaga: asygnata jest drukowana (docelowo powinna być możliwość jej wysyłki/ do nabywcy /bez wysyłki/ za pośrednictwem łączki numerycznych); dane asygnaty są transmitowane do systemu informatycznego Lasów Państwowych; dwustronnie podpisanie asygnaty (fizyczne lub, wirtualne) połączone z przyjęciem gotówki (przy paragonie fiskalnym, generowanym za pomocą drukarki lub kasy fiskalnej) albo połączone z zapłatą dokonywaną za pomocą karty płatniczej) oznacza zawarcie de iure umowy kupna-sprzedaży drewna (oraz przeniesienie własności drewna na nabywcę)
Ustalenie warunków wykorzystywania drewna na własne potrzeby instytucjonalne
Ustalenie warunków pobierania do zużycia i zużywania drewna przez nadleśnictwa do przerobu pierwotnego (wyroby poddawane sprzedaży)
Ustalenie warunków pobierania do zużycia drewna przez nadleśnictwa do innego przerobu mechanicznego (wyroby poddawane sprzedaży)
Ustalenie warunków pobierania do zużycia drewna przez nadleśnictwa do przerobu pierwotnego i innego przerobu mechanicznego z następczym wykorzystaniem półproduktów do dalszego przetwarzania (wyroby końcowe poddawane sprzedaży)
Ustalenie warunków pobierania do zużycia drewna wykorzystwanego do ogrzewaniu obiektów infrastruktury w zarządzie nadleśnictwa
Ustalenie warunków pobierania do zużycia przez nadleśnictwa drewna wykorzystwanego do urządzania ognisk edukacyjnych, promocyjnych, integracyjnych oraz związanych z rekreacją i turystyką, w tym turystyką myśliwską
Ustalenie warunków zbywania drewna na rzecz innych jednostek organizacyjnych (z zastrzeżeniem zbywania drewna do jednostek organizacyjnych legitymowanych prawem nabycia uzyskiwanym w następstwie cesji stanowionej przez nabywców zewnętrznych)

Ustalenie warunków pobierania do zużycia drewna potrzebnych do wytworzenia elementów wykorzystywanych w toku działalności prowadzonej przez nadleśnictwo (elementy wykorzystywane do grodzienia upraw, elementy indywidualnej ochrony lasu przed zwierzyną, elementy infrastruktury lądowej, elementy infrastruktury edukacyjnej, elementy pozostałej infrastruktury itd.)
Ustalenie warunków pobierania do zużycia drewna służącego do realizowania świadczeń deputatów i serwitutowych
Ustalenie warunków pobierania do zużycia drewna służącego zaspokajaniu świadczeń deputatów w odniesieniu do pracowników i innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych
Ustalenie warunków pozostawiania drewna do naturalnego rozkładu dla kształtowania biotopu oraz różnorodności biologicznej w lasach
Ustalenie warunków zagospodarowywania drewna w stanach siły wyższej
Ustalenie warunków nabycia drewna kierowanego na rynek uzupełnień
Działalność pomocnicza w toku realizacji pozyskiwania oraz zbywania (zużywania) drewna oraz karpiny
Oddziaływanie władze na zakłady usług leśnych z wykorzystaniem uprawnień wynikających z zawartych umów (lub oddziaływanie służbowe na stanowiska pracy robotniczej) w realizacji pozyskania surowca drzewnego
Dokonanie tzw. otwarcia pozycji planu oraz sporządzenie projektu dokumentu zlecenia zakładowi usług leśnych wykonania prac w zakresie użytkowania głównego (zakres pożądaných informacji: /1/ adres leśny / pozycja planu, /2/ symbol umowy, /3/ wtyczne instrukcyjne, /4/ termin wykonania prac, /4/ inne informacje) <i>Uwaga: zlecenie podpisywane dwustronnie; dane wprowadzane do SILP; w przypadku wykonawstwa prac w siłach własnych zlecenie substytuuje polecenie wykonania prac</i>
Ustalenie zakresu prac do wykonania na danej pozycji cięć lub innych działań (na danej pozycji planu finansowo-gospodarczego nadleśnictwa) łącznie z faktycznym wyznaczeniem przebiegu granic obszaru do objęcia użytkowaniem głównym, wyznaczeniem trzebieży oraz ustaleniem przebiegu szlaków zrywkowych
Udzielanie wykonawcom prac instruktażu operacyjnego (w tym z wykorzystaniem wyników działalności kontrolingowej, nadzorczej /nadzór cywilistyczny lub ze stosunku pracy/ oraz kontrolnej /kontrola cywilistyczna lub instytucjonalna). <i>Jest pożądane, aby istniała możliwość odnotowywania niektórych instrukcji w SILP – zwłaszcza wówczas, gdy wiąże się to z koniecznością działań korekcyjnych</i>
Końcowa ocena wykonania prac kwitowana protokołem ich odbioru lub protokołem dodatkowym (w tym: jeżeli wykonawca został obowiązany do wykonania działań korekcyjnych). <i>Uwaga: przy wykonywaniu prac w siłach własnych rolę protokołu odbioru prac wypełnia podpisany DOR (dziennik obecności pracownika); jeżeli przedmiotem protokołu są działania skutkujące pozostawianiem drewna in situ, wówczas ww. protokoły powinny docelowo zawierać informacje co do ilości takiego drewna pozostawianego w całości lub w formie zrębków</i>
Prowadzenie gospodarki magazynowej w ramach magazynu rewirowego (związanej z odbiórką wyjściową drewna i karpiny)
Odbiórka wyjściowa drewna i karpiny
Posztuczna odbiórka surowca drzewnego wielokwadratowego w miejscu ścinki, posztuczna odbiórka surowca drzewnego po jego grawitacyjnym lub każdym innym przemieszczeniu do leśnych składnic podstokowych, posztuczna odbiórka surowca drzewnego po przemieszczeniu całych drzew do leśnych składnic manipulacyjnych, odbiórka drewna kłodowanego ułożonego w stosy, odbiórka drewna średniokwadratowego i małowymiarowego ułożonego w stosy lub w inny sposób skoncentrowanego, odbiórka karpiny (cechowanie, przytwierdzenie płytki identyfikacyjnej, działania dendrometryczne, wprowadzanie danych do rejestratora leśniczego; przesyłanie danych – jako rejestru odebranego drewna /ROD/- – z rejestratora do bazy SILP
Bezpośrednia odbiórka zrębków powstałych z rozdrobnienia nieodebranych sortymentów lub z rozdrobnienia pozostałości po ścinie i wyróbce drzew i krzewów
Odbiórka zrębków poprzez obmiar przyzn
Odbiórka zrębków poprzez obmiar na środkach wywozowych
Bezpośrednia odbiórka balotów wytwarzanych z pozostałości po ścinie i wyróbce drzew i krzewów
Dokumentowanie przemieszczania (zrywki) drewna wielokwadratowego do miejsca składowania w obrębie magazynu rewirowego (sporządzanie kwitów zrywkowych drewna objętego ROD wyjściowym)
Przyjmowanie drewna z odbiórki wyjściowej do magazynu rewirowego (przekształcanie ROD /rejestru odebranego drewna/ w WOD /wykaz odbiorczy drewna/)
Wyrywkowa kontrola drewna po odbiorze wyjściowej
Wydawanie poleceń co do konieczności korekty ROD oraz korekta ROD
Zatwierdzenie ROD do postaci WOD

Dokumentowanie przemieszczania (zrywki) drewna wielkowiemiarowego do miejsca składowania w obrębie magazynu rewitrowego (sporządzanie kwitów zrywkowych drewna objętego WOD powstałego z przekształcenia ROD)
Wyrywkowa kontrola drewna objętego WOD
Wydawanie poleceń co do konieczności objęcia drewna ujętego w WOD specyfikacją manipulacyjną
Prowadzenie gospodarki magazynowej w ramach magazynu rewitrowego (drewno oraz karpina objęowane pierwszą lub/ oraz kolejnymi specyfikacjami manipulacyjnymi)
Prowadzenie gospodarki magazynowej w ramach magazynu rewitrowego (rozchodowanie ewidencyjne drewna lub karpiny do zużycia lub rozchodowanie poza magazyn rewitrowy)
Prowadzenie gospodarki finansowej związanej z pozyskaniem <i>sensu stricto</i> i sprzedażą drewna w ramach gospodarki finansowej
Realizowanie zobowiązań i należności
Rozrachunki wewnętrzzynstytucjonalne
Prowadzenie ewidencji księgowej zdarzeń związanych ze sprzedażą drewna (wraz ze wszelką działalnością pochodną w tym w zakresie inwentaryzacji i sprawozdawczości)
Prowadzenie działalności analitycznej o charakterze kontrolingowym, prowadzenie działalności nadzorczej i kontrolnej
Podjęmowanie działań korygujących w następstwie działalności inwentaryzacyjnej, kontrolingowej, nadzorczej i kontrolnej
Doprowadzanie do należytego skoordynowania pozyskiwania drewna, dokonywania jego dostaw do nabywców oraz zużywania
Doprowadzanie do aneksowania umów i porozumień związanych z pozyskiwaniem i sprzedażą drewna
Podjęmowanie innych działań w następstwie działalności inwentaryzacyjnej, kontrolingowej, nadzorczej i kontrolnej

UWAGA

Ostateczna wersja powyższego schematu jest przedmiotem aktu ogólnego zarządu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie uprawnionego, w tym obowiązkowego, obszaru działalności Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. W dacie wydania wewnętrznego kodeksu handlowego akt ten jest w ostatnim stadium projektowania.

6. Twierdzenie szóste: rozstrzygnięcia co do sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe mają uwarunkowania, które można ująć w ramy dwóch podzbiorów

6.1.

Obiektywne uwarunkowania faktyczne oraz pośrednio prawne, które należy brać pod uwagę przy projektowaniu systemu sprzedaży drewna

Sprzedaż drewna podstawowym źródłem środków pozwalających na wypełnianie misji Lasów Państwowych w pełnym jej zakresie

W odrębnym opracowaniu pt. „Wizja działań na rzecz rozwoju Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe” wykazano, że misja Lasów Państwowych obejmuje m.in. wspomaganie, a nawet wyręczenie administracji publicznej w wypełnianiu jej obowiązków w sferze dominium i imperium (łącznie z kształtowaniem bezpieczeństwa terytorialnego kraju oraz wywoływaniem zjawisk rozwojowych na terenach niezurbanizowanych), jak również zaspokajanie zapotrzebowania społecznego na nierzeczowe (niematerialne) świadczenia, takie jak:

- 1) poprawa lub powstrzymanie niekorzystnych zmian klimatu globu ziemskiego;
- 2) poprawa gospodarki wodnej w zlewniach;
- 3) poprawa zagospodarowania przestrzennego kraju;
- 4) zwiększenie aktywności biologicznej i bogactwa przyrodniczego terytorium kraju;
- 5) poprawa przydatności niektórych terenów do nieodpłatnej rekreacji, turystyki i wypoczynku;
- 6) ochrona i stabilizowanie ekosystemów przed:
  - a) zanikiem biocenozy leśnej w ekstremalnych warunkach biotopu,
  - b) wprowadzaniem do obiegu w przyrodzie wody zanieczyszczonej,
  - c) obciążeniami falami akustycznymi (hałasem),
  - d) wietrzeniem i erozją gleb oraz wierzchniej skorupy ziemskiej, w tym przed osuwiskami i uruchamianiem się wydm,
  - e) obciążeniami falami elektromagnetycznymi,
  - f) obciążeniem promieniowaniem jonizującym,
  - g) szkodami od wiatrów,
  - h) zapyleniem i obciążeniem zanieczyszczeniami gazowymi,
  - i) lawinami,
  - j) powodzią;
- 7) wzmacnianie innej działalności, m.in. w zakresie:
  - a) gospodarki rolnej,
  - b) prowadzenia gospodarstw domowych,
  - c) usług sanatoryjnych,
  - d) zorganizowanej działalności rehabilitacyjnej oraz terapeutycznej,
  - e) zorganizowanych usług wypoczynkowych, rekreacyjnych oraz turystycznych,
  - f) innej działalności gospodarczej,
  - g) działalności twórczej,
  - h) działalności badawczo-rozwojowej, nie związanej z ochroną dziedzictwa kulturowego w lasach,
  - i) działalności następczej w stosunku do działalności w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w Lasach Państwowych (w tym badania archeologiczne, etnograficzne oraz badania architektoniczne o charakterze historycznym),
  - j) działalności szkoleniowej sił zbrojnych,
  - k) działań w obronie suwerenności terytorialnej kraju.

Pozostaje poza dyskusją, że sprzedaż surowca drzewnego stanowi podstawowe źródło środków stwarzających możliwość (dających możliwość) wypełniania teźże misji przez Lasy Państwowe (w pełnym jej zakresie).

Sprawia to, że przy kształtowaniu (projektowaniu) systemu sprzedaży drewna w LP **nie jest absolutnie wystarczające** dążenie wyłącznie do wyważenia oraz zrównoważenia (przyszłych) interesów (sytuacji prawnej):

- 1) z jednej strony – Lasów Państwowych jako przedsiębiorcy (przy postrzeganiu Lasów Państwowych wyłącznie jako wytwórcy /wyłącznie jako producenta/ surowca drzewnego, bez uwzględnienia jego ww. obowiązków związanych z wypełnianiem przez LP, w ramach reprezentowania Skarbu Państwa i instytucji państwa jako takiego, misji Lasów Państwowych);
- 2) z drugiej zaś strony – zakładów przemysłu drzewnego oraz innych przedsiębiorców, będących nabywcami surowca drzewnego.

Wytwarzania surowca drzewnego, obejmującego jego sprzedaż, nie wolno traktować jak produkcji i zbywania przysłówiowych gwoździ. Ryzyko gospodarcze, na jakie „może sobie pozwolić producent gwoździ”, jest nieporównywalnie mniejsze aniżeli ryzyko gospodarcze wiążące się z wytwarzaniem (łącznie ze sprzedażą) surowca drzewnego przez Lasy Państwowe (jako reprezentanta Skarbu Państwa). „Producent gwoździ” jest motywany przede wszystkim przyszłym zyskiem. Możliwość wytwarzania gwoździ przez „producenta gwoździ” nie jest warunkowana szczególną misją, którą „producent gwoździ” jest obowiązany wypełniać w sposób trwały i ciągły wraz z produkcją gwoździ. W razie kłopotów ekonomicznych, niezwiązanych z deliktowym przekroczeniem granic ryzyka gospodarczego w trakcie produkcji gwoździ – „producent gwoździ” może bez problemów i konsekwencji „przeprofilować” swoją działalność, a w krańcowym przypadku (praktycznie bez sankcji karnych, jeżeli działał w granicach ryzyka gospodarczego) może skorzystać z instytucji upadłości układowej lub likwidacyjnej. W odniesieniu do Lasów Państwowych stan upadłości nie wchodzi w grę (ustawodawca nie przewidział takiej opcji prawnej). Lasy Państwowe w reprezentowaniu Skarbu Państwa działają na własne ryzyko ekonomiczne (Skarb Państwa nie występuje tu w roli gwaranta), a jednocześnie są obowiązane do realizowania w sposób trwały i ciągły tzw. pozaprodukcyjnych funkcji lasu, skutkujących wyżej wymienionymi świadczeniami niematerialnymi. Nie ma możliwości prawnych „zwolnienia” Lasów Państwowych z obowiązku realizowania tychże funkcji pozaprodukcyjnych.

Wszystko to prowadzi do wniosku, że system sprzedaży drewna w LP musi charakteryzować się najwyższym stopniem bezpieczeństwa, ograniczając do absolutnego minimum możliwość doprowadzenia do zakłóceń i perturbacji na rynku surowca drzewnego. Innymi słowy, przy kształtowaniu systemu sprzedaży drewna należy brać pod uwagę nie tylko (1) interes Skarbu Państwa jako podmiotu reprezentowanego przez Lasy Państwowe, postrzegane wyłącznie jako producent surowca drzewnego, oraz (2) interes przedsiębiorców jako nabywców drewna, reprezentowanych (zgodnie z utartą praktyką) w sprawach związanych z zasadami sprzedaży drewna przez izby gospodarcze, lecz również – na równoprawnych zasadach – (3) interes podmiotów, mających z mocy prawa zagwarantowaną możliwość korzystania w sposób trwały i ciągły z różnych nierzeczowych świadczeń lasów Skarbu Państwa. Godzi się przy tym podkreślić, że obowiązek ochrony i kształtowania tego ostatniego interesu stanowi kluczowy argument na rzecz utrzymania dotychczasowego modelu leśnictwa państwowego, przewidującego funkcjonowanie jednego praktycznie podmiotu gospodarczego (Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe), władającego (w szczególnej formie organizacyjnoprawnej) praktycznie ogółem lasów należących do Skarbu Państwa.

Przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna poglądy izb gospodarczych przemysłu drzewnego są bardzo ważne, jednak nie wolno zapominać, że nie są one jedynymi interesariuszami zewnętrznymi w sprawach związanych z systemem zbywania drewna w Lasach Państwowych.

Z drugiej strony nie sposób nie odnieść wrażenia, że i część „środowiska leśnego” (artykułując co prawda werbalnie doniosła

misję Lasów Państwowych, związaną z realizacją pozaprodukcyjnych funkcji lasu) w istocie przy nowelizacji zasad sprzedaży drewna zachowała się w przeszłości w kształtowaniu zasad sprzedaży drewna tak, jakby Lasy Państwowe były „producentami gwoździ”, a sprzedaż drewna można było oprzeć w pełni na zasadach wolnego rynku.

Systemowa nierównowaga strony podaźowej i popytowej na rynku surowca drzewnego

Przy sprzedaży surowca drzewnego występuje oczywista systemowa nierównowaga strony podaźowej i popytowej.

W normalnych uwarunkowaniach rynkowych spadek popytu na dany produkt wywołuje zmniejszenie jego produkcji z ewentualnym przestawieniem się producenta na wytwarzanie innych wyrobów, a także podjęciem przez niego działań ograniczających poziom zatrudnienia oraz ponoszone koszty pozaosobowe. Przy wzroście popytu na dany produkt producent podejmuje decyzję o wzroście jego produkcji.

W leśnictwie proces pozyskiwania drewna jest przede wszystkim pochodną praw przyrody oraz zasad prawidłowej gospodarki leśnej.

Przy założeniu niezmiennego poziomu zapasów magazynowych drewna na początku i końcu roku gospodarczego ilość drewna możliwego w Lasach Państwowych w danym roku gospodarczym do sprzedaży (w rozbiu na gatunki, dymensje i jakość) jest pochodną następujących determinantów:

- 1) etatu użytkowania głównego lasu (rębego oraz przedrębnego) w poszczególnych nadleśnictwach:
    - a) ustalanego w zatwierdzanym przez ministra właściwego do spraw środowiska planie urzędzenia lasu w oparciu o kryterium przyrodniczych możliwości produkcyjnych ekosystemów leśnych i z uwzględnieniem naczelnej zasady gospodarki leśnej, tj. zasady trwałości lasu, ciągłości produkcji leśnej oraz równoważnego traktowania w ramach gospodarki leśnej wszystkich zewnętrznych funkcji lasu: materialnych i niematerialnych, zwanych też funkcjami pozaprodukcyjnymi,
    - b) stanowiącego o ilości drewna, jaka (bez obrazy ww. naczelnej zasady gospodarki leśnej) jest możliwa i zarazem konieczna ze względu na uwarunkowania przyrodnicze do pozyskania w lasach danego nadleśnictwa w ciągu 10 lat obowiązywania planu urzędzenia lasu;
  - 2) sumy różnic między etatem użytkowania głównego, o którym mowa w ppkt 1 lit. a, a ilością drewna pozyskanego w poszczególnych nadleśnictwach do daty dokonywania oceny możliwości podaży w skali roku surowca drzewnego do sprzedaży przez Lasy Państwowe;
  - 3) aktualnych potrzeb pielęgnacyjnych drzewostanów;
  - 4) zasady równomierności realizacji w poszczególnych nadleśnictwach etatu użytkowania rębego i przedrębnego, odstępstwo od której może mieć ograniczony jedynie charakter ze względu na:
    - a) na okresy koniunktury na rynkach produkcyjnego wykorzystania okrągłego surowca drzewnego (naruszenie zasady równomierności realizacji etatów in plus), jak również
    - b) na okresy dekonunktury na tychże rynkach (naruszenie zasady równomierności realizacji etatów in minus);
  - 5) wyników szacunków brakarskich.
- Innymi słowy, podmiot prowadzący gospodarstwo leśne ma niewielką możliwość wpływania na ilość i strukturę gatunkowo-jakościową surowca drzewnego oferowanego do sprzedaży,

jeżeli ma prowadzić gospodarkę leśną jako trwale zrównoważoną gospodarkę leśną, z poszanowaniem zasad trwałości lasu i ciągłości jego użytkowania, także w kontekście obowiązku trwałego i ciągłego wytwarzania produktów wyjściowych gospodarki leśnej o charakterze niematerialnym (nierzeczowym).

Rynek drzewny w Europie cechuje się bardzo trudno przewidywalnymi cyklami koniunkturalnymi. Regułą jest przy tym, że im bardziej „rozgrzany” jest rynek drzewny w okresie koniunktury, tym bardziej raptowny i głęboki jest spadek popytu na drewno w fazie dekonunktury.

Na przykład lata 2006–2007 były okresem niespotykanej od dłuższego czasu koniunktury na drewno. Niedobór podaży sięgał aż 5–6 mln m³ drewna. Rok 2008, a zwłaszcza jego druga połowa, rozpoczęła fazę dekonunktury, której symptomy wystąpiły już pod koniec 2007 r.

W Polsce podmioty branży drzewnej dostosowały się do ww. cykli koniunkturalnych. Oznaką tego dostosowania jest przede wszystkim okoliczność, iż moce wytwórcze podmiotów gospodarki narodowej branży drzewnej prawie dwukrotnie przewyższają coroczny poziom zakupów drewna⁵. Polską specyfiką jest też funkcjonowanie bardzo licznej grupy podmiotów podejmujących działalność, przede wszystkim w zakresie pierwotkowego przerobu drewna (przecieranie drewna), na zasadach działalności sezonowej. Są to podmioty działające na terenach wiejskich. W znacznym zakresie wykorzystują one pracę członków rodzinnych gospodarstw rolnych. W okresie dekonunktury na rynku drzewnym podmioty te mogą bez większych perturbacji ekonomicznych zawieszać swoją działalność, aktywizując się w okresie wzrastającego zapotrzebowania na tarcicę. Obok ww. podmiotów „rodzinnych”, mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorstw, na rynku drzewnym operują podmioty przetwarzające w ciągu roku setki tysięcy, a nawet miliony m³ drewna.

Widzimy więc, że przy sprzedaży surowca drzewnego strona popytowa cechuje się bardzo dużą elastycznością, zaś strona podaźowa – dużą bezwładnością, wynikającą z faktu, że w swojej istocie pozyskiwanie drewna nie jest celem samym w sobie, lecz efektem prawidłowej gospodarki leśnej, zmierzającej do utrzymania lasów i wzmaganie ich wpływu na środowisko.

W Polsce głównym producentem surowca drzewnego jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. W polskim systemie prawnym Lasy Państwowe są (i z różnych względów powinny na trwałe pozostać) quasi-naturalnym monopolistą w dostarczaniu na rynek krajowy surowca drzewnego. W Europie, w tym w Polsce, nie ma tradycji nabywania ekonomicznie istotnych ilości surowca drzewnego w drodze importu – głównie ze względu na barierę technologiczną związaną z transportem nieobrobionego surowca drzewnego. Różnica między podażą surowca drzewnego a popytem na surowiec drzewny sprawia, że polski rynek surowca drzewnego jest rynkiem trwałego, strukturalnego i systemowego deficytu.

Biorąc pod uwagę, że sprzedaż drewna stanowi praktycznie wyłączone źródło służące finansowaniu procesu wytwarzania wyżej wymienionych produktów wyjściowych gospodarki leśnej o charakterze niematerialnym (nierzeczowym), zasady sprzedaży drewna jako części składowej gospodarki leśnej powinny cechować się ograniczeniem do minimum niebezpieczeństwa spowodowania zaburzeń na rynku drzewnym⁶, m.in. poprzez doprowadzenie do masowego upadku stałych kontrahentów (na przykład przy częściowym ich zastąpieniu w okresie koniunktury przez podmioty sezonowe, istotnie ograniczające zwykle swoją działalność na względnie dużą skalę w okresach dekonunktury). Należy mieć przy tym na względzie fakt, że misją Lasów Państwo-

⁵ Z analiz przeprowadzonych przez Lasy Państwowe, potwierdzonych badaniami naukowymi, wynika, że moce przerobowe branży drzewnej wynoszą ponad 60 mln m³ drewna w skali roku, podczas gdy pozyskanie surowca drzewnego przez Lasy Państwowe kształtuje się na poziomie prawie dwukrotnie niższym.

⁶ Była już o tym mowa.

wych, wypełnianą w imieniu Skarbu Państwa, w tym w związku z charakterem lasów Skarbu Państwa, wyczerpujących znamiona społecznej wspólności majątkowej nas wszystkich, jest m.in. przyczynianie się do rozwoju terenów niezurbanizowanych, w szczególności poprzez działanie pomocowe na rzecz organów i instytucji władzy i powinności publicznych w stwarzaniu bezpieczeństwa gospodarczego oraz przeciwdziałaniu zjawisku bezrobocia na tych terenach, w tym bezrobocia ukrytego.

Brak podstaw merytorycznych do pełnego (zupełnego) urynkowienia sprzedaży drewna

Biorąc pod uwagę, że:

- 1) podaż surowca drzewnego do zbycia (bez względu na liczbę gospodarstw leśnych funkcjonujących na danym terytorium) nie podlega prawom rynku, gdyż jest pochodną uwarunkowań przyrodniczych oraz pochodną wynikających z uwarunkowań przyrodniczych (zasadniczych i szczegółowych) zasad gospodarki leśnej – co sprawia, że do sprzedaży trafia taka ilość drewna, jaka musi trafić ze względu na ilość drewna, która (ze względu na dobro lasów) jest niezbędna do pozyskania w realizacji potrzeb w zakresie pielęgnowania drzewostanów oraz w respektowaniu reguły wymiany generacyjnej (pokoleniowej) lasu;
- 2) w polskich warunkach Lasy Państwowe są i powinny pozostać quasi-naturalnym monopolistą w dostarczaniu surowca drzewnego na rynek krajowy (powinny zachować pozycję dominującą na rynku);
- 3) lasy Skarbu Państwa, znajdujące się we władaniu zarządczym Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wyczerpują znamiona społecznej wspólności majątkowej nas wszystkich;
- 4) misją Lasów Państwowych, wypełnianą w imieniu Skarbu Państwa, w tym w związku z ww. charakterem lasów Skarbu Państwa, jest m.in. przyczynianie się do rozwoju terenów niezurbanizowanych, w szczególności poprzez działanie pomocowe na rzecz organów i instytucji władzy i powinności publicznych w stwarzaniu bezpieczeństwa gospodarczego oraz przeciwdziałaniu zjawisku bezrobocia na tych terenach, w tym bezrobocia ukrytego;
- 5) specyfiką rynku sektora drzewnego w Polsce (zwłaszcza zaś sektora tartaczego) jest:
  - a) wyraźna nadwyżka mocy przerobowych podmiotów sektora drzewnego (ok. 60 mln m³) nad możliwą podażą surowca drzewnego przez Lasy Państwowe, a także
  - b) strukturalna przewaga popytu na surowiec drzewny nad jego możliwą podażą;
- 6) specyfiką rynku drzewnego w Polsce jest też bardzo duże zróżnicowanie podmiotów na nim operujących pod względem skali wytwórczej (przerób przez jeden podmiot od kilkuset do kilkuset tysięcy, a nawet kilku milionów m³);
- 7) drewno staje się w skali globalnej coraz powszechniej dobrem deficytowym z przyczyn naturalnych;
- 8) ze swojej istoty drewno w stanie nieprzerobionym ma bardzo małą zdolność do podlegania wewnątrzspółnotowemu przemieszczaniu, a tym bardziej transakcjom „eksport-import”;
- 9) zjawisko honorowania utartych zwyczajów kupieckich, w tym przywiązywanie określonego znaczenia do stałych, sprawdzonych kontrahentów, stanowi w działalności handlowej wartościowe dobro samo w sobie, współkształtujące goodwill wytwórców (jak i nabywców), przy czym należy zauważyć, iż zjawisko to w istotnym stopniu jest „tolerowane” w obrocie drewnem nawet w „starych” krajach Unii Europejskiej, w której instrument wolnej konkurencji, z przekroczeniem wszelkich granic rozsądku, został (przynajmniej w utrwaleniach dyrektywnych) wykreowany do rangi uniwersalnego i w istocie jedyne narzędzia – pana-

ceum na zachowanie ładu i bezkryzysowego charakteru działalności gospodarczej (z obserwowanymi obecnie rzeczywistymi konsekwencjami tego rozstrzygnięcia w skali globalnej) –

– otóż ze względu na to wszystko istnieje fundamentalna sprzeczność między postulatem całkowitego „urynkowienia” sprzedaży drewna jako dobra strukturalnie deficytowego a skutkami realizacji tego postulatu, które to skutki **nie tylko w krótkim czasie** uniemożliwiłyby wypełnianie przez Lasy Państwowe misji stabilizacyjno-rozwojowej na terenach niezurbanizowanych (zjawisko upadku wielu podmiotów w wyniku „wyniszczającego” przebiegania cen przy praktycznym braku możliwości nabywania drewna z wykorzystaniem innych źródeł zaopatrzenia; brak możliwości zapewnienia surowca drzewnego dla miejscowej ludności, jeżeli zagospodarowanie surowca drzewnego i w tym zakresie miałyby zostać „urynkowane”), **lecz także (raczej wcześniej niż później)** skutki te uderzyłyby w interes ekonomiczny Skarbu Państwa, m.in. poprzez: (1) konieczność odstąpienia przez Lasy Państwowe jako reprezentanta Skarbu Państwa od utartych zwyczajów kupieckich i następujące w ślad za tym (2) zjawisko zmajoryzowania rynku drzewnego przez stosunkowo niewielkie zgrupowanie partnerów handlowych (w następstwie upadku wielu podmiotów prowadzących zakupy drewna na małą skalę).

Szczegółowe rozwiązania odnoszące się do sprzedaży drewna powinny oczywiście w maksymalnym stopniu mieć na względzie mechanizmy, które cechują wolny rynek dóbr materialnych i usług, jednak z uwzględnieniem okoliczności, że:

- 1) w warunkach gospodarki leśnej, prowadzonej zgodnie z zasadą naczelną trwałości i ciągłości użytkowania lasu (także w zakresie poboru świadczeń nierzeczowych), rynek surowca drzewnego nie może być uznany za rynek wolny w klasycznym znaczeniu tego pojęcia, albowiem przejawem zupełnej naiwności ekonomicznej byłoby twierdzenie, iż jest możliwe, aby zachodzący na tym rynku proces spontanicznych (pozostających w interakcji i sprzężeniach zwrotnych) decyzji kupujących i sprzedających był w stanie kiedykolwiek doprowadzić do równowagi rynkowej, czyli zrównania popytu z podażą, oraz ustalenia na tej drodze ceny równowagi (nie jest to możliwe z tego oczywistego względu, że podaż surowca drzewnego w marginalnym jedynie stopniu pozostaje w związku przyczynowo-skutkowym z wolą i zachowaniami podmiotów nabywających drewno, będąc przede wszystkim i głównie pochodną uwarunkowań przyrodniczych, w tym: (1) związanych z potrzebami pielęgnowania lasu w ramach jego użytkowania głównego przedrębne lub ciągłego oraz (2) związanych z procesami koniecznej wymiany generacyjnej lasu w ramach jego użytkowania głównego rębne – o czym była już tu mowa w szczegółach powyżej);
- 2) uregulowania Konstytucji RP rodzą imperatyw uwzględniania w rozwiązaniach w zakresie systemu sprzedaży drewna zasad społecznej gospodarki rynkowej, zwłaszcza że jednym z przejawów misji Lasów Państwowych jest przyczynianie się do rozwoju terenów niezurbanizowanych, w tym poprzez przyczynianie się do zaniku zjawiska bezrobocia na tych terenach.

Zbywanie na zasadach wolnego rynku surowca drzewnego jako powyżej scharakteryzowanego dobra systemowo rzadkiego musi nieuchronnie prowadzić do kurczenia się oraz nienaturalnego monopolizowania bazy nabywców drewna. Sprzedaż drewna na „czystych” zasadach wolnego rynku siłą rzeczy musi prowadzić do upodobniania się tej sprzedaży do licytacji dóbr rzadkich. Czym innym jest jednak sprzedaż dóbr rzadkich o charakterze ekskluzywnym (np. sprzedaż dzieł sztuki), a czym innym licytacyjna sprzedaż dóbr rzadkich, będących podstawowym materiałem, niezbędnym do funkcjonowania ważnej gałęzi gospodarki narodowej (którą bez wątpienia jest sektor drzewny). Z tego względu licytacyjna *de facto* (bez względu na nazwę przyjętą w dokumentach wewnętrznych LP) sprzedaż surowca drzewnego nieuchronnie musiałaby prowadzić do: (1) nieracjonalnego

windowania (na początku) przez nabywców cen zakupu surowca, (2) wypierania z rynku wielu nabywców (przez nabywców zagranicznych zdolnych do oferowania cen nadmiernie wygórowanych), a w konsekwencji do (3) powstawania monopolu po stronie nabywców surowca drzewnego z następczym tego efektem w postaci prowadzenia handlu drewnem pod dyktando zredukowanej do minimum bazy jego nabywców.

Jak już o tym wspomniano, podaż surowca drzewnego charakteryzuje się systemowym deficytem w stosunku do mocy przerobowych podmiotów gospodarczych branży drzewnej, a w latach koniunktury – także w stosunku do faktycznego zapotrzebowania na drewno.

Jeżeli dane dobro pozostaje w systemowym niedoborze, jedynym wolnorynkowym rozwiązaniem jest licytacja (była już o tym mowa). Cechą licytacji jest to, że są zwycięzcy i pokonani. Jeżeli ktoś na licytacji chciał zainwestować w obraz Styki, lecz przegrał, zawsze może rozejrzeć się za innymi miejscem ulokowania wolnych środków pieniężnych, ostatecznie może wykupić obligacje Skarbu Państwa.

Zalóżmy jednak, że Lasy Państwowe zastosowałyby (pod warunkiem trudnego do wyobrażenia pokonania oporu izb gospodarczych reprezentujących przemysł drzewny) niczym nie ograniczony system licytacyjnej sprzedaży drewna w oparciu o cenę jako jedyne kryterium rozstrzygnięć – bez żadnych ograniczeń co do podmiotów mających uprawnienie do nabywania drewna oferowanego przez Lasy Państwowe do sprzedaży.

Jest więcej niż prawdopodobne, że ze względu na różnice między cenami na drewno w Europie Zachodniej a krajowymi cenami surowca drzewnego grupy kapitałowe przemysłu drzewnego (a nawet zagraniczne przedsiębiorstwa działające poza grupami kapitałowymi), opierające dotąd swą działalność głównie na bazie surowcowej związanej z leśnictwem starej piętnastki (korzystając z usytuowania swoich zakładów w pobliżu polskiej granicy lub decydując się na wzniesienie swoich przedsiębiorstw na terytorium Polski albo realizując politykę przejęcia własności lub większościowych udziałów przedsiębiorstw przemysłu drzewnego, funkcjonujących w Polsce), byłyby w stanie (nawet kosztem przejściowego obniżenia swojej rentowności) oferować „atrakcyjne” ceny zakupu drewna, wystawianego do sprzedaży przez LP. W stosunkowo krótkim czasie istotna część dotychczasowych nabywców stałych (zwłaszcza przemysłu tartaczanego) utraciłaby ekonomiczne podstawy egzystencji ze wszystkimi tego społeczno-gospodarczymi konsekwencjami.

W sposób nieuchronny na rynku surowca drzewnego nastąpiłaby silna koncentracja kontrahentów Lasów Państwowych, którzy – z braku konkurencji – uzyskaliby bardzo silne pozycje negocjacyjne w kontaktach z Lasami Państwowymi.

Przy takim, łatwym do przewidzenia, rozwoju sytuacji na rynku drzewnym podważone zostałyby podstawy ekonomiczne realizacji przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych tzw. funkcji pozaprodukcyjnych, z przyczyn ekonomicznych naruszona zostałaby zasada trwałości lasu i ciągłości jego użytkowania, nastąpiłoby uwstecznienie poziomu rozwojowego terenów niezurbanizowanych (upadek wielu małych i średnich zakładów przemysłu drzewnego, działających na terenach niezurbanizowanych, zatrudniających według szacunków Polskiej Izby Gospodarczej Przemysłu Drzewnego ok. 200–300 tys. pracowników).

Powyższą prognozę sekwencji zdarzeń związanych z ewentualnym pełnym urynkowaniem sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe można oczywiście potraktować jako kasandryczną wizję katastrofy gospodarczej, która w rzeczywistości nigdy by nie nastąpiła (zgodnie ze „złotą regułą” wyznawaną przez „ortodoksyjnych” piewców wolnego rynku, że gospodarka nie toleruje pustki). Jeżeli nawet prognoza ta wyczerpuje do pewnego stopnia znamiona hiperboli retorycznej, to jednak nie trzeba być wybitnym ekonomistą, aby wskazać całe sfery gospodarki narodowej, funkcjonujące obecnie w Polsce w następstwie podobnych scenariuszy, które przeciwieście urzeczywistniły się pomimo braku tak „sprzyjających” ku temu okoliczności, jak ograniczenia

podaż podstawowego surowca produkcyjnego (podaż limitowana ze względu na naturalne uwarunkowania przyrodnicze).

Jest znamienne, że „kurs” na pełne urynkowanie sprzedaży drewna został zainicjowany przez izby gospodarcze przemysłu drzewnego. To one sformułowały skargę do UOKiK, iż zasady sprzedaży drewna ustalone przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych dla roku 2008 oznaczały co do skutków (skutków możliwych) ograniczenie w sposób deliktowy konkurencji, m.in. (1) poprzez uniemożliwienie podejmowania działań rozwojowych przez stałych kontrahentów Lasów Państwowych, a ponadto (2) poprzez stworzenie podmiotom zagranicznym barier dostępu do krajowego rynku surowca drzewnego.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- 1) identyfikując sprzedaż drewna prowadzoną przez Lasy Państwowe jako sprzedaż hurtową;
- 2) nie ważąc na okoliczność, że w polskim systemie prawnym sprzedaż drewna w istotnym zakresie stanowi część składową gospodarki leśnej, a ponadto nie ważąc na skutki, wynikające z faktu, że surowiec drzewny jest dobrem rzadkim;
- 3) traktując Lasy Państwowe na równi z „producentami gwoździ”;
- 4) uznając, że sprzedaż drewna jest prowadzona przez Lasy Państwowe jako przedsiębiorcę, podczas gdy z przepisów Ustawy o lasach wynika, że uprawnione oraz obowiązane do tego są nadleśnictwa jako przedsiębiorcy prowadzący gospodarkę leśną na podstawie planów urządzenia lasu na zasadach samodzielności (o czym dalej);
- 5) zakładając, że rynek właściwy surowca drzewnego pod względem obszarowym jest rynkiem krajowym, podczas gdy pozostaje poza dyskusją, że rynki właściwe surowca drzewnego są rynkami lokalnymi (o czym dalej);
- 6) uznając, że Lasy Państwowe jako przedsiębiorca ma pozycję dominującą w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, podczas gdy to nie Lasy Państwowe jako przedsiębiorca prowadzą sprzedaż drewna, lecz jest ona prowadzona przez nadleśnictwa, co przy przyjętym założeniu, że rynek surowca drzewnego jest rynkiem krajowym całkowicie wyklucza uznanie jakiegokolwiek nadleśnictwa za podmiot dominujący;
- 7) abstrahując zupełnie od stanu faktycznego, polegające na tym, że w żadnym z liczących się pod względem pozyskania drewna państwie ościennym zbyt drewna nie odbywa się na zasadach wolnorynkowych –

– **o toż nie ważąc na powyższe okoliczności**, UOKiK przyznał rację skarżącym, przy czym skarżący, objawiając początkowo nieskrywaną satysfakcję z decyzji Prezesa UOKiK, bezzwłocznie przystąpili do zdecydowanego torpedowania wszelkich prób podjętych przez ówczesne kierownictwo Lasów Państwowych w ramach dyskutowania tejże decyzji (dyskontowania poprzez forsowanie zasad sprzedaży drewna opartych wyłącznie na mechanizmach wolego rynku).

Można przypuszczać (a nawet – na podstawie nieoficjalnych wypowiedzi prominentnych przedstawicieli izb gospodarczych przemysłu drzewnego – należy mieć pewność), że skarżący nie do końca wiedzieli:

- 1) co istotnie oznaczała treść projektu skargi przygotowanego na ich zlecenie przez wynajętą kancelarię prawniczą, wyspecjalizowaną w postępowaniach antymonopolowych oraz
- 2) co dla krajowego przemysłu drzewnego oznaczało skierowanie do UOKiK skargi, zaprojektowanej przez ową kancelarię.

Po uświadomieniu sobie przez izby gospodarcze przemysłu drzewnego skutków skargi do UOKiK rozpoczęły one wieloletni spór z Lasami Państwowymi o koncepcję zasad sprzedaży surowca drzewnego. Zakończył się on dopiero pod koniec roku 2012 nawiązaniem w pewnym stopniu do rozwiązań z lat 2006 i 2007, choć bez wątplenia z mniej korzystnym rezultatem dla

krajowego przemysłu drzewnego, przy czym (jak to wykazano dalej) ochrona obecnego systemu sprzedaży drewna przed zaskarżeniem do UOKiK wymaga dokonania w nim pewnych zmian i uzupełnień, a ponadto docelowo „zabezpieczenia” kilkoma przepisami prawnymi, które powinny zostać wprowadzone do Ustawy o lasach w ramach przyszłej nowelizacji tego aktu prawnego.

Brak możliwości nadania systemowi sprzedaży drewna pełnego uporządkowania, małej zmienności w czasie oraz należytej przewidywalności

Jak to już w ujęciu ogólnym podniesiono w Aneksie nr 2 do niniejszego załącznika, każdy system (system fizyczny biologiczny, system fizyczny niebiologiczny, system abstrakcyjny czy system mieszany, będący częściowo systemem fizycznym i częściowo abstrakcyjnym) może być scharakteryzowany pod względem: (1) granicy, (2) stopnia uporządkowania, (3) zmienności w czasie, (4) autonomiczności, (5) otwartości oraz (6) przewidywalności.

Granice systemu sprzedaży drewna wyznaczają następujące zjawiska:

- 1) system dotyczy surowca drzewnego pozyskiwanego w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe zarządzającym lasami należącymi do Skarbu Państwa;
- 2) jest adresowany do wszystkich podmiotów, w tym gospodarstw domowych, zainteresowanych nabywaniem ww. surowca drzewnego.

System sprzedaży drewna w LP z tego względu, że obejmuje zarówno elementy fizyczne (surowiec drzewny), w tym biologiczne (drzewa, poddawane przed ścinką oznaczeniu pod względem przyszłych nabywców) oraz abstrakcyjne (na przykład rynek surowca drzewnego jako abstrakcyjna część rzeczywistości – o czym dalej) – jest bez wątpienia systemem wyczerpującym wszelkie znamiona systemu mieszanego.

Pozostaje też poza dyskusją, że jest to system otwarty, albowiem jest z nim związana wymiana informacji i materii (surowca drzewnego) między Lasami Państwowymi a kontrahentami LP.

Jest oczywiste, że przy projektowaniu systemu sprzedaży drewna (z zamiarem jego zainstalowania w ramach Lasów Państwowych) należy dążyć do tego, aby charakteryzował się on możliwie najwyższym uporządkowaniem (możliwie dużą entropią), małą zmiennością w funkcji czasu (stabilność choćby w trakcie roku gospodarczego), możliwie dużą autonomicznością (zdolnością „samoregulacyjną”) oraz związaną z nią przewidywalnością.

Chodzi o to, że nawet przy zachowaniu najwyższej staranności uzyskanie wyżej wymienionej charakterystyki systemu sprzedaży drewna jest osiągalne w bardzo ograniczonym zakresie, albowiem:

- 1) system sprzedaży drewna w istotnym stopniu jest determinowany systemem pozyskania drewna w gospodarstwie leśnym oraz specyfiką rynków produkcyjnego wykorzystania surowca drzewnego;
- 2) system pozyskiwania drewna w wielkoobszarowym gospodarstwie leśnym z natury rzeczy cechuje się (nawet w skali jednego roku gospodarczego) małą entropią, dynamicznym charakterem oraz obniżoną przewidywalnością;
- 3) co prawda pozyskanie drewna planuje się (jesienią zeszłego roku i na początku roku bieżącego) według poszczególnych pozycji cięć (według poszczególnych wydzieleń leśnych), jednak w praktyce ze względu na:

a) coroczne zakłócenia w ekosystemie leśnym powodowane czynnikami biotycznymi, a (obecnie) znacznie częściej abiotycznymi (np. szkody od wiatrów, śniegu i od wystąpienia ekstremalnych stosunków wodnych),

b) dynamiczny charakter kształtowania się potrzeb w zakresie pielęgnowania lasu⁷,

c) konieczność korygowania harmonogramów użytkowania głównego lasu oraz geograficznej lokalizacji działań w dostosowaniu do faktycznej dostępności lasu i dynamicznych uwarunkowań związanych na przykład z obowiązkiem gatunkowej ochrony zwierząt –

– **to rzeczywiste wykonanie pozyskania drewna co do zasady dość istotnie odbiega od początkowych zamierzeń** (nie tyle pod względem rozmiaru pozyskania drewna, co jego lokalizacji geograficznej oraz struktury gatunkowej i jakościowo-wymiarowej pozyskanego surowca drzewnego);

4) również rynek produkcyjnego wykorzystania surowca drzewnego (przede wszystkim zaś rynek pierwiastkowego przerobu drewna /tartacznicstwo/) charakteryzuje się stosunkowo małą entropią, stabilnością oraz przewidywalnością, czego objawem są trudne do prognozowania nagłe wzrosty i spadki zapotrzebowania na surowiec drzewny;

5) skoro system sprzedaży drewna jest w istotnym stopniu determinowany przez zjawiska o słabej entropii, stabilności i przewidywalności, to jest oczywiste, że siłą rzeczy musi rzutować to pochodnie na jego podobną charakterystykę;

6) dodatkową okolicznością utrudniającą projektowanie systemu sprzedaży drewna jako systemu uporządkowanego, stabilnego, pozytywnie autonomicznego oraz przewidywalnego jest to, że oparcie tego systemu wyłącznie na wolnej grze rynkowej doprowadziłoby do wywołania procesów samoregulacyjnych, które wbrew założeniom gospodarki rynkowej nie skutkowałyby porządkowaniem rynku surowca drzewnego, lecz jego wynaturzeniem (o czym była już mowa powyżej).

Jeżeli dany system funkcjonalny ze swojej istoty i uwarunkowań nie może być (tak jak system sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe) projektowany jako system o wysokiej entropii, stabilności, pozytywnej autonomiczności oraz dużej przewidywalności – najbardziej racjonalnym rozwiązaniem jest przeniesienie umocowania do ustalania tego systemu (w szczególności) na poziom podmiotów „bezpośrednio zainteresowanych” (z unormowaniem w przepisach prawa powszechnego jedynie kwestii o generalnym znaczeniu). Takie rozwiązanie pozwala na szybką aktualizację i konkretyzację tego systemu w reakcji na zmianę jego obiektywnych uwarunkowań.

Poważnym błędem byłoby natomiast forsowanie – w imię ortodoksji legislacyjnej – rozwiązania polegającego na ujęciu systemu sprzedaży drewna w ramy aktu wykonawczego do Ustawy o lasach, czego następstwem musiałaby być albo jego („nic nie załatwiająca”) ogólnikowość⁸, albo potrzeba nieustannego nowelizowania (z efektem następczym w postaci stanu permanentnego zakłócenia sprzedaży drewna w LP).

⁷ Jesienią lista wydzieleń leśnych do objęcia działaniami pielęgnacyjnymi może istotnie różnić się od listy skorygowanej wiosną, a w ciągu roku może pojawiać się potrzeba dokonywania kolejnych korekt szczegółowego planu pozyskania drewna.

⁸ W polskiej legislacji jest aż nadto przykładów nakładania na naczelne organy państwowe obowiązku wydawania w wielu sprawach rozporządzeń jako aktów wykonawczych do aktów ustawowych, okazujących się w praktyce „półstronicowymi” dokumentami tylko pozornie regulującymi daną kwestię w szczególności (przykładem jest choćby akt wykonawczy do ustawy o ochronie przyrody dotyczący planowania finansowo-gospodarczego w parkach narodowych).

6.2.

Uwarunkowania bezpośrednio prawne systemu sprzedaży drewna w świetle ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawy o cenach oraz Kodeksu cywilnego

Jeżeli ustalanie zasad sprzedaży drewna ma pozostać uprawnieniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, a nie organu rządowego (organów rządowych, np. ministra właściwego do spraw środowiska czy ministra właściwego ds. gospodarki) jako obowiązującego do określania zasad sprzedaży drewna w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym np. do ustawy o lasach, to podstawowym warunkiem ich prawnej niepodważalności powinna być zgodność z przepisami Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W myśl bowiem art. 3 tego aktu „przepisów ustawy nie stosuje się do ograniczeń konkurencji dopuszczonych na podstawie odrębnych ustaw”. A ponieważ nie ma przepisów ustawowych, pozwalających na ograniczanie konkurencji przy sprzedaży surowca drzewnego wytwarzanego przez Lasy Państwowe, jest więc oczywiste, że zasady te nie powinny być niezgodne z przepisami tego aktu.

Ponadto zasady te nie powinny naruszać przepisów Ustawy o cenach oraz przepisów Kodeksu cywilnego (dalej k.c.).

Przy analizowaniu Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jako wyznacznika zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe posiłowano się m.in. definicjami pojęć zawartymi w urzędowym dokumencie UOKiK pt. „Prawo konkurencji. Podstawowe pojęcia”⁹.

W Aneksie nr 3 do niniejszego załącznika:

- 1) zidentyfikowano podstawowe przepisy prawne zawarte w Ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, Ustawie o cenach oraz w k.c., mające ewidentne znaczenie przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe;
- 2) przepisy te odniesiono do:
  - a) zdarzeń związanych z kształtowaniem zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe oraz do
  - b) konkretnych rozwiązań w ramach tych zasad;
- 3) przedstawiono propozycje rozwiązań, jakie powinny być stosowane przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna w LP oraz uwzględnione w zasadach jako takich, aby rozwiązania te były zgodne z przepisami, o których mowa w ppkt 1.

7. Twierdzenie siódme: jednolitość zasad sprzedaży drewna oraz niektóre aspekty ich realizacji nie stanowią aktu zaboru uprawnień nadleśniczych do prowadzenia gospodarki leśnej w sposób samodzielny

Wnikliwa analiza Aneksu nr 3 do niniejszego załącznika dostarcza aż nadto argumentów upoważniających do wyartykułowania tezy, iż należy stanowczo odrzucić (artykułowane niekiedy) twierdzenie, że wewnętrzny kodeks handlowy (jak również poprzedzające zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w sprawie zasad sprzedaży drewna) doprowadziły i doprowadzają do odebrania nadleśniczym uprawnień do dokonywania sprzedaży drewna na zasadach samodzielności, a ponadto uniemożliwiają Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych oraz dyrektorom regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych nadzorowanie nadleśniczych w zakresie dokonywanej przez nich tejże sprzedaży. W Aneksie nr 3 wykazano ponadto, że jednolite zasady sprzedaży drewna, właściwie ustalone, stanowią bardzo dobre zabezpieczenie przed ewentualnym nadużywaniem przez nadleśnictwa ich pozycji dominującej na rynkach właściwych.

Dodatkowo warto w tym miejscu zauważyć, że zgodnie z art. 50 Ustawy o lasach atrybut samodzielności finansowej został wprost przywiązany do Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe jako jednego podmiotu praw i obowiązków (określono tu bowiem, że Lasy Państwowe prowadzą działalność na zasadzie **samodzielności finansowej**).

W tym kontekście rodzi się zasadnicze pytanie, czy i ewentualnie które z grup jednostek organizacyjnych, wchodzących w skład Lasów Państwowych, wyczerpują znamiona jednostek organizacyjnych samodzielnych finansowo.

Pojęcie samodzielności finansowej nie ma zunifikowanej definicji prawnej. W poglądach nauki najwięcej miejsca poświęca się rozważaniom na temat samodzielności finansowej przypisanej przez prawo jednostkom samorządu terytorialnego (JST). Znacznie mniej miejsca poświęca się problematyce samodzielności finansowej studentów w aspekcie uprawnień do stypendiów studenckich.

W dostępnej w Internecie pod adresem <http://www.wse.bochnia.pl/zn/4-7.pdf> publikacji pt. „Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego w sferze wydatków” autorstwa Marii Kosek-Wojnar, zamieszczonej w Zeszytach Naukowym nr 4/2006 Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Bochni, można przeczytać, co następuje:

„Pojęcie samodzielności odnoszone jest w języku potocznym zarówno do osób fizycznych, jak i jednostek organizacyjnych. Jako samodzielny uznawany jest taki podmiot, który tworzy odrębną całość, nie jest związany z niczym, nie wchodzący w skład czegoś, odrębny, »samoistny«. (...) Samodzielność traktowana jest na ogół jako synonim niezależności lub niezawisłości. Takie rozumienie samodzielności pozwala na ogół na wyodrębnienie podmiotów samodzielnych i takich, które tej cechy nie posiadają. W przypadku JST problem jest znacznie bardziej skomplikowany. JST trudno jest bowiem uznać za podmioty samoistne, niezawisłe lub też nie wchodzące w skład czegoś. Biorąc pod uwagę potoczne rozumienie terminu samodzielność, można byłoby przyjąć, że samorząd nie posiada cechy, którą określamy mianem samodzielność. Tak jednak nie jest. Budżet, jako podstawa gospodarki finansowej JST, traktowany jako plan finansowy dotyczący zdecentralizowanego funduszu służącego zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnych, składa się z zestawienia dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów. Analizując problem samodzielności finansowej tych jednostek, musimy zatem odpowiedzieć na pytanie, czy i jaką swobodę mają te podmioty zarówno w zakresie gromadzenia dochodów i pozyskiwania przychodów, jak i ponoszenia wydatków. E. Chojny-Duch jako podstawowe atrybuty samodzielności finansowej JST wymienia posiadanie przez te jednostki własnego mienia oraz środków finansowych w ramach »samodzielnych budżetów«. (...) Samodzielność finansowa według K. Piotrowskiej-Marczak »... niezależnie od postaci, w jakiej występuje, musi się charakteryzować swobodą podejmowania decyzji finansowych odniesionych zarówno do pozyskiwania dochodów, jak i ich przeznaczenia na różne rodzaje wydatków«. (...) Przy takim rozróżnieniu można mówić o samodzielności w zakresie dochodów, wydatków, a także samodzielności tzw. mieszanej (...)

W opinii bezpośrednich realizatorów gospodarki budżetowej ważniejsza jest samodzielność dochodowa niż wydatkowa i dlatego jest ona często utożsamiana z samodzielnością w ogóle (...). Samodzielność finansowa identyfikowana jest także z władztwem publicznym, tj. władztwem dochodowym i wydatkowym (...) lub traktowana jako władztwo finansowe (...) W. Miemieć traktuje władztwo finansowe nie tylko jako instytucje finansowo-prawną, która jest zasadą samodzielności finansowej, ale również

⁹ „Prawo Konkurencji. Podstawowe pojęcia” – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Warszawa 2007. Opracowanie: Marta Sendrowicz oraz Małgorzata Szwaj. Publikacja współfinansowana z funduszy Unii Europejskiej oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w ramach projektu Transition Facility 2004/016-829.02.03 „Ochrona konkurencji”, nr ref.: 2004/016-829.02.03.03/P2 – Część 3.

»gwarancję prawną zabezpieczającą faktyczną realizację tej zasady« (...)).

Nawet najbardziej liberalne rozumienie regulacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz. U. 1994 r. Nr 134 poz. 692) nie daje podstaw do twierdzenia, że w Lasach Państwowych można wskazać na grupy jednostek organizacyjnych, które można by uznać za samodzielne finansowo w sposób nie budzący żadnych wątpliwości.

Należy wyrazić przekonanie, że Lasy Państwowe powinny (im wcześniej, tym lepiej) przyjąć, że atrybut samodzielności finansowej znamionuje jedynie Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe jako jeden podmiot praw i obowiązków. System finansowy Lasów Państwowych wyklucza przyjęcie – nie budzącej najdalej idących wątpliwości – tezy, że jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, w szczególności nadleśnictwa, są samodzielne finansowo. Nadleśnictwa odprowadzają odpis na fundusz leśny oraz są obowiązane do dokonywania wpłat na utrzymanie zwierzchnich jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych. Otrzymują dopłaty podmiotowe z funduszu leśnego. Mogą liczyć na wyrównywanie niedoborów finansowych, powstających przy prowadzeniu gospodarki leśnej. Żadna z jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych nie sporządza w sposób samodzielny suwerennego rocznego planu finansowo-gospodarczego. O atrybucie samodzielności finansowej nadleśnictw w żadnym razie nie może przesądzać regulacja art. 35. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, stanowiąca, iż nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu. Co to jest gospodarka leśna – definiuje art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. Definicja ta obejmuje określoną działalność leśną bezpośrednio produkcyjną. Oznacza to, że art. 35 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach należy rozumieć w ten sposób, że nadleśniczy w sposób samodzielny (na zasadach samodzielności) kieruje w nadleśnictwie działalnością bezpośrednio produkcyjną, wchodzącą w skład gospodarki leśnej, jednak finansowanie tej działalności oraz działalności pomocniczej, związanej z gospodarką leśną, nie odbywa się, a nawet w wielu nadleśnictwach nie może odbywać się, na warunkach samodzielności finansowej nadleśnictw. Wręcz odwrotnie, wielu nadleśniczych może w sposób samodzielny kierować gospodarką leśną w nadleśnictwie właśnie dzięki temu, że nadleśnictwa nie są samodzielne finansowo, otrzymując w szczególności w związku z brakiem samodzielności i samowystarczalności finansowej środki pieniężne wyrównujące niedobory finansowe powstające w trakcie prowadzenia gospodarki leśnej w tych nadleśnictwach.

Oczywiście okoliczność, iż nadleśnictwa nie są podmiotami (przedsiębiorcami) samodzielnymi w wymiarze absolutnym nie oznacza, że nie mogą lub nie powinny być taktowane jako jednostki cechujące się takąż samodzielnością w rozumieniu przepisów o zamówieniach publicznych.

Jak o tym napomknięto powyżej, w niektórych kręgach opinio- twórczych i opennych lansowana jest teza, iż stanowienie zasad sprzedaży drewna przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jest równoznaczne z odebraniem nadleśnictwom uprawnienia do samodzielnego prowadzenia gospodarki leśnej, w tym prowadzenia sprzedaży drewna. Tezę tę należy stanowczo odrzucić z powołaniem się na następujące argumenty:

- 1) jak powszechnie wiadomo, czyny ludzkie, będące czynnościami konwencjonalnymi, są w prawodawstwie dzielone na:
  - a) doniosłe czynności konwencjonalne (na przykład czynności w zakresie stanowienia prawa oraz aktów administracyjno-prawnych),
  - b) czynności konwencjonalne nie będące doniosłymi czynnościami konwencjonalnymi,
    - czynności konwencjonalne istotne prawnie, będące czynnościami prawnymi,
    - czynności konwencjonalne nie będące czynnościami konwencjonalnymi istotnymi prawnie:
      - czynności faktyczne, w tym:
        - ✓ czynności administracyjne (wywołujące lub nie wywołujące skutków prawnych),
        - ✓ czynności techniczne,
      - czynności wynikające z utartych lub „umownych” norm postępowania;
- 2) schemat klasyfikacyjny zachowań ludzkich (czynów ludzkich), będących nośnikiem czynności konwencjonalnych został przedstawiony w odrębnym opracowaniu, (w „Wizji działań na rzecz rozwoju ...”);
- 3) pozostaje poza dyskusją, że wszystkie czynności obsługi klienta (rejestracja, nadawanie logionu i hasła, instruktaż co do funkcjonowania systemu) przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, podejmowane na etapie wyłaniania nabywcy (tj. na etapie oznaczania surowca drzewnego pod względem nabywcy) miały w świetle zasad obowiązujących w latach 2007–2012 charakter czynności wyczerpujących znamiona czynności administracyjnych (nie rodzących skutków prawnych) lub wręcz były to czynności o charakterze technicznym. Nie były to natomiast czynności prawne (zatem na tym etapie stosowania zasad nie mogło być i nie może być mowy o przejmowaniu uprawnień przypadających nadleśniczym, choćby obsługa ta następowała na poziomie regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych czy DGLP), albowiem zabór uprawnień należy odnosić do zaboru uprawnień do doniosłych czynności konwencjonalnych lub czynności prawnych, a nie do czynności o czysto technicznym charakterze (taki charakter mają omawiane działania także w wewnętrznym kodeksie handlowym);
- 4) w art. 34 pkt 7 Ustawy o lasach określono, że obowiązkiem dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych jest prowadzenie działalności usługowej w zakresie leśnictwa na rzecz nadzorowanych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych¹⁰. Regulacja ta jest zgodna z uniwersalną i powszechnie akceptowaną w społecznej gospodarce rynkowej zasadą pomocniczości (subsidiarności). Działalność usługowa w zakresie leśnictwa, np. na rzecz nadleśnictw, jest znaczeniowo bardzo rozległa. Działalności tej nie można oczywiście ograniczać do działalności usługowej jedynie w zakresie gospodarki leśnej. Działalność usługowa w zakresie leśnictwa, np. na rzecz nadleśnictw, może obejmować na przykład również działalność pomocniczą na rzecz gospodarki leśnej. Działalności usługowej w zakresie leśnictwa, np. na rzecz nadleśnictw, nie można także ograniczać do działalności wymagającej jedynie wykonywania czynności konwencjonalnych nie będących czynnościami prawnymi. Zgodnie z linią orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego z nałożenia na dany podmiot

¹⁰ Ponadto zasadne jest tu przywołanie przepisu § 19 pkt 9 Statutu Lasów Państwowych, stanowiącego, że dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych (...) określa warunki oraz dokonuje sprzedaży drewna (...) na podstawie zasad ustalonych przez Dyrektora Generalnego; z normy tej można bez trudu wywieść wprost uprawnienie dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych do dookreślania w pisemnych umowach kupna-sprzedaży drewna warunków sprzedaży drewna, a także wykonywania innych czynności prawnych związanych ze sprzedażą drewna, wynikających z aktu sprawstwa kierowniczego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, dotyczącego zasad sprzedaży drewna, w tym przypadku sprzedaży drewna rozumianego jako działalność pomocnicza na rzecz sprzedaży drewna jako działalności pomocniczej na rzecz sprzedaży drewna jako części składowej gospodarki leśnej.

- obowiązków wynika również domniemanie przydzielenia temu podmiotowi uprawnień, niezbędnych do wywiązania się z tychże obowiązków. Jeżeli zatem nadleśniczy uzna na przykład, że kryteria celowości, gospodarności oraz rzetelności wymagają skorzystania z usługi dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, obejmującej zawarcie za niego w imieniu Skarbu Państwa umowy kupna-sprzedaży drewna, to z obowiązku zrealizowania takiej usługi przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych należy wywieść jego uprawnienie do przyjmowania od nadleśniczego upoważnienia do wykonania w imieniu Skarbu Państwa czynności prawnych za tegoż nadleśniczego, potrzebnych do zawarcia tej umowy. Zgodnie z art. 331 § 1 Kodeksu cywilnego do „jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, stosuje się odpowiednio przepisy o osobach prawnych”. Do upoważniania zatem przez nadleśniczego dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych do zawarcia za niego w imieniu Skarbu Państwa umowy kupna-sprzedaży drewna należy stosować odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące przedstawicielstwa. Innymi słowy, osoba nadleśniczego może w formie pełnomocnictwa mocować osobę dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych do dokonywania przezeń za nadleśniczego w imieniu Skarbu Państwa określonych czynności prawnych. Zgodnie z Ustawą o lasach dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych jest pomocnikiem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w wypełnianiu przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych obowiązku kierowania Lasami Państwowymi. Skoro osoba dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych jako ww. pomocnika Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych może być mocowana do czynności prawnych, potrzebnych do zawarcia za nadleśniczego w imieniu Skarbu Państwa umowy kupna-sprzedaży drewna, to oczywiście tym bardziej dokonać tego może Dyrektor Generalny Lasów Państwowych – jeżeli przemawiają za tym kryteria celowości, gospodarności i rzetelności działania;
- 5) działalność w zakresie sprzedaży drewna została zaliczona do działalności w zakresie gospodarki leśnej;
  - 6) zaliczenie sprzedaży drewna do działalności mieszczącej się jeszcze w zakresie gospodarki leśnej ma bardzo istotne uzasadnienie merytoryczne (była już o tym mowa);
  - 7) jak wynika to z przepisów dotyczących (1) Polskiej Klasyfikacji Działalności oraz (2) statystyki publicznej, w obrębie każdego podmiotu prowadzącego działalność wytwórczą (działalność w zakresie wytwarzania produktów wyjściowych działalności) należy rozróżnić działalność bezpośrednio wytwórczą (bezpośrednio produkcyjną) oraz działalność pomocniczą na rzecz działalności bezpośrednio wytwórczej (była już o tym mowa);
  - 8) sprzedaż drewna jako działalność bezpośrednio wytwórcza polega na oznaczaniu drewna „na pniu” pod względem ich nabywców (była już o tym mowa);
  - 9) w świetle stanu prawnego, utrwalonego w Ustawie o lasach (zaliczenie sprzedaży drewna do działalności w zakresie gospodarki leśnej), w pełni uprawnione jest twierdzenie, że surowiec drzewny należy uznawać za surowiec wytworzony nie tylko po pozyskaniu *sensu stricto*, lecz po pozyskaniu i oznaczeniu pod względem przyszłych nabywców, przy czym oznaczenie to następować może, gdy drewno „stoi” jeszcze na pniu (postępowanie na rynku podstawowym lub rynku dla rozwoju) lub gdy jest już pozyskane, np. w odniesieniu do sprzedaży aukcyjnej surowca cennego;
  - 10) wewnętrzny kodeks handlowy (podobnie jak i inne dotychczasowe zasady sprzedaży drewna) koncentruje się przede wszystkim na sprzedaży drewna *sensu stricto*, tj. sprzedaży drewna jako działalności bezpośrednio

- wytwórczej, polegającej na oznaczaniu drewna pod względem jego przyszłych nabywców (była już o tym mowa);
- 11) Dyrektor Generalny Lasów Państwowych został uprawniony z mocy Statutu Lasów Państwowych do ustalania w drodze aktu ogólnego zarządu (w drodze aktu sprawstwa kierowniczego) procedur prowadzenia gospodarki leśnej, w tym sprzedaży drewna jako części składowej gospodarki leśnej. Oznacza to, że samodzielność nadleśniczego w zakresie gospodarki leśnej, obejmującej sprzedaż drewna, nie może oznaczać używania tej samodzielności w sposób dowolny. Powinnością nadleśniczego jest prowadzenie sprzedaży drewna jako m.in. działalności bezpośrednio wytwórczej z zachowaniem trybów i procedur ustalanych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Podobnie ma się rzecz z samodzielnością nadleśniczego przy prowadzeniu gospodarki leśnej w zakresie hodowli lasu (tutaj nadleśniczy jest związany zasadami hodowli lasu, stanowionymi przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych), ochrony lasu (tutaj nadleśniczy jest związany zasadami czy instrukcjami ochrony lasu lub ochrony lasu przed pożarami), a także w zakresie użytkowania lasu (tutaj nadleśniczy jest związany zasadami użytkowania lasu). Z tej przyczyny, że w prowadzeniu gospodarki leśnej w zakresie zagospodarowania lasu (hodowli i ochrony lasu) oraz w zakresie użytkowania lasu nadleśniczy za podstawę swoich działań jest obowiązany przyjmować nie tylko plan urządzenia lasu, lecz również wyżej wymienione zasady i instrukcje – otóż z tej przyczyny nikt nie podnosi, że nadleśniczy nie prowadzi hodowli, ochrony i użytkowania lasu samodzielnie;
  - 12) nie można podzielić poglądu, generowanego w niektórych kręgach opiniotwórczych i ocennych, że z tej przyczyny, iż za nadleśniczego w niektórych przypadkach, wynikających z zasady celowości, gospodarności oraz rzetelności działania umowy kupna-sprzedaży drewna w imieniu Skarbu Państwa zawierają umocowani do tego dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych lub Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, następuje zjawisko zaniku możliwości wykonywania przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych nadzorowania sprzedaży drewna jako działalności wchodzącej w skład gospodarki leśnej prowadzonej przez nadleśniczych;
  - 13) należy po pierwsze zauważyć, że zawieranie pisemnych umów kupna-sprzedaży nie jest działalnością w zakresie gospodarki leśnej – jest działalnością pomocniczą na rzecz sprzedaży drewna jako części składowej gospodarki leśnej;
  - 14) należy po drugie zauważyć, że zgodnie z wewnętrznym kodeksem handlowym (w ślad za rozstrzygnięciami w dotychczasowych zarządzeniach Dyrektora Generalnego dotyczących zasad sprzedaży drewna) nadleśniczy ma samodzielnie wykonywać wszystkie obowiązki związane ze sprzedażą drewna jako częścią składową gospodarki leśnej oraz wszystkie obowiązki związane z działaniami funkcjonalnie związanymi ze sprzedażą drewna jako częścią składową gospodarki leśnej. Chodzi tu o:
    - a) działania, funkcjonalnie związane ze sprzedażą drewna, poprzedzające sprzedaż drewna,
    - b) wszystkie działania, obejmujące czynności prawne oraz czynności administracyjno-technicznej obsługi nabywców (jeżeli z wolą potencjalnych nabywców nie zostaną one przeniesione na poziom regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych), dokonywane przez nadleśniczych w trakcie oznaczania surowca drzewnego pod względem ich przyszłych nabywców,
    - c) zatwierdzanie wyników procedur informatycznych prowadzonych na portalu leśno-drzewnym,
    - d) działania w zakresie działalności pomocniczej na rzecz sprzedaży drewna, następujące po oznaczeniu surowca

drzewnego pod względem ich przyszłych nabywców, łącznie z podpisywaniem pisemnych umów kupna-sprzedaży surowca drzewnego, przy czym w tym zakresie za nadleśniczego w imieniu Skarbu Państwa może działać z upoważnienia tegoż nadleśniczego dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub Dyrektor Generalny Lasów Państwowych,

- e) działania funkcjonalne związane ze sprzedażą drewna, następujące po zawarciu pisemnej umowy kupna-sprzedaży drewna (w tym działania w zakresie realizowania zawartych umów kupna-sprzedaży);
- 15) te wszystkie zatem działania nadleśniczego podlegają (mogą podlegać) nadzorowi ze strony dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych w sposób bezsporny;
- 16) jak powyżej wywiedziono, zawieranie przez dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych pisemnych umów kupna-sprzedaży drewna za nadleśniczego, z jego umocowania oraz w imieniu Skarbu Państwa jest zgodne z kryterium legalności, a następuje, jeżeli jest to uzasadnione względami celowości, gospodarności oraz rzetelności;
- 17) wzór umowy kupna-sprzedaży drewna był i jest przedmiotem jednostronnego oświadczenia woli Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, inkorporowanego w stosownym akcie sprawstwa kierowniczego;
- 18) w ramach kierowania Lasami Państwowymi – Dyrektor Generalny Lasów Państwowych jest uprawniony, a zgodnie z zasadami celowości, gospodarności oraz rzetelności poniekąd zobowiązany do unifikowania wzorów umów kupna-sprzedaży surowca drzewnego;
- 19) okoliczność, że ze względu na kryteria celowości, gospodarności i rzetelności dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zawiera w niektórych przypadkach za nadleśniczego z jego upoważnienia w imieniu Skarbu Państwa umowę kupna-sprzedaży drewna, przenosząc *de facto* do obowiązującego wzoru umowy wszystkie szczegóły transakcji, (1) wynikające z postępowania prowadzonego samodzielnie przez nadleśniczego, o którym to postępowaniu jest mowa w pkt 14, lub (2) wynikające wprost z treści zarządzenia w sprawie zasad sprzedaży drewna – w żadnym razie nie może być identyfikowane (diagnozowane) jako działanie pozbawiające dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych możliwości prawnej prowadzenia nadzoru nad nadleśniczym jako podmiotem prowadzącym samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urzędzenia lasu, w tym prowadzącym sprzedaż drewna, zwłaszcza, że:

- a) zawieranie pisemnych umów kupna-sprzedaży drewna nie mieści się w ramach gospodarki leśnej jako działalności bezpośrednio wytwórczej,
- b) realizowanie umów zawartych przez nadleśniczego, choć „rękami” dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych lub Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, pozostaje samodzielnym obowiązkiem nadleśniczego, odbywającym się pod uprawnionym nadzorem i przy czynnościach koordynacyjnych przypisanych dyrektorowi regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych w mocy prawa.

8. Twierdzenie ósme: wewnętrzny kodeks handlowy uwzględni doświadczenia LP związane z dotychczasowymi zasadami sprzedaży drewna. Docelowo niektóre kwestie, związane ze sprzedażą drewna przez Lasy Państwowe powinny być ujęte w ramy przepisów prawnych. Niektóre rozstrzygnięcia w wewnętrznym kodeksie handlowym wymagają pogłębionego uzasadnienia. Zasady sprzedaży drewna wymagają doskonalenia zgodnie z docelową ich wizją.

8.1.

Rys historyczny

Rynek drzewny w Polsce został do dziś w znacznym stopniu ukształtowany w warunkach gospodarki nakazowo-rozdzielczej.

Do czasu wejścia w życie Ustawy o lasach gospodarkę leśną w lasach Skarbu Państwa prowadziło państwowe gospodarstwo leśne. Była to organizacja gospodarcza w dużej mierze przypominająca zjednoczenie i należąca do tzw. wyodrębnionej administracji państwowej (administracja leśna jako wyodrębniona gałąź administracji państwowej).

W państwowym gospodarstwie leśnym funkcjonowała instytucja hierarchicznych rozdzielników surowca drzewnego – o niezwykle daleko posuniętej szczegółowości nie tylko pod względem tzw. harmonogramu dostaw, lecz również pod względem ogólnie ustalanych cen sprzedaży drewna.

Instytucja ta sprawiała, że proces powstawania nowych podmiotów gospodarki narodowej branży drzewnej nie miał charakteru rynkowego; dopuszczanie nielicznych tartaków prywatnych do rynków zbytu było zawsze decyzją odgórną (tartaki prywatne były wprowadzane do rozdzielnika drewna wyłącznie w ramach nadwyżek surowcowych).

Dużym nadużyciem byłoby twierdzenie, że po wejściu w życie Ustawy o lasach nastąpiło urynkowanie sprzedaży drewna w Lasach Państwowych.

Państwowe podmioty przemysłu drzewnego w zdecydowanej większości zostały wprawdzie sprywatyzowane lub skomercjalizowane, lecz (pomijając proces powstawania licznej grupy podmiotów sezonowych i małych tartaków) proces powstawania nowych podmiotów drzewnych od podstaw nie miał większego znaczenia rynkowego. Praktycznie do końca XX wieku dominującym systemem sprzedaży był system negocjacyjny (był to zatem system w całości ekspercki) – na ogół z tradycyjnymi od lat nabywcami, zaś podmioty sezonowe były dopuszczane do rynku od przypadku do przypadku. W niektórych regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych bardzo długo utrzymywały się rozwiązania polegające na sporządzaniu quasi-rozdzelników surowca drzewnego.

Pierwszą próbę wprowadzenia mechanizmów rynkowych przy sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe podjęto w latach 2000–2001. W okresie 2002–2006 tylko nieliczne regionalne dyrekcje Lasów Państwowych starały się utrzymać system przetargowy przy sprzedaży drewna.

8.2.

Charakterystyka zasad sprzedaży drewna od roku 2007 do roku 2012

Od roku 2006 na potrzeby roku 2007 Lasy Państwowe przystąpiły do wprowadzania w życie zasad sprzedaży drewna z możliwie pełnym wykorzystaniem narzędzi informatycznych oraz przy przejrzystych regułach procesu decyzyjnego.

Korzystając ze swoich uprawnień, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych (poczynając od zarządzenia nr 52 z roku 2006) ustalił zasady sprzedaży drewna, będące w istocie zwierciadlanym odbiciem procedur udzielania zamówień publicznych z użyciem narzędzi informatycznych – przy występowaniu ceny jako jednego z wielu kryteriów służących ocenie oferty zakupu z punktu widzenia najszerzej rozumianego interesu Skarbu Państwa, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu ekonomicznego, lecz także z punktu widzenia kształtowania całokształtu sytuacji prawnej Lasów Państwowych jako podmiotu reprezentującego Skarb Państwa, a w ramach tej reprezentacji obowiązującego do wypełniania misji obejmującej nie tylko (i nie przede wszystkim) wytwarzanie surowca drzewnego i jego sprzedaż komercyjną.

Zasady sprzedaży drewna, utrwalone w ww. zarządzeniu nr 52, zostały zastąpione zasadami utwalonymi w zarządzeniu nr 52A Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, obowiązującym w roku 2008.

Wszelkie analizy wyspecjalizowanych instytucji państwowych wskazują, że takie rozwiązania (udzielanie zamówień publicznych, zbywanie dóbr z wykorzystaniem narzędzi informatycznych) są najbardziej skuteczne w eliminowaniu potencjalnych pól korupcji.

Podstawowym założeniem nowych zasad sprzedaży drewna było transparentne wyodrębnienie rynków właściwych sprzedaży surowca drzewnego, pozyskiwanego przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych.

Z ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów wynika w sposób nie pozostawiający wątpliwości, że do zakłócenia lub ograniczenia konkurencji może dochodzić wyłącznie w obrębie prawidłowo wydzielonego rynku właściwego.

Zasady sprzedaży drewna obowiązujące w roku 2007 uwzględniały okoliczność, iż (1) misją Lasów Państwowych jest między innymi przyczynianie się do stabilizacji gospodarczej i rozwoju gospodarczego na terenach nieurbanizowanych, (2) w interesie ekonomicznym Skarbu Państwa jest honorowanie (respektowanie) utartych zwyczajów i praktyk kupieckich, (3) rynek surowca drzewnego jest rynkiem trwałego niedoboru, a w ślad za tym w interesie Skarbu Państwa jest niedopuszczenie do irracjonalnych „przebić” cenowych i nagłej eliminacji z rynku znacznej liczby kontrahentów (każdy podmiot mógł liczyć na nabycie drewna, lecz niekoniecznie w takich ilościach, które były mu potrzebne), (4) wszystkie podmioty mają prawo nabywania surowca drzewnego, lecz w odniesieniu do podmiotów wkraczających na rynek drzewny powinno to następować z uwzględnieniem utartych zwyczajów i praktyk kupieckich.

Izby gospodarcze reprezentujące zbiorowy interes sektora drzewnego zakwestionowały zasady sprzedaży drewna, obowiązujące w roku 2008, kierując ostatecznie do UOKiK zawiadomienie o możliwych ze strony Lasów Państwowych praktykach zakłócających równy dostęp do rynku surowca drzewnego poprzez brak możliwości składania zapotrzebowania na surowiec drzewny w dowolnych ilościach i przy oferowaniu dowolnie wysokich cen – i to przez wszystkie podmioty, bez względu na dotychczasową ich historię współpracy z Lasami Państwowymi i bez oglądania się na utarte zwyczaje oraz praktyki kupieckie.

UOKiK wydał decyzję po myśli zawiadomienia izb gospodarczych, co oznaczało, że *de facto* Lasy Państwowe zostały zmuszone do ustalenia zasad sprzedaży drewna na warunkach całkowite wolnego rynku, tj. z ceną jako jedynym kryterium oceny oferty nabywców (przy późniejszych rozwiązaniach kompromisowych, akceptowanych przez UOKiK).

Izby gospodarcze nie były usatysfakcjonowane skutkami decyzji UOKiK, a w ślad za tym przystąpiły do zgłaszania postulatów co do konieczności zmiany zasad sprzedaży drewna w kierunku zasad zaskarżonych (tj. obowiązujących w latach 2007 i 2008). Postulaty izb gospodarczych dotyczyły też m.in. problematyki tzw. cen wyjściowych na surowiec drzewny oraz wykrewowania instytucji kontraktów (umów) wieloletnich.

8.3.

Kwestie wymagające docelowo określenia w przepisach prawa w odniesieniu do zasad sprzedaży drewna prowadzonej przez Lasy Państwowe

Według informacji docierających do LP, w ramach nowelizacji Ustawy o lasach ma zostać wykreowany kodeks dobrych praktyk jako „rękojmia” prowadzenia gospodarki leśnej w sposób nieszkodzący obniżaniu należytej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, a wręcz prowadzący do jej poprawy. Wąząc o okoliczność, iż sprzedaż drewna – w takim zakresie, w jakim sprowadza się do oznaczenia surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców – stanowi część składową gospodarki leśnej, byłoby ze wszelkich miar wskazane, aby w tym właśnie kontekście w Ustawie o lasach znalazły się przepisy stanowiące o tym, że dobrą praktyką leśną powinno być zachowanie przez Dyrektora Generalnego LP uprawnienia do ustalania, w drodze

aktu ogólnego zarządu, zasad sprzedaży drewna jako części składowej gospodarki leśnej prowadzonej przez Lasy Państwowe, jednak z zachowaniem najwyższej transparentności, w tym poprzez ich konsultowanie na etapie projektowania z instytucjami samorządu gospodarczego, reprezentującego nie tylko przemysł drzewny, lecz również sferę turystyki, rekreacji i wypoczynku, a także z podmiotami sektora pozarządowego, których przedmiotem zainteresowania jest ochrona przyrody.

W samym zaś kodeksie dobrych praktyk powinny zostać zamieszczone przepisy, mówiące w szczególności o tym, że:

- 1) przy sprzedaży drewna, pozyskiwanego w Lasach Państwowych, rynkiem właściwym surowca drzewnego jest, z punktu widzenia kryterium obszarowego, rynek pokrywający się z zasięgiem terytorialnym nadleśnictwa, oraz że tyle jest rynków właściwych surowca drzewnego, ile nadleśnictw wchodzi w skład Lasów Państwowych;
- 2) z punktu widzenia kryterium produktowego rynek właściwy surowca drzewnego obejmuje jedną grupę handlowo-gatunkową, tworzoną przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Niewątpliwie byłoby ze wszelkich miar pożądane, aby w przyszłości w kodeksie dobrych praktyk znalazły się też przepisy, skutkujące:

- 1) „wylistowaniem” poszczególnych zgrupowań rynków właściwych;
- 2) wykreowaniem zasady oznaczania surowca drzewnego na rynku podstawowym poprzez wykorzystanie do tego wspólnej platformy internetowej używanej przez ogół nadleśniczych do jednoczesnej publikacji ofert sprzedaży surowca drzewnego należącego, przy zachowaniu rozwiązania obejmowania daną ofertą sprzedaży jednej, transparentnie wyszczególnianej grupy handlowo-gatunkowej;
- 3) usankcjonowaniem:
  - a) statusu nabywcy stałego,
  - b) zasady, iż:
    - działania rozwojowe w przemyśle drzewnym, ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, mogą być oparte na podaży surowca drzewnego na poziomie przyrostu użytkowania głównego lasu w przeliczeniu na jeden rok kalendarzowy,
    - cena zakupu surowca drzewnego nie powinna stanowić jedynego kryterium ocen ofert zakupu drewna;
- 4) usankcjonowaniem innych rozwiązań zawartych w wewnętrznym kodeksie handlowym.

Jest zrozumiałe, że Lasy Państwowe nie mają zdolności do inicjowania procesu legislacyjnego, w tym w odniesieniu do aktów prawnych rangi ustawowej. Okoliczność, iż aktualnie nie ma w Ustawie o lasach i innych aktach prawnych wyżej wymienionych przepisów nie stanowi oczywiście przeszkody we wprowadzeniu wewnętrznego kodeksu handlowego do praktyki gospodarczej, albowiem szczególnie Aneks 3 do niniejszego załącznika dowodzi, że postanowienia w nim zawarte mają oparcie w polskim porządku prawnym.

8.4.

O bezwzględnej konieczności utrzymania wielu rynków właściwych w Polsce

W przypadku surowca drzewnego niedopuszczalne jest kreowanie poglądu o występowaniu jednego tylko rynku właściwego:

- 1) rynku właściwego surowca drzewnego jako takiego o zasięgu krajowym
lub
- 2) rynku właściwego surowca drzewnego dostatecznie homogenicznego (np. drewna wielkomyjowego), lecz również o zasięgu krajowym.

Co prawda UOKiK swego czasu w jednej z podjętych decyzji uznał, że rynek właściwy drewna w Polsce można traktować jako

rynek krajowy, to wczytując się w treść uzasadnienia tejże decyzji, należy dojść do wniosku, iż UOKiK nie zakwestionował bynajmniej wyodrębnienia przez Lasy Państwowe wielu rynków lokalnych, lecz potraktował rynek surowca drzewnego (na przykład rynek drewna wielkowymiarowego sosnowego) jako rynek krajowy tylko dlatego, iż na potrzeby oceny zasad sprzedaży drewna, ustalonych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, wystarczające było przyjęcie założenia, że rynek surowca drzewnego jest rynkiem krajowym.

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie o ochronie konsumentów i konkurencji rynkiem właściwym jest rynek towarów, które ze względu na ich:

- 1) przeznaczenie,
- 2) cenę,
- 3) oraz właściwości, w tym jakość –

(po pierwsze) są uznawane przez ich nabywców za substytut, a (po drugie) są oferowane na obszarze, na którym ze względu:

- a) na (ich) rodzaj (oczywiście ze względu na rodzaj towarów substytucyjnych oferowanych na danym obszarze) i
- b) (ich) właściwości (oczywiście ze względu na właściwości towarów substytucyjnych oferowanych na danym obszarze),
- c) istnienie barier dostępu do rynku (oczywiście ze względu na istnienie barier dostępu do rynku na danym obszarze),
- d) preferencje konsumentów (oczywiście ze względu na preferencje konsumentów na danym obszarze),
- e) znaczne różnice cen (oczywiście ze względu na znaczne różnice cen towarów substytucyjnych na danym obszarze),
- f) koszty transportu –

panują zbliżone warunki konkurencji.

Jak wiadomo, genezą nazwy „rynek” jest nazwa wyodrębnionego – w ramach terenu zurbanizowanego – obszaru, na którym:

- 1) w określonym czasie były (są) wystawiane przez sprzedawców do zbycia celem nabycia określone towary,
- 2) w określonych terminach następowały (następują) bezpośrednie spotkania sprzedawców i potencjalnych nabywców celem przeprowadzenia negocjacji handlowych,
- 3) dochodziło (dochodzi) do transakcji kupna-sprzedaży określonych towarów (tj. na którym miały lub mają miejsce akty zawarcia stosunku prawnohandlowego nabycia określonych towarów),
- 4) następowała lub następuje faktyczna (techniczna) odbiórka określonych towarów, zakupionych przez nabywców.

Obecnie rynek jest zjawiskiem niematerialnym (jest to abstrakcyjny składnik rzeczywistości), którego atrybutami są m.in:

- 1) wyodrębniony zbiór, wyczerpujących wymóg dostatecznej substytucyjności i homogeniczności, dóbr prawnych (na przykład surowca drzewnego), będących przedmiotem transakcji zbycia-nabycia, rozpatrywanych wraz ze wszystkimi niezbędnymi atrybutami tychże dóbr, takimi, jak:
  - a) charakterystyka analityczna dóbr, obejmująca w szczególności (w odniesieniu do surowca drzewnego):
    - gatunek drzewa, będącego źródłem drewna,
    - dymensje surowca drzewnego,
    - jakość surowca drzewnego,
    - naturalne przeznaczenie surowca drzewnego ze względu na jego właściwości (przemysł płytowy, przemysł celulozowy, przemysł energetyczny, opał, przemysł tartaczny itd.),
  - b) wartość jako najbardziej syntetyczna i zintegrowana cecha, mówiąca o przydatności danego dobra tak dla zbywców, jak i nabywców w realizacji ich praw oraz wypełnianiu ich obowiązków;
- 2) zbiór uczestników transakcji kupna-sprzedaży dóbr, o których mowa w pkt 1, rozpatrywany wraz ze wszystkimi niezbędnymi atrybutami;
- 3) charakterystyka miejsc (w ujęciu geograficznym) wytwarzania ww. dóbr prawnych oraz faktycznego ich wystawiania do odbioru (z uwzględnieniem naturalnych barier

dostępu, w tym rzutujących na koszty transportu dóbr, będących towarami, a także z uwzględnieniem innej charakterystyk tychże miejsc);

- 4) zbiór procedur (trybów) oraz utartych i powszechnie honorowanych zwyczajów kupieckich.

W wewnętrznym kodeksie handlowym sortymenty pozyskiwanego drewna podzielono na grupy handlowo-gatunkowe.

Trudno bowiem uznać, że jest właściwy rynek, na którym oferowano by do sprzedaży drewno mające największą przydatność do wytwarzania papieru (czy przerobu na płyty wiórowe) wraz z drewnem, które ze względu na swoją budowę anatomiczną i gabaryty nadaje się do przerobu pierwiastkowego, a jest zupełnie nieprzydatne do produkcji papieru (czy przetwarzania na płyty wiórowe).

A zatem rozwiązanie, polegające na wyodrębnieniu grup handlowo-gatunkowych, nie ma alternatywy, jedynie bowiem na tej drodze da się spełnić warunek substytucyjności towarów przy wyodrębnieniu rynków właściwych surowca drzewnego.

Przy ewentualnej dalszej profesjonalizacji podziału surowca drzewnego na grupy handlowo-gatunkowe dokonywanej w ramach doskonalenia wewnętrznego kodeksu handlowego należy mieć na względzie, aby prowadziło to do poprawy, a nie do pogorszenia oceny danej grupy handlowo-gatunkowej jako zgrupowania sortymentów drzewnych pozostających w relacjach wzajemnej substytucyjności.

Jak wiadomo, substytutem jest dobro (na przykład towar, będący konkretną „sztuką” drewna okrągłego), które przez nabywców jest uznawane jako w dostatecznie pełnym stopniu zastępujące inne dobro (na przykład inną konkretną „sztukę” drewna).

Innymi słowy, chodzi o to, aby do jednej grupy handlowo-gatunkowej były w praktycznym wykonaniu zaliczane konkretne, indywidualnie oznaczone „sztuki” drewna (lub zbiory „sztuk” drewna w przypadku drewna stosowego), które pod względem przeznaczenia (kierunku technologicznego wykorzystywania) oraz właściwości w ujęciu analitycznym (np. gatunku, jakości, dymensji itd.) byłyby uznawane przez potencjalnych nabywców za zbiór wzajemnych substytutów – oczywiście przy założeniu, że inne czynniki, wpływające na decyzje zakupowe nabywców (droga transportu, sieć dróg itd.), są te same.

W jeszcze innym ujęciu (choć przy założeniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym) – jedna grupa handlowo-gatunkowa powinna gromadzić poszczególne „sztuki” drewna jako wyodrębnione indywidualnie przedmioty transakcji handlowych o **tej samej wartości** w przeliczeniu na jednostkę miary ilości (**wartości rozumianej jako najbardziej syntetyczny atrybut dobra, mówiący o jego przydatności w zaspokojeniu potrzeb nabywcy z punktu widzenia realizacji jego praw oraz konieczności wywiązywania się z obowiązków**).

Z definicji ustawowej rynku właściwego wynika bezdyskusyjnie, że nieodłączną cechą rynku jako takiego (jako ww. zjawiska) jest obszar geograficzny, na którym towary, będące substytutami, są wytwarzane oraz oferowane do zbycia.

Rynkiem właściwym jest zatem nie tylko rynek towarów dostatecznie wzajemnie homogenicznych pod względem wzajemnej substytucyjności (a więc nie tylko rynek „dobrze” wyodrębnionych grup handlowo-gatunkowych surowca drzewnego), lecz również musi to być rynek, który (odnosząc rozważania do surowca drzewnego) charakteryzuje się określonym obszarem geograficznym dostatecznie wewnętrznym homogenicznym pod względem:

- 1) występowania na tym obszarze danej grupy handlowo-gatunkowej rozpatrywanej wraz z określonymi atrybutami, charakteryzującymi to występowanie, takimi, jak:

- a) „nasylenie” obszaru daną grupą handlowo-gatunkową, mierzone na przykład (wyrażanym w m³) przeciętnym z wielolecia pozyskaniem drewna danej grupy handlowo-gatunkowej przeliczonym na jednostkę pola powierzchni gruntu leśnego (jeżeli duży obszar, np. terytorium Polski, podzielić na mniejsze elementarne jednostki terytorialne, na przykład na leśnictwa, a następnie dla tych mniejszych jednostek terytorialnych ustalić ww. „nasylenie”, to przy zastosowaniu statystyczno-numerycznej metody skupień można wyodrębnić ciągłe obszary o dostatecznej homogeniczności wewnętrznej, tj. obszary dostatecznie jednorodne wewnętrznie, właśnie pod względem omawianego atrybutu; tak wydzielony ciągły i wewnętrznie jednorodny obszar powinien cechować się tym, że praktycznie w każdym jego miejscu omawiany tu atrybut ma podobną wartość do wartości tego atrybutu w innych miejscach obszaru),
- b) stosunek podaży danej grupy handlowo-gatunkowej do „zainstalowanych” w obrębie elementarnych jednostek terytorialnych (np. w obrębie zasięgu terytorialnego poszczególnych gmin) mocy przerobowych w podmiotach skierowanych na przetwarzanie drewna danej grupy handlowo-gatunkowej,
- c) stopień zdywersyfikowania danego obszaru pod względem różnych grup handlowo-gatunkowych, oferowanych na danym obszarze do zbycia,
- d) szczególne właściwości drewna danej grupy handlowo-gatunkowej:
- z punktu widzenia szczególnych właściwości technicznych i użytkowych (sosna taborska, brzoza czeczotowata itd.),
  - z punktu widzenia podstawowego przeznaczenia:
    - drewno przeznaczone do zaspokajania podstawowego zapotrzebowania,
    - drewno przeznaczone do rozwoju,
    - drewno przeznaczone do uzupełnień –
- oraz innymi atrybutami składającymi się na wartość danej grupy gatunkowo-handlowej (wartość rozumianą jako najbardziej syntetyczny atrybut danej grupy gatunkowo-handlowej, mówiący o jej przydatności do zaspokajania potrzeb potencjalnych nabywców);
- 2) występowania barier dostępu do surowca drzewnego o charakterze:
- a) przyrodniczym (np. konfiguracja terenów leśnych),
  - b) technicznym (np. sieć dróg publicznych i zakładowych dróg leśnych oraz stan techniczny tych dróg),
  - c) ekonomicznym (np. renta różniczkowa oddalenia od granicy państwa, stopień zurbanizowania oraz zindustrializowania terenu, skala bezrobocia, dostępność usług leśnych) –
- rzutuujących m.in. na koszty pracy, tzw. uzasadniony poziom ceny surowca drzewnego czy koszty jego transportu w przeliczeniu na kilometr drogi transportowej.

Mając powyższe na względzie, należy kategorycznie stwierdzić, iż na całkowitym nieporozumieniu, wynikającym z zupełnego niezrozumienia istoty gospodarki leśnej i jej uwarunkowań, polega lansowany niekiedy pogląd, że w Polsce pod względem kryterium obszarowości można mówić o jednym rynku surowca drzewnego, tj. o rynku krajowym.

W wewnętrznym kodeksie handlowym wyodrębniono tyle rynków właściwych z punktu widzenia obszarowości, z ilu nadleśnictw składają się Lasy Państwowe.

Przy takim rozwiązaniu:

- 1) wzięto pod uwagę nie tylko taką oto okoliczność, iż w Lasach Państwowych terytorialne zróżnicowanie obiektywnych czynników kształtujących warunki prowadzenia obrotu prawno-handlowego tymi samymi grupami handlowo-gatunkowymi surowca drzewnego jest tak silne, że często

traktowanie terytorium jednego nadleśnictwa jako obszaru homogenicznego w powyższym rozumieniu tego pojęcia jest nieuprawnione, lecz przede wszystkim

- 2) uwzględniono regulację prawną, stanowiącą, iż sprzedaż drewna jako część składowa gospodarki leśnej jest prowadzona właśnie w nadleśnictwach.

Tylko wówczas, gdy przyjmie się, że rynek surowca drzewnego jest rynkiem krajowym, można lansować tezę, że sprzedaż drewna prowadzi Lasy Państwowe jako jeden podmiot, a nie poszczególne nadleśnictwa.

Rozwiązanie, polegające na przyjęciu, że ze względu na kryterium obszarowości, tyle jest rynków właściwych surowca drzewnego, ile jest nadleśnictw, powinno być utrzymane, jedynie bowiem na tej drodze, nie uciekając się do zawiłych procedur wymagających zastosowania statystyczno-numerycznej metody skupień jest możliwe uwzględnienie przy wyodrębnianiu rynków właściwych kryterium obszarowości w powiązaniu z normą prawną, iż sprzedaż drewna jest prowadzona w nadleśnictwach.

Niewątpliwie za błędny należy uznać pogląd, że kryterium obszarowości oraz kryterium wzajemnej substytucyjności surowca drzewnego są wystarczające dla prawidłowego wyodrębnienia rynków właściwych drewna. Przy sprzedaży drewna charakter kluczowy ma bowiem prawidłowe zrozumienie kryterium barier dostępu do rynku, a ściśle barier dostępu do surowca drzewnego.

Biorąc m.in. pod uwagę:

- 1) systemowy (strukturalny) charakter niedoboru surowca drzewnego (surowiec drzewny dobrem rzadkim; rynek surowca drzewnego rynkiem w sposób naturalny i trwały rynkiem niedoboru);
- 2) omówioną powyżej misję Lasów Państwowych, w tym misję stabilizacyjno-rozwojową;
- 3) obowiązek – w ramach misji przypisanej Lasom Państwowym, a także w wykonaniu stosownych dyrektyw unijnych – zaopatrywania na warunkach priorytetowych w surowiec drzewny, w tym w opał, miejscowej ludności, zwłaszcza zamieszkującej tereny słabo zurbanizowane;
- 4) elementarny interes Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe, w tym interes ekonomiczny Skarbu Państwa –

należy stwierdzić, że bariery dostępu do surowca drzewnego przy wyodrębnianiu rynków właściwych drewna nie mogą mieć wyłącznie charakteru przyrodniczego, technicznego i ekonomicznego, o których była mowa powyżej, **albowiem w sposób bezsporny bariery te powstają w związku z oczywistą „naturalną” nierównością kontrahentów Lasów Państwowych występującą pod względem zdolności do nabywania surowca drzewnego (zdolności wynikającej z istoty, natury i innych właściwości poszczególnych grup nabywców, na które nabywcy ci – przynajmniej w krótkich interwałach czasowych – nie mają praktycznie żadnego wpływu).**

Nie podlega dyskusji, że dopuszczenie do sytuacji, w której na jednym rynku mogłyby operować rodzinne gospodarstwa rolne i osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami, wraz z podmiotami prowadzącymi profesjonalną działalność gospodarczą w zakresie przerobu (lub innego wykorzystania) drewna, prowadziłoby na nim do ewidentnego zakłócenia równości konkurencji. Nie byłby to rynek właściwy właśnie ze względu na zjawisko niejednakowych barier dostępu do surowca na tak wyodrębnionym rynku. Z jednej strony bowiem prowadzący rodzinne gospodarstwa rolne i osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami zmuszeni by zostali do zakupu sprzętu komputerowego, wnoszenia wadium, zdefinio-

wania z góry swoich rocznych lub półrocznych potrzeb na drewno, składania drogą internetową profesjonalnych ofert zakupu, podpisywania z nadleśnictwami profesjonalnych umów kupna-sprzedaży drewna itd., itp. Z drugiej strony nabywcy „indywidualni” przy składaniu ofert zakupu za pośrednictwem portalu leśno-drzewnego nie musieliby liczyć się z kosztami prowadzenia działalności gospodarczej (bo ich po prostu nie ponoszą), prowadzenia księgowości (bo jej po prostu nie prowadzą). Ponadto są to nabywcy „najbliższego zasięgu”, często mogący przewieźć drewno własnymi środkami transportu konnego. Nabywcy indywidualni są jednak nabywcami nieprzewidywalnymi. Funkcjonowanie takich nabywców na jednym rynku wraz ze stałymi nabywcami, będącymi przedsiębiorcami prowadziłoby do tego, że w niektórych latach w niektórych nadleśnictwach mogliby oni zakupywać kosztem kłopotów finansowych i upadku nabywców stałych pokaźne ilości surowca drzewnego bez żadnej pewności ich pojawiania się w danym nadleśnictwie w roku następnym i latach kolejnych.

Wydzielanie rynków właściwych ze względu na możliwość operowania na nim wyłącznie podmiotów niebędących przedsiębiorcami jest powszechnie akceptowane. Nie budzi zastrzeżeń z prawnego punktu widzenia.

Należy podnieść, że w polskich uwarunkowaniach faktycznych podobna nierówność pod względem warunków konkurencji, związanych ze zdolnością podmiotów do nabywania surowca drzewnego, wynikającą z istoty, natury i innych właściwości poszczególnych grup nabywców, na które nabywcy ci (przynajmniej w krótkich interwałach czasowych) nie mają praktycznie żadnego wpływu, **występuje pomiędzy nabywcami surowca drzewnego, którzy w wyniku procesów transformacyjnych, opisanych powyżej, utworzyli stałą grupę kontrahentów Lasów Państwowych, a wielkimi koncernami drzewnymi, mającymi główne siedziby poza granicami kraju, planującymi w swoich strategiach oparcie rozwoju na polskiej bazie surowcowej.**

Ważąc na powyższe, w pełni uprawnione (a nawet niezbędne) wydaje się, aby:

- 1) w ramach jednej grupy towarów, spełniającej warunek wzajemnej substytucyjności (tj. w ramach jednej grupy handlowo-gatunkowej), a jednocześnie
  - 2) w ramach danego obszaru geograficznego, homogenicznego pod względem panujących na nim warunków transakcji kupna-sprzedaży surowca drzewnego ze względu na czynniki przyrodnicze, techniczne i ekonomiczne (tj. w ramach poszczególnych nadleśnictw) –
- wydzielać następujące zgrupowania rynków właściwych: **(1)** zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego, służących podstawowemu zaopatrywaniu się w surowiec drzewny przez kontrahentów Lasów Państwowych należących do sektora przedsiębiorców lub będących przedsiębiorcami należącymi do sektora gospodarstw domowych **(zwanych także rynkami podstawowymi)**, **(2)** zgrupowania rynków właściwych surowca drzewnego, służących realizacji przez nabywców, o których mowa w pkt 1, postępu i rozwoju wymagającego zwiększania zakupów surowca drzewnego **(zwanych także rynkami dla rozwoju)**, **(3)** zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego cennego i o specyficznych (unikatowych) właściwościach, służącego między innymi do wytwarzania okleiny, sklejki oraz wyrobów łuszczarskich **(zwanych dalej rynkami drewna szczególnego)**, **(4)** zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego przeznaczonego do zakupu przez osoby fizyczne i jednostki instytucjonalne nienależące do sektora przedsiębiorców ani do sektora gospodarstw domowych prowadzących pozarolniczą działalność wytwórczą **(zwanych dalej rynkami detalicznymi)**, **(5)** zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego **na własne potrzeby wewnątrzinstytucjonalne** (/a/ drewno do przerobu pierwiastkowego /wyroby na sprzedaż/, /b/ drewno do innego przerobu mechanicznego /wyroby na sprzedaż/, /c/ drewno do przerobu pierwiastkowego i innego przerobu mechanicznego z wykorzystaniem półproduktów do

dalszego przetwarzania /wyroby końcowe na sprzedaż/, /d/ drewno do zużycia opałowego przez nadleśnictwo, /e/ drewno do zużycia na potrzeby ognisk edukacyjnych, integracyjnych oraz związanych z rekreacją i turystyką, w tym turystyką myśliwską, /f/ drewno do zużycia dla wytworzenia elementów wykorzystywanych w toku działalności prowadzonej przez nadleśnictwo /elementy wykorzystywane do grodzenia upraw, elementy indywidualnej ochrony lasu przed zwierzyną, elementy infrastruktury łowieckiej, elementy infrastruktury edukacyjnej, elementy pozostałej infrastruktury/, /g/ drewno zbywane na rzecz innych jednostek organizacyjnych /z zastrzeżeniem zbywania drewna do jednostek organizacyjnych legitymowanych prawem nabycia uzyskiwanym w następstwie cesji stanowiącej przez nabywców zewnętrznych/, /h/ drewno służące realizowaniu świadczeń deputatowych, /i/ drewno służące zaspokajaniu świadczeń deputatowych w odniesieniu do pracowników innych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, /k/ drewno służące zaspokajaniu świadczeń serwitutowych, /l/ drewno pozostawiane do naturalnego rozkładu dla kształtowania biotopu oraz różnorodności biologicznej w lasach, **(6)** zgrupowanie rynków drewna niepełnowartościowego **(zwanych dalej także rynkami drewna niepełnowartościowego lub energetycznego)**, **(7)** zgrupowanie rynków właściwych drewna pojawiającego się *ad hoc* lub trudno zbywalnego **(zwanych dalej rynkami uzupełnień)**, **(8)** zgrupowanie rynków właściwych drewna **związanego ze stanami siły wyższej** (przy czym nie może ująć uwadze, że postępowanie w stanach siły wyższej może kreować drewno podlegające kierowaniu na rynek drewna niepełnowartościowego), **(9)** zgrupowanie rynków **węgla drzewnego i innych produktów niszowych.**

8.5.

Uzasadnienie do postanowień dotyczących nabywania drewna przez: (1) podmioty działające za granicą niemające statusu nabywcy stałego, (2) podmioty sektora zagranica podejmujące działania rozwojowe, (3) podmioty działające w Polsce niezaopatrujące się dotąd w surowiec drzewny oferowany do sprzedaży przez LP

Wewnętrzny kodeks handlowy nie powinien zamykać i nie zamyka dostępu do surowca drzewnego w odniesieniu do podmiotów sektora zagranica. Podmioty te albo od lat zaopatrują się przez pośredników (w takim przypadku pośrednicy ci mają status nabywców stałych o ukształtowanej historii zakupów), albo mają historię zakupów ukształtowaną poprzez zakupy bezpośrednie (w takim przypadku to te podmioty, tj. podmioty sektora zagranica, mają status nabywców stałych). W wykonaniu wewnętrznego kodeksu handlowego przywołani w zdaniach poprzedzających pośrednicy oraz podmioty sektora zagranica (jako nabywcy mający status nabywców stałych) powinni być i są oczywiście uprawnieni do funkcjonowania na rynkach dla rozwoju na takich samych zasadach, na jakich funkcjonują stali nabywcy drewna będący krajowymi podmiotami gospodarki narodowej.

Jest oczywiste, że za granicą funkcjonuje bardzo wiele podmiotów gospodarki narodowej, które prowadzą działalność produkcyjną w oparciu o drewno, lecz obywają się od lat bez korzystania z polskiej bazy surowcowej. Choć realnie jest mało prawdopodobne, aby niektóre z tych podmiotów postanowiły nagle przeorientować na Polskę swoje (bezpośrednie lub dokonywane przez pośredników) kierunki zakupów surowca drzewnego, to przecież wykluczyć tego nie można.

W tym kontekście nie może ująć uwadze, że polskie podmioty przemysłu drzewnego nie korzystają wyłącznie z drewna pozyskiwanego na terenie Rzeczypospolitej. Dla polskich podmiotów gospodarki narodowej jest możliwe ustalenie relacji między poziomem zakupów surowca drzewnego (dajmy na to) wielkowi-miarowego iglastego na terytorium kraju „G” – X a całkowitym wolumenem tych zakupów – Y. Relacja ta odpowiada danemu ilorazowi: $w = X/Y$. Jeżeli zatem zagraniczny podmiot „Z”, prowa-

dający działalność gospodarczą w zakładzie usytuowanym na terytorium kraju „G”, średniorocznie zużywa (dajmy na to) drewno wielkowymiarowe iglaste w ilości V , to podejściem najbardziej kupiecko uczciwym z punktu widzenia zachowania zasady równych szans (krajowe podmioty gospodarki narodowej → podmiot gospodarki narodowej na terytorium kraju „G” pretendujący do uzyskania statusu podmiotu sektora zagranica z naszego, polskiego punktu widzenia) jest stworzenie temu podmiotowi (podmiotowi Z) potencjalnych możliwości nabywania na polskich rynkach drzewnych maksymalnie takiej ilości tegoż drewna (V_{POL}), jaka wynika z formuły: $V_{POL} = w * V$. Takie właśnie rozwiązanie powinno być ujęte i zostało ujęte w wewnętrznym kodeksie handlowym – i to nie tylko przez podmioty działające za granicą, lecz również przez podmioty działające w Polsce niezaopatrujące się dotąd w surowiec drzewny oferowany do sprzedaży przez LP (z tym jednak zastrzeżeniem, że wskaźnik „w” jest tu obliczany jako iloraz drewna zakupywanego przez polskie podmioty gospodarki narodowej za granicą bez względu na to, jaki to jest kraj, do ogólnej ilości drewna zakupywanego przez te podmioty).

Innym zagadnieniem jest sytuacja, gdy podmiot przemysłu drzewnego (Z), prowadzący działalność gospodarczą na terytorium kraju „G”, podejmuje działania rozwojowe, zakładając, że w ich urzeczywistnieniu będzie zaopatrywał się (dajmy na to) w wielkowymiarowe drewno iglaste przynajmniej częściowo na polskich rynkach drzewnych.

Jest to założenie dość abstrakcyjne, albowiem ze względu na:

1) uwarunkowania technologiczne i ekonomiczne, związane głównie z transportem surowca drzewnego na duże odległości:
a) skutkującym m.in. „wożeniem”

– znacznej ilości „wody”, zawartej w świeżo pozyskanym drewnie, oraz

– korowiny i innych odpadów technologicznych,

a ponadto

b) rodzącym pewne ryzyko deprecjacji surowca drzewnego w drodze z lasu do zakładu przemysłu drzewnego (jeżeli ta droga byłaby zbyt długa);

2) utrwalony od dziesięcioleci zwyczaj kupiecki – surowiec drzewny z trudem „poddaje” się przemieszczaniu na duże odległości.

Jeżeli zagraniczne lub międzynarodowe grupy kapitałowe, będące podmiotami przemysłu drzewnego, w realizacji swoich strategii rozwojowych przystępują do zaopatrywania się w surowiec drzewny poza dotychczasowymi własnymi „krajowymi” rynkami surowca drzewnego, to najczęściej dokonują tego poprzez uruchamianie nowych zakładów drzewnych na terytorium innego kraju lub w pobliżu granicy tego innego kraju.

Kierując się zatem ponownie podejściem najbardziej kupiecko uczciwym z punktu widzenia zachowania zasady równych szans, przykładowemu podmiotowi Z, jeżeli podejmuje działania rozwojowe, należy stworzyć potencjalnie możliwość nabywania na polskich rynkach drzewnych dla rozwoju maksymalnie takiej ilości tegoż drewna (V_{POLR}), jaka wynika z formuły: $V_{POLR} = w_1 * V_R$, w którym: V_R oznacza ilość surowca drzewnego potrzebnego temu podmiotowi do rozwoju technologicznego, zaś w_1 – iloraz średniorocznej ilości drewna zakupywanego przez dany podmiot sektora zagranica w Polsce do ogólnej ilości drewna zużywanego przez ten podmiot (oczywiście w odniesieniu odpowiednio do drewna wielkowymiarowego iglastego, drewna wielkowymiarowego liściastego bez dębu, drewna wielkowymiarowego dębowego, drewna średniowymiarowego oraz drewna małowymiarowego).

Takie właśnie rozwiązanie powinno być ujęte i zostało ujęte w wewnętrznym kodeksie handlowym.

8.6.

Zasadność i warunki śledzenia przez zainteresowane podmioty swojej aktualnej sytuacji w zakresie zaopatrzenia surowcowego w trakcie procedury oznaczania surowca drzewnego pod względem przyszłych jego nabywców

Izby gospodarce przemysłu drzewnego od dłuższego czasu podnoszą mankament zasad sprzedaży drewna, związany z brakiem możliwości śledzenia przez dany podmiot składający oferty zakupu drewna swojej sytuacji „zaopatrzeniowej” w trakcie procesu oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców, m.in. na rynkach podstawowych. Stąd postulat stworzenia możliwości śledzenia tejże sytuacji w celu wykorzystania tej wiedzy do wprowadzania przez zainteresowane podmioty stosownych zmian i uzupełnień w ich pierwotnych ofertach zakupowych dla poprawy ich sytuacji „zaopatrzeniowej” w trakcie procedury oznaczania drewna pod względem przyszłych nabywców.

W latach 2007 (zasady ustalone w roku 2006) oraz 2008 (zasady ustalone w roku 2007) poszczególne nadleśnictwa swoje oferty sprzedaży drewna wystawiały (co do głównej masy) w ramach internetowego portalu leśno-drzewnego, przy czym następowało to jednocześnie (w tym samym czasie). W odniesieniu zatem na przykład do grupy handlowej W – Standard – Sosna było niemal tyle ofert sprzedaży drewna, ile nadleśnictw w tych latach wchodziło w skład Lasów Państwowych. Podmioty uprawnione do zakupu surowca drzewnego w LP „obkładały” ofertami zakupu wybrane oferty sprzedaży drewna, wystawiane przez poszczególne nadleśnictwa w portalu leśno-drzewnym. W swoich ofertach zakupu podmioty te podawały m.in. cenę oraz ilość drewna, którą chciałyby zakupić. Każdy podmiot mógł złożyć dowolną ilość ofert, byleby ogólna ilość drewna, ujęta w jego wszystkich ofertach, pozostawała w określonej relacji do zwyczajowego poziomu zakupu surowca drzewnego, dokonywanego przez ten podmiot w Lasach Państwowych w przeszłości (mógł zatem teoretycznie złożyć oferty zakupu np. drewna W – Standard – Sosna we wszystkich nadleśnictwach, które wystawiły tę grupę handlową do sprzedaży, byleby oferty te nie opiewały łącznie na ilość drewna, przekraczającą w stopniu niedopuszczalnym zwyczajową ilość surowca drzewnego, nabywanego przez ten podmiot). Oferty zakupu podlegały wielokrotnej ocenie, dokonywanej zgodnie z dorobkiem metody znanej pod nazwą analizy wartości. Jeżeli sumaryczna ilość drewna ujętego we wszystkich ofertach zakupu drewna w danym nadleśnictwie przekraczała ilość drewna oferowanego do sprzedaży w tymże nadleśnictwie, ilości drewna, ujęte w poszczególnych ofertach zakupu podlegały systemowej redukcji – z uwzględnieniem oceny, przypisanej do każdej z ofert (nabywca uzyskiwał prawo do zakupu w danym nadleśnictwie drewna w ilości tym bardziej zbliżonej do ilości ujętej w ofercie zakupu, im wyżej jego oferta została oceniona).

Gdyby hipotetycznie przyjąć, że w latach 2007 oraz 2008 ofertę sprzedaży drewna wystawiało na portalu leśno-drzewnym tylko jedno nadleśnictwo, to opisane powyżej rozwiązania proceduralne można byłoby (z dużym uproszczeniem co do szczegółów) porównać do postępowania charakteryzującego realizację publicznej oferty sprzedaży akcji spółki „A” (spółka „A” kieruje do sprzedaży publicznej „N” akcji; podmioty uprawnione składają zamówienia na zakup akcji o łącznej ilości „Z”; w wyniku redukcji zmówień podmiot „P” otrzymuje prawo zakupu „N/Z*i” akcji, gdzie „i” – liczba akcji zamówiona przez dany podmiot „P”). W rzeczywistości jednak w latach 2007 i 2008 ofertę sprzedaży drewna wystawiało nie jedno nadleśnictwo, lecz oferty takie w tym samym czasie wystawiały wszystkie nadleśnictwa. Nakładało to na podmioty, „obkładające” ofertami zakupu ww. oferty sprzedaży, oczywisty obowiązek wykonania (dla swojego dobra) znacznie bardziej skomplikowanej „pracy myślowej” aniżeli praca myślowa wymagana od podmiotów składających zamówienia na akcje spółki „A”, objęte jedyną w danym czasie publiczną ofertą sprzedaży.

Podczas spotkań roboczych z przedstawicielami przemysłu drzewnego, poprzedzających wprowadzenie do praktyki gospodarczej nowego systemu sprzedaży drewna, potrzeba kreowania ofert zakupu drewna w następstwie marketingowych analiz ekonometrycznych była szczególnie mocno podkreślana.

Skądinąd wiadomo, że wiele podmiotów przemysłu drzewnego powołało na tę okoliczność w ramach swoich struktur specjalne komórki organizacyjne lub zawarło umowy na usługi outsourcingowe z podmiotami wyspecjalizowanymi w analizach marketingowych.

Metoda postępowania, mająca za przedmiot sporządzenie ofert zakupu dobra (1) w warunkach wielu ofert sprzedaży, (2) z uwzględnieniem imperatywu rozproszenia ryzyka związanego z

wieloma potencjalnymi nabywcami (których oferty zakupowe nie są znane) oraz (3) przy ograniczonej podaży tego dobra – otóż taka metoda postępowania jest powszechnie znana.

Przyjmując, że dobrem, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, jest surowiec drzewny sprzedawany przez nadleśnictwa, zarys jednego z wielu wariantów ww. metody postępowania można przedstawić w formie następującego zestawienia tabelarycznego (tabela 1):

Tabela 1. Zarys metody postępowania w celu zaprojektowania ofert zakupu przez podmiot zainteresowany nabyciem surowca drzewnego w Lasach Państwowych

Nadleśnictwo oferujące drewno do sprzedaży	Ocena punktowa oferty sprzedaży z punktu widzenia podmiotu zainteresowanego (waga kryterium: 0,45)	Ocena punktowa ryzyka „redukcji” oferty zakupu ze względu na „moce” produkcyjne przemysłu drzewnego, „ciążące” do rynku lokalnego, związanego z danym nadleśnictwem (waga kryterium: 0,3)	Ocena punktowa ryzyka „redukcji” oferty zakupu ze względu na inne okoliczności (waga kryterium: 0,25)	Ocena syntetyczna (0,45 * kol. 2 + 0,3 * kol. 3 + 0,25 * kol. 4)	Maksymalna ilość surowca drzewnego do ujęcia w ofercie zakupu
1	2	3	4	5	6
A	10	8	1	7,15	5000
B	2	6	10	5,20	10000
(...)	(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
N-1	8	10	10	9,10	7500
N	10	2	5	6,35	6000

Jest oczywiste, że przy ocenie atrakcyjności oferty sprzedaży (ocena z punktowa w kolumnie 2) podmiot projektujący oferty zakupu powinien brać pod uwagę szereg okoliczności, np.:

- 2) usytuowanie geograficzne rynku lokalnego, związanego z danym nadleśnictwem, w stosunku do usytuowania zakładów danego podmiotu, do którego drewno będzie dowożone, jeżeli podmiot zakupi drewno w danym nadleśnictwie;
- 3) cenę proponowaną przez nadleśnictwo;
- 4) tradycje kupieckie, wiążące podmiot z danym nadleśnictwem;
- 5) ilość drewna, możliwą do zakupu w danym nadleśnictwie w stosunku do zapotrzebowania całkowitego;
- 6) szczególne warunki nabywania surowca drzewnego („rozproszenie” surowca drzewnego na terenie nadleśnictwa, sieć i stan dróg leśnych, szczególne walory surowca drzewnego z punktu widzenia potrzeb technologicznych nabywcy itd.).

W powyższym zestawieniu najwyższej wyceniono oferty sprzedaży surowca drzewnego, wystawione na portalu leśno-drzewnym przez nadleśnictwa „A” i „N” (10 punktów w skali od 1 do 10), a najniższej – ofertę wystawioną przez nadleśnictwo „B” (2 punkty w skali od 1 do 10).

Przy projektowaniu ofert zakupu surowca drzewnego nieroztropnie ekonomicznie byłoby kierowanie się wyłącznie atrakcyjno-

ścią oferty sprzedaży drewna w danym nadleśnictwie z punktu widzenia zainteresowanego podmiotu (z punktu widzenia podmiotu projektującego oferty zakupu drewna). Równie ważne jest dokonanie oceny, jak liczne mogą być inne podmioty, które będą zamierzały „obłóżyć” swoimi ofertami zakupu ofertę sprzedaży drewna w danym nadleśnictwie (oraz na jaką ilość surowca drzewnego oferty te będą z określonym prawdopodobieństwem „opiewać”). Należy bowiem mieć na względzie, iż procesy gospodarcze w przeszłości oczywiście doprowadziły do wykształcenia się w Lasach Państwowych określonych zwyczajów kupieckich (do nadleśnictwa X „ciążą” zwyczajowo nabywcy „Z_A”, „Z_B”, ..., „Z_Z”, z których każdy zwyczajowo nabywa drewno danej grupy handlowej w ilościach V_A, V_B, ..., V_Z). Jednak wprowadzenie, wraz z nowym systemem sprzedaży drewna, zasady swobody składania ofert zakupu niewątpliwie należy uznać za potencjalny czynnik mogący powodować istotne zakłócenie tychże zwyczajów kupieckich – jeżeli mianowicie rynek lokalny, związany z danym nadleśnictwem, był „zwyczajowo blokowany”. Najbardziej racjonalnym wskaźnikiem prawdopodobieństwa zakłócenia ww. zwyczaju kupieckiego (a tym wskaźnikiem prawdopodobieństwa redukcji ofert zakupu drewna) jest bez wątpienia stosunek „mocy” produkcyjnych przemysłu drzewnego, „ciążących” do rynku lokalnego, związanego z danym nadleśnictwem, do oferty sprzedaży drewna, wystawionej na portalu leśno-drzewnym przez dane nadleśnictwo. Stosunek ten można ustalać, stosując algorytm zamieszczony w tabeli 2.

Tabela 2. Przykładowy algorytm służący ustalaniu prawdopodobieństwa wystąpienia zjawiska redukcji ofert zakupu surowca drzewnego, „obkładających” ofertę sprzedaży drewna przez nadleśnictwo X

Zakład lokalny podmiotu gospodarczego, zlokalizowany w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa X lub w pobliżu granicy tego zasięgu	Zwyczajowy poziom przerobu drewna danej grupy handlowej	Umowna odległość usytuowania geograficznego zakładu lokalnego od „centrum” zasięgu terytorialnego nadleśnictwa X	Prawdopodobieństwo zainteresowania się podmiotu rynkiem lokalnym, związanym z nadleśnictwem X, ze względu na umowną odległość, o której mowa w kol. 3	Zapotrzebowanie na surowiec drzewny, „ciążące” do rynku lokalnego, związanego z nadleśnictwem X
1	2	3	4	5
Z 1 podmiotu A	$V_{Z1/A}$	$O_{Z1/A}$	0,95	$0,95 * O_{Z1/A}$
Z 2 podmiotu A	$V_{Z2/A}$	$O_{Z2/A}$	1,00	$1,00 * O_{Z2/A}$
Z 1 podmiotu B	$V_{Z1/B}$	$O_{Z1/B}$	0,80	$0,80 * O_{Z1/B}$
(...)	(...)	(...)	(...)	(...)
Z 1 podmiotu Z	$V_{Z1/Z}$	$O_{Z1/Z}$	0,60	$0,60 * O_{Z1/Z}$
			Zapotrzebowanie łączne na surowiec drzewny, „ciążące” do rynku lokalnego, związanego z nadleśnictwem X	$ZAP = (0,95 * O_{Z1/A}) + (1,00 * O_{Z2/A}) + (0,80 * O_{Z1/B}) + (...) + (0,60 * O_{Z1/Z})$
			Oferta sprzedaży drewna wystawiona przez nadleśnictwo X	Z_x
			Wskaźnik prawdopodobieństwa redukcji ofert zakupu surowca drzewnego	$RED = ZAP/Z_x$

Jest oczywiste, że im mniejszą wartość osiąga wskaźnik RED, tym większe jest prawdopodobieństwo tego, że oferty zakupu **nie będą podlegać redukcji**.

Przy „przekładaniu” wskaźnika RED na prawdopodobieństwo redukcji ofert zakupu drewna najbardziej poprawne jest dążenie do wyprowadzenia pełnego wykazu wartości tego wskaźnika (wykazu dotyczącego wszystkich nadleśnictw). Takie podejście pozwala bowiem na całkowitą obiektywizację relacji pomiędzy wskaźnikiem RED a prawdopodobieństwem wystąpienia zjawiska redukcji ofert zakupu (prawdopodobieństwa zerowe /ocena punktowa równa 10/ w grupie nadleśnictw o najniższej wartości wskaźnika RED; prawdopodobieństwo równe jedności w grupie nadleśnictw o najwyższej wartości wskaźnika RED /ocena punktowa równa 1/). Można również omawianą relację ustalać według tego samego algorytmu, jednak nie dla ogółu, lecz dla wybranych nadleśnictw, jeżeli dany podmiot z góry zakłada, że nie będzie ofertami zakupu obkładał ofertę sprzedaży drewna, wystawianych przez nadleśnictwa z odległych geograficznie lokalizacji.

W zestawieniu w tabeli 1 najmniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia zjawiska redukcji ofert zakupu surowca drzewnego (ocena punktowa równa 10) zostało przypisane do nadleśnictwa „N – 1” (w tym nadleśnictwie nie należy spodziewać się redukcji ofert zakupu), najwyższe zaś prawdopodobieństwo – do nadleśnictwa „N” (ocena punktowa równa 2).

W zestawieniu w tabeli 1 „zarezerwowano” również możliwość uwzględniania innych okoliczności, mogących mieć znaczenie przy punktowej ocenie ryzyka wystąpienia zjawiska redukcji ofert zakupu drewna (zależnie od koncepcji własnej podmiotu projektującego te oferty). Taką okolicznością mogą być na przykład

szczególne właściwości drewna w poszczególnych nadleśnictwach.

Powyższe rozważania, związane z tab. 1 i 2, dowodzą, że w latach 2007 i 2008 podmioty „obkładające” oferty sprzedaży drewna ofertami jego zakupu nie musiały tego dokonywać na chybił trafił, dokonywały tego „beźmyślnie” (tak jakby składanie tych ofert zakupu można było porównać do wypełniania kilku czy kilkunastu kuponów toto-lotka).

Należy przyjąć za pewnik, że złożenie ofert zakupu poprzedzał i poprzedzać będzie określony proces analiz ekonomicznych (w tym niekoniernie wzorowany na procesie powyżej zaprezentowanym). Ale nawet wówczas, gdyby każdy z podmiotów przemysłu drzewnego stosował najbardziej perfekcyjny rachunek ekonomiczny poprzedzający składanie ofert zakupu, zjawisko „przeofertowania” niektórych nadleśnictw wydaje się nieuchronne, chyba że powróci się do (obecnie niedozwolonych z punktu widzenia przepisów o ochronie konkurencji i konkurentów) praktyk uznaniowego przyznawania prawa do zakupu drewna w nadleśnictwach, w tym w nadleśnictwach „atrakcyjnych”, z zastosowaniem instrumentu sporządzania tzw. rozdzielników na drewno. W warunkach swobody składania ofert zakupu surowca drzewnego, ograniczonej podaży surowca drzewnego na rynkach lokalnych oraz zróżnicowanej „atrakcyjności” drewna, oferowanego do sprzedaży przez poszczególne nadleśnictwa – zawsze niektóre nadleśnictwa będą cieszyły się „większym wzięciem”, inne zaś mniejszym zainteresowaniem ze strony potencjalnych nabywców.

W rozwiązaniach charakteryzujących zasady sprzedaży drewna obowiązujące od roku 2007 do roku 2012¹¹ zostało to odpowiednio uwzględnione poprzez zastosowanie:

¹¹ Od roku 2009 do roku 2012 oznaczanie surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców poprzez obkładanie oferty jego sprzedaży ofertami zakupu dotyczyło tylko jednego z trybów podstawowych sprzedaży; drugi z trybów podstawowych miał charakter sprzedaży licytacyjnej.

- 1) tzw. trzeciej (automatycznej) tury rozdziału drewna, nieobłożonego ofertami zakupu, z opcją „wymiany” przydziału tego drewna pomiędzy nabywcami, a później
- 2) wieloetapowości postępowania (przy czym drugi i ewentualnie kolejne etapy postępowania obejmowały drewno nieobłożone skutecznie ofertami zakupu w etapach poprzedzających, z tym że do drugiego i ewentualnie kolejnych etapów postępowania mogli przystępować wyłącznie ci potencjalni nabywcy, których zapotrzebowanie na drewno nie zostało należycie zaspokojone w toku dotychczasowej procedury).

Składanie ofert sprzedaży drewna oraz „odpowiadanie” na nie ofertami zakupu drewna do pewnego stopnia przypomina postępowanie o zamówienia publiczne – w najczęstszych rozwiązaniach proceduralnych tegoż postępowania. Jak wiadomo, podmiot udzielający zamówienia publicznego definiuje jego przedmiot w SIWZ (w specyfikacji istotnych warunkach zamówienia). SIWZ można zatem porównać do oferty sprzedaży drewna. W „odpowiedzi” na SIWZ podmioty zainteresowane wykonaniem zamówienia, a jednocześnie do tego uprawnione, składają oferty, definiujące warunki, na jakich zamówienie to są gotowe wykonać. Oferty te są nieznanym innym oferentom jako podmiotowi udzielającemu zamówienie. Oczywiście nie są one składane na zasadach wypełniania kuponu toto-lotka, lecz po rozważeniu, jakie warunki wykonania zamówienia należy zaoferować, aby oferta miała szansę być ofertą zwycięską, a jednocześnie, aby z jej realizacją wiązały się określone korzyści dla podmiotu oferującego wykonanie zamówienia. Oferty składane przez podmioty zainteresowane wykonaniem zamówienia są oceniane według z góry ustalonego algorytmu. Oferty te można zatem porównać do ofert zakupu surowca drzewnego.

Oznaczenia surowca drzewnego przewidującego „obkładanie” ofert sprzedaży drewna, wystawianych przez nadleśnictwa, ofertami jego zakupu nie można oczywiście w pełni traktować jako zwierciadlanego „odbicia” wyżej wymienionych procedur stosowanych najczęściej przy udzielaniu zamówień publicznych. Po pierwsze, mamy tu do czynienia nie z jednym „SIWZ”, lecz jednocześnie z wieloma ofertami sprzedaży (wieloma „przedmiotami” sprzedaży). Po drugie, podmiot oferujący chęć zakupu surowca drzewnego najczęściej nie jest jedynym podmiotem realizującym zakup surowca drzewnego w danym nadleśnictwie (albowiem po redukcji ofert zakupu możliwość zakupu drewna danej grupy handlowej przysługuje kilku lub kilkunastu nabywcom /„przedmiot sprzedaży jest realizowany” nie przez jednego, lecz co do zasady przez kilku nabywców/). Po trzecie wreszcie, podmiot gotowy dokonać zakupu surowca drzewnego odpowiada nie na jedną ofertę sprzedaży, lecz dokonuje tego za pomocą wielu ofert zakupu w odpowiedzi na wiele ofert sprzedaży, wystawianych w tym samym czasie na portalu leśno-drzewnym przez ogół nadleśnictwa (przy ograniczonym czasie, przysługującym nabywcy na „odpowieź”).

Alternatywą dla postępowania przewidującego „obkładanie” ofert sprzedaży drewna ofertami jego zakupu (przy ustalaniu efektu tego postępowania dopiero po zakończeniu całej procedury) jest oczywiście stworzenie każdemu nabywcy możliwości śledzenia na bieżąco (w przestrzeni internetowej) swojej sytuacji „zaopatrzeniowej” (w czasie trwania procedury) – z możliwością

dokonywania na tej podstawie dowolnych zmian w dotychczasowych ofertach zakupowych (w tym w odniesieniu do liczby ofert oraz listy nadleśnictw, których oferty te dotyczą) z opcją uzyskiwania przez zainteresowane podmioty (nie tylko przez podmioty, dokonujące zmian i uzupełnień w swoich ofertach zakupowych) informacji zwrotnych „online” o kształtowaniu się ich aktualnej sytuacji zaopatrzeniowej (tzn. sytuacji uwzględniającej rezultaty na daną chwilę nieustannego procesu zmian i uzupełnień w ofertach zakupowych).

Zakładając, że:

- 1) korzystanie z wyżej wymienionej możliwości miało by charakter powszechny,
- 2) każdy podmiot mógłby ustalać dowolną cenę, po jakiej jest gotowy dokonać nabycia surowca drzewnego –

– urzeczywistnienie alternatywy, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, upodobniłoby system sprzedaży drewna do systemu licytacyjnego z koniecznością prowadzenia przez podmioty gospodarcze licytacji jednocześnie „na wielu kierunkach”, tj. w odniesieniu do ofert sprzedaży drewna wystawianych przez poszczególne nadleśnictwa. Jednak, jak się zdaje, jest to rozwiązanie nie mające rozsądnej alternatywy.

Część III Tytułem podsumowania

Zasady sprzedaży drewna stanowią niewątpliwie jeden z najbardziej skomplikowanych problemów związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w Lasach Państwowych.

Wydaje się, że do ustalenia zasad sprzedaży drewna powinno dojść tak szybko, jak to tylko jest możliwe, nie można bowiem przecież wykluczyć pojawienia się w tym zakresie różnych nie do końca przemyślanych rozwiązań „zewnętrznych”.

W tym kontekście należy na zakończenie jeszcze raz z mocą podkreślić, że zgodnie z przepisami prawa **sprzedaż drewna jest częścią składową gospodarki leśnej (jest to część integralnie związana sprzężeniami zwrotnymi z innymi częściami /fazami/ gospodarki leśnej).**

Sprzedaż drewna powinna zatem w sposób bezdyskusyjny pozostać własnością podmiotów prowadzących gospodarkę leśną, w tym powinna pozostać w rękach nadleśniczych.

W Polsce Lasy Państwowe są podmiotem zajmującym w sposób naturalny (ze względu na misję społeczną oraz środowiskową) pozycję dominującą w gospodarce leśnej, co sprawia, że sprzedaż drewna jako działalność w zakresie gospodarki leśnej jest prowadzona głównie przez nadleśnictwa wchodzące w skład Lasów Państwowych. Sprzedaż drewna z prywatnych gospodarstw leśnym ma stosunkowo małe znaczenie gospodarcze.

Dzięki pozycji Lasów Państwowych podmiot ten jest w stanie, a przede wszystkim jest obowiązany dokonywać całego szeregu świadczeń społecznych i środowiskowych na warunkach nieodpłatnych, nie mówiąc o świadczeniach nieodpłatnych przy wspomaganianiu organów i instytucji władzy i powinności publicznych. Świadczenia te kreują – choć poza ewidencją – bardzo istotną część produktu krajowego brutto.

Dlatego należy z góry zakwestionować wszelkie próby „fiskalizacji” Lasów Państwowych, motywowane szczególną pozycją na rynku przy sprzedaży surowca drzewnego.

**ORZECZNICTWO SĄDÓW ADMINISTRACYJNYCH
w sprawie prowadzenia sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe**

**TREŚĆ POSTANOWIENIA
WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
w Warszawie (sygn. sprawy IV SA/Wa 879/08)**

Data orzeczenia	2008-08-18
Status orzeczenia	Orzeczenie prawomocne
Data wpływu	2008-05-28
Sąd	Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie
Sędziowie	Agnieszka Łąpieś-Rosińska (przewodniczący sprawozdawca)
Symbol z opisem	6169 Inne o symbolu podstawowym 616
Hasła tematyczne	Administracyjne postępowanie
Sygn. Powiązane	II GSK 959/08 – Postanowienie NSA z 2009-05-19
Skarżony organ	Minister Środowiska
Treść wyniku	Odrzucono skargę
Powołane przepisy	Dz. U. 2002 Nr 153 poz. 1270 art. 58 par. 1 pkt 1 i par. 3 Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w składzie następującym: Przewodniczący: Asesor WSA Agnieszka Łąpieś-Rosińska po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2008 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy ze skargi O. na Ministra Środowiska w przedmiocie odmowy uchylenia lub stwierdzenia nieważności z powodu niezgodności z prawem Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Nr (...) z dnia (...) października 2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez P. postanawia: odrzucić skargę.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 18 kwietnia 2008 r. O. wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę w przedmiocie odmowy Ministra Środowiska uchylenia lub stwierdzenia nieważności z powodu niezgodności z prawem zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Nr (...) z dnia (...) października 2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez P.

W odpowiedzi na skargę Minister Środowiska w pierwszej kolejności wniósł o jej odrzucenie. W uzasadnieniu wskazał, iż sprawa nie należy do właściwości sądu administracyjnego, co stanowi podstawę jej odrzucenia jako niedopuszczalnej, na podstawie

art. 58 § 1 pkt 1 ustawy — Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Niezależnie od powyższego organ wskazał, iż gdyby nawet uznać skargę za dopuszczalną, to złożona ona została po upływie terminu do jej wniesienia, co również uzasadnia jej odrzucenie.

Wojewódzki Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 3 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153 poz. 1270 z późn. zm. zwanej dalej p.p.s.a) określającym właściwość rzeczową sądów administracyjnych, sądy wykonując kontrolę działalności administracji publicznej, orzekają w sprawach skarg na:

- 1) decyzje administracyjne;
  - 2) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty;
  - 3) postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, na które służy zażalenie;
  - 4) **inne niż określone w pkt 1–3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa;**
  - 5) akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej;
  - 6) akty organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, inne niż określone w pkt 5, podejmowane w sprawach z zakresu administracji publicznej;
  - 7) akty nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego;
  - 8) bezczynność organów w przypadkach określonych w pkt 1–4.
- Sądy administracyjne orzekają także w sprawach, w których przepisy ustaw szczególnych przewidują sądową kontrolę oraz rozstrzygają spory o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego i między samorządowymi kolegiami odwoławczymi, o ile odrębna ustawa nie stanowi inaczej, jak też spory kompetencyjne między organami tych jednostek a organami administracji rządowej (art. 3 § 3, art. 4 p.p.s.a).

Ze skargi złożonej przez O. wynika, iż skarży on odmowę Ministra Środowiska uchylenia lub stwierdzenia nieważności z powodu niezgodności z prawem zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Nr (...) z dnia (...) października 2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez P. Podkreślić jednak należy, iż w niniejszej sprawie organ nie wydał żadnego rozstrzygnięcia, które mogłoby stanowić przedmiot oceny przez sąd administracyjny. W odpowiedzi na pisma strony skarżącej kierowane do Ministra Środowiska w przedmiocie stwierdzenia nieważności zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Nr (...) z dnia (...) października 2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne

Lasy Państwowe – Minister Środowiska wyjaśniał, iż stwierdzenie nieważności decyzji może mieć miejsce wyłącznie w takiej sprawie, która jest sprawą administracyjną a przepisy prawa przewidują załatwienie tej sprawy przez organ administracji w formie decyzji, natomiast wskazane zarządzenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych Nr (...) z dnia (...) października 2007 r. nie jest decyzją ani postanowieniem w rozumieniu art. 1 pkt 1 i k.p.a.

Mając na uwadze powyższe Sąd doszedł do przekonania, iż brak w niniejszej sprawie decyzji administracyjnej, która mogłaby stanowić przedmiot rozpoznania przez sąd administracyjny. W świetle powyższych rozważań skargę wniesioną przez O. należało odrzucić na podstawie art. 58 § 1 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

**TREŚĆ POSTANOWIENIA
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
w Warszawie (sygn. sprawy II GSK 959/08)**

Data orzeczenia	2009-05-19
Status orzeczenia	Orzeczenie prawomocne
Data wpływu	2008-10-15
Sąd	Naczelny Sąd Administracyjny
Sędziowie	Krystyna Anna Stec (przewodniczący); Stanisław Gronowski
Symbol z opisem	6049 Inne o symbolu podstawowym 604
Hasła tematyczne	Właściwość sądu
Sygn. powiązane	IV SA/Wa 879/08 – Postanowienie WSA w Warszawie z 2008-08-18
Skarżony organ	Minister Środowiska
Treść wyniku	Oddalono skargę kasacyjną
Powołane przepisy	Dz. U. 2002 Nr 153 poz. 1270 art. 3 par. 2 pkt 4, art. 135, art. 157. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Sentencja

Naczelny Sąd Administracyjny w składzie: Przewodniczący Sędzia NSA Krystyna Anna Stec, Sędzia NSA Tadeusz Cysek (spr.), Sędzia NSA Stanisław Gronowski, Protokolant Marcin Chojnacki po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2009 r. na rozprawie w Izbie Gospodarczej skargi kasacyjnej O.Z.P.P.D. od postanowienia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 18 sierpnia 2008 r. sygn. akt IV SA/Wa 879/08 w sprawie ze skargi O.Z.P.P.D. na czynności Ministra Środowiska w przedmiocie odmowy uchylenia lub stwierdzenia nieważności z powodu niezgodności z prawem Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 52A z dnia 31 października 2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe postanawia: oddalić skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Objętym skargą kasacyjną postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2008 r., sygn. akt IV SA/Wa 879/08, Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. odrzucił skargę O.Z.P.P.D. na Ministra Środowiska w przedmiocie odmowy uchylenia lub stwierdzenia nieważności z powodu niezgodności z prawem zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr [...] z dnia [...] października 2007 r. w sprawie ustalenia sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne LP.

Sąd I instancji podał, że zgodnie z art. 3 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.), dalej: p.p.s.a., sądy, wykonując kontrolę działalności administracji publicznej, orzekają w sprawach skarg na: (1) decyzje administracyjne; (2) postanowienia wydane w postępowaniu administracyjnym, na które służy zażalenie albo kończące postępowanie, a także na postanowienia rozstrzygające sprawę co do istoty; (3) postanowienia wydane w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym, na które służy zażalenie; (4) inne niż określone w pkt 1–3 akty lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczące uprawnień lub obowiązków

wynikających z przepisów prawa; (5) akty prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego i terenowych organów administracji rządowej; (6) akty organów jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, inne niż określone w pkt 5, podejmowane w sprawach z zakresu administracji publicznej; (7) akty nadzoru nad działalnością organów jednostek samorządu terytorialnego; (8) bezczynność organów w przypadkach określonych w pkt 1–4. Sądy administracyjne orzekają także w sprawach, w których przepisy ustaw szczególnych przewidują sądową kontrolę oraz rozstrzygają spory o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego i między samorządowymi kolegiami odwoławczymi, o ile odrębna ustawa nie stanowi inaczej, jak też spory kompetencyjne między organami tych jednostek a organami administracji rządowej (art.3 § 3, art. 4 p.p.s.a.).

Zdaniem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W., ze złożonej przez O.Z.P.P.D. skargi wynika, iż skarży on odmowę Ministra Środowiska uchylenia lub stwierdzenia nieważności z powodu niezgodności z prawem zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr [...] z dnia [...] października 2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne LP. Sąd I instancji podkreślił, że w niniejszej sprawie organ nie wydał żadnego rozstrzygnięcia, które mogłoby stanowić przedmiot oceny przez sąd administracyjny. W odpowiedzi na pisma strony skarżącej kierowane do Ministra Środowiska w przedmiocie stwierdzenia nieważności zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr [...] z dnia [...] października 2007 r., Minister Środowiska wyjaśniał, iż stwierdzenie nieważności decyzji może mieć miejsce wyłącznie w takiej sprawie, która jest sprawą administracyjną, a przepisy prawa przewidują załatwienie tej sprawy przez organ administracji w formie decyzji, natomiast wskazane zarządzenie Dyrektora Generalnego LP w sprawie ustalenia sposobów prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne LP nie jest decyzją ani postanowieniem w rozumieniu art. 1 pkt 1 i k.p.a. A zatem brak jest w sprawie decyzji administracyjnej, która mogłaby stanowić przedmiot rozpoznania przez sąd administracyjny.

W skardze kasacyjnej od powyższego postanowienia O.Z.P.P.D. zaskarżył je w całości oraz wniosł o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Skargę kasacyjną oparto na zarzucie naruszenia przepisów postępowania, „a w szczególności art. 135 i art. 174 pkt 2 p.p.s.a., które to uchybienie miało bardzo istotny wpływ na wynik sprawy”. Zdaniem strony skarżącej, naruszenie to polegało „w szczególności na obrazie art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.” przez to, iż Sąd I instancji przyjął, że:

- 1) przedmiot sprawy nie podlega kontroli sądowno-administracyjnej, ponieważ „brak decyzji administracyjnej, która mogłaby stanowić przedmiot rozpoznania przez sąd administracyjny”;
- 2) zaskarżone do WSA zarządzenie Dyrektora Generalnego w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne LP jakoby nie jest aktem, o którym mowa w art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a., pomimo że określa warunki zakupów drewna Skarbu Państwa przez wytwarzających go na potrzeby gospodarki krajowej przedsiębiorców stanowiących podmioty niepowiązane organizacyjnie z organem administracji wydającym dany akt;
- 3) przedmiotowe zarządzenie nie stanowi formy działania organu administracji publicznej podlegającej kognicji sądu administracyjnego, choć faktycznie zarządzenie to wydane zostało na podstawie substytucji udzielonej Dyrektorowi Generalnemu LP przez ministra właściwego do spraw środowiska w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego LP. W ocenie strony skarżącej, Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z nadużyciem uprawnień wynikających z art. 17a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493), poprzez podległego mu dyrektora generalnego LP, ustalił samowolnie zasady nabywania przez przedsiębiorców drewna Skarbu Państwa;
- 4) skarga podlega odrzuceniu na podstawie art. 58 § 1 pkt 1 p.p.s.a., mimo że zarządzenie o nadaniu uprawnień w tym zakresie dyrektorowi generalnemu LP i akceptowanie obecnie tych uprawnień przez Ministra Środowiska, a w konsekwencji dalsze działania dyrektora generalnego jako podmiotu wskazanego w art. 1 pkt 2 k.p.a. w tym obszarze spraw publicznych, są czynnościami bezprawnymi wskazanego ministra, mającymi wpływ na ograniczenie praw i obowiązków nabywców drewna.

Wskazując na powyższe, wniesiono o przekazanie sprawy Sądowi I instancji w celu ponownego rozpoznania zarzutów skargi i poddania kontroli zgodności z prawem:

- a) zarządzenia Dyrektora Generalnego PGL nr [...] z dnia [...] 10.2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (znak [...]);
- b) substytucji udzielonej Dyrektorowi Generalnemu LP w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego LP nadanego zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej podniesiono w szczególności, że przedmiotem skargi nie była decyzja administracyjna w rozumieniu art. 3 § 2 pkt 1 p.p.s.a., lecz inny akt, o którym mowa „w pkt 4 cytowanej normy”.

Aktem tym jest Zarządzenie Dyrektora Generalnego LP nr [...] z dnia [...] 10.2007 r. w sprawie sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne LP (znak [...]) wydane na podstawie nieaktualnego już w świetle obowiązującego prawa upoważnienia.

Według kasatora „dyrektor generalny PGL”, wydając cytowane zarządzenie, wykonywał zadania z zakresu administracji rządowej. Działal bowiem jako podmiot określony w art. 1 pkt 2 właśnie na podstawie substytucji udzielonej w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego LP.

„Uchylenie się” Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. od oceny i rozstrzygnięcia legalności wskazanego zarządzenia nr [...] z dnia [...] 10.2007 r., a w konsekwencji § 8 ust. 1 pkt 5 powoływanego już Statutu, stanowi ewidentne naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy.

W związku z tym skarżący domagał się dokonania na zasadzie art. 135 p.p.s.a. pełnej oceny całej sprawy i zastosowania środków, o jakich mowa w wymienionym przepisie.

Jednakże Sąd I instancji odmówił dokonania kontroli zarządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w zakresie nadania w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP substytucji na rzecz dyrektora generalnego LP do ustalania zasad sprzedaży drewna, stanowiącego bezspornie mienie Skarbu Państwa.

Znaczną część uzasadnienia skargi kasacyjnej poświęcono omówieniu nielegalności wskazanego zarządzenia dyrektora generalnego LP i „substytucji” udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega oddaleniu jako pozbawiona usprawiedliwionych podstaw. Zgodnie z art. 183 § 2 p.p.s.a. Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej (a więc nie w całokształcie sprawy i wszelkich łączących się z nią zagadnień), bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. W niniejszej sprawie nieważność postępowania sądowego w ujęciu art. 183 § 2 p.p.s.a. nie występowała. Rozpoznanie skargi kasacyjnej zależało zatem wyłącznie od zgłoszonych przez kasatora zarzutów. Skarga kasacyjna jest sformalizowanym środkiem zaskarżenia, którego sporządzenie powierzono podmiotom, co do których z założenia należy przyjmować profesjonalną znajomość prawa (art. 175 p.p.s.a.). Z zasady związania Naczelnego Sądu Administracyjnego granicami skargi kasacyjnej wynika powinność kasatora prawidłowego i precyzyjnego formułowania zarzutów mających na celu podważenie wyroku lub postanowienia wojewódzkiego sądu administracyjnego kończącego postępowanie (jest nim postanowienie o odrzuceniu skargi). Nie jest bowiem rolą Naczelnego Sądu Administracyjnego jakiegokolwiek korygowanie braków, niejasności i niedopowiedzeń skargi kasacyjnej co do kierunków i zakresu zaskarżenia. W rezultacie Naczelny Sąd Administracyjny może brać pod uwagę tylko naruszenia prawa odnoszące się do ściśle określonych przez kasatora przepisów prawa. Zaznaczenia wymaga też, iż skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia od dokonanego w wyroku wojewódzkiego sądu administracyjnego bądź postanowieniu tego sądu kończącym postępowanie, rozstrzygnięcia w określonym przedmiocie i nie może wypełniać roli instytucji przewidzianej w art. 157 p.p.s.a. (uzupełnienia wyroku lub postanowienia z mocy odpowiedniego stosowania w myśl art. 166 przepisów o wyrokach do postanowień). Jeżeli przyjmując, że w niejednoznacznym sformułowaniu skargi kasacyjnej zawarty został pogląd o braku orzeczenia przez Sąd I instancji o całości skargi (zważyć wypada, że zaskarżone postanowienie orzekało o skardze tylko w zakresie odmowy przez Ministra Sprawiedliwości uchylenia lub stwierdzenia nieważności z powodu niezgodności z prawem Zarządzenia Dyrektora Generalnego LP nr [...] z dnia [...] października 2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne LP), to do zwalczania tego rodzaju braku – środkiem odpowiednim byłby wniosek o uzupełnienie postanowienia Sądu I instancji, który jednak nie został złożony w 14-dniowym terminie określonym w art. 157 p.p.s.a. Poddając analizie zarzuty skargi kasacyjnej, wypada odnotować, iż dotyczą one jedynie podstawy kasacyjnej określonej w art. 174 pkt 2 p.p.s.a. i powołują się na obrazę przepisów postępowania, które „miało bardzo istotny wpływ na wynik sprawy”. Wskazanie naruszonych przepisów postępowania poprzedza określenie „w szczególności”, co może sugerować, że poza wymienionymi wprost chodzi o uchybienia jeszcze innym przepisom. Takie oczekiwanie byłoby jednak nieuzasadnione,

skoro obowiązkiem kasatora jest, jak już zaznaczono, określenie wprost i ściśle przepisów prawa, w świetle których zaskarżony wyrok lub postanowienie kończące postępowanie są kwestionowane.

Komentując zarzuty skargi kasacyjnej, wypada podkreślić też, iż nieporozumieniem jest wymienienie wśród naruszonych przepisów postępowania art. 174 pkt 2 p.p.s.a. (w połączeniu z art. 135 p.p.s.a.), który reguluje tylko jedną z podstaw kasacyjnych i jest przepisem z zakresu postępowania kasacyjnego, a nie postępowania toczącego się przed wojewódzkim sądem administracyjnym (jak wymieniony łącznie art. 135 p.p.s.a.). Obok art. 135 p.p.s.a. kasator powołał się także na naruszenie przez Sąd I instancji art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.

W ramach uporządkowania wywodów podnieść trzeba, iż wobec odniesienia skargi kasacyjnej do postanowienia wojewódzkiego sądu administracyjnego o odrzuceniu skargi (a więc stwierdzenia formalnych przeszkód do przeprowadzenia merytorycznej kontroli legalności aktu lub czynności określonego w skardze) za nieporozumienie uznać trzeba obszernie wywody uzasadnienia skargi kasacyjnej poświęcone wykazywaniu merytorycznej zasadności twierdzeń.

W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego postanowienie Sądu I instancji nie mogło zostać skutecznie podważone zarzutami naruszenia art. 135 i 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.

Zważyć wypada, że czynności podjęte w sprawie przez Ministra Środowiska Sąd I instancji określił jako wyjaśniające jedynie zasady prowadzenia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej przy zaprezentowaniu jednocześnie poglądu, iż takiego charakteru (ani też postanowienia) nie miało zarządzenie Dyrektora Generalnego LP z dnia [...] października 2007 r.

Podnieść trzeba, iż skarga kasacyjna wcale nie obala stanowiska Sądu I instancji o informacyjnym tylko charakterze czynności podjętych przez Ministra Środowiska w związku z wystąpieniem O.Z.P.P.D. (vide w szczególności pismo Ministra Środowiska z dnia [...] stycznia 2008 r., choć nie zostało ono przywołane wprost w zaskarżonym postanowieniu, ale również w skardze) i nie podnosi, że pisemna informacja przekazana wnioskującemu Związkowi miała w istocie charakter decyzji administracyjnej (o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej w myśl art. 157 § 3 p.p.s.a.).

Przy okazji dodać można ubocznie, iż tylko w szczególnych przypadkach akty o charakterze informacyjnym zalicza się do kognicji sądu administracyjnego (vide art. 3 § 2 pkt 4a p.p.s.a. obowiązujący od dnia 1.07.2007 r.).

Zważyć wypada natomiast, iż kasator zarzut naruszenia art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a. odnosi nie wprost do czynności podjętych przez Ministra Sprawiedliwości (na których skoncentrował się Sąd I instancji), ale do kwalifikacji zarządzenia o wskazanym już oznaczeniu wydanego przez Dyrektora Generalnego LP (a więc innego podmiotu niż oznaczony w zaskarżonym postanowieniu jako organ, którego działanie było przedmiotem skargi).

W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, podnoszone przez kasatora naruszenie art. 135 p.p.s.a. nie mogło zostać uwzględnione jako skuteczna podstawa podważenia zaskarżonego wyroku. Przepis ten ma bowiem zastosowanie tylko w razie przyjęcia kognicji sądu administracyjnego i wtedy dopiero służy eliminacji naruszeń prawa w stosunku do aktów i czynności wydanych lub podjętych w granicach sprawy (tj. sprawy administracyjnej w znaczeniu materialnoprawnym).

Sfera ustalenia zasad gospodarki mieniem (w tym możliwości sprzedaży drewna uzyskiwanego z zasobów leśnych) przez Skarb Państwa – jako osoby prawnej – należy do zakresu dominium, a nie imperium.

Nie może być zatem wbrew pogładowi kasatora postrzegana w kategoriach sprawy administracyjnej, której nieodłączną cechą jest ponadto „indywidualny” charakter (vide art. 1 pkt 1 i 2 k.p.a.).

Również na gruncie p.p.s.a. istotne jest podkreślenie, że kognicja sądu administracyjnego – we wszystkich przypadkach określonych w art. 3 § 2 pkt 1–4a (w tym zatem wskazanego jako naruszony w skardze kasacyjnej art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a.) dotyczy aktów i czynności z zakresu administracji publicznej o charakterze indywidualnym.

Przypadki bowiem, w których kognicją sądu administracyjnego objęto sprawy o charakterze generalnym (ogólnym) ustawodawca wskazał na zasadzie wyjątku oddzielnie w art. 3 § 2 pkt 5 i 6 (por. J.P. Tarno – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz, Warszawa 2006, s. 29).

Ponadto niewątpliwie charakter sprawy cywilnej (art. 1 k.p.c.) miałoby rozstrzygnięcie sporów w obszarze nawiązywania i realizacji przez określoną osobę prawną stosunków zobowiązanych (w tym w formie umowy sprzedaży). Rozstrzygnięcie zaś sporów cywilnych należy do sądów wskazanych w art. 2 k.p.c., a nie do sądu administracyjnego. Do kognicji sądu administracyjnego nie należy też rozstrzygnięcie sporów z zakresu wykorzystywania przez określony podmiot pozycji dominującej na rynku.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji z mocy art. 184 p.p.s.a.

**TREŚĆ POSTANOWIENIA
WOJEWÓDZKIEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
w Warszawie (sygn. sprawy IV SA/Wa 1229/08)**

Data orzeczenia	2008-11-14
Status orzeczenia	Orzeczenie prawomocne
Data wpływu	2008-07-28
Sąd	Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie
Sędziowie	Agnieszka Wójcik (sprawozdawca); Alina Balicka; Grzegorz Czerwiński (przewodniczący)
Symbol z opisem	6161 Lasy oraz zalesianie gruntów rolnych
Hasła tematyczne	Lasy oraz zalesianie gruntów rolnych
Sygn. powiązane	II GSK 277/09 – Wyrok NSA z 2010-01-06
Skarżony organ	Minister Środowiska
Treść wyniku	Oddalono skargę
Powołane przepisy	Dz. U. 2002 Nr 153 poz. 1270 art. 58 par. 1 pkt 1 i par. 3. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w składzie następującym: Przewodniczący Sędzia WSA Grzegorz Czerwiński, Sędziowie Sędzia WSA Alina Balicka, asesor WSA Agnieszka Wójcik (spr.), Protokolant Agata Krysztofiak, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 listopada 2008 r. sprawy ze skargi D. - A. G., D. M. Spółka jawna z siedzibą w S. na postanowienie Ministra Środowiska z dnia [...] kwietnia 2008 r. nr [...] w przedmiocie stwierdzenia niedopuszczalności odwołania – oddala skargę.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia [...] kwietnia 2008 r. Nr [...], uzupełnionym postanowieniem z dnia [...] maja 2008 r. Minister Środowiska, działając na podstawie art. 134 k.p.a., stwierdził niedopuszczalność odwołania D. M. współwłaściciela „D.” Sp. jawna od rozstrzygnięcia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, dokonanego na podstawie § 19 Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 52A z 31 października 2007 r. w sprawie ustalenia sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w związku z opublikowaniem w dniu 7 grudnia 2007 r. w Portalu Leśno-Drzewnym wyników II etapu rokowań internetowych.

W uzasadnieniu organ wskazał, że sprzedaż drewna prowadzona przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jest czynnością z zakresu prawa cywilnego. Dyrektor nie zajmuje bowiem w stosunku do nabywców drewna pozycji nadrzędnej, albowiem stron nie łączy stosunek podległości, a świadczenia stron są ekwiwalentne w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Zawarcie umowy sprzedaży nie stanowi jednostronnego aktu władczego Dyrektora, lecz jest dwustronną czynnością prawną, obejmującą zgodne oświadczenia woli złożone przez obydwie strony stosunku prawnego (zbywcę i nabywcę). W przypadku wniosku „D.” Sp. jawna brak jest zatem przedmiotu zaskarżenia, tj. decyzji administracyjnej albo postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Skargę na powyższe postanowienie wniosła „D.” Spółka jawna z siedzibą w S., domagając się jego uchylecia oraz orzeczenia przez Sąd o: cyt.

„1) nienależytym wykonywaniu prawa przez Ministra Środowiska, poprzez:

- nienależyte stosowanie przepisów postępowania administracyjnego, czego dowodem była konieczność wydania postanowienia uzupełniającego, z uwagi na braki formalne w rozumieniu art. 124 § 1 Kpa postanowienia z dnia [...] kwietnia 2008 r.;
- nadmiernie przewlekłe rozpatrzenie sprawy, w tym zignorowanie terminów określonych w art. 35 Kpa;
- utrzymywanie w obiegu prawnym, a nawet wręcz utrwalanie – w świetle stanowiska wyrażonego w zaskarżonym postanowieniu – niezgodnego z obowiązującym porządkiem prawnym upoważnienia zapisanego w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP, umożliwiającego kierownikowi państwowej jednostki organizacyjnej – PGL LP – administrującej lasami Skarbu Państwa, samowolę w administracyjnym limitowaniu wg własnego uznania nabywcom ilości surowca drzewnego pozyskanego z drzewostanu lasów państwowych, którą mogą oni zakupić w danym roku od jego właściciela – Skarbu Państwa;

2) niezgodności z prawem upoważnienia, udzielonego 14 lat temu dyrektorowi generalnemu LP w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP, nadanego jeszcze przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa zarządzeniem nr 50 z dnia 18 maja 1994 r. w zupełnie odmiennym stanie prawnym niż obowiązujący poczynszy od 1 października 1996 r., na podstawie którego dyrektor generalny LP nie będąc organem administracji rządowej jako kierownik państwowej jednostki organizacyjnej administrującej lasy Skarbu Państwa:

- uważa się za uprawnionego narzucać nabywcom w trybie wydanego przez siebie Zarządzenia nr 52A z dnia 31.10.2007 r. w sprawie ustalania sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (znak OM-906-I-349/07) warunki nabywania drewna od Skarbu Państwa surowca drzewnego;
- imituje w sposób administracyjny ilość surowca drzewnego – mienia Skarbu Państwa, który nabywcy mogą zakupić dopiero u nadleśniczych, na podstawie przydziałów udzielonych przez dyrektora generalnego LP indywidualnie każdemu nabywcy;

3) stwierdzenie, że:

dyrektor generalny LP z racji zapisu w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP działa jako podmiot, o którym stanowi art. 1 pkt 3 Kpa, wykonujący zadania zlecone z zakresu administracji rządowej; wydawane nabywcom drewna przez dyrektora generalnego LP w związku z jego zarządzeniem nr 52 A z dnia 31.10.2007 r. przydziały drewna w istocie są decyzjami administracyjnymi orzekanymi w sprawach indywidualnych w stosunku do poszczególnych nabywców;

4) zobowiązanie Ministra Środowiska jako naczelnego organu administracji rządowej wg właściwości na podstawie art. 28 ustawy z dnia 4.09.1997 r. o działach administracji rządowej (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 ze zm.) mocą postanowienia, o którym mowa w art. 155 Ppsa, do należytego uporządkowania w Statucie PGL LP zakresu kompetencji dyrektora generalnego LP w odniesieniu do upoważnień ustawowych już określonych zarówno w powołanej już wcześniej ustawie o lasach, jak i ustawie o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa;

5) zasądzenia na rzecz skarżącego kosztów postępowania sądowego.”

W uzasadnieniu skargi strona skarżąca zakwestionowała stanowisko organu, w zakresie niedopuszczalności wniesionego przez nią odwołania. Podniosła, iż PGL LP, nie mając ani osobowości, ani zdolności prawnej, nie może być w ogóle stroną stosunków cywilnych w zakresie sprzedaży drewna. Wskazała także, iż na mocy upoważnienia zawartego w § 8 pkt 5 Statutu PGL LP, dyrektor generalny LP działa jako podmiot wymieniony w art. 1 pkt 2 Kpa wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, obejmujące sprzedaż mienia Skarbu Państwa. Skoro więc w świetle art. 441, art. 47, art. 48, art. 50, art. 51 i art. 52 Kc drewno pozyskiwane z drzewostanu lasów państwowych jako pożytek naturalny lasu w rozumieniu art. 53 Kc stanowi wyłączną własność Skarbu Państwa, to jego sprzedaż, tak samo jak sprzedaż każdego innego mienia Skarbu Państwa, bezwzględnie musi dokonywana być w ofercie publicznej, na zasadach określonych w drodze rozporządzenia właściwego w sprawie ministra jako naczelnego organu administracji rządowej.

Zatem skoro dyrektor generalny LP dokonywał administracyjnego rozdzielnictwa drewna pozyskiwanego w 2008 r. z lasów państwowych i w odniesieniu do poszczególnych nabywców określał indywidualne przydziały ilości surowca drzewnego, które stanowiły dopiero formalną podstawę do zawarcia umowy sprzedaży z nadleśniczymi, reprezentującymi w tym zakresie Skarb Państwa zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach, to wydane przez przydziały noszą cechy decyzji administracyjnych w rozumieniu art. 104 i art. 107 Kpa.

W odpowiedzi na skargę organ wniosł o jej oddalenie, podtrzymując stanowisko i argumentację zawartą w zaskarżonym postanowieniu.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie zważył co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Uprawnienia wojewódzkich sądów administracyjnych, określone między innymi art. 1 § 1 i § 2 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r.

– Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269) oraz art. 3 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.), sprowadzają się do kontroli działalności administracji publicznej pod względem zgodności z prawem, tj. kontroli zgodności zaskarżonego aktu z przepisami postępowania administracyjnego, a także prawidłowości zastosowania i wykładni norm prawa materialnego. Zgodnie z art. 134 ustawy Sąd rozstrzyga w granicach sprawy, nie będąc jednak związany zarzutami i wnioskami skargi oraz powołaną podstawą prawną.

Badając legalność zaskarżonego postanowienia w oparciu o wyżej powołane przepisy i w granicach sprawy, Sąd doszedł do przekonania, iż nie narusza ono prawa w stopniu uzasadniającym konieczność jego uchylecia.

Zaskarżonym w sprawie postanowieniem z [...] kwietnia 2008 r. Minister Środowiska stwierdził niedopuszczalność odwołania „D.” Spółka jawna z siedzibą w S. od rozstrzygnięcia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, dokonanych na podstawie § 19 Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 52A z 31 października 2007 r. w sprawie ustalenia sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w związku z opublikowaniem w dniu 7 grudnia 2007 r. w Portalu Leśno-Drzewnym wyników II etapu rokowań internetowych.

W ocenie organu, niedopuszczalnym jest wniesienie odwołania od wyników rokowań dotyczących sprzedaży drewna przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, bowiem sprzedaż ta jest czynnością z zakresu prawa cywilnego.

Rozpoznając niniejszą sprawę, Sąd uznał, że zaskarżone postanowienie nie narusza prawa. Na wstępie należy wskazać, iż wbrew zarzutom podniesionym w skardze, wyniki rokowań internetowych w zakresie sprzedaży przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe drewna, nie są decyzją w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, tylko jak słusznie wskazał organ czynnością z zakresu stosunków cywilnoprawnych.

Wskazać bowiem należy, iż w świetle przepisów ustawy z 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. tj. z 2005 r. Nr 45 poz. 435 ze zm. zwanej w dalszej części „ustawą”), lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej „Lasami Państwowymi”. W ramach sprawowanego zarządu Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną [...] – (art. 4 ust. 1 i 3 ustawy). W świetle art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy pod pojęciem gospodarki leśnej należy zaś rozumieć działalność leśną w zakresie urządzania, ochrony i zagospodarowania lasu, utrzymania i powiększania zasobów i upraw leśnych, gospodarowania zwierzyną, pozyskiwania – z wyjątkiem skupu – drewna, żywicy, choinek, karpiny, kory, igliwia, zwierziny oraz płodów runa leśnego, a także sprzedaż tych produktów oraz realizację pozaprodukcyjnych funkcji lasu. W świetle tego przepisu nie ulega wątpliwości, iż do zakresu działalności Lasów Państwowych należy także sprzedaż drewna jako produktu.

Sprzedaż drewna nie jest zaś, jak wywodzi strona skarżąca, wykonywana przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jako organ administracji publicznej w rozumieniu art. 5 k.p.a. Zgodnie bowiem z art. 32 i 33 ustawy Lasy Państwowe działają jako państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej reprezentująca Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia, którą kieruje Dyrektor Generalny. Przepisy Statutu Lasów Państwowych nie mogą w tym zakresie rozszerzać uprawnień i kompetencji Dyrektora Generalnego.

Mając na uwadze powyższe, wskazać należy, iż kwestia zasad sprzedaży przez Lasy Państwowe drewna jako produktu nie należy do sfery czynności administracyjnych. Sprzedaż ta

odbywa się w ramach stosunków cywilnych w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego. Stronami, którymi są nabywca (podmiot zainteresowany nabyciem drewna) i zbywca (Lasy Państwowe, jako państwowa jednostka organizacyjna, pod kierunkiem Dyrektora Generalnego). Wewnętrzne procedury określające zasady sprzedaży drewna przez zbywcę – Lasy Państwowe, do których dostosować muszą się potencjalni nabywcy, a tym samym wyniki ich przeprowadzenia, nie mogą być zatem uznane za decyzje administracyjne, bowiem nie są to rozstrzygnięcia wydawane przez organ administracji publicznej w oparciu o przepisy k.p.a. Słusznie zatem orzekający w sprawie organ orzekł na podstawie art. 134 k.p.a o niedopuszczalności odwołania wniesionego przez stronę skarżącą od opublikowanych w dniu 7 grudnia 2007 r. w Portalu Leśno-Drzewnym wyników II etapu rokowań internetowych.

W myśl bowiem art. 127 § 1 k.p.a., odwołanie służy stronie od decyzji wydanej w I instancji. Niezbędnym zatem warunkiem do skutecznego wniesienia odwołania jest rzeczywiste istnienie kwestionowanej w tym odwołaniu decyzji.

Jak trafnie podkreślano w orzecznictwie sądowoadministracyjnym, niedopuszczalność odwołania może wynikać z przyczyn o charakterze przedmiotowym lub podmiotowym. Wskazywano przy tym, iż przyczyny przedmiotowe obejmują w szczególności przypadki braku przedmiotu zaskarżenia (por. np. wyroki NSA z dnia 16 listopada 2000 r., sygn. akt V SA 235/00, LEX nr 81351; z dnia 11 września 1997 r., sygn. akt II SA/Gd 538/96, LEX nr 44192).

Stosownie zaś do art. 134 k.p.a. organ odwoławczy stwierdza w drodze postanowienia niedopuszczalność odwołania oraz uchybienie terminu do wniesienia odwołania. Postanowienie w tej sprawie jest ostateczne.

Odnosząc się do wniosku skarżącego dotyczącego zobowiązania Ministra Środowiska do należytego uporządkowania zakresu kompetencji Lasów Państwowych w ich statucie, należy wskazać, iż żądanie to nie mogło być uwzględnione, bowiem wykracza poza przedmiot niniejszej sprawy. Stosownie bowiem do treści art. 134 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Sąd rozstrzyga w granicach danej sprawy. Przedmiotem zaskarżenia w niniejszej sprawie było postanowienie Ministra Środowiska z dnia [...] kwietnia 2008 r. w przedmiocie niedopuszczalności odwołania skarżącego od opublikowanych w dniu 7 grudnia 2007 r. w Portalu Leśno-Drzewnym wyników II etapu rokowań internetowych dotyczących sprzedaży drewna. Sąd mógł zatem orzekać jedynie w zakresie zgodności z przepisami prawa zaskarżonego postanowienia.

Na rozstrzygnięcie sprawy nie mogły mieć także wpływu podnoszone przez skarżącego zarzuty nienależytego stosowania przez Ministra Środowiska przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, w zakresie terminu rozpoznania sprawy i nierzetelnego jej rozpoznania, co doprowadziło do konieczności wydania postanowienia uzupełniającego. Jak wynika z akt sprawy, skarżący na etapie postępowania administracyjnego skorzystał z przysługującego mu na podstawie art. 111 k.p.a. uprawnienia do żądania uzupełnienia zaskarżonego postanowienia co do prawa wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Zaś organ rozpoznał to żądanie, wydając w dniu [...] maja 2008 r. stosowne postanowienie. Z kolei w przypadku beczynności organu w rozpoznaniu sprawy, stronie służy uprawnienie do wywiedzenia w tym zakresie skargi do sądu administracyjnego, okoliczność, iż skarżący nie skorzystał z przysługujących mu w tym zakresie uprawnień, nie może mieć obecnie wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

W tym stanie rzeczy Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie – na mocy art. 151 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo i postępowanie przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 ze zm.) orzekł jak w sentencji.

**TREŚĆ POSTANOWIENIA
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO
w Warszawie (sygn. sprawy II GSK 277/09)**

Data orzeczenia	2010-01-06
Status orzeczenia	Orzeczenie prawomocne
Data wpływu	2009-04-01
Sąd	Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie
Sędziowie	Andrzej Kisielewicz (przewodniczący); Rafał Batorowicz; Zofia Borowicz (sprawozdawca)
Symbol z opisem	6049 Inne o symbolu podstawowym 604
Hasła tematyczne	Administracyjne postępowanie
Sygn. powiązane	IV SA/Wa 1229/08 – Wyrok WSA w Warszawie z 2008-11-14
Skarżony organ	Minister Środowiska
Treść wyniku	Oddalono skargę kasacyjną
Powołane przepisy	Dz. U. 2000 Nr 98 poz. 1071 art. 1 pkt 2 Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego – tekst jednolity. Dz. U. 2002 Nr 153 poz. 1270 art. 3 par. 2. Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Dz. U. 2005 Nr 45 poz. 435 art. 4 ust. 1 i 3, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 33 ust. 3 pkt 1, art. 34 pkt 1, art. 35 ust. 1 pkt 1 i 2a. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach – tekst jedn. Dz. U. 1964 Nr 16 poz. 93 art. 44 (1) par. 1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny

Sentencja

Naczelny Sąd Administracyjny w składzie: Przewodniczący Sędzia NSA Andrzej Kisielewicz, Sędziowie NSA Rafał Batorowicz, Zofia Borowicz (spr.), Protokolant Magdalena Sagan po rozpoznaniu w dniu 6 stycznia 2010 r. na rozprawie w Izbie Gospodarczej skargi kasacyjnej Ogólnopolskiego Związku Pracodawców [...] od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 14 listopada 2008 r. sygn. akt IV SA/Wa 1229/08 w sprawie ze skargi D. - A. G., D. M. Spółka jawna w S. na postanowienie Ministra Środowiska z dnia [...] kwietnia 2008 r. nr [...] w przedmiocie stwierdzenia niedopuszczalności odwołania od rozstrzygnięcia w sprawie ustalenia sposobu prowadzenia sprzedaży drewna oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Zaskarżonym skargą kasacyjną wyrokiem z dnia 14 listopada 2008 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w W., po rozpoznaniu sprawy ze skargi D. - A. G., D. M. Spółka jawna w S. na postanowienie Ministra Środowiska z dnia [...] kwietnia 2008 r. nr [...] stwierdzające niedopuszczalność odwołania – oddalił skargę.

Sąd I instancji orzekał w następującym stanie faktycznym.

Postanowieniem z dnia [...] kwietnia 2008 r. nr [...], uzupełnionym postanowieniem z dnia [...] maja 2008 r., Minister Środowiska, działając na podstawie art. 134 k.p.a., stwierdził niedopuszczalność odwołania D. M., współwłaściciela „D.” Sp. jawna, od rozstrzygnięć Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, dokonanych na podstawie § 19 Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 52A z dnia 31 października 2007 r. w sprawie ustalenia sposobu prowadzenia sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe w związku z opublikowaniem w dniu 7 grudnia 2007 r. w Portalu Leśno-Drzewnym wyników II etapu rokowań internetowych.

W uzasadnieniu organ wskazał, że sprzedaż drewna prowadzona przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jest czynnością z zakresu prawa cywilnego. Dyrektor nie zajmuje bowiem w stosunku do nabywców drewna pozycji nadrzędnej, albowiem stron nie łączy stosunek podległości, a świadczenia stron są ekwiwalentne w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. Zawarcie umowy sprzedaży nie stanowi jednostronnego aktu władczego Dyrektora, lecz jest dwustronną czynnością prawną, obejmującą zgodne oświadczenia woli złożone przez

obydwie strony stosunku prawnego (zbywcę i nabywcę). W przypadku wniosku Spółki brak jest zatem przedmiotu zaskarżenia, tj. decyzji administracyjnej albo postanowienia, na które przysługuje zażalenie.

Na powyższe postanowienie D. - A. G., D. M. Spółka jawna w S. złożyła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. skargę, zarzucając nadużywanie prawa przez Ministra Środowiska, który sprawując – zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 28.09.1991 r. o lasach (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435), dalej: ustawa o lasach – nadzór nad działalnością PGL LP toleruje brak uprawnień dyrektora generalnego LP do ustalania w trybie wydawanych przez siebie zarządzeń zasad sprzedaży drewna stanowiącego mienie Skarbu Państwa i zaskarżonym postanowieniem utrwała ten niezgodny z prawem stan rzeczy.

W uzasadnieniu skargi strona skarżąca zakwestionowała stanowisko organu w zakresie niedopuszczalności wniesionego przez nią odwołania. Podniosła, iż PGL LP nie mając ani osobowości, ani zdolności prawnej, nie może być w ogóle stroną stosunków cywilnych w zakresie sprzedaży drewna. Wskazała także, iż na mocy upoważnienia zawartego w § 8 pkt 5 Statutu PGL LP, dyrektor generalny LP działa jako podmiot wymieniony w art. 1 pkt 2 k.p.a. wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, obejmujące sprzedaż mienia Skarbu Państwa. Skoro więc w świetle art. 441, art. 47, art. 48, art. 50, art. 51 i art. 52 k.c. drewno pozyskiwane z drzewostanu lasów państwowych jako pożytek naturalny lasu w rozumieniu art. 53 k.c. stanowi wyłączną własność Skarbu Państwa, to jego sprzedaż, tak samo jak sprzedaż każdego innego mienia Skarbu Państwa, bezwzględnie musi być dokonywana w ofercie publicznej, na zasadach określonych w drodze rozporządzenia właściwego w sprawie ministra jako naczelnego organu administracji rządowej.

W ocenie skarżącego, jeżeli dyrektor generalny LP dokonywał administracyjnego rozdzielnictwa drewna pozyskiwanego w 2008 r. z lasów państwowych i w odniesieniu do poszczególnych nabywców określał indywidualne przydziały ilości surowca drzewnego, które stanowiły dopiero formalną podstawę do zawarcia umowy sprzedaży z nadleśniczymi, reprezentującymi w tym zakresie Skarb Państwa zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach, to wydane przez dyrektora generalnego LP przydziały noszą cechy decyzji administracyjnych w rozumieniu art. 104 i art. 107 k.p.a.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. na rozprawie w dniu 14 listopada 2008 r. uwzględnił wniosek pełnomocnika Ogólnopolskiego Związku Pracodawców [...] o dopuszczenie tej organizacji do udziału w sprawie w charakterze uczestnika.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. oddalając skargę stwierdził, że zaskarżone postanowienie nie narusza prawa w stopniu uzasadniającym konieczność jego uchylecia. Zdaniem Sądu, wyniki rokowań internetowych w zakresie sprzedaży przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe drewna nie są decyzyjną w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, tylko jak słusznie wskazał organ, czynnością z zakresu stosunków cywilnoprawnych.

Sąd wskazał, że w świetle uregulowań zawartych w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 4 ust. 1 i 3 ustawy o lasach nie ulega wątpliwości, iż do zakresu działalności Lasów Państwowych należy także sprzedaż drewna jako produktu.

W ocenie Sądu, sprzedaż drewna nie jest wykonywana przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, jako organ administracji publicznej w rozumieniu art. 5 k.p.a. Zgodnie bowiem z art. 32 i 33 ustawy o lasach, Lasy Państwowe działają jako państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej reprezentująca Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia, którą kieruje Dyrektor Generalny. Przepisy Statutu Lasów Państwowych nie mogą w tym zakresie rozszerzać uprawnień i kompetencji Dyrektora Generalnego.

Zdaniem Sądu, kwestia zasad sprzedaży przez Lasy Państwowe drewna jako produktu nie należy do sfery czynności administracyjnych, lecz odbywa się w ramach stosunków cywilnych w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego. Stronami tego stosunku są nabywca (podmiot zainteresowany nabyciem drewna) i zbywca (Lasy Państwowe jako państwowa jednostka organizacyjna pod kierunkiem Dyrektora Generalnego). Wojewódzki Sąd Administracyjny podniósł także, że wewnętrzne procedury określające zasady sprzedaży drewna przez zbywcę – Lasy Państwowe, do których dostosować muszą się potencjalni nabywcy, a tym samym wyniki ich przeprowadzenia nie mogą być uznane za decyzje administracyjne, bowiem nie są to rozstrzygnięcia wydawane przez organ administracji publicznej w oparciu o przepisy k.p.a. Sąd uznał, że organ trafnie na podstawie art. 134 k.p.a. orzekł o niedopuszczalności odwołania wniesionego przez stronę skarżącą, a to wobec braku przedmiotu zaskarżenia.

Wojewódzki Sąd Administracyjny, odnosząc się do wniosku skarżącego dotyczącego zobowiązania Ministra Środowiska do należytego uporządkowania zakresu kompetencji Lasów Państwowych w ich statucie, wskazał, iż żądanie to nie mogło być uwzględnione, bowiem wykracza poza przedmiot niniejszej sprawy.

Ogólnopolski Związek Pracodawców [...] z siedzibą w G. zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną, wnosząc o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania zarzutów skargi w celu poddania kontroli sądownoadministracyjnej zgodności z prawem zaskarżonego postanowienia.

Zaskarżonemu wyrokowi strona skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego, poprzez:

- a) błędną wykładnię art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 4 ust. 3 ustawy o lasach oraz niewłaściwe zastosowanie obu powołanych norm w świetle przepisów art. 33 k.c. w zw. z 32 ust. 1 i art. 35 ust. 1 pkt 1 i pkt 2a cyt. ustawy o lasach;
- b) uznanie, że dyrektor generalny PGL LP ustalając – na podstawie substytucji zapisanej w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP, udzielonej mu ponad 14 lat temu jeszcze przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – zasady sprzedaży drewna w trybie wydawanych przez siebie zarządzeń:
  - wykonuje czynności z zakresu stosunków cywilnoprawnych, pomimo że sprzedaż drewna w imieniu Skarbu Państwa realizują na podstawie art. 35 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach wyłącznie nadleśniczowie;

- nie działa natomiast jako podmiot, o którym mowa w art. 1 pkt 2 k.p.a., wykonujący jedynie z upoważnienia organu administracji rządowej (ministra właściwego ds. środowiska) czynności administracyjnego przydzielania nabywcom ilości drewna, które będą mogli dopiero na tej podstawie zakupić na podstawie umów sprzedaży zawartych z nadleśniczymi, reprezentującymi w stosunkach cywilnych Skarb Państwa.

Naruszenia te zdaniem skarżącego polegały w szczególności na obrazie przepisu art. 33 i 535 k.c., gdyż Sąd I instancji przyjął, iż państwowa jednostka organizacyjna zarządzająca lasami Skarbu Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, mimo że wg art. 32 ust. 1 cyt. ustawy o lasach nie posiada osobowości prawnej, może być stroną stosunków cywilnych w zakresie sprzedaży drewna pozyskiwanego w ramach sprawowanego zarządu z lasów państwowych, natomiast dyrektor generalny LP jako kierownik wym. jednostki uprawniony jest ustalać zasady sprzedaży mienia Skarbu Państwa i wydawać zarządzenia w tym przedmiocie.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej skarżący zarzucił, że Sąd I instancji błędnie przyjął, iż dyrektor generalny LP jako kierownik państwowej jednostki organizacyjnej administrującej lasami Skarbu Państwa, wbrew dyspozycji art. 17 a ustawy z dnia 8.08.1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 493) mógł samodzielnie ustalać zasady sprzedaży mienia Skarbu Państwa tak ogromnej wartości. Jego zdaniem, w zakresie uprawnień do sprzedaży drewna, tj. pobierania pożytków naturalnych w rozumieniu art. 53 § 1 i 2 w zw. z art. 48 k.c. i art. 190 k.c., nie może niczego rozstrzygać przepis art. 4 ust. 3 i art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach, skoro ustawa nie przyznaje PGL LP zdolności prawnej.

W ocenie kasatora, Skarb Państwa reprezentowany przez nadleśniczych, w ramach prawidłowo prowadzonej gospodarki leśnej, uprawniony jest sprzedawać drewno pozyskiwane przez zarządcę z drzewostanu lasów państwowych.

Zdaniem skarżącego, upoważnienie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na rzecz dyrektora generalnego LP do ustalania zasad sprzedaży drewna Skarbu Państwa utraciło ważność po wejściu w życie z dniem 1 stycznia 1997 r. ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 493). W związku z powyższym skarżący wywiódł, że zarządzenie nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w zakresie, w jakim dotyczy Statutu PGL LP, a w szczególności treści jego § 8 ust. 1 pkt 5, bezwzględnie utraciło ważność. Tym samym także dyrektor generalny LP utracił swoje uprawnienie nadane powołanym zarządzeniem w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP.

W ocenie skarżącego regulacja zapisana w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP bezpośrednio dotyczy spraw publicznych, bowiem określa uprawnienia dyrektora generalnego LP jako podmiotu, o którym mowa w art. 1 pkt 2 k.p.a., do ustalania zasad sprzedaży drewna pozyskiwanego z lasów państwowych, stanowiącego dobro ogólnonarodowe oraz mienie Skarbu Państwa ołbrzymiej wartości.

Skarżący zarzucił, że „skoro w rozumieniu art. 175 ust. 1 Konstytucji RP wymiar sprawiedliwości, a więc kontrola sądowno-administracyjna zgodności z prawem działań administracji publicznej, w tym orzeczeń wydawanych przez organy administracji rządowej w administracyjnym toku instancji należy do właściwości sądów administracyjnych, to dowodzi, że kwestia zgodności z prawem zasad sprzedaży drewna ustalanych przez dyrektora generalnego LP wg zapisu § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP oraz podtrzymywanie nadal przez Ministra Środowiska ważności zarządzenia nr 50 z dnia 18 maja 1994 r., wbrew stanowisku Sądu I instancji, powinno być rozstrzygnięte w trybie kontroli sądownoadministracyjnej”. Zdaniem skarżącego, Sąd I instancji winien był dokonać kontroli legalności § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL LP na zasadzie art. 135 p.p.s.a.

D. - A. G., D. M. Spółka jawna w złożonej odpowiedzi na skargę kasacyjną poparła w całości zawarte w niej wnioski i zarzuty.

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, co następuje:
Skarga kasacyjna nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 183 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.) – dalej p.p.s.a., Naczelny Sąd Administracyjny rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej. Granice te Sąd przekracza z własnej inicjatywy jedynie w przypadku nieważności postępowania (art. 183 § 2 p.p.s.a.), jednakże w rozpoznawanej sprawie taka sytuacja nie zachodzi.

Skargę kasacyjną, zgodnie z art. 174 p.p.s.a., można oprzeć na naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wobec takiej regulacji nie może budzić wątpliwości, że wywołane skargą kasacyjną postępowanie przed Naczelny Sąd Administracyjny nie polega na ponownym rozpoznaniu sprawy w jej całokształcie i że uzasadnione jest odnoszenie się do poszczególnych zarzutów składających się na podstawy kasacyjne i wyznaczających zakres badania sprawy przez Sąd drugiej instancji. Ponieważ składające się na podstawy kasacyjne zarzuty wyznaczają granice badania sprawy przez Naczelny Sąd Administracyjny, istotne znaczenie ma należyte ich sformułowanie. Oznacza to, że granice kontroli kasacyjnej wyznacza strona postępowania kasacyjnego. W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego podkreśla się, że związanie granicami skargi kasacyjnej oznacza, iż Sąd może poruszać się tylko w ramach przytoczonych zarzutów, wyjaśnionych w uzasadnieniu, gdyż ten element skargi należy traktować jako całość (por. wyrok NSA z dnia 23 marca 2007 r. sygn. akt I OSK 1058/06, publ. Lex nr 323453).

Powyższe oznacza, że poza granicami skargi kasacyjnej pozostała kwestia prawidłowości oceny przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. formy prawnej wydanego w tej sprawie przez Ministra Środowiska aktu administracyjnego, zaskarżonego do Sądu. W tej materii bowiem pod adresem zaskarżonego wyroku nie zostały podniesione żadne zarzuty oparte na podstawie z art. 174 pkt 2 p.p.s.a.

W ramach sformułowanych zarzutów kontrola kasacyjna odnosiła się zatem wyłącznie do zagadnienia, czy Sąd I instancji trafnie uznał, że wyniki rokowań internetowych w zakresie sprzedaży drewna przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe nie są decyzją w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, tylko czynnością z zakresu stosunków cywilnoprawnych, w konsekwencji czego odwołanie złożone od tego rodzaju czynności do Ministra Środowiska jest bezprzedmiotowe.

W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego stanowisko Sądu I instancji w tej kwestii należało uznać za prawidłowe.

Z przepisu art. 441 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.; dalej: k.c.) wynika, że własność i inne prawa majątkowe stanowiące mienie państwowe przysługują Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym.

Stosownie do treści art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 493), minister właściwy do spraw Skarbu Państwa wykonuje uprawnienia wynikające z praw majątkowych Skarbu Państwa, (...) chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej. W przypadku lasów takim przepisem jest ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 ze zm.). W myśl art. 4 ust. 1 tej ustawy, lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej „Lasami Państwowymi”. Natomiast zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o lasach nadzór nad Lasami Państwowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska. Uprawnienia nadzorcze Ministra Środowiska wobec

Lasów Państwowych w zakresie zarządzanego mienia wynikają też z art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach oraz z art. 25 ust. 1 i art. 28 ust. 1 pkt 7 oraz ust. 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 ze zm.).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o lasach, Lasy Państwowe jako państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej reprezentuje Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem. W ramach sprawowanego zarządu Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną, gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzą ewidencję majątku Skarbu Państwa oraz ustalają jego wartość (art. 4 ust. 3 ustawy o lasach). Z definicji gospodarki leśnej zawartej w art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o lasach wynika, że przez gospodarkę leśną należy rozumieć m.in. działalność leśną w zakresie pozyskiwania – z wyjątkiem skupu – drewna, a także sprzedaż drewna. Oznacza to, że do zakresu działalności Lasów Państwowych w ramach wykonywanego zarządu mieniem Skarbu Państwa należy także sprzedaż drewna jako produktu. Treść uregulowań zawartych w art. 33 ust. 3 pkt 1, art. 34 pkt 1 oraz art. 35 ust. 1 pkt 1 i 2a ustawy o lasach wskazuje, że zarówno Dyrektor Generalny, jak i dyrektorzy regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz nadleśniczowie – każdy w zakresie swojego działania – reprezentują Skarb Państwa w stosunkach cywilnoprawnych. Przy czym z przepisów art. 32 i 33 ustawy o lasach wynika, że Lasami Państwowymi jako państwową jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, obowiązującą do reprezentacji interesów majątkowych Skarbu Państwa, kieruje Dyrektor Generalny. To, że Dyrektor Generalny ma ustawowe uprawnienia do reprezentowania Skarbu Państwa w zakresie zarządzanego mienia, nie oznacza, iż tym samym został wyposażony przez ustawodawcę w atrybuty władztwa państwowego.

Przesądającym kryterium o tym, czy konkretne czynności danego podmiotu mają charakter administracyjnoprawny jest ustalenie, czy prawo stawia strony stosunku prawnego na takiej samej lub prawie takiej samej płaszczyźnie z punktu widzenia ochrony ich interesów, czy też jedną ze stron tego stosunku wyposaża w atrybuty władztwa państwowego, tj. możliwość jednostronnego kształtowania treści stosunku prawnego.

Sprzedaż drewna jako produktu przez Lasy Państwowe jest czynnością z zakresu prawa cywilnego. W ustawie o lasach brak przepisów szczególnych, które by kwestie zasad sprzedaży drewna regulowały odrębnie. Trafnie w tej sytuacji przyjął Sąd I instancji, iż kwestia sprzedaży drewna jako produktu nie należy do sfery czynności administracyjnych. Także wewnętrzne procedury określające zasady sprzedaży drewna przez zbywcę – Lasy Państwowe, do których dostosować się muszą potencjalni nabywcy, a tym samym wyniki ich przeprowadzenia nie mogą być uznane za decyzje administracyjne. Dodać jedynie należy, że wynika to z tego, iż sfera ustalania zasad gospodarki mieniem, w tym sprzedaży drewna pozyskiwanego z zasobów leśnych, przez Skarb Państwa – jako osoby prawnej – należy do zakresu dominium, a nie imperium.

Konkludując, stwierdzić należy, że czynności podjęte przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w służącym do wyłonienia nabywcy trybie rokowań internetowych, które poprzedzają zawarcie umowy sprzedaży, kształtowane są w sferze stosunków cywilnoprawnych.

Dyrektor Generalny w zakresie podjętych czynności związanych ze sprzedażą drewna nie działa jako podmiot, o którym mowa w art. 1 pkt 2 k.p.a., gdyż nie przyznano mu kompetencji do stosowania środków prawnych właściwych organom administracji publicznej. Tym samym nie można przyjąć, że wyniki rokowań internetowych dotyczące ofert potencjalnych nabywców są decyzją administracyjną bądź też innym aktem o charakterze administracyjnym. Żądanie potencjalnego nabywcy, w którym domaga się on uchylecia przez Ministra Środowiska rozstrzygnięć Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w związku z opublikowaniem wyników rokowań internetowych, nie dawało podstawy do

rozstrzygnięcia w tego rodzaju sprawie przez organ administracji publicznej, bowiem brak było ku temu podstaw w prawie administracyjnym materialnym. Tym samym zarzuty skarżącego, że działania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w zakresie ustalania warunków sprzedaży drewna są czynnościami podejmowanymi na podstawie art. 1 pkt 2 k.p.a., należało uznać za chybione. W tej sytuacji bezzasadne okazały się też zarzuty błędnej wykładni oraz niewłaściwego zastosowania przez Sąd I instancji wskazanych w petitum skargi kasacyjnej przepisów ustawy o lasach oraz Kodeksu cywilnego.

Nie zasługiwały również na uwzględnienie pozostałe zarzuty skargi kasacyjnej, w których skarżący kwestionuje stanowisko Sądu I instancji co do braku podstaw do kontroli zgodności z prawem uregulowań zawartych w Statucie PGL Lasy Państwowe oraz w zarządzeniu nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. o nadaniu tegoż statutu. Przedmiotem kontroli sądu w niniejszej sprawie było postanowienie wydane przez Ministra Środowiska na podstawie art. 134 k.p.a. Sąd I instancji przyjmując brak podstaw prawnych organu administracji publicznej, którego akt administracyjny zaskarżono, do merytorycznego rozstrzygnięcia o żądaniu wnioskodawcy, trafnie uznał, że nie jest uprawniony do kontroli Statutu PGL Lasy Państwowe, bowiem nie miały takich uprawnień, co wynika z

art. 134 § 1 p.p.s.a. Zatem skarżący nietrafnie w tym zakresie zarzuca, że Sąd I instancji w oparciu o art. 135 p.p.s.a. zobowiązany był do kontroli legalności § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu PGL Lasy Państwowe uprawniającego Dyrektora Generalnego LP do ustalania zasad sprzedaży drewna z zasobów leśnych. Skoro Sąd trafnie przyjął, że sfera tego rodzaju działalności Dyrektora Generalnego LP, działającego w imieniu Skarbu Państwa jako osoby prawnej, należy do zakresu dominium, to nie był uprawniony do kontroli zakresu tych kompetencji. Z art. 175 ust. 1 i art. 184 Konstytucji RP wynika właściwość sądów administracyjnych co do kontroli legalności działań administracji publicznej, która bliżej została określona w art. 3 § 2 p.p.s.a. Z uregulowań tego przepisu wprost wynika, że kontrola ta dotyczy aktów i czynności z zakresu administracji publicznej o charakterze indywidualnym (pkt 1–4a § 2 art. 3 p.p.s.a.). Natomiast w art. 3 § 2 pkt 5–6 p.p.s.a. wskazano sytuację określającą kognicję sądów administracyjnych w sprawach o charakterze generalnym (ogólnym), która nie obejmuje aktów wskazanych przez skarżącego. Przepis art. 135 p.p.s.a. uprawnia Sąd I instancji do zastosowania środków prawnych przewidzianych w ustawie w celu usunięcia naruszeń prawa w stosunku do aktów lub czynności, które zostały podjęte bądź wydane w postępowaniach prowadzonych w granicach sprawy, pod warunkiem, że sprawa ta ma charakter administracyjny.

**Aneks nr 2 do załącznika nr 1
do Zarządzenia nr 46
Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia 24 października 2016 r.**

STUDIUM NA TEMAT MODELOWANIA SYSTEMÓW

Pojęcie rzeczywistości

Rzeczywistością jest wszystko, co istniało, istnieje lub będzie istnieć materialnie lub choćby jedynie w ludzkiej wyobraźni (rzeczywistość przeszła, obecna lub przyszła).

Na potrzeby analityczne i działań następczych (na przykład w celu, omówionego poniżej, modelowego odwzorowania rzeczywistości) – rzeczywistość podlega podziałowi. Podział rzeczywistości, choć powinien być podporządkowany zasadom logiki, kryterium formalnym czy kryterium celowości, w dużym stopniu ma charakter umowny. Oznacza to, że można dokonywać różnego, poprawnego podziału tego samego fragmentu rzeczywistości.

Pojęcie modelowania

Modelowanie jest odwzorowywaniem przez człowieka fragmentu rzeczywistości: minionej, aktualnej lub przyszłej poprzez działalność analityczną. Należy przy tym mieć na względzie, że rzadko kiedy podział rzeczywistości na fragmenty jest dokonywany w ten sposób, że suma tych fragmentów składa się na rzeczywistość jako taką (różne aspekty rzeczywistości). Na przykład fragmentem rzeczywistości o nazwie „nadleśnictwo” jest surowiec drzewny znajdujący się na stanie „magazynowym”. Ale

fragment rzeczywistości o nazwie „nadleśnictwo” stanowi także zbiór różnic występujących między stanem magazynowym, stwierdzonym poprzez spis z natury, a stanem magazynowym wynikającym z „kartotek” magazynowych.

Modelowanie może obejmować szerokie spektrum metod oraz działań. Może na przykład obejmować:

- 1) działania faktyczne, zmierzające do i skutkujące wytworzeniem realnych, w tym miniaturowych odwzorowań fragmentu rzeczywistości (np. modele architektoniczne, miniatury urządzeń, modele monumentów, pomniki w skali 1 : 1 itd.);
- 2) szczegółowy opis danego fragmentu rzeczywistości z użyciem języka naturalnego (np. szczegółowy opis planowania finansowo-gospodarczego w Lasach Państwowych – obecnego lub przyszłego, będący dokumentacją ontologiczną¹ planowania finansowo-gospodarczego w Lasach Państwowych);
- 3) odwzorowywanie fragmentu rzeczywistości za pomocą funkcji (wzorów) matematycznych (np. funkcja krzywej wysokości drzewostanu)
- 4) odwzorowanie fragmentu rzeczywistości jako systemu poprzez jego (tego systemu) zdefiniowanie oraz pełne

¹ Dokumentacja ontologiczna to opis określonego fragmentu rzeczywistości (będący osnową tradycyjnego nośnika informacji lub utrwalony na nośniku numerycznym albo na każdym innym nośniku informacji), sporządzony z zastosowaniem języka naturalnego, to jest języka, jakim na co dzień posługują się jednostki ludzkie, tworzące dane społeczeństwo, celem porozumiewania się i wymiany wiedzy. W innym ujęciu dokumentacja ontologiczna stanowi odwzorowanie określonego fragmentu rzeczywistości, dokonywane opisowo z użyciem języka naturalnego (języka używanego do „normalnej” komunikacji międzyludzkiej). W dokumentacji ontologicznej opis rzeczywistości może obejmować różne zestawienia tabelaryczne, jak również wzory matematyczne (w tym funkcje i równania statystyczne), jednak w formie zrozumiałej dla „każdego”.

udokumentowanie analityczne (odwzorowanie rzeczywistości w podejściu /ujęciu/ systemowym poprzez wytworzenie tzw. dokumentacji analitycznej tejże rzeczywistości);

5) odwzorowywanie fragmentu rzeczywistości poprzez stworzenie aplikacji informatycznej (np. informatyczne, interaktywne, modele rozwoju drzewostanów).

Modelowanie jest dokonywane w jakimś celu. Ma swoją funkcję i cel. Modelowanie rzeczywistości może służyć wypełnieniu różnych potrzeb, np.:

- 1) poznawaniu rzeczywistości oraz „archiwizowaniu” wiedzy o rzeczywistości;
- 2) projektowaniu przyszłej rzeczywistości z następczym podjęciem działań urzeczywistniających te projekty (np. sporządzenie szczegółowego opisu docelowego sposobu planowania finansowo-gospodarczego w Lasach Państwowych /dokumentacja ontologiczna/ → objęcie szczegółowego opisu planowania finansowo-gospodarczego w Lasach Państwowych zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych → opublikowanie zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jako formy przekazania tego zarządzenia do wykonania → przeprowadzenie działań szkoleniowych oraz dookreślających, a także ustalających szczegółowe „mapy drogowe” postępowania → stosowanie nowych zasad planowania finansowo-gospodarczego w praktyce /utrzymywanie systemu/);
- 3) przewidywaniu skutków działań, w tym skutków planowanych decyzji (np. opracowanie z wykorzystaniem aplikacji informatycznej modelu kształtowania się w przyszłości sytuacji finansowej Lasów Państwowych → „przywiązanie” do modelu różnych wariantów reguł /zasad/ wynagradzania pracowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych → ustalanie skutków przyjęcia poszczególnych wariantów zasad wynagradzania pracowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych z punktu widzenia sytuacji finansowej Lasów Państwowych w przyszłości).

Współcześnie modelowanie fragmentu rzeczywistości (budowa modeli fragmentu rzeczywistości) wymaga najczęściej jej podziału na obiekty (modelowanie obiektowe). Innymi słowy, jeżeli chcemy zbudować model fragmentu rzeczywistości, to pierwszym krokiem, jaki powinniśmy wykonać, powinno być wyodrębnienie w ramach tego fragmentu rzeczywistości obiektów jako jej części składowych. Obiekty mogą mieć charakter fizyczny i abstrakcyjny (niematerialny). Można powiedzieć, że na potrzeby modelowania fragment rzeczywistości składa się z obiektów fizycznych oraz abstrakcyjnych. Załóżmy dla przykładu, że naszym zamiarem jest zbudowanie statycznego modelu plastycznego (zewnątrznego) jakiegoś drzewa pomnikowego. Fragmentem rzeczywistości (w tym przypadku fragmentem rzeczywistości współczesnej) podlegającej modelowaniu jest drzewo X, a funkcją i celem (funkcją celu) modelowania jest poznanie wyglądu zewnętrznego (fizjonomii) tego drzewa.

Omawiany fragment rzeczywistości można podzielić na szereg obiektów fizycznych: korzenie, pień, koronę, sęki, dziuple, liście, kwiaty, owoce, nasiona (nie są to obiekty abstrakcyjne z tego względu, że dotyczą istniejącego tworu natury – drzewa pomnikowego X).

Obiekt „korona” składa się z wielu elementów wewnętrznych i zewnętrznych. Przy tworzeniu statycznego modelu plastycznego drzewa pomnikowego X elementy wewnętrzne obiektu „korona” nie mają akurat żadnego praktycznego znaczenia. Znaczenie mają natomiast elementy zewnętrzne, do których należy zaliczyć w szczególności: konary, gałęzie, korę i liście. Widzimy więc, że obiekt jako część składowa fragmentu rzeczywistości najczęściej składa się z szeregu elementów. Chcąc zbudować statyczny model drzewa pomnikowego X poszczególne obiekty należy podzielić na elementy, a poszczególnym elementom tych obiektów przypisać dostatecznie pełne katalogi atrybutów (cech). Na przykład do elementu „gałąź” obiektu „korona” nieodzowne jest przypisanie co najmniej następujących atrybutów (cech):

- 1) długość gałęzi,
- 2) grubość,
- 3) kształt i ulistnienie,
- 4) barwa kory gałęzi,
- 5) struktura kory,
- 6) układ i kąt nachylenia gałęzi w stosunku do pnia,
- 7) sposób wyrastania – w okółkach lub bezokółkowo.

Poszczególne atrybuty elementu „gałąź” są informacjami o gałęzi (są przyrostem wiedzy o gałęzi). Aby atrybuty elementu „gałąź” (informacje o gałęzi, przyrost wiedzy o gałęzi) miały praktyczne znaczenie, muszą być zindywidualizowane. Atrybut zindywidualizowany (informacja zindywidualizowana, zindywidualizowany przyrost wiedzy o gałęzi) – to taki atrybut (taka informacja, taki przyrost wiedzy), który:

- 1) ma ustaloną wartość poprzez przypisanie liczby (ilości) jednostek miar oraz w razie potrzeby przypiętą wektory (kierunki i zwroty). Na przykład jednostką miary, związaną z atrybutem „długość gałęzi”, jest metr; atrybut „długość gałęzi” (informacja o gałęzi, przyrost wiedzy o gałęzi) można uznać za zindywidualizowany po przypisaniu do tego atrybutu konkretnej liczby jednostek miar (konkretnej liczby metrów): „długość gałęzi wynosi 7 metrów”; ponieważ element „gałąź” jest tu charakteryzowany na potrzeby statycznego modelu plastycznego drzewa pomnikowego X, nie zachodzi potrzeba przywiązywania do czubka gałęzi żadnych wektorów;
- 2) ma przypisaną funkcję matematyczną. Na przykład kształt gałęzi można uznać za zindywidualizowany (za ustalony) poprzez wyrażenie tego kształtu funkcją matematyczną $y = f(x)$;
- 3) ma przypisany kod wzorcowy. Na przykład barwę kory gałęzi można ustalić poprzez przypisanie kodu barwy ze wzornika barw;
- 4) ma przypisany szczegółowy opis słowny. Na przykład: „struktura powierzchni gałęzi drzewa pomnikowego X charakteryzuje się licznymi bliznami, będącymi skutkiem doznanych w młodości urazów ze strony człowieka”.

Informacja stanowi atrybut elementu obiektu materialnego lub niematerialnego wchodzącego w skład fragmentu rzeczywistości. Informacja jest częścią wiedzy o elemencie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, oznaczoną pod względem zakresu tematycznego oraz jednostki miary. Informacją zindywidualizowaną jest część wiedzy ustalona co do:

- 1) wartości, odpowiadającej określonej liczbie (ilości) jednostki miary (ustalona pod względem liczebności lub kolejności) – jeżeli występuje taka możliwość i potrzeba;
- 2) funkcji matematycznej – jeżeli za jej pomocą można zastąpić macierz wartości, o którym mowa w pkt 1;
- 3) kierunku i zwrotu (wektora lub wektorów) – jeżeli występuje taka potrzeba;
- 4) kodu lub innego oznaczenia wzorcowego – jeżeli nie ma możliwości posłużenia się jednostką miary, o której mowa w pkt 1, lub funkcją matematyczną, o której mowa w pkt 2, albo jeżeli kod stanowi potrzebne uzupełnienie ustalania informacji zindywidualizowanej (na przykład kod barwy piksela);
- 5) szczegółowego opisu słownego – jeżeli nie ma możliwości posłużenia się jednostką miary, o której mowa w pkt 1, funkcją matematyczną, o której mowa w pkt 2, oraz kodem lub innym oznaczeniem wzorcowym, o którym mowa w pkt 4.

Istota systemu

Po szczegółowym scharakteryzowaniu (poprzez stworzenie katalogów atrybutów oraz ich zindywidualizowanie) wszystkich wyodrębnionych elementów składających się na obiekt „korona” – kolejny etap działań powinien polegać na ustaleniu relacji

(powiązań) między poszczególnymi elementami oraz ustaleniu innych wspólnych atrybutów dla poszczególnych elementów obiektu „korona”. Mogą tu być przydatne takie atrybuty, jak:

- 1) średnica korony;
- 2) wysokość osadzenia;
- 3) powierzchnia rzutu korony,
- 4) stosunek szerokości korony do wysokości drzewa, czyli tzw. stopień rozłożystości.

Dla pełnej charakterystyki obiektu „korona” trzeba jeszcze postawić pytanie, czy istnienie danego obiektu (obektu „korona”) wymaga wymiany materii, energii oraz informacji między tym obiektem a otoczeniem. Biorąc pod uwagę okoliczność, że obiekt „korona” został tu wyodrębniony na potrzeby stworzenia statycznego modelu plastycznego żywego tworzywa natury w postaci drzewa pomnikowego X, w tym więc przypadku wyodrębnianie atrybutów obiektu „korona”, dotyczących wymiany materii, energii i informacji z otoczeniem, ma duże znaczenia (jest wręcz niezbędne).

Po podziale fragmentu rzeczywistości (drzewa pomnikowego X) na obiekty, w tym po wyodrębnieniu obiektu „korona”, a następnie po scharakteryzowaniu obiektu „korona” poprzez:

- 1) wyodrębnienie elementów obiektu „korona”,
  - 2) przywiązaniu do poszczególnych elementów obiektu „korona” atrybutów (atrybutów suwerennych, indywidualnych) oraz ich zindywidualizowaniu,
  - 3) przywiązaniu do obiektu „korona” atrybutów wspólnych (w tym powiązań i relacji między poszczególnymi elementami) oraz ich zindywidualizowaniu,
  - 4) przywiązaniu do obiektu „korona” atrybutów charakteryzujących wymianę materii, energii i informacji z otoczeniem –
- możemy mówić o tym, że zdefiniowaliśmy system fizjonomii korony drzewa pomnikowego X.

W najbardziej ogólnym ujęciu przez system należy rozumieć:

- 1) zbiór elementów fizycznych oraz abstrakcyjnych (w naszym przykładzie korzenie, pień, korona, konary, gałęzie, kora, sęki, liście, kwiaty, owoce), tworzących fizyczny lub abstrakcyjny obiekt (tutaj drzewo pomnikowe X), będący przedmiotem systemowego ujęcia;
- 2) rozpatrywany łącznie ze zindywidualizowanymi:
  - a) atrybutami elementów, o których mowa w pkt 1 (atrybuty indywidualne),
  - b) atrybutami wspólnymi dla tych elementów, w tym relacjami między tymi elementami, charakteryzującymi w szczególności:
    - wzajemne usytuowanie w czasoprzestrzeni (na przykład rozmieszczenie gałęzi),
    - występujące między nimi zależności o charakterze funkcji matematycznych lub statystycznych (zależność między średnicą korony a wysokością drzewa),
    - oddziaływania między elementami systemu (w tym oddziaływania o charakterze sprzężeń zwrotnych), mające naturę fizyczną, chemiczną lub biologiczną, skutkujące wewnętrznymi przepływami materii, energii i informacji pomiędzy tymi elementami,
  - c) atrybutami obiektu, charakteryzującymi wymianę materii, energii oraz informacji obiektu z otoczeniem zewnętrznym –

– będący (po odpowiednim udokumentowaniu, w tym obejmującym niekiedy materialne zilustrowanie rzeczywistości) częścią składową modelu odwzorowującego (miniony, aktualny lub przyszły) fragment rzeczywistości (także autorską wizję rzeczywistości), m.in. w celu: poznawania rzeczywistości oraz „archiwizowania” wiedzy o rzeczywistości, projektowania

rzeczywistości (modyfikowania rzeczywistości) i jej następnego kreowania, a także badania prawdopodobnych skutków planowanych decyzji.

Można zatem stwierdzić, że rzeczywistość (miniona, aktualna lub przyszła) jest zbudowana z systemów. Natomiast dokumentacja danego systemu, odwzorowująca ten system, jest częścią modelu fragmentu rzeczywistości (rzeczywistości w podejściu systemowym).

Pojęcia zjawiska, zdarzenia, procesu i stanu

Choć w ujęciu systemowym obiekt „korona” nie istnieje obiektywnie bez wymiany materii, energii oraz informacji z otoczeniem, to funkcją i celem modelu odwzorowującego obiekt „korona” jest dostarczanie informacji o wyglądzie (fizjonomii) korony drzewa pomnikowego X.

Należy mieć na względzie, że „suma” systemów wchodzących w skład danego nad systemu nie musi stanowić tegoż nad systemu – podobnie jak suma wyodrębnianych fragmentów rzeczywistości nie musi stanowić tejże rzeczywistości.

Definicja systemu jako fragmentu rzeczywistości (minionej, aktualnej lub przyszłej) wymaga „konfrontacji” z pojęciami zjawiska, zdarzenia, procesu oraz z pojęciem stanu.

Nie ma jednej definicji pojęcia zjawiska. Dominuje jednak określenie, że zjawiskiem jest wszystko to, co podlega bezpośredniemu postrzeganiu zmysłami ludzkimi z ewentualnym poszerzeniem spostrzeżeń zewnętrznych o spostrzeżenia wewnętrzne. Spostrzeżenia wewnętrzne definiuje się najczęściej jako spostrzeżenia zewnętrzne poddane aktowi świadomości ludzkiej. W tym kontekście zjawiskiem jest zatem wszystko to, co zmysły ludzkie postrzegają bezpośrednio lub pośrednio (fakty empiryczne). W poglądach nauki rzeczywistość postrzegana zmysłami (spostrzeżenie zewnętrzne + spostrzeżenia wewnętrzne) tj. rzeczywistość, na którą składają się zjawiska, musi być uzupełniana o tę część rzeczywistości, która jest nieobserwowalna (choć możliwa do wyobrażenia w umyśle ludzkim).

Zjawiskiem jest więc stół jako przedmiot postrzegania zmysłem wzroku. Ale zjawiskiem jest też zmiana barwy stołu zachodząca w funkcji czasu (zjawisko blaknięcia stołu z upływem czasu). Wbrew pozorom zjawiskiem jest również informacja jako część wiedzy czy energia jako zdolność systemu do wykonywania pracy. Informacja nie jest wprawdzie postrzegana bezpośrednio zmysłami ludzkimi – nie jest możliwa do zaobserwowania, skosztowania, wycucia, dotknięcia czy usłyszenia. O zjawisku informacji możemy wnioskować pośrednio poprzez obserwację funkcjonowania podmiotów korzystających z informacji. Także o zjawisku energii możemy wnioskować pośrednio, choć energii jako takiej zmysły ludzkie nie postrzegają. Konsekwentnie można mówić o zjawisku przepływu (wymiany) informacji oraz o zjawisku przepływu (wymiany) energii, a także o zjawisku przepływu (wymiany) materii.

Przykładem abstrakcyjnego składnika rzeczywistości (możliwego do wyobrażenia jedynie w umyśle ludzkim) jest konto księgowe (konto jako wyłączny „wytwór” ludzkiej wyobraźni).

Warunkiem wystąpienia zjawiska nie musi być dokonywanie spostrzeżeń zmysłowych zewnętrznych i wewnętrznych „tu i teraz”. Jeżeli mówimy o rzeczywistości (fragmentie rzeczywistości) przeszłej, to są z nią związane zjawiska występujące w przeszłości. Jeżeli mówimy o rzeczywistości przyszłej, to są z nią związane zjawiska, które wystąpią w przyszłości. Charakter rozstrzygający ma tu zdolność do bezpośredniego lub pośredniego postrzegania czegoś zmysłami ludzkimi (w przeszłości, teraźniejszości lub przyszłości).

Można zatem powiedzieć, że w ramach systemu można wyróżnić:

- 1) zjawiska będące elementami obserwowalnymi (bezpośrednio lub pośrednio), wchodzącymi w skład systemu;
- 2) elementy abstrakcyjne, wchodzące w skład systemu (elementy niebędące zjawiskami),

- 3) atrybuty indywidualne oraz wspólne elementów, o których mowa w pkt 1 i 2, a także atrybuty charakteryzujące wymianę materii, energii oraz informacji systemu z otoczeniem, będące odpowiednio zjawiskami lub atrybutami abstrakcyjnymi.

W odniesieniu do każdego elementu (zjawiska lub elementu abstrakcyjnego), wchodzącego w skład systemu, można mówić o ich szczegółowej charakterystyce w danym „punkcie” czasowym. Także o charakterystyce (szczegółowym opisie) w danym „punkcie” czasowym można mówić w odniesieniu do całego systemu.

Stanem (stanem w danym „punkcie” czasowym) systemu lub poszczególnych elementów systemu (zjawisk lub elementów abstrakcyjnych wchodzących w skład systemu) jest jego szczegółowa charakterystyka w danej chwili. Zdarzeniem jest zmiana stanu systemu lub elementów systemu w funkcji czasu.

Procesem jest przewidywalny lub nieprzewidywalny ciąg zdarzeń, tj. ciąg zmian stanu systemu lub jego elementów, zachodzących po sobie, inicjowanych przyczynowo-skutkowo zmianą lub stanem poprzedzającym w powiązaniu z ewentualnymi impulsami zewnętrznymi.

System jako składnik rzeczywistości może być zatem rozpatrywany w podejściu statycznym (chwilowy stan systemu z uwzględnieniem aktualnego /chwilowego/ „natężenia” przepływów materii, energii oraz informacji) lub procesowym (system jako zbiór chwilowych stanów systemu: stany przeszłe, stan teraźniejszy oraz stany przyszłe).

Jeżeli w skład systemu wchodzi elementy w postaci zasobów pracy, to związana z tym systemem wewnętrzna oraz zewnętrzna wymiana materii, energii oraz informacji może skutkować wytworzeniem w ramach danego systemu (systemu w podejściu procesowym) produktów wyjściowych działalności.

Klasyfikacja systemów

Systemy mogą mieć charakter fizyczny lub abstrakcyjny. Z systemem fizycznym mamy do czynienia wówczas, gdy dotyczą one zbiorów elementów materialnych, tworzących obiekt, z którym (oprócz relacji oraz powiązań niematerialnych, w tym obejmujących zwykle powiązania polegające na wymianie informacji) wiąże się co do zasady wymiana materii i energii. Z systemem abstrakcyjnym mamy do czynienia wówczas, gdy dotyczą one zbiorów elementów niematerialnych, tworzących obiekt, z którym wiąże się co najwyżej wymiana informacji. Systemy fizyczne można podzielić na systemy biologiczne i niebiologiczne. Z systemem biologicznym mamy do czynienia wówczas, gdy w zbiorze elementów tworzących dany obiekt można wyróżnić elementy ożywione. Przykładem systemu biologicznego jest (zdefiniowany co do pola powierzchni oraz granic w układzie przestrzennym) ekosystem leśny.

Każdy system fizyczny (ale w istocie także system abstrakcyjny) można scharakteryzować za pomocą następujących kryteriów:

- 1) kryterium granicy,
- 2) kryterium uporządkowania,
- 3) kryterium zmienności w czasie,
- 4) kryterium autonomności,
- 5) kryterium otwartości,
- 6) kryterium przewidywalności.

Kryterium granicy mówi przede wszystkim o obiekcie jako przedmiocie systemowego podejścia (na przykład w systemie organizacyjnym Lasów Państwowych granicą tego systemu jest po prostu organizacja Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe; organizacja Lasów Państwowych jest obiektem). W systemach fizycznych kryterium granicy systemu może być granica *sensu stricto* (na przykład granica ekosystemu Lasu Kabackiego).

Z punktu widzenia kryterium uporządkowania należy mówić o systemach uporządkowanych oraz chaotycznych. W odniesieniu do systemów fizycznych mówi się też o systemach o dużej entropii (systemy uporządkowane) oraz o systemach o małej entropii (systemy nieuporządkowane).

Systemy uporządkowane nadają się do w miarę wiernego modelowania (odwzorowywania) – w przeciwieństwie do systemów nieuporządkowanych (chaotycznych), które można modelować z pewną tylko dokładnością. Oczywiście między systemami uporządkowanymi oraz chaotycznymi jest miejsce dla systemów o różnym stopniu uporządkowania.

Z punktu widzenia kryterium zmienności w czasie możemy mówić o systemach statycznych lub systemach dynamicznych. Systemem statycznym jest taki system, który nie zmienia się w funkcji czasu (ma ten sam zbiór elementów, niezmiennie są w nim relacje oraz powiązania wewnętrzne, w funkcji czasu nie zmienia się „współpraca” systemu z otoczeniem). Systemem dynamicznym jest taki system, który zmienia się w czasie, w tym pod wpływem zmian otoczenia oraz procesów „starzenia”. W systemie dynamicznym zmiana niektórych części składowych systemu może być impulsem, tj. może powodować zmiany w innych częściach danego systemu dynamicznego. System statyczny to system:

- 1) morfostatyczny, mający tendencję do zachowywania swojej struktury, a także często system
- 2) homeostatyczny, mający tendencję do utrzymywania równowagi funkcjonalnej.

System dynamiczny to system morfogenetyczny, mający tendencję do zmian.

Z punktu widzenia autonomności należy mówić o systemach autonomnych i systemach nieautonomnych.

Systemem autonomnym jest taki system, który ma zdolność do samoregulacji (samosterowania), tj. w którym występują procesy regulacyjne, w tym przeciwdziałające utracie zdolności do samosterowania. Zdolność do samoregulacji jest atrybutem systemu autonomnego. Stopień autonomności rzutuje na stopień „inteligencji” systemu.

Z punktu widzenia kryterium otwartości można mówić o systemach:

- 1) otwartych, w których następuje eksport/import materii, energii oraz informacji z i do otoczenia;
- 2) zamkniętych, w których nie występuje zjawisko eksportu/importu materii, energii oraz informacji z i do otoczenia.

Między systemami otwartymi oraz zamkniętymi występują oczywiście systemy pośrednie.

Kryterium przewidywalności odnosi się do systemów o określonym stopniu autonomności oraz otwartości. Ze względu na kryterium przewidywalności możemy mówić o:

- 1) systemach przewidywalnych,
- 2) systemach ekwifinalnych,
- 3) systemach ekwipotencjalnych.

System przewidywalny, to taki system autonomny lub otwarty, w którym:

- 1) impuls, związany z wymianą lub przepływem materii, energii lub informacji, powoduje możliwe do jednoznacznego przewidzenia skutki wewnętrzne lub zewnętrzne, oraz
- 2) dany skutek wewnętrzny i zewnętrzny jest pochodną tylko indywidualnie oznaczonego impulsu, związanego z wymianą lub przepływem materii, energii lub informacji.

System ekwifinalny to taki system autonomny lub otwarty, który nie jest w pełni przewidywalny z tego względu, że dany impuls, związany z wymianą lub przepływem materii, energii lub informacji, może powodować różne skutki wewnętrzne lub zewnętrzne (przy czym każdy z tych skutków charakteryzuje się określonym prawdopodobieństwem).

System ekwipotencjalny to taki system autonomny lub otwarty, który nie jest w pełni przewidywalny z tego względu, że ten sam skutek wewnętrzny lub zewnętrzny może być, z różnym prawdopodobieństwem, pochodną różnych impulsów, związanych z wymianą lub przepływem materii, energii lub informacji.

Omówiony powyżej system fizjonomii drzewa pomnikowego X jest systemem fizycznym, w przeciwieństwie do systemu abstrakcyjnego dotyczącego fragmentu rzeczywistości o niematerialnym

charakterze (na przykład postaci historycznej, której w rzeczywistości /materialnie/ nie ma; funkcjonuje ona tylko w naszych wspomnieniach, w naszej wyobraźni, a dla wyznawców niektórych religii – istnieje w formie duchowej, w niczym nie przypominającej formy ziemskiej). System abstrakcyjny w tym przykładzie:

- 1) z punktu widzenia kryterium granicy odnosi się do postaci historycznej – jej zewnętrznego wyglądu;
- 2) z punktu widzenia kryterium uporządkowania – jest systemem dość słabo uporządkowanym ze względu na brak szeregu informacji o opisywanej postaci;
- 3) z punktu widzenia kryterium zmienności w czasie – jest systemem statycznym ze względu na okoliczność, że odnosi się do obiektu w danym punkcie czasowym (w danym jej wieku);
- 4) z punktu widzenia kryterium autonomiczności – jest systemem nieautonomicznym ze względu na okoliczność, że ze swojej istoty nie obejmuje mechanizmów samoregulacji;
- 5) z punktu widzenia kryterium otwartości – jest ze swej istoty systemem zamkniętym;
- 6) z punktu widzenia przewidywalności – jest systemem nie poddającym się ocenie z tego punktu widzenia, ze względu na jego charakter nieautonomiczny oraz zamknięty.

Lasy Państwowe jako nadsystem

Z systemowego punktu widzenia Lasy Państwowe stanowią zintegrowany zbiór systemów fizycznych i abstrakcyjnych (Lasy Państwowe nadsystemem).

Innymi słowy, Państwo Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe stanowi nadsystem składający się z szeregu zintegrowanych ze sobą systemów funkcjonalnych:

- 1) fizycznych
  - a) biologicznych,
  - a) niebiologicznych,
- 2) abstrakcyjnych oraz
- 3) mieszanych, obejmujących:
  - a) podsystemy fizyczne oraz
  - b) podsystemy abstrakcyjne.

Jak dotąd, ontologiczne odwzorowanie Lasów Państwowych jako nadsystemu zostało dokonane tylko raz – na potrzeby projektowania systemu informatycznego Lasów Państwowych (SILP). Były to jednak prace determinowane presją czasu, jaki Lasy Państwowe miały do „dyspozycji” na wprowadzenie SILP do praktyki gospodarczej.

Abstrahując od okoliczności, że w okresie, w którym system informatyczny Lasów Państwowych był urzeczywistniany, z konieczności nie można było jeszcze korzystać z profesjonalnych narzędzi informatycznych, służących tworzeniu dokumentacji analitycznych (z wykorzystaniem koncepcji modelowania obiektowego), a także z nowoczesnych narzędzi do tworzenia programów aplikacyjnych – otóż abstrahując od tego, nie sposób nie podnieść, że dość istotnym (choć w gruncie rzeczy podówczas usprawiedliwionym) uchybieniem było to, że:

- 1) do prac nad SILP nie przystąpiono po logicznym podziale Lasów Państwowych jako nadsystemu na poszczególne systemy (wiele systemów, z których składają się Lasy Państwowe jako nadsystem, pozostaje poza „wsparciem” ze strony SILP),
- 2) dokumentację ontologiczną wielu (docelowych) systemów sporządzano poza „wiedzą” i „wizją” organów kierowniczych Lasów Państwowych²,

- 3) wiedza ontologiczna (wytworzona w ramach prac nad SILP w odniesieniu do poszczególnych systemów, wchodzących lub mających wejść w skład SILP) nie została zespolona do postaci zintegrowanego systemu informacyjnego Lasów Państwowych (który dopiero po takim zespoleniu powinien podlegać informatyzacji).

Wydaje się, że system informatyczny Lasów Państwowych powinien zostać poddany gruntownej modernizacji, a praktycznie powinien zostać zbudowany od nowa – z uwzględnieniem następujących postulatów:

- 1) należy dokonać logicznego wyodrębnienia w Lasach Państwowych systemów jako części składowych LP jako nadsystemu;
- 2) poszczególne systemy należy opisać ontologicznie, a każdy z takich systemów usankcjonować zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych;
- 3) wiedzę ontologiczną o systemach należy zespolić do postaci całościowego i w pełni zintegrowanego systemu informacyjnego Lasów Państwowych;
- 4) należy dokonać informatyzacji zintegrowanego systemu informacyjnego Lasów Państwowych (dokumentacja analityczna → dokumentacja techniczna /łącznie z kodami źródłowymi/ → działania instalacyjne);
- 5) należy doprowadzić do tego, aby zintegrowany system informatyczny Lasów Państwowych stanowił zbiór portali informatycznych, a każdy z tych portali pod względem tematyicznym odpowiadał systemowi lub zgrupowaniu systemów funkcjonalnych, wyodrębnionych w ramach Lasów Państwowych – przy czym poszczególne portale powinny charakteryzować się:
  - a) możliwie dużą interaktywnością (możliwość komunikowania użytkowników za pośrednictwem portali z ich „merytorycznymi” opiekunami; udział użytkowników w doskonaleniu i rozwijaniu portali),
  - b) zdecydowanie większą niż obecnie przyjaznością użytkową;
- 6) należy doprowadzić do tego, aby możliwie największa ilość informacji pierwotnych (źródłowych) była wytwarzana od razu numerycznie (z wykorzystaniem wszelkich możliwych urządzeń „peryferyjnych”);
- 7) należy doprowadzić do tego, aby wszystkie elementy zintegrowanego systemu informatycznego, składające się na sprzęt komputerowy (łącznie z urządzeniami „peryferyjnymi”) były powiązane odpowiednio intranetowo lub internetowo.

Projektowanie (modelowanie) systemów i ich instalowanie

Jak to powyżej podniesiono, rzeczywistość (miniona, aktualna lub przyszła) to zintegrowany zbiór systemów. Natomiast dokumentacja danego systemu, odwzorowująca ten system, jest częścią modelu fragmentu rzeczywistości (rzeczywistości w podejściu systemowym): minionej, aktualnej lub przyszłej.

Jest oczywiste, że wiele systemów (systemów biologicznych) wchodzi w skład danego nadsystemu bez „woli” ludzkiej. Na przykład w skład Lasów Państwowych jako nadsystemu wchodzi ekosystemy leśne z samej „natury rzeczy”. Inne systemy stają się częścią składową danego nadsystemu w następstwie działań, realizujących ludzką „wolę”.

Aby w skład podmiotu jako nadsystemu wszedł jakiś system lub weszła udoskonalona jego wersja – w pierwszej kolejności należy taki system lub jego udoskonaloną wersję zaprojektować.

² Odrębnym zagadnieniem jest, czy organy kierownicze Lasów Państwowych miały podówczas taką całościową i przemyślaną wizję poszczególnych systemów wchodzących lub mających wejść w skład Lasów Państwowych; jakkolwiek jednak było, pozostaje poza dyskusją, że wiele rozwiązań systemowych, utrwalonych aktualnie w ramach systemu informatycznego Lasów Państwowych, stanowiły wytwór intelektualny poszczególnych członków zespołów roboczych, wspierających prace austriackiego kontrahenta Lasów Państwowych, odpowiedzialnego za opracowanie oraz „zainstalowanie” w Lasach Państwowych systemu informatycznego (który, nawiasem mówiąc, miał być systemem kompletnym i w pełni zintegrowanym), przy czym są to wytwory intelektualne tylko formalnie zatwierdzone przez kierownictwo Lasów Państwowych (zatwierdzenie to następowało często w ramach zatwierdzenia tzw. instrukcji użytkownika).

Trzeba stworzyć model systemu lub model systemu w wersji udoskonalonej. Co do zasady projektowanie systemów stanowi obowiązek wyodrębnionych komórek organizacyjnych danego podmiotu. Rola organu kierowniczego polega zasadniczo na kierowaniu ww. komórkami organizacyjnymi (choć może się zdarzyć i nieraz zdarza się, że organ kierowniczy bierze na siebie bezpośrednio część zadań związanych z projektowaniem systemów na przyszłość; nie już jednak wówczas w takiej roli organem *stricte* kierowniczym).

Jest oczywiste, że zaakceptowanie przez organ kierowniczy projektu systemu lub udoskonalonej wersji systemu poprzez stworzenie jego dokumentacji, a następnie ustalenie tego systemu na przykład w formie zarządzenia nie jest równoznaczne z „automatycznym” wejściem tego systemu w skład danego podmiotu. Nie jest równoznaczne z „zainstalowaniem” danego systemu w ramach danego podmiotu.

Na przykład wydanie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zarządzenia w sprawie systemu sprzedaży drewna, obowiązującego w Lasach Państwowych, oznacza jedynie pierwszy krok wykonany przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwo-

wych w celu doprowadzenia do tego, aby w Lasach Państwowych sprzedaż drewna przebiegała w ten, a nie inny sposób (według takich, a nie innych zasad; zgodnie z takimi, a nie innymi instrukcjami). Na tej drodze zostaje określony wzorzec postępowania (wzorzec prowadzenia działalności, służący do oceny, czy działanie w praktyce jest prawidłowe). Przykładowo omawiane tu zarządzenie w sprawie systemu sprzedaży drewna, obowiązującego w Lasach Państwowych, jest bez wątpienia przejawem władztwa służbowego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nad pracownikami jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych: od pracowników jednostek organizacyjnych oczekuje się, że w prowadzonej przez jednostki organizacyjne działalności w zakresie sprzedaży drewna będą oni zużywać zasoby pracy oraz swoje zdolności intelektualne w ten sposób, aby sprzedaż drewna przebiegała według ustalonego wzorca.

Dopiero szereg działań „wdrożeniowych” (szkolenia, działania skutkujące rozwojem SILP – itp., itd.) doprowadzą do tego, że dany system funkcjonalny można będzie uznać za zainstalowany w ramach danego podmiotu.

ANALIZA PRZEPISÓW PRAWA Powszechnego
mających znaczenie przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe

Akt prawny	Treść przepisów prawnych	<p style="text-align: center;">Analiza przepisu prawnego z zachowaniem następującego porządku: (1) związek przepisu prawnego z procesem kształtowania zasad sprzedaży drewna oraz tymi zasadami jako takimi (wynik analizy w pierwszym wierszu, odnoszącym się do danego przepisu), (2) rozważania na temat rozwiązań i propozycje rozwiązań zapewniających zgodność procesu kształtowania zasad sprzedaży drewna i tych zasad jako takich z danym przepisem prawnym lub na temat rozwiązań do przyjęcia w Lasach Państwowych, mających związek z danym przepisem (wynik analizy w drugim wierszu)</p>
1	2	3
USTAWA O OCHRONIE KONKURENCJI I KONSUMENTÓW	<p>„Ileć w ustawie jest mowa o (...) przedsiębiorcy – rozumie się przez to (...) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję (...)” [Art. 4 pkt 1 lit. d]</p>	<p>W rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów związkami przedsiębiorców są izby, zrzeszenia i inne organizacje zrzeszające przedsiębiorców (...), jak również związki tych organizacji [Art. 4 pkt 2]. Oznacza to, że w każdym przypadku dokonywania oceny, czy w trakcie kształtowania zasad sprzedaży drewna nie doszło (w związku z działaniami związku przedsiębiorców) do praktyki ograniczającej konkurencję lub same zasady sprzedaży drewna (pozostające w związku z działaniem związku przedsiębiorców) nie stanowią przejawu takiej praktyki – otóż w każdym takim przypadku związek przedsiębiorców powinien być traktowany jak przedsiębiorca. Jest oczywiste, że na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję na równi z przedsiębiorcami należy w szczególności traktować Polską Izbę Gospodarczą Przemysłu Drzewnego czy Ogólnopolski Związek Pracodawców Przemysłu Drzewnego</p> <p>W postulowanym procesie kształtowania zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe przepis ten został uwzględniony w ten sposób, że związki przedsiębiorców zostały potraktowane jako przedsiębiorca, udzielający jedynie konsultacji i wyrażający opinię w sprawie systemu sprzedaży drewna z Lasami Państwowymi jako przedsiębiorcą</p>
	<p>„Ileć w ustawie jest mowa o (...) przejęciu kontroli – rozumie się przez to wszelkie formy bezpośredniego lub pośredniego uzyskania przez przedsiębiorcę uprawnień, które osobno albo łącznie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiają wywieranie decydującego wpływu na innego przedsiębiorcę lub przedsiębiorców” [Art. 4 pkt 4]</p>	<p>Z mocy samego prawa Lasy Państwowe są przedsiębiorcą prowadzącym Grupę Przedsiębiorstw, działającą pod firmą Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. W skład tego przedsiębiorcy wchodzi szereg innych przedsiębiorców prowadzących przedsiębiorstwa ww. Grupy Przedsiębiorstw (nadleśnictwa, zakłady Lasów Państwowych, regionalne dyrekcje Lasów Państwowych oraz Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych). Lasy Państwowe jako przedsiębiorca są Grupą Przedsiębiorców. Każdy z przedsiębiorców tej grupy działa (powinien działać) w ramach własnego katalogu uprawnień oraz obowiązków. Należy podkreślić, że w ramach tego katalogu – w świetle przepisów prawa żaden z przedsiębiorców prowadzących przedsiębiorstwa wyżej wymienionej Grupy Przedsiębiorstw nie ma uprawnień do wywierania decydującego wpływu na innego przedsiębiorcę (Dyrekcja Generalna LP nie ma takiej możliwości w stosunku do regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz zakładów LP o zasięgu krajowym, zaś regionalne dyrekcje LP – w stosunku do nadleśnictw oraz zakładów o zasięgu regionalnym). Organem wewnętrznym w Lasach Państwowych kierującym przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji LP Lasami Państwowymi jako przedsiębiorcą jest Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, mający z tego tytułu (z mocy samego prawa) oczywiście uprawnienie sprawczo-władcze w stosunku do ogółu pracowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych jako organ kierujący przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych Lasami Państwowymi nie jest przedsiębiorcą, lecz organem wewnętrznym Lasów Państwowych jako przedsiębiorcy. Jest oczywiste, że przejęcie kontroli w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów następuje w wykonaniu prawa. Czym innym jest przejęcie kontroli w wykonaniu prawa, a czym innym uprawnienia sprawczo-władcze nadane przez prawo. Należy dość zatem do wniosku, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczące przejmowania kontroli, po prostu nie odnoszą się do stanów prawnych, w których uprawnienia sprawczo-władcze danego przedsiębiorcy wynikają z przepisów prawa, a nie z wykonania prawa. Z tych samych względów Lasy Państwowe nie powinny być traktowane jako grupa kapitałowa w rozumieniu ww. ustawy. Zgodnie bowiem z art. 4 pkt 14 ustawy przez grupę kapitałową należy rozumieć wszystkich przedsiębiorców, którzy są kontrolowani w sposób bezpośredni lub pośredni przez jednego przedsiębiorcę, w tym również tego przedsiębiorcę (skoro w odniesieniu do Lasów Państwowych nie odnoszą się przepisy o przejmowaniu kontroli przez jednego przedsiębiorcę, więc LP nie wolno traktować jako grupy kapitałowej). Analizowany przepis powinien być również rozpatrywany w kontekście uzyskiwania przez Lasy Państwowe decydującego wpływu na przedsiębiorców drzewnych poprzez narzucanie im zasad sprzedaży drewna. Z tego względu warto zauważyć, że uprawnienie do kształtowania zasad sprzedaży drewna przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych wynika z przepisu prawnego (tj. z woli prawodawcy)</p>

1	2	3
	<p>„Ilekczo w ustawie jest mowa o (...) porozumieniach – rozumie się przez to:</p> <p>(a) umowy zawierane międy przedsiębiorcami, międy związkami przedsiębiorców oraz międy przedsiębiorcami i ich związkami albo niektóre postanowienia tych umów,</p> <p>(b) uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub ich związki,</p> <p>(c) uchwały lub inne akty związków przedsiębiorców lub ich organów statutowych” [Art. 4 pkt 5]</p> <p>„Ilekczo w ustawie jest mowa o (...) rynku włściwym – rozumie się przez to rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz włściwość, w tym jakość, są</p>	<p>Okoliczność, że Lasy Państwowe jako przedsiębiorca prowadzący Grupę Przedsiębiorstw swoje (dość daleko posunięte) uprawnienia sprawczo-władcze, związane z kierowniczą funkcją Dyrektora Generalnego LP, czerpie z mocy samego prawa nie oznacza, że w ramach Lasów Państwowych wykluczone są w ogóle zjawiska przejmowania kontroli. Jak to wynika z jednoznacznych regulacji ustawy o lasach, uprawnienie do samodzielnego prowadzenia gospodarki leśnej na podstawie planu urządzenia lasu jest przypisane do nadleśnictw (będzie o tym mowa dalej). W określonym zakresie sprzedaż surowca drzewnego stanowi element gospodarki leśnej.</p> <p>Jeżeli (w wyniku określonych decyzji zarządczych) tak rozumiana sprzedaż drewna zostałaby przeniesiona do regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, to bez wątpienia regionalne dyrekcje Lasów Państwowych uzyskalyby decydujący wpływ na nadleśnictwa (prowadząc <i>de facto</i> sprzedaż drewna za nadleśnictwa). Doszłoby do zjawiska przypominającego koncentrację przedsiębiorców – ze wszystkimi tego konsekwencjami wynikającymi nie tyle z regulacji art. 13 – art. 17 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co przede wszystkim z naruszenia przepisów ustawy o lasach (nadających nadleśniczemu uprawnienie do samodzielnego prowadzenia gospodarki leśnej w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu).</p> <p>Konstatacji zdania poprzedzającego w żadnym razie nie należy wykorzystywać do lansowania poglądu, że uprawnienie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do ustalania zasad sprzedaży drewna obowiązujących w Lasach Państwowych jest samo z siebie naruszeniem samodzielności nadleśnictw w zakresie sprzedaży drewna. Z prawnego punktu widzenia czym innym jest uprawnienie kierownicze do ustalania systemu sprzedaży drewna w Lasach Państwowych, a czym innym samodzielne prowadzenie sprzedaży drewna w ramach ustalonego systemu sprzedaży drewna (będzie o tym mowa dalej w szczegółowym rozwinięciu).</p> <p>Oczywiście system sprzedaży drewna należy projektować w ten sposób, aby zapewnił samodzielne realizowanie przez nadleśniczych sprzedaży drewna na podstawie planu urządzenia lasu (przy respektowaniu zasad ustalonych przez Dyrektora Generalnego LP). Zasady sprzedaży drewna prowadzone przez Lasy Państwowe powinny być kształtowane w warunkach bardzo otwartych i szerokich konsultacji społecznych, zaś ich stosowanie przez przedsiębiorców drzewnych powinno następować na warunkach cywilistycznej akceptacji</p> <p>W Lasach Państwowych utarła się praktyka ustalania zasad sprzedaży drewna przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w następstwie konsultowania nawet szczegółowych rozwiązań z izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego i podobnymi ich zgrupowaniami. Nieuprawniony jest zatem pogląd, że zasady te są „owocem” porozumienia się Lasów Państwowych jako przedsiębiorcy prowadzącego Grupę Przedsiębiorstw z przedsiębiorcami, za jakich w tym przypadku należy taktować (zgodnie z art. 4 pkt 1 lit. d) izby gospodarcze przemysłu drzewnego. Wszelkie próby lansowania innego poglądu nie mają podstaw, skoro w rozumieniu ustawy porozumieniami są m.in. uzgodnienia dokonane w jakiegokolwiek formie przez dwóch lub więcej przedsiębiorców lub ich związki</p> <p>Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów wprowadza zakaz zawierania określonych porozumień pomiędzy przedsiębiorcami. Zakazane są mianowicie porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku włściwym (art. 6).</p> <p>Jeżeli ustalanie zasad sprzedaży drewna przez LP ma pozostać włściwością Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – to dokonywanie tego po zasięgnięciu konsultacji izb gospodarczych (ale także w porozumieniu z podmiotami reprezentującymi interesy podmiotów uprawnionych do korzystania z nierzeczowych świadczeń lasu) wydaje się nieuchronne, a nawet konieczne. Chodzi jednak o to, aby konsultacje takie nie „ocierały” się o uzgodnienia (nie oznaczały <i>de facto</i> porozumienia się Lasów Państwowych z podmiotami zrzeszającymi nabywców surowca drzewnego), i to o uzgodnienia charakteru skutkującego <i>de facto</i> zakłóceniem konkurencji na rynku włściwym (o czym dalej)</p> <p>Racjonalne, uzasadnione merytorycznie oraz poprawne wyodrębnienie rynków włściwych surowca drzewnego ma fundamentalne znaczenie przy ustalaniu zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe. Należy bowiem mieć na względzie, że ograniczanie konkurencji poprzez zawieranie zakazanych porozumień oraz nadużywanie pozycji dominującej, skutkujące zakłóceniem konkurencji, może mieć miejsce (wyłącznie) w odniesieniu do rynków włściwych. Zdarzenia, skutkujące pozornie ograniczeniem (zakłóceniem) konkurencji, nie mogą być w ten sposób identyfikowane, jeżeli nie dotyczą tego samego rynku włściwego</p>

1	2	3
	<p>uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji” [Art. 4 pkt 9]</p>	<p>Z ustawowej definicji rynku właściwego wynika, że w ujęciu generalnym są dwa kryteria, które stanowią determinanty takiego rynku:</p> <p>(1) substytucyjność dobra oferowanego do sprzedaży (rynek jest właściwy, jeżeli odnosi się do dóbr, które przez nabywców są traktowane jako substytuty, to jest mają praktycznie tę samą zdolność do zaspokajania zapotrzebowania nabywców) oraz (2) homogeniczność obszaru, na którym substytucyjne dobra są oferowane do zbycia, przy czym chodzi o homogeniczność z punktu widzenia zbliżonych warunków konkurencji (rynek jest właściwy, jeżeli dany obszar, charakteryzujący tenże rynek, stwarza zbliżone warunki konkurencji przy zbywaniu i nabywaniu dóbr substytucyjnych). Podczas postępowania antymonopolowego, skierowanego przeciw LP w związku z ustaleniem zasad sprzedaży drewna na rok 2008, UOKiK założył, że na potrzeby wydania stosownej decyzji wystarczające było przyjęcie, że cały obszar kraju stwarza podobne warunki konkurencji przy zbywaniu i nabywaniu surowca drzewnego wytwarzanego przez LP. To, co UOKiK było potrzebne do podjęcia ww. decyzji (założenie homogeniczności obszaru kraju pod względem warunków konkurencji przy zbywaniu i nabywaniu surowca drzewnego przez LP) w żadnym razie nie może być traktowane jako determinant zasad sprzedaży drewna w LP ustalanych przez Dyrektora Generalnego LP (pozostaje bowiem poza jakąkolwiek dyskusją, że ze względu choćby na zróżnicowanie poszczególnych części kraju pod względem powszechności występowania poszczególnych gatunków oraz klas jakościowo-wymiarowych surowca drzewnego czy pod względem sieci dróg oraz innych uwarunkowań kosztów transportu surowca drzewnego – przyjęcie założenia, że cały obszar kraju charakteryzuje się zbliżonymi warunkami konkurencji jest niedopuszczalne; gdyby tak było, to w wyniku kilkudziesięcioletnich procesów gospodarczych ceny na te same klasy jakościowo-wymiarowe surowca drzewnego tego samego gatunku kształtowałyby się na zbliżonym poziomie, a tak przecież nie jest i być nie może). Rozwiązanie problemu podziału rynku surowca drzewnego na rynki właściwe zostało zaproponowane w załączniku nr 1 do wewnętrznego kodeksu handlowego</p>
	<p>„Ilekoć w ustawie jest mowa o (...) pozycji dominującej – rozumie się przez to pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40%” [Art. 4 pkt 10]</p>	<p>Jak to będzie rozwinięte w wywodzie szczegółowym zawartym w załączniku nr 1 do wewnętrznego kodeksu handlowego, poprawne skonstruowanie zasad sprzedaży drewna w LP wymaga uznania, że rynki właściwe surowca drzewnego są rynkami lokalnymi. Kierując się zaś zasadą racjonalności i praktycyzmu, należy przyjąć, że granice poszczególnych rynków właściwych surowca drzewnego pokrywają się z zasięgami terytorialnymi poszczególnych nadleśnictw. Z definicji pozycji dominującej wynika, że może ona być atrybutem podmiotu działającego na rynku właściwym. Innymi słowy, pozycją dominującą można legitymować się przy operowaniu na rynku właściwym. Dany przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jako zbywca lub nabywca może zapobiegać w sposób skuteczny konkurencji na rynku właściwym w związku z możliwością działania na nim w znacznym zakresie niezależnie m.in. od konkurentów oraz kontrahentów. Ponieważ zgodnie z prawem to nadleśnictwa w wykonaniu ustawy o lasach są uprawnione i obowiązane do samodzielnego prowadzenia gospodarki leśnej na podstawie planu urządzenia lasu, w tym do samodzielnego prowadzenia gospodarki leśnej, obejmującej sprzedaż surowca drzewnego – więc jest oczywiste, że wyłącznie nadleśnictwo może być uznane za przedsiębiorcę dominującego na rynku właściwym. Gdyby przyjąć, że rynek surowca drzewnego jest rynkiem krajowym, to żadne z nadleśnictw nie mogłoby być uznane za przedsiębiorcę dominującego. A zatem w Lasach Państwowych o zjawisku przedsiębiorcy dominującego można mówić wyłącznie wówczas, jeżeli przyjmie się, że rynki właściwe surowca drzewnego są rynkami lokalnymi. Przy takim założeniu – istotnie w większości przypadków nadleśnictwa mają pozycję dominującą, chyba że w zasięgu terytorialnym danego nadleśnictwa znajduje się dużo lasów niepaństwowych, a podmioty prowadzące niepaństwowe gospodarstwa leśne oferują do sprzedaży znaczne ilości surowca drzewnego. Jednocześnie nie sposób nie podnieść, że po przyjęciu, że rynki właściwe surowca drzewnego są rynkami lokalnymi – również wielu nabywców surowca drzewnego ma pozycję dominującą. Chodzi o nabywców zakupujących więcej niż 40% „substytucyjnego” surowca drzewnego, oferowanego w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa do sprzedaży</p> <p>Byłoby poważnym błędem projektowanie zasad sprzedaży drewna w LP przy założeniu, że rynek surowca drzewnego jest rynkiem krajowym, zaś sprzedaż drewna nie jest prowadzona przez nadleśniczych, tylko przez Lasy Państwowe jako takie. Projektując zasady sprzedaży drewna obowiązujące w Lasach Państwowych, należy przyjmować, że nadleśnictwa jako przedsiębiorcy mają w większości pozycję dominującą na rynkach właściwych surowca drzewnego, ale również wielu nabywców surowca drzewnego ma taką samą pozycję (pozycję dominującą).</p> <p>Projektując zasady sprzedaży drewna, należy mieć na względzie, aby nie stwarzały one warunków do nadużywania wyżej wymienionych pozycji dominujących.</p> <p>Jak to poniżej będzie w niniejszej tabeli uszczegółowione, jest pewne uzasadnienie merytoryczne dla wyodrębniania rynków właściwych surowca drzewnego nie według zasady „zasięg terytorialny nadleśnictwa = jeden lokalny rynek właściwy surowca drzewnego z obszarowego punktu widzenia”, lecz poprzez grupowanie nadleśnictw o podobnych warunkach konkurencji. Póki co „pójście” taką drogą myślową nie ma praktycznego uzasadnienia (o czym dalej w niniejszej tabeli)</p>

1	2	3
	<p>„Ilekoć w ustawie jest mowa o (...) konkurentach – rozumie się przez to przedsiębiorców, którzy wprowadzają lub mogą wprowadzać albo nabywają lub mogą nabywać, w tym samym czasie, towary na rynku właściwym” [Art. 4 pkt 11]</p>	<p>Przyjmując, że rynki właściwe surowca drzewnego są rynkami lokalnymi, a pod względem obszarowym pokrywają się z zasięgami terytorialnymi poszczególnych nadleśnictw – to „konkurentami-zbywcami” na danym rynku właściwym są: (1) nadleśnictwo, „operujące” na danym rynku właściwym oraz (2) niepaństwowe gospodarstwa leśne, usytuowane w zasięgu terytorialnym danego nadleśnictwa (w praktyce, na rynku właściwym może występować więcej kategorii konkurentów-zbywców, o czym w dalszej części niniejszego zestawienia tabelarycznego).</p> <p>Ze względu na okoliczność, że niepaństwowe gospodarstwa leśne tylko w niektórych częściach kraju i w symbolicznym wręcz zakresie oferują drewno do sprzedaży zewnętrznej, z praktycznego więc punktu widzenia uprawnione jest stwierdzenie, że nadleśnictwa mają na lokalnym rynku właściwym surowca drzewnego pozycję „bezkonkurencyjną”. Natomiast „konkurentami-nabywcami” na danym rynku właściwym są wszystkie podmioty zamierzające nabyć drewno na danym rynku właściwym (w danym nadleśnictwie lub w niepaństwowych gospodarstwach leśnych, a także od innych zbywców działających w zasięgu terytorialnym danego nadleśnictwa). Zwraca uwagę fakt, że z „czysto” prawnego punktu widzenia zjawisko konkurencji występuje tylko wówczas, gdy „konkurenci-zbywcy” oferują dobra substytucyjne do zbycia na rynku właściwym w tym samym czasie (konkurencja pomiędzy zbywcami) lub gdy w jednakowym czasie „konkurenci-nabywcy” zamierzają nabyć dobra substytucyjne na danym rynku właściwym (konkurencja pomiędzy nabywcami)</p> <p>Wnikając w definicję ustawową rynków właściwych, wyodrębnianie takich rynków w odniesieniu do surowca drzewnego (przy dążeniu do zachowania „ortodoksyjnej” poprawności metodycznej) powinno być dokonywane na przykład z zastosowaniem statystycznej metody skupień, pozwalającej na tworzenie obszarów funkcjonalnych o homogenicznym charakterze (w tym przypadku homogenicznych pod względem warunków konkurencji przy sprzedaży i zakupie surowca drzewnego). W tym celu należałoby wziąć pod uwagę takie kryteria dotyczące poszczególnych nadleśnictw, jak: (1) historycznie ukształtowany poziom cen na „substytucyjny” surowiec drzewny, (2) zwyczajową ilość „substytucyjnego” surowca drzewnego oferowanego do sprzedaży w przeliczeniu na jednostkę powierzchni gruntów leśnych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa, (3) stopień homogeniczności oferty sprzedaży surowca drzewnego w układzie gatunkowym oraz jakościowo-wymiarowym (nadleśnictwa „heterogeniczne” – oferujące do sprzedaży drewno różnych gatunków oraz różnych klas jakościowo-wymiarowych; nadleśnictwa „homogeniczne” – oferujące do sprzedaży drewno mało zróżnicowane gatunkowo oraz mało zróżnicowane pod względem cech jakościowo-wymiarowych), (4) szczególne walory surowca drzewnego (szczególne walory technologiczne /na przykład ze względu na usłojenie/, udział drewna wytwarzanego na gruntach porolnych, udział drewna postrzelonego itd., itp.), (5) zwyczajowa „presja” nabywców na surowiec drzewny (liczba nabywców w przeliczeniu na ofertę sprzedaży), (6) sieć dróg leśnych, stopień terytorialnej koncentracji oferty oraz inne determinanty kosztów transportu oraz logistycznej dostępności rynku, (7) inne kryteria mające znaczenie przy ustalaniu obszarów homogenicznych pod względem warunków konkurencji przy zbywaniu i nabywaniu surowca drzewnego.</p> <p>Wyodrębnianie rynków właściwych surowca drzewnego, np. z zastosowaniem metody skupień, prowadziłyby bez wątpienia do wywołania stanu prawnego upoważniającego do stwierdzenia, że oto przy sprzedaży surowca drzewnego zjawisko konkurencji na rynku właściwym odnosi się nie tylko do nabywców, lecz również do zbywców (przede wszystkim do nadleśnictw operujących na tym samym /tak rozumianym/ rynku właściwym surowca drzewnego). Byłoby poważnym błędem przyjęcie przy kształtowaniu systemu sprzedaży drewna w LP rozwiązania, polegającego na różnym okresie sprzedaży drewna na poszczególnych rynkach właściwych surowca drzewnego (wyodrębnionych z zastosowaniem powyższej czy każdej innej drogi metodycznej). Chodzi tu o rozwiązanie, w ramach którego w danym czasie (na przykład przez pierwszą połowę października) nabywcy mogliby kupować na przykład drewno W – Standard – Sosna na rynku właściwym A, a za jakiś czas mogliby nabywać surowiec tej samej grupy handlowej na rynku właściwym B. Takie rozwiązanie (a próby takie podejmowano w przeszłości) prowadziłyby do skutków wywołujących element „nerwości” przy nabywaniu surowca drzewnego. Byłoby bowiem naiwnością oczekiwać, że nabywcy, którym nie odpowiada rynek A, będą w warunkach deficytu surowca drzewnego powstrzymać się od składania ofert zakupu drewna na tym rynku, powodując się świadomością, że niebawem rozpocznie się sprzedaż drewna na W – Standard – Sosna na rynku B, który im odpowiada. Różny czas oferowania przykładowo wymienionego tu drewna W – Standard – Sosna na różnych rynkach właściwych jest <i>de facto</i> prostym sposobem na wywołanie sztucznego popytu na surowiec drzewny. Jest działaniem obrażającym ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów. Oznacza to, że utrzymanie zasady jednoczesnego oferowania do sprzedaży np. drewna W – Standard – Sosna na wszystkich lokalnych rynkach właściwych tego drewna jest rozwiązaniem, które powinno być koniecznie utrzymane. Warto przy tym rozważyć uwzględnienie w docelowych zasadach sprzedaży drewna informacji na temat grup nadleśnictw o zbliżonych warunkach konkurencji przy sprzedaży drewna danej grupy handlowej. Informacje takie (na przykład o zwyczajowym „parciu” nabywców na drewno w danej grupie nadleśnictw) ułatwiłyby bez wątpienia nabywcom składanie „przemysłanych” ofert zakupowych.</p>

1	2	3
		<p>Jakkolwiek oferowanie do sprzedaży surowca drzewnego (o substytucyjnym charakterze) jednocześnie na wszystkich rynkach lokalnych surowca drzewnego sprawia, że formalne wyodrębnianie rynków właściwych, „wykraczających” poza zasięg terytorialny nadleśnictwa (z uwzględnieniem opisanej tu koncepcji) nie ma praktycznego znaczenia, oraz jakkolwiek przy traktowaniu zasięgu terytorialnego nadleśnictwa jako najbardziej praktycznej jednostki terytorialnej przy wyodrębnianiu rynków właściwych z punktu widzenia kryterium obszarowości sprawia, że formalnie</p> <p>(z prawnego punktu widzenia) nadleśnictwa nie są konkurentami – to byłoby obrazą stanu faktycznego twierdzenie, że zjawisko konkurencji pomiędzy nadleśnictwami nie występuje. Przy jednoczesnym oferowaniu do sprzedaży drewna danej grupy handlowo-gatunkowej przez wszystkie nadleśnictwa nabywcy wybierają przecież między tymi ofertami. A oznacza to, że nadleśnictwa pozostają w relacjach konkurencji, które co najmniej są relacjami konkurencji biernej.</p> <p>Choć informacja o grupach nadleśnictw homogenicznych pod względem warunków konkurencji byłyby istotne dla nabywców przy składaniu przez nich ofert zakupów, to zdecydowanie bardziej cenne powinny być informacje o kształtowaniu się bieżącej sytuacji zaopatrzeniowej w trakcie trwania procedury „obkładanie” oferty sprzedaży ofertami zakupu (o czym dalej)</p>
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym” [Art. 6 ust 1]</p>	<p>Choć Lasy Państwowe jako przedsiębiorca prowadzący Grupę Przedsiębiorstw nie „zajmuje się” sprzedażą drewna, albowiem sprzedaż drewna jest prowadzona przez nadleśnictwa, będące przedsiębiorcami wchodzącymi w skład Lasów Państwowych jako przedsiębiorcy – to pozostaje poza dyskusją, że Dyrektor Generalny LP, będąc organem kierującym Lasami Państwowymi jako przedsiębiorcą, ma uprawnienie do kształtowania zasad sprzedaży drewna, które w zależności od szczegółowych rozwiązań mogą mieć wpływ na wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego (mogą skutkować wyeliminowaniem, ograniczeniem lub naruszeniem w inny sposób konkurencji). Zgodnie z utrwaloną praktyką (zasługującą na utrzymanie, a nawet modyfikację rozszerzającą) zasady sprzedaży drewna w LP są ustalane przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych po bardzo szczegółowych oraz długotrwałych konsultacjach z izbami gospodarczymi. Z opracowania UOKiK „Prawo Konkurencji. Podstawowe pojęcia” wynika, że porozumienia między przedsiębiorcami mogą mieć charakter wertykalny (porozumienia wertykalne) lub horyzontalny (porozumienia horyzontalne), a ponadto z przepisu art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie wynika, że porozumieniami, których celem lub skutkiem jest eliminacja, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji, nie mogą być porozumienia, jeżeli nie są to porozumienia wertykalne lub horyzontalne</p> <p>Jeżeli zasady sprzedaży drewna w LP nadal mają być ustalane przez Dyrektora Generalnego LP, to utrzymanie praktyki dochodzenia do tych zasad po ww. konsultacjach z izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego wydaje się nieuchronne. Sprzedaż drewna jest podstawowym źródłem środków pozwalających na realizowanie przez Lasy Państwowe pozaprodukcyjnych funkcji lasu, a poprzez realizowanie pozaprodukcyjnych funkcji lasu – na wytwarzanie (na warunkach nieodpłatnych) nierzeczowych produktów wyjściowych gospodarki leśnej. Oznacza to, że przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna Lasy Państwowe powinny też korzystać z konsultacji z podmiotami reprezentującymi interesy podmiotów uprawnionych do korzystania z ww. nierzeczowych produktów wyjściowych gospodarki leśnej (stowarzyszeniami i innymi organizacjami działającymi na rzecz zrównoważonego leśnictwa; z ekologicznymi organizacjami pozarządowymi „skupiającymi szczególną uwagę” na leśnictwie, reprezentacjami podmiotów zajmujących się działalnością w zakresie turystyki itp.).</p> <p>Przepis art. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zwalnia spod zakazu, o którym mowa w art. 6 ust. 1, (1) niektóre porozumienia zawierane między konkurentami oraz (2) niektóre porozumienia między przedsiębiorcami, którzy nie są konkurentami, jeżeli udział w rynku posiadany przez któregośkolwiek z nich w roku kalendarzowym poprzedzającym zawarcie porozumienia nie przekracza 10%. Ponieważ przepis art. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakłada określony udział podmiotów w rynku, to biorąc pod uwagę, że ewentualne porozumienia w sprawie zasad sprzedaży drewna między Lasami Państwowymi oraz izbami gospodarczymi po pierwsze nie byłyby porozumieniami pomiędzy konkurentami, a po drugie byłyby to porozumienia między przedsiębiorcami, którzy ze swojej istoty nie mają żadnego udziału w rynku, a tylko poprzez uzgadnianie zasad sprzedaży drewna mogłyby wpływać na rynek surowca drzewnego, należy dojść do oczywistego wniosku, że art. 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie może tu mieć zastosowania (przepis art. 7 nie stwarza możliwości prawnej zawierania porozumień między przedsiębiorcami mającymi wpływ na warunki konkurencji).</p> <p>Przepis art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów dopuszcza możliwość zawierania porozumień, których celem lub skutkiem może być ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, a nawet do pewnego stopnia wyeliminowanie konkurencji, jeżeli porozumienia te łącznie: (1) przyczyniają się do polepszenia produkcji, dystrybucji dóbr lub do postępu technicznego lub postępu gospodarczego, (2) zapewnijają nabywcy dóbr udział w odpowiedniej części korzyści płynących z porozumienia,</p>

1	2	3
		<p>(3) nie nakładają na zainteresowanych przedsiębiorców ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia tych celów, (4) nie stwarzają tym przedsiębiorcom możliwości wyeliminowania konkurencji na rynku właściwym w zakresie znacznej części określonych towarów.</p> <p>Decydując się na zawarcie takiego porozumienia, ciężar dowodu, iż porozumienie to spełnia wymagane warunki dla jego dopuszczalności spoczywa zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy na przedsiębiorcy. W praktyce to głównie na Lasach Państwowych ciążyłby obowiązek przeprowadzenia dowodu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym.</p> <p>Ewentualnie porozumienie, mające za przedmiot uzgodnienie zasad sprzedaży drewna, praktycznie nie miałyby wymiernego wpływu na „polepszenie” produkcji surowca drzewnego. Wytwarzanie surowca drzewnego w toku hodowli, ochrony oaz innego zagospodarowania lasu, a także pozyskiwanie surowca drzewnego, poddawanego po oznaczeniu pod względem nabywców obrotowi prawn-handlowemu, nie jest pochodną takiego czy innego systemu sprzedaży drewna, lecz przede wszystkim skutkiem uwarunkowań o charakterze przyrodniczym. Przepis art. 8 ust. 2 nie precyzuje jednak, w jakim miejscu „drogi” surowca drzewnego od producenta do finalnego konsumenta wyrobu (wytworzonego z wykorzystaniem surowca drzewnego) ma nastąpić (1) „polepszenie” produkcji, (2) postęp techniczny lub (3) gospodarczy, tj. w którym miejscu tej drogi powinny wystąpić zjawiska mogące być uzasadnieniem („usprawiedliwieniem”) dla porozumienia naruszającego konkurencję. Niewątpliwie najbardziej przekonującym i trudnym do podważenia argumentem uzasadniającym ewentualne porozumienia w sprawie systemu sprzedaży drewna, mogące „spotkać” się z ewentualnym zarzutem naruszenia konkurencji, jest utrwalenie w ramach tego systemu rozwiązań zapobiegających niekorzystnym procesom na rynku surowca drzewnego, skutkującym mianowicie zanikiem na nim mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw przemysłu drzewnego, a więc „rugowaniem” z rynku podmiotów należących do grupy jednostek produkcyjnych wypełniających niekwestionowaną przez ekonomistów (także ekonomistów reprezentujących instytucje UE) funkcję „dźwigni rozwoju”, przede wszystkim zaś rozwoju terenów nieurbanizowanych. W obecnym okresie niekorzystnych zmian klimatycznych argumentem uzasadniającym zawarcie ewentualnego porozumienia w sprawie zasad sprzedaży drewna (porozumienia mogącego „spotkać się” z ewentualnym zarzutem naruszenia konkurencji) mogłoby być teoretycznie przyjęcie (nawet kosztem ew. naruszenia konkurencji) rozwiązań sprzyjających przedłużeniu czasu „życia” (czasu „magazynowania”) węgla organicznego w produktach wytworzonych z surowca drzewnego. Chodzi o to, że „restrykcyjne” przestrzeganie zasady kierowania na dany rynek właściwy surowca drzewnego grup handlowo-gatunkowych drewna, prawidłowo zidentyfikowanych pod względem substytucyjności, sprawia, że modyfikowanie systemu sprzedaży drewna pod kątem uzyskania efektu przedłużonego czasu magazynowania węgla w produktach wytwarzanych z surowca drzewnego staje się prawie bezprzedmiotowe, albowiem poprzez takie a nie inne rozwiązania w ramach systemu sprzedaży drewna nie zwiększy przecież zainteresowania na przykład zakładów przemysłu tartaczno (czas „życia” węgla w wyrobach tartych i wyrobach następczych – kilkadziesiąt lat) drewnem przydatnym w przemyśle celulozowym (czas „życia” węgla w wyrobach papierniczych – dwa lata), zaś zakładów przemysłu celulozowego nie zachęci się do nabywania drewna o zdecydowanych cechach energetycznych (czas „życia” węgla organicznego w energii cieplnej jako produkcie wytwarzanym z surowca drzewnego przeznaczonego do spalania – 0 lat).</p> <p>Oczywiście można wyobrazić sobie zawarcie porozumienia w sprawie zasad sprzedaży drewna, zakłócającego konkurencję poprzez wprowadzenie zakazu nabywania drewna przez zakłady energetyczne (zakazu motywowanego chęcią doprowadzenia do postępu technicznego lub/oraz gospodarczego – będącego bezpośrednią lub pośrednią pochodną przedłużenia czasu „życia” węgla organicznego w wyrobach wytwarzanych z surowca drzewnego, zużywanego obecnie w celach energetycznych). Rzecz jednak w tym, że (w razie zawarcia takiego porozumienia) surowiec drzewny o prawidłowo zidentyfikowanych cechach energetycznych nie będzie nabywany (przynajmniej na obecnym etapie rozwoju gospodarczego) przez zakłady żadnej branży spoza branży energetycznej.</p> <p>Stwierdzenia zdań poprzedzających nie stanowią oczywiście opozycji do koncepcji składów drewna energetycznego, o której mowa w załączniku nr 1 do wewnętrznego kodeksu handlowego oraz w samym tym kodeksie.</p> <p>Surowiec drzewny ma dużą zmienność właściwości, sprzyjających zaspokajaniu coraz bardziej „elitarnych” i zróżnicowanych potrzeb technologicznych, zaś nauka o drewnie pozwala na identyfikowanie tychże właściwości. W razie pojawienia się w przyszłości technologii wytwórczych opierających się na drewnie o określonych specyficznych cechach – to w pierwszej kolejności należałoby rozpatrzyć wyodrębnienie z grup handlowo-gatunkowych aktualnie ustalonych podgrupy handlowe takiego specyficznego drewna, co powinno być „odpowiedzią” na zapotrzebowanie podmiotów zainteresowanych stosowaniem tych nowych technologii (a dopiero w razie braku takiej możliwości można by rozważać ustalenie zasad sprzedaży surowca drzewnego, naruszających zasady konkurencji w celu promocji postępu technicznego). A zatem należy dojść do wniosku, że w sytuacjach, w których postęp techniczny (lub gospodarczy) jest przy sprzedaży drewna związany z nowymi „pomysłami” technologicznymi na wykorzystywanie drewna danej grupy handlowej – w pierwszej kolejności należy podejmować próby „profesjonalizacji” podziału surowca</p>

1	2	3
		<p>drzewnego na takie grupy (poprzez wyodrębnianie nowych grup z grup istniejących), a dopiero z braku takiej możliwości można rozważać porozumiewanie się co do zasad naruszających zasady konkurencji w imię postępu technicznego lub gospodarczego. Warunki, jakie muszą być spełnione, aby można dowodzić zasadności porozumienia naruszającego konkurencję, dotyczą nie tylko kwestii, o których była mowa powyżej (polepszenia produkcji, dystrybucji dóbr lub doprowadzania na drodze takich porozumień do postępu technicznego lub postępu gospodarczego), albowiem porozumienie takie powinno jednocześnie zapewniać nabywcy dóbr udział w odpowiedniej części korzyści płynących z porozumienia, nie nakładać na zainteresowanych przedsiębiorców ograniczeń, które nie są niezbędne do osiągnięcia celów porozumienia, jak również nie stwarzać tym przedsiębiorcom możliwości wyeliminowania konkurencji na rynku właściwym w zakresie znacznej części określonych towarów.</p> <p>Widzimy więc, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji nie kreują kategorię zakazu zawierania porozumień pomiędzy przedsiębiorcami, nawet jeżeli naruszają one warunku konkurencji.</p> <p>Ustalając postępowanie zmierzające do zaprojektowania wewnętrznego kodeksu handlowego, w Lasach Państwowych rozważano koncepcję porozumienia się LP z izbami gospodarczymi poprzez absolutnie powszechny jego charakter.</p> <p>Szacunkowo można przyjąć, że obecnie stałymi kooperantami Lasów Państwowych przy zakupie surowca drzewnego jest ok. 8 tys. podmiotów. Nie wszystkie te podmioty są zrzeszone w izbach gospodarczych. Dlatego rozważano przyjęcie rozwiązania obowiązującego w roku 2007, przewidującego możliwość i „zachęcanie” do tworzenia stowarzyszeń zwykłych lub zawierania aktów cywilnoprawnych między (nawet nielicznymi) podmiotami przemysłu drzewnego, niezrzeszonymi w organizacjach samorządu gospodarczego – celem zapewnienia sobie możliwości udziału w pracach nad systemem sprzedaży drewna w LP. Urzeczywistnienie koncepcji powszechnego charakteru porozumień w sprawie zasad sprzedaży drewna wymagałoby niewątpliwie uwzględnienia okoliczności, że potencjalnymi nabywcami surowca drzewnego, oferowanego do sprzedaży przez Lasy Państwowe, są podmioty działające za granicą (zrzeszone w zagranicznych organizacjach samorządu terytorialnego lub niekorzystające z możliwości takiego zrzeszenia się), jak również podmioty krajowe i zagraniczne dopiero planujące rozpoczęcie działalności obejmującej zakup surowca drzewnego. Dlatego niezbędne jest uzupełnienie ww. rozwiązań, obowiązujących w roku 2008, o kolportaż komunikatów w polskich i zagranicznych oraz międzynarodowych mediach branżowych jako formy blankietowego zaproszenia tych potencjalnych nabywców drewna w LP do udziału w procesie porozumiewania się w sprawie zasad jego sprzedaży.</p> <p>W tym miejscu należy z mocą podkreślić, że łatwawiernością byłoby przyjęcie z góry założenia, że efekt powszechności udziału w pracach nad ewentualnymi porozumieniami w sprawie zasad sprzedaży drewna byłby w pełni możliwy do uzyskiwania, a nawet po osiągnięciu takiego efektu – łatwawiernością byłoby zakładanie, że możliwe byłoby dojście do pełnej i sformalizowanej zgody co do szczegółowych rozwiązań dotyczących ww. zasad.</p> <p>Idąc „tropem” projektowania zasad sprzedaży drewna na drodze powszechnego porozumienia, raczej należałoby przyjmować, a nawet dążyć do tego, aby bezpośrednie lub odbywające się za pośrednictwem środków komunikacji internetowej spotkania uczestników procesu porozumiewania się w sprawie zasad sprzedaży drewna były <i>de facto</i> rejestrowanymi recenzjami propozycji Lasów Państwowych w jej kolejnych modyfikacjach.</p> <p>Oznacza to, że za osiągnięcie porozumienia w sprawie zasad sprzedaży drewna w LP uznawać należałoby doprowadzenie do stanu prawnego i faktycznego, charakteryzującego się najwyższym stopniem aprobaty dla finalnej propozycji Lasów Państwowych, zwłaszcza że zgodnie z linią orzecznictwa sądów administracyjnych (zob. zał. 3) każdy podmiot niezadowolony z zasad sprzedaży drewna ma możliwość dochodzenia swoich roszczeń na drodze postępowania przed sądami gospodarczymi, a nadto przysługuje mu prawo skargi do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.</p> <p>Biorąc to pod uwagę, ostatecznie przyjęto, że system sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe będzie projektowany przy posilkowaniu się powszechnymi konsultacjami z izbami gospodarczymi i innymi interesariuszami.</p> <p>Przyjęto, że przy takim rozwiązaniu i należytej staranności jest możliwe zaprojektowanie systemu sprzedaży drewna przez LP, który nie naruszałby konkurencji – przy czym już przy kształtowaniu takiego systemu Lasy Państwowe powinny być z ostrożnością przygotowane analitycznie do przeprowadzenia dowodu, że system ten (1) zapewnia postęp gospodarczy, (2) równoważy korzyści zbywców, nabywców surowca drzewnego oraz innych beneficjentów świadczeń dostarczanych przez LP, (3) nie nakłada na zainteresowanych przedsiębiorców nadmiernych ograniczeń i ciężarów, (4) nie stwarza tym przedsiębiorcom możliwości wyeliminowania konkurencji na rynku właściwym</p>

1	2	3
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na (...) ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów” [Art. 6 ust. 1 pkt 1]</p>	<p>Przepisu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji nie należy rozumieć w ten sposób, że niedozwolone są wszelkie porozumienia, których przedmiotem jest bezpośrednie lub pośrednie ustalenie cen i innych warunków zakupów lub sprzedaży dóbr. Przy takim rozumieniu analizowanego przepisu wszelkie porozumienia, w tym porozumienia dotyczące zasad sprzedaży drewna, byłyby po prostu zakazane. Chodzi zatem o to, aby nie porozumiewać się co do cen oraz innych warunków zakupu lub sprzedaży dóbr w sposób naruszający konkurencję.</p> <p>W odniesieniu do zasad sprzedaży drewna w LP szczególnie istotne jest, aby (powtórzmy) konsultacje toczące się w ramach Komisji Drzewnej nie „ocierały” się o porozumienia między Lasami Państwowymi oraz związkami przedsiębiorców przemysłu drzewnego naruszające konkurencję, zwłaszcza co do cen sprzedaży drewna</p> <p>Z punktu widzenia ochrony konkurencji i konsumentów (z punktu widzenia cen nieuczciwych) należy m.in. wyróżniać: ceny sugerowane, ceny minimalne, ceny maksymalne, ceny sztywne, ceny nadmierne wygórowane oraz ceny rażąco niskie.</p> <p>Według Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w obrocie dobrami (bez zarzutu naruszenia lub możliwego naruszenia konkurencji) dozwolone są ceny sugerowane oraz ceny maksymalne – pod warunkiem, że nie wyczerpują one znamion ceny sztywnej. Ceny minimalne, ceny sztywne, ceny nadmierne wygórowane oraz ceny rażąco niskie zasługują co do generalnej zasady na uznanie za ceny nieuczciwe.</p> <p>Należy przy tym zauważyć, że k.c. w określonych stanach prawnych dopuszcza stosowanie cen sztywnych oraz minimalnych (obok cen maksymalnych oraz cen wynikowych), chociaż według niektórych opinii jest to obecnie możliwość bardziej teoretyczna aniżeli praktyczna (o czym bardziej szczegółowo w dalszej części niniejszego zestawienia tabelarycznego). Z kolei ustawa o cenach (o czym bardziej szczegółowo również w dalszej części niniejszego zestawienia tabelarycznego) pozwala na podział cen na ceny urzędowe oraz ceny uzgadniane między stronami zawieranej umowy.</p> <p>Nie ulega wątpliwości, że (obok poprawnego podziału rynków surowca drzewnego na rynki właściwe) konsultowanie się Lasów Państwowych ze związkami przedsiębiorców przemysłu drzewnego (izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego) w sprawie systemu sprzedaży drewna w LP – kluczową kwestią są konsultacje na temat ustalania cen na surowiec drzewny, którym trudno byłoby postawić zarzut, iż w ich realizacji (w realizacji tych zasad) ceny na surowiec drzewny są cenami minimalnymi i to cenami minimalnymi „usztwnionymi”.</p> <p>Jak to będzie w dalszej części niniejszego opracowania rozwinięte, nie da się utrzymać dotychczasowej praktyki, polegającej na ustalaniu cen wyjściowych jako cen minimalnych, UOKiK stoi bowiem na jednoznacznym stanowisku, że posługiwanie się cenami minimalnymi jest postępowaniem mogącym prowadzić do naruszania konkurencji. Oznacza to, że jeżeli system sprzedaży drewna w LP ma dalej zasadać się na „obkładaniu” ofertami zakupowymi ofert sprzedaży drewna, wystawianymi przez nadleśnictwa – to ceny wyjściowe, ustalone przez nadleśniczych, muszą mieć charakter cen proponowanych (przy cenach proponowanych oferty zakupowe mogą opiewać zarówno na ceny niższe od cen proponowanych, jak i na ceny wyższe od tych cen).</p> <p>Biorąc ponadto pod uwagę opisane szczegółowo w załączniku nr 1 do wewnętrznego kodeksu handlowego zjawisko systemowej nierównowagi pomiędzy stroną podażową a stroną popytową przy sprzedaży drewna w LP, w celu uniknięcia efektu „wyniszczającego” rynek surowca drzewnego nieracjonalnego licytowania cen drewna w górę (co – powtórzmy – należy ocenić negatywnie także z punktu widzenia długofalowego interesu Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe), w ramach podstawowego trybu sprzedaży nieuchronne wydaje się przywrócenie instytucji ceny górnej jako ceny funkcjonującej „obok” cen proponowanych</p>
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na (...) ograniczeniu lub kontrolowaniu produkcji lub zbytu oraz postępu technicznego lub inwestycji” [Art. 6 ust. 1 pkt 2]</p>	<p>Jak to już podniesiono w szczegółowym wywodzie w załączniku nr 1 do wewnętrznego kodeksu handlowego, surowiec drzewny wytwarzany w ramach gospodarki leśnej stanowi pochodną uwarunkowań przyrodniczych oraz zasad prawidłowej gospodarki leśnej.</p> <p>Ilość surowca drzewnego, możliwa do pozyskania w danym nadleśnictwie w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu, wynika z ustaleń tegoż planu, z tym że w odniesieniu do użytkowania przedrębny plan urządzenia lasu koncentruje się obecnie na wartości pola powierzchni wydziałów leśnych, które w okresie obowiązywania planu powinny być objęte działaniami pielęgnacyjnymi, w tym czyszczeniami późnymi (jeżeli przynoszą one użytki główne), a także trzebieżami (wczesnymi oraz późnymi). Szczegółowa lokalizacja geograficzna użytkowania przedrębny oraz ilość drewna do pozyskania w trakcie tego użytkowania jest przede wszystkim pochodną potrzeb hodowlanych lasu.</p> <p>Biorąc pod uwagę potrzeby pielęgnowania lasu poprzez jego użytkowanie przedrębne, a ponadto uwzględniając etat użytkowania rębny lasu, jest możliwe i ustalenie łącznej wielkości użytkowania głównego lasu w poszczególnych nadleśnictwach.</p> <p>Tak więc w trakcie wykonywania planu urządzenia lasu ilość surowca drzewnego, wytwarzanego przez dane nadleśnictwo, nie może podlegać (na przykład poprzez uwzględnienie postulatów izb gospodarczych przemysłu drzewnego) ani ograniczaniu, ani zwiększaniu w skali wielolecia.</p>

1	2	3
		<p>Odrębnym zagadnieniem jest różnicowanie rozmiaru pozyskania drewna w danym roku gospodarczym. Co prawda zasady prawidłowej gospodarki leśnej nakazują równomierne realizowanie etatu miąższości użytków głównych (przeciętny rozmiar pozyskania drewna w danym nadleśnictwie = etat miąższościowy użytków głównych/ O, gdzie O – długość okresu obowiązywania planu urządzenia lasu /zwykle dziesięć lat/), to jednak dopuszczalne są odstępstwa od tej zasady, wynikające z uwarunkowań przyrodniczych (np. z potrzeby porządkowania stanu sanitarnego lasu, pogorszonego w następstwie oddziaływania czynników biotycznych oraz abiotycznych), jak również z przyczyn ekonomicznych (okresy dekonjunkury oraz koniunktury na rynku produktów wytwarzanych z surowca drzewnego). Przepis art. 6 ust. 1 pkt 2) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazuje naruszania konkurencji nie tylko poprzez ograniczanie oraz kontrolowanie produkcji (tutaj poprzez nieuzasadnione ograniczanie oraz kontrolowanie ilości surowca drzewnego „kierowanego” do sprzedaży w skali danego roku gospodarczego), lecz także poprzez ograniczanie lub kontrolowanie postępu technicznego, jak również poprzez ograniczanie lub kontrolowanie inwestycji.</p> <p>Jak wiadomo, pojęcie postępu technicznego jest synonimem procesów rozwojowych dotyczących technologii, w tym techniki. Przejawem postępu technicznego jest wprowadzenie do procesu wytwarzania dóbr nowych rozwiązań technologicznych, w tym nowych maszyn, urządzeń i narzędzi, a także doskonalenie wykorzystania istniejących zasobów ekonomicznych, w tym zasobów pracy, w procesie wytwarzania dóbr.</p> <p>Jeżeli postęp techniczny następuje na bazie istniejących zasobów ekonomicznych (w następstwie lepszego gospodarowania zasobami ekonomicznymi, w tym zasobami pracy), mówimy o postępie egzogenicznym. Choć „pomysłowość” ludzka nie zna granic, to doprawdy trudno wyobrazić sobie ograniczania i kontrolowania na drodze takich a nie innych zasad sprzedaży surowca drzewnego postępu technicznego o charakterze „czysto” egzogenicznym (tj. postępu technicznego dokonującego się w oparciu o niezmienione zasoby ekonomiczne, w tym w oparciu o niezmieniony strumień surowca drzewnego – z punktu widzenia jego ilości oraz struktury gatunkowej i jakościowo-wymiarowej).</p> <p>Stosunkowo większe prawdopodobieństwo ograniczania oraz kontrolowania postępu technicznego na drodze stanowienia zasad sprzedaży drewna wiąże się niewątpliwie z postępem technicznym o charakterze endogenicznym.</p> <p>Postęp techniczny o charakterze endogenicznym ma miejsce wówczas, gdy wiąże się ze zwiększaniem wydajności pracy poprzez zmiany techniczne w procesie technologicznym oraz „przyływ” nowych („bardziej doskonałych”) zasobów pracy. Postęp techniczny o charakterze endogenicznym zawsze zatem jest skojarzony z procesem inwestycyjnym (z procesem wymiany lub uzupełniania technologicznego procesu wytwórczego w nowe maszyny, urządzenia, inne ruchomości lub nieruchomości, a także w nowe („lepiej przygotowane”) zasoby pracy. W procesie wytwórczym, związanym z wykorzystywaniem surowca drzewnego, zaistnienie postępu technicznego endogenicznego nie musi wiązać się ze zmianą zapotrzebowania na dotychczasową ilość oraz strukturę gatunkową i jakościowo-wymiarową drewna. Jest to postęp techniczny motywowany uzyskaniem lepszej pozycji rynkowej, związanej ze zwiększoną wydajnością pracy (możliwość sprzedaży wyrobów po niższych cenach, możliwość nabywania surowca drzewnego po cenach wyższych niż ceny oferowane przez konkurentów). Trudno wyobrazić sobie ograniczanie oraz kontrolowanie postępu technicznego o charakterze endogenicznym na drodze stanowienia takich a nie innych zasad sprzedaży surowca drzewnego, jeżeli postęp ten nie skutkuje zmianą zapotrzebowania na dotychczasową ilość oraz strukturę gatunkową oraz jakościową i wymiarową surowca drzewnego.</p> <p>Niekiedy jest głoszony pogląd, że czynnikiem ograniczającym nie tyle postęp techniczny, co możliwość pełnego korzystania ze zrealizowanego postępu technicznego, jest rozwiązanie polegające na wprowadzeniu zasady ceny maksymalnej (ceny górnej). Poglądowi temu sprzeciwia się jednak oficjalne stanowisko UOKiK, iż instrument ceny maksymalnej nie może być traktowany jako narzędzie, którego użycie prowadzi do zakłócenia konkurencji.</p> <p>Często postęp techniczny o charakterze endogenicznym skutkuje pojawieniem się zapotrzebowania na surowiec drzewny w ogóle lub pojawieniem się zapotrzebowania na określoną ilość surowca drzewnego o danej strukturze gatunkowej oraz jakościowej i wymiarowej, dotychczas nie występującego po stronie danego podmiotu.</p> <p>Przejawem postępu technicznego o charakterze endogenicznym, związanym z pojawieniem się zapotrzebowania na surowiec drzewny w ogóle, jest zmiana procesów wytwórczych, dokonana swego czasu przez przedsiębiorstwa energetyczne, polegająca na uzupełnieniu paliwa tradycyjnego paliwem w postaci surowca drzewnego.</p> <p>Niewątpliwie doszłoby do naruszenia konkurencji poprzez ograniczanie oraz kontrolowanie postępu technicznego, gdyby do systemu sprzedaży drewna, w wykonaniu postulatów izb gospodarczych przemysłu drzewnego, został wprowadzony zakaz nabywania (w charakterze paliwa nie powodującego trwałego wzrostu koncentracji dwutlenku węgla w atmosferze) surowca drzewnego przez elektrociepłownię oraz elektrownię.</p>

1	2	3
		<p>Postęp techniczny o charakterze endogenicznym to także dywersyfikacja procesu wytwórczego, która (w związku z zagadnieniem systemu sprzedaży surowca drzewnego) może przebiegać według różnych scenariuszy:</p> <p>1) podmiot, zajmujący się dotychczas przecieraniem drewna tartacznego, podejmuje decyzję o rozpoczęciu działalności wytwórczej z wykorzystaniem drewna średniowymiarowego (przykład postępu technicznego endogenicznego, związanego z dywersyfikacją procesu wytwórczego, skutkującego pojawieniem się ze strony podmiotu przemysłu drzewnego zapotrzebowania na określoną ilość surowca drzewnego o określonej strukturze jakościowej i wymiarowej, dotychczas nie nabywanego przez ten podmiot na rynku surowca drzewnego);</p> <p>2) podmiot zajmujący się dotąd na przykład usługami leśnymi (lub każdą inną działalnością wytwórczą, choćby w ogóle niekojarzącą się z leśnictwem), podejmuje decyzję o dodatkowym rozpoczęciu działalności w zakresie pierwiastkowego przerobu drewna, tj. w zakresie przecierania drewna (przykład postępu technicznego endogenicznego, związanego z dywersyfikacją procesu wytwórczego, skutkującego pojawieniem się ze strony podmiotu prowadzącego działalność poza przemysłem drzewnym zapotrzebowania na określoną ilość surowca drzewnego o określonej strukturze jakościowej i wymiarowej).</p> <p>Realizacja przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym, skutkująca pojawieniem się zapotrzebowania na surowiec drzewny (lub pojawieniem się zwiększonego zapotrzebowania na surowiec drzewny) nie zawsze musi być identyfikowana jako realizacja postępu technicznego.</p> <p>Chodzi tu na przykład:</p> <p>1) o przypadek zakładu prowadzącego działalność na przykład na bazie grupy handlowej W – Standard – Sosna, który to zakład, decydując się na zainstalowanie nowych maszyn i urządzeń, nosi się z zamiarem zwiększenia dotychczasowego poziomu zakupu drewna ww. grupy handlowej (tj. grupy W – Standard – Sosna) czy</p> <p>2) o przypadek podmiotów prawnych, które podejmują decyzję o rozpoczęciu od podstaw działalności gospodarczej (przy czym jest to działalność, którą zamierzają te podmioty prowadzić na bazie surowca drzewnego nabywanego w gospodarstwach leśnych).</p> <p>Powyższe przykłady oznaczają realizację procesów inwestycyjnych nie wiążących się z urzeczywistnianiem postępu technicznego (w ortodoksyjnym jego rozumieniu).</p> <p>Rynek surowca drzewnego jest rynkiem stygmatyzowanym utartymi zwyczajami kupieckimi oraz rynkiem systemowego niedoboru drewna (systemową nierównowagą strony podażowej i popytowej, o czym była już mowa).</p> <p>Przy stałej podaży surowca drzewnego urzeczywistnianie postępu technicznego o charakterze endogenicznym (poza nielicznymi, wyżej opisanymi przypadkami) oraz realizacja ww. procesów inwestycyjnych (nie wiążących się z dokonywaniem postępu technicznego <i>sensu stricto</i>) – w sposób oczywisty, w następstwie pogłębienia się ww. systemowej nierównowagi strony podażowej i popytowej, musi wiązać się z naruszeniem ww. utartych zwyczajów kupieckich (łącznie z opcją utraty lub ograniczenia dotychczasowego poziomu zakupów przez stałych kontrahentów LP), chyba że jest możliwość przekonującego wykazania, że ów postęp techniczny oraz realizacja inwestycji powinny mieć miejsce z wykorzystaniem odrębnych rynków właściwych surowca drzewnego w oparciu o „naturalny” strumień surowca drzewnego, związany z systematycznie obserwowanym przyrostem etatu użytkowania głównego lasu</p> <p>W toku konsultowania kolejnych wersji zasad sprzedaży drewna w LP samorząd gospodarczy przemysłu drzewnego nieustannie podnosi, że Lasy Państwowe kierują corocznie na rynek surowca drzewnego wyraźnie mniejszą ilość drewna, aniżeli byłoby to możliwe (także w świetle zasad prawidłowej gospodarki leśnej).</p> <p>Nie jest to oczywiście zarzut mający swoje uzasadnienie.</p> <p>Średnioroczna ilość drewna kierowana przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych do sprzedaży wynika z etatu miąższości użytków głównych. Etat miąższości użytków głównych jest podstawową wielkością określaną w planie urzędzenia lasu. Plan urzędzenia lasu, z jednej strony, jest dobrem prawnym, wytwarzanym w ramach działalności w zakresie gospodarki leśnej w nadleśnictwie, a następnie „zużywanym” w toku dalszych działań w zakresie gospodarki leśnej. Z drugiej jednak strony, jest dokumentem urzędowym, odgrywającym rolę innego instrumentu realizacji polityki rozwoju na poziomie nadleśnictwa.</p> <p>Plan urzędzenia lasu jest projektowany przez wyspecjalizowaną jednostkę wykonawstwa urzędzeniowego oraz (jako inny instrument polityki rozwoju) podlega zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska w drodze decyzji administracyjnej. Wartość etatu miąższości użytków głównych jest zatem niezależna od woli Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, a tym bardziej od woli poszczególnych nadleśniczych.</p> <p>Wydaje się, że wobec nieustannego artykułowania w niektórych kręgach opiniotwórczych oraz opiniotwórczych tezy, że w toku urzędzenia lasu dochodzi do systemowego zaniżania wartości etatu miąższości użytków głównych (ze względu na błędne procedury metodyczne temu służące) – Lasy Państwowe powinny rozważyć zlecenie pogłębionej i w pełni niezależnej ekspertyzy o charakterze pracy naukowo-badawczej, której przedmiotem byłoby udzielenie rzetelnej odpowiedzi na pytanie, czy istotnie przyjęta w instrukcji urzędzenia lasu procedura obliczania etatu miąższości użytków głównych w poszczególnych nadleśnictwach jest prawidłowa i nie wymaga modernizacji.</p>

1	2	3
		<p>W tym miejscu (także w kontekście stworzenia zabezpieczeń prawnych przed ewentualnym zarzutem pod adresem LP stosowania praktyk naruszających konkurencję poprzez kreowanie procedur metodycznych rzekomo zaniżających etat miąższości użytków głównych) nie sposób nie podnieść, że utarta praktyka, zgodnie z którą instrukcja urzędzenia lasu jest wprowadzana w życie wyłącznie na drodze zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, nie jest w pełni poprawna. Jak to bowiem podniesiono powyżej, plan urzędzenia lasu ma „dwoistą naturę”. Ponieważ jest to m.in. inny instrument służący realizacji polityki rozwoju, instrukcja urzędzenia lasu powinna podlegać akceptacji nadzorczej ze strony Ministra Środowiska jako organu zatwierdzającego plan w drodze decyzji administracyjnej (co niestety nie miało dotąd miejsca).</p> <p>Niezależnie od powyższego nie ulega wątpliwości, że zatwierdzenie przez Ministra Środowiska w drodze decyzji administracyjnej planu urzędzenia lasu obejmuje również zatwierdzenie etatu miąższości użytków głównych, a pośrednio oznacza uznanie procedur metodycznych, stosowanych przez LP przy określaniu tego etatu.</p> <p>Po zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska etatu miąższości użytków głównych w poszczególnych nadleśnictwach, rozważania na temat naruszania przez LP konkurencji poprzez ograniczanie średniorocznej (przeciętnej dla okresu obowiązywania planu urzędzenia lasu) „produkcji” surowca drzewnego są oczywiście bezprzedmiotowe, chyba że praktyką Lasów Państwowych byłoby systemowe i permanentne zaniżanie wykonywania etatu miąższości użytków głównych w nadleśnictwach (co oczywiście nie jest zgodne ze stanem faktycznym).</p> <p>Odrębnym zagadnieniem jest możliwość naruszania konkurencji poprzez nieuczciwe „sterowanie” przez Lasy Państwowe rozmiarem pozyskania drewna w poszczególnych latach kalendarzowych.</p> <p>Konsultacje prowadzone w sprawie zasad sprzedaży drewna powinny docelowo uwzględnić prezentację obiektywnych algorytmów zwiększania rozmiaru rocznego pozyskania drewna (np. w latach koniunktury na rynkach produktów wytwarzanych z wykorzystaniem surowca drzewnego) oraz zmniejszania tegoż rozmiaru (np. w latach dekoniunktury).</p> <p>W ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów na równi z naruszaniem konkurencji poprzez porozumiewanie się w sprawie nieuzasadnionego ograniczania produkcji (lub zbytu) potraktowano naruszanie konkurencji poprzez porozumiewanie się co do ograniczania lub kontrolowania postępu technicznego lub inwestycji.</p> <p>W wewnętrznym kodeksie handlowym rozwiązanie powinno stwarzać możliwość realizowania postępu technicznego oraz inwestycji w przemyśle drzewnym (bez niekorzystnych z punktu widzenia interesu Skarbu Państwa, reprezentowanego przez LP) perturbacji i poważnych zakłóceń na rynku surowca drzewnego (związanych z systemową nierównowagą strony podażowej i popytowej na tym rynku).</p> <p>Rozwiązanie to przewiduje wyodrębnianie rynku właściwego surowca drzewnego, oferującego do sprzedaży surowiec drzewny w ilości odpowiadającej średniorocznemu przyrostowi wartości 1/10 sumy etatów miąższości użytków głównych w Lasach Państwowych</p>
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na (...) podziale rynków zbytu lub zakupu” [Art. 6 ust. 1 pkt 3]</p>	<p>Z brzmienia przepisu art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji wynika, że niedozwolone jest porozumiewanie się co do podziału nie jakichkolwiek rynków zbytu lub zakupu, lecz rynków zbytu lub zakupu, będących rynkami właściwymi. Jeżeli zatem prawidłowo wyodrębnić rynki właściwe surowca drzewnego, to na mocy art. 6 ust. 1 pkt 3 niedozwolone są porozumienia skutkujące podziałem tych rynków.</p> <p>Według poglądów UOKiK podział rynku właściwego ma miejsce wówczas, gdy zawierane jest porozumienie skutkujące np. (1) podziałem terytorium, na którym mają prowadzić działalność wytwórcy dóbr, (2) podziałem produktów, których wytwarzaniem mają zajmować się poszczególni wytwórcy oraz (3) podziałem kontrahentów, na rzecz których mają być zbywane wytwarzane dobra</p> <p>Jak to już podniesiono w niniejszej tabeli, z procesu projektowania systemu sprzedaży drewna wyeliminowano porozumiewanie się Lasów Państwowych z grupowymi interesariuszami przedsiębiorców przemysłu drzewnego. Jeżeli zgodnie ze stanem prawnym oraz faktycznym przyjąć, że surowiec drzewny jest wytwarzany przez nadleśnictwa, to doprawdy trudno wyobrazić sobie porozumienie się co do zasad sprzedaży drewna, któremu można by postawić zarzut naruszenia konkurencji poprzez podział rynku właściwego. W grę oczywiście nie może wchodzić podział terytorium rynku właściwego. Każde nadleśnictwo jest obowiązane wytwarzać surowiec drzewny w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa i tak też się dzieje. Podział terytorium Rzeczypospolitej na części, w ramach których poszczególne nadleśnictwa wytwarzają surowiec drzewny, jest podziałem naturalnym (w żadnym razie /sic!/nie może być przedmiotem porozumienia się Lasów Państwowych ze związkami przedsiębiorców przemysłu drzewnego). W grę nie wchodzi również podział rynku właściwego pod względem produktów, wytwarzaniem których mają zajmować się poszczególne nadleśnictwa. Każde nadleśnictwo jest obowiązane prowadzić gospodarkę leśną według zasad czerpiących swoje źródło z uwarunkowań przyrodniczych. Niewyobrażalne jest /sic!/ porozumienie się co do zasad sprzedaży drewna skutkujące tym, że nadleśnictwo X będzie zajmować się wytwarzaniem surowca tartacznoego, zaś nadleśnictwo Y – wytwarzaniem papierówki.</p>

1	2	3
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na (...) stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzającym tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji” [Art. 6 ust. 1 pkt 4]</p>	<p>To, jaki jest wynikowo „profil produkcji”, jest pochodną uwarunkowań przyrodniczych oraz zasad prawidłowej gospodarki leśnej, a nie porozumienia się co do tego, jaki „asortyment” surowca drzewnego będzie wytwarzany w tym czy innym nadleśnictwie. Jeżeli przyjąć, że z geograficznego punktu widzenia rynkiem właściwym surowca drzewnego jest rynek pokrywający się z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa, to również podział tego rynku, polegający na podziale kontrahentów nie wchodzi w grę. Można oczywiście porozumieć się co do tego, że na tak rozumianym rynku nie będą mogli dokonywać zakupów surowca drzewnego podmioty A, B i C, choć są one do tego uprawnione (ze względu na charakter /specyfikę/ danego rynku właściwego). Ale taka praktyka nie polegałaby na podziale rynku właściwego, związanego z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa, lecz na naruszeniu konkurencji poprzez pozbawienie niektórych podmiotów prawa do zakupu surowca drzewnego na tymże rynku (naruszenie konkurencji poprzez ograniczanie dostępu do rynku lub eliminowanie z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem). Jeżeli przyjąć rozszerzająco, że z geograficznego punktu widzenia rynkiem właściwym surowca drzewnego jest zgrupowanie, homogenicznych pod względem warunków konkurencji, zasięgów terytorialnych określonej liczby nadleśnictw, to podział tak rozumianego rynku właściwego poprzez podział kontrahentów istotnie może wchodzić w grę. Jest to oczywiście możliwość wyłącznie teoretyczna, albowiem od roku 2007 we wszystkich dotychczasowych wariantach systemu sprzedaży drewna „nie przydzielano” kontrahentów do poszczególnych nadleśnictw. Kontrahentom nadawano uprawnienie do wyboru nadleśnictwa, w którym chcą dokonać zakupu surowca drzewnego</p> <p>Przepis art. 6 ust. 1 pkt 4 wprowadza zakaz zawierania porozumień, których celem lub skutkiem jest stosowanie w podobnych umowach z osobami trzecimi (1) uciążliwych warunków umownych lub (2) niejednorodnych warunków umownych. Ponieważ w analizowanym przepisie jest mowa o osobach trzecich, jest raczej oczywiste, że chodzi o podmioty nieuczestniczące w zakazanych porozumieniach. Jeżeli osoby trzecie, o których jest mowa w ww. przepisie, mogłyby być w zamiarze prawodawcy uczestnikami porozumienia, godząc się dobrowolnie w tym porozumieniu na określone warunki umowne, trudno byłoby później podnosić okoliczność, że są to dla tych osób warunki uciążliwe lub niejednorodne (skoro na takie a nie inne warunki w porozumieniu osoby te dobrowolnie przystały).</p> <p>Uciążliwość warunków umownych oraz niejednorodność warunków umownych ma charakter względny. Poziomem odniesienia powinna być uciążliwość oraz inne warunki umowne, utrwalane w umowach zawieranych (w wykonaniu zaistniałych porozumień) z innymi podmiotami aniżeli wyżej wymienione osoby trzecie.</p> <p>Wydaje się, że prawodawcy chodziło po prostu o wprowadzenie zakazu zawierania porozumień, których celem lub skutkiem jest różnicowanie podmiotów, będących stronami podobnych umów, pod względem uciążliwości i innych warunków utrwalanych w tych umowach.</p> <p>Zwraca jednak uwagę, że prawodawca nie wprowadził bezwzględnego zakazu doprowadzania do ww. różnicowania podmiotów.</p> <p>Za zakazane należy uznać porozumienia, których skutkiem jest różnicowanie podmiotów pod względem uciążliwości oraz innych warunków umownych utrwalanych w podobnych umowach – jeżeli niejednorodność warunków umownych oraz zróżnicowanie uciążliwości warunków umownych wywołuje efekt wtórny, polegający na stwarzaniu tym podmiotom różnych warunków konkurencji. Przy dowodzeniu, że zakaz zawierania porozumień, o których mowa w przepisie art. 6 ust. 1 pkt 4, został złamany, nie wystarczy zatem wykazać, że (w wykonaniu danego porozumienia) w podobnych umowach są lub mogą być kreowane różniące się między sobą warunki zawierania oraz realizacji umów, w tym warunki generujące różną uciążliwość zawierania oraz realizacji umów. Niezbędne jest bowiem dodatkowe wykazanie, że okoliczność przedmiotowego zróżnicowania warunków umownych stwarza jednym podmiotom korzystniejsze, a innym podmiotom mniej korzystne warunki konkurencji.</p> <p>Do czasu wprowadzenia od roku 2007 zasad sprzedaży drewna, przewidujących funkcjonowanie internetowego portalu leśno-drzewnego, w Lasach Państwowych wyodrębniano nabywców o różnym statusie. Wyodrębniano mianowicie nabywców lokalnych, regionalnych oraz krajowych.</p> <p>Pozostaje poza dyskusją, że status nabywcy miał wpływ na warunki przystąpienia do umów, jak również na warunki realizacji zawartych umów. Nabywcy o różnym statusie mogli nabywać drewno po różnych cenach i innych zróżnicowanych warunkach (w tym na warunkach o różnej uciążliwości). I tak nabywcy regionalni drewno tej samej grupy handlowej nabywali na przykład po niższych cenach aniżeli nabywcy lokalni. Mieli oni również „pierwszeństwo” w zakupie surowca drzewnego (co nie było bez znaczenia, jeżeli wziąć pod uwagę systemową nierównowagę pomiędzy stroną podażową a popytową charakteryzującą rynek surowca drzewnego)</p>

1	2	3
		<p>Kierując się wysokim prawdopodobieństwem tego, iż podział nabywców surowca drzewnego na nabywców lokalnych, regionalnych oraz krajowych może być interpretowany jako rozwiązanie systemowe służące (naruszającemu konkurencję) różnicowaniu podmiotów pod względem warunków przystępowania i realizowania umów sprzedaży drewna (umów zawieranych przez nadleśnictwa lub w imieniu nadleśnictw z przedsiębiorcami przemysłu drzewnego) – otóż kierując się taką oceną, w kolejnych wersjach zasad sprzedaży drewna, ustalanych od roku 2006, nie przewidywano wyżej wymienionego podziału kontrahentów LP.</p> <p>Zasługuje przy tym na podkreślenie, że w rozmowach pomiędzy Lasami Państwowymi a izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego na temat zmian lub uzupełnień w przedmiotowych zasadach – brak podziału podmiotów przemysłu drzewnego na nabywców lokalnych, regionalnych oraz krajowych nie był kontestowany w sposób kategoriyczny przez partnerów przemysłu drzewnego. Jedynie największe zakłady przemysłu drzewnego (chodzi tu o zakłady przemysłu celulozowego oraz płytowego) podnosiły okoliczność, że droga do zawarcia umowy kupna-sprzedaży surowca drzewnego wymaga z ich strony uciążliwego obłożenia ofertami zakupu ofert sprzedaży drewna, wystawianych jednocześnie przez kilkadziesiąt, a nawet przez kilkadziesiąt nadleśnictw.</p> <p>Trudno uwzględnić ten argument przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna, jeżeli wziąć pod uwagę, że: (1) duża skala zapotrzebowania na surowiec drzewny, oznaczająca konieczność nabywania drewna w bardzo wielu nadleśnictwach, minimalizuje w sposób bardzo istotny prawdopodobieństwa wystąpienia w odniesieniu do największych zakładów przemysłu drzewnego efektu redukcji ofert zakupowych (co stawia przecież te zakłady w korzystniejszej sytuacji rynkowej), (2) przy nieuchronnym (jak się wydaje) wprowadzeniu przez nabywców drewna do praktyki gospodarczej aplikacji informatycznych wspomagających projektowanie ofert zakupowych, konieczność ofertowania z wykorzystaniem portalu leśno-drzewnego w bardzo wielu nadleśnictwach, z praktycznego punktu widzenia, przestaje być uciążliwością realną. Sprawia to, że kosztem praktycznie nieistotnego zwiększenia wysiłku przy składaniu ofert zakupowych duże zakłady przemysłu drzewnego mają <i>de facto</i> lepsze warunki konkurencji w porównaniu do podmiotów przemysłu „drzewnego”, składających oferty zakupowe w mniejszej liczbie nadleśnictw</p> <p>Uprzywilejowanie to wynika ze zmniejszonego ryzyka wystąpienia wyżej wymienionego efektu redukcji ofert zakupowych (im większa liczba ofert zakupowych – tym mniejsze prawdopodobieństwa wystąpienia efektu ich redukcji). Z drugiej strony (przy szczegółowych rozwiązaniach w ramach systemu sprzedaży drewna, przewidujących możliwość śledzenia na bieżąco przez podmioty przemysłu drzewnego swojej sytuacji zaopatrzeniowej po złożeniu ofert zakupowych – z opcją ich ciągłego korygowania dla poprawy tejże sytuacji) – duże zakłady przemysłu drzewnego są zmuszone do monitorowania „losów” swoich ofert nie w jednym czy kilku, lecz w kilkadziesiąciu, a nawet w kilkuset nadleśnictwach. Wydaje się, że zakłady przemysłu drzewnego (nie tylko te największe) powinny mieć możliwość korzystania z własnych</p> <p>lub opracowanych przez LP aplikacji informatycznych, optymalizujących online korektę ofert zakupowych. Chociaż docelowe używanie takich narzędzi prowadziłyby do istotnego złagodzenia uciążliwości, związanych z koniecznością śledzenia „losów” i korygowania przez duże zakłady przemysłu drzewnego jednocześnie bardzo wielu ofert zakupowych, to i tak (z tego punktu widzenia) duże zakłady przemysłu drzewnego mają (i mieć będą) bardziej uciążliwą drogę dojścia do umów sprzedaży drewna aniżeli droga podmiotów „oferujących” w stosunkowo małej liczbie nadleśnictw. Konkludując, nie ma podstaw do twierdzenia, że różnicowanie podmiotów przemysłu drzewnego pod względem liczby ofert zakupowych (do sporządzania których są one obowiązane w dążeniu do zaspokojenia swojego zapotrzebowania na surowiec drzewny) stanowi czynnik generujący (istotne ze względu na ewentualny zarzut naruszenia konkurencji) różnicowanie warunków zawierania umów kupna-sprzedaży surowca drzewnego. Kolokwialnie można stwierdzić, że korzyści oraz uciążliwości z tym związane ulegają wzajemnemu znoszeniu się.</p> <p>Wraz z wprowadzaniem przez Lasy Państwowe do praktyki gospodarczej kolejnych wersji zasad sprzedaży drewna izby gospodarcze przemysłu drzewnego zaczęły wysuwać postulat stosowania opustów cenowych w odniesieniu do największych nabywców surowca drzewnego. Zwyczaj kupiecki wykreował „opusty za płatność” oraz „opusty za ilość”.</p> <p>O ile „opusty za płatność” (tj. opusty stosowane, jeżeli kontrahenci regulują swoje zobowiązania przy skróconych – w stosunku do standardu – terminach płatności) nie budzą zastrzeżeń (o ile są prawidłowo ustalone z ekonomicznego punktu widzenia) zarówno pod względem możliwego zakłócenia konkurencji, jak i formuł ekonometrycznych, pozwalających na obliczanie wartości tychże opustów, o tyle „opusty za ilość”, stosowane niewłaściwie, po pierwsze mogą prowadzić do zakłócenia konkurencji, a po drugie powinny być przedmiotem rzetelnego rachunku ekonometrycznego.</p>

1	2	3
		<p>Pozornie za stosowaniem opustów cenowych wobec dużych nabywców przemawiają mniejsze (teoretycznie) koszty „sprzedaży” związane z jednym nabywcą, zakupującym w danym nadleśnictwie na przykład 10 tys. m³, aniżeli koszty związane ze sprzedażą 10 nabywcom po 1 tys. m³ surowca drzewnego każdemu z nich. Jednak po pierwsze, przy numerycznym wspomaganie procesu realizacji sprzedaży drewna w LP (które to wspomaganie powinno zostać zdecydowanie pogłębione) wyżej wymieniona okoliczność mniejszych kosztów staje się prawie nieistotna. Po drugie zaś (co ważniejsze), stosowanie opustów cenowych w stosunku do dużych zakładów przemysłu drzewnego argumentowane mniejszą uciążliwością ekonomiczną kooperacji z małą ilością podmiotów (w porównaniu do uciążliwości związanej ze sprzedażą tej samej ilości surowca drzewnego do dużej liczby nabywców) stanowiłoby niewątpliwie impuls dla procesu restrukturyzacji rynku surowca drzewnego, polegającej na eliminowaniu z niego (lub zmniejszenia znaczenia) mikroprzedsiębiorców oraz małych przedsiębiorców przemysłu drzewnego.</p> <p>Obecna struktura nabywców surowca drzewnego w Polsce (oznaczająca koegzystencję mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców z dużymi i bardzo dużymi zakładami przemysłu drzewnego) jest strukturą korzystną z punktu widzenia interesu Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe.</p> <p>Nie ma zatem uzasadnienia dla stosowania „preferencyjnych” opustów cenowych w stosunku do dużych zakładów przemysłu drzewnego ze względu na okoliczność, że sprzedaż tej samej ilości surowca drzewnego w ramach kooperacji z mniejszą liczbą większych zakładów przemysłu drzewnego jest związana z mniejszymi ciężarami finansowymi aniżeli w kooperacji z większą liczbą mniejszych przedsiębiorstw.</p> <p>Opusty cenowe „za ilość” (oznaczające obniżkę wcześniej ustalonych cen lub stosowanie w odniesieniu do wybranej kategorii nabywców obniżonych cen co do zasady) powinno mieć uzasadnienie ekonomiczne.</p> <p>Z tego punktu widzenia należy wyraźnie podkreślić, że instrumenty opustów cenowych mają „rację bytu” w odniesieniu do gałęzi wytwarzania dóbr substytucyjnych, charakteryzujących się „naturalną” sezonowością sprzedaży, zwłaszcza przy braku możliwości prowadzenia produkcji w sposób kampanijny.</p> <p>Przykładem takiej gałęzi jest górnictwo. Jest oczywiste, że działalność kopalni nie może być prowadzona kampanijnie (jak na przykład w przypadku cukrowni korzystających z pracowników sezonowych). Ale oczywiste jest również i to, że popyt na węgiel wykazuje bardzo dużą zależność od pory roku. Sprawia to, że przez wiele miesięcy węgiel w sposób „naturalny” jest produkowany „na magazyn”, co oznacza, że zakład górniczy przez ten czas ponosi coraz wyższe koszty utrzymania składowisk węgla oraz jest zmuszony do finansowania kosztów stałych oraz kosztów zmiennych produkcji górniczej kredytami bankowymi oraz kupieckimi. Sezonowy opust cenowy „od ilości” przy sprzedaży węgla może być alternatywą dla produkcji węgla „na magazyn”, jeżeli stratność na przychodach z tytułu opustów jest w rachunku ciągnionym mniejsza niż przyrost kosztów związanych z utrzymaniem składowisk węgla, jak również z obsługą kredytów bankowych oraz zaciąganych kredytów kupieckich. W górnictwie sezonowe „opusty od ilości” są stosowane powszechnie. Na tę okoliczność „chętnie” powołują się przedstawiciele izb gospodarczych przemysłu drzewnego w forsowaniu postulatów uwzględnienia „opustów od ilości” w zasadach sprzedaży drewna. Rzecz w tym, że w Lasach Państwowych już dawno minął okres, w którym pozyskiwanie drewna było związane głównie z okresem zimowym, co skutkowało przyrostem stanów magazynowych i często powodowało potrzebę zaciągania kredytów bankowych. Obecnie pozyskiwanie i sprzedaż drewna odbywa się według harmonogramów uzgadnianych z nabywcami.</p> <p>Nie ma zatem uzasadnienia dla stosowania przy sprzedaży surowca drzewnego systemowych „opustów od ilości” argumentowanych koncentracją w funkcji czasu pozyskania surowca drzewnego w LP czy sezonowym charakterem jego sprzedaży.</p> <p>Pozostaje poza dyskusją, że znaczenie instrumentu opustów cenowych w istotnym stopniu wynika z charakteru rynku danych dóbr substytucyjnych. Generalnie można mówić o „rynkach nabywców” oraz o „rynkach zbywców”. W warunkach gospodarki cechującej się małą ingerencją władczą administracji publicznej dobra substytucyjne są obecnie zbywane prawie wyłącznie na „rynkach nabywców”.</p> <p>Jak wiadomo, „rynek nabywców” to taki rynek, w którym nie ma bariery podażowej, a wręcz przeciwnie występuje względna nadprodukcja, związana z nadwyżkowością mocy produkcyjnych w odniesieniu do danej kategorii dóbr substytucyjnych.</p> <p>„Rynek nabywców” oznacza podwyższone ryzyko błędu w ocenie co do możliwości zbycia wytworzonych dóbr, związane między innymi z trudnym do prognozowania (nawet w krótkich przedziałach czasu) efektem nasycenia rynku produktami.</p> <p>Z tego względu duże oraz bardzo duże podmioty wytwarzające dobra, charakteryzujące „rynki nabywców”, co do zasady korzystają z usług hurtowników oraz innych pośredników hurtowych. Hurtowi pośrednicy w sprzedaży dóbr biorą na siebie nie tylko ciężar „wyszukiwania” czy „nakłaniania” nabywców finalnych (lub sprzedawców detalicznych) do nabycia dóbr zakupionych przez hurtowników od ich wytwórców, lecz przede wszystkim biorą na siebie ryzyko braku możliwości dalszego zbywania tychże dóbr. Różnica między ceną nabycia dóbr</p>

1	2	3
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na (...) uzależnieniu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia, niemającego rzeczowego związku z przedmiotem umowy” [Art. 6 ust. 1 pkt 5]</p>	<p>przez pośredników hurtowych a ceną ich odsprzedaży przez tychże pośredników jest odzwierciedleniem (1) kosztów, jakie wytwórca byłby zmuszony ponosić na „wyszukiwanie” oraz „nakłanianie” nabywców finalnych (lub sprzedawców detalicznych) do zakupu wytworzonych przez siebie dóbr, ale również odzwierciedleniem (2) wartości wyżej wymienionego ryzyka, związanego z brakiem pewności co do tego, czy tacy nabywcy lub sprzedawcy zostaną „wyszukani” oraz „nakłonieni” do dokonania przedmiotowego zakupu.</p> <p>W forsowaniu systemowych „opustów od ilości” przy sprzedaży surowca drzewnego do dużych i bardzo dużych zakładów przemysłu drzewnego izby gospodarcze przemysłu drzewnego podnoszą także argument, że sprzedaż drewna do tych zakładów wyczerpuje rzekomo znamiona sprzedaży hurtowej.</p> <p>Rzecz w tym, że (jak to szczegółowo wywiedziono w załączniku nr 1 do wewnętrznego kodeksu handlowego) w Lasach Państwowych nie występuje hurtowa sprzedaż drewna. Drewno jest (a przynajmniej należy dążyć do tego, aby było) sprzedawane nabywcom finalnym bez uciekania się do instytucji pośrednictwa.</p> <p>Nie ma zatem uzasadnienia dla stosowania przy sprzedaży surowca drzewnego systemowych „opustów od ilości” argumentowanych hurtowym charakterem sprzedaży drewna do dużych oraz bardzo dużych zakładów przemysłu drzewnego.</p> <p>Konieczność utrzymania płynności finansowej przez wytwórców dóbr (w tym konieczność realizowania zaciągniętych i przyszłych zobowiązań), a także imperatyw unikania powstawania nadmiernych zapasów magazynowych – czynniki te sprawiają, że wytwórca, funkcjonujący na „rynku nabywców”, powinien uzyskiwać w określonym przedziale czasu określony przychód ze sprzedaży dóbr.</p> <p>W określonych stanach faktycznych dla utrzymania płynności finansowej niezbędne może okazywać się korzystanie z instrumentu opustów cenowych „od ilości”.</p> <p>Pozostaje poza dyskusją, że prawdopodobieństwo konieczności „odwołania” się do instrumentu opustów cenowych „od ilości” – dla „rynków nabywców” jest nieporównywalnie wyższe aniżeli dla „rynków zbywców”.</p> <p>Jak wiadomo, rynek surowca drzewnego w Polsce charakteryzuje się systemową nierównowagą strony podaźowej (zjawisko ograniczonej podaży surowca drzewnego ze względu na uwarunkowania przyrodnicze) i strony popytowej (popyt o charakterze nielimitowanym). Z natury rzeczy jest to zatem „rynek zbywców”. W związku z powyższym zastosowanie „opustów od ilości” na rynku surowca drzewnego w Polsce może być rozpatrywane w sytuacjach szczególnych: w sytuacji wystąpienia nagłego załamania koniunktury na rynku produktów wytwarzanych z wykorzystaniem surowca drzewnego, a także w sytuacji wielkoobszarowych klęsk naturalnych w lasach.</p> <p>Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z art. 50 ustawy o lasach zasada prowadzenia działalności na zasadzie jej samofinansowania nie odnosi się do poszczególnych nadleśnictw, lecz do Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe jako jednego podmiotu gospodarczego. Oznacza to, że procedura „uruchamiania” oraz stosowania instrumentu „opustów od ilości” powinna być ustalona w akcie sprawstwa kierowniczego ustanowionego przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych</p> <p>W okresie bezpośrednio poprzedzającym wprowadzenie do praktyki gospodarczej od roku 2007 systemu sprzedaży drewna na bazie Portalu Leśno-Drzewnego dość powszechną praktyką, mogącą naruszać art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, było w Lasach Państwowych uzależnianie zawarcia umowy na sprzedaż drewna od uregulowania przez te podmioty określonej części zobowiązań względem Lasów Państwowych, ciążących na podmiotach trzecich, będących niewypłacalnymi dłużnikami Lasów Państwowych.</p> <p>Wprowadzie nie było to wprost „zapisane” w zasadach sprzedaży drewna (albowiem stanowiło raczej utarty „zwyczaj” kupiecki, przyjęty w domniemanym porozumieniu, a co najmniej przy braku sprzeciwu ze strony izb gospodarczych przemysłu drzewnego), to jednak warto tu o tej praktyce przypomnieć dla uświadomienia, że przy kształtowaniu systemu sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe możliwość obrazy powołanego przepisu ustawy nie ma bynajmniej charakteru teoretycznego</p> <p>„Usankcjonowanie” w zasadach sprzedaży drewna (przy braku sprzeciwu m.in. ze strony izb gospodarczych możliwości zawierania przez kontrahentów LP umów na sprzedaż drewna pod warunkiem zrealizowania przez nich na rzecz LP części zobowiązań ciążących na podmiotach trzecich będących niewypłacalnymi dłużnikami LP) stanowi przykład rozwiązania, które w sposób oczywisty nie ma racji bytu nie tylko w przypadku różnicowania tychże kontrahentów pod względem konieczności oraz zakresu obowiązkowego wywiązywania się z ww. warunku. Taki warunek ma bowiem w ogóle niewiele wspólnego z powszechnie akceptowanymi zwyczajami kupieckimi, zwłaszcza że w niektórych przypadkach jego spełnieniu mogą sprzeciwiać się uwarunkowania prawne działania niektórych potencjalnych nabywców surowca drzewnego.</p>

1	2	3
		<p>W związku z kształtowaniem zasad sprzedaży drewna w LP jest możliwe sporządzenie dość obszernego teoretycznego katalogu innych potencjalnych świadczeń, których przyjęcie lub spełnienie przez kontrahenta może być teoretycznie traktowane jako dozwolony warunek zawarcia umowy na sprzedaż surowca drzewnego. Na przykład w grę może wchodzić:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uzależnianie zawarcia umowy od zakupienia określonej ilości drewna spoza grupy handlowej, spełniającej zapotrzebowanie technologiczne kontrahenta; 2) uzależnianie zawarcia umowy od nabycia określonej ilości niepełnowartościowego drewna pokłeskowego o cechach zbliżonych do danej grupy handlowej; 3) uzależnianie zawarcia umowy od wykonania w określonym zakresie (za odpłatnością) określonych działań w zakresie gospodarki leśnej lub poza gospodarką leśną; 4) uzależnianie zawarcia umowy od określonych „nieodpłatnych” zachowań na rzecz Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe (działalność opiniodawcza, opiniotwórcza i inna podobna działalność); 5) uzależnianie zawarcia umowy od zapewnienia określonego sposobu wykorzystania zakupionego drewna. Itd., itp. <p>Spośród przywołanych dla przykładu działań ze strony potencjalnych nabywców surowca drzewnego, pewne wątpliwości może budzić działanie zawarte w ppkt 5. Powstaje bowiem pytanie, czy istotnie jest to spełnienie jednego ze świadczeń, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jeżeli Lasy Państwowe „życzą sobie”, aby kontrahent w określony sposób wykorzystał zakupione drewno, to należy przyjąć, że w takim a nie w innym sposobie „spożytkowania” przez kontrahenta zakupionego przez niego drewna – Skarb Państwa, reprezentowany przez Lasy Państwowe, ma jakiś „interes”. Skoro tak, to należy przyjąć, że spełnienie przez kontrahenta „życzenia” Lasów Państwowych co do sposobu wykorzystania drewna, zakupionego od LP przez kontrahenta, wyczerpuje (mimo wszystko) znamiona jednego ze świadczeń, określonych w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy jako dozwolone.</p> <p>W powyższym przykładzie wszystkie z powołanych świadczeń mogą oczywiście prowadzić do naruszenia konkurencji. I tak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jeżeli od potencjalnych kontrahentów żądamy, aby zakupili określoną ilość drewna średniowymiarowego, podczas gdy ze względu na proces technologiczny (produkcja tarcicy) są oni zainteresowani zakupem drewna wielkowymiarowego, to takim żądaniem możemy w sposób istotny naruszyć konkurencję, jeżeli część nabywców korzysta na przykład z systemu grzewczego, pozwalającego na zużycie drewna średniowymiarowego jako paliwa, albo jeżeli część nabywców jest w stanie w szybkim czasie uruchomić działalność drugorzędną na bazie drewna średniowymiarowego; 2) jeżeli od potencjalnych kontrahentów żądamy, aby część surowca drzewnego zakupili jako drewno niepełnowartościowe, to takim żądaniem również możemy w sposób istotny naruszyć konkurencję, jeżeli np. proces technologiczny, dotyczący części nabywców, „jest względnie tolerancyjny” na drewno pokłeskowe, zaś w odniesieniu do pozostałych procesów technologicznych drewno pokłeskowe nie jest możliwe do użycia; 3) jeżeli sprzedaż drewna do kontrahentów uzależniamy od wykonania za odpłatnością na przykład odnowienia lub melioracyjnego uporządkowania powierzchni pozrębowej, to taka postawa także jest nośnikiem możliwego znaczącego naruszenia konkurencji, jeżeli tylko część nabywców ma zdolność i umiejętność wykonywania takich prac (np. jeżeli nabywca jest jednocześnie zakładem usług leśnych), zaś inne podmioty musiałyby korzystać z usług podwykonawców dla sprostania warunkom postawionym przez LP; 4) jeżeli sprzedaż drewna do nabywców uzależniamy od jego działań nieodpłatnych na rzecz Lasów Państwowych (chodzi o działania w zakresie wydawania lub kształtowaniu opinii na temat Lasów Państwowych oraz działania o podobnym charakterze), to nie sposób nie zauważyć, 5) że tylko część podmiotów (głównie zakłady o rozległych kontaktach handlowych i rozległej sieci kooperacyjnej) może skutecznie podjąć się wykonania tego zadania, co stawia inne podmioty w gorszej sytuacji rynkowej. <p>Jeżeli zaś chodzi o uzależnianie zawarcia umowy od „świadczeń egzotycznych” („zawrę umowę, jeżeli kupisz część moich trudnych do realizacji wierzytelności, albo jeżeli uregulujesz zobowiązania za moich dłużników”; „zawrę umowę, „jeżeli zobowiążesz się do wyprodukowania z zakupionego drewna domów z bali w celu promocji budownictwa drewnianego”) – to należy wyraźnie podkreślić, że warunki takie mogą nie tylko naruszać istotnie konkurencję (część nabywców nie jest bowiem w stanie im sprostać ze względów prawnych lub technicznych), lecz mogą wręcz naruszać kryterium legalności poprzez obrazę swobody prowadzenia działalności gospodarczej. Dopuszczenie w zasadach sprzedaży drewna do zawierania w umowach warunków obejmujących rozwiązania uzależniające zbycie drewna od przyjęcia lub spełnienia przez kontrahentów LP świadczeń niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy nie zawsze należy uznać za równoznaczne z zawarciem porozumienia niedopuszczalnego w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.</p>

1	2	3
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na (...) ograniczeniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem” [Art. 6 ust. 1 pkt 6]</p>	<p>W określonym bowiem zakresie takie porozumienie może być uznane za porozumienie bagatelne, a jednocześnie uzasadnione z praktycznego punktu widzenia, a nawet sankcjonujące utarty zwyczaj kupiecki (dopuszczalność niewielkiej „domieszki” drewna pokłeskowego lub spoza grupy handlowej, jeżeli drewno to, niezakupione przez kontrahenta, byłoby nie do zbycia ze względu na jego znikomą ilość w danym miejscu geograficznym).</p> <p>Pozostaje poza dyskusją, że dwa rozwiązania generalne powinny stanowić główne zabezpieczenie przed wykreowaniem zasad sprzedaży drewna, będących rezultatem porozumienia naruszającego art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów:</p> <p>1) zabezpieczenie pierwsze: zapewnienie powszechnego charakteru konsultowania przez Lasy Państwowe z partnerami gospodarczymi oraz społecznymi co do kształtu zasad sprzedaży drewna;</p> <p>2) zabezpieczenie drugie: ustalanie zasad sprzedaży drewna jako zasad jednolitych, ujętych w akcie ogólnego zarządu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – o takim stopniu szczegółowości, który nie pozwala na wysuwanie przez nadleśnictwa (lub regionalne dyrekcje LP, działające imieniem nadleśnictw) żądania od kontrahentów w charakterze warunku zawarcia umowy sprzedaży przyjęcia lub spełnienia niedozwolonego świadczenia. Odstąpienie od podziału nabywców na nabywców lokalnych, regionalnych oraz krajowych nie oznacza, że należy dążyć do całkowitego wyeliminowania zróżnicowania podmiotów o różnej skali produkcji pod względem warunków funkcjonowania na rynku właściwym.</p> <p>Jest oczywiste, że na przykład byłoby nieprawidłowe wykreowanie wymogu, aby podmioty nabywające drewno dajmy na to w stu pięćdziesięciu nadleśnictwach podpisywały po zakończeniu przetargu internetowego umowy z każdym z nadleśnictw z osobna, podczas gdy jest możliwe podpisanie imieniem poszczególnych nadleśnictw jednej umowy na szczeblu krajowym lub siedemnastu umów na szczeblu poszczególnych regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Z punktu widzenia wymogu tej samej uciążliwości realizacji umów byłoby również nieuzasadnione wymaganie od nabywcy „pozyskania” stu pięćdziesięciu gwarancji bankowych, podczas gdy jest przecież możliwe inne rozwiązanie, polegające mianowicie na przedłożeniu jednej gwarancji bankowej na kwotę równą sumarycznej wartości drewna, planowanego przez niego do zakupu w Lasach Państwowych, z późniejszym odpowiednim „rozdzieleniem” praw z tej gwarancji do poszczególnych nadleśnictw (proporcjonalnie do wartości drewna do sprzedaży na rzecz tego nabywcy przez poszczególne nadleśnictwa)</p> <p>Zasady sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe, wykorzystujące możliwości funkcyjne portalu leśno-drzewnego, zaczęły obowiązywać (corocznie w różnych wersjach co do rozwiązań szczegółowych) od roku 2007. Byłoby oczywistym „nadużyciem” twierdzenie, że wersja zasad sprzedaży drewna, obowiązująca w roku 2007, była wynikiem consensu między Lasami Państwowymi a m.in. izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego. Za przejaw warunkowego „przyzwolenia” na te zasady należy jednak bez wątpliwa uznać okoliczność udziału przedstawicieli izb w pracach Komisji Leśno-Drzewnej, wykreowanej właśnie w tychże zasadach. Efektem consensu z przedstawicielami m.in. izb gospodarczych przemysłu drzewnego były natomiast zasady sprzedaży drewna, obowiązujące w roku 2008. Zarówno w roku 2007, jak i w roku 2008 każdy potencjalny nabywca, będący przedsiębiorcą, mógł przystąpić do zakupu drewna w ramach podstawowego trybu jego sprzedaży, jakim był tzw. tryb rokowań internetowych. Dotyczyło to także przedsiębiorców, którzy dotychczas nie nabywali drewna w Lasach Państwowych („nowi” kontrahenci LP). W latach 2007 oraz 2008 nie można zatem mówić o zjawisku eliminowania z rynku surowca drzewnego przedsiębiorców nie legitymowanych historią zakupów surowca drzewnego w Lasach Państwowych. Można natomiast niewątpliwie mówić o ograniczeniu dostępu tych przedsiębiorców do rynku poprzez przyjęcie w zasadach sprzedaży drewna określonych algorytmów „wyceny” ofert zakupowych, składanych przez „nowych” kontrahentów LP. Jednym bowiem z kryteriów oceny ofert zakupowych, składanych przez ww. podmioty, było kryterium legitymowania się historią zakupów surowca drzewnego w LP. Ocena ofert zakupowych, składanych przez „nowych” kontrahentów LP, była w sposób „świadomy” systemowo zaniżana w związku z zerowym przyrostem wartości tejże wyceny – w tym zakresie, w jakim przyrost ten był powodowany okolicznością dokonywania przez dany podmiot w przeszłości zakupów surowca drzewnego w LP (ponieważ „nowi” kontrahenci LP z natury rzeczy w przeszłości nie dokonywali zakupów surowca drzewnego w LP, więc ocena ich ofert zakupowych nie mogła być odpowiednio powiększana ze względu na kryterium legitymowania się ww. historią zakupów).</p> <p>Należy z mocą podkreślić, że takie rozwiązanie miało swoje uzasadnienie merytoryczne (o czym bardziej szczegółowo jest mowa w załączniku nr 1 do wewnętrznego kodeksu handlowego).</p> <p>W latach 2009–2012 przyjęto rozwiązania, polegające na tym, że dla tzw. stałych nabywców wykreowano procedury nabywania surowca drzewnego, zastrzeżone dla „nowych” kontrahentów LP. „Nowi” kontrahenci LP mogli natomiast zaopatrywać się w surowiec drzewny według odrębnych procedur (dostępnych również dla nabywców „stałych”). Tak więc „stali” nabywcy surowca drzewnego mogli w tym czasie korzystać z dwóch „kanałów” zaopatrywania się w surowiec drzewny, zaś „nowi” kontrahenci LP – tylko z jednego „kanału”.</p>

1	2	3
	<p>„Zakazane są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na (...) uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu lub przez tych przedsiębiorców i przedsiębiorcę będącego organizatorem przetargu warunków składanych ofert, w szczególności zakresu prac lub ceny” [Art. 6 ust. 1 pkt 7]</p>	<p>W roku 2013 na mocy zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych uruchomiono jeszcze jeden „kanał” zaopatrzenia dedykowany do „stałych” nabywców, zamierzających dokonać inwestycji skutkujących zwiększonym zaopatrzeniem na surowiec drzewny.</p> <p>Ograniczenie dostępu do krajowego rynku surowca drzewnego w kolejnych wersjach zasad sprzedaży drewna w LP, obowiązujących od roku 2007, nie wiązało się wyłącznie z okolicznością różnicowania podmiotów przemysłu drzewnego na nabywców „stałych” oraz „nowych” kontrahentów LP, albowiem polegało ono również na nakładaniu na „stałych” nabywców ograniczeń co do granicznej sumarycznej ilości drewna możliwej do ujęcia w ofertach „zakupowych”.</p> <p>Wszystko, co opisano powyżej, może prowadzić do zupełnie błędnej diagnozy, że zasady sprzedaży drewna, obowiązujące w kolejnych wersjach od roku 2007, w sposób oczywisty doprowadzały do ograniczania dostępu do rynku poprzez (1) wyodrębnianie różnych „kanałów” zaopatrzenia i przydzielanie ograniczonej puli drewna do zakupu w ramach danego „kanału”, (2) różnicowanie podmiotów pod względem możliwości korzystania z poszczególnych kanałów, (3) reglamentowanie ilości drewna możliwego do zakupu przez „stałych” nabywców.</p> <p>W tym miejscu godzi się jednak z naciskiem podnieść, że w świetle art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest porozumiewanie się co do zasad sprzedaży drewna, prowadzące do naruszenia konkurencji poprzez ograniczanie dostępu do rynku lub poprzez eliminowanie z rynku przedsiębiorców nie objętych porozumieniem, jeżeli dotyczy to rynku właściwego (!)</p> <p>Zabezpieczeniem przed zarzutem kreowania przez Lasy Państwowe, w konsultacji m.in. z izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego, zasad sprzedaży drewna w sposób naruszający konkurencję poprzez stworzenie w ramach tych zasad mechanizmów ograniczenia dostępu do rynku oraz mechanizmów eliminowania z rynku przedsiębiorców nie objętych przedmiotowymi konsultacjami, jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dążenie do tego, aby ww. konsultacje miały charakter powszechny (generalny); 2) oparcie na bardzo mocnych argumentach merytorycznych podziału krajowego rynku surowca drzewnego na rynki właściwe; 3) oparcie na bardzo mocnych argumentach merytorycznych przydziału pul drewna do sprzedaży na poszczególnych rynkach właściwych. <p>Procedura podziału drewna możliwego do pozyskania i sprzedaży w danym roku gospodarczym według poszczególnych rynków właściwych nie może być poczytywana oraz interpretowana jako działanie prowadzące w sposób świadomy do wywołania zjawiska sztucznego popytu. Przydział pul drewna do poszczególnych rynków właściwych musi być dokonywany w oparciu o mocne przesłanki merytoryczne.</p> <p>Zbywanie drewna z wykorzystaniem funkcyjności portalu leśno-drzewnego bez wątplenia wyczerpuje znamiona przetargu w szerokim słowa tego znaczeniu. W latach 2009–2011, „stali” nabywcy określą część drewna nabywali w ramach przetargów, które należy określić jako ofertowe przetargi ograniczone. Ponadto „stali” nabywcy wraz z „nowymi” kontrahentami LP określą ilość drewna mogli nabywać na przetargach „nieograniczonych” o charakterze licytacyjnym (choć też wymagających składania ofert zakupowych). W roku 2013 zarówno przetargi ograniczone, jak i nieograniczone wyczerpywały znamiona przetargów o charakterze licytacyjnym. Przepis art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazuje: (1) porozumień, których celem lub skutkiem jest naruszenie konkurencji na rynku właściwym, będących uzgodnieniami pomiędzy przedsiębiorcami przystępującymi do przetargu, przy czym chodzi tu o uzgodnienia co do warunków składanych ofert, w szczególności zaś co do cen, a także (2) porozumień, których celem lub skutkiem jest naruszenie konkurencji na rynku właściwym, będących uzgodnieniami pomiędzy przedsiębiorcami przystępującymi do przetargu a przedsiębiorcą, będącym organizatorem przetargu, przy czym chodzi tu również o uzgodnienia co do warunków składanych ofert, w szczególności zaś co do cen.</p> <p>Podmiotem mającym status organizatora jest podmiot, który w wykonaniu swoich uprawnień oraz w ramach wywiązywania się z ciążących na nim obowiązków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonuje działania w celu zorganizowania innego podmiotu do działania, 2) wykonuje działania w celu samozorganizowania się do działania. <p>Organizowanie oraz samoorganizowanie są zatem działaniami prowadzonymi w celu zapewnienia prowadzenia przez podmiot organizowany działalności należycie zorganizowanej (uporządkowanej).</p> <p>Samoorganizowanie może polegać na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dookreśleniu formy organizacyjno-prawnej danego podmiotu lub 2) bieżącej organizacji (samoorganizowaniu się) podmiotu do realizacji konkretnego zadania rozumianego jako zintegrowany zbiór działań indywidualno-konkretnych.

1	2	3
		<p>Zasadniczo samoorganizowanie się, będące bieżącą organizacją podmiotu, powinno mieć miejsce po zorganizowaniu, w tym samozorganizowaniu się danego podmiotu, poprzez należyte dookreślenie jego formy organizacyjno-prawnej danego podmiotu.</p> <p>Samoorganizowanie się w celu dookreślenia formy organizacyjno-prawnej danego podmiotu polega na (1) usystematyzowaniu (skatalogowaniu, sklasyfikowaniu) uprawnionej, w tym obowiązkowej, działalności danej jednostki organizacyjnej; (2) zaprojektowaniu stanowisk pracy, w tym poprzez: (a) przypisanie do nich działań do wykonywania, (b) ustalenie niezbędnego wyposażenia majątkowego, (c) ustalenie potrzebnych praw i odpowiedzialności; (3) pogrupowaniu stanowisk pracy w komórki organizacyjne, wchodzące w skład jednostki organizacyjnej lub w skład poszczególnych jednostek organizacyjnych tworzących zgrupowanie jednostek organizacyjnych; (4) wyodrębnieniu jednostek centralnych i lokalnych w ramach danej jednostki organizacyjnej (lub w ramach poszczególnych jednostek organizacyjnych, tworzących grupę jednostek); (5) ustaleniu zasad bieżącego kierowania i koordynacji (ustaleniu systemu koordynacyjnego) w ramach danej jednostki organizacyjnej lub grupy jednostek organizacyjnych; (6) ustaleniu szczegółowych rozwiązań systemu finansowania działalności przy wykonywaniu działań przypisanych do poszczególnych wyodrębnionych struktur organizacyjnych (komórek organizacyjnych, jednostek centralnych i lokalnych, jednostek organizacyjnych tworzących zgrupowanie); (7) ustalenie szczegółowych rozwiązań innych systemów do „zainstalowania” w danej jednostce organizacyjnej.</p> <p>Samoorganizowanie się na potrzeby realizacji konkretnego zadania polega na aktach sprawstwa kierowniczego, mających za przedmiot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zdefiniowanie konkretnego zadania poprzez jego podział na indywidualno-konkretne działania logiczne, 2) przydzielenie indywidualno-konkretnych działań logicznych do poszczególnych stanowisk z uwzględnieniem w miarę możliwości „regulaminowego” podziału obowiązków, 3) skorygowanie – w razie takiej potrzeby – uprawnień i odpowiedzialności przypisanych do poszczególnych stanowisk, 4) powołanie – w razie takiej potrzeby – doraźnych zespołów roboczych, 5) określenie budżetu przedsięwzięcia, źródła finansowania, szczegółowego harmonogramu czasowego, zasad koordynowania realizacji przedsięwzięcia, zasad rozliczenia się z wykonania zadania, zasad bieżącego sprawdzania skuteczności aktów sprawstwa kierowniczego i wprowadzanie do nich w razie takiej potrzeby poprawek i uzupełnień. <p>Zakres bieżącego samoorganizowania się obejmuje również akty sprawstwa kierowniczego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zatrudniania pracowników, w tym obsadzania kluczowych stanowisk, na przykład w drodze powoływania, a także dokonywania zmian warunków oraz rozwiązywania stosunku pracy z pracownikami, w tym poprzez ich odwoływanie; 2) wyboru usługodawców w następstwie procesu zamówieniowego i kwitowania tego wyboru zawarciem umów i porozumień, a także aneksowania, rozwiązywania, odstępowania i zrywania tych umów i porozumień; 3) wyboru innych kooperantów, w tym nabywców wyrobów i usług, i kwitowania tego wyboru zawarciem umów i porozumień, <p>a także aneksowania, rozwiązywania, odstępowania i zrywania tych umów i porozumień.</p> <p>Biorąc powyższe pod uwagę, w pełni uprawnione jest stwierdzenie, że „organizatorami przetargów” są nie tylko nadleśnictwa (oraz inne jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, obowiązane do wykonywania określonych działań dotyczących przetargów na sprzedaż drewna), lecz również takim organizatorem (działającym poza obszarem bieżącej organizacji) są Lasy Państwowe, kierowane przez Dyrektora Generalnego LP. Pozostaje bowiem poza dyskusją, że akty sprawstwa kierowniczego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, ustanawiające system sprzedaży drewna w LP, są przejawem samoorganizowania się Lasów Państwowych poprzez dookreślenie formy organizacyjno-prawnej tego podmiotu.</p> <p>Jak to już podniesiono w niniejszym zestawieniu tabelarycznym, w sprawach dotyczących naruszania konkurencji związki przedsiębiorców (w tym izby gospodarcze przemysłu drzewnego) są traktowane na równi z przedsiębiorcami.</p> <p>Jeżeli zatem system sprzedaży drewna ma być ustalany na drodze możliwie pełnego zrozumienia i akceptacji ze strony izb gospodarczych przemysłu drzewnego, to zrozumienie i akceptacja nie powinny „ocierać” się o porozumienie, którego celem lub skutkiem byłoby naruszenie konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego, polegającego na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dokonaniu niedopuszczalnego z punktu widzenia ochrony konkurencji uzgodnienia warunków składanych ofert (w szczególności niedopuszczalnego z punktu widzenia ochrony konkurencji uzgodnienia co do cen sprzedaży drewna na rynkach właściwych), 2) wprowadzeniu (w ramach tegoż porozumienia) takich rozwiązań, dotyczących systemu sprzedaży drewna, których celem lub skutkiem jest dokonywanie niedopuszczalnych uzgodnień między przedsiębiorcami lub między tymi przedsiębiorcami a nadleśnictwami (oraz innymi jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych, obowiązanyymi do określonych działań w ramach bieżącego samoorganizowania się do przetargów na sprzedaż drewna) co do warunków przetargów

1	2	3
		<p>Za podstawowe zabezpieczenie przed naruszeniem przy sprzedaży drewna przez LP art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy niewątpliwie uznać rozwiązanie polegające na ustalaniu jednolitych zasad sprzedaży drewna:</p> <p>1) niezawierających „już w sobie” niedopuszczalnych uzgodnień między Lasami Państwowymi a m.in. izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego co do warunków „przetargowania”,</p> <p>2) stwarzających dostateczne zabezpieczenia przed dochodzeniem do takich niedopuszczalnych uzgodnień (między przedsiębiorcami lub między tymi przedsiębiorcami a nadleśnictwami oraz jednostkami organizacyjnymi LP, będących innymi organizatorami przetargów na sprzedaż drewna) przy przystępowaniu do przetargów lub w trakcie postępowania przetargowego.</p> <p>A zatem dla przykładu za niedopuszczalne należy dążyć do tego, aby docelowo system sprzedaży drewna obejmował rozwiązania polegające na raportowaniu możliwych przypadków wystąpienia niedopuszczalnych uzgodnień w sprawie warunków przetargowania (chodzi o raporty generowane w fazie składania ofert oraz w trakcie procedury przetargowej). Częścią składową zasad sprzedaży drewna powinien też być katalog niedozwolonych praktyk uzgadniania warunków składania ofert w fazie inicjowania i realizowania postępowania przetargowego</p>
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców” [Art. 9 ust. 1]</p>	<p>Błędem, zasługującym na miano błędu kardynalnego, popełnianym przy ocenie (z punktu widzenia przepisów o ochronie konkurencji) kolejnych wersji zasad sprzedaży drewna przez LP jest (przyjmowana w charakterze tezy wyjściowej) diagnoza, że podmiotem sprzedającym drewno w Lasach Państwowych jest rzekomo Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Jak wiadomo Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe jest zgrupowaniem przedsiębiorców. Poszczególni przedsiębiorcy tego zgrupowania, jak również zgrupowanie to jako takie, mają przypisany z mocy prawa określony katalog suwerennych obowiązków. Pozostaje poza wszelką dyskusją, że sprzedaż drewna – w tym jej zakresie, który obejmuje oznaczanie surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców przed jego faktycznym pozyskaniem – stanowi część składową gospodarki leśnej (jako działalności bezpośrednio wytwórczej). Z mocy prawa samodzielne prowadzenie gospodarki leśnej na podstawie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem i uprawnieniem nadleśnictw. Oznaczanie surowca drzewnego pod względem ich przyszłych nabywców przed faktycznym pozyskaniem drewna (przed ścięciem drzew oraz wyrobieniem sortymentów) jest (mającą bardzo głębokie uzasadnienie merytoryczne) praktyką, powszechnie stosowaną w Lasach Państwowych. Prowadzi to do oczywistego wniosku, że sprzedaż drewna, jako część składowa działalności bezpośrednio wytwórczej w zakresie gospodarki leśnej, powinna być prowadzona samodzielnie przez nadleśnictwa. Samodzielność prowadzenia sprzedaży drewna przez nadleśnictwa nie może oczywiście oznaczać samowoli co do kształtowania procedur prowadzenia tej sprzedaży.</p> <p>Nie jest prawdą, że zasady sprzedaży drewna, obowiązujące w kolejnych wersjach od roku 2007, „odebrały” uprawnienie i zdejły z nadleśnictw obowiązek samodzielnego prowadzenia sprzedaży drewna na podstawie planów urządzenia lasu (dowód – zob. wywody w dalszej części niniejszego opracowania).</p> <p>Nadleśnictwa prowadzą sprzedaż drewna jako część składową gospodarki samodzielnie i na podstawie planu urządzenia lasu, będąc jednak obowiązane do przestrzegania procedur w tym zakresie ustalonych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.</p> <p>Jest przy tym oczywiste, że zasady sprzedaży drewna powinny być ustalone przez Dyrektora Generalnego LP w taki sposób, aby nie zakłócały ani nie prowadziły do zakłócenia konkurencji.</p> <p>Skoro nadleśnictwa są podmiotami prowadzącymi samodzielnie sprzedaż drewna na podstawie planu urządzenia lasu według, niezakłócających w założeniu konkurencji, procedur ustalanych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – to jest oczywiste, że tylko nadleśnictwom może być przypisana ewentualnie pozycja dominująca na rynkach właściwych surowca drzewnego.</p> <p>Jeżeli – w ślad za niektórymi poglądami, których podzielić nie sposób – przyjąć, że z obszaru punktu widzenia rynkiem właściwym surowca drzewnego jest rynek obejmujący swoim zasięgiem terytorium całego kraju, to (biorąc pod uwagę, że sprzedaż drewna jest prowadzona przez nadleśnictwa) w Lasach Państwowych żadnemu podmiotowi, prowadzącemu sprzedaż drewna (żadnemu nadleśnictwu), nie sposób przypisać pozycji dominującej na tak rozumianym rynku właściwym surowca drzewnego.</p>

1	2	3
		<p>Jeżeli w ślad za (przedstawioną w ramach niniejszego zestawienia tabelarycznego) możliwą koncepcją wyodrębniania w LP rynków właściwych surowca drzewnego przyjąć, że z obszarowego punktu widzenia rynkiem właściwym surowca drzewnego jest zgrupowanie zasięgów terytorialnych określonej liczby nadleśnictw (zgrupowanie, w ramach którego występują zbliżone warunki konkurencji odnoszące się do danej grupy handlowej drewna) – to również w większości przypadków nie byłoby możliwe wskazanie nadleśnictwa (nadleśnictw) mającego (mających) pozycję dominującą na tak rozumianych rynkach właściwych surowca drzewnego.</p> <p>Ze względu na dużą zmienność warunków konkurencji przy sprzedaży drewna, wynikającą z uwarunkowań przyrodniczych i geograficznych, z praktycznego punktu widzenia należy przyjąć, że pod względem kryterium obszarowości rynkami właściwymi sprzedaży surowca drzewnego są rynki pokrywane się z zasięgami terytorialnymi poszczególnych nadleśnictw.</p> <p>Dopiero wówczas jest możliwe wyodrębnianie podmiotów dominujących przy sprzedaży drewna. Na rynkach właściwych surowca drzewnego, pokrywających się z zasięgami terytorialnymi poszczególnych nadleśnictw, podmiotem dominującym przy sprzedaży drewna jest na ogół dane nadleśnictwo, chyba że w konkretnym przypadku w ramach zasięgu terytorialnego tego nadleśnictwa funkcjonuje inne gospodarstwo leśne, zasługujące na uznanie za podmiot dominujący. Obstawiając przy tym, że pod względem kryterium obszarowości rynkami właściwymi surowca drzewnego nie są rynki pokrywane się z zasięgami terytorialnymi poszczególnych nadleśnictw, należałoby kategorycznie stwierdzić, że nieuprawnione jest stosowanie do sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe przepisu art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – chyba że, wbrew prawu, przyjąć, że sprzedaż drewna jest w Lasach Państwowych prowadzona nie przez nadleśnictwa, lecz przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe jako zgrupowanie przedsiębiorców.</p> <p>W takim przypadku (w przypadku braku możliwości wykorzystania przepisu art. 9 do oceny sprzedaży drewna prowadzonej przez Lasy Państwowe z punktu widzenia ochrony konkurencji) – ocena taka może być dokonywana wyłącznie na podstawie art. 6 ustawy (i to przy założeniu, że utrzymana zostanie praktyka dochodzenia do wynikowego kształtu zasad sprzedaży drewna na drodze consensusu, m.in. z izbami gospodarczymi przemysłu drzewnego).</p> <p>Treść ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów upoważnia do stwierdzenia, że środki ochrony konkurencji powinny być używane, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) do możliwego niebagatelnego naruszenia lub do niebagatelnego naruszenia konkurencji dochodzi w wyniku zawarcia zakazanych porozumień (art. 6) lub jeżeli 2) do niebagatelnego naruszenia konkurencji dochodzi w następstwie naruszenia pozycji dominującej (art. 9) <p>Przyjmując, że podmiotami prowadzącymi sprzedaż drewna w Lasach Państwowych są nadleśnictwa, zaś pod względem kryterium obszarowości rynkami właściwymi surowca drzewnego są rynki, pokrywane się z zasięgami terytorialnymi poszczególnych nadleśnictw – podstawowym i oczywistym rozwiązaniem, zabezpieczającym przed możliwym nadużywaniem pozycji dominującej na rynkach właściwych przez nadleśnictwa jest stanowienie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jednolitych zasad sprzedaży surowca drzewnego (i to zasad zawierających postanowienia wykluczające wystąpienie zjawiska nadużywania pozycji dominującej).</p> <p>Nie oznacza to, że pomimo tych zasad nie są możliwe przypadki nadużycia pozycji dominującej przez poszczególne nadleśnictwa. Jednakże przy poprawnych zasadach sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe takie nadużycie musiałoby się wiązać po prostu z niestosowaniem przez konkretne nadleśnictwo zasad sprzedaży drewna, określonych w zarządzeniu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.</p> <p>Proponowane rozwiązania systemowe niwelujące możliwość świadomego lub nieświadomego naruszania zasad sprzedaży drewna przez nadleśnictwa przedstawiono w dalszej części niniejszego opracowania</p>
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców”, polegające na „bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów” [Art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1]</p>	<p>Zob. uwagi utrwalone w niniejszym zestawieniu tabelarycznym w związku z analizą art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczącym zakazu zawierania porozumień (1) mających na celu niebagatelne naruszenie lub w skutkach naruszających niebagatelnie konkurencję, a (2) polegających na bezpośrednim lub pośrednim ustalaniu cen oraz innych warunków sprzedaży lub zakupu dóbr</p> <p>Zabezpieczeniem przed niebagatelnym naruszeniem konkurencji poprzez nadużycie przez nadleśnictwa pozycji dominującej na rynku właściwym jest utrwalenie w zasadach sprzedaży drewna rozwiązań, które zostały już w ramach niniejszego zestawienia tabelarycznego omówione lub zasygnalizowane w związku z analizą przepisów art. 6. ust. 1. pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.</p> <p>Niezbędne jest przy tym wykreowanie w jednolitych zasadach sprzedaży drewna, ustalonych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, wzorcowego projektu umowy, obejmującego między innymi sprawy terminów płatności oraz zabezpieczeń przed niewypłacalnością kontrahentów LP.</p>

1	2	3
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców”, polegające na „ograniczeniu produkcji, zbytu lub postępu technicznego ze szkodą dla kontrahentów lub konsumentów” [Art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 2]</p>	<p>Zob. uwagi utrwalone w niniejszym zestawieniu tabelarycznym w związku z analizą art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczącym zakazu zawierania porozumień, (1) mających na celu niebagatelne naruszenie lub w skutkach naruszających niebagatelnie konkurencję, a (2) polegających na ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji lub zbytu oraz postępu technicznego lub inwestycji</p> <p>Zabezpieczeniem przed niebagatelnym naruszeniem konkurencji poprzez nadużycie przez nadleśnictwa pozycji dominującej na rynku właściwym jest utrwalenie w zasadach sprzedaży drewna rozwiązań, które zostały już w ramach niniejszego zestawienia tabelarycznego omówione lub zasygnalizowane w związku z analizą przepisów art. 6. ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów</p>
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców”, polegające na „stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji” [Art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 3]</p>	<p>Zob. uwagi utrwalone w niniejszym zestawieniu tabelarycznym w związku z analizą art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczącym zakazu zawierania porozumień, (1) mających na celu niebagatelne naruszenie lub w skutkach naruszających niebagatelnie konkurencję, a (2) polegających na stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji</p> <p>Zabezpieczeniem przed niebagatelnym naruszeniem konkurencji poprzez nadużycie przez nadleśnictwa pozycji dominującej na rynku właściwym jest utrwalenie w zasadach sprzedaży drewna rozwiązań, które zostały już w ramach niniejszego zestawienia tabelarycznego omówione lub zasygnalizowane w związku z analizą przepisów art. 6. ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów</p>
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców”, polegające na „uzależnianiu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy” [Art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 4]</p>	<p>Zob. uwagi utrwalone w niniejszym zestawieniu tabelarycznym w związku z analizą art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczącym zakazu zawierania porozumień, (1) mających na celu niebagatelne naruszenie lub w skutkach naruszających niebagatelnie konkurencję, a (2) polegających na uzależnianiu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia, niemającego rzeczowego oraz zwyczajowego związku z przedmiotem umowy</p> <p>Zabezpieczeniem przed niebagatelnym naruszeniem konkurencji poprzez nadużycie przez nadleśnictwa pozycji dominującej na rynku właściwym jest utrwalenie w zasadach sprzedaży drewna rozwiązań, które zostały już w ramach niniejszego zestawienia tabelarycznego omówione lub zasygnalizowane w związku z analizą przepisów art. 6. ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów</p>
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców”, polegające na „przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji” [Art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 5]</p>	<p>Zakaz z art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stwarza bardzo duże możliwości ocenne, w tym pozwala na kształtowanie w sposób subiektywny bardzo rozległego obszaru, w którym mogą mieścić się diagnozy i werdykty (w tym diagnozy i werdykty ferowane przez organy powołane do ochrony konkurencji) w sprawie ewentualnego nadużycia pozycji dominującej, skutkującego (rzeczywistym lub rzekomym) brakiem możliwości powstania bądź rozwoju konkurencji.</p> <p>Należy przy tym zauważyć, że w razie dopuszczenia się obraży przepisów art. 9 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawartych w innych punktach tego ustępu, również mamy przecież do czynienia (oprócz zakłócenia konkurencji) ze zjawiskiem przeciwdziałania „uksztalowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji”.</p> <p>Rzecz jednak w tym, że w przepisach art. 9 ust. 2 pkt. 1–4 oraz 6 i 7 przejawy zakazanego nadużywania pozycji dominującej zostały skonkretyzowane z dostateczną szczegółowością.</p>

1	2	3
		<p>Natomiast przepis art. 9 ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zredagowano w ten sposób, że zarzut jego naruszenia jest możliwy do postawienia przy powoływaniu się na niczym praktycznie nieograniczony („nieskrępowany”) katalog działań, oznaczających (według stawiającego ten zarzut) nadużycie przez dany podmiot swojej pozycji dominującej na rynku właściwym.</p> <p>Jest oczywiste, że rozwiązanie systemowe, obowiązujące w Lasach Państwowych, polegające na stanowieniu przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jednolitych zasad sprzedaży drewna, sprawia, iż do nadużywania przez nadleśnictwa pozycji dominującej na rynku właściwym, o którym to nadużywaniu jest mowa w art. 9 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy, mogłoby dochodzić, gdyby w tych właśnie zasadach na nadleśnictwa zostałyby nałożone obowiązki, których wypełnianie oznaczałoby <i>de facto</i> „przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji” (niewłaściwie określone zasady jako czynnik umożliwiający i „przymuszający” nadleśniczych do nadużywania pozycji dominującej na rynku właściwym, polegającego na przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji). Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów definiuje pojęcie konkurentów. Brak jest w niej natomiast definicji konkurencji jako takiej.</p> <p>Kierując się definicją słownikową, należy przyjąć, że konkurencja oznacza rywalizację między przedsiębiorcami, będącymi (1) konkurentami przy wprowadzaniu lub możliwym wprowadzaniu w tym samym czasie dóbr na rynek właściwy, albo będącymi (2) konkurentami przy nabywaniu lub możliwym nabywaniu w tym samym czasie dóbr wprowadzonych na rynek właściwy – która to rywalizacja ma na celu zdobycie rynków zbytu (konkurencja między konkurentami wprowadzającymi lub mogącymi wprowadzać dobra na rynek właściwy), źródeł zakupu dóbr (konkurencja między konkurentami nabywającymi lub mogącymi nabywać dobra wprowadzone na rynek właściwy) i osiągnięcia jak największych korzyści przy sprzedaży dóbr (konkurencja między konkurentami wprowadzającymi lub mogącymi wprowadzać dobra na rynki właściwe).</p> <p>Skoro w przepisie art. 9 ust. 2 pkt 5 jest mowa o przeciwdziałaniu powstania konkurencji na rynku właściwym, to oznacza, że ustawodawca zakłada, że są (mogą być) rynki właściwe, na których zjawisko konkurencji w ogóle nie istnieje (do tej pory nie zaistniało).</p> <p>Przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania konkurencji między podmiotami wprowadzającymi lub mogącymi wprowadzać w tym samym czasie dobra na rynek właściwy oznacza w istocie przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania rywalizacji między konkurentami wprowadzającymi lub mogącymi wprowadzać dobra na rynek właściwy.</p> <p>Z kolei przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania konkurencji między podmiotami nabywającymi lub mogącymi nabywać dobra wprowadzone na rynek właściwy oznacza przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do powstania rywalizacji między konkurentami nabywającymi lub mogącymi nabywać dobra wprowadzone na rynek właściwy. Jeżeli podmiot zajmuje na rynku właściwym pozycję dominującą jako zbywca dóbr, to z mocy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie powinien on nadużywać tej pozycji do doprowadzania do stanów faktycznych, oznaczających brak możliwości powstania konkurencji, w tym w szczególności nie powinien doprowadzać do stanów faktycznych oznaczających:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) brak możliwości pojawienia się na rynku właściwym innych podmiotów wprowadzających lub mogących wprowadzać dobra substytucyjne na dany rynek właściwy (podmiot dominujący nie powinien działać w celu zapewnienia sobie w dalszym ciągu możliwości wprowadzania na rynek właściwy dóbr w charakterze producenta wyłącznego, bowiem stworzenie warunków do działania choćby dwóch producentów na rynku właściwym jest niezbędne do powstania na rynku właściwym rywalizacji między producentami); 2) działanie producentów lub potencjalnych producentów w ramach niedozwolonego porozumienia, w tym w ramach niedozwolonego współdziałania oraz współpracy, obejmującej np. wymianę informacji i pozostawanie w zмовie „antykonkurencyjnej” (podmiot dominujący lub podmioty dominujące na rynku właściwym nie powinni podejmować działań w celu uniknięcia rywalizowania między sobą na rynku zbytu, a także nie powinni podejmować działań pozorujących taką rywalizację, albowiem stworzenie warunków do rzeczywistej a nie pozorowanej rywalizacji jest po prostu niezbędne do zaistnienia tejże rywalizacji między producentami, co jest oczywistą oczywistością); 3) brak możliwości pojawienia się na rynku właściwym innych nabywców aniżeli nabywca, z którym podmiot dominujący na rynku właściwym kooperuje (podmiot dominujący na rynku jako jedyny wytwórca nie powinien działać w celu utrzymania jednego podmiotu jako nabywcy dóbr, bowiem stworzenie warunków do działania choćby dwóch nabywców na rynku właściwym jest po prostu niezbędne do powstania rywalizacji pomiędzy nabywcami); 4) doprowadzenie przez producentów lub potencjalnych producentów do zawarcia między nabywcami niedozwolonego porozumienia dla uniknięcia rywalizacji lub pozorowania rywalizacji (podmiot dominujący lub podmioty dominujące na rynku właściwym jako producenci nie powinni podejmować działań doprowadzających do uniknięcia lub pozorowania rywalizowania między nabywcami, albowiem stworzenie warunków do rzeczywistej a nie pozorowanej rywalizacji między nabywcami jest po prostu niezbędne do zaistnienia tejże rywalizacji na rynku właściwym, co jest oczywistą oczywistością).

1	2	3
		<p>W rzeczywistości na poszczególnych rynkach właściwych stany faktyczne oznaczające brak jakiegokolwiek rywalizacji (między producentami lub między nabywcami) mają oczywiście charakter teoretyczny. Dlatego przepis art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 należy traktować przede wszystkim jako instrument prawny, zabezpieczający przed nadużywaniem pozycji dominującej do przeciwdziałania ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji.</p> <p>Przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do rozwoju konkurencji między podmiotami wprowadzającymi lub mogącymi wprowadzać w tym samym czasie dobra na rynek właściwy – oznacza w istocie przeciwdziałanie ukształtowaniu się warunków do rozwoju rywalizacji między konkurentami wprowadzającymi lub mogącymi wprowadzać dobra na rynek właściwy.</p> <p>Rozwój konkurencji (między wytwórcami czy między nabywcami) jest procesem, polegającym na korzystnym zmienianiu się w funkcji czasu zjawiska rywalizacji na rynku właściwym wytwórców lub nabywców dóbr (jest procesem polegającym na korzystnym przeistaczaniu się w funkcji czasu jednych stanów konkurencji w inne stany konkurencji, charakteryzowane za pomocą określonego zestawu atrybutów).</p> <p>Oczywiście doprowadzanie do rozwoju konkurencji na rynkach właściwych nie może być celem samym w sobie. Powszechnie przyjmuje się, że aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych powinien być skorelowany z aktualnym stadium rozwoju gospodarczego kraju, a ponadto powinien służyć (powinien być podporządkowany) szeroko rozumianemu rozwojowi gospodarczemu – i to rozwojowi gospodarczemu wyczerpującemu znamiona rozwoju zrównoważonego.</p> <p>Innymi słowy, aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych powinien m.in. być jednym ze stymulatorów przechodzenia z aktualnego stadium rozwoju gospodarczego do stadium następnego.</p> <p>Zrównoważony rozwój gospodarczy danego państwa oznacza proces przemian w jego gospodarce narodowej, cechujący się tym, że wszechstronne potrzeby gospodarstw domowych są w wyniku tego procesu zaspokajane bez promowania ani dyskryminowania żadnej z nich w możliwie coraz większym stopniu i w możliwie coraz większym tempie przy dążeniu (zgodnie z zasadą równania do najlepszych bez ich szkody) do niwelowania różnic występujących pod tym względem między różnymi częściami terytorium państwa oraz między tym państwem a państwami bardziej rozwiniętymi – pod warunkiem wszakże, że (1) nie prowadzi to do długookresowego, a tym bardziej nieodwracalnego naruszenia granic tzw. pojemności ekosystemów Ziemi (rozwój przy zapewnieniu trwałego i zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych globu ziemskiego), a ponadto (2) „gwarantuje” („zabezpiecza”) określony i wzrastający poziom zaspokajania wszechstronnych potrzeb przyszłych pokoleń.</p> <p>Oznacza to, że nie powinno się dążyć do kształtowania aktualnego stanu konkurencji na rynkach właściwych w taki sposób, aby stan ten stymulował rozwój gospodarczy, nie liczący się z konsekwencjami dla przyszłych pokoleń (aby sprzyjał niezrównoważonemu rozwojowi gospodarczemu).</p> <p>Konstatacja zdania poprzedzającego ma szczególne znaczenie w odniesieniu do kształtowania – w ramach rozwoju konkurencji – aktualnego stanu konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego. Otóż w imię potrzeb przyszłych pokoleń niedopuszczalne jest dążenie do kształtowania takiego aktualnego stanu konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego, którego atrybutem byłaby podaż na te rynki dowolnej ilości surowca drzewnego w odpowiedzi na aktualne zapotrzebowanie nabywców.</p> <p>Podaż ta musi być bowiem funkcją uwarunkowań przyrodniczych oraz zasad prawidłowej gospodarki leśnej, o czym w tym zestawieniu tabelarycznym była już mowa w ujęciu bardziej szczegółowym.</p> <p>Aktualny stan konkurencji na danym rynku właściwym można scharakteryzować m.in. za pomocą następujących atrybutów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwyczajowej ilości dóbr wytwarzanych w danym okresie na dany rynek właściwy przez wszystkich jego wytwórców, 2) reaktywności podaży dóbr na okresowe zmiany koniunktury, 3) liczby i struktury wytwórców danego dobra, 4) stopnia zmonopolizowania konkurencji między wytwórcami (stopnia koncentracji procesu wytwórczego), 5) otwartości i barier wejścia na rynek właściwy przez nowych wytwórców, 6) stopnia wzajemnej niezależności wytwórców oraz stopnia niezależności wytwórców od nabywców przy wprowadzaniu dobra na rynek, 7) stabilności rynku właściwego ze względu na wytwórców, 8) reaktywności podaży dóbr w „odpowiedzi” na prognozę co do kształtowania się produkcji dobra w funkcji czasu, 9) zapotrzebowania w danym okresie na dane dobro ze strony wszystkich jego nabywców jako zapotrzebowania dostosowanego do niezakłócającego aktualnego stadium rozwoju gospodarczego kraju, a ponadto wynikającego z wiarygodnie ustalonej możliwości zbywania produktów, wytwarzanych z wykorzystaniem tegoż dobra,

1	2	3
		<p>10) reaktywności popytu na okresowe zmiany koniunktury, 11) liczby i struktury nabywców danego dobra, 12) stopnia zmonopolizowania konkurencji między nabywcami (stopnia koncentracji procesu nabywania dóbr), 13) otwartości i barier wejścia na rynek właściwy nowych nabywców, 14) stopnia wzajemnej niezależności nabywców oraz stopnia niezależności nabywców od wytwórców przy nabywaniu dobra, 15) stabilności rynku właściwego ze względu na nabywców, 16) reaktywności popytu na dobro w „odpowiedzi” na prognozę co do zmiany zapotrzebowania na dobro w korelacji z projekcją zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, 17) kształtowania się ceny na dobro w porównaniu do ceny stanu idealnego.</p> <p>Aktualny stan konkurencji na danym rynku właściwym jest w tym większym stopniu zbliżony do stanu pożądanego (do stanu wzorcowego):</p> <p>1) im mniejsza jest średnioroczna w okresie różnica pomiędzy zwyczajową ilością dóbr wytwarzanych w tym okresie na dany rynek właściwy przez wszystkich jego wytwórców a zapotrzebowaniem w danym okresie na dane dobro ze strony wszystkich jego nabywców – zapotrzebowaniem rozumianym jako zapotrzebowanie dostosowane do aktualnego stadium rozwoju gospodarczego kraju (i niezakładające aktualne stadium rozwoju gospodarczego kraju), a ponadto wynikające z wiarygodnie ustalonej możliwości zbywania produktów wytwarzanych z wykorzystaniem tegoż dobra (jeżeli w danym okresie wyżej wymieniona średnioroczna różnica jest niewielka, oznacza to, że m.in. za sprawą minionego, jak i aktualnego stanu konkurencji, na danym rynku właściwym ukształtował się utrzymujący się stan równowagi między podażą dobra na rynek właściwy a ekonomicznie uzasadnionym popytem na to dobro; na rynek właściwy trafia taka ilość dobra, jaka jest niezbędna do wytwarzania produktów, powstających z wykorzystaniem danego dobra, w ilości zaspokajającej zapotrzebowanie na te produkty na poziomie skorelowanym z aktualnym stadium rozwoju gospodarczego kraju);</p> <p>2) im większa jest reaktywność podaży i popytu na wahnięcia koniunktury na dane dobro, wynikające ze zmian koniunktury na produkty wytwarzane z tego dobra (chwilowe oraz okresowe zmiany koniunktury na dane dobro, powodowane zmianami koniunktury na wyroby wytwarzane z wykorzystaniem tego dobra, to zjawisko ekonomicznie obiektywne. Z tego punktu widzenia wzorcowym stanem konkurencji jest taki stan, który charakteryzuje się tym, iż w reakcji na spadek koniunktury na dane dobro podaż i popyt na to dobro może stosunkowo szybko ulegać obniżeniu – bez szkody dla podmiotów „kształtujących” tę podaż i ten popyt, tj. bez zjawiska bankructw i wzrostu bezrobocia, ale i odwrotnie: w reakcji na wzrost koniunktury na dane dobro podaż i popyt na to dobro może stosunkowo szybko wzrastać);</p> <p>3) im dostatecznie stabilny jest rynek właściwy z punktu widzenia wytwórców oraz z punktu widzenia nabywców, a jednocześnie im korzystniejsze są warunki do poprawy konkurencyjności wytwórców oraz nabywców na rynku właściwym, będące pochodną (1) liczby i struktury wytwórców oraz nabywców operujących na danym rynku właściwym, (2) stopnia koncentracji procesu wytwórczego oraz procesu nabywania dóbr, (3) otwartości i barier wejścia na rynek właściwy przez nowych wytwórców oraz nabywców, (4) stopnia wzajemnej niezależności wytwórców oraz stopnia niezależności wytwórców od nabywców przy wprowadzaniu dobra na rynek właściwy, (5) stopnia wzajemnej niezależności nabywców oraz stopnia wzajemnej niezależności nabywców od wytwórców przy nabywaniu dóbr (w obrocie gospodarczym określonymi dobrami równie ważne jest utrzymanie utartych zwyczajów kupieckich oraz stabilności rynku właściwego z punktu widzenia wytwórców i nabywców, jak i doprowadzanie do wzrostu konkurencyjności pomiędzy wytwórcami oraz pomiędzy nabywcami; imperatyw poprawy konkurencyjności między wytwórcami oznacza, że każdy z podmiotów, będący wytwórcą danego dobra powinien być zainteresowany obniżką kosztów wytwarzania dóbr oraz poprawą ich jakości – tak, aby były one bardziej atrakcyjne dla potencjalnych nabywców, zarówno ze względu na proponowaną, odpowiednio niższą cenę, jak i walory techniczne; imperatyw poprawy konkurencyjności pomiędzy nabywcami oznacza, że każdy z podmiotów, będący nabywcą dobra, również powinien być zainteresowany racjonalizacją kosztów działalności, często w połączeniu ze zwiększaniem skali produkcji, albowiem tylko to daje „legalną” możliwość nabywania dobra po wyższych cenach niżeli konkurenci oraz w większych ich ilościach – przy oferowaniu sprzedaży produktów, wytwarzanych z wykorzystaniem tych dóbr, po cenach porównywalnych lub niższych niżeli ceny oferowane przez konkurentów. Jest oczywiste, że kształtowaniu się należytego stopnia konkurencyjności i jej poprawie na danym rynku właściwym sprzyja odpowiednio duża liczba wytwórców oraz nabywców, brak barier we wkraczaniu nowych wytwórców i nabywców na rynek właściwy, racjonalny stopień koncentracji procesu wytwórczego oraz możliwie najwyższy stopień niezależności podmiotów, działających na rynku właściwym – zarówno wytwórców oraz nabywców. Jest jednak oczywiste i to, że rywalizacja na rynku właściwym wykorzystująca rentę różniczkową z przyrostu konkurencyjności niektórych wytwórców oraz nabywców, a także wynikająca ze zwiększania się liczby wytwórców i nabywców, „z istoty rzeczy” musi prowadzić do „restrukturyzacji” zbioru wytwórców i nabywców operujących na danym rynku właściwym.</p>

1	2	3
		<p>W szczególności musi to prowadzić do wycofywania się z rynku właściwego niektórych wytwórców i nabywców lub co najmniej do ograniczania przez nich produkcji lub skali zakupu dób. Nie ulega wątpliwości, że z punktu widzenia kształtowania należytego stanu konkurencji tylko w sytuacjach tak szczególnych, jak sytuacja w Polsce przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, „szokowa destabilizacja” rynków właściwych może być uznana za zjawisko korzystne czy raczej nieuchronne. W innych sytuacjach – dla dobra stanu rywalizacji między wytwórcami oraz nabywcami – poprawa konkurencyjności na rynkach właściwych powinna następować przy jak najmniejszej stratności na stabilności tychże rynków oraz przy jak najmniejszej stratności na utartych zwyczajach kupieckich na tych rynkach);</p> <p>4) im bardziej cena jednostkowa kupna-sprzedaży dobra na rynku właściwym jest zbliżona do ceny, jaka ukształtowałaby się w warunkach stanu idealnego, tj. stanu charakteryzującego się po pierwsze równowagą podaży i popytu na dane dobro, a ponadto charakteryzującego się uzasadnionym, na danym etapie rozwoju gospodarczego kraju, poziomem kosztów produkcji danego dobra oraz kosztów wytwarzania produktów z wykorzystaniem tegoż dobra (założmy, że (1) dobrem wprowadzającym na rynek właściwy jest surowiec drzewny, (2) na dany rynek właściwy surowca drzewnego jest wprowadzana średniorocznie masa drewna w ilości 10 000 m³, (3) masa 10 000 m³ drewna wprowadzana na rynek właściwy surowca drzewnego w pełni pokrywa zapotrzebowanie zakładów przemysłu drzewnego operujących na tym rynku, (4) przeciętny koszt całkowity wytworzenia 1 m³ drewna, wprowadzanego na rynek właściwy, wynosi 250 zł/m³ /chodzi o koszt w rachunku ciągnionym, z uwzględnieniem kosztów zagospodarowania lasu oraz kosztów jego użytkowania/, (5) wytworzenie przez zakłady przemysłu drzewnego, operujące na rynku właściwym surowca drzewnego, jednostki produktu wyjściowego wymaga zużycia 0,8 m³ drewna, (6) zakłady przemysłu drzewnego w skali roku wytwarzają 12 500 jednostek produktu wyjściowego /10 000/08 = 12 500/, (7) koszt całkowity wytworzenia jednostki produktu wyjściowego przez zakłady przemysłu drzewnego, bez kosztu zakupu surowca drzewnego, wynosi 170 zł/jednostkę, (8) cena sprzedaży jednostki produktu wyjściowego wytwarzanego przez zakłady przemysłu drzewnego wynosi 365 zł/jednostkę, (9) po zaferowaniu do sprzedaży 10 000 m³, cena netto /bez VAT/ kupna-sprzedaży 1 m³ drewna ukształtowała się na poziomie 260 zł/m³. Przy powyższych założeniach zbywcy drewna uzyskaliby wynik finansowy równy /260 zł/m³ – 250 zł/m³/ * 10 000 m³ = 100 000 zł, zaś nabywcy ponieśliby stratę, wynoszącą: /365 zł/jednostkę – 170 zł/jednostkę – 260 zł/m³ * 0,8 m³/ * 12 500 jednostek = – 162 500 zł. Poszukując odpowiedzi na pytanie, czy cena 260 zł/m³ jest zbliżona do ceny w warunkach stanu indywidualnego, przyjmijmy założenie, że analizy ekonometryczne wskazują, iż na obecnym etapie rozwoju gospodarczego /przy danym poziomie doskonałości technologicznej/ uzasadniony poziom kosztów wytworzenia jednego m³ surowca drzewnego powinien wynosić 248 zł/ m³, zaś koszt wytworzenia jednostki produktu wyjściowego przez zakłady przemysłu drzewnego, bez kosztów zakupu surowca drzewnego – 155 zł/jednostkę. Przy takim założeniu cena kupna – sprzedaży 260 zł/m³ wiązałaby się z następującym wynikiem finansowym po stronie zbywców: /260 – 248/ * 10 000 = 120 000. Po stronie nabywców wynik wyniósłby /365 – 155 – 260 * 0,8/ * 12 500 = 25 000. Rentowność sprzedaży surowca drzewnego mierzona, wyrażonym w procentach, ilorazem wyniku do wartości sprzedaży wyniosłaby: 120 000/2 600 000 * 100 = 4,6%. Rentowność sprzedaży produktów wyjściowych wytwarzanych przez zakłady przemysłu drzewnego wyniosłaby 0,55%. Przy przyjętych założeniach cena kupna-sprzedaży drewna, wynosząca 260 zł/m³, choć przynosząca wynik finansowy i podmiotom sprzedającym drewno, i zakładom przemysłu, nie może być uznana za cenę stanu idealnego. Aby obliczyć cenę stanu idealnego, należy przy przyjętych założeniach rozwiązać następujące równanie:</p> $\frac{[(X - 248) * 10\ 000]}{[(365 - 155 - X * 0,8) * 12\ 500]} = \frac{[X * 10\ 000]}{[365 * 12\ 500]}$ <p>Po rozwiązaniu tego równania otrzymujemy X = 253,1747 zł. Jeżeli wartość X podstawimy do równania rentowności sprzedaży drewna, a także do równania rentowności sprzedaży produktów wyjściowych zakładów przemysłu drzewnego – w obu przypadkach otrzymamy wartość równą 2,04%. Przy przyjętych założeniach cena kupna-sprzedaży drewna w warunkach stanu idealnego wynosi zatem 253,17 zł. Cena stanu idealnego mówi o cenie, przynoszącej i wytwórcom, i nabywcom tę samą rentowność sprzedaży przy założeniu, że podaż dobra na rynek właściwy w pełni odpowiada zapotrzebowaniu na te dobra, zaś podmioty przekazujące dobra na rynek właściwy oraz nabywające te dobra na rynku właściwym prowadzą działalność na poziomie kosztów uzasadnionych. Jest przy tym oczywiste, że w krótkim przedziale czasu działania, mające za przedmiot racjonalizację kosztów produkcji, nie mogą przynieść, zarówno po stronie zbywców, jak i nabywców, natychmiastowego stanu pełnej zgodności wartości tychże kosztów z ich wartością, ustaloną na poziomie uzasadnionym. Oznacza to, że przykładowo wyliczona tu</p>

1	2	3
		<p>cena jednostkowa 253,17 zł w rzeczywistości (1) nie będzie zrównywać zbywców i nabywców pod względem rentowności sprzedaży, (2) rentowność sprzedaży po stronie zbywców i nabywców nie musi oscylować wokół 2% , gdyż raczej będzie niższa, (3) w zgrupowaniu nabywców oraz w zgrupowaniu zbywców rentowność ta będzie wykazywać określoną zmienność – w zależności od faktycznego wyjściowego poziomu kosztów jednostkowych produkcji, charakteryzujących poszczególne podmioty, oraz w zależności od możliwości i zdolności podmiotów do nadania określonego „tempa” procesowi racjonalizacji tychże kosztów. W każdym jednak razie przykładowo wyliczoną tu cenę jednostkową 253,17 zł należy uznać za cenę, w której następuje pełne „zrównoważenie” interesów zbywców i nabywców – pod warunkiem wszakże zastosowania prawidłowej metody ustalania uzasadnionego poziomu kosztów jednostkowych produkcji po stronie zbywców i nabywców (o czym w kolumnie obok, a w ujęciu bardziej szczegółowym – w dalszej części opracowania);</p> <p>5) im bardziej (1) reaktywność podaży danego dobra na rynek właściwy, mierzona skłonnością i zdolnością zbywców i innych podmiotów gospodarki narodowej, działających dotąd na różnych rynkach właściwych, do zwiększania produkcji danego dobra, jest zbieżna z długookresową prognozą jego podaży, wynikającą z długookresowej prognozy co do zmiany zapotrzebowania na to dobro skorelowanej z projekcją zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju – jeżeli prognoza podaży przewiduje potrzebę zwiększania podaży w ślad za zwiększonym zapotrzebowaniem na ww. dobro w funkcji czasu, (2) reaktywność podaży danego dobra, mierzona skłonnością i zdolnością zbywców do zmniejszania produkcji w połączeniu z programami działań restrukturyzacyjnych, jest zbieżna z długookresową prognozą podaży tego dobra, wynikającą z długookresowej prognozy co do zmiany zapotrzebowania na to dobro skorelowanej z projekcją zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju – jeżeli prognoza podaży przewiduje potrzebę i konieczność zmniejszenia podaży w ślad za zmniejszeniem zapotrzebowania na ww. dobro w funkcji czasu, (3) reaktywność popytu na dane dobro, mierzona skłonnością i zdolnością nabywców i innych podmiotów gospodarki narodowej, działających dotąd na różnych rynkach właściwych, do zwiększania zakupów tego dobra, jest zbieżna z długookresową prognozą zapotrzebowania na to dobro skorelowaną z projekcją zrównoważonego rozwoju kraju – jeżeli prognoza ta przewiduje wzrost zapotrzebowania na dobro w funkcji czasu, (4) reaktywność popytu na dane dobro, mierzona skłonnością oraz zdolnością nabywców do zmniejszania zakupów, jest zbieżna z długookresową prognozą zapotrzebowania na to dobro skorelowaną z projekcją zrównoważonego rozwoju kraju – jeżeli prognoza ta przewiduje spadek zapotrzebowania na dobro w funkcji czasu (w wykonaniu m.in. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, a także wielu innych przepisów, w tym zawartych w regulacjach prawnych, dotyczących samorządu terytorialnego, Rzeczypospolita Polska powinna być legitymowana spójnym oraz zintegrowanym z unijnymi i międzynarodowymi podstawami strategicznymi zbiorem dokumentów strategiczno-programowych, inkorporujących projekcję zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju i kształtowania jego bezpieczeństwa ekologicznego, obejmującą różne przedziały czasu. Projekcja ta, obejmując z różną szczegółowością różne przedziały czasu, powinna zawierać, a przynajmniej umożliwiać sporządzenie długookresowych prognoz zapotrzebowania na różne dobra, w tym dobra, będące wyrobami oraz usługami. Jest oczywiste, że projekcja ta oraz związane z nią prognozy powinny uwzględniać i liczyć się z reaktywnością podaży i popytu na poszczególne dobra, choć nie powinny być jej bezwzględnie podporządkowane. Weźmy dla przykładu wyrób w postaci węgla kamiennego. Według oficjalnych prognoz, abstrahując tu od ich zasadności, zapotrzebowanie na węgiel kamienny w jej postaci tradycyjnej ma ulegać stopniowemu zmniejszaniu się. Wzrastać ma natomiast zapotrzebowanie na węgiel wydobywany według zmienionych technologii, bezpiecznych z punktu widzenia przeciwdziałania efektowi cieplarnianemu. Aktualny stan konkurencji na rynku właściwym węgla kamiennego wydobywanego metodą tradycyjną będzie można uznać za tym bardziej zbliżony do stanu pożądanego, im większa będzie skłonność oraz zdolność do dokonywania przez kopalnie stosowanych zmian technologicznych, oznaczających „przejście” tych kopalni na inny rynek właściwy, tj. na rynek właściwy węgla bezpiecznego w użyciu z punktu widzenia efektu cieplarnianego, ale także im większa będzie skłonność oraz zdolność istniejących zakładów energetycznych do „wychodzenia” z roli nabywcy węgla „tradycyjnego” i przechodzenia wraz z ewentualnymi nowymi zakładami energetycznymi na rynek właściwy węgla „bezpiecznego energetycznie”. Im w mniejszym stopniu aktualny stan konkurencji przystaje do długookresowych prognoz zmian podaży oraz zapotrzebowania na dane dobro, z tym większymi należy się liczyć perturbacjami na rynkach właściwych przy urzeczywistnianiu przedmiotowych prognoz przy obiektywnym braku możliwości ich korekty. Perturbacje te oznaczają w szczególności upadłości zbywców i nabywców oraz wzrost bezrobocia na rynku pracy.</p> <p>Szczególnym przypadkiem przeciwdziałania ukształtowaniu się warunków niezbędnych do rozwoju konkurencji jest podejmowanie działań uwsteczniających aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych (skoro nieuprawnione jest stwarzanie warunków niepozwalających na rozwój konkurencji, to tym bardziej nieuprawnione jest doprowadzanie do uwsteczniania się aktualnego stanu konkurencji).</p>

1	2	3
		<p>Mając na względzie powyższe rozważania, możliwe staje się dokonanie oceny obecnego stanu konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego w Polsce.</p> <p>W pierwszej kolejności należy podnieść, że po przyjęciu, iż z geograficznego punktu widzenia rynkiem właściwym surowca drzewnego jest rynek, którego granice pokrywają się z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa – otóż przy takim założeniu z „natury rzeczy”, w warunkach polskiego modelu leśnictwa państwowego, taki rynek charakteryzuje się, po stronie zbywców, brakiem na nim konkurencji. Oczywiście na tak rozumianym rynku właściwym surowca drzewnego operują zwykle gospodarstwa leśne, nie wchodzące w skład Lasów Państwowych. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, stanowiącymi przez siebie zasadami sprzedaży drewna, nie może, rzecz jasna, kreować „zakazu” wprowadzania – na tak rozumiany rynek właściwy – surowca drzewnego, wytwarzanego przez te inne gospodarstwa leśne, ani obciążać nadleśnictw obowiązkami, których wypełnianie skutkowało by brakiem możliwości sprzedaży drewna przez te gospodarstwa czy tworzenia nowych gospodarstw leśnych (choć od utworzenia nowego gospodarstwa leśnego do rozpoczęcia sprzedaży drewna przez to gospodarstwo „droga” jest bardzo daleka). Nie jest też uprawniony do kreowania zakazu wprowadzania drewna na rynek właściwy przez innych zbywców (na przykład przez pośredników). Należy podkreślić, że tylko w niektórych częściach kraju (sporadycznie) rola gospodarstw leśnych, nie wchodzących w skład Lasów Państwowych, jest istotna gospodarczo czy znacząca (a nawet dominująca) z punktu widzenia ilości sprzedawanego drewna. Powołując się na wywody utrwalone już w niniejszym zestawieniu tabelarycznym, w tym miejscu ponownie należy podnieść, że brak konkurencji oraz brak możliwości stwarzania konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego ze względu na okoliczność, że w zasięgach terytorialnych nadleśnictw nadleśnictwa są co do zasady z natury rzeczy praktycznie jedynymi zbywcami drewna – otóż brak ten ma względny charakter. Jak to już to omówiono, przy ortodoksyjnym traktowaniu ustawowej definicji rynku właściwego, możliwe jest inne podejście do rynku właściwego surowca drzewnego (rynek właściwy surowca drzewnego jako zgrupowania zasięgów terytorialnych nadleśnictw – dostatecznie homogenicznego pod względem panujących w tym zgrupowaniu warunków konkurencji). Wszystkie nadleśnictwa, prowadzące sprzedaż drewna w ramach danego homogenicznego zgrupowania zasięgów terytorialnych nadleśnictw, wyczerpują oczywiście znamiona konkurentów. Ale i bez takiego grupowania nadleśnictwa (choć formalnie nie są konkurentami na rynku właściwym obejmującym zasięg terytorialny jednego nadleśnictwa) faktycznie konkurują pomiędzy sobą (była już o tym mowa), jeżeli tylko jednolite zasady sprzedaży drewna, stanowiące przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, zawierają sprzyjające ku temu rozwiązania. Rynek właściwy surowca drzewnego, rozumiany, z geograficznego punktu widzenia, jako rynek pokrywający się z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa – z punktu widzenia nabywców nie jest rynkiem, na którym z „natury rzeczy” występuje brak konkurencji. Na takim rynku właściwym co do zasady operuje więcej aniżeli jeden nabywca.</p> <p>Oceniając aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia średniorocznej w okresie różnicy pomiędzy ilością surowca drzewnego przekazywanego na ten rynek a zapotrzebowaniem na drewno ze strony nabywców – należy stwierdzić (powtarzając wywody, utrwalone już w tym zestawieniu), że cechą charakterystyczną tych rynków jest systemowa deficytowość, wynikająca z przyrodniczych uwarunkowań limitujących pozyskiwanie surowca drzewnego, zasad prawidłowej gospodarki leśnej oraz obiektywnych trudności ekonomicznych i technicznych sprzeciwiających się poddawaniu surowca drzewnego na wielką skalę transakcjom „import-eksport” (czy transakcjom wewnątrz-wspólnotowego przemieszczenia). Oczywiście różne jest nasilenie tego zjawiska – w zależności m.in. od szczegółowego usytuowania rynku właściwego na terytorium Polski, a także w zależności od grupy handlowej surowca drzewnego. Obecnie prawidłowością jest na przykład, że wyraźnie mniejsza systemowa deficytowość charakteryzuje rynki właściwe surowca drzewnego liściastego aniżeli surowca iglastego. Systemowa deficytowość rynków właściwych surowca drzewnego jest bez wątpienia czynnikiem obniżającym ocenę obecnego stanu konkurencji na tych rynkach.</p> <p>Oceniając aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia warunków do poprawy konkurencyjności wytwórców oraz nabywców na rynku właściwym (chodzi tu o warunki będące pochodną (1) liczby i struktury wytwórców oraz nabywców operujących na danym rynku właściwym, (2) stopnia koncentracji procesu wytwórczego oraz procesu nabywania dóbr, (3) otwartości i barier wejścia na rynek właściwy przez nowych wytwórców oraz nabywców, (4) stopnia wzajemnej niezależności wytwórców oraz stopnia niezależności wytwórców od nabywców przy wprowadzaniu dobra na rynek właściwy, (5) stopnia wzajemnej niezależności nabywców oraz stopnia wzajemnej niezależności nabywców od wytwórców przy nabywaniu dóbr) – należy stwierdzić, co następuje:</p>

1	2	3
		<p>1) na rynkach właściwych surowca drzewnego w Polsce operuje wystarczająca liczba nabywców,</p> <p>2) z punktu widzenia skali produkcji (skali zapotrzebowania na surowiec drzewny) struktura nabywców wykazuje znaczne zróżnicowanie; obok dużych i bardzo dużych przedsiębiorców – na rynkach właściwych surowca drzewnego operują mikroprzedsiębiorcy, a także małe i średnie przedsiębiorstwa; dotyczy to przede wszystkim przemysłu tartaczno-technicznego;</p> <p>3) z wielu punktów widzenia zróżnicowanie struktury nabywców jest korzystne, w szczególności tworzy samoistną barierę zabezpieczającą przed „zmowami przetargowymi” oraz przed procesem niepożądanego koncentracji procesu nabywania dóbr, ponadto zapewnia naturalny, nienaruszający ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, podział rynków zbytu produktów, wytwarzanych z zakupionego surowca drzewnego (kierowanie przez mikroprzedsiębiorców oraz małych przedsiębiorców swoich wyrobów przede wszystkim do odbiorców „miejscowych”; kierowanie przez dużych i bardzo dużych przedsiębiorców swoich wyrobów w istotnej części za granicę oraz do hurtowników);</p> <p>4) twierdzenia w pkt 2 i 3 nie odnoszą się do podmiotów wykorzystujących surowiec drzewny w przemyśle celulozowym oraz płytowym, bowiem tutaj liczba podmiotów nabywających surowiec drzewny jest ograniczona, a proces nabywania surowca cechuje się znaczną koncentracją;</p> <p>5) z zastrzeżeniem pkt 4 – po stronie nabywców surowca drzewnego póki co nie występuje koncentracja, którą można by uznać za mającą negatywny wpływ na stan konkurencji;</p> <p>6) w odniesieniu do tartaczno-technicznego oraz procesów wytwarzania prostych wyrobów z drewna (np. palety, wyroby w ramach programów ogrodowych) rynek surowca drzewnego jest dostatecznie otwarty na nowych nabywców oraz nie stwarza im nadmiernych barier wejścia na rynki właściwe;</p> <p>7) przemawiają za tym następujące okoliczności: (1) działalności, o których mowa w pkt 6, nie są koncesjonowane, a także nie są objęte innymi ograniczeniami prawnymi, warunkującymi rozpoczęcia działalności (poza ograniczeniami oraz ciężarami o charakterze standardowym, związanymi w szczególności: (a) z obowiązkiem dokonania oceny oddziaływania realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego na środowisko, (b) z obowiązkiem uzyskania zgód i pozwoleń, określonych w Prawie ochrony środowiska, (c) z przepisami prawa dotyczącymi zagospodarowania przestrzennego oraz prawa budowlanego, (d) z przepisami o legitymizacji działalności gospodarczej – przy czym podmioty, planujące rozpoczęcie działalności na bardzo dużą skalę muszą liczyć się z koniecznością uzyskania „limitu” emisji gazów cieplarnianych do atmosfery), (2) działalności, o których mowa w pkt 6, cechują się stosunkowo prostymi technologiami procesów wytwórczych oraz nie wymagają specjalistycznej wiedzy fachowej, w tym zakupu licencji, know-how czy franczyzy, (3) zbywcy drewna nie mają instrumentów prawnych do stwarzania barier dostępu nowych nabywców do rynków właściwych surowca drzewnego;</p> <p>8) w odniesieniu do innych gałęzi wykorzystywania surowca drzewnego (np. przemysł celulozowy, płytowy, wyrób elementów z drewna klejonego itd.) rynki właściwe surowca drzewnego są oczywiście mniej otwarte oraz stwarzają dla nowych nabywców większe bariery wejścia;</p> <p>9) chociaż z prawnego punktu widzenia nabywcy, operujący na rynkach właściwych surowca drzewnego w Polsce, są niezależni (z zastrzeżeniem co do nabywców działających w grupach kapitałowych, które „póki co” należą do rzadkości) – to od wielu lat obserwuje się zjawisko nieformalnego, ponadstandardowego ich uzależnienia od izb gospodarczych być może nawet ponad ramy przepisów o samorządzie gospodarczym;</p> <p>10) w związku z umocowaniem prawnym Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do ustalania systemu sprzedaży drewna, wiążącego jednostki organizacyjne LP – nabywcy surowca drzewnego pozostają niewątpliwie pośrednio pod niewładczym wpływem nadleśnictw jako zbywców surowca drzewnego; nadleśnictwa są bowiem obowiązane do oferowania drewna do sprzedaży według zasad ich wiążących, nabywcy niewładczo podporządkowują się tym zasadom, jednak z prawem dochodzenia swojego interesu przed sądami gospodarczymi;</p> <p>11) pomiędzy konkretnymi rynkami właściwymi surowca drzewnego (pomiędzy poszczególnymi nadleśnictwami, a w ramach nadleśnictwa w odniesieniu do poszczególnych grup handlowych drewna) występuje oczywiście, zmieniające się w funkcji czasu (ale i do pewnego stopnia trwałe, gdyż wynikające z utartych zwyczajów) zróżnicowanie pod względem liczby i struktury nabywców, przy czym nie należy do rzadkości, że część nabywców na rynkach właściwych surowca drzewnego (tj. na terenie nadleśnictwa) ma pozycję dominującą;</p> <p>12) z geograficznego punktu widzenia – w Polsce należy zasadniczo wyodrębnić tyle rynków właściwych surowca drzewnego, ile nadleśnictw wchodzi w skład Lasów Państwowych; przy podejściu ortodoksyjnym należałoby jeszcze wydzielić rynki właściwe surowca drzewnego, pokrywające się z zasięgami poszczególnych parków narodowych;</p> <p>13) liczba podmiotów, operujących na rynkach właściwych surowca drzewnego jako zbywcy, jest zdecydowanie ograniczona;</p>

1	2	3
		<p>14) podmiotami, operującymi jako zbywcy na rynku właściwym surowca drzewnego o zasięgu pokrywającym się z zasięgiem terytorialnym nadleśnictwa, są: (1) dane nadleśnictwo, (2) zakłady Lasów Państwowych (oddziały zakładów, mające jednostki wytwórcze w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa), jeżeli zajmują się one sprzedażą drewna, (3) gospodarstwa leśne, nie wchodzące w skład Lasów Państwowych, jeżeli pozyskują i sprzedają drewno do odbiorców zewnętrznych lub zużywają je we własnym zakresie, (4) nabywcy surowca drzewnego (ich jednostki lokalne, mające składy lub korzystające ze składów w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa), jeżeli zajmują się odsprzedają surowca drzewnego, pełniąc <i>de facto</i> funkcję pośredników, (5) właściciele gruntów z zadrzewieniami i inne podmioty, mające prawa do zadrzewień, jeżeli wiąże się to z pozyskiwaniem i sprzedażą surowca drzewnego na rzecz innych podmiotów lub zużycia we własnym zakresie;</p> <p>15) na rynkach właściwych surowca drzewnego występuje zatem dość silna koncentracja procesu wytwórczego, przy czym nierzadko nadleśnictwo występuje realnie w roli jedynego zbywcy drewna;</p> <p>16) rynki właściwe surowca drzewnego nie są otwarte i cechują się istotnymi barierami wejścia na nie przez nowych wytwórców surowca drzewnego;</p> <p>17) decydują o tym następujące okoliczności: (1) wprawdzie nie ma istotnych przeszkód formalnych dla zalesienia gruntów rolnych i innych gruntów do tego przydatnych celem utworzenia mikroprzedsiębiorstw leśnych czy nawet wielkoobszarowego gospodarstwa leśnego, bowiem przepisy prawa temu sprzyjają, m.in. poprzez tworzenie zachęt finansowych, to z roku na rok podaż takich gruntów staje się coraz mniejsza, (2) od daty utworzenia takiego gospodarstwa leśnego do czasu pozyskania surowca drzewnego upływa jednak dość długi okres, obejmujący od kilkunastu do kilkudziesięciu lat; okres ten jest stosunkowo krótki przy tworzeniu specjalnych gospodarstw leśnych, w których (zwykle po kilkunastu latach) jest możliwe, zgodnie z planem urzędzenia lasu, pozyskanie zrębem zupełnym surowca drzewnego np. do zużycia w przemyśle celulozowym (ostatnio na tworzenie własnej bazy surowcowej na terytorium Polski zdecydowała się co najmniej jedna duża celulozownia; można mieć uzasadnione obawy, czy eksperyment ten jest ekonomicznie uzasadniony oraz zakończy się powodzeniem; warto oczywiście z uwagą śledzić realizację tego przedsięwzięcia);</p> <p>18) rynki właściwe surowca drzewnego cechują się systemowo-prawnym uzależnieniem biernym pomiędzy nadleśnictwami jako głównymi podmiotami wprowadzającymi drewno na rynki właściwe;</p> <p>19) jak to już kilka razy podniesiono w tym zestawieniu tabelarycznym, wprawdzie na dany rynek właściwy, pokrywający się z zasięgiem terytorialnym danego nadleśnictwa, drewno do obrotu wprowadza to właśnie nadleśnictwo, to z praktycznego punktu widzenia pomiędzy nadleśnictwami występuje (powinna występować) konkurencja;</p> <p>20) wzajemna zależność pomiędzy nadleśnictwami jako konkurentami dlatego ma charakter bierny, że uzależnienie to czerpie swoje źródło z mocy samego prawa i wynika z: (1) przynależności nadleśnictw do wspólnej Grupy Przedsiębiorców, (2) generalnego atrybutu systemu finansowego Lasów Państwowych, którym jest efekt samofinansowania działalności do uzyskiwania dopiero na poziomie Lasów Państwowych jako jednego podmiotu gospodarki finansowej, a nie w ramach poszczególnych nadleśnictw;</p> <p>21) na rynkach właściwych surowca drzewnego występuje też zjawisko określonego uzależnienia zbywców od nabywców, wynikające ze: (1) zbywania części drewna przez nadleśnictwa na rzecz zakładów Lasów Państwowych, (2) zużycia drewna na własne potrzeby Lasów Państwowych, (3) zużycia drewna na własne potrzeby niepaństwowych gospodarstw leśnych oraz właścicieli lub posiadaczy drewna z likwidacji czy częściowej likwidacji zadrzewień, (4) docelowego zużycia drewna z własnych plantacji „celulozowych” przez duże celulozownie,</p> <p>22) „póki co” uzależnienie, o którym mowa w ppkt 21, jest bez istotnego znaczenia przy formułowaniu oceny stanu konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia warunków sprzyjających poprawie konkurencyjności.</p> <p>Biorąc pod uwagę stwierdzenia w ppkt 1–22, w pełni uprawniony jest wniosek generalny, że z punktu widzenia sprzyjania poprawie konkurencyjności stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego jest daleki od stanu wzorcowego, przy czym działania mające na celu wyraźną poprawę tego stanu, przy obecnym modelu leśnictwa państwowego (który z różnych względów powinien być kategorycznie utrzymany) są bardzo ograniczone. Sprawia to, że stanowienie jednolitych zasad sprzedaży drewna w LP w maksymalnie możliwym zakresie należy wykorzystać do wykreowania takich rozwiązań, które co najmniej nie doprowadzą do pogorszenia tegoż stanu. Jednolite zasady sprzedaży drewna w Lasach Państwowych należy w szczególności wykorzystać do stworzenia przy sprzedaży drewna swoistej ściany ogniowej (firewall) pomiędzy poszczególnymi nadleśnictwami, a także pomiędzy nadleśnictwami a regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych – aby (w takim stopniu, w jakim jest to możliwe ze względu na zasadę osiągnięcia w LP efektu samofinansowania działalności nie w poszczególnych nadleśnictwach, lecz w skali całych Lasów Państwowych) działania nadleśnictw przy oferowaniu surowca drzewnego do sprzedaży miały charakter działań niezależnych.</p>

1	2	3
		<p>Oceniając aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia stabilności tych rynków – należy stwierdzić, co następuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rynki właściwe surowca drzewnego przez wiele lat, a nawet przez dziesięciolecia, charakteryzowały się w Polsce bardzo dużą stabilnością, czerpiącą swoje źródło z utartych zwyczajów i praktyk kupieckich, a także z pozostałości po gospodarce nakazowo-rozdzielczej, w ramach której podmioty przerabiające drewna miały charakter państwowy; 2) stabilność ta oznaczała przede wszystkim, iż corocznie surowiec drzewny w nadleśnictwach (tzw. nabywcy lokalni) oraz w regionalnych dystryktach Lasów Państwowych (tzw. nabywcy regionalni) był nabywany przez te same podmioty oraz w tych samych ilościach, przy czym w latach szczególnej koniunktury lub po stanach wielkoobszarowych klęsk naturalnych do zakupów były dopuszczane, zwłaszcza po przemianach ustrojowych przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku (przede wszystkim w odniesieniu do drewna tartaczno-go) podmioty sezonowe, funkcjonujące na terenach wiejskich w oparciu o rodzinne zasoby pracy (zwane pogardliwie „szopotraczami”); 3) dążenie do pełnej (zupełnej) stabilności rynków właściwych nie jest zjawiskiem pożądanym, albowiem nie sprzyja to rozwojowi konkurencji, a co za tym idzie poprawie konkurencyjności jako warunku postępu technicznego; 4) po wprowadzeniu od roku 2007 zasad sprzedaży drewna, bazujących na informatycznym portalu leśno-drzewnym, w wielu nadleśnictwach pojawili się nowi nabywcy surowca drzewnego, którzy dotychczas w danym nadleśnictwie drewna nie zakupywali; wystąpiło też zjawisko wyraźnego zwiększenia liczby nabywców operujących na rynkach poszczególnych nadleśnictw; do zakupywania surowca drzewnego w Lasach Państwowych przystąpiły podmioty, które do tej pory były zmuszone do nabywania drewna, korzystając z pośrednictwa zakładów przemysłu drzewnego (odkupywanie drewna od zakładów przemysłu drzewnego, będących nabywcami drewna w LP), a być może również korzystając z nieformalnych kanałów zaopatrzeniowych; 5) nagła (raptowna) destabilizacja rynków właściwych, w tym rynków właściwych surowca drzewnego, jest również niepożądana, jak jego pełne ustabilizowanie; 6) po wprowadzeniu od roku 2007 do praktyki gospodarczej zasad sprzedaży drewna, bazujących na portalu leśno-drzewnym, nie doszło w skali całych Lasów Państwowych do masowych bankructw podmiotów przerabiających drewno, pomimo że lata 2008 i 2009 były okresem wyraźnej dekoniunktury na rynkach produktów, wykorzystujących surowiec drzewny; w skali Lasów Państwowych nie doszło też do „radikalnej” wymiany stałych kontrahentów. <p>W ocenie syntetycznej, uprawniony jest wniosek, że aktualna stabilność rynków właściwych surowca drzewnego jest zjawiskiem pozytywnym – w tym znaczeniu, że po wprowadzeniu do praktyki gospodarczej „nowych” zasad sprzedaży drewna nie doszło do nieodwracalnie niekorzystnych, także z punktu widzenia interesów Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe, zmian na tych rynkach (była już o tym mowa w niniejszym opracowaniu).</p> <p>Oceniając aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia kształtowania się ceny jednostkowej kupna-sprzedaży surowca drzewnego w porównaniu do ceny stanu idealnego, należy stwierdzić, co następuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jak to już po wielokroć podniesiono w tym zestawieniu, na krajowych rynkach właściwych surowca drzewnego występuje systemowa nierównowaga między stroną podażową a stroną popytową; 2) jest to związane z tym, że (1) pozyskanie surowca drzewnego ma uwarunkowania przyrodnicze, a tym samym podaż surowca drzewnego na krajowe rynki drewna nie może być dowolnie zwiększana (ani zmniejszana), (2) surowiec drzewny z przyczyn ekonomicznych oraz technicznych nie „poddaje” się masowym transakcjom eksport-import (czy przemieszczeniom wewnątrzspółnotowym); 3) deficytowość rynków surowca drzewnego nie będzie maleć, lecz wzrastać; 4) jest to związane po pierwsze z tym, że nieuchronny jest proces przywiązywania przez społeczność międzynarodową coraz większej wagi do zasobów leśnych jako dobra służącego do realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu, a po drugie – z tym, że surowiec drzewny w wielu dziedzinach będzie się stawał alternatywą dla innych czynników materiałowych procesów technologicznych jako naturalny magazyn węgla organicznego (wyroby, wytwarzane z wykorzystaniem surowca drzewnego, jako naturalny magazyn węgla organicznego); 5) twierdzenie zdania poprzedzającego odnosi się także do terytorium Polski, pomimo że (1) profesjonalizacja metod gospodarki leśnej, skutkująca zwiększeniem się produktywności ekosystemów leśnych, mierzonej choćby zmianą klasy bonitacji siedlisk, (2) realizacja programu wzrostu lesistości kraju, a także (3) starzenie się drzewostanów powodują ciągły wzrost etatu mięszościowego użytkowania głównego lasu; 6) nierównowaga, o której mowa w pkt 1, rozstrzyga o tym, że na zasadach „wolnej gry rynkowej” nie może dochodzić do kształtowania się ceny sprzedaży drewna, odpowiadającej stanowi równowagi pomiędzy podażą i popytem („wolna gra rynkowa” na rynkach właściwych surowca drzewnego nie może stanowić mechanizmu kształtowania ceny równowagi podaży i popytu, skoro, jako się rzekło, nierównowaga między stroną podażową i popytową ma charakter systemowy, wynikający z „natury” rynku surowca drzewnego);

1	2	3
		<p>7) kreowanie ceny sprzedaży stanu idealnego na drodze „wolnej gry rynkowej” wymaga nie tylko doprowadzania na tej drodze do zrównoważenia podaży i popytu, lecz również do racjonalizacji kosztów wytwórczych, odpowiadających danemu stadium rozwoju gospodarczego zarówno po stronie wytwórców, jak i nabywców;</p> <p>8) pozostaje poza dyskusją, że zwłaszcza po stronie przemysłu drzewnego długotrwała „stagnacja” rynku drzewnego, wynikająca z nadmiernej jego stabilizacji, poziom kosztów wytwarzania odbiega (i to znacznie in plus) od poziomu kosztów racjonalnych;</p> <p>9) nawet po hipotetycznym przyjęciu, iż nieprawdziwa jest teza o systemowej nierównowadze strony podażowej i popytowej na rynkach właściwych surowca drzewnego (choć z całą pewnością jest to teza prawdziwa, w szczególności przy obecnych zasadach urządzania lasu), to ze względu na zjawisko, opisane w ppkt 8 rozwiązania proceduralne w zasadach sprzedaży drewna uwzględniające imperatyw prowadzenia handlu drewnem po cenach mających odniesienie do cen stanu idealnego nie powinny nawiązywać do „terapii szokowej”, oznaczającej raptowną restrukturyzację rynku drzewnego, ale także (o czym dalej) mogącej oznaczać w istocie naruszenie przepisów o ochronie konkurencji (w Polsce, w niektórych kręgach opiniotwórczych, opiniotwórczych i decyzyjnych, obserwuje się manierę odwoływania się do skuteczności „terapii szokowej”, jaką przy względnym przyzwoleniu społecznym zastosowano na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Należy zauważyć, że „terapia” ta ominęła ówczesne państwowe gospodarstwo leśne, dzięki czemu zapewne mamy „na szczęście” obecnie do czynienia w Polsce z takim, a nie innym modelem leśnictwa, w tym leśnictwa państwowego. Należy również zauważyć, że przyzwolenie społeczne na tak radykalne programy gospodarcze, jakie zrealizowano na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku, i na tak radykalne skutki tych działań, może pojawiać się jedynie w tak wyjątkowych okresach, jakim w Polsce był niewątpliwie okres raptownego zerwania z poprzednim ustrojem gospodarczym w powiązaniu z odzyskaniem przez Polskę suwerenności politycznej. Obecnie „terapia szokowa” w leśnictwie, polegająca na zastosowaniu przy sprzedaży drewna mechanizmów nie przypominających nawet mechanizmów „wolnej gry rynkowej”, lecz mechanizmy „wolnej amerykanki” – nie jest oczywiście możliwa ani tym bardziej uzasadniona ze względu na konsekwencje społeczne oraz interes Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe);</p> <p>10) bardzo istotne (omówione powyżej) przeszkody, sprzeciwiające się wykształcaniu się ceny stanu idealnego na drodze „gry rynkowej”, sprawiają, że w takim zakresie, w jakim nie sprzeciwiają się temu przepisy o ochronie konkurencji, w kreowaniu zasad sprzedaży drewna należy przyjmować rozwiązania nie prowadzące do pogłębiania deficytowości surowca drzewnego, na przykład poprzez ograniczenie się wyłącznie do procedur przetargu nieograniczonego („odwołanie” się w zasadach sprzedaży drewna przez LP wyłącznie do przetargu nieograniczonego nie jest paradoksalnie „uhonorowaniem” przepisów o ochronie konkurencji, lecz w polskich realiach oznacza potencjalne naruszenie tychże przepisów).</p> <p>W ocenie syntetycznej uprawniony jest wniosek, że aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego cechuje się tym, iż cena jednostkowa na drewno wykazuje prawdopodobnie odchylenie od ceny stanu idealnego. Nie ma jednak możliwości udzielenia odpowiedzi na pytanie, jak duże jest to odchylenie, ani jaki jest jego „znak” (odchylenie in plus czy in minus). Nie ma też możliwości udzielenia odpowiedzi na pytanie, która ze stron operujących na rynkach właściwych surowca drzewnego (Lasy Państwowe jako główny wytwórca czy nabywcy) jest beneficjentem różnicy między aktualną ceną na surowiec drzewny a ceną stanu idealnego. Jakkolwiek by to zabrzmiało w „uszach ortodoksyjnych wyznawców wolnego rynku” – brak możliwości doprowadzania do ceny stanu idealnego na drewno z wykorzystaniem mechanizmów „wolnego rynku” zmusza do szacowania tej ceny na drodze swoistej „spekulacji” ekonometrycznej. Szacowanie ceny stanu idealnego jest bezdyskusyjną koniecznością przy rozwijaniu obecnych zasad sprzedaży drewna, albowiem to właśnie cena stanu idealnego powinna być przyjmowana jako cena proponowana przez poszczególne nadleśnictwa przy wystawianiu ofert sprzedaży z wykorzystaniem Portalu Leśno-Drzewnego</p> <p>Oceniając aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia reaktywności podaży i popytu w „odpowiedzi” na krótkookresowe wahnięcia konkurencji, należy stwierdzić, co następuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stali kontrahenci Lasów Państwowych swoje procesy wytwórcze dostosowali, zwłaszcza w przemyśle tartacznym czy w produkcji palet, do krótkookresowych zmian koniunkturalnych, charakteryzujących rynki wyrobów, wytwarzanych z wykorzystaniem surowca drzewnego; 2) przystosowanie to polega na tym, że potencjalne moce przerobowe stałych kontrahentów Lasów Państwowych wynoszą około 60 mln m³, podczas gdy aktualny poziom pozyskania surowca drzewnego wynosi ok. 30–39 mln m³; 3) wolne moce przerobowe wiążą się ze świadomym utrzymywaniem rezerwowego parku maszynowego oraz stosunkową łatwością uruchamiania pracy wielozmianowej (dyspozycyjne zasoby pracy na terenach niezurbanizowanych w połączeniu z brakiem konieczności wyposażania pracowników w bardzo specjalistyczną wiedzę);

1	2	3
		<p>4) cechą charakterystyczną rynków właściwych surowca drzewnego, zwłaszcza w odniesieniu do tartacznicwa (choć także w odniesieniu do produkcji palet i wytwarzania małej architektury ogrodowej), jest to, że (szczególnie w niektórych regionach kraju, charakteryzujących się „rozdrobieniem” gospodarstw rolnych) funkcjonuje wiele mikroprzedsiębiorców „godzących się” na sezonową dezaktywizację procesu produkcyjnego w okresach dekoniunktury;</p> <p>5) wbrew powszechnej opinii mikroprzedsiębiorcy ci są bardzo pożądanym elementem rynków właściwych surowca drzewnego; są oni przydatni zwłaszcza przy lokalnym zagospodarowywaniu części surowca drzewnego w okresach dekoniunktury na rynkach zewnętrznych;</p> <p>6) w przeciwieństwie do reaktywności popytu (tj. w przeciwieństwie do względnie łatwego dostosowania się nabywców surowca drzewnego do zmian koniunktury na wyroby wytwarzane z wykorzystaniem surowca drzewnego, zwłaszcza w okresach wzmożonego zapotrzebowania na te wyroby), reaktywność podaży jest słabą stroną rynków właściwych surowca drzewnego;</p> <p>7) jak to już wielokrotnie podniesiono, na rynek surowca drzewnego do sprzedaży trafia mniej więcej 1/10 sumy etatów miąższości surowca drzewnego;</p> <p>8) oczywiście w okresach zwiększonego zapotrzebowania na surowiec drzewny zasady prawidłowej gospodarki leśnej pozwalają na odpowiednie zwiększanie podaży, jednak w granicach, w których po pierwsze nie oznaczają szkody dla stanu lasu, a po drugie w okresach dekoniunktury na surowiec drzewny nie będzie skutkowało powodowaniem sztucznego popytu na surowiec drzewny (<i>w latach zwiększonego zapotrzebowania na surowiec drzewny zwiększyliśmy bardzo znacząco podaż surowca drzewnego na rynki właściwe, co sprawia, że w latach znacznej dekoniunktury – w związku z obowiązkiem utrzymania w skali dziesięciolecia rozmiaru pozyskania drewna na poziomie etatu miąższości użytkowania głównego – będziemy mieli „pretekst” do takiego ograniczenia podaży, że i tak /pomimo dekoniunktury/ na rynku wystąpi brak surowca drzewnego).</i></p> <p>W ocenie syntetycznej uprawniony jest wniosek, że aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego charakteryzuje się tym, że w reakcji na krótkookresowe zmiany zapotrzebowania na surowiec drzewny – podmioty, w szczególności te z nich, których działalność obejmuje pierwiastkowy i mało skomplikowany technologicznie przerób drewna, wykształciły zdolność „płynnego” kształtowania swojego popytu na drewno, natomiast reakcja wytwórców surowca drzewnego jest w tym zakresie ograniczona uwarunkowaniami o przyrodniczym charakterze oraz zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. W ramach kształtowania docelowej wersji zasad sprzedaży drewna przez LP – absolutnie konieczne jest opracowanie procedur ustalania zmian rocznego rozmiaru pozyskania drewna, zwłaszcza w reakcji na wzrost koniunktury na surowiec drzewny. Wymaga to niewątpliwie opracowania skutecznych modeli prognozowania cykli koniunktury na surowiec drzewny.</p> <p>Oceniając aktualny stan konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego z punktu widzenia reaktywności podaży i popytu w związku z długookresowymi prognozami zapotrzebowania na surowiec drzewny skorelowanymi z projekcją zrównoważonego rozwoju kraju – należy na wstępie zauważyć, że takiej całościowej, rzetelnej, a przede wszystkim realnej prognozy zapotrzebowania na drewno nie ma. Owszem w ministerstwie właściwym ds. gospodarki opracowano w przeszłości kolejną wersję sektorowej strategii rozwoju przemysłu drzewnego – jednak nie sposób nie zauważyć, że w dużej mierze całościowe zapotrzebowanie w funkcji czasu na surowiec drzewny wywiedziono tu z wewnętrznych strategii rozwojowych dużych zakładów przemysłu drzewnego oraz badań ankietowych, jakim poddano przedsiębiorstwa szeroko rozumianej branży drzewnej. Przy sporządzaniu wieloletnich prognoz zapotrzebowania na jakieś dobra rzeczywiście wychodzi się zazwyczaj od zapotrzebowania na produkty, wytwarzane z wykorzystaniem tego dobra. Zakłada się mianowicie, że w okresie globalnej nadprodukcji dóbr – dane dobro zostanie wytworzone praktycznie w dowolnej ilości, jeżeli tylko będzie realne zapotrzebowanie na produkty powstające z wykorzystaniem tego dobra powiększone o zużycie tegoż dobra w ramach konsumpcji finalnej w gospodarstwach domowych. Przy prognozowaniu całkowitego zapotrzebowania na surowiec drzewny przez gospodarkę narodową i gospodarstwa domowe niezbędne jest jednak odwrócenie tego podejścia. Oczywiście duży i mali przedsiębiorcy przemysłu drzewnego mogą tworzyć swoje wewnętrzne strategie rozwojowe – „tyle tylko”, że w „rachunku sumarycznym” będą one mogły być zrealizowane do poziomu realnego przyrostu podaży surowca drzewnego ze strony Lasów Państwowych, innych krajowych gospodarstw leśnych, a w ramach transakcji importowych i wewnątrzspółnotowych – także ze strony gospodarstw leśnych, funkcjonujących za granicą. Oznacza to, że niektóre wewnętrzne strategie rozwojowe w szeroko rozumianym przemyśle drzewnym będą mogły być, rzecz jasna, zrealizowane, lecz na realizację innych strategii po prostu „nie starczy” drewna. Nie ulega bowiem wątpliwości, że gdyby podsumować zakładane w funkcji czasu zapotrzebowanie na surowiec drzewny ze strony wszystkich podmiotów, planujących</p>

1	2	3
		<p>prowadzenie w przyszłości i rozwój w oparciu o krajowy oraz importowany surowiec drzewny – to otrzymałoby się wynik wyraźnie przewyższający realną podaż drewna, wynikającą z uwarunkowań przyrodniczych oraz zasad prawidłowej gospodarki leśnej. A zatem postęp techniczny i przyrost produkcji przemysłu drzewnego w Polsce z wykorzystaniem krajowej bazy surowcowej może następować wyłącznie w granicach, wyznaczonych średniorocznym przyrostem pozyskania drewna, wynikającym z przyrostu w nowo urządzanych nadleśnictwach etatu mięszszościowego użytkowania głównego lasu.</p> <p>(w porównaniu do etatu ustalonego w poprzednich planach urządzenia lasu tych nadleśnictw). Zwraca przy tym uwagę, że (1) rozwój danej dziedziny gospodarki narodowej oraz zwiększanie produkcji danej dziedziny gospodarki narodowej lub zakłócanie czy uwstecznianie tego rozwoju i przyrostu produkcji, jak również (2) sprzyjanie temu rozwojowi i zwiększaniu produkcji lub zakłócanie tego rozwoju i przyrostu produkcji, związane z aktualnym i przewidywanym stanem konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego – w żadnym razie nie może być oceniane z perspektywy poszczególnych podmiotów, lecz w odniesieniu do całej gospodarki narodowej, a szerzej w odniesieniu do gospodarek zintegrowanych czy integrujących się w ramach porozumień międzynarodowych, na przykład w ramach Traktatu o funkcjonowaniu UE. Biorąc pod uwagę konstatację zdania poprzedzającego, a także imperatyw unikania powiększania deficytowości dotychczasowych rynków właściwych surowca drzewnego, najbardziej racjonalnym rozwiązaniem w zasadach sprzedaży drewna, zapewniającym dokonywanie się postępu technicznego i zwiększania produkcji w przemyśle drzewnym jako całości (bez potencjalnych zakłóceń na dotychczasowych rynkach właściwych surowca drzewnego), jest wyodrębnienie rynku właściwego surowca drzewnego „dla postępu i zwiększania produkcji” (ryнку dla rozwoju) – przy corocznym kierowaniu do sprzedaży na tym rynku drewna w ilości odpowiadającej wyżej wymienionemu średniorocznemu przyrostowi pozyskania drewna, a także przy nadaniu uprawnień do operowania na tych rynkach tylko tym podmiotom, których biznes plany zakładają zwiększenie mocy przerobowych na drodze działalności inwestycyjnej</p> <p>Za podstawowe systemowe zabezpieczenie przed możliwością nadużywania przez nadleśnictwa pozycji dominującej, zajmowanej na rynkach właściwych surowca drzewnego (nadużywania, skutkującego przeciwdziałaniem ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji) – należy oczywiście uznać utrzymanie dotychczasowego rozwiązania, zgodnie z którym nadleśnictwo samodzielnie prowadzi sprzedaż drewna na podstawie planu urządzenia lasu, jednak według procedur, zawartych w jednolitych zasadach sprzedaży drewna, ustalanych przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w drodze zarządzenia.</p> <p>Twierdzenie zdania poprzedzającego jest prawdziwe przy założeniu, że jednolite zasady sprzedaży drewna jako takie nie będą zawierały postanowień, których wykonywanie oznaczać będzie w istocie brak możliwości powstawania oraz rozwoju konkurencji. Biorąc pod uwagę powyższe analizy i wywody, związane z art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 5 ustawy o ochronie konkurencji, nasuwają się następujące konkluzje co do docelowej wizji zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zasady sprzedaży drewna powinny przewidzieć obowiązek corocznego sporządzania raportu kontrolingowego, mającego na celu ustalanie wartości poszczególnych wskaźników, służących ocenie stanu konkurencji na poszczególnych zgrupowaniach rynków właściwych surowca drzewnego, a w konsekwencji pozwalających na uzyskiwanie odpowiedzi na pytanie, czy zmiany tego stanu oznaczają rozwój konkurencji na tych rynkach, a jeśli oznaczają rozwój, jakie jest jego tempo; 2) niezależnie od prac nad kształtowaniem oraz wprowadzaniem do praktyki gospodarczej docelowej wizji zasad sprzedaży drewna – Lasy Państwowe powinny równoległe z tym opracować i usankcjonować w formie zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych program, którego realizacja powinna zmierzać do zmniejszenia systemowej deficytowości rynków właściwych surowca drzewnego; program ten powinien objąć m.in. następujące działania: (1) ustalenie udoskonalonej formuły ustalania etatu mięszszości użytków głównych, (2) opracowanie podprogramu aneksowania planów urządzenia lasu, z wykorzystaniem odpowiednio usankcjonowanej znowelizowanej metodyki określania etatu mięszszościowego użytków głównych (tak, aby aneksowanie to objęło w sposób równomierny terytorium Polski, co powinno doprowadzić do zrjonalizowania koncepcji wyodrębnienia rynku właściwego surowca drzewnego dla postępu i rozwoju); 3) możliwość kształtowania przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jednolitych zasad sprzedaży drewna w LP w maksymalnie możliwym zakresie należy wykorzystać do wykreowania takich rozwiązań, które co najmniej nie doprowadzą do pogorszenia stopnia konkurencyjności pomiędzy nadleśnictwami jako zbywcami surowca drzewnego; jednolite zasady sprzedaży drewna należy wykorzystać do wykreowania swoistej ściany ogniowej (firewall) pomiędzy poszczególnymi nadleśnictwami, a także pomiędzy nadleśnictwami a regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych – aby (w takim stopniu, w jakim jest to możliwe ze względu na zasadę osiągnięcia w LP efektu samofinansowania działalności nie w poszczególnych nadleśnictwach, lecz w skali całych Lasów Państwowych) działania nadleśnictw przy oferowaniu surowca drzewnego do sprzedaży miały charakter działań niezależnych;

1	2	3
		<p>4) utrzymaniu, a nawet pogłębieniu konkurencyjności pomiędzy nadleśnictwami jako zbywcami surowca drzewnego powinno służyć uwzględnienie w docelowej wizji zasad sprzedaży drewna „instytucji” ceny stanu idealnego, której koncepcję przedstawiono powyżej – przy czym chodzi tu o to, aby ceny te były odpowiednio regionalizowane (aby każde nadleśnictwo według standardowego algorytmu ustalało cenę stanu idealnego, poniżej której nie należy określać ceny proponowanej do przetargów);</p> <p>5) brak możliwości doprowadzania do ceny stanu idealnego na drewno z wykorzystaniem mechanizmów „wolnego rynku” zmusza do szacowania tej ceny na drodze swoistej „spekulacji” ekonometrycznej; procedura szacowania ceny stanu idealnego nie powinna jednak doprowadzać do efektu terapii szokowej,</p> <p>a) przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna w ich wersji docelowej należy unikać rozwiązań, które mogłyby skutkować nagłym naruszeniem aktualnej stabilności rynków właściwych surowca drzewnego; oczywiście „konserwowanie” aktualnej stabilności na rynkach właściwych surowca drzewnego jest równie niepożądane; utrzymaniu należytej stabilności rynków właściwych surowca drzewnego w powiązaniu z ich racjonalną restrukturyzacją powinny służyć rozwiązania, zapewniające możliwość postępu i zwiększania produkcji u stałych kontrahentów Lasów Państwowych (rynek surowca drzewnego dla postępu i zwiększania produkcji /w skrócie rynek dla rozwoju/), a także możliwość inicjowania zakupów surowca drzewnego na polskich rynkach właściwych surowca drzewnego przez podmioty, opierające dotychczasową swoją działalność na ich rodzimych lub zagranicznych bazach surowcowych, z poszanowaniem przy tym art. 87 Traktatu ustanawiającego UE (rynek surowca drzewnego wyrównywania konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego Europy w skrócie rynek wyrównywania konkurencji/), przy czym postęp techniczny i przyrost produkcji przemysłu drzewnego w Polsce z wykorzystaniem krajowej bazy surowcowej może następować wyłącznie w granicach, wyznaczonych średniorocznym przyrostem pozyskania drewna, wynikającym z przyrostu w nowo urządzanych nadleśnictwach etatu mięszszościowego użytkowania głównego lasu;</p> <p>6) ze względu, że obecna struktura nabywców surowca drzewnego w Polsce (koegzystencja mikroprzedsiębiorców, małych, średnich, dużych i bardzo dużych przedsiębiorców) znamionuje dobre dostosowanie się zakładów przemysłu drzewnego do krótkotrwałych wahań koniunktury na wyroby wytwarzane z udziałem drewna – w docelowej wizji zasad sprzedaży drewna należy unikać rozwiązań mogących prowadzić do trwałej zmiany tej struktury. Lasy Państwowe (z wykorzystaniem m.in. CKPŚ) powinny ukierunkować mikroprzedsiębiorców i małych przedsiębiorców na wnioski projektowe, służące absorpcji środków pomocowych, pozwalających na podejmowanie działań służących doskonaleniu technologicznemu tych podmiotów;</p> <p>7) w ramach kształtowania docelowej wersji zasad sprzedaży drewna przez LP absolutnie konieczne jest opracowanie procedur ustalania zmian rocznego rozmiaru pozyskania drewna, zwłaszcza w reakcji na wzrost koniunktury na surowiec drzewny; wymaga to niewątpliwie opracowania skutecznych modeli prognozowania cykli koniunktury na surowiec drzewny;</p> <p>8) w ramach niewładczego oddziaływania Lasów Państwowych na stałych nabywców surowca drzewnego lub na nabywców planujących wkroczenie na krajowe rynki surowca drzewnego (oddziaływania, mającego na celu racjonalizację ich decyzji rozwojowych);</p> <p>a) Narodowy Program Leśny (<i>in spe</i>) powinien obejmować okresowo aktualizowaną oraz powszechnie dostępną prognozę co do kształtowania się w długookresowej perspektywie czasowej podaży surowca drzewnego z Lasów Państwowych i innych gospodarstw leśnych w porównaniu z sumarycznym zapotrzebowaniem na surowiec drzewny, ustalonym na podstawie:</p> <p>– wewnętrznych strategii rozwojowych, sporządzonych oraz aktualizowanych przez znaczące zakłady przemysłu drzewnego lub przez podmioty planujące wejście na krajowy rynek surowca drzewnego oraz</p> <p>– na podstawie okresowej ankietyzacji stałych nabywców surowca drzewnego,</p> <p>b) aktualna oraz przewidywana deficytowość surowca drzewnego, szacowana w wykonaniu lit. a, powinna podlegać regionalizacji (tak, aby podmioty, projektujące decyzje rozwojowe miały możliwość dokonywać ich konkretyzacji z punktu widzenia lokalizacji geograficznej przedsięwzięć</p> <p>– wewnątrznych strategii rozwojowych, sporządzonych oraz aktualizowanych przez znaczące zakłady przemysłu drzewnego lub przez podmioty planujące wejście na krajowy rynek surowca drzewnego oraz</p> <p>– na podstawie okresowej ankietyzacji stałych nabywców surowca drzewnego,</p> <p>b) aktualna oraz przewidywana deficytowość surowca drzewnego, szacowana w wykonaniu lit. a, powinna podlegać regionalizacji (tak, aby podmioty, projektujące decyzje rozwojowe miały możliwość dokonywać ich konkretyzacji z punktu widzenia lokalizacji geograficznej przedsięwzięć</p>
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców”, polegające na „narzucaniu przez przedsiębiorcę uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści” [Art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 6]</p>	<p>Zob. uwagi utrwalone w niniejszym zestawieniu tabelarycznym w związku z analizą art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczącego zakazu zawierania porozumień, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające (...) na (...) ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów</p> <p>Podstawowym zabezpieczeniem przed niebagatelnym naruszeniem konkurencji poprzez nadużycie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców, polegające na narzuceniu uciążliwych warunków umów, przynoszących mu nieuzasadnione korzyści, jest (1) wykreowanie w zasadach sprzedaży drewna katalogu wzorcowych umów, (2) zainstalowanie w ramach zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych katalogu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, (3) wprowadzenie rozwiązania, uniemożliwiającego posługiwanie się innymi umowami aniżeli umowy generowane jako raport zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych),</p>

1	2	3
	<p>„Zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców”, polegające na „podziale rynku według kryteriów terytorialnych, asortymentowych lub podmiotowych” [Art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 7]</p>	<p>(4) opracowanie oraz zainstalowanie w ramach zintegrowanego systemu informatycznego Lasów Państwowych aplikacji, wymagającej scharakteryzowania przedsiębiorcy dla wygenerowania właściwego dla niego wzorca umowy, (5) opracowanie aplikacji, pozwalającej na generowanie raportów kontrolingowych, identyfikujących ewentualny proceder stosowania niewłaściwych umów sprzedaży drewna</p> <p>Zob. uwagi utrwalone w niniejszym zestawieniu tabelarycznym w związku z analizą art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, dotyczącym zakazu zawierania porozumień, (1) mających na celu niebagatelne naruszenie lub w skutkach naruszających niebagatelnie konkurencję, a (2) polegających na podziale rynków zbytu lub zakupu</p> <p>Zabezpieczeniem przed niebagatelnym naruszeniem konkurencji poprzez nadużycie przez nadleśnictwa pozycji dominującej na rynku właściwym jest utrwalenie w zasadach sprzedaży drewna rozwiązań, które zostały już w ramach niniejszego zestawienia tabelarycznego omówione lub zasygnalizowane w związku z analizą przepisów art. 6. ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów</p>
<p>USTAWA O CENACH</p>	<p>Art. 1. 1. Ustawa określa: 1) zasady i tryb kształtowania cen towarów i usług, 2) sposoby informowania o cenach oferowanych towarów i usług, 3) skutki nieprzebrzegania jej uregulowań. 2. Przepisów ustawy nie stosuje się do: 1) cen w obrocie pomiędzy osobami fizycznymi, z których żadna nie jest przedsiębiorcą, 2) cen ustalanych na podstawie odrębnych ustaw, w zakresie uregulowanym w tych ustawach</p> <p>Art. 2. 1. Ceny towarów i usług uzgadniają strony zawierające umowę, z zastrzeżeniem ust. 2. 2. Ograniczenia swobody uzgadniania cen mogą być wprowadzone wyłącznie na podstawie art. 4, 5 i 8</p>	<p>Żaden z aktów prawnych rangi ustawowej, jak również żaden inny akt prawa powszechnego nie reguluje w jakimkolwiek zakresie ustalania cen na surowiec drzewny. Nadleśnictwa jako podmioty prowadzące sprzedaż drewna są przedsiębiorcami wchodzącymi w skład Lasów Państwowych jako przedsiębiorcy będącego obowiązkowym zgrupowaniem przedsiębiorców</p> <p>Zasady i tryb kształtowania cen na surowiec drzewny sprzedawany przez Lasy Państwowe powinien zatem w pełnym zakresie respektować zasady i tryb kształtowania cen towarów i usług określonych w ustawie o cenach</p> <p>Przy sprzedaży drewna stronami zawierającymi umowę są nadleśnictwo oraz konkretny podmiot, będący nabywcą</p> <p>Zasady sprzedaży drewna powinny przewidywać, że ceny między nadleśnictwem jako zbywcą a nabywcą surowca drzewnego są przedmiotem uzgodnień między tymi podmiotami, albowiem w przypadku sprzedaży drewna nie występuje możliwość ograniczenia swobody uzgadniania cen na podstawie art. 4, 5 i 8. Konkretyzując i aktualizując analizowany przepis w odniesieniu do Lasów Państwowych, nadleśniczowie w procesie uzgadniania cen proponują cenę sprzedaży drewna, po jakiej są gotowi sprzedać drewno, będąc jednak pod tym względem zobowiązani do zaproponowania warunków cenowych sprzedaży drewna, ustalanych w wykonaniu procedur zawartych w stosownym zarządzeniu Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Propozycja ta jest przedstawiana za pośrednictwem portalu leśno-drzewnego. Nabywca w odpowiedzi na tę propozycję przedstawia, również za pośrednictwem portalu leśno-drzewnego, swoje warunki cenowe, na jakich surowiec drzewny jest gotów zakupić. Odpowiednie algorytmy generują projekt uzgodnienia warunków cenowych w powiązaniu z ilością surowca drzewnego, możliwego do zakupu po danej cenie. Docelowe zasady sprzedaży drewna powinny przewidywać, jak to miało miejsce w rozwiązaniach zawartych w zasadach sprzedaży drewna obowiązujących w latach 2007 i 2008, obowiązek zaakceptowania warunków cenowych i przez nadleśnictwo, i przez nabywcę. Dopiero po takiej akceptacji proces uzgadniania cen może być uznany za dokonany</p>

1	2	3
	<p>Art. 3. 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 4) kształtowanie cen – uzgadnianie cen między stronami umowy lub ich ustalanie w trybie art. 4, 5 i 8, 7) cena urzędowa i marża handlowa urzędowa – cenę i marżę handlową ustaloną w rozporządzeniu wydanym przez właściwy organ administracji rządowej lub w uchwale wydanej przez organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego</p>	<p>Lasy Państwowe nie są organem administracji rządowej. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych nie ma kompetencji stanowienia rozporządzeń</p> <p>Zasady sprzedaży drewna nie mogą przewidywać sprzedaży surowca drzewnego po cenach urzędowych lub po cenach wyczerpujących wszelkie znamiona cen urzędowych</p>
	<p>Art. 4. 1. W razie szczególnych zagrożeń dla właściwego funkcjonowania gospodarki państwa Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, określić wykaz towarów lub usług, na które ustala się ceny urzędowe i marże handlowe urzędowe, z zastrzeżeniem art. 5 i 8</p>	<p>Powołane w art. 4 ust. 1 przepisy mają następujące brzmienie: „Art. 5 – skreślony”. „Art. 8. 1. Rada gminy może ustalać ceny urzędowe za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w gminnych przewozach pasażerskich oraz za przewozy taksówkami na terenie gminy. W mieście stołecznym Warszawie uprawnienia te przysługują Radzie Warszawy. 2. Rada powiatu może ustalać ceny urzędowe za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w powiatowych przewozach pasażerskich. 3. Rada gminy określa strefy cen (stawki taryfowe) obowiązujące przy przewozie osób i ładunków taksówkami. 4. Sejmik województwa może ustalać ceny urzędowe za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym w zakresie zadania o charakterze użyteczności publicznej w wojewódzkich przewozach pasażerskich”.</p> <p>Sprzedaż drewna przez Lasy Państwowe mogłaby odbywać się po cenach urzędowych wyłącznie wówczas, gdyby obowiązywało w tej sprawie Rozporządzenie Rady Ministrów</p> <p>Ponieważ ceny urzędowe mogą być określane w razie szczególnych zagrożeń dla właściwego funkcjonowania gospodarki państwa, a wprowadzenie surowca drzewnego do obrotu takich szczególnych zagrożeń w Polsce nie generuje, więc należy przyjąć, że aktualnie nie ma żadnego <i>ratio legis</i> przemawiającego za przyjęciem takiego rozwiązania, które przewidywałoby stanowienie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zasad sprzedaży drewna w powiązaniu z zawarciem w Ustawie o lasach delegacji dla Rady Ministrów do wydawania rozporządzenia w sprawie cen urzędowych na surowiec drzewny, zwłaszcza że zgodnie z art. 50 Ustawy o lasach Lasy Państwowe są obowiązane do samofinansowania swojej działalności poprzez pokrywanie jej kosztów z przychodów własnych. Nie sposób jednak nie zauważyć, że w zasadach sprzedaży drewna poprzedzających wewnętrzny kodeks handlowy <i>de facto</i> wykreowano instytucję cen urzędowych przy sprzedaży drewna na zgrupowaniu podstawowych rynków właściwych surowca drzewnego: drewno nie może być przez nabywcę zakupione ani po cenie wyższej, ani po cenie niższej aniżeli cena podana przez nadleśnictwo. Wydaje się, że rozwiązanie to w ramach dochodzenia do docelowej wersji zasad sprzedaży drewna nie powinno (nie może) być utrzymane</p>
K.C.	<p>Art. 535. § 1. Przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę</p>	

1	2	3
	<p>Art. 536. § 1. Cenę można określić przez wskazanie podstaw do jej ustalenia.</p>	<p>Przepis art. 536 § 1 k.c. pozwala na określanie cen sprzedaży surowca nie wprost, lecz poprzez przywołanie podstawy, służącej do jej ustalenia</p> <p>Przy kształtowaniu zasad sprzedaży drewna przepis art. 536 § 1 k.c. sankcjonuje rozwiązanie, polegające na ustalaniu cen poszczególnych sortymentów, wchodzących jako drewno danej klasy jakościowo-wymiarowej w skład określonej grupy handlowej, poprzez podanie ceny sortymentu wzorcowego tej grupy i wskaźnika przeliczeniowego. Na takiej podstawie proceduralnej cena jednostkowa konkretnego sortymentu, wchodzącego w skład danej grupy handlowej, stanowi iloczyn ceny sortymentu wzorcowego oraz tego właśnie wskaźnika. Jakkolwiek taka procedura ustalania cen sortymentów, wchodzących w skład danej grupy handlowo-gatunkowej jest powszechnie akceptowana przez nadleśnictwa oraz przez nabywców – wydaje się ze wszech miar wskazane zlecenie i uzyskanie ekspertyzy naukowej uwiarygodniającej wartości wskaźników przeliczeniowych (stosowane aktualnie na zasadzie utrwalonej praktyki), albowiem (jak łatwo wykazać) niewielka różnica w wartościach tych wskaźników daje w rezultacie ceny sortymentów mogące znacząco różnić się pod względem wartości. Funkcjonowanie nowych zasad sprzedaży drewna pozwala na dokonanie takiej eksperckiej weryfikacji z wykorzystaniem danych wieloletnich o kształtowaniu się cen rynkowych poszczególnych sortymentów, sprzedawanych nie w ramach grupy handlowej, lecz po ich tzw. wybraniu (sprzedaż z wyborem)</p>
	<p>Art. 537. § 1. Jeżeli w miejscu i czasie zawarcia umowy sprzedaży obowiązuje zarządzenie, według którego za rzeczy danego rodzaju lub gatunku może być zapłacona jedynie cena ściśle określona (cena sztywna), cena ta wiąże strony bez względu na to, jaką cenę w umowie ustaliły</p>	<p>Według dominującego poglądu, artykułowanego w komentarzach do art. 537 i przez to kształtującego doktrynę tego przepisu – regulacja Kodeksu cywilnego dotycząca cen sztywnych jest w warunkach gospodarki rynkowej regulacją martwą. Nie ma bowiem możliwości stanowienia powszechnie obowiązujących zarządzeń, w tym zarządzeń odnoszących się np. do cen sztywnych. Zarządzenia mogły być aktami prawa powszechnie obowiązującymi do czasu ich zniesienia na mocy przepisów ustawy zasadniczej. Zarządzenia ustalające ceny sztywne były stosowane w warunkach gospodarki nakazowo-rozdzielczej (przy odgórnym ustalaniu cen na wyroby i usługi). Okoliczność, że aktualnie nie ma podstawy prawnej do ustalania ceny sztywnej (funkcję ceny sztywnej do pewnego stopnia przejęła wyżej omówiona cena urzędowa) – nie oznacza, że cena sztywna (choć w innym znaczeniu aniżeli znaczenie określone w art. 537 ust. 1) nie może pojawiać się w praktyce. Według opracowania UOKiK pt. „Prawo Konkurencji. Podstawowe pojęcie” cena sztywna jest stosowana w porozumieniach pionowych (tutaj w ew. porozumieniach między nadleśnictwem a nabywcą) cena, po której nabywca, na mocy uzgodnienia ze zbywcą, zobowiązuje się sprzedawać towary. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził w odniesieniu do ceny sztywnej, że ich stosowanie należy do najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji. Należy jednak zauważyć, że istotą ceny sztywnej jest to, że sprzedawca zobowiązuje nabywcę, że będzie on sprzedawał towary po określonych cenach, a nabywca się na to godzi. W przełożeniu na sytuację w Lasach Państwowych, ceną sztywną byłaby uzgodniona między nadleśnictwem a tartakiem cena, po której tartak będzie sprzedawał deski (albo po której będzie odsprzedawał komuś drewno, jeżeli nie zostanie ono wykorzystane do wyrobu desek)</p> <p>Jest oczywiste, że zasady sprzedaży drewna nie powinny zawierać (i nigdy w przeszłości nie zawierały) rozstrzygnięć, stanowiących zobowiązanie nabywców do sprzedaży wyrobów z drewna po określonych cenach (ceny sztywne)</p>
	<p>Art. 538. Jeżeli w miejscu i czasie zawarcia umowy sprzedaży obowiązuje zarządzenie, według którego za rzeczy danego rodzaju lub gatunku nie może być zapłacona cena wyższa od ceny określonej (cena maksymalna), kupujący nie jest obowiązany do zapłaty ceny wyższej, a sprzedawca, który otrzymał cenę wyższą, obowiązany jest zwrócić kupującemu pobraną różnicę</p>	<p>Z tych samych względów, dla których przepis art. 537 ust. 1 jest obecnie przepisem martwym, również przepis art. 538 ma według dominujących poglądów ten sam charakter. Nie oznacza to, że ceny maksymalne nie są w praktyce stosowane w relacjach pomiędzy przedsiębiorcami. Według opracowania „Prawo Konkurencji. Podstawowe pojęcia” cena maksymalna to uzgodniona przez przedsiębiorców cena, powyżej której nie mogą być sprzedawane towary. A zatem – przy takiej (ustalonej) przecieź przez UOKiK w dokumencie urzędowym) definicji ceny maksymalnej – semantyka ceny maksymalnej jest bardzo rozległa. Jeżeli więc na przykład nadleśniczy, w wykonaniu zarządzenia w sprawie zasad sprzedaży drewna, uzgodni z nabywcą, że drewno nie będzie sprzedawane powyżej jakiejś ceny, to ta cena będzie wyczerpywać wszelkie znamiona ceny maksymalnej, bo to będzie oznaczało, że przedsiębiorcy (nadleśniczy oraz nabywca) uzgodnili, że towar (surowiec drzewny) nie będzie mógł być sprzedawany powyżej określonej ceny. Według UOKiK „co do zasady, praktyka taka nie stanowi naruszenia prawa konkurencji pod warunkiem, że cena nie będzie mieć charakteru ceny sztywnej”. W latach 2007 i 2008 cena maksymalna (jako tzw. cena górna portalowa) była uwzględniona w zasadach sprzedaży drewna. Było to narzędzie ochrony przed nierozważnym „licytowaniem” cen drewna w górę w obawie przed niebezpieczeństwem nienabycia drewna w jakichkolwiek ilościach – wynikowo ze złymi skutkami co do interesu Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe (destabilizacja rynków surowca drzewnego, majoryzacja rynku przez niewielkie zgrupowanie nabywców etc.)</p>

1	2	3
		<p>Prawna możliwość posłużenia się instytucją ceny maksymalnej wydaje się rozwiązaniem bardzo przydatnym w odniesieniu do podstawowego rynku właściwego sprzedaży drewna (chodzi o rynek, na którym operują stali nabywcy surowca drzewnego). Cena maksymalna jako instrument zapewniający umiarkowany charakter zmian restrukturyzacyjnych po stronie stałych nabywców, a jednocześnie chroniący przed nagłą destabilizacją tego rynku – to rozwiązanie leżące w żywotnym interesie także Skarbu Państwa, reprezentowanego przez Lasy Państwowe. Chodzi jednak o to, żeby cena maksymalna była ustalana na drodze analitycznej, a nie woluntarystycznej (przy prezentowaniu oraz dyskusowaniu cen maksymalnych na Komisji Leśno-Drzewnej, której reaktywacja wydaje się nieuchronna jako konsekwencja przyjęcia rozwiązania, polegającego na dochodzeniu do zasad sprzedaży drewna na drodze consensusu między Lasami Państwowymi a przedstawicielstwem samorządowym przemysłu drzewnego. Z metodycznego punktu widzenia najbardziej właściwe powinno być podejście zakładające ustalanie ceny maksymalnej w podobnej procedurze, w jakiej przewiduje się ustalanie ceny stanu idealnego, z tym jednak, że cena maksymalna to taka cena, przy której następuje najwyższe z możliwych do zaakceptowania przez przemysł drzewny przesunięcie stanu równowagi rentowej w stronę Lasów Państwowych</p>
	<p>Art. 539. Jeżeli w miejscu i czasie zawarcia umowy sprzedaży obowiązuje zarządzenie, według którego za rzeczy danego rodzaju lub gatunku nie może być zapłacona cena niższa od ceny określonej (cena minimalna), sprzedawcy, który otrzymał cenę niższą, przysługuje roszczenie o dopłatę różnicy</p>	<p>Art. 539 k.c. również – według przeważających poglądów, kształtujących doktrynę – jest przepisem martwym. Co nie oznacza (podobnie jak w przypadku cen sztywnych oraz cen maksymalnych), iż w praktyce ceny minimalne nie pojawiają się w relacjach handlowych między przedsiębiorcami. Według opracowania „Prawo Konkurencji. Podstawowe pojęcia” cena minimalna to „uzgodniona przez przedsiębiorców cena, poniżej której nie mogą być sprzedawane towary. Praktyka taka jest jednym z najpoważniejszych naruszeń prawa konkurencji, ponieważ w konsekwencji prowadzi do eliminacji rywalizacji między przedsiębiorcami. Dotyczy to zarówno porozumień wertykalnych, jak i horyzontalnych”. Przy tak rozległej definicji ceny minimalnej – rozwiązanie w zasadach sprzedaży drewna, polegające na podawaniu tzw. ceny wyjściowej (nie będącej ceną proponowaną) co do zasady wyczerpuje znamiona właśnie ceny minimalnej. W wykonaniu zasad sprzedaży drewna, przewidujących instytucję ceny minimalnej, dochodzi do „wymuszonego” uzgodnienia między nabywcą i zbywcą, że zbywca nie może zgodzić się na cenę niższą niż cena wynikowa, pomimo że według nabywcy ta cena niższa jest ceną bardziej słuszną aniżeli cena minimalna. Niewątpliwie takie rozwiązanie zakłóca konkurencję między nabywcami. W zasadach sprzedaży drewna, na podstawowych rynkach sprzedaży drewna (rynkach, na których operują stali nabywcy) mamy do czynienia nie tylko z ceną minimalną, lecz „usztynioną” ceną minimalną (przypominającą cenę urzędową). UOKiK wyszczególnia jeszcze cenę sugerowaną jako cenę rekomendowaną przez wytwórcę (ma ona jednak zastosowanie praktycznie przy sprzedaży dóbr do pośredników: sprzedając ci deskę, sugerując, że odsprzedaż ją na zasadzie dobrowolności po takiej to i takiej cenie)</p> <p>W docelowej wersji zasad sprzedaży drewna należy wykreować instytucję ceny proponowanej, ustalonej jako cena stanu idealnego. Jednocześnie przy tym w ramach systemu informatycznego Lasów Państwowych powinna być stworzona możliwość uruchamiania przez nadleśnictwo aplikacji, pozwalającej na ustalenie ceny zakupu, zaoferowanej przez nabywcę poniżej ceny proponowanej, przy której nadleśniczy powinien odmawiać zaakceptowania uzgodnienia co do ceny ze względu na okoliczność możliwego naruszenia przy przyjęciu tej ceny interesu Skarbu Państwa, reprezentowanego przez dane nadleśnictwo. Należy w związku z tym przewidzieć możliwość „internetowego” wzywania nabywcy do rozważenia podniesienia ceny co najmniej do ceny proponowanej, pod rygorem niezaakceptowania wyników przetargu</p>
	<p>Art. 540. § 1. Jeżeli właściwy organ państwowy ustalił, w jaki sposób sprzedawca ma obliczyć cenę za rzeczy danego rodzaju lub gatunku (cena wynikowa), stosuje się, zależnie od właściwości takiej ceny, bądź przepisy o cenie sztywnej, bądź przepisy o cenie maksymalnej</p>	<p>Co do istoty – cena proponowana, cena maksymalna (cena górna) oraz cena uprawniająca do odmowy zaakceptowania wyników przetargu przez nadleśnictwo będą powstawać w wyniku określonej procedury ekonometrycznej. Jest o niej mowa i w wewnętrznym kodeksie handlowym, i załączniku nr 1 do tego kodeksu (racjonalizacja poziomu, uzasadnionego poziomu kosztów w przemyśle drzewnym i w Lasach Państwowych, ustalanie rentowności poszczególnych segmentów przemysłu drzewnego oraz rentowności sprzedaży drewna przy kosztach zrationalizowanych oraz przy różnym poziomie cen sprzedaży drewna). Nie jest to możliwe bez wykorzystania wiedzy statystycznej, będącej w dyspozycji Głównego Urzędu Statystycznego</p> <p>Proponuje się, aby – wraz z pozostawieniem przy Dyrektora Generalnym Lasów Państwowych uprawnienia do ustalania zasad sprzedaży drewna w Lasach Państwowych – w Ustawie o lasach została określona procedura ustalania cen proponowanych, cen górnych oraz cen odmowy, z jednoczesnym nałożeniem na Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych obowiązku zlecenia do Głównego Urzędu Statystycznego wykonania za odpłatnością opracowań ekonometrycznych, wspomagających oraz ułatwiających ustalenie tych cen</p>

STRUKTURA DANYCH
do uwzględnienia przy stanowieniu decyzji zarządczej, o której mowa

Główne zgrupowanie działań	Zgrupowanie działań I rzędu	Nazwa własna działania	Akty ogólnego zarządu	Ocena co do potrzeby zmian i uzupełnień	Docelowa wizja rozwiązań wewnątrzinstytucjonalnych	Uwagi

**WYTYCZNE KIERUNKOWE
DO REGULAMINU PORTALU LEŚNO-DRZEWNEGO
(zwanego dalej Portalem)**

Wytyczna nr 01

Korzystanie z Portalu Leśno-Drzewnego, zwanego dalej Portalem, powinno być możliwe po zidentyfikowaniu użytkownika na podstawie unikatowego loginu i hasła.

Wytyczna nr 02

Regulamin powinien jednoznacznie ustalać sposób rejestrowania się w Portalu i obowiązki użytkowników z tym związane.

Wytyczna 03

Regulamin powinien jednoznacznie stanowić, że oferowana cena drewna jest ceną netto w PLN za 1 m³ (metr sześcienny) bez podatku VAT, podana w polskich złotych na bazie loco las po zrywce.

Wytyczna 04

Regulamin powinien nakładać na oferenta m.in. następujące obowiązki:

1. Zarejestrowani użytkownicy Portalu powinni chronić dane o loginie i hasle przed ich udostępnieniem jednostkom i osobom trzecim. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasów Państwowych nie może ponosić odpowiedzialności za skutki celowego lub bezwiednego udostępnienia danych o loginie i hasle jednostkom i osobom trzecim.
2. Podejrzanie o przedostaniu się danych o loginie i hasle do wiadomości jednostek i osób trzecich, a także utrata wiedzy o loginie i hasle powinny być bezzwłocznie zgłoszone do jednostki organizacyjnej Lasów Państwowych, w której nastąpiła rejestracja użytkownika, w celu czasowego zablokowania dostępu do Portalu. W razie zdarzeń, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, jednostka organizacyjna Lasów Państwowych, w której odbyła się rejestracja użytkownika, jest obowiązana do wydania bez zbędnej zwłoki nowego loginu oraz

hasła, a także do odblokowania możliwości korzystania z Portalu.

Wytyczna 05

Zgodnie z regulaminem możliwość przystąpienia oferenta do procedowania na rynkach podstawowych i rynkach dla rozwoju powinna być warunkowana od ustanowienia przez oferenta środka należytego zabezpieczającego interes Lasów Państwowych na wypadek nieprzystąpienia do umowy zasadniczej.

Wytyczna 06

Zgodnie z postanowieniami regulaminu Lasy Państwowe nie powinny odpowiadać za skutki złożenia omyłkowej oferty zakupu surowca drzewnego.

Wytyczna 07

Regulamin powinien stwarzać oferentowi możliwość kierowania do Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych udokumentowanego odwołania od wyników postępowania na rynkach podstawowych oraz rynkach dla rozwoju traktowanego jako wniosek, skarga lub postulat.

Wytyczna 08

Zatwierdzenie regulaminu przez użytkownika zarejestrowanego, będącego potencjalnym nabywcą surowca drzewnego na rynku podstawowym lub rynku dla rozwoju, powinno być warunkiem uprawniającym tego użytkownika do złożenia oferty zakupu oraz uczestniczenia w dalszych etapach tych rokowań.

Wytyczna nr 09

Zgodnie z postanowieniami regulaminu Lasy Państwowe nie ponoszą odpowiedzialności za skutki błędów oprogramowania użytkownika, awarii jego sprzętu komputerowego lub awarii telekomunikacyjnej.

**AKT SPRAWSTWA KIEROWNICZEGO
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH**
kreujący stały zespół osłony naukowej ds. modelowania zjawisk w leśnictwie
i z leśnictwem związanymi

**ZARZĄDZENIE NR 10
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH**

z dnia 18 lutego 2016 r.

w sprawie powołania stałych zespołów osłony naukowej

OR.003.2.2016

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, w związku z § 6² i § 10³ Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, określonego m.in. w art. 33 ust. 3 pkt 3⁴ i 6⁵ ustawy o lasach – postanawia się, co następuje:

§ 1

1. Powołuję stałe zespoły, stanowiące zespoły doradczo-pomocnicze Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zwane dalej zespołami:

A. Zespół ds. różnorodności biologicznej na obszarze Lasów Państwowych, mający na celu wsparcie naukowe działań Lasów Państwowych na rzecz inwentaryzacji i oceny bogactwa przyrodniczego, w następującym składzie osobowym:

- 1) dr inż. Piotr Brewczyński – RDLP w Krośnie – przewodniczący;
- 2) prof. dr hab. Bogdan Brzeziecki – SGGW, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 3) prof. dr hab. Maria Rudawska – ID PAN w Kórniku, działająca na podstawie umowy o dzieło;
- 4) dr inż. Andrzej M. Jagodziński – ID PAN w Kórniku, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 5) dr inż. Andrzej Łabędzki – UP w Poznaniu, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 6) dr inż. Aleksandra Rosa-Gruszecka – IBL, działająca na podstawie umowy o dzieło;
- 7) prof. dr hab. Jerzy Szwaagrzyk – UR w Krakowie, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 8) dr Jadwiga Sienkiewicz – IOŚ, działająca na podstawie umowy o dzieło;

- 9) mgr inż. Bożydar Neroj – BULiGL, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 10) prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka – SGGW, działająca na podstawie umowy o dzieło;
- 11) prof. dr hab. Jacek Hilszczański – IBL, działający na podstawie umowy o dzieło.

B. Zespół ds. raportowania dwutlenku węgla, mający na celu wsparcie naukowe działań Lasów Państwowych na rzecz urzeczywistnienia idei leśnych gospodarstw węglowych, w następującym składzie osobowym:

- 1) prof. dr hab. Jacek Oleksyn – ID PAN w Kórniku – przewodniczący, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 2) prof. dr hab. Apolonia Ostrowska – IOŚ, działająca na podstawie umowy o dzieło;
- 3) prof. dr hab. Arkadiusz Bruchwald – IBL, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 4) prof. dr hab. Tomasz Zawila-Niedźwiecki – DGLP;
- 5) dr inż. Andrzej M. Jagodziński – ID PAN w Kórniku, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 6) prof. dr hab. Michał Zasada – SGGW, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 7) prof. dr hab. Janusz Olejnik – UP w Poznaniu, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 8) dr hab. inż. Stanisław Małek, prof. UR w Krakowie, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 9) prof. dr hab. Bogdan Brzeziecki – SGGW, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 10) dr inż. Paweł Strzeński – UP w Poznaniu, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 11) dr Jan Borzyszkowski – IOŚ, działający na podstawie umowy o dzieło;

¹ Art. 33.1. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100) stanowi, że „Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych”.

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; w § 6 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych Dyrektor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

³ Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; § 10 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że Dyrektor Generalny może powołać inne stałe lub doraźne zespoły doradcze dla określonych spraw i problemów w zakresie działalności Lasów Państwowych oraz określić zasady i tryb działania takich zespołów.

⁴ Przepis art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach stanowi, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych inicjuje, organizuje oraz koordynuje przedsięwzięcia na rzecz ochrony lasów, racjonalnej gospodarki leśnej i rozwoju leśnictwa.

⁵ Przepis art. 33 ust. 3 pkt 6 ustawy o lasach stanowi, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych inicjuje, popiera i finansuje badania w zakresie leśnictwa oraz nadzoruje wykorzystanie wyników tych badań.

12) mgr inż. Radomir Bałazy – IBL, działający na podstawie umowy o dzieło.

C. Zespół do spraw bilansu drewna, mający na celu wsparcie naukowe działań Lasów Państwowych na rzecz identyfikacji przepływu surowca drzewnego i wyrobów z drewna, w składzie osobowym:

- 1) dr inż. Artur Królicki – RDLP w Krośnie – przewodniczący;
- 2) prof. dr hab. Ewa Ratajczak – ITD, działająca na podstawie umowy o dzieło;
- 3) dr inż. Stanisław Zajączkowski – BULiGL, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 4) mgr inż. Andrzej Leonowicz – BULiGL, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 5) mgr inż. Damian Zieliński – DGLP;
- 6) Artur Łączyński – GUS, działający na podstawie umowy o dzieło.

D. Zespół ds. analizy retrospektywnej i prognostycznej sytuacji finansowo-gospodarczej LP, mający na celu opracowanie, przy wsparciu naukowym, opisu ontologicznego, oprogramowania służącego symulowaniu i prognozowaniu sytuacji finansowo-gospodarczej LP, w następującym składzie osobowym:

- 1) mgr inż. Andrzej Czerski – DGLP – przewodniczący;
- 2) dr hab. inż. Janusz Kocel – IBL, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 3) mgr inż. Cezary Świśtak – RDLP w Białymstoku;
- 4) mgr inż. Sebastian Wiśniewski – DGLP;
- 5) mgr inż. Adrian Chmiłowski – ZILP;
- 6) mgr inż. Damian Zieliński – DGLP.

2. Na wniosek przewodniczących zespołów lub z inicjatywy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do prac w ramach zespołów, na uzgodnionych warunkach, mogą być dopraszane inne osoby niż członkowie wymienieni w ust 1 pkt A, B, C i D.

§ 2

1. Zespoły, na zaproszenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz z jego udziałem, rozpoczną swoje sformalizowane działanie od pierwszego spotkania w siedzibie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, oddzielnie dla każdego z zespołów.
2. Podczas spotkania, o którym mowa w ust. 1:
  - a) zostaną wręczone pisma informujące o powołaniu do pracy w zespole,
  - b) nastąpi zawarcie z członkami zespołu umów o dzieło,
  - c) zostanie przyjęty szczegółowy plan działania zespołu.
3. Zespoły swoje obowiązki będą wypełniały w ramach indywidualnej pracy ich członków oraz poprzez okresowe spotkania, odrębne dla każdego z zespołów, w siedzibie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych z udziałem lub bez udziału Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – według potrzeb.
4. Spotkania, o których mowa w ust. 3, będą zwoływane z inicjatywy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych lub przewodniczących poszczególnych zespołów.

5. Kierownicy wydziałów DGLP zobowiązani są do udzielania – na wniosek przewodniczących zespołów – niezbędnej pomocy zespołom w sprawach merytorycznych, które będą wymagały rozstrzygnięć.

§ 3

Przewodniczący Zespołów składają bieżące sprawozdania z postępu prac zespołów na żądanie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz opracowania końcowe z prac zespołów.

§ 4

Koszty związane z posiedzeniami zespołów, w tym koszty wynagrodzeń członków zespołów, pokrywa Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych ze środków funduszu leśnego.

§ 5

1. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. różnorodności biologicznej na obszarze Lasów Państwowych prowadzi Wydział Ochrony Przyrody.
2. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. raportowania dwutlenku węgla prowadzi Zespół Doradców w Gabinetce Dyrektora Generalnego.
3. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. bilansu drewna prowadzi Biuro Marketingu.
4. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. analizy retrospektywnej i prognostycznej sytuacji finansowo-gospodarczej LP prowadzi Wydział Analiz Ekonomicznych i Planowania.

§ 6

W sprawach nieuregulowanych tym zarządzeniem decyzję podejmuje Dyrektor Generalny Lasów Państwowych.

§ 7

Traci moc Decyzja nr 1 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 4 stycznia 2016 r. w sprawie utworzenia tematycznych zespołów roboczych na potrzeby prac nad Bilansem otwarcia Lasów Państwowych.

§ 8

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania i podlega podaniu do wiadomości poprzez kolportaż intranetowy oraz opublikowanie w Biuletynie Informacyjnym Lasów Państwowych.

**DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH
dr inż. Konrad Tomaszewski**

ZARZĄDZENIE NR 32
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH

z dnia 23 czerwca 2016 r.

**w sprawie zmiany Zarządzenia nr 10 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych
z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie powołania stałych zespołów osłony naukowej**

OR.003.2.2016

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, w związku z § 6² i § 10³ Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, określonego m.in. w art. 33 ust. 3 pkt 3⁴ i 6⁵ ustawy o lasach – postanawia się, co następuje:

§ 1

W ramach funkcjonujących zespołów doradczo-pomocniczych Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych powołuje się Zespół ds. modelowania zjawisk i procesów zachodzących w leśnictwie.

§ 2

W Zarządzeniu nr 10 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie powołania stałych zespołów osłony naukowej wprowadza się następujące zmiany:

1. W § 1 dokonuje się następujących zmian:

1) w ust. 1 po literze D dodaje się literę E w brzmieniu:

„E. Zespół ds. modelowania zjawisk i procesów zachodzących w leśnictwie, w następującym składzie osobowym:

- 1) prof. dr hab. Arkadiusz Bruchwald – IBL – przewodniczący, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 2) dr hab. Bronisław Kłapeć, prof. SGGW – SGGW, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 3) prof. Chris Ciszewski – University of Georgia, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 4) dr hab. inż. Jarosław Socha, prof. UR – UR w Krakowie, działający na podstawie umowy o dzieło;
- 5) dr inż. Piotr Stanisław Mederski – UP Poznań, działający na podstawie umowy o dzieło.”;

2) ust. 2 otrzymuje nowe brzmienie:

„2. Na wniosek przewodniczących zespołów lub z inicjatywy Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do prac w ramach zespołów, na uzgodnionych warunkach, mogą być dopraszane inne osoby niż członkowie wymienieni w § 1 ust 1.”.

2. § 5 otrzymuje brzmienie:

- „1. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. różnorodności biologicznej na obszarze Lasów Państwowych prowadzi Wydział Ochrony Przyrody.
2. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. raportowania dwutlenku węgla prowadzi Zespół Doradców i Analiz Specjalistycznych.
3. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. bilansu drewna prowadzi Biuro Marketingu.
4. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. analizy retrospektywnej i progностycznej sytuacji finansowo-gospodarczej LP prowadzi Wydział Analiz Ekonomicznych i Planowania.
5. Obsługę merytoryczną i administracyjno-kancelaryjną zespołu ds. modelowania zjawisk i procesów zachodzących w leśnictwie prowadzi komórka organizacyjna DGLP wskazana operacyjnie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, każdorazowo do poszczególnych zakresów merytorycznych realizowanych przez zespół.”

§ 3

1. Z zastrzeżeniem zmian określonych w niniejszym zarządzeniu, pozostałe postanowienia Zarządzenia nr 10 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie powołania stałych zespołów osłony naukowej pozostają bez zmian.
2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania i podlega podaniu do wiadomości poprzez kolportaż intranetowy oraz opublikowanie w Biuletynie Informacyjnym Lasów Państwowych.

**DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH**
dr inż. Konrad Tomaszewski

¹ Art. 33. 1. ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100) stanowi, że „Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych”.

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; w § 6 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych, Dyrektor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

³ Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; § 10 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że Dyrektor Generalny może powołać inne stałe lub doraźne zespoły doradcze dla określonych spraw i problemów z zakresu działalności Lasów Państwowych oraz określić zasady i tryb działania takich zespołów.

⁴ Przepis art. 33 ust. 3 pkt 3 ustawy o lasach stanowi, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych inicjuje, organizuje oraz koordynuje przedsięwzięcia na rzecz ochrony lasów, racjonalnej gospodarki leśnej i rozwoju leśnictwa.

⁵ Przepis art. 33 ust. 3 pkt 6 ustawy o lasach stanowi, że Dyrektor Generalny Lasów Państwowych inicjuje, popiera i finansuje badania w zakresie leśnictwa oraz nadzoruje wykorzystanie wyników tych badań.

**WYTYCZNE METODYCZNE DO DZIAŁAŃ ANALITYCZNYCH
na potrzeby m.in. oznaczania surowca drzewnego pod względem przyszłych nabywców według zarządzenia
w sprawie zasad sprzedaży drewna prowadzonej
przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe**

W związku z zapisami Rozdziału IV § 6 projektu zarządzenia w sprawie sprzedaży drewna prowadzonej przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe wypracowano i przyjęto następujące założenia metodyczne dotyczące realizacji poszczególnych zapisów Rozdziału IV § 6 projektu zarządzenia:

1. W zakresie długoterminowej prognozy (z uwzględnieniem retrospektywy) podaży surowca drzewnego według klas jakościowo-wymiarowych, łącznie z podażą drewna niepełnowartościowego (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)

Przy opracowaniu **długoterminowej prognozy podaży drewna** należy wykorzystać aplikację analityczno-prognostyczną PROGNOZA (autorstwa SGGW) znajdującą się w zasobach ZILP, dostosowaną do eksploatacji w ramach środowiska SILP. Dzięki zastosowaniu aplikacji i zaktualizowaniu zasilającej ją bazy danych obliczone zostaną możliwości pozyskania mas drewna netto odrębnie dla wszystkich nadleśnictw LP – w układzie kategorii cięć, gatunków i sortymentów, w okresie najbliższego 10-lecia. Wykorzystywane są przy tym dwie alternatywne metody prognozowania:

- metoda retrospektywna wykorzystująca model trendu opracowany na danych SILP obrazujących wykonanie cięć za ostatnie 10–12 lat,
- metoda prospektywna, podstawą której są modele wzrostu drzewostanów.

Metoda modeli wzrostu drzewostanów (opracowanych przez prof. Bruchwalda) zakłada wykorzystanie danych aktualnego opisu drzewostanów, zawartego w SILP. W przeciwieństwie do pierwszej metody, która ma charakter retrospektywny, modele wzrostu dają możliwość symulowania przyszłego rozwoju zasobów na poziomie poszczególnych drzewostanów, wychodząc z ich aktualnego stanu. Zawarte w metodzie algorytmy naboru drzewostanów do cięć stwarzają sytuację analogiczną, jak jednocześnie sporządzenie 10-letniego planu cięć dla wszystkich nadleśnictw na ten sam moment. Należy zaznaczyć, że o ile modele wzrostu dostarczają danych o przewidywanej miąższości i wymiarach drewna do pozyskania (tu wykorzystuje się modele kształtu podłużnego drzew), to brak dostatecznych cech jakościowych nie pozwala wiarygodnie określić spodziewanej struktury sortymentowej. W tym celu w proponowanej metodzie sięga się do danych retrospektywnych o realizowanej strukturze sortymentowej poszczególnych nadleśnictw.

Aktualne rozwiązanie polegające na sprowadzeniu prognozy podaży surowca drzewnego wszystkich nadleśnictw na jeden moment czasowy wymaga jednak korekty metodycznej o stopień realizacji aktualnego etapu poszczególnych nadleśnictw, które są w różnym stopniu zaawansowania planu 10-letniego. Może to spowodować istotne przesunięcia prognozowanego terminu cięć w poszczególnych drzewostanach. Opracowanie takiej korekty jest niezbędne w celu umożliwienia wykorzystania aplikacji PROGNOZA do określania realnych wielkości rozmiaru pozyskania i sprzedaży surowca drzewnego w poszczególnych latach budowy planu finansowo-gospodarczego Lasów Państwowych. Docelowo aplikację należy zmodyfikować o dodatkową

funkcjonalność polegającą na możliwości dokonywania prognozy podaży drewna niepełnowartościowego.

2. W zakresie długoterminowej prognozowania (z uwzględnieniem retrospektywy) cen na surowiec drzewny według klas jakościowo-wymiarowych (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)

Niezwykle istotnym, ale też niezwykle złożonym i trudnym zadaniem jest realizacja tej części długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych, która sprowadza się do uzyskania długoterminowej prognozy cen drewna według klas jakościowo-wymiarowych. W pierwszej kolejności, z uwagi na pracochłonność i konieczność wypracowania oraz zweryfikowania szczegółowych założeń metodycznych, opracowane zostaną prognozy dla cen 5 najważniejszych gatunków drewna, tj.:

- So (sosna),
- Sw (świerk),
- Db (dąb),
- Bk (buk),
- Brz (brzoza).

Ponadto prognoza ta uwzględni ceny 3 najważniejszych sortymentów: WC0, S2B, S2A. Docelowo liczba gatunków oraz sortymentów (po analizie przeprowadzonych działań analitycznych) zostanie rozszerzona celem zwiększenia dokładności prognozy.

Prognozy cen dotyczyć będą 3 poziomów agregacji:

- średnich cen dla całego kraju,
- średnich cen dla poszczególnych 17 RDLP,
- cen dla poszczególnych 430 nadleśnictw.

W celu dokonania prognozy wykorzystane zostaną dane empiryczne zawarte w bazach danych będących w dyspozycji LP, przy czym szeregi cen poszczególnych gatunków i sortymentów w zł/m³ powinny obejmować okres co najmniej 20 minionych lat. Ponadto dokonana zostanie analiza wybranych parametrów makroekonomicznych z podanego okresu i cen na surowiec drzewny w państwach ościennych oraz określony zostanie ich wpływ na cenę drewna z zastosowaniem metod wykorzystujących modele przyczynowo-skutkowe, a także modele wektorowej autoregresji. W związku z powyższym utworzona zostanie baza danych makroekonomicznych potrzebnych do prognozowania cykli koniunktury na rynkach wyrobów z drewna (głównie na podstawie danych statystyki publicznej) oraz baza danych o kształtowaniu się w funkcji czasu cen na surowiec drzewny w państwach ościennych (na podstawie danych statystyki publicznej – krajowej, zagranicznej oraz unijnej, białego wywiadu, badań ankietowych, ekspertyz naukowych, innych źródeł).

W ramach prognozy długoterminowej na potrzeby budowy rocznych planów finansowo-gospodarczych opracowane będą precyzyjne krótkoterminowe prognozy (roczne):

- punktowe, z maksymalnym błędem 5% (szacowany poprzez RMSE, MAPE);
- przedziałowe z przedziałem ufności 95%.

Zastosowane zostaną następujące metody prognozowania cen sprzedaży drewna.

1. Metody adaptacyjne oparte na analizach szeregów czasowych według poszczególnych gatunków i sortymentów.

A. Metody trendu lub metody adaptacyjne (Brown, Holta, Wintersa lub ich miks) plus stochastyczne modelowanie składnika losowego (reszt z modeli). W pierwszej kolejności dokonamy badania wewnętrznej struktury procesów oraz konstrukcji procesów modeli empirycznych.

✓ Etapy badania:

- wyodrębnienie trendu (liniowe lub nieliniowe funkcje trendu, trend pełzający, współczynniki wag harmonicznych lub przyrosty trendu) na podstawie danych empirycznych;
- wyodrębnienie czynnika sezonowości (cykliczności, jeżeli występuje);
- wyboru najlepszej funkcji trendu (ustalenie maksymalnego stopnia wielomianu trendu oraz sezonowości) dokonamy na podstawie wariancji reszt modelu – statystyka F oraz błędu prognozy RMSE;
- modelowanie reszt modelu za pomocą modeli ARMA (ustalenie rzędu opóźnień, stacjonarności oraz rozkładu). Reszty modelu traktujemy tu jako proces stochastyczny;
- badania istotności parametrów i autokorelacji reszt;
- ustalenie rzędu opóźnień dla procesu ARMA lub AR lub dla ARIMA – dobór modeli za pomocą kryteriów informacyjnych (AIC, Schwarz, inne);
- ustalenie prognozy punktowej oraz przedziałowej z określonym prawdopodobieństwem.

B. Metody oparte na modelach przyczynowo-skutkowych i modelach wektorowej autoregresji.

✓ Wybór czynników makroekonomicznych powiązanych z ceną drewna poprzez:

- określenie korelacje Pearsona, korelacje cząstkowe oraz statystyczną istotność związków ich relacji;
- badania kointegracji (długookresowego związku pomiędzy zmiennymi/cechami) dwu lub więcej procesów stochastycznych (badanie zintegrowania procesów, testowanie kointegracji, analiza przyczynowości, odchylenie od ścieżki długookresowej, analiza odpowiedzi na impuls);
- badania zmienności wariancji (modele ARCH, GARCH lub/i nieliniowe modele, np. FIAPARCH (uwzględniające efekty asymetrii zmienności oraz efekt długiej pamięci (agregaty makroekonomiczne);
- budowa prognoz punktowych i przedziałowych przy zadanym prawdopodobieństwie na podstawie stochastycznych modeli.

2. W przypadku braku dostatecznej bazy wiarygodnych danych empirycznych, uniemożliwiających zastosowanie wymienionych wyżej metod, przewiduje się prognozowanie z wykorzystaniem metod uproszczonych.

Efektom przeprowadzonych działań będą wyniki obliczeń testowych w programie Excel z wykorzystaniem pakietów „open source”: pakiet R lub Gretl oraz dokumentacja analityczna do oprogramowania aplikacji w SILP.

3. W zakresie oceny rentowności oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) rentowności zakładów usług leśnych (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)

Zgodnie z przyjętymi założeniami metodycznymi podjęta zostanie próba określenia uzyskiwanej przez zakłady usług leśnych rentowności ze sprzedaży, obrotu brutto oraz obrotu netto. Dla podmiotów gospodarczych świadczących usługi w zakresie leśnictwa, prowadzących księgi rachunkowe oraz o liczbie pracujących powyżej 9 osób, dane niezbędne do wyliczenia ww. rentowności możliwe są do uzyskania z Głównego Urzędu Statystycznego gromadzącego informacje w zakresie: **PKD 02.40.Z Działalność usługowa związana z leśnictwem**. W pozostałych przypadkach niezbędne jest przeprowadzenie badań ankietowych podmiotów świadczących usługi w zakresie gospodarki leśnej na rzecz Lasów Państwowych. Na potrzeby realizacji tej części działań analitycznych utworzona zostanie kartoteka zakładów usług leśnych (na podstawie danych gromadzonych w ramach SILP, rozpoznania własnego nadleśnictw, danych statystyki publicznej, badań ankietowych, badań naukowych realizowanych na zlecenie LP oraz innych źródeł). Informacja o rentowności zakładów usług leśnych wykorzystana zostanie w działaniach analitycznych mających na celu zapewnienie takiego poziomu przychodów (poprzez kształtowanie ceny drewna) ze sprzedaży surowca drzewnego, aby zapewnić Lasom Państwowym środki niezbędne do sfinansowania usług leśnych na poziomie odpowiednim do zachowania określonej rentowności ww. zakładów.

4. W zakresie oceny rentowności oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) rentowności poszczególnych zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)

Dane do wyliczenia wskaźników rentowności poszczególnych zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny, dla podmiotów prowadzących księgi rachunkowe oraz o liczbie pracujących powyżej 9 osób, możliwe są do uzyskania z Głównego Urzędu Statystycznego wg następujących działów PKD:

- 1) sekcja C, dział 16 – Produkcja wyrobów z drewna oraz korka;
- 2) sekcja C, dział 16, podklasa 16.10.Z – Produkcja wyrobów tartacznych;
- 3) sekcja C, dział 16, podklasa 16.21.Z – Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna;
- 4) sekcja C, dział 16, podklasa 16.24.Z – Produkcja opakowań drzewnych;
- 5) sekcja C, dział 16, podklasa 17.11.Z – Produkcja masy włóknistej;
- 6) sekcja C, dział 16, podklasa 31.09.Z – Produkcja pozostałych mebli – Podklasa:
Produkcja krzesel i mebli ogrodowych do siedzenia;
- 7) sekcja D, dział 35, grupa 35.1 – Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną.

Ponadto, w celu uzyskania danych dotyczących wskaźników kosztochłonności materiałowej, niezbędnych dla ustalenia wpływu ceny surowca drzewnego na rentowność poszczególnych zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny, wszyscy klienci Lasów Państwowych zostaną zaproszeni na Portalu Leśno-Drzewnym do wypełnienia ankiety dotyczącej rentowności ze sprzedaży zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny. Projekt ankiety wraz objaśnieniami przedstawia się następująco:

Rodzaj przeważającej działalności wg Polskiej Klasyfikacji Działalności: .....

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów						
Koszt własny sprzedaży (koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów + koszty ogólnego zarządu + koszty sprzedaży)						
Udział % kosztu surowca drzewnego (materiału) w koszcie własnym sprzedaży						

Objaśnienia do ankiety:

Przez **przychody ze sprzedaży produktów** należy rozumieć przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyróbów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także usług obcych, jeśli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami, środki pieniężne otrzymane tytułem dopłat do cen sprzedaży. Przychody netto ze sprzedaży produktów obejmują m.in. należne – bez podatku od towarów i usług – kwoty za sprzedane produkty (niezależnie od tego, czy zostały zapłacone), wynikające z przemnożenia ilości sprzedanej przez jednostkową cenę sprzedaży, skorygowane o należne dopłaty i udzielone rabaty oraz bonifikaty.

Przez **przychody ze sprzedaży towarów i materiałów** należy rozumieć przychody netto za sprzedaży towarów i materiałów (bez podatku od towarów i usług), tj. kwoty należne za sprzedane towary i materiały, niezależnie od tego, czy zostały zapłacone, wynikające z przemnożenia ilości sprzedanej przez jednostkową cenę sprzedaży netto, skorygowane o należne dopłaty i udzielone opusty, bonifikaty itp. lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży. Do przychodów ze sprzedaży towarów zalicza się sprzedaż tych składników, nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym, a w jednostkach sprzedających we własnej sieci sklepów obok towarów obcej produkcji także produkty przez siebie wytworzone.

Przez **koszt własny sprzedaży** należy rozumieć wszystkie koszty bezpośrednie i pośrednie związane z wytworzeniem wyrobów sprzedanych i sprzedażą towarów i materiałów, w zakres których wchodzi:

- koszty wytworzenia sprzedanych produktów,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów ogólnego zarządu,
- koszty sprzedaży.

Docelowo dane dotyczące rentowności poszczególnych zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny wykorzystane zostaną do ustalenia ceny proponowanej oraz górnej na potrzeby uruchomienia procedur sprzedaży drewna.

5. W zakresie nadwyżkowości oraz spodziewanych zmian (w funkcji czasu) nadwyżkowości Lasów Państwowych (jako część składowa długoterminowej prognozy sytuacji finansowo-gospodarczej Lasów Państwowych)

W celu uzyskania porównywalności rentowności Lasów Państwowych oraz poszczególnych zgrupowań podmiotów nabywających surowiec drzewny należy, analogicznie jak w przypadku przemysłu drzewnego, przyjąć wskaźnik rentowności dla Lasów Państwowych (po eliminacji przepływów funduszu leśnego) w postaci proporcji wyniku finansowego netto ze sprzedaży do przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów. W celu wyeliminowania przepływów funduszu leśnego wynik ze sprzedaży skorygować należy w górę o odpis podstawowy od wartości sprzedaży drewna na fundusz leśny oraz o wartość niewykonanych zadań z działalności podstawowej ustalaną w trakcie procesu weryfikacji wyniku finansowego. Tak uzyskaną wartość należy następnie pomniejszyć o dopłatę do wyrównania niedoborów z art. 58 ust. 1, dopłaty wewnętrzne do wspólnych przedsięwzięć jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, środki związane z funduszem leśnym przeznaczone na wspólne przedsięwzięcia nieinwestycyjne (koszty realizacji zadań przez zakłady ogólnokrajowe LP), środki związane z funduszem leśnym przeznaczone na sporządzanie planów urządzenia lasu oraz na prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasu i zasobów leśnych. Uzyskany w ten sposób wynik ze sprzedaży po korekcie o przepływy funduszu leśnego w relacji do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów daje w efekcie wskaźnik rentowności ze sprzedaży ściśle skorelowany z nadwyżkowością Lasów Państwowych, która z kolei znajduje swoje odzwierciedlenie w

możliwościach funduszu leśnego do finansowania niezwykle istotnych z punktu widzenia gospodarki leśnej, interesu Skarbu Państwa, ale także całego sektora leśno-drzewnego, zadań określonych w art. 58 Ustawy o lasach.

Zgodnie z przyjętymi wyżej ustaleniami metodycznymi należy ustalić wartość wskaźnika rentowności ze sprzedaży dla poszczególnych lat z okresu co najmniej 10-letniego (pierwsza kalkulacja dla lat 2005–2015), a następnie określić średnią wartość tego wskaźnika dla całego badanego okresu. Ustalony w ten sposób średni wskaźnik rentowności ze sprzedaży należy przyjąć jako wyjściowy w procedurach planowania nadwyżkowości Lasów Państwowych w każdym kolejnym roku planistycznym, przy czym dla ustalenia realnej nadwyżkowości należy uwzględnić procentowy udział przychodów ze sprzedaży drewna (produktów) w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz dwuprocentową daninę od przychodów ze sprzedaży drewna. Omawiany średni wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest jednocześnie podstawą do wyznaczenia ceny proponowanej do procedur sprzedaży drewna w danym roku.

Ustalona zgodnie z powyższą metodyką nadwyżkowość, a tym samym cena proponowana sprzedaży surowca drzewnego, może podlegać korekcie w zależności od potrzeb funduszu leśnego wyrażonych rozmiarem zadań niezbędnych do sfinansowania ze środków związanych z funduszem leśnym w danym roku. Przy ustalaniu ww. rozmiaru zadań uwzględnić należy planowane zmniejszenia (wspólne przedsięwzięcia inwestycyjne, badania naukowe, tworzenie infrastruktury i pozostałe) oraz zwiększenia (art. 57 ust. 1 pkt 2, 3, 4 Ustawy o lasach i pozostałe) kapitałowe funduszu leśnego.

Główny Księgowy LP na podstawie zracjonalizowanych kosztów (kosztów skorygowanych na etapie budowy prowizorium planu finansowo-gospodarczego na podstawie szczegółowych analiz kosztów jednostkowych poszczególnych zadań wg miejsc powstawania kosztów dokonanych przez Wydział Analiz Ekonomicznych i Planowania DGLP dla wszystkich jednostek organizacyjnych LP) oraz innych danych z prowizorium planu finansowo-gospodarczego na dany rok planistyczny przygotowuje rekomendację planowanej rentowności PGL LP do zatwierdzenia przez Dyrektora Generalnego, której pochodną będzie średnia cena proponowana sprzedaży 1 m³ surowca drzewnego.

6. W zakresie analizy retrospektywnej oraz progностycznej obciążenia poszczególnych rynków właściwych (wyodrębnianych z geograficznego punktu widzenia) „zapotrzebowaniem na surowiec drzewny”

W chwili obecnej dostępne są informacje na temat ilości ofert w układzie rzeczowym i procentowym, ceny w układzie najwyższej ceny i ceny przebicia, średniej ceny oferowanej, geografii firm składających ofertę (odległości, średnia ważona z odległości, odległości maksymalne). Na podstawie analizy ww. danych retrospektywnych w pierwszej kolejności opracowana zostanie prognoza obciążenia poszczególnych rynków właściwych wyodrębnionych z geograficznego punktu widzenia, zapotrzebowaniem na surowiec drzewny w układzie rzeczowym i procentowym, w układzie cen oraz geografii firm. Docelowo analiza rozszerzona zostanie o dane dotyczące kierunków rozwoju przemysłu drzewnego.

7. Odnosnie sugestii co do ceny proponowanej, ceny odmowy oraz ceny górnej dla sortymentów reprezentatywnych, o których mowa w załączniku nr 7, oraz sugestii co do przeliczników cenowych

Biuro Marketingu dokona przeliczenia „procentowo” ceny proponowanej (ustalonej na podstawie średniego wskaźnika rentowności sprzedaży oraz nadwyżkowości LP) dla grup gatunkowo-handlowych i nadleśnictw na dany rok planistyczny, przyjmując następujące etapy realizacji tego zadania:

- a) przełożenie obliczonego wskaźnika rentowności PGL LP na obliczenie średniej ceny proponowanej drewna ogółem do sprzedaży na rynku podstawowym na dany rok planistyczny;
  - b) obliczenie procentu zmiany ceny proponowanej (wzrost/spadek) ustalonej w pkt a do średniej ceny PGL LP uzyskanej w procedurach PL-D i e-drewna systemowego w 2016 roku w odniesieniu do planowanej ceny drewna na rok 2017 oraz do ceny uzyskanej w PL-D w odniesieniu do planowanej ceny drewna na lata następne;
  - c) procent z pkt b zostanie przełożony wprost na ceny ofert sprzedaży na dany rok planistyczny we wszystkich grupach gatunkowo-handlowych w skali PGL LP we wszystkich nadleśnictwach (taki sam procent zmiany ceny wszystkich ofert sprzedaży w PGL LP);
  - d) w przypadku planowania cen drewna na rok 2017 na szczeblu poszczególnych RDLP zostanie poddane weryfikacji, czy w obliczonych cenach proponowanych poszczególnych grup gatunkowo-handlowych w nadleśnictwach nie występują „anomalie”. Za „anomalie” należy uznać cenę znacząco odbiegającą od cen w sąsiednich nadleśnictwach, której przyczyną było wystawienie oferty na dane drewno tylko w procedurze PL-D (potencjalnie zaniżona cena) lub tylko w procedurze e-drewno (potencjalnie cena zawyżona). W takim przypadku należy ekspercko przeprowadzić korektę wprost wyliczonej ceny do poziomu realnego (na podstawie analizy najbliższego otoczenia);
  - e) na szczeblu RDLP, wg podobnego schematu jak w pkt d, zostanie ustalony poziom cen dla grup gatunkowo-handlowych w nadleśnictwach w przypadkach, gdy takie drewno będzie oferowane do sprzedaży na 2017 r., a nie było go w sprzedaży w roku 2016;
  - f) cenę proponowaną proponuje się przełożyć na cenę górną – określony procent w górę, cenę odmowy proponuje się przyjąć na poziomie ceny planu prowizorium, przy czym można również założyć określenie wartości procentowej zróżnicowane w zależności od grup drewna, np. średniowymiarowe iglaste, wielkowymiarowe iglaste, wielkowymiarowe dębowe itp. – „widełki cenowe” w ten sposób będą przesuwane się w odniesieniu do ceny proponowanej.
- Docelowo właściwe powinno być podejście zakładające ustalenie ceny górnej w podobnej procedurze, w jakiej przewiduje się ustalanie ceny stanu równowagi jako ceny proponowanej – z tym jednak, że cena górna to taka cena, przy której następuje najwyższe z możliwych do zaakceptowania przez przemysł drzewny przesunięcie stanu równowagi rentowej w stronę Lasów Państwowych. W tym celu jednak niezbędne jest ustalenie rentowności ze sprzedaży poszczególnych zgrupowań zakładów przemysłu drzewnego oraz określenie wpływu zmiany ceny surowca drzewnego na ww. rentowność.

8. W zakresie raportu teoretycznego najbardziej racjonalnej dystrybucji surowca drzewnego w danym roku gospodarczym z punktu widzenia drogi transportu i innych kryteriów

Algorytm najbardziej racjonalnej dystrybucji surowca drzewnego

Proponuje się wykorzystać narzędzie do analiz sieciowych ArcGIS for Server z rozszerzeniem Network Analysis firmy ESRI.

Etapy algorytmu:

- I. Obliczenie macierzy odległości punktów przerobu i leśnictw
- II. Określenie planu sprzedaży surowca
- III. Określenie historii zakupów klientów
- IV. Optymalizacja przydziału surowca w odniesieniu do leśnictw
- V. Ocena leśnictw w zakresie kryterium geografii
- VI. Agregacja ocen do poziomu nadleśnictwa
- VII. Prezentacja wyników.

1. Obliczenie macierzy odległości punktów przerobu i leśnictw

1. Obliczenia odległości transportowych. W toku analizy rozmiaru zadania, z uwagi na spodziewaną czasochłonność procesu obliczeń realnych odległości transportowych, podjęto decyzję o zastosowaniu metody wydłużenia dróg liniowych. Zestaw danych niezbędnych do wyliczenia odległości transportowych metodą wydłużenia dróg liniowych: lokalizacja leśnictw, lokalizacja punktów przerobu surowca drzewnego, współczynniki wydłużenia drogi, pomiar odległości liniowych.
2. Lokalizacja leśnictw. Lokalizacja leśnictw została wyznaczona zgodnie ze standardem leśnej mapy numerycznej określonym w Zarządzeniu nr 34 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie zdefiniowania standardu leśnej mapy numerycznej dla poziomu nadleśnictwa oraz wdrażania systemu informacji przestrzennej w nadleśnictwach. Dane zawarte w warstwie informacyjnej opisującej leśnictwa posłużyły do wyznaczenia centroid leśnictw jako podstawowego elementu niezbędnego do wyliczenia odległości drogowych. Upraszczając, centroid – zgodnie z definicją słownika GIS – jest to geometryczny środek figury, określający jej środek ciężkości znajdujący się wewnątrz lub na zewnątrz figury.
3. Lokalizacja punktów przerobu. Lokalizacja punktów przerobu surowca drzewa odbywa się za pomocą funkcjonalności Portalu Leśno-Drzewnego. Klient, lokalizując punkt przerobu, podaje następujące informacje: miejscowość, typ ulicy, ulica, numer, kod pocztowy, poczta, typ klienta (krajowy/zagraniczny), w przypadku klienta zagranicznego przejście graniczne. Za pomocą przekazanych danych punktowi przerobu zostają przypisane wartości w postaci współrzędnych lokalizacyjnych X i Y, stanowiące podstawę do obliczeń odległości transportowych. Ponadto dla każdego punktu przerobu klient określa procent przerobu surowca danej grupy.
4. Współczynniki wydłużenia drogi. Współczynniki służą do wydłużania odcinków liniowych powstałych po pomiarach odległości między punktami przerobu i leśnictwami, aby te były maksymalnie zbliżone do realnych odległości drogowych. Zastosowanie metody współczynnikowej pozwala na przyspieszenie obliczeń i obniżenie pracochłonności obliczeń pomiarowych. Wyznaczanie współczynników wydłużenia odległości drogowych dla RDLP. Z uwagi na zmienność zagęszczenia sieci drogowych określenie współczynnika drogowego odbywa się niezależnie dla każdej RDLP.

Etap I: wyznaczenie 100 par punktów w zasięgu terytorialnym danej RDLP.

Etap II: wyznaczenie odległości liniowych między parami punktów za pomocą oprogramowania ArcGIS for Desktop Advanced 10.4.1.

Etap III: wyznaczenie odległości najkrótszych drogowych za pomocą oprogramowania ArcGIS for Desktop Advanced 10.4.1.

Etap IV: obliczenie ilorazów najkrótszych odległości drogowych i odległości liniowych dla par punktów.

Etap V: obliczenie średniej z wyników ilorazów z etapu IV.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów i obliczeń uzyskano następujące wartości współczynników dla RDLP: Szczecin 1,18; Szczecinek 1,18; Gdańsk 1,22; Olsztyn 1,16; Białystok 1,21; Piła 1,17; Toruń 1,2; Warszawa 1,15; Zielona Góra 1,21; Poznań 1,17; Łódź 1,17; Radom 1,21; Lublin 1,16; Wrocław 1,18; Katowice 1,18; Kraków 1,27; Krosno 1,23. Za pomocą współczynników dokonano obliczeń liniowych odległości skorygowanych w następujących etapach:

Etap I: wyznaczenie odległości liniowych między wszystkimi leśnictwami i wszystkimi punktami przerobu.

Etap II: w ramach każdej odległości liniowej określenie długości zawierającej się w każdej RDLP.

Etap III: obliczenie iloczynów odległości liniowych w ramach każdej RDLP dla odległości z etapu II.
Etap IV: obliczenie sumy iloczynów odcinków drogowych.

Macierz odległości. Wynikiem pomiarów i obliczeń liniowych odległości skorygowanych jest macierz danych, w której wymiarami są punkty przerobu surowca drzewnego i leśnictwa. Spodziewana wielkość macierzy obliczeniowej przekracza 40 mln elementów.

II. Określenie planu sprzedaży surowca

Plan określający ilość drewna dostępną dla klientów w jednostkach LP w określonym układzie grupowym. Zgodnie z § 14 zarządzenia.

III. Określenie historii zakupów klientów

W odniesieniu do konkretnego nadleśnictwa historia zakupów wynika odpowiednio z zakupionego przez danego stałego nabywcę surowca (odpowiednio: wielkowymiarowego iglastego, wielkowymiarowego liściastego /bez surowca dębowego/, wielkowymiarowego dębowego, średniowymiarowego oraz małowymiarowego, w ostatnich trzech latach, tj. od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2016 r.

IV. Optymalizacja przydziału surowca w odniesieniu do leśnictw

Optymalizacja globalna przydziału surowca. W przeprowadzanym procesie optymalizacji przydziału surowca drzewnego jednoczesnej optymalizacji podlegają wszyscy kupujący drewno reprezentowani w toku obliczeń przez punkty przerobu surowca drzewnego oraz leśnictwa. Proces ma charakter globalny i przeprowadzany jest odrębnie dla grup drewna: wielkowymiarowego iglastego, wielkowymiarowego liściastego (bez surowca dębowego, wielkowymiarowego dębowego oraz średniowymiarowego), małowymiarowego. Do przeprowadzenia optymalizacji wykorzystano GNU Octave – środowisko obliczeń oraz język programowania przeznaczony do prowadzenia obliczeń numerycznych.

Założenia procesu optymalizacji przydziału surowca:

$$\sum_{i,j} X_{ij} = a_i \quad \sum_{i,j} X_{ij} \leq b_j \quad \sum_{i,j} K_{ij} X_{ij} \rightarrow \min$$

X – masa drewna (m³) do przewozu pomiędzy leśnictwem a nabywcą,

a – łączna oferta sprzedaży i-tego leśnictwa (m³),

b – łączna oferta zakupu j-tego nabywcy (m³),

K – odległość (koszt) przewozu pomiędzy leśnictwem a nabywcą (km).

Kryterium funkcji celu jest minimalizacja łącznych nakładów na przewóz drewna w kraju w wymiarze m³/km.

W związku ze znaczącą dysproporcją wielkości zakupów klientów proces optymalizacji wykonywany jest wg następujących progów będących geometrycznym przyrostem liczby 100 w wymiarze ilorazu równym 2:

Próg I: 100 m³

Próg II: 200 m³

Próg III: 400 m³

Próg IV: 800 m³

Próg V: 1600 m³

Próg VI: 3200 m³

Próg VII: 6400 m³

Próg VIII: 12 800 m³

Próg VIII: 25 600 m³

Próg VIII: 51 200 m³

Próg VIII: 102 400 m³

Próg VIII: 204 800 m³

Próg VIII: 409 600 m³

Próg VIII: 819 200 m³.

V. Ocena leśnictw w zakresie kryterium geografii

Metodyka oceny leśnictw na podstawie wyników optymalizacji przydziału surowca. Warunkiem koniecznym przypisania oceny leśnictwu jest konkretyzacja surowcowa rynku podstawowego dokonywana poprzez przywiązanie konkretnej grupy handlowo-gatunkowej do tego rynku.

Skala ocen:

10 – leśnictwa wskazane w procesie optymalizacji globalnej przypisania surowca drzewnego;

9 – leśnictwa (centroidy leśnictw), które w toku optymalizacji nie uzyskały przypisania masy drewna oraz leżące w odległości od punktu przerobu surowca w odległości mniejszej lub równej [r];

8 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 100% < [r] ≤ 110%;

7 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 110% < [r] ≤ 120%;

6 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 120% < [r] ≤ 130%;

5 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 130% < [r] ≤ 140%;

4 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 140% < [r] ≤ 150%;

3 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 150% < [r] ≤ 160%;

2 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 160% < [r] ≤ 170%;

1 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości 170% < [r] ≤ 180%;

0 – leśnictwa (centroidy leśnictw), leżące w odległości [r] > 180%.

[r] – odległość w linii prostej między punktem przerobu surowca danego przedsiębiorcy i centroidą najodleglejszego leśnictwa oznaczonego przypisaniem surowca drzewnego w toku optymalizacji globalnej.

VI. Agregacja ocen do poziomu nadleśnictwa

Agregacja oceny leśnictw do poziomu nadleśnictwa odbywa się zgodnie z zasadą przeniesienia maksymalnej oceny uzyskanej przez jedno z leśnictw wchodzących w skład danego nadleśnictwa.

VII. Prezentacja wyników

Wynikiem w odniesieniu do konkretnego kontrahenta jest raport przeznaczony wyłącznie do wiedzy klienta zawierający następujące dane: nazwę firmy, oznaczenie grupy drewna, której dotyczy raport, nr regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, nazwę regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, nazwę nadleśnictwa, ocenę kryterium geografii zakupu.

Algorytm wartościowania kryterium zwyczaju kupieckiego

Zaliczając do tej części działań analitycznych te, które dotyczą tzw. historii zakupów, przyjąć należy, że w odniesieniu do konkretnego nadleśnictwa kryterium zwyczaju kupieckiego ustala się jako wyrażone w procentach odchylenie bezwzględne ilości drewna (odpowiednio: /1/ wielkowymiarowego iglastego, /2/ wielkowymiarowego liściastego – bez surowca dębowego, /3/ wielko-

wymiarowego dębowego oraz /4/ średniowymiarowego, /5/ małowymiarowego zakupionego przez danego stałego nabywcę w ostatnich trzech latach, tj. od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2016 r.

Wzór opisujący zapis:

$$d = \frac{|x_i - \hat{x}|}{\hat{x}} * 100\%$$

gdzie:

d – odchylenie bezwzględne wyrażone w procentach,
 $\hat{x}$ – średnia ważona z ilości drewna (odpowiednio: wielkowymiarowego iglastego, wielkowymiarowego liściastego /bez dębowego/, wielkowymiarowego dębowego, średniowymiarowego i małowymiarowego zakupionego przez danego stałego nabywcę w ostatnich trzech latach, tj. pomiędzy 30 czerwca roku uruchomienia procedury sprzedaży a 1 lipca roku uruchomienia procedury sprzedaży minus 3 lata;

x_i – ilość drewna w ofercie nabycia klienta danej grupy.

Ocena procentowego odchylenia bezwzględnego ilości drewna:

Wartość progu zerującego wynosi 20%. W nawiązaniu do zasady Pareta wartość docelowego progu zerującego podlega weryfikacji przez pogłębioną analizę ekonometryczną, minimum w zakresie współczynnika Giniego.

Oceny kryterium:

- 10 – odchylenie bezwzględne w przedziale $0\% \leq d < 2\%$;
- 9 – odchylenie bezwzględne w przedziale $2\% \leq d < 4\%$;
- 8 – odchylenie bezwzględne w przedziale $4\% \leq d < 6\%$;
- 7 – odchylenie bezwzględne w przedziale $6\% \leq d < 8\%$;
- 6 – odchylenie bezwzględne w przedziale $8\% \leq d < 10\%$;
- 5 – odchylenie bezwzględne w przedziale $10\% \leq d < 12\%$;
- 4 – odchylenie bezwzględne w przedziale $12\% \leq d < 14\%$;

- 3 – odchylenie bezwzględne w przedziale $14\% \leq d < 16\%$;
- 2 – odchylenie bezwzględne w przedziale $16\% \leq d < 18\%$;
- 1 – odchylenie bezwzględne w przedziale $18\% \leq d < 20\%$;
- 0 – odchylenie bezwzględne w przedziale otwartym $d \geq 20\%$.

9. W zakresie raportu, który będzie zawierał wszechstronną informację na temat grup nadleśnictw o zbliżonych warunkach konkurencji przy sprzedaży drewna danej grupy gatunkowo-handlowej (na przykład informacje o poziomie deficytowości, zwyczajowym „parciu” na rynek drewna, związany z tymi nadleśnictwami, ukształtowanym historycznie poziomie cen na poszczególne grupy handlowe itd.)

W chwili obecnej możliwe jest sporządzenie raportów zawierających informacje na temat ilości ofert w układzie rzeczowym i procentowym, ceny w układzie najwyższej ceny i ceny przebicia, średniej ceny oferowanej, geografii firm składających ofertę (odległości, średnią ważoną odległości, odległości maksymalne) opracowane w układzie podobnej ceny, procentowego obłożenia ofert, średniej odległości rynku zbytu w kilometrach. Docelowo należy opracować raporty w układzie dla wybranych grup gatunkowo-handlowych oraz w zakresie niezbędnym dla uzyskania możliwie wszechstronnej informacji dotyczącej rynku surowca drzewnego.

10. W zakresie innych raportów analitycznych, dotyczących problematyki pozyskania i sprzedaży surowca drzewnego

Proponuje się przeanalizowanie możliwości wykorzystania i przydatności dotychczas opracowanych raportów. Możliwe jest również opracowanie innych, dowolnych raportów wg zadanych kryteriów za pomocą wykorzystywanej w Lasach Państwowych aplikacji Business Objects po przygotowaniu i zdefiniowaniu odpowiednich światów obiektów (baz danych zasilanych z SILP lub z innego źródła).

**ZARZĄDZENIE NR 27
DYREKTORA GENERALNEGO LASÓW PAŃSTWOWYCH**

z dnia 30 maja 2016 r.

**w sprawie utworzenia Komisji ds. sprzedaży drewna w Lasach Państwowych
oraz zmiany zarządzenia nr 2 z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie:
„(...) reaktywacji (...) Komisji Leśno-Drzewnej (...)”, znak: GD.O.0070.1.2016**

ZM.800.1.2016

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach¹, w związku z § 6 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe² – w wykonaniu zadania Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, o którym mowa w § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu³, mając na względzie opinie przedstawione w dniu 20 kwietnia 2016 r. przez przedstawicieli instytucji reprezentujących zbiorowy interes przedstawicieli przemysłu drzewnego – postanawiam, co następuje:

§ 1

1. Tworzy się Komisję ds. sprzedaży drewna w Lasach Państwowych, zwaną dalej „Komisją Drzewną”.
2. Komisja Drzewna jest zespołem opiniodawczo-pomocniczym Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

§ 2

Celem funkcjonowania Komisji Drzewnej jest formułowanie sugestii oraz opinii na temat zbywania przez LP surowca drzewnego – przy założeniu, że odpowiednie ich wykorzystanie (wykorzystywanie) przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych służyć będzie uzyskaniu i utrzymaniu konsensusu co do:

- 1) zasad prowadzenia przez Lasy Państwowe sprzedaży surowca drzewnego oraz
- 2) szczegółowego sposobu wykonywania (realizowania) tychże zasad.

§ 3

Na potrzeby zasad, reguł i sposobu działania Komisji Drzewnej za ich przesłanki przyjmuje się następujące diagnozy wyjściowe:

- 1) w ramach kierowania Lasami Państwowymi Dyrektor Generalny Lasów Państwowych ma wyłączne i samodzielne uprawnienia do stanowienia w formie aktów sprawstwa kierowniczego zasad i szczegółowego sposobu sprzedaży surowca drzewnego, pozyskiwanego w Lasach Państwowych;
- 2) właściwe wykonywanie uprawnienia, o którym mowa w pkt 1, może i powinno leżeć w zrównoważonym interesie zarówno Lasów Państwowych, jak i szeroko rozumianego przemysłu drzewnego – co szczegółowo uzasadniono w załączniku nr 1 do zarządzenia; przez właściwe wykonywanie uprawnienia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych do stanowienia zasad i szczegółowego sposobu sprzedaży

- surowca drzewnego, pozyskiwanego w Lasach Państwowych, należy w pierwszej kolejności rozumieć dokonywanie tego z uwzględnieniem konsultacji Lasów Państwowych z podmiotami działającymi w interesie grupowym osób fizycznych oraz jednostek organizacyjnych:
- a) zajmujących się nabywaniem oraz wykorzystywaniem, w tym przerobem, surowca drzewnego,
  - b) będących przedsiębiorcami realizującymi usługi na rzecz Lasów Państwowych, w tym głównie w zakresie użytkowania głównego lasu,
  - c) będących beneficjentami efektów z realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasu.
- 3) należy dążyć do tego, aby konsultacje, o których mowa w pkt 2, miały charakter powszechny, czego nieodzownym warunkiem powinno być zapraszanie do prac w Komisji Drzewnej możliwie najszerszego grona interesariuszy, nie wyłączając podmiotów planujących dopiero wejście na rynek sprzedaży drewna okrągłego w Polsce;
  - 4) podmioty, o których mowa w pkt 2, powinny rekrutować się spośród jednostek instytucjonalnych zaliczanych przez Główny Urząd Statystyczny do sektora jednostek niekomercyjnych – ze zwróceniem szczególnej uwagi na:
    - a) izby gospodarcze, stowarzyszenia itp. jednostki organizacyjne, reprezentujące:
      - przedsiębiorców prowadzących działalność w ramach szeroko rozumianego przemysłu drzewnego,
      - gospodarstwa domowe, w tym przede wszystkim rodzinne gospodarstwa rolne, będące zwyczajowymi nabywcami tzw. drewna detalicznego,
    - b) stowarzyszenia i inne jednostki organizacyjne sektora jednostek niekomercyjnych działające na rzecz zrównoważonego leśnictwa, w tym organizacje pozarządowe:
      - koncentrujące swoją aktywność na rzecz różnorodności biologicznej w lasach,
      - reprezentujące interesy osób i jednostek organizacyjnych korzystających z pozaprodukcyjnych świadczeń lasu na zasadach klubowych, w tym w ramach szeroko rozumianej turystyki leśnej;
  - 5) ze względu na okoliczność, że nie wszyscy przedsiębiorcy zakupujący surowiec drzewny oferowany do sprzedaży przez LP są aktualnie zrzeszeni w izbach gospodarczych czy stowarzyszeniach, należy przewidzieć oddziaływanie niewładcze na proces tworzenia co najmniej stowarzyszeń

¹ Art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100) stanowi, że „Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych”.

² Statut Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe został nadany zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r.; w § 6 Statutu Lasów Państwowych stanowi, że w wykonaniu zadań określonych przez ustawę (o lasach) oraz przez przepisy wykonawcze do ustawy, a także innych przepisów prawnych, Dyrektor Generalny wydaje zarządzenia i decyzje obowiązujące w Lasach Państwowych.

³ W § 8 ust. 1 pkt 5 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe określili, że „Dyrektor Generalny ustala w szczególności (...) zasady sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe...”.

- zwykłych czy powstawania zgrupowań cywilnoprawnych tych przedsiębiorców – w celu zapewnienia sobie przez nich możliwości udziału w pracach Komisji Drzewnej; diagnozę zdania poprzedzającego należy odnosić odpowiednio do osób fizycznych, będących nabywcami tzw. drewna detalicznego;
- 6) urzeczywistnienie koncepcji powszechnego charakteru wyżej wymienionych konsultacji wymaga również uwzględnienia okoliczności, że potencjalnymi nabywcami surowca drzewnego, oferowanego do sprzedaży przez Lasy Państwowe, są:
    - a) przedsiębiorcy działający za granicą – zrzeszeni w zagranicznych organizacjach samorządu gospodarczego lub mający możliwość takiego zrzeszania się, jak również
    - b) przedsiębiorcy krajowi i zagraniczni dopiero planujący rozpoczęcie działalności obejmującej zakup surowca drzewnego w LP;
  - 7) mając na względzie okoliczność, o której mowa w pkt 6, należy przewidzieć kolportaż komunikatów w polskich i zagranicznych mediach branżowych – będących formą blankietowego zaproszenia reprezentantów instytucjonalnych tych potencjalnych nabywców drewna w LP do udziału w procesie wyżej wymienionych konsultacji;
  - 8) osiągnięcie wystarczającego stopnia powszechnego udziału w konsultacjach w sprawie zasad sprzedaży drewna oraz szczegółowego sposobu ich realizacji jest mało realne; gdyby jednak nawet w Komisji Drzewnej udało się doprowadzić do dostatecznie powszechnego udziału interesariuszy w pracach, to jest mało prawdopodobne, aby efektem tego była pełna zgoda w ramach Komisji Drzewnej co do szczegółowych rozwiązań dotyczących przedmiotowych zasad oraz szczegółowego sposobu ich realizacji;
  - 9) należy zatem przyjąć, że bezpośrednio lub odbywające się za pośrednictwem środków komunikacji intranetowej spotkania członków Komisji Drzewnej, mające na celu wypracowanie niewiążącego stanowiska Komisji Drzewnej będącego rekomendacją dla Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych odnośnie do zasad sprzedaży drewna w LP i szczegółowego sposobu ich realizacji, będą w istocie przede wszystkim recenzjami kolejnych propozycji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jako organu uprawnionego do stanowienia zasad sprzedaży drewna w formie aktu ogólnego zarządu;
  - 10) stwierdzenie w pkt 9 oznacza, że końcowe stanowisko Komisji Drzewnej w sprawie zasad sprzedaży drewna w LP oraz szczegółowego sposobu ich realizacji będą zapewne odzwierciedlać tylko najwyższy z możliwych do uzyskania stopień aprobaty dla finalnej propozycji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w tym zakresie;
  - 11) procedura wypracowywania stanowiska Komisji Drzewnej w sprawie zasad sprzedaży drewna oraz szczegółowego sposobu ich realizacji, a także ich treść nie może oznaczać ani skutkować ograniczeniem konkurencji na rynkach właściwych surowca drzewnego, w szczególności nie może doprowadzać do nadużywania pozycji dominującej przez nadleśnictwa;
  - 12) choć należy zakładać, że w następstwie powszechnych konsultacji jest możliwy system sprzedaży drewna nienaruszający konkurencji, to już w trakcie kształtowania takiego systemu Lasy Państwowe powinny być z ostrożności przygotowane analitycznie do przeprowadzenia, w razie takiej potrzeby lub konieczności, argumentów natury prawnej, iż rekomendowane w stanowiskach Komisji Drzewnej rozwiązania w zakresie zasad sprzedaży drewna oraz szczegółowego sposobu ich realizacji były dopuszczalne w świetle Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
  - 13) aby takie argumenty miały mocne podstawy prawne, należy dążyć do kształtowania systemu sprzedaży drewna w LP, który spełnia następujące warunki:
    - a) zapewnia postęp gospodarczy,
    - b) równoważy korzyści zbywców, nabywców surowca drzewnego oraz innych beneficjentów świadczeń dostarczanych przez LP,
    - c) nie nakłada na zainteresowanych przedsiębiorców nadmiernych ograniczeń i ciężarów,
    - d) nie stwarza tym przedsiębiorcom możliwości wyeliminowania konkurencji na rynku właściwym;
  - 14) jest oczywiste, że w odniesieniu do systemu sprzedaży drewna spełnienia tych warunków, zwłaszcza zaś warunków, o których mowa w pkt 13. lit. b – d, może zaistnieć poprzez stworzenie możliwości i doprowadzenie do udziału w pracach Komisji Drzewnej reprezentantów ogółu przedsiębiorców, będących aktualnymi oraz potencjalnymi nabywcami surowca drzewnego w Lasach Państwowych.

§ 4

1. Ustala się następującą strukturę członkowską Komisji Drzewnej:
  - 1) do trzech przedstawicieli każdej zidentyfikowanej, istniejącej lub nowo powstałej, jednostki instytucjonalnej reprezentującej szeroko rozumiany przemysł drzewny oraz nabywców tzw. drewna detalicznego, chyba że dana jednostka instytucjonalna nie zechce skorzystać z prawa udziału w pracach Komisji Drzewnej – członkowie Komisji Drzewnej z głosem opiniodawczym i doradczym;
  - 2) pracownicy jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, wskazani przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – członkowie Komisji Drzewnej obowiązani do przekazywania informacji, wyjaśnień oraz sugestii członkom Komisji Drzewnej spoza Lasów Państwowych na ich wniosek lub na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych;
  - 3) dwóch przedstawicieli świata nauki oraz jeden doradca prawny wskazani przed pierwszym inauguracyjnym posiedzeniem Komisji Drzewnej w drodze consensusu na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych przez jednostki instytucjonalne, o których mowa w pkt 1 – członkowie Komisji Drzewnej z głosem eksperckim;
  - 4) dwóch przedstawicieli świata nauki oraz jeden doradca prawny, wskazani przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych – członkowie Komisji Drzewnej z głosem eksperckim;
  - 5) po jednym przedstawicielu każdej zidentyfikowanej jednostki instytucjonalnej reprezentującej przedsiębiorców leśnych oraz reprezentujących beneficjentów efektów pozaprodukcyjnych funkcji lasu, chyba że dana jednostka instytucjonalna nie zechce skorzystać z prawa udziału w pracach Komisji Drzewnej – członkowie Komisji Drzewnej z głosem opiniodawczym i doradczym.
2. W razie braku przedmiotowego consensusu – miejsce przedstawicieli świata nauki oraz doradcy prawnego, o których mowa w ust. 1 pkt 3, zostanie w Komisji Drzewnej zajęte przez osoby wskazane przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych po bezpośrednich konsultacjach z możliwie najszerszym gronem podmiotów będących nabywcami surowca drzewnego.

§ 5

1. Objęcie funkcji członka Komisji Drzewnej następuje po formalnym przyjęciu przez daną osobę imiennego zaproszenia do udziału w jej pracach na inauguracyjnym lub kolejnym plenarnym posiedzeniu tejże komisji oraz złożeniu pisemnego oświadczenia o zapewnieniu zgodności swoich działań z przepisami unijnego oraz polskiego prawa ochrony konkurencji. Sporządzanie projektów imiennych zaproszeń oraz oświadczenia, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, stanowi obowiązek Biura Marketingu w DGLP.
2. Przyjęcie imiennego zaproszenia, o którym w ust. 1, oznacza nawiązanie stosunku organizacyjno-prawnego pomiędzy Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych a członkiem Komisji Drzewnej.

3. Dana osoba przestaje pełnić funkcję członka Komisji Drzewnej:
  - 1) w razie wskazania przez jednostkę instytucjonalną innego swojego przedstawiciela, innego przedstawiciela świata nauki lub innego doradcy prawnego;
  - 2) w razie rezygnacji danej jednostki instytucjonalnej z udziału w pracach Komisji Drzewnej;
  - 3) jeżeli zrezygnuje z pełnienia ww. funkcji;
  - 4) z woli Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w odniesieniu do pracowników jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, wskazanego przedstawiciela świata nauki oraz doradcy prawnego;
  - 5) w razie likwidacji Komisji Drzewnej.
4. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych informuje wyżej wymienione osoby o ustaniu ich członkostwa w Komisji Drzewnej.

§ 6

Co najmniej raz do roku Biuro Marketingu przeprowadza analizę co do konieczności skorygowania składu członkowskiego Komisji Drzewnej, w tym podyktowanego zmianami odnoszącymi się do ww. organizacji pozarządowych, w tym zwłaszcza odnoszącymi się do jednostek instytucjonalnych, reprezentujących grupowy interes:

- 1) przedsiębiorców prowadzących działalność w ramach szeroko rozumianego przemysłu drzewnego;
- 2) przedsiębiorców świadczących usługi na rzecz Lasów Państwowych,
- 3) gospodarstw domowych, w tym przede wszystkim rodzinnych gospodarstw rolnych, będących zwyczajowymi nabywcami tzw. drewna detalicznego oraz
- 4) podmiotów korzystających z pozaprodukcyjnych świadczeń lasu na zasadach klubowych.

§ 7

Do uzupełnienia składu członkowskiego Komisji Drzewnej w związku z § 5 ust. 3 oraz do jego korygowania w związku z § 6 postanowienia paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio.

§ 8

1. Komisja Drzewna działa w formie posiedzeń stacjonarnych oraz zdalnych.
2. Działanie Komisji Drzewnej wspomaga, dedykowana jej, wyodrębniona funkcjonalnie część Portalu Leśno-Drzewnego, utworzonego w Lasach Państwowych na przełomie 2006 i 2007 roku na potrzeby prowadzenia sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe.

§ 9

1. Pierwsze posiedzenie Komisji Drzewnej (inauguracyjne posiedzenie stacjonarne) zostanie zwołane i będzie odbywać się pod technicznym przewodnictwem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
2. Ustala się następująca agendę posiedzenia Komisji Drzewnej, o którym mowa w ust. 1:
  - 1) słowo wstępne Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych;
  - 2) wręczenie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych zaproszeń stanowiących wraz z ich przyjęciem akt uzyskania przez zaproszonych statusu członka Komisji Drzewnej;
  - 3) przedstawienie przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych koncepcji docelowego systemu sprzedaży drewna;
  - 4) prezentacja, w ramach wstępnej dyskusji nad koncepcją, o której mowa w pkt 3:
    - a) stanowisk przez członków Komisji Drzewnej, legitymowanych głosem opiniodawczym i doradczym,
    - b) informacji, wyjaśnień oraz opinii przez pozostałych członków Komisji Drzewnej, w tym przedstawicieli świata nauki oraz doradców prawnych – w razie takiej potrzeby;

- 5) prezentacja przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych planu pracy Komisji Drzewnej do końca roku 2016;
- 6) przyjęcie ustaleń z pierwszego posiedzenia Komisji Drzewnej, w tym w odniesieniu do:
  - a) kontynuacji prac w Komisji Drzewnej nad docelową koncepcją zasad sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe,
  - b) szczegółową agendą najbliższego posiedzenia Komisji Drzewnej,
  - c) planem prac Komisji Drzewnej do końca roku 2016.

§ 10

1. Do drugiego oraz kolejnych posiedzeń stacjonarnych Komisji Drzewnej postanowienia § 9 stosuje się odpowiednio.
2. Postanowienia dotyczące posiedzeń stacjonarnych stosuje się odpowiednio do posiedzeń zdalnych Komisji Drzewnej.

§ 11

1. Do obsługi merytorycznej i administracyjno-kancelaryjnej Komisji Drzewnej jest obowiązane Biuro Marketingu w DGLP.
2. Obsługa merytoryczna, o której mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności przygotowywanie wszelkich dokumentacji (w tym ekspertyz i raportów), niezbędnych do zajęcia stanowiska przez Komisję Drzewną.
3. Obsługa multimedialna spotkań Komisji stanowi obowiązek komórki organizacyjnej właściwej w DGLP do spraw informatyki.
4. Przebieg każdego posiedzenia Komisji Drzewnej stanowi przedmiot transmisji w ramach leśnej telewizji internetowej. Relacja z przebiegu każdego posiedzenia Komisji Drzewnej powinna być umieszczana w ramach Portalu Leśno-Drzewnego z opcją możliwości odtwarzania przez każdego tym zainteresowanego.

§ 12

1. Komisja Drzewna zajmuje stanowisko w danej sprawie po zabraniu głosu przez wszystkich jej członków tym zainteresowanych lub o to poproszonych. Stanowisko Komisji Drzewnej ma charakter opiniodawczo-doradczy i w żadnej mierze nie wiąże Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.
2. Komisja może zająć stanowisko w danej sprawie w drodze:
  - 1) consensusu,
  - 2) głosowania z możliwością złożenia zdań odrębnych.
3. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, biorąc pod uwagę postulaty członków Komisji Drzewnej, formułuje projekt stanowiska w danej sprawie, w tym w jego ewentualnych kolejnych wersjach, uwzględniających dyskusję w Komisji Drzewnej nad jego brzmieniem poprzedzającym.
4. Co do zasady, w celu przygotowania treści projektu stanowiska w danej sprawie, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych ogłasza przerwę w posiedzeniu Komisji Drzewnej.
5. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych ogłasza przerwę w posiedzeniu Komisji Drzewnej, jeżeli w celu przeprowadzenia stosownych konsultacji zawnioskuje o to któryś z członków Komisji Drzewnej, będący przedstawicielem jednostki instytucjonalnej reprezentującej grupowy interes nabywców surowca drzewnego, w tym drewna detalicznego.
6. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych kieruje do członków Komisji Drzewnej, będących przedstawicielami jednostek instytucjonalnych reprezentujących grupowy interes nabywców surowca drzewnego, w tym tzw. drewna detalicznego, zapytanie, czy któryś z tych członków sprzeciwia się zajęciu stanowiska w sprawie w brzmieniu zaproponowanym.
7. W braku sprzeciwu, o którym mowa w ust. 6, przyjmuje się, że Komisja Drzewna zajęła stanowisko w danej sprawie w drodze consensusu.
8. W razie sprzeciwu, o którym mowa w ust. 6, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych może przeprowadzić głosowanie w danej sprawie.
9. Uprawnienie do udziału w głosowaniu przysługuje członkom Komisji Drzewnej, o których mowa w ust. 6.

10. Każdemu członkowi, o których mowa w ust. 6, przysługuje jeden głos o wadze określonej w § 13. Dla przyjęcia stanowiska przez Komisję Drzewną konieczne jest uzyskanie większości głosów „za”, z uwzględnieniem wag głosów ustalanych zgodnie z § 13.
11. Jeżeli stanowisko w danej sprawie w brzmieniu zaproponowanym przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nie uzyska zwykłej większości głosów, członkowie Komisji Drzewnej, o których mowa w ust. 6, mogą wnosić o poddanie głosowaniu stanowisk w brzmieniu przez nich proponowanych. Postanowienia ust. 6–10 stosuje się odpowiednio.

§ 13

1. W razie przeprowadzenia głosowania w Komisji Drzewnej

głosy poszczególnych członków Komisji Drzewnej mają przypisane im wagi.

2. W celu ustalenia wagi głosów, o której mowa w ust. 1, od każdej z jednostek instytucjonalnych, reprezentujących grupowe interesy nabywców lub potencjalnych nabywców surowca drzewnego, w tym drewna detalicznego, oczekuje się w odpowiedzi na zaproszenie do udziału w pracach Komisji Drzewnej podania następujących informacji o nabywcach surowca drzewnego w LP lub/oraz o potencjalnych nabywcach surowca drzewnego w LP – zrzeszonych w tej jednostce instytucjonalnej. Dane te pozostaną tylko do wiadomości LP i nie będą ujawniane innym podmiotom:

Nazwa jednostki instytucjonalnej		
Wartość zakupu w roku ubiegłym surowca drzewnego przez podmioty zrzeszone w ramach danej jednostki instytucjonalnej, planujące kontynuowanie zakupu surowca drzewnego:		... tys. zł
Nazwa podmiotu, zrzeszonego w ramach danej jednostki instytucjonalnej planującego wkroczenie lub powrót na rynek sprzedaży surowca drzewnego w LP	Grupa handlowo-gatunkowa będąca przedmiotem zainteresowania podmiotu	Ilość surowca drzewnego planowana do zakupu na rynku sprzedaży surowca drzewnego w LP (m ³)
	(...)	

3. Biuro Marketingu w DGLP we współpracy z komórką organizacyjną właściwą w DGLP do spraw informatyki, korzystając z usługi wewnątrzinstytucjonalnej Zakładu Informatyki Lasów Państwowych, w oparciu o instruktaż operacyjny Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, bez zbędnej zwłoki przystąpi do działań w celu zapewnienia, m.in. w ramach funkcjonalności Portalu Leśno-Drzewnego, wspomaganie informatycznego poszczególnych jednostek instytucjonalnych w wywiązywaniu się przez nie z oczekiwań, o którym mowa w ust. 2.
4. Biuro Marketingu jest obowiązane do operacyjnej weryfikacji informacji, o których mowa w ust. 2.
5. Waga głosów, przywiązana do każdego z członków Komisji Drzewnej, o których mowa w § 12 ust. 6, jest ustalana z wykorzystaniem następującej formuły:

$$(1) L = (\sum w) / (W) * 100,$$

w której poszczególne symbole oznaczają:

L – waga głosów przywiązana do danego członka Komisji Drzewnej,

W – ogólna spodziewana wartość sprzedaży drewna przez nadleśnictwa w danym roku,

$\sum w$ – wartość sprzedaży drewna, związana z nabywcami lub potencjalnymi nabywcami surowca drzewnego, zrzeszonymi w ramach danej jednostki instytucjonalnej (izbie gospodarczej, stowarzyszeniu, zgrupowaniu cywilistycznym itp.).

6. Spodziewaną wartość sprzedaży drewna przez nadleśnictwa w danym roku (W) należy obliczać z wykorzystaniem następującej formuły:

$$(2) W = W_1 + \sum (\Delta P_i * c_i),$$

w której:

W_1 – wartość sprzedaży drewna przez nadleśnictwa w roku ubiegłym,

- ΔP_i – zmiana (zwiększenie ze znakiem „+”, zmniejszenie ze znakiem „-”) podaży surowca drzewnego w danej grupie handlowo - gatunkowej w danym roku kalendarzowym w porównaniu do roku poprzedniego,
- c_i – cena surowca drzewnego w danej grupie handlowo-gatunkowej w poprzednim roku kalendarzowym.

7. Wartość sprzedaży drewna, związaną z nabywcami lub potencjalnymi nabywcami surowca drzewnego, zrzeszonymi w ramach danej jednostki instytucjonalnej ($\sum w$) należy obliczać z wykorzystaniem następującej formuły:

$$(3) \sum w = W_{ji} + (W_{jin} * r),$$

w której:

W_{ji} – wartość zakupu w roku ubiegłym surowca drzewnego przez podmioty zrzeszone w ramach danej jednostki instytucjonalnej, planujące kontynuowanie zakupu surowca drzewnego w danym roku kalendarzowym, ustalona w wykonaniu ust. 1 i 2,

W_{jin} – wartość zakupu przez podmioty zrzeszone w ramach danej jednostki instytucjonalnej – zamierzające wkroczenie lub powrót na rynek sprzedaży surowca drzewnego w LP, ustalona na podstawie informacji, uzyskanych w wykonaniu ust. 1 i 2 jako suma wartości tego zakupu według cen ubiegłorocznych przy założeniu, że ww. podmioty zrealizują zakup drewna w pełnej planowanej wysokości (z zastrzeżeniem ewentualnej korekty w wykonaniu ust. 2),

r – wskaźnik redukujący wartość wielkości W_{jin} .

8. Wskaźnik „r” należy ustalać z zastosowaniem następującej formuły:

$$(4) r = (\sum (\Delta P_i * c_i)) / (\sum W_{jin}),$$

w której wielkość „ $\sum W_{in}$ ” odpowiada sumie planowanej wartości zakupu przez podmioty zrzeszone w ramach wszystkich jednostek instytucjonalnych – planujące wkroczenie lub powrót na rynek sprzedaży surowca drzewnego w LP.

§14

1. Ustalenie wagi głosów przywiązanej do poszczególnych członków komisji, reprezentujących poszczególne jednostki instytucjonalne, będące grupowymi reprezentantami nabywców lub potencjalnych nabywców surowca drzewnego w wykonaniu § 13, jest obowiązkiem Biura Marketingu w DGLP.
2. Przed inauguracyjnym posiedzeniem Komisji Drzewnej, Biuro Marketingu w DGLP zawiadamia poszczególne jednostki instytucjonalne, będące grupowymi reprezentantami nabywców lub potencjalnych nabywców surowca drzewnego, o wadze głosów przysługujących ich przedstawicielom.
3. Biuro Marketingu w DGLP jest obowiązane do korekty wagi głosów przywiązanych do poszczególnych jednostek instytucjonalnych, reprezentujących nabywców surowca drzewnego. Korekta, o której jest mowa w zdaniu poprzedzającym, powinna być dokonywana po powzięciu wiedzy o istotnej zmianie sytuacji faktycznej danej jednostki instytucjonalnej pod względem nabywców surowca drzewnego, których grupowe interesy reprezentuje, a także po uzyskaniu informacji o rzeczywistych wynikach procedowania w danym roku kalendarzowym w wykonaniu zasad sprzedaży drewna (po ustaleniu ilości i wartości drewna, jakie poszczególni nabywcy nabyli w ramach podstawowych procedur jego zbywania). Postanowienia ust. 2 oraz § 13 stosuje się odpowiednio.

§ 15

1. Do każdego stanowiska zajętego przez Komisję Drzewną w drodze consensusu lub głosowania są załączane zdania odrębne, jeżeli zostaną zgłoszone przez członków komisji, będących przedstawicielami jednostek instytucjonalnych, reprezentujących grupowe interesy nabywców surowca drzewnego.
2. Możliwość zgłaszania zdania odrębnego odnosi się również do przypadków niezajęcia stanowiska w danej sprawie przez Komisję Drzewną.

§ 16

1. Pełna dokumentacja związana z procedowaniem Komisji Drzewnej w celu zajęcia stanowiska w danej sprawie powinna być ogólnodostępna w ramach Portalu Leśno- Drzewnego.
2. Dokumentacja, o której mowa w ust. 1, powinna ponadto zawierać informację o sposobie wykorzystania przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych stanowiska Komisji Drzewnej oraz wyżej wymienionych opinii, postulatów i sugestii wyrażonych przez jej członków.

§ 17

1. Mając na względzie uprawniony obszar działalności Lasów Państwowych, koszty funkcjonowania Komisji Drzewnej:
  - 1) w zakresie, w jakim funkcjonowanie Komisji Drzewnej wiąże się z kształtowaniem oraz nowelizacją zasad (systemu) sprzedaży drewna przez Lasy Państwowe, są kosztami tzw. miękkiej działalności rozwojowej, polegającej na doprowadzeniu do doskonalenia funkcjonalnego tego podmiotu;
  - 2) w zakresie, w jakim zapewnia bieżącą realizację sprzedaży drewna w Lasach Państwowych zgodnie z ustalonym systemem tego działania, są kosztami działalności pomocniczej, prowadzonej w Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych na rzecz sprzedaży drewna jako części składowej gospodarki leśnej w rozumieniu jej definicji zawartej w ustawie o lasach.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1, są finansowane z wykorzystaniem środków stanowiących wpłaty, o których mowa w art. 53 ust. 1 ustawy o lasach.

§ 18

1. Członkowie Komisji Drzewnej, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2, nie otrzymują wynagrodzenia za wkład pracy w działanie Komisji Drzewnej.
2. Członkowie Komisji Drzewnej, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 5, na podstawie odrębnej umowy otrzymują wynagrodzenie odpowiadające należności przysługującej pracownikom jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w związku z poleceniami wyjazdów służbowych na terenie kraju.
3. Członkowie Komisji Drzewnej, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 i 4, za udział w jej pracach oraz za opracowania sporządzone na jej potrzeby otrzymują wynagrodzenie na podstawie odrębnych umów o dzieło lub umów zlecenia – odpowiednio.
4. Członkowie Komisji Drzewnej, o których mowa w ust. 1 i 2, na podstawie odrębnej umowy mogą otrzymywać wynagrodzenie za działania na rzecz Komisji Drzewnej, jeżeli efekty tych działań uzasadniają takie rozwiązanie.
5. Jednostki organizacyjne Lasów Państwowych, których pracownicy są członkami Komisji Drzewnej, z zachowaniem przepisów regulujących gospodarkę finansową w Lasach Państwowych, otrzymują wynagrodzenie z tytułu usługi wewnątrzinstytucjonalnej świadczonej na rzecz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Koszty usługi obejmują w szczególności:
  - 1) koszty delegacji,
  - 2) wartość innych kosztów osobowych, związanych z danym pracownikiem jednostki organizacyjnej LP za okres oddelegowania do pracy w Komisji Drzewnej.

§ 19

W zarządzeniu nr 2 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 28 stycznia 2016 r. w sprawie: „(...) reaktywacji (...) Komisji Leśno-Drzewnej (...)”, znak: GD.O.0070.1.2016, wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tytule zarządzenia, w pkt (2) skreśla się słowa „Komisji Leśno-Drzewnej.”;
- 3) uchyla się Rozdział 6 pt. „Komisja Leśno-Drzewna”;
- 4) § 116 otrzymuje brzmienie: „Załącznik nr 5 stanowi część składową niniejszego zarządzenia wyłącznie w formie zapisu numerycznego.”;
- 5) skreśla się Załącznik nr 3 pt. „Koncepcja systemu sprzedaży drewna w Lasach Państwowych”.

§ 20

Wszystkie dotychczasowe zgłoszenia do udziału w pracach Komisji Leśno-Drzewnej, reaktywowanej na mocy zarządzenia nr 2 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 28 stycznia 2016 r., znak: GD.O.0070.1.2016, traktuje się jak zgłoszenia do udziału w pracach Komisji Drzewnej utworzonej na mocy niniejszego zarządzenia.

§ 21

Integralną część niniejszego zarządzenia stanowi Załącznik nr 1 pt. „Koncepcja systemu sprzedaży drewna w Lasach Państwowych”, występujący wyłącznie w formie zapisu numerycznego.

§ 22

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH
dr inż. Konrad Tomaszewski**

WYKAZ GRUP
handlowo-gatunkowych

Lp.	Nazwa grupy handlowej	Klasa, grupa jakości. Symbol	Klasa jakościowo-wymiarowa	Sortyment reprezentatywny	Gatunek	Preferowane zgrupowanie rynków właściwych surowca drzewnego	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Drewno wielkowymiarowe – standard (bez wyboru) W_STANDARD	WA0 WB0 WC0 WD	WA02, WA03 WB01, WB02, WB03 WC01, WC02, WC03 WD1, WD2, WD3	WC01	wszystkie gatunki		
2.	Kłody iglaste – standard (bez wyboru) WK_STANDARD	WAK WBK WCK WDK	WAK2, WAK3 WBK2, WBK3 WCK1, WCK2, WCK3 WDK1, WDK2, WDK3	WCK1	SO; SW; MD; DG; JD		
3.	Kłody iglaste – standard (bez wyboru), krótkie (do 3 m) WK_STANDARD_K						
4.	Drewno wielkowymiarowe z wyborem (jakość/wymiar)	WA0 WB0	WA02, WA03 WB02, WB03	WB02	wszystkie gatunki	rynk podstawowe; rynk dla rozwoju	oznaczenie przyszłych nabywców z wykorzystaniem Portalu Leśno-Drzewnego
5.		WB0 WC0	WB03 WC03	WC03			
6.		WC0	WC01, WC02, WC03 WC01	WC01			
7.							
8.		WD	WD1, WD2, WD3	WD1			
9.		WAK WBK	WAK2, WAK3 WBK2, WBK3	WBK2			
10.		WBCK	WBCK1, WBCK2, WBCK3	WBCK1			
11.	Kłody iglaste z wyborem (jakość/wymiar)	WBK WCK	WBCK1, WBCK2 WBK3 WCK3	WCK3	SO; SW; MD; DG; JD		
12.		W_WBCK_3	WCK1, WCK2, WCK3 WCK1	WCK1			
13.		W_WCK					
14.		W_WCK_1					

1	2		3	4		5	6	7	8
15.		W_WDK	WDK	WDK1, WDK2, WDK3		WDK1			
16.	Kłody iglaste z wyborem, krótkie (do 3 m) (jakość/wymiar)	W_WABK_23_K	WAK WBK	WAK2, WAK3 WBK2, WBK3		WBK2			
17.		WK_BC_12_K	WBCK	WBCK1, WBCK2		WBCK1			
18.	Drewno wielkowymiarowe na słupy W_SLUPY		WC1	WC11, WC12, WC13		WC11	SO	rynki podstawowe; rynki dla rozwoju	oznaczenie przyszłych nabywców z wykorzystaniem Portalu Leśno-Drzewnego
19.	Drewno wielkowymiarowe sklejkowe W_SKLEJKA		WB1	WB11, WB12, WB13		WB11	SO; SW; BK; BRZ; OL; OS	rynki drewna szczególnego	oznaczenie przyszłych nabywców w postępowaniu aukcyjnym lub submisyjnym
20.	Drewno wielkowymiarowe okleinowe W_OKLEINA		WA1	WA12, WA13		WA12	SO; DB; JS; BK; BRZ; OL	rynki drewna szczególnego	oznaczenie przyszłych nabywców z wykorzystaniem Portalu Leśno-Drzewnego
21.	Drewno stosowe przemysłowe S_S2A		S2A	S2A		S2A			
22.	Drewno stosowe ogólnego przeznaczenia S_S2A_OPAL		S2AP	S2AP		S2AP			
23.	Drewno stosowe do mechanicznego przerobu o średnicy od 5 do 12 cm w górnym końcu bez kory	S_S2B_CD	S2BC	S2B D		S2B D	wszystkie gatunki	rynki podstawowe; rynki dla rozwoju	oznaczenie przyszłych nabywców z wykorzystaniem Portalu Leśno-Drzewnego
24.		S_S2B_GK	S2BG	S2B K		S2B K			
25.	Drewno stosowe do mechanicznego przerobu od średnicy 13 cm w górnym końcu bez kory	S_S2B_GD		S2B D		S2B D			
26.	Drewno kopalniakowe S_S10		S10	S10		S10			
27.	Żerdzie przemysłowe S_ZER_PRZ		S3A	S3A		S3A	iglaste/ liściaste (łącznie)	rynki drewna detalicznego	
28.	Żerdzie do innego zastosowania (gospodarcze) S_ZERDZIE		S3B	S3B		S3B			
29.	Drewno opałowe S_OPAL		S4	S4		S4	wszystkie gatunki		
30.	Drobnica tyczkowa przemysłowa M_PRZEM		M1	M1		iglaste/liściaste (łącznie)	rynki podsta- wowe; rynki dla rozwoju	oznaczenie przyszłych nabywców z wykorzystaniem Portalu Leśno-Drzewnego	

1	2	3	4	5	6	7	8
31.	Drobnica do mechanicznego przerobu (program ogrodowy) M_PRZEM_PO	M1PO			SO; SW; MD; DG; JD		
32.	Surowiec na zrębki leśne przemysłowe SM_ZREBKI	S3A+M1	S3A, M1	S3A/M1	igłaste/ liściaste (łącznie)	rynk drewna niszowego	warunki kupna-sprzedazy ustalane w ramach negocjacji bilateralnych
33.	Zrębki leśne przemysłowe ZREBKI_PR	ZP	ZP	ZP		rynk drewna detalicznego; rynk drewna niepełnowartościowego – pozostałości po wycince oraz wyrobce drewna dedykowane miejscowej ludności w ramach samowyrobu	
34.	Karpina przemysłowa KARPINA_PR	KP	KP	KP		rynk drewna niepełnowartościowego –energetycznego dedykowanemu przedsiębiorcom	oznaczenie przyszłych nabywców z wykorzystaniem aplikacji „e-drewno”
35.	Karpina opałowa KARPINA_OP	KO	KO	KO		rynk drewna niepełnowartościowego –energetycznego dedykowanemu przedsiębiorcom	
36.	Drobnica opałowa M_OPAL	M2	M2	M2		rynk drewna niepełnowartościowego –energetycznego dedykowanemu przedsiębiorcom	
37.	Zrębki leśne opałowe ZREBKI_OP	ZO	ZO	ZO	rynk drewna niepełnowartościowego –energetycznego służącego realizacji wspólnego przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych pn. „Drewno dla samowystarczalności energetycznej samorządu oraz dla bezpieczeństwa energetycznego państwa”, zwane dalej rynkami drewna energetycznego podstawowymi		
38.	Drobnica na cele energetyczne M2E	M2ZE M2BE		M2E			
39.	Drewno energetyczne oraz pozostałości drzewne przeznaczone na cele energetyczne DE i ME	DE ME	DE ME Z ME B	DE ME Z ME B	igłaste, liściaste		oznaczenie przyszłych nabywców w ramach negocjacji regionalnych lub krajowych

Zatwierdzam do stosowania

ALGORYTM
dokonywania redukcji

Ilość drewna wystawiona przez nadleśnictwo do sprzedaży na rynku podstawowym	Oferent	Ostateczna oferta zakupu po zakończeniu ofertowania na rynku podstawowym	Różnica między zapotrzebowaniem a ofertą sprzedaży	Maksymalna wartość punktowej oceny oferty zakupu	Punktowa ocena danej oferty zakupu	Współczynnik redukcji ofert zakupu	Drewno oferowane do sprzedaży po redukcji zasadniczej	Różnica między drewnem oferowanym do sprzedaży a ofertą sprzedaży po redukcji zasadniczej	Wartość bazy redukcyjnej	Drewno oferowane do sprzedaży po drugiej redukcji	Oferta sprzedaży po redukcji ostateczna
10 000	1	200	4 210	30	1,00	200	1 120	0	200	200	200
	2	2 000		10	0,33	667		444	667	667	667
	3	1 500		15	0,50	750		375	750	750	750
	4	800		30	1,00	800		0	800	800	800
	5	8 000		20	0,67	5 333		1 778	5 333	5 333	5 333
	6	60		15	0,50	30		15	30	30	30
	7	150		20	0,67	100		33	100	100	100
	8	500		30	1,00	500		0	500	500	500
	9	1 000		15	0,50	500		250	500	500	500
	Razem	14 210				8 880		2 896	8 880	8 880	8 880

KLASYFIKACJA STANÓW SIŁY WYŻSZEJ
 wymagających działań nadzwyczajnych

Określenie charakteru stanu siły wyższej	Ogólna charakterystyka stanu siły wyższej	Inne szczegółowe wyróżniki stanu siły wyższej	Opis systemu organizacji i zarządzania procesem zagospodarowania drewna „pokłeskowego” oraz zagospodarowania terenów pokłeskowych (uwaga: w opisie pominięto sprawy związane z modyfikacją ofert i renowacją umów z nabywcami)
Stan siły wyższej o charakterze lokalnym	Ilość i struktura sortymentowa drewna „kłeskowego” będzie mogła w dostatecznie pełnym zakresie zastąpić drewno „obłożone”, w tym „obłożone” umowami, w ramach poszczególnych nadleśnictw „kłeskowych”	Nie zachodzi potrzeba zmiany harmonogramów „dostaw” drewna do nabywców	„Zagospodarowanie kłeski” może wymagać podziału leśnictw „kłeskowych” na rewiry, stające się miejscem działania leśniczych oraz podleśniczych z leśnictw, które nie zostały objęte kłeską, lecz w obrębie których zasza potrzeba wstrzymania pozycji cięć. Wyżej wymienieni leśniczowie i podleśniczowie działają w systemie delegacyjnym. Nadleśniczy, w razie takiej potrzeby, występuje do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych zawiadomieniem o renowacji umów na usługi leśne oraz dokonywania nowych zleceń z wolnej ręki. Następuje renowacja umów na usługi leśne. Leśniczowie i podleśniczowie działają w rewirach wraz z usługodawcami leśnymi im „przydzielonymi”. Z użyciem standardowej aplikacji informatycznej „wiele rejestratorów w jednym leśnictwie” – następuje (po odpowiednim docelowo udoskonaleniu tej aplikacji): a) protokolarne przejęcie rewirów od leśniczych miejsca; b) protokolarne przejęcie na stan (leśniczych miejscowych i zamiejscowych) tabliczek do znakowania drzew z produkcji uzupełniającej (zapewniającej należyte zabezpieczenie tabliczek przypisanych do leśnictw „kłeskowych”), c) w rejestratorach leśniczych zamiejscowych następuje zablokowanie dotychczasowych adresów leśnych, a w ich miejsce zostają wprowadzone adresy rewirów im przydzielonych; d) do rejestratorów leśniczych zamiejscowych zostają wprowadzone znowelizowane plany sprzedaży drewna
Stan siły wyższej o charakterze ponadlokalnym pierwszego stopnia	Ilość i struktura sortymentowa drewna „kłeskowego” będzie mogła w dostatecznie pełnym zakresie zastąpić drewno „obłożone” w ramach poszczególnych nadleśnictw „kłeskowych”	Zachodzi potrzeba zamiany harmonogramów „dostaw” w poszczególnych nadleśnictwach „kłeskowych” oraz nadleśnictwach „ościennych”	Jak wyżej – z tym, że w związku z ewentualnym przejściowym wstrzymaniem pozyskiwania drewna w niektórych nadleśnictwach „kłeskowych” i w nadleśnictwach sąsiadujących z nadleśnictwami kłeskowymi – leśniczowie oraz podleśniczowie z tych nadleśnictw mogą być na ten czas delegowani do rewirów „kłeskowych” (w powiązaniu z dotacjami z funduszu leśnego, przekazywanymi do nadleśnictw delegujących). Na czas wstrzymania prac przy pozyskaniu drewna w ww. nadleśnictwach – do rewirów kłeskowych mogą być wysyłane zakłady usług leśnych, działające dotąd w tych nadleśnictwach
Stan siły wyższej o charakterze ponadlokalnym drugiego stopnia	Ilość i struktura sortymentowa drewna „kłeskowego” wymusza trwałe wyłączenie z pozyskania niektórych pozycji cięć w nadleśnictwach „niekłeskowych”	Zachodzi potrzeba zamiany harmonogramów „dostaw” oraz wstrzymania (całkowitego lub częściowego) pozyskania drewna w nadleśnictwach „niekłeskowych”	Jak wyżej – z tym, że w związku z trwałą utratą przychodów w nadleśnictwach „niekłeskowych” musi być do nich wysyłany dodatkowy strumień dotacji z funduszu leśnego. Plan alokacji sił i środków na ogół będzie wymuszał koncentrację maszyn wielooperacyjnych do ścinki i wyrobu drewna, a to będzie się wiązało z koniecznością głębokiej realokacji sił i środków (przesunięcie zakładów usług leśnych, wyposażonych w maszyny wielooperacyjne do ścinki i wyrobu drewna z wielu nadleśnictw na rewiry „kłeskowe”; przesunięcie zakładów usług leśnych o tradycyjnym wyposażeniu do nadleśnictw „niekłeskowych”, w których nie przewiduje się wstrzymania pozyskania drewna /chodzi o nadleśnictwa, wysyłające na tereny „kłeskowe” zakłady usług leśnych, wyposażone w sprzęt specjalistyczny/)

Centrum Informacyjne Lasów Państwowych
ul. Grójecka 127, 02-124 Warszawa
tel. 22 185 53 53, fax 22 185 53 71

PL ISSN 1428-5940

PL ISBN 978-83-65659-01-9